

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final report)

โครงการศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรค ต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ

เสนอต่อ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

โดย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

กันยายน 2562

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ฉบับปรับปรุง)

โครงการศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ
SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ

โดย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

เสนอต่อ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กันยายน 2562

คณะผู้วิจัย

ดร. เตือนเด่น	นิคมบริรักษ์	หัวหน้าโครงการ
นางสาวเทียนสว่าง	ธรรมวณิช	นักวิจัย
นางสาวชนิษฐา	ปะกีน่าหัง	นักวิจัย
นางสาวธารทิพย์	ศรีสุวรรณเกษตร	นักวิจัย
นายกัมพล	ปั้นตะกั่ว	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวอุไรรัตน์	จันทร์ศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวศิริภรณ์	ธูปเทียน	เจ้าหน้าที่ประสานงาน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 บทนำ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน.....	2
1.5 วิธีการศึกษา.....	4
1.6 แผนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงาน.....	18
บทที่ 2 ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด.....	19
2.1 สภาพการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ในประเทศไทย.....	21
2.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด.....	28
2.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (BEST PRACTICE) เกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด.....	81
2.4 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา ในการประกอบธุรกิจโรงแรม.....	87
2.5 สรุปอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด.....	95
2.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรค ในการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด.....	101
บทที่ 3 ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์.....	19
3.1 สภาพการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ในประเทศไทย.....	107
3.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสาร หรือพัสดุภัณฑ์.....	112
3.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (BEST PRACTICE) เกี่ยวกับธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์.....	127
3.4 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ในการประกอบธุรกิจ รับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์.....	133
3.5 สรุปอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์.....	135
3.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรค ในการประกอบธุรกิจการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์.....	139

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-COMMERCE).....	145
4.1 สภาพการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-COMMERCE) ในประเทศไทย	147
4.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	149
4.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (BEST PRACTICE) เกี่ยวกับธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์...	160
4.4 การเปรียบเทียบกฎหมายในการประกอบธุรกิจ E-COMMERCE ระหว่างประเทศไทยและ กฎหมายต่างประเทศ	173
4.5 อุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	180
4.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรค ในการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	184
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายที่ควรปรับปรุงแก้ไขในระยะเร่งด่วน	145
บรรณานุกรม.....	193
ภาคผนวก.....	195
ภาคผนวก ก แผนการวิจัยภาคสนาม	197
ภาคผนวก ข สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	207
1. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	207
2. ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์.....	216
3. ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	227
ภาคผนวก ค สรุปผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น 6 ภูมิภาค	237
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ วันพฤหัสบดีที่ 6 มิถุนายน 2562 ณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.....	237
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 นครราชสีมา วันพุธที่ 12 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมฟอร์จูน ราชพฤษณ์ นครราชสีมา	243
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 3 เชียงใหม่ วันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมเชียงใหม่ แกรนด์วิว	248
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4 ภูเก็ต วันพฤหัสบดีที่ 27 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมดารารุกข์	253

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 5 อยุธยา วันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2562	
ณ โรงแรมแคนทารี อยุธยา	261
การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 6 ชลบุรี วันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2562	
ณ โรงแรมบางแสน เฮอริเทจ	266
ภาคผนวก ง การประมวลผลแบบสอบถาม	273
ภาคผนวก จ สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอ	281
ภาคผนวก ฉ ร่างผลการศึกษาวิจัยที่ใช้ในการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา	285
ภาคผนวก ช สรุปการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา	313
ภาคผนวก ซ ตารางสรุปผลการศึกษาของธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ธุรกิจรับส่งเอกสาร หรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	319
ภาคผนวก ฅ แผนผังขั้นตอนการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดธุรกิจรับส่งเอกสาร หรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	335
ภาคผนวก ฎ ร่างกรอบการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย	339
ภาคผนวก ฏ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลภายใต้โครงการ	345

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 สาขาบริการที่ SME มีบทบาทสูงที่สุด ในปี พ.ศ. 2560	5
ตารางที่ 2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของโรงแรมแต่ละประเภท	23
ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงแรมที่ขอใบอนุญาตประกอบกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและ จำนวนห้องพัก จำแนกรายภาค	25
ตารางที่ 2.3 จำนวนโรงแรมและห้องพัก.....	26
ตารางที่ 2.4 จำนวนโรงแรมจำแนกตามประเภท (แยกรายภาค).....	27
ตารางที่ 2.6 ลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม	47
ตารางที่ 2.7 ประเภทของโรงแรม จำแนกตามจำนวนห้อง ขนาดของห้อง และเงื่อนไขอื่นๆ.....	55
ตารางที่ 2.8 สรุปกฎหมาย/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม	74
ตารางที่ 2.10 ตารางเปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดระหว่าง ประเทศไทยและต่างประเทศ	89
ตารางที่ 3.1 สัดส่วนมูลค่าธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของต่อ GDP ภาคการบริการเอกชน	109
ตารางที่ 3.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564).....	111
ตารางที่ 3.3 คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง	114
ตารางที่ 3.4 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522.....	118
ตารางที่ 3.5 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ตาม พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535	119
ตารางที่ 3.6 เงื่อนไขของการบังคับหรือปล่อยอากาศยานที่ไม่มีนักบิน.....	125
ตารางที่ 3.7 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ในสหราชอาณาจักร	128
ตารางที่ 3.8 การกำกับดูแลการใช้โดรนของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น.....	132
ตารางที่ 3.9 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศในการประกอบธุรกิจ รับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์	133
ตารางที่ 3.10 การเปรียบเทียบกฎหมายของไทยและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เกี่ยวกับการใช้โดรนเพื่อขนส่งสินค้า.....	135
ตารางที่ 4.1 สัดส่วนมูลค่า E-COMMERCE ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	146
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจ E-COMMERCE ของสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ และไทย	175

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ก.1 ระยะเวลาในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม	197
ตารางที่ ก.2 ตัวอย่างรายชื่อหน่วยงานที่จะติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์.....	199
ตารางที่ ข.1 บัญชีรายชื่อหน่วยงานผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก	207

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่ออยู่อาศัยประเภทอพาร์ทเมนท์ หอพัก และแฟลต จำแนกตามภาค	6
รูปที่ 1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 - 2560	7
รูปที่ 1.3 การกำกับดูแลสถานที่จำหน่าย/สถานที่เสิร์ฟอาหาร ภายใต้ราชการส่วนท้องถิ่น	9
รูปที่ 1.4 มูลค่า E-COMMERCE ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557-2559 และคาดการณ์ปี พ.ศ. 2560	12
รูปที่ 2.1 รายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 - 2560	19
รูปที่ 2.2 สัดส่วน GDP สาขาที่พักแรมต่อ GDP ภาคบริการเอกชน และต่อ GDP ของ SME ในภาคบริการเอกชน ปี พ.ศ. 2557-2560	20
รูปที่ 2.3 ประเภทโรงแรมตามกฎหมายกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551	22
รูปที่ 2.4 ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ปี พ.ศ. 2560 จำแนก ตามขนาดธุรกิจ	28
รูปที่ 2.5 ขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม	50
รูปที่ 2.6 ขั้นตอนการขอเปิดใช้อาคาร	51
รูปที่ 2.7 การแจ้งตัดแปลงอาคารเป็นโรงแรม	52
รูปที่ 2.8 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม	60
รูปที่ 2.9 ขั้นตอนการแจ้งผู้พักอาศัยที่เป็นคนต่างด้าวต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	73
รูปที่ 3.1 ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามขนาดของธุรกิจ	107
รูปที่ 3.2 ประเภทของอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก	124
รูปที่ 3.3 ระบบการทำงานของเครื่องจำกัดความเร็ว	129
รูปที่ 4.1 มูลค่า E-COMMERCE ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 - 2561	146
รูปที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้ประกอบการ E-COMMERCE ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2561	148
รูปที่ 4.3 ผู้ประกอบการ E-COMMERCE ที่มีรายได้สูงสุด 10 รายแรกของปี พ.ศ. 2561	149
รูปที่ 4.4 ขั้นตอนการชำระเงินของ ALIBABA.COM	164
รูปที่ ๓.1 จำนวนและขนาดของผู้ประกอบการโรงแรมที่ตอบแบบสอบถาม	273
รูปที่ ๓.2 กฎหมายที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม	273
รูปที่ ๓.3 จำนวนและขนาดของผู้ประกอบการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ที่ตอบแบบสอบถาม	276

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ ง.4 กฎหมายที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่ง.....	276
รูปที่ ง.5 จำนวนและขนาดของผู้ประกอบการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ที่ตอบแบบสอบถาม	278
รูปที่ ง.6 กฎหมายที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ E-COMMERCE.....	278
รูปที่ ฉ.1 แผนผังขั้นตอนการจัดตั้งและประกอบธุรกิจโรงแรม	336
รูปที่ ฉ.2 แผนผังขั้นตอนการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์	337
รูปที่ ฉ.3 แผนผังขั้นตอนการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	338

บทที่ 1

บทนำ

1.1 บทนำ

เนื่องจากการที่จะช่วยให้การประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SME มีการเติบโตอย่างมีศักยภาพ และมีความสามารถในการประกอบธุรกิจในระดับสากลมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งหนึ่งในเครื่องมือดังกล่าว คือ กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและส่งเสริมการค้าในธุรกิจในแต่ละกลุ่มธุรกิจซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม และกฎหมายหรือกฎระเบียบเหล่านั้นอาจยังไม่มีปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งจะกลายเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งอาจมีผลกระทบในการเติบโตได้

นอกจากนั้น ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเอื้อและลดอุปสรรคในแง่กฎหมายที่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME โดยเฉพาะในภาคธุรกิจบริการโดยรวมมากนัก ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าปี พ.ศ. 2560 การจ้างงาน SME ตามกลุ่มธุรกิจในภาคการบริการมีจำนวน 5,796,000 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 47.68 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.14 ประกอบกับมีรายงานเศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ. 2559 และ 2560 ของธนาคารโลกว่า ประเทศไทยมีกฎระเบียบด้านตลาดบริการที่เข้มงวดกว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียนหรือในภูมิภาคอื่นๆ

ดังนั้น จึงเห็นว่ามี ความจำเป็นในการศึกษาวิจัยกฎหมายเพื่อเอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มธุรกิจบริการ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายปัจจุบันที่มีอยู่ หรือจัดให้มีกฎหมายใหม่ เพื่อเอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งเป็นกฎหมายที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำเสนอข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคและกฎหมายที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการที่กำหนดไว้ในกฎหมายเหล่านั้น ว่ามีลักษณะเป็นประการใด เกิดผลในทางปฏิบัติหรือมีการบังคับใช้หรือไม่ และมีผลกระทบที่เป็นอุปสรรคและที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจ SME อย่างไร

1.2.2 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการเสนอแนะและผลักดันให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งพัฒนากฎหมายเพื่อลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SME รวมทั้งให้เป็น

กฎหมายที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 การวิเคราะห์กฎหมายที่เป็นอุปสรรคและกฎหมายที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขาธุรกิจบริการเป้าหมาย 3 กลุ่มธุรกิจ โดยคณะผู้วิจัยจะศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของ SME และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเหล่านั้น ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายที่จะช่วยลดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของ SME

1.3.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมหรือเพิ่มเติมกฎหมายใหม่อย่างน้อย 3 ฉบับ เพื่อลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในสาขาธุรกิจบริการเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มธุรกิจ

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.4.1 ศึกษาวิจัยข้อมูลเชิงเอกสาร กฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการที่เป็นกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมายอย่างน้อย 3 กลุ่ม และศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศที่เป็นตัวอย่างที่ดีไม่น้อยกว่า 3 ประเทศ

1.4.2 วิจัยภาคสนาม โดยการดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้ประกอบการ SME ทั้งในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) และส่วนภูมิภาคทั้ง 5 ภูมิภาค

- แบบสอบถาม จำนวนไม่น้อยกว่า 90 ชุด จำแนกตามกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมาย กลุ่มละ 30 ชุด รวมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ สมาคมธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยงานต่อกลุ่มธุรกิจบริการ รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 9 หน่วยงาน
- การจัดประชุมกลุ่มย่อย ทั้งหมด 6 ครั้ง (กรุงเทพมหานครและภูมิภาคทั้ง 5 ภาค คือ ภาคเหนือ/ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ/ภาคกลาง/ภาคตะวันออก/ภาคใต้) ครั้งละไม่น้อยกว่า 20 ราย เพื่อระดมความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ บุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน

ภาครัฐ องค์กรเอกชน และผู้ประกอบการ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการนั้น โดยการลงพื้นที่ในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องประสานและอำนวยความสะดวกแก่ สสว. ในการจัดการประชุมระดมความคิดเห็นทั้งหมด 3 ครั้ง โดยใช้งบประมาณของ คณะผู้วิจัย

1.4.3 ประมวลผลการศึกษาและผลการวิจัยข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมาย เพื่อเอื้อและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจของ SME ใน 3 กลุ่มธุรกิจบริการ รวมทั้งเสนอแนะให้มีการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ

1.4.4 จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอในการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ในการเตรียมร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วน โดยจะต้องมีผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมรับฟัง จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน

1.4.5 สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วน

1.4.6 จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่และรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษารวมทั้งผลการรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง จำนวนไม่น้อยกว่า 80 ราย

1.4.7 จัดทำรายงานผลการศึกษากฎหมายที่ลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ (อย่างน้อย 3 กลุ่ม) รวมทั้งบทสรุปผู้บริหาร โดยประกอบด้วย

- ผลการรวบรวมและการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร กฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการที่เป็นกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมายอย่างน้อย 3 กลุ่ม และศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศที่เป็นประเทศตัวอย่างที่ดีไม่น้อยกว่า 3 ประเทศ
- ประมวลผลการศึกษาและการวิจัยภาคสนาม (แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมกลุ่มย่อย)
- ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับการลดอุปสรรคและการเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SME อย่างน้อย 3 กลุ่มธุรกิจบริการ

1.4.8 จัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็น โดยประกอบด้วย ผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 ศึกษาและวิจัยข้อมูลธุรกิจ กฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมาย 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นธุรกิจบริการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสอดคล้องกับการส่งเสริมภาคธุรกิจบริการภายใต้นโยบายของรัฐบาล อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) นโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทยโดยใช้นวัตกรรมหรือ Thailand 4.0 เป็นต้น รวมถึงกลุ่มธุรกิจบริการสมัยใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ การศึกษาข้อมูลในแต่ละกลุ่มธุรกิจบริการจะประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- สภาพการประกอบธุรกิจของ SME
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของ SME
- กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจในประเทศ ทั้งกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ และกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME

อนึ่ง ในกระบวนการคัดเลือกกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมาย ทางคณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ SME ประจำปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า สาขาธุรกิจบริการของ SME ที่มีมูลค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สาขาอสังหาริมทรัพย์ สาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาขนส่งและสื่อสาร (ดังตารางที่ 1.1) และเมื่อพิจารณาประกอบกับความสำคัญในมิติอื่นๆ อาทิ ความสอดคล้องต่อนโยบายรัฐบาล และจำนวนผู้ประกอบการ เบื้องต้นคณะผู้วิจัยจึงขอเสนอกิจกรรมบริการเป้าหมายทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) ธุรกิจบริการให้เช่าอพาร์ทเมนท์/หอพัก/ที่พักอาศัย (2) ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด (3) ธุรกิจบริการด้านอาหารในภัตตาคาร/ร้านอาหาร (4) ธุรกิจบริการนำเที่ยว (5) ธุรกิจการรับส่งเอกสาร/สิ่งของ และ (6) ธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

อย่างไรก็ดี ภายใต้งานวิจัยฉบับนี้ทางคณะผู้วิจัยจะเลือกทำการศึกษาเชิงลึก 3 กลุ่มธุรกิจบริการ ในแต่ละบริการจะประกอบด้วยข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพการประกอบธุรกิจ ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ รวมถึงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ตัวอย่างการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 สาขาบริการที่ SME มีบทบาทสูงที่สุดในปี พ.ศ. 2560

สาขาบริการ	ประเทศ		SME	
	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	มูลค่า SME (ล้านบาท)	สัดส่วน SME ต่อราย สาขาการบริการของ ประเทศ (ร้อยละ)	สัดส่วนรายสาขาของ SME ต่อมูลค่ารวม SME ภาคการบริการ (ร้อยละ)
อสังหาริมทรัพย์	964,170	930,260	96.5	34.7
โรงแรมและภัตตาคาร	789,162	733,637	93.0	27.4
ขนส่งและสื่อสาร	1,152,383	429,249	37.2	16.0
ตัวกลางทางการเงิน	1,187,779	272,619	23.0	10.2
บริการอื่นๆ	272,201	194,458	71.4	7.3
การศึกษา	638,263	56,275	8.8	2.1
บริการสาธารณสุข	299,202	34,887	11.7	1.3
บริการคนรับใช้ในบ้าน	28,060	28,060	100.0	1.0
รวม	5,331,220	2,679,445	50.3	100.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประมวลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ธุรกิจบริการให้เช่าอพาร์ทเมนต์/หอพัก/ที่พักอาศัย

ธุรกิจอพาร์ทเมนต์ หอพัก รวมถึงการปล่อยเช่าห้องพักเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่มีคนสนใจที่จะเข้ามาทำธุรกิจเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการประกอบธุรกิจในพื้นที่ต่างจังหวัด ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจอพาร์ทเมนต์ หอพัก และการปล่อยเช่าที่พักอาศัยของธนาคารกสิกรไทย ชี้ให้เห็นว่า ครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2560 การออกใบอนุญาตเพื่อก่อสร้างอพาร์ทเมนต์ หอพัก และแฟลต จำแนกตามรายภาค (รูปที่ 1.1) มีการขยายตัวร้อยละ 80.8 จากปี พ.ศ. 2559 โดยจังหวัดที่มีการขยายตัวเป็นจำนวนมาก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจัยหลักที่ช่วยหนุนให้เกิดการขยายตัวคือการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคเหนือ นอกจากนี้แล้ว การขอใบอนุญาตในภาคตะวันตกยังเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

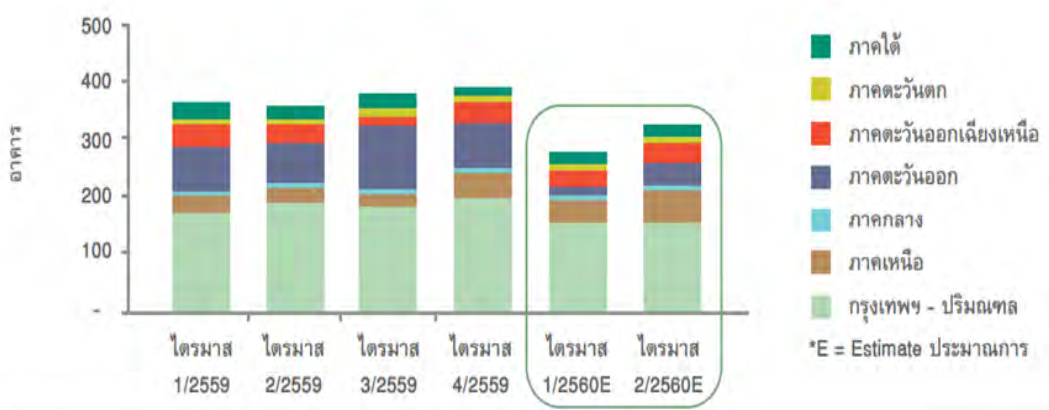
อย่างไรก็ตาม การลงทุนทำอพาร์ทเมนต์ หอพัก หรือที่พักอาศัย เพื่อการปล่อยเช่าจะต้องมีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นทั้งระหว่างก่อสร้างและในระหว่างการประกอบกิจการ เนื่องจากต้นทุนในการทำอพาร์ทเมนต์ หอพัก หรือที่พักอาศัยค่อนข้างสูง การถูกระงับหรือสั่งปิดกิจการเพราะขัดต่อกฎหมายหรือกฎระเบียบซึ่งอาจทำให้ผู้ประกอบการไม่คุ้มทุนได้

ทั้งนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่พักในหอพักได้ต้องเป็นผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาในระดับไม่สูงกว่าปริญญาตรีและมีอายุไม่เกิน 25 ปี ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้ทำให้ธุรกิจหอพักขาดรายได้และผู้เช่าที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องหาหอพักใหม่

รวมทั้งผู้พักอาศัยบางกลุ่มที่มีอายุเกิน 25 ปี แต่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีที่ไม่สามารถพักอาศัยในหอพักได้ ดังนั้น ข้อจำกัดที่เข้มงวดทำให้ผู้ประกอบการมาขออนุญาตประกอบกิจการหอพักเอกชนน้อย ส่งผลให้เด็กมีตัวเลือกในการพักในหอพักน้อยลง จึงต้องเลือกพักอาศัยในธุรกิจห้องเช่าอื่นซึ่งมีได้อยู่ภายใต้การขออนุญาตตาม พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. 2558 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจึงไม่สามารถคุ้มครองได้อย่างทั่วถึง

ขณะที่การทำธุรกิจอพาร์ทเมนต์เองก็มีเงื่อนไข กฎเกณฑ์และกฎระเบียบที่แตกต่างไปจากการประกอบธุรกิจหอพัก ดังนั้น การศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจอพาร์ทเมนต์ หอพัก เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบกิจการของ SME จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อช่วยส่งเสริมให้ SME สามารถเข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้น

รูปที่ 1.1 การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่ออยู่อาศัยประเภทอพาร์ทเมนต์ หอพัก และแฟลต จำแนกตามภาค

ที่มา: K SME Analysis. พฤศจิกายน 2560. ลงทุนถูกทาง ทำอพาร์ทเมนต์รายดั่งใจ. ธนาคารกสิกรไทย. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/Right-Investment-Apartment.pdf>

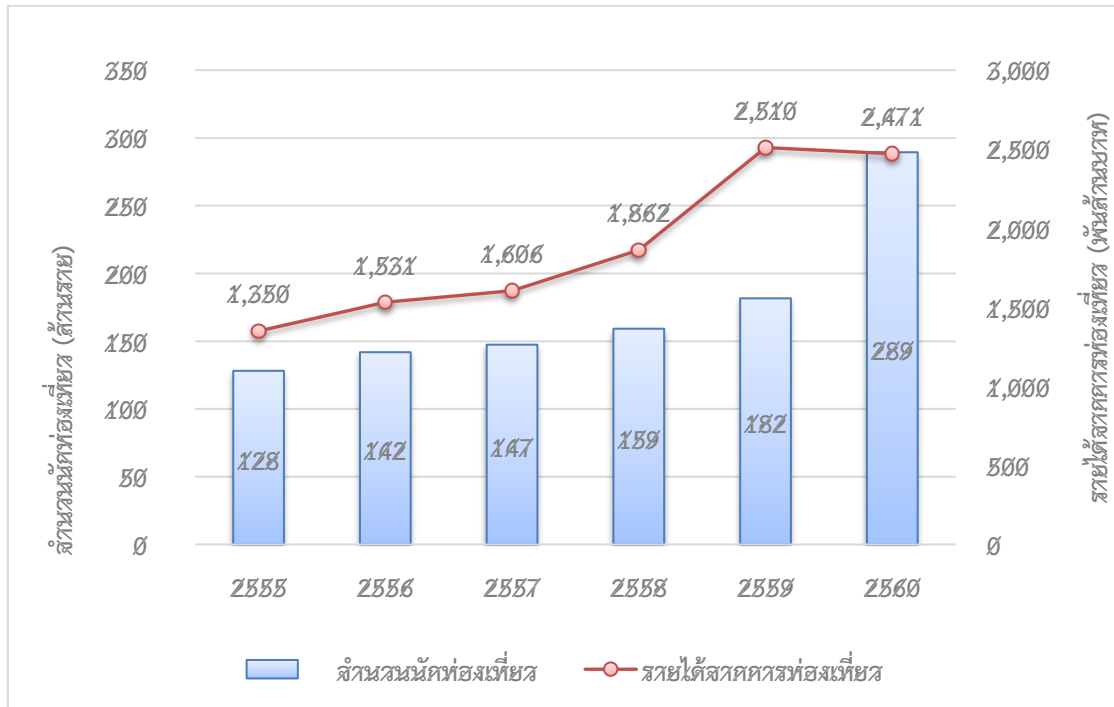
2. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด

ธุรกิจโรงแรมเป็นหนึ่งในประเภทของธุรกิจที่พักแรมระยะสั้น¹ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2560 รายได้ในธุรกิจที่พักแรมระยะสั้นมีมูลค่าถึง 580,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23 ของรายได้จากการท่องเที่ยว ทั้งนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมาก จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2560 ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวปรับตัวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งอัตราการเติบโตเฉลี่ยของรายได้จากการท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2560 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย (Compound annual growth rate: CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 16.77 ส่งผลให้รายได้รวมของภาคการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าสูง

¹ ที่พักแรมระยะสั้น หมายถึง ที่พักแบบให้เช่าเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ (การจัดประเภทนิติบุคคล โดย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า)

ถึง 2.47 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 17.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และคาดว่าจะมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 1.2)

รูปที่ 1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 - 2560

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

อนึ่ง จากการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ธุรกิจที่พักแรมระยะสั้นเติบโตอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม จากการเติบโตดังกล่าว ยังส่งผลให้เกิดปัญหาการเกิดสถานที่พักแรมแบบผิดกฎหมายตามมาอีกจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของปัญหาที่พักแรมแบบผิดกฎหมาย อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยด้านกฎหมายที่ไม่เอื้อให้ SME หลายแห่งสามารถขึ้นทะเบียนเป็นโรงแรมหรือที่พักแบบถูกกฎหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับอาคารสถานที่ภายใต้กฎหมาย พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งทำให้สถานประกอบการที่มีขนาดเล็กไม่สามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการโรงแรมหรือที่พักได้

นอกจากนี้แล้ว ยังมีข้อกำหนดภายใต้ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎระเบียบอื่นๆ ตั้งแต่การขออนุญาตสร้างโรงแรม การดูแลเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยด้านต่างๆ ส่งผลให้ต้นทุนการขออนุญาตในการประกอบกิจการที่พักแรมระยะสั้นสูง ในทางอ้อมยังส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการนำห้องพักในคอนโดมิเนียมหรือพาร์ทเมนท์มาปล่อยเช่ารายวัน ซึ่งง่ายกว่าการขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรมหรือที่พักระยะสั้น ทั้งนี้ SME ที่ไม่มีเงินทุนมากพออาจจะเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรมหรือที่พักระยะสั้นได้ยากขึ้น ดังนั้น การศึกษากฎหมาย/กฎระเบียบที่เป็นปัญหาอุปสรรคจะเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจดังกล่าวเพื่อเอื้อให้ SME สามารถเข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้น

3. ธุรกิจบริการด้านอาหารในภัตตาคาร/ร้านอาหาร

จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่เติบโตขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจที่เป็นห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเติบโตตามไปด้วย ไม่เพียงแต่ธุรกิจบริการด้านที่พักแรมระยะสั้นเท่านั้นที่เติบโต หากแต่ธุรกิจบริการด้านอาหารในภัตตาคารหรือกลุ่มธุรกิจร้านอาหารก็โตตามด้วย ทั้งนี้ จากการคาดการณ์ตลาดธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า ธุรกิจร้านอาหารมีมูลค่าสูงมากกว่า 4 แสนล้านบาทต่อปี ทำให้เป็นแรงดึงดูดให้ผู้ประกอบการร้านอาหารรายใหม่เข้าสู่ตลาดธุรกิจร้านอาหารอย่างต่อเนื่อง

แต่ทว่าสิ่งที่ผู้ประกอบการรายใหม่โดยเฉพาะ SME ซึ่งมีเงินลงทุนน้อยจำเป็นต้องคำนึงถึงต้นทุนในการเข้าตลาดมากกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ โดยเฉพาะกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการจำหน่ายอาหาร ซึ่งมีกฎหมายที่กำกับดูแลไม่น้อยกว่า 3 ฉบับ อาทิ

- พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ว่าด้วยการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และว่าด้วยการควบคุมดูแลเรื่องสุขลักษณะของอาคารสถานประกอบการ
- พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522
- พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งสถานประกอบการจะต้องมีการจัดพื้นที่แบ่งสัดส่วนระหว่างพื้นที่ “เขตปลอดบุหรี่” และ “เขตสูบบุหรี่”

นอกจากนี้แล้ว การจัดตั้งภัตตาคารหรือร้านอาหารใดๆ ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการขออนุญาตกับเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามรูปที่ 1.3 กล่าวคือ สถานที่จำหน่าย/สถานที่เสิร์ฟอาหารที่มีขนาดพื้นที่มากกว่า 200 ตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาด ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่น แต่หากสถานที่ที่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 200 ตารางเมตร จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นรับทราบ และการประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของบพัญญัติท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

อนึ่ง การศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจบริการด้านอาหารภัตตาคารหรือร้านอาหาร จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการประกอบธุรกิจ SME เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายและให้การส่งเสริมกับ SME ได้อย่างเหมาะสม

รูปที่ 1.3 การกำกับดูแลสถานที่จำหน่าย/สถานที่เสิร์ฟอาหาร ภายใต้ราชการส่วนท้องถิ่น

ที่มา: สำราญ จันทร์อดิสร. กฎหมายกับสถานประกอบการจำหน่ายอาหาร. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.cmcity.go.th/cmfood/upload/F-1377489117-AyH1Psl.pdf>

4. ธุรกิจบริการนำเที่ยว

จากจุดเด่นของประเทศไทยในแง่ของความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ผสมกับวัฒนธรรมความมีมิตรไมตรีของคนไทยต่อคนต่างชาติ ทำให้ไทยยังคงเป็นประเทศเป้าหมายการเดินทางของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ (Group Tour) ซึ่งจะใช้บริการผ่านตัวกลางอย่างเช่น ตัวแทนธุรกิจการเดินทาง (Travel Agency) ธุรกิจจัดนำเที่ยว (Tour Operator) เป็นต้น ส่วนการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่กำลังมาแรง คือ การท่องเที่ยวด้วยตัวเอง (Foreign Individual Tourism: FIT) โดยนักท่องเที่ยวจะเป็นผู้วางแผนการเดินทางและจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

จากการที่ภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งธุรกิจบริการเกี่ยวเนื่องเติบโตขึ้นเช่นเดียวกัน หนึ่งในธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากผู้ประกอบการ SME คือ ธุรกิจบริการนำเที่ยว ซึ่งเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าสู่ตลาดได้ง่ายและอาศัยเงินลงทุนไม่มากนัก โดยบริการหลักของธุรกิจนำเที่ยว คือ การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวให้แก่ลูกค้า ซึ่งอาจรวมถึงบริการจัดหาค่าที่พักหรือโรงแรม ร้านอาหาร การอำนวยความสะดวกในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ารายงานไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มธุรกิจบริการนำเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศสูงถึง 80,064 ล้านบาท จากจำนวนผู้ประกอบการ 5,378 ราย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก

ทั้งนี้ การเข้าสู่ตลาดและการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการ SME จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้

ผู้ประกอบการต้องขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจนำเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบการ อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต รวมไปถึงการวางเงินประกัน รายละเอียดถูกบัญญัติไว้ใน กฎกระทรวง อาทิกฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. 2561 กฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินหลักประกัน พ.ศ. 2555 กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวและใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2561 เป็นต้น

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น พบว่า มีบทบัญญัติหรือเงื่อนไขที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME เช่น ระยะเวลาที่ใช้พิจารณาออกใบอนุญาตอาจนานเกินไป (ปัจจุบันกำหนดไว้ที่ 30 วัน) จำนวนเอกสารที่ใช้ประกอบการขออนุญาตมากเกินไป ใบอนุญาตมีอายุสั้น (กำหนดอายุของใบอนุญาตไว้เพียง 2 ปี) เป็นต้น นอกจากกฎหมายดังกล่าวที่อาจเป็นอุปสรรคต่อ SME แล้ว ปัจจุบันภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลธุรกิจนำเที่ยวอย่างเข้มข้น เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องบริษัททัวร์ที่ไม่ได้มาตรฐานและทัวร์ศูนย์เหรียญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทย ทำให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามตรวจสอบคุณสมบัติ มาตรฐานของผู้ประกอบการ สถานะของใบอนุญาต รวมไปถึงการตรวจสอบความเป็นเจ้าของกิจการว่ามีนอมินีหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเชิงบวกและเชิงลบต่อการประกอบธุรกิจนำเที่ยวของ SME ในภาพรวม ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะศึกษาประเด็นปัญหาในเชิงลึก จากการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ประกอบการ SME โดยตรง เพื่อนำไปสู่การร่างข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบต่อไป

5. ธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ

จากการเติบโตของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) และพฤติกรรมของลูกค้าที่ต้องการได้รับสินค้าแบบรวดเร็ว ส่งผลให้มีความต้องการต่อบริการจัดส่งสินค้าเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดส่งสินค้าแบบเร่งด่วนและการจัดส่งสินค้าภายในวันเดียว (same day delivery) จากในอดีตที่มีผู้ให้บริการเพียงไม่กี่ราย แต่ปัจจุบันมีผู้ประกอบการรับส่งสินค้ามากถึง 539 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของสามารถสร้างรายได้มากถึง 11,324 ล้านบาท ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ. 2561 มูลค่าของธุรกิจไปรษณีย์และรับส่งสินค้าอาจเติบโตถึง 3 หมื่นล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวของธุรกิจประมาณร้อยละ 9-11 ต่อปี จากการเติบโตของธุรกิจรับส่งสินค้าทำให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ๆ สนใจเข้ามาแข่งขันมากขึ้น เพราะมองเห็นถึงโอกาสและความต้องการของลูกค้าที่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่ตลาดและการประกอบธุรกิจบริการรับส่งสินค้า ผู้ประกอบการจำเป็นต้องพิจารณาถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ เช่น พ.ร.บ. ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งกำหนดเรื่องการขอใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งส่วนบุคคล ซึ่งหมายถึง การขนส่งเพื่อการค้าหรือธุรกิจของตนเองด้วยรถที่มีน้ำหนักเกินสองพันสองร้อยกิโลกรัม โดยมีเงื่อนไขในการขอใบอนุญาต เช่น ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีสัญชาติไทย กรณีเป็นห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทยและมีสำนักงานใหญ่

ตั้งอยู่ในประเทศไทย การกำหนดจำนวนรถที่ใช้ในการประกอบการขนส่ง รถที่ใช้ขนส่งจะต้องจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก การกำหนดสถานที่เก็บซ่อมและบำรุงรักษารถขนาด 50 ตร.ม./คัน การยื่นคำขอวางหลักทรัพย์ตามแบบที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขนส่งส่วนบุคคลฉบับละ 1,500 บาท มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ห้ามต่างชาติทำงานขับซีดานยนต์ หรืองานขับซีดานพาหนะที่ไม่ใช่เครื่องจักรหรือเครื่องกล ยกเว้นงานขับซีดานระหว่างประเทศ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ผู้ขอใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะต้องมีสัญชาติไทย เป็นต้น

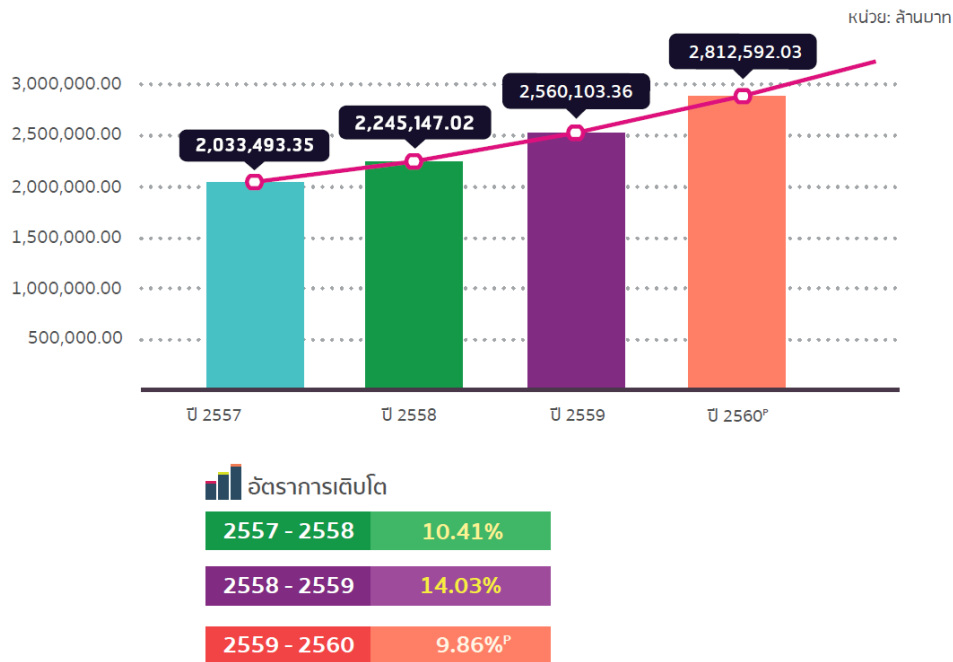
จะเห็นได้ว่าการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารหรือสิ่งของซึ่งจัดอยู่ภายใต้การดำเนินธุรกิจขนส่งทางบกนี้ ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขจำนวนมาก ซึ่งเงื่อนไขบางอย่างอาจเป็นภาระหรืออุปสรรคต่อผู้ประกอบการ ซึ่งทางคณะผู้วิจัยจะทำการศึกษากฎหมาย/กฎระเบียบที่เป็นประเด็นปัญหาหลักต่อการดำเนินธุรกิจ และจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ หรือเงื่อนไขต่างๆ ต่อไป

6. ธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความนิยมต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ ซึ่งผู้ซื้อสามารถเปรียบเทียบและเลือกซื้อสินค้าได้อย่างหลากหลาย จากพฤติกรรมผู้บริโภคดังกล่าวทำให้ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวด้วยการเพิ่มช่องทางการขายสินค้า โดยการค้าผ่านช่องทางเดิมอย่างเช่นการเปิดร้านคงไม่เพียงพออีกต่อไป ผู้ประกอบการหลายรายจึงหันมาใช้ช่องทางการค้าออนไลน์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการค้าผ่านตัวกลางอย่าง E-Market Place เช่น Lazada และ Shopee เป็นต้น หรือเป็นการค้าผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียโดยตรง เช่น Facebook Line เป็นต้น ในขณะที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ อาจเลือกเปิดเว็บไซต์เพื่อขายสินค้าของตนเองโดยตรง

จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) พบว่า จากปี พ.ศ. 2557-2559 การเติบโตของธุรกิจ E-commerce ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 12.22 ตามรูปที่ 1.4 โดยในปี พ.ศ. 2559 มูลค่าตลาด E-commerce ของไทยสูงถึง 2 ล้านล้านบาท และมีจำนวนผู้ประกอบการในตลาดมากถึง 592,996 ราย จากโอกาสการขยายตัวของธุรกิจการค้าออนไลน์ ทำให้ผู้ประกอบการไทยสนใจช่องทางการค้าอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น

รูปที่ 1.4 มูลค่า E-commerce ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557-2559 และคาดการณ์ปี พ.ศ. 2560

ที่มา: รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ปี 2560, สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

อย่างไรก็ดี ธุรกิจ E-commerce เกี่ยวข้องทั้งด้านการค้า การชำระเงินและการจัดส่งสินค้า จึงทำให้มีกฎหมาย/กฎระเบียบที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามหลายอย่าง ทั้งนี้ ปัจจุบันประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจ e-commerce อาทิ พ.ร.บ.ขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้ประกอบการ e-commerce จะต้องทำการจดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หากไม่จดทะเบียนจะมีโทษปรับวันละ 10,000 บาท และ พ.ร.บ. ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2553 กำหนดให้ผู้ประกอบการ e-commerce ต้องมาจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า แต่ในทางปฏิบัติเองยังมีผู้ที่มาขึ้นทะเบียนจำนวนน้อย สาเหตุหนึ่งคือข้อกังวลเกี่ยวกับการเรียกเก็บภาษี นอกจากนี้ ไทยกำลังปรับปรุงกฎหมาย พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการประกอบธุรกิจในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการไม่ว่าจะรายเล็ก รายใหญ่ หรืออยู่ในสาขาธุรกิจไหนๆ ล้วนสนใจทำการค้าสินค้าผ่านรูปแบบออนไลน์ทั้งสิ้น ฉะนั้น กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ e-commerce จึงส่งผลกระทบต่อดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงมีความน่าสนใจอย่างยิ่งที่คณะวิจัยจะทำการศึกษากฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการ e-commerce เกี่ยวกับภาระหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการในปัจจุบัน เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ หรือเพิ่มเติมกฎหมายที่มีความจำเป็น เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมการค้าออนไลน์สามารถเติบโตและเป็นเครื่องมือสำหรับผู้ประกอบการในการเพิ่มยอดขายต่อไป

1.5.2 การศึกษากรอบแนวคิดและการกำกับดูแล SME ของต่างประเทศในแต่ละกลุ่มธุรกิจ เป้าหมายที่ทางคณะผู้วิจัยเลือกศึกษาจากข้อ 1.5.1 โดยจะทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมาย ของต่างประเทศที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Best practice) ในแต่ละธุรกิจ ธุรกิจละ 1 ประเทศ รวมทั้งหมด 3 ประเทศ โดยจะเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน ประเด็นเกี่ยวกับ

- กฎหมาย/กฎระเบียบที่ใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมายใน ต่างประเทศ
- กฎหมายที่เอื้อหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในต่างประเทศ เพื่อถอดบทเรียนและนำมาปรับใช้กับบริบทของไทย
- แนวทางการส่งเสริมและช่วยเหลือ SME ที่ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมาย/ กฎระเบียบของ ต่างประเทศ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของ SME

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการศึกษาทบทวนกฎหมายและการกำกับดูแลการประกอบ ธุรกิจบริการของต่างชาติ ตามกลุ่มธุรกิจเป้าหมายที่ได้เลือกมาเบื้องต้น 6 กลุ่มธุรกิจ ดังนี้

1) **การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการให้เช่าพาร์ทเมนท์ หอพัก หรือที่พักอาศัย** ใน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนี้จำนวนมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยต่อการเช่าพักอาศัย ทั้งนี้ ผู้ให้เช่า (Landlord) จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่แต่ละรัฐกำหนดไว้ เช่น ในรัฐซีแอตเทิลมีข้อกำหนดที่ เกี่ยวข้อง² กับการประกอบธุรกิจการปล่อยเช่าที่พักอาศัย อาทิ

- ❖ การขึ้นทะเบียนและการติดตามตรวจสอบที่พักอาศัย (The Rental Registration and Inspection Ordinance: RRIO) ซึ่งกฎหมายการขึ้นทะเบียนและตรวจสอบ การเช่า กำหนดให้เจ้าของบ้านต้องลงทะเบียนหน่วยที่พักอาศัยที่ให้เช่าทั้งหมด ซึ่ง รวมถึงบ้านเดี่ยวจนถึงอาคารพาร์ทเมนท์ หรือหอพัก นอกจากนี้แล้ว ข้อกำหนด ดังกล่าวยังกำหนดให้เจ้าของที่พักอาศัย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของบ้าน อพาร์ทเมนท์ หรือ หอพักต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญเข้าตรวจสอบสภาพอาคารหรือที่พักอาศัยเพื่อความ ปลอดภัยทางโครงสร้างอาคารหรือที่พักอาศัยทุกๆ 10 ปี
- ❖ การก่อสร้างและการบำรุงรักษาที่พักอาศัยสำหรับการปล่อยเช่า (Seattle's Housing and Building Maintenance Code)³
- ❖ ข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติสำหรับผู้ให้เช่า (The Seattle Municipal Code: SMC)

² <https://www.seattle.gov/housing/renters/know-the-law#landlordresponsibilities>

³ <https://www.seattle.gov/DPD/Publications/CAM/cam604A.pdf>

นอกจากนี้แล้ว การกำกับดูแลการปล่อยเช่าที่พักอาศัยกรณีที่มีผู้เข้าพักอายุน้อยกว่า 21 ปี จะมีข้อกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติด เป็นต้น

2) การกำกับดูแลการประกอบกิจการร้านอาหาร ตัวอย่างในประเทศอังกฤษ นอกจากผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตในการเปิดภัตตาคารหรือร้านอาหารแล้ว ผู้ประกอบการเองจะต้องดำเนินการขอใบรับรอง (Certificates) ที่เกี่ยวข้องอีกเป็นจำนวนมาก⁴ เช่น

- ❖ ใบรับรองด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร (Food Hygiene Certificate)
- ❖ ใบรับรองการควบคุมสารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชในร้านอาหาร (Pest control regulations for restaurant)
- ❖ ใบอนุญาตประกอบกิจการร้านอาหาร ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากท้องถิ่น (Food Premises Approval)
- ❖ ใบรับรองการประกันความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Restaurant insurance) กรณีที่ลูกค้าได้รับผลกระทบหรือเกิดความเสียหายจากภัตตาคารหรือร้านอาหาร
- ❖ ใบอนุญาตด้านลิขสิทธิ์เพลง (PRS for Music license)
- ❖ ใบอนุญาตในการจำหน่ายแอลกอฮอล์ (Alcohol license)

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการภัตตาคารหรือร้านอาหารในประเทศอังกฤษจะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่บังคับใช้ให้ถูกต้องเพื่อความปลอดภัยของประชาชน โดยที่สำนักงานมาตรฐานอาหาร (the Food Standards Agency: FSA) ซึ่งเป็นหน่วยงานในการกำกับดูแลเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้ประกอบการเหล่านั้นให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

3) การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจโรงแรม เกสเฮ้าส์ หรือที่พักระยะสั้น ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำกับดูแลธุรกิจที่พักระยะสั้นค่อนข้างเข้มงวด ในรัฐวอชิงตันการประกอบธุรกิจการให้บริการที่พักระยะสั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 3 ฉบับ⁵ เนื่องจากการให้บริการของโรงแรมและที่พักจำเป็นต้องคำนึงถึงสุขภาพและความ

⁴ Restaurant licence and regulation laws. <https://startups.co.uk/restaurant-regulations/>

⁵ Sandman Savrann. August 2013. The Washington State Hospitality Law Manual, Third Edition. ดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.sandmansavrann.com/the-washington-state-hospitality-law-manual-third-edition-2/>

ปลอดภัยของประชาชน ดังนั้น จึงต้องมีการกำกับดูแลตั้งแต่การก่อสร้างอาคาร การกำจัดของเสียและกากอาหาร การควบคุมโรคต่างๆ อาทิ

- ❖ การขออนุญาตประกอบกิจการ (Licensing and Regulation of Hotels) ตามกฎหมาย RCW 70.62 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลด้านสุขอนามัยและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยกระทรวงสาธารณสุข มีข้อกำหนดให้โรงแรมต้องมีการบันทึกและเก็บข้อมูลของผู้เข้าพักอาศัยเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นอกจากนี้แล้ว กรมอนามัยยังสามารถเข้าไปตรวจสอบสถานที่ได้ตามความจำเป็น รวมทั้งกระทรวงสาธารณสุขสามารถเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งระงับการเปิดกิจการได้ หากพบว่าที่พักดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ❖ Fire Safety Laws เป็นข้อกำหนดและข้อบังคับต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย
- ❖ Occupational Safety and Health Act (OSHA) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยซึ่งให้ความสำคัญคุ้มครองแก่พนักงานที่ทำงานภายในโรงแรม

นอกจากนี้แล้ว ยังมีกฎหมาย Antitrust Laws and the Operation and Marketing of Hotels เป็นกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมการแข่งขันในตลาดของธุรกิจบริการโรงแรมในรัฐวอชิงตัน เพื่อมิให้เกิดการผูกขาดอำนาจในการให้บริการ

4) การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนำเที่ยว เมื่อพิจารณาตัวอย่างการกำกับดูแลธุรกิจนำเที่ยวในต่างประเทศ อาทิ ประเทศฝรั่งเศส การกำกับดูแลธุรกิจนำเที่ยวภายใต้ French Tourism Code มีการกำหนดให้ใบอนุญาตธุรกิจนำเที่ยวมีอายุ 5 ปี ซึ่งจะช่วยลดภาระของผู้ประกอบการในการขอต่ออายุใบอนุญาต โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตบ่อยจนเกินไป เป็นการลดภาระงานในการเตรียมเอกสาร และลดต้นทุนค่าธรรมเนียมในการต่อใบอนุญาต ขณะที่สหราชอาณาจักรมีกฎหมายที่กำหนดให้บริษัทนำเที่ยวที่ขายแพ็คเกจหรือการเดินทางโดยเครื่องบิน จะต้องเข้าร่วมในแผนการคุ้มครองผู้บริโภคของ ABTA (สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวของสหราชอาณาจักร) และ ATOL Protection (Air Travel Organiser's Licence) โดยบริษัทนำเที่ยวจะต้องจ่ายเงินประกันแก่กรมการบินซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารกองทุน โดยทุกการจำหน่ายแพ็คเกจตั๋วเครื่องบินให้แก่ลูกค้า บริษัทจะต้องหักเงินรายได้ประมาณ 2.5 ปอนด์ต่อหัวเพื่อจ่ายเข้ากองทุนนี้ ทั้งนี้ กองทุนดังกล่าวใช้เพื่อชดเชยความเสียหายแก่ลูกค้า หากมีการยกเลิกเที่ยวบินเกิดขึ้น เป็นต้น

5) **การกำกับดูแลธุรกิจการรับขนส่งเอกสารและสิ่งของ** ตัวอย่างเช่น สหภาพยุโรป มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจส่งพัสดุแบบข้ามพรมแดน (Regulation on cross-border parcel delivery services) และเมื่อปี พ.ศ. 2560 ทางสภาของสหภาพยุโรปได้บัญญัติข้อกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดให้ผู้ประกอบการจัดส่งพัสดุจะต้องเปิดเผยราคาการจัดส่งสินค้า ตัวเลือกช่องทางการจัดส่ง รวมไปถึงระบบการติดตามตรวจสอบการจัดส่งสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ทั้งนี้ ทางสหภาพยุโรปมองว่าการกระทำดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมธุรกิจ E-commerce ก่อให้เกิดความโปร่งใสและส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจจัดส่งพัสดุมากยิ่งขึ้น

6) **การกำกับดูแลธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)** เมื่อศึกษาตัวอย่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจ E-commerce ในเบื้องต้นคณะผู้วิจัยได้ศึกษาตัวอย่างกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นประเทศที่มีการเติบโตของธุรกิจ E-commerce อย่างรวดเร็ว และถือเป็นประเทศที่มีการซื้อสินค้าอุปโภค-บริโภค ประเภท Fast Moving Consumer Goods (FMCG) ผ่านช่องทางออนไลน์สูงที่สุดในโลก⁶ ทั้งนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ E-commerce ของเกาหลีได้ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ เช่น The Act on Promotion of Information and Communications Network Utilization and Information Protection (the ICN Act) เป็นการส่งเสริมการใช้เครือข่ายออนไลน์ สร้างความปลอดภัยและการสร้างมาตรฐานของเครือข่ายออนไลน์ การออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล The Personal Information Protection Act (PIPA) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การใช้ข้อมูล การจัดเก็บ การถ่ายโอน การจัดการหรือการทำลายข้อมูลส่วนบุคคล การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเอกสารและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ The Framework Act on Electronic Documents and Transactions (the Framework Act) เพื่อสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และปกป้องผู้บริโภคในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการควบคุมความถูกต้องของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การส่งหรือจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

1.5.3 การวิจัยภาคสนาม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิด้วย 3 วิธีการหลัก ได้แก่ การเก็บแบบสอบถาม การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งแนวทางปฏิบัติงานมีดังต่อไปนี้

⁶ ที่มา: ‘เกาหลีใต้’ ไม่ได้มีดีแค่ K-pop! “อุตสาหกรรมอีคอมเมิร์ซ” ล้ำสุดในโลกชนหน้าอเมริกา-จีน เข้าถึงได้จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/08/7-factors-ecommerce-in-south-korea-fastest-growth/>

- การเก็บแบบสอบถาม จำนวน 90 ชุด รวมทั้ง 3 ธุรกิจ โดยคาดว่าจะเก็บแบบสอบถามธุรกิจละ 30 ชุด (รวมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค)
- การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อยรวมทั้งหมด 6 ครั้ง แบ่งตามภูมิภาค ได้แก่ ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) 1 ครั้ง และในส่วนภูมิภาค 5 ครั้ง ประกอบด้วย เชียงใหม่ นครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และภูเก็ต ทั้งนี้ การจัดประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้งจะต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 20 ราย โดยคณะผู้วิจัยจะประสานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ว่าจ้างในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อยทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ การจัดประชุมในกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และชลบุรี
- การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ สมาคมธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยจะสัมภาษณ์เชิงลึกไม่น้อยกว่า 3 หน่วยงานต่อธุรกิจบริการ รวมทั้งหมดไม่น้อยกว่า 9 หน่วยงาน

ทั้งนี้ จุดประสงค์ของการทำวิจัยภาคสนามคือการรวบรวมข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของ SME และนำไปสู่การคัดเลือกประเด็นปัญหาสำคัญ (Pain points) ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เมื่อทราบประเด็นปัญหาสำคัญของแต่ละธุรกิจแล้วจะนำไปสู่การระบุกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในขั้นตอนถัดไป

1.5.4 ประมวลผลการศึกษาและผลการวิจัยข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมาย เพื่อเอื้อและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม รวมทั้งเสนอแนะให้มีการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วน อย่างน้อย 3 ฉบับ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวจะประกอบด้วย

- ❖ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงการประกอบธุรกิจของ SME ในธุรกิจเป้าหมาย
- ❖ ข้อเสนอแนะในการจัดทำส่งเสริมและกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจเป้าหมาย กรณีที่ยังไม่มีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับซึ่งยังเป็นช่องว่างที่ทำให้ SME ยังไม่สามารถเข้าถึงการประกอบธุรกิจได้

1.5.5 จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอในการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายจำนวน 1 ครั้ง ที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วน โดยจะต้องมีผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมรับฟังจำนวนไม่น้อย

กว่า 20 คน และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและนำผลที่ได้มาปรับปรุงข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วน

1.5.6 จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่และรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษารวมทั้งผลการรับฟังความคิดเห็น 1 ครั้ง ที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟังจำนวนไม่น้อยกว่า 80 ราย และจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นประกอบด้วย ผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ

1.6 แผนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	15 ก.ย.
1) การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
2) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย 6 ภูมิภาค						
3) การเก็บแบบสอบถาม 90 ชุด						
4) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ และจัดส่งรายงานความก้าวหน้า จำนวน 10 ชุด						
5) จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่และรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษา รวมทั้งผลการรับฟังความคิดเห็น และจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ รายงานรับฟังความคิดเห็นจากข้อ 4) และรายงานบทสรุปผู้บริหาร รายงานละ 60 ชุด พร้อม CD-ROM รายงานละ 60 แผ่น						

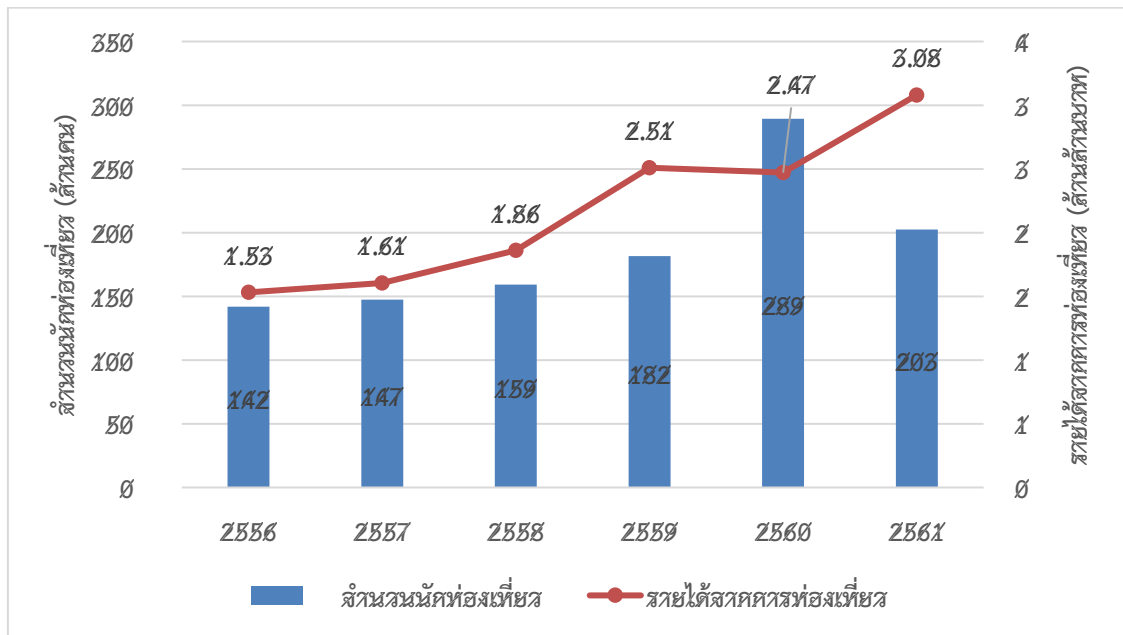
บทที่ 2

ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

ธุรกิจโรงแรมเป็นหนึ่งในประเภทของธุรกิจที่พักแรมระยะสั้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ศูนย์วิจัยกรุงศรีวิเคราะห์ว่าแนวโน้มของธุรกิจโรงแรมในช่วงปี พ.ศ. 2561-2563 จะยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยว โดยคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทยจะขยายตัวในอัตราเฉลี่ย 8-10% และ 5-7% ตามลำดับ⁷

นอกจากนี้ ข้อมูลจากกรมการท่องเที่ยวยังชี้ให้เห็นว่า การเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2561 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย (Compound annual growth rate: CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 12.37 ส่งผลให้รายได้รวมของภาคการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2561 มีมูลค่าสูงถึง 3.08 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 18.90 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และคาดว่าจะมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง (รูปที่ 2.1)

รูปที่ 2.1 รายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2556 - 2561

ที่มา: รวบรวมข้อมูลจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

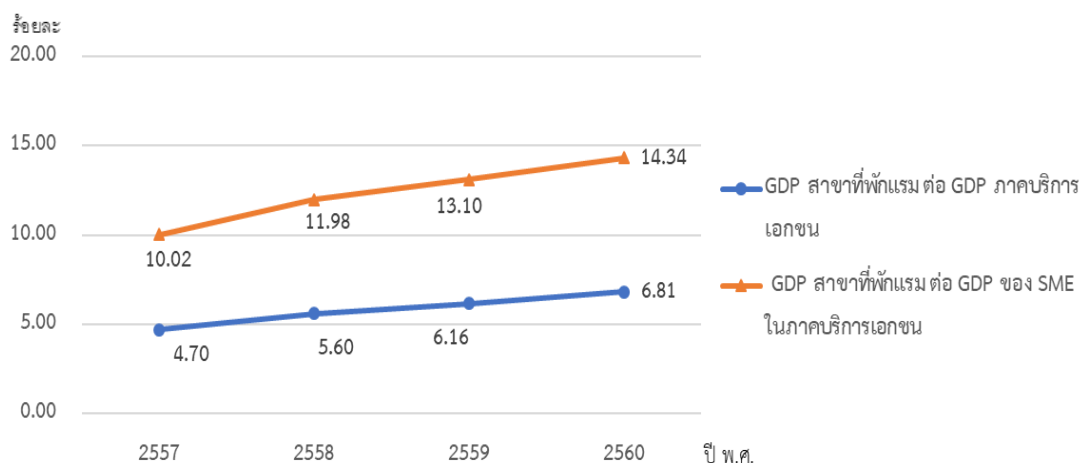
จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ความต้องการห้องพักเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการผลิตสาขาที่พักแรมขยายตัวตามไปด้วยจาก 207,497 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2557 เพิ่มขึ้น

⁷ ที่มา: แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2561 - 63 “ธุรกิจโรงแรม” เข้าถึงได้จาก

https://www.krungri.com/bank/getmedia/e53de969-7dc4-4043-a813-56627062a7cf/IO_Hotel_180802_TH_EX.aspx

เป็น 368,371 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.02 และ 14.34 ของมูลค่าการผลิตของภาคบริการเอกชนทั้งหมด หรือร้อยละ 4.70 ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.81 ของมูลค่าการผลิตโดยรวมของ SME ทั้งหมด (รูปที่ 2.2) แสดงให้เห็นว่าธุรกิจบริการที่พักมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศและต่อ SME เป็นอย่างมาก

รูปที่ 2.2 สัดส่วน GDP สาขาที่พักแรมต่อ GDP ภาคบริการเอกชน และต่อ GDP ของ SME ในภาคบริการเอกชน ปี พ.ศ. 2557-2560

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลผลโดยคณะผู้วิจัย

อนึ่ง จากการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ส่งผลให้ธุรกิจที่พักแรมระยะสั้นเติบโตอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาสถานที่พักแรมแบบผิดกฎหมายตามมาอีกจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของปัญหาที่พักแรมแบบผิดกฎหมาย อาจเกิดขึ้นจากปัจจัยด้านกฎหมายที่ไม่เอื้อให้ SME หลายแห่งสามารถขึ้นทะเบียนเป็นโรงแรมหรือที่พักแบบถูกต้องกฎหมายได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับอาคารสถานที่ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งทำให้สถานประกอบการที่มีขนาดเล็กหรือตึกเก่าที่นำมาดัดแปลงทำเป็นโรงแรมไม่สามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการโรงแรมหรือที่พักได้

นอกจากนี้แล้ว ยังมีข้อกำหนดภายใต้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎระเบียบอื่นตั้งแต่การขออนุญาตสร้างโรงแรม การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม การดูแลเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ต้นทุนการประกอบกิจการที่พักแรมระยะสั้นมีอัตราค่อนข้างสูงในทางอ้อมยังส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการนำห้องพักในคอนโดมิเนียมหรืออะพาร์ตเมนต์มาปล่อยเช่ารายวัน ซึ่งง่ายกว่าการขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรมหรือที่พักระยะสั้น ทั้งนี้ SME ที่ไม่มีเงินทุนมากพออาจจะเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรมหรือที่พักระยะสั้นได้ยากขึ้น ดังนั้น การศึกษากฎหมายกฎระเบียบที่เป็นปัญหาอุปสรรคจะเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจดังกล่าวเพื่อเอื้อให้ SME สามารถเข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้น

2.1 สภาพการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ในประเทศไทย

2.1.1 ความหมายของโรงแรม

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 4 กำหนดให้โรงแรม หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึง (1) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน (2) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น และ (3) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น คำว่า “โรงแรม” ตามกฎหมายจึงหมายถึงที่พักทุกประเภทที่มีการให้เช่าเป็นรายวัน รวมถึง รีสอร์ท ห้องชุด และที่พักประเภทอื่นๆ ด้วย

โดยกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 หมวด 1 ข้อ 2 กำหนดประเภทโรงแรม ได้แบ่งโรงแรมออกเป็น 4 ประเภท ตามจำนวนห้องพักและลักษณะกิจกรรมการให้บริการไว้ดังนี้ (รูปที่ 2.3)

“ข้อ 2 โรงแรมแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

- (1) โรงแรมประเภท 1 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก
- (2) โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร
- (3) โรงแรมประเภท 3 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือห้องประชุมสัมมนา
- (4) โรงแรมประเภท 4 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และห้องประชุมสัมมนา”

รูปที่ 2.3 ประเภทโรงแรมตามกฎหมายกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ
โรงแรม พ.ศ. 2551

ที่มา: กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551

ทั้งนี้ กฎกระทรวงฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรม 4 ประเภทไว้ ไม่ว่าจะ
เป็นจำนวนห้องพัก ขนาดพื้นที่ห้องพัก และห้องน้ำห้องส้วม ดังปรากฏใน หมวด 3 ข้อ 18-20

“ข้อ 18 โรงแรมประเภท 1 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) มีห้องพักไม่เกิน 50 ห้อง
- (2) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม
และระเบียงห้องพัก
- (3) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกต้องลักษณะอย่างเพียงพอสำหรับผู้พัก

ข้อ 19 โรงแรมประเภท 2 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม
และระเบียงห้องพัก
- (2) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกต้องลักษณะอย่างเพียงพอสำหรับผู้พัก

ข้อ 20 โรงแรมประเภท 3 และประเภท 4 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 14 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม
และระเบียงห้องพัก
- (2) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกต้องลักษณะในห้องพักทุกห้อง
- (3) กรณีมีห้องพักไม่เกิน 80 ห้อง ห้ามมีสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ความใน (3) มิให้นำมาใช้บังคับแก่โรงแรมที่ตั้งอยู่เขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ
และโรงแรมที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่
อนุญาตให้ตั้งสถานบริการซึ่งมีสถานบริการตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.
2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า 1) จำนวนห้องพัก โรงแรมประเภท 1 มีห้องพักได้ไม่เกิน 50 ห้อง ส่วนโรงแรมประเภทอื่นมิได้มีการกำหนดจำนวนห้องพักไว้ 2) ขนาดพื้นที่ห้องพัก โรงแรมประเภท 1 และ 2 จะต้องมีขนาดห้องพักไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร ในขณะที่โรงแรมประเภท 3 และ 4 ต้องมีขนาดห้องพักไม่น้อยกว่า 14 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียงห้องพัก 3) โรงแรมทุกประเภทจะต้องจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สุลักษณะ โดยโรงแรมประเภท 1 และ 2 กำหนดว่าต้องจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอสำหรับผู้เข้าพัก ในขณะที่โรงแรมประเภท 3 และ 4 ต้องจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมภายในห้องพัก และ 4) โรงแรมที่มีห้องพักเกิน 80 ห้องขึ้นไป จึงจะประกอบกิจการสถานบริการได้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของโรงแรมแต่ละประเภท

ประเภทโรงแรม	จำนวนห้องพัก	ขนาดห้องพัก	เงื่อนไขอื่นๆ
1	ไม่เกิน 50 ห้อง	8 ตารางเมตร	
2	ไม่จำกัดจำนวนห้อง	ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียง	
3		14 ตารางเมตร	กรณีไม่เกิน 80 ห้อง
4		ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียง	ห้ามมีสถานบริการ

ที่มา: กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551

นอกจากนี้แล้ว โรงแรมต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น สถานที่ลงทะเลเบียน โทรศัพท์หรือระบบติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรม การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาล ระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง มีห้องน้ำห้องส้วมแยกชาย-หญิงในส่วนที่ให้บริการสาธารณะ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของห้องพักต้องไม่เหมือนหรือคล้ายศาสนสถานหรือสถานที่เคารพในทางศาสนา ห้องพักต้องติดเลขประจำห้องพักด้วยเลขอารบิกที่ชัดเจน ประตูห้องพักต้องมีช่องหรือวิธีการอื่นที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ (ตาแมว) มีกลอนหรืออุปกรณ์ที่ล็อกจากภายในห้องได้ และมีสถานที่จอดรถที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน (กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 4-8)⁸

⁸ ข้อ 4 โรงแรมต้องจัดให้มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) สถานที่ลงทะเลเบียนผู้พัก
- (2) โทรศัพท์หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรมโดยจะจัดให้มีเฉพาะภายนอกห้องพักก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้พัก
- (3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง
- (4) ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง

นอกจากโรงแรมแล้ว ยังมีที่พักระยะสั้นอีกประเภทหนึ่งที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 เรียกว่า “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” หมวด 1 “ข้อ 1 ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4”

ทั้งนี้ เจาะลึกสำคัญที่กรมการปกครองใช้ในการพิจารณาว่าสถานที่พักใดเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้น จะมีลักษณะองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) มีห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง 2) ผู้เข้าพักไม่เกิน 20 คน 3) มีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และ 4) แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่กำหนด สถานที่พักใดที่ไม่เข้าองค์ประกอบที่กำหนดทั้ง 4 ข้อนี้ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

จากประเด็นข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โรงแรม หมายถึง สถานที่พักระยะสั้น ให้เช่ารายวันหรือรายเดือน ให้บริการโดยได้รับค่าตอบแทน ให้บริการสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด โรงแรมแบ่งออกเป็น 4 ประเภทตามจำนวนห้องพัก ขนาดห้องพัก และลักษณะกิจกรรมการให้บริการ ส่วนที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม คือ สถานที่พักที่ให้บริการชั่วคราวขนาดไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน บริการที่พักเพื่อหารายได้เสริม และต้องแจ้งต่อนายทะเบียน นิยามดังกล่าวมีนัยสำคัญเนื่องจากสถานที่พักทุกแห่งที่มีลักษณะเข้านิยามของ “โรงแรม” ตามกฎหมายนี้จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ทั้งในส่วนของคุณลักษณะของอาคาร ขนาดของห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานที่พัก

แต่ทว่า กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล กำหนดความหมายของโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ตามรหัส TSIC 55101 คือ การจัดที่พักแบบให้เช่าเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์สำหรับผู้ที่มาพักแรมระยะสั้น โดยรวมถึงห้องพักแยกและห้องชุดที่มีการ

ข้อ 5 โรงแรมต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในส่วนที่ให้บริการสาธารณะโดยจัดแยกส่วนสำหรับชายและหญิง และต้องรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ 6 ห้องพักต้องไม่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย หรือมุ่งหมายให้เหมือนหรือคล้ายกับศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา

ข้อ 7 ห้องพักต้องมีเลขที่ประจำห้องกำกับไว้ทุกห้องเป็นตัวเลขอารบิกโดยให้แสดงไว้บริเวณด้านหน้าห้องพักที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และในกรณีที่มีหลายอาคารเลขที่ประจำห้องพักแต่ละอาคารต้องไม่ซ้ำกัน

ประตูห้องพักให้มีช่อง หรือวิธีการอื่นที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ และมีกลอนหรืออุปกรณ์อื่นที่สามารถล็อกจากภายในห้องพักทุกห้อง

ข้อ 8 สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพักต้องไม่มีลักษณะมิดชิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา

ตกแต่งพร้อมเข้าพักหรือห้องชุดพร้อมเครื่องครัว โดยมีหรือไม่มีแม่บ้านให้บริการก็ตาม และอาจรวมถึง การให้บริการอื่นๆ เช่น การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ที่จอดรถ บริการซักรีด สระว่ายน้ำ และห้อง ออกกำลังกาย สิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการและห้องประชุม รวมถึงที่พักที่จัดโดยโรงแรม โรงแรมรีสอร์ท โรงแรมห้องชุด ที่พักและโรงแรมริมทางหลวง⁹ ซึ่งนิยามของโรงแรมตามที่กรมพัฒนา ธุรกิจการค้ากำหนดจะกว้างกว่านิยามตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

ดังนั้น การศึกษาในส่วนนี้จะอิงตามนิยามของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นหลัก เนื่องจากการประกอบธุรกิจของ SME โดยมากแล้วที่ไม่สามารถขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการได้ เนื่องจากไม่ได้เข้ากฎเกณฑ์ตามข้อกำหนดของ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 จำนวนโรงแรมและห้องพัก

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าสู่ตลาด ส่งผลให้ธุรกิจที่พักระยะสั้น ทั้งที่เป็นโรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมจึงเป็นธุรกิจที่มีผู้ประกอบการจำนวนมาก ทั้งนี้ ข้อมูลจากส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำหน้าที่ออกใบอนุญาตและต่อใบอนุญาตการประกอบ กิจการโรงแรม ระบุว่า ปัจจุบัน ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีโรงแรมที่จดทะเบียนถูกต้อง ตามกฎหมายทั้งหมด 9,663 แห่ง และมีจำนวนห้องพักทั้งหมด 424,754 ห้อง

ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงแรมที่ขอใบอนุญาตประกอบกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและจำนวนห้องพัก จำแนกรายภาค

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนโรงแรม	จำนวนห้องพัก
1	กรุงเทพมหานคร	710	106,025
2	ภาคเหนือ	1,699	49,919
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,479	57,001
4	ภาคกลาง	1,650	55,316
5	ภาคตะวันออก	793	50,240
6	ภาคใต้	2,332	106,253
รวม		9,663	424,754

ที่มา: ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

(<https://multi.dopa.go.th/omd3/news/cate6/view31>) ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

ในขณะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรม ชนบทและที่พักระยะสั้นอื่นๆ ทั่วประเทศ ตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมประเทศไทย

⁹ จัดประเภทธุรกิจตามหลักการจัดการมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) ปี พ.ศ. 2552 กระทรวงแรงงาน

(Thailand Standard Industrial Classification: TSIC-2009) พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 ทั้งประเทศมีสถานที่พักแรมระยะสั้นทั้งหมด 24,391 แห่ง มีห้องพักทั้งสิ้น 721,501 ห้อง ซึ่งในจำนวนดังกล่าวเป็นสถานที่พักทั้งประเภทโรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

ดังนั้น จากข้อมูลทะเบียนโรงแรมที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการของกรมการปกครอง และผลการสำรวจโรงแรมและที่พักของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จะเห็นได้ว่า ยังมีสถานที่พักแรมระยะสั้นอีกจำนวนมากถึง 14,728 แห่ง หรือร้อยละ 63.38 ของที่พักทั้งหมด และจำนวนห้องพักอีก 296,747 ห้อง หรือร้อยละ 41.12 ของห้องพักทั้งหมด ที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการโรงแรม (ตามที่แสดงในตาราง 2.3) ทั้งนี้ การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อให้ที่พักหลากหลายรูปแบบสามารถจดทะเบียนได้จะทำให้รัฐได้รับภาษีรายได้มากขึ้น นอกจากนี้แล้ว ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้าระบบจะสามารถใช้ประโยชน์จากมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนต่างๆ ของภาครัฐอีกด้วย

ตารางที่ 2.3 จำนวนโรงแรมและห้องพัก

จำนวนสถานที่พักแรมระยะสั้น (โรงแรมและที่ไม่เป็นโรงแรม)	จำนวนโรงแรม (แห่ง)	จำนวนห้องพัก (ห้อง)
ทะเบียนโรงแรมและที่พักที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการ	9,663	424,754
ข้อมูลการสำรวจที่พักทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ	24,391	721,501
สถานที่พักที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต	14,728	296,747
ร้อยละของโรงแรม/ห้องพักที่ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	63.38	41.12

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย ข้อมูล ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2562

2.1.3 ประเภทโรงแรมจำแนกตามขนาด

จากการจัดแบ่งประเภทโรงแรมตามกฎหมายกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 หมวด 1 ข้อ 2 เป็นการแบ่งประเภทตามขอบเขตลักษณะการให้บริการ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มแบ่งขนาดโรงแรมออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงแรมขนาดเล็ก (โรงแรมประเภท 1 ให้บริการเฉพาะห้องพัก มีห้องพักไม่เกิน 50 ห้อง) และโรงแรมขนาดใหญ่ (โรงแรมประเภท 2 ให้บริการห้องพัก ห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร โรงแรมประเภท 3 และ 4 ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และ/หรือห้องประชุมสัมมนา) ซึ่งโรงแรมทั้ง 3 ประเภทนี้ไม่จำกัดจำนวนห้องพัก

ทั้งนี้ จากข้อมูลส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 พบว่า โรงแรมส่วนใหญ่ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม เป็นโรงแรมประเภท 1 มากที่สุด จำนวน 5,871 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.75 ของโรงแรมทั้งหมดของประเทศ ในขณะที่โรงแรมขนาดใหญ่ประเภท 2 ประเภท 3 และ ประเภท 4 มีจำนวน 3,792 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 39.24 ของโรงแรมทั้งหมดของประเทศ (ตารางที่ 2.4) อาจกล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการโรงแรมส่วนมากที่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มโรงแรมประเภทที่ 1 มากที่สุด

อนึ่ง จากข้อมูลผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรมซึ่งจำแนกตามประเภทโรงแรมไม่สามารถแจกแจงว่าเป็นผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม หรือขนาดใหญ่ได้ เนื่องจาก การแบ่งประเภทโรงแรมเป็นการแบ่งตามจำนวนห้องพัก ซึ่งโรงแรมประเภทที่ 1 ให้บริการเฉพาะห้องพักที่มีห้องพักไม่เกิน 50 ห้อง ซึ่งอาจเป็นผู้ให้บริการห้องพักจำนวน 49 ห้อง และอาจมีสินทรัพย์ถาวรเกินกว่าค่านิยามของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

แต่อย่างไรก็ตาม จากรายงานภาพรวมอุตสาหกรรมของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าตามการจัดประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) หรือ TSIC 55101 ซึ่งเป็นหมวดโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีผู้ประกอบการในธุรกิจนี้ทั้งหมด 7,609 ราย เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กจำนวน 6,005 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79 รองมาเป็นผู้ประกอบการขนาดกลาง จำนวน 993 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13 และเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ จำนวน 611 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8

ตารางที่ 2.4 จำนวนโรงแรมจำแนกตามประเภท (แยกภูมิภาค)

ลำดับที่	จังหวัด	ประเภท			
		1	2	3	4
1	กรุงเทพมหานคร	95	339	187	89
2	ภาคเหนือ	1,163	321	157	58
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,958	274	154	93
4	ภาคกลาง	988	349	258	55
5	ภาคตะวันออก	401	213	144	35
6	ภาคใต้	1,266	613	335	118
รวม		5,871	2,109	1,235	448

ที่มา: ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

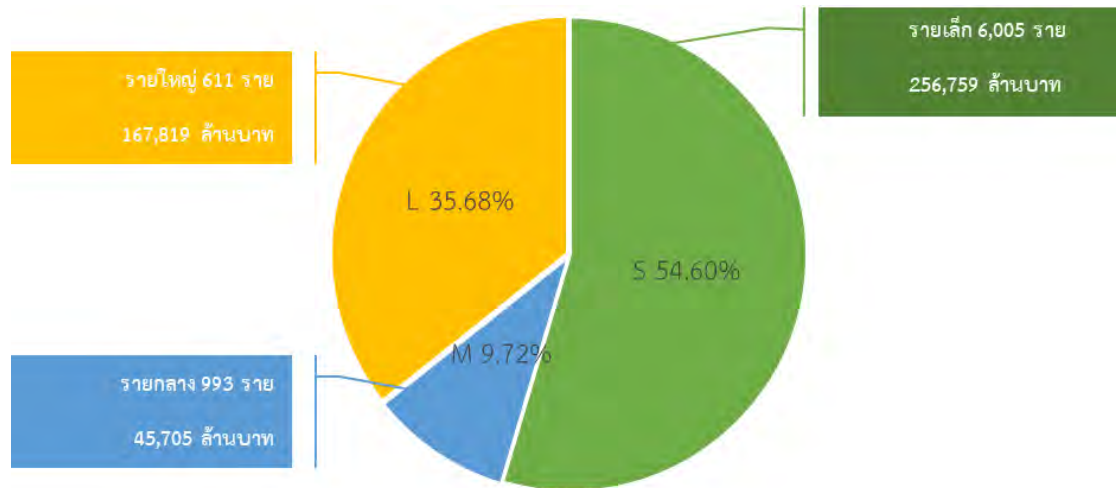
(<https://multi.dopa.go.th/omd3/news/cate6/view31>) ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

2.1.4 ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

จากรายงานภาพรวมอุตสาหกรรม ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หมวดธุรกิจ 55101 โรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด พบว่า ในปี 2560 ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดมีมูลค่ารายได้รวมเท่ากับ

470,283 ล้านบาท โดยผู้ประกอบการรายเล็กมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด จำนวน 256,759 ล้านบาท หรือร้อยละ 54.60 ของรายได้รวมทั้งหมดจากธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด รองลงมาเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ จำนวน 167,819 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.68 และสุดท้ายคือผู้ประกอบการขนาดกลาง จำนวน 45,705 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.72 ตามลำดับ (รูปที่ 2.4)

รูปที่ 2.4 ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามขนาดธุรกิจ

ที่มา: รายงานภาพรวมอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจ 55101 โรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2560

2.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

การประกอบธุรกิจบริการที่พักระยะสั้นทั้งประเภทที่เป็นกิจการโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม มีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมากกว่า 10 ฉบับ ทั้งนี้หากจำแนกกฎหมายและกฎระเบียบตามขั้นตอนของการประกอบกิจการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม
- 2) การขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม
- 3) การกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงแรม

ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนของการประกอบกิจการมีกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1 การขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม

ก่อนการเริ่มประกอบกิจการที่พักระยะสั้นประเภทโรงแรม ผู้ประกอบการ SME จำเป็นต้องมีการศึกษากฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่จะประกอบกิจการโรงแรม กฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่

ต้องปฏิบัติตามมิเช่นนั้นจะทำให้ผู้ประกอบการที่พึงกระยะสั้นประเภทกิจการที่เป็นโรงแรม จะไม่สามารถขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการได้หากไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือขั้นตอนที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ในการขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินงานใน 3 ขั้นตอนหลักๆ คือ 1) ตรวจสอบพื้นที่เพื่อขออนุญาตสร้างโรงแรม 2) จัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ 3) การขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดและกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การตรวจสอบพื้นที่เพื่อขออนุญาตสร้างโรงแรม

ผู้ประกอบการที่ต้องการจะประกอบธุรกิจโรงแรมจะต้องตรวจสอบว่าพื้นที่ที่จะใช้ก่อสร้างโรงแรมว่าอยู่ในพื้นที่อนุญาตให้สร้างโรงแรมได้หรือไม่ โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่

- กฎหมายว่าด้วยผังเมือง และกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมในพื้นที่แต่ละจังหวัด โดยจะกำหนดโซนสีว่าแต่ละพื้นที่จะสามารถก่อสร้างโรงแรมได้หรือไม่
- เทศบัญญัติว่าด้วยผังเมือง
- กฎหมายควบคุมการก่อสร้างในพื้นที่เฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นต้น

1.1 พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ฉบับล่าสุด จะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา¹⁰ หรือมีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน
- 2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน
- 3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม
- 5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนา ภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ

¹⁰ มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

- 6) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

การผังเมือง ตามพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 หมายความว่า “การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่างๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบทให้มีหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุประสงคหรือคุณค่าในทางศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ” (มาตรา 4 วรรค 2)

ผังเมืองรวม หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค การสาธารณสุข บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง (มาตรา 4 วรรค 4)

ผังเมืองเฉพาะ หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์เมือง หรือการฟื้นฟูเมือง (มาตรา 4 วรรค 5)

ทั้งใน มาตรา 8 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองว่า “ผังเมืองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

(1) ผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ คือ กำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่เพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ แบ่งเป็นสามประเภท ดังต่อไปนี้

- (ก) ผังนโยบายระดับประเทศ
- (ข) ผังนโยบายระดับภาค
- (ค) ผังนโยบายระดับจังหวัด และ

(2) ผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ การกำหนดกรอบแนวทางและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเพื่อการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบท แบ่งเป็นสองประเภท ดังต่อไปนี้

- (ก) ผังเมืองรวม

(ข) ผังเมืองเฉพาะ

ในการวางและจัดทำผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ และผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ ทั้งนี้ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินการกับหน่วยงานและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง¹¹ พร้อมทั้งให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดให้มีการทบทวนผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ทุกห้าปี¹²

อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 ดังนั้น กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ให้มีผลบังคับใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ใช้บังคับผังเมืองรวมใช้บังคับ¹³

¹¹ มาตรา 9 การวางและจัดทำผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามมาตรา 8 (1) และผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามมาตรา 8 (2) ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงผู้ที่จะได้รับผลกระทบในผังแต่ละประเภท และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบด้วยวิธีการที่หลากหลายและทั่วถึง โดยมีข้อมูลเพียงพอต่อการที่ประชาชนจะเข้าใจถึงผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายแก่ประชาชนหรือชุมชน

การวางและจัดทำผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามมาตรา 8 (1) และผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามมาตรา 8 (1) ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองประสานการดำเนินการกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

¹² มาตรา 10 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดให้มีการทบทวนผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ทุกห้าปี หรือในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อสอดคล้องกับแผนนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจะจัดให้มีการทบทวนผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ก่อนระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของปีงบประมาณที่ผ่านมาเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ โดยอย่างน้อยต้องสรุปผลการดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองตามมาตรา ๘ และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคด้วย

¹³ พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 111 บรรดากฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ใช้บังคับผังเมืองรวมใช้บังคับในพื้นที่เดียวกัน

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง การแก้ไขหรือยกเลิกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเฉพาะบริเวณหรือเฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใด หรือการยกเลิกกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมทั้งฉบับ ให้กระทำได้โดยประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น

ดังนั้น การศึกษานี้จึงได้ใช้กรณีศึกษาของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2555 ซึ่งได้กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยแบ่งเป็นพื้นที่เป็นโซนสี่ดังนี้

- 1) สีเหลือง มีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อการอยู่อาศัย
- 2) สีเหลือง ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
- 3) สีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
- 4) สีแดง ให้เป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
- 5) สีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
- 6) สีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- 7) สีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 8) สีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- 9) สีน้ำตาลอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
- 10) สีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- 11) สีน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ทั้งนี้หากวิเคราะห์ตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2555 พบว่าผู้ประกอบการสามารถสร้างโรงแรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เฉพาะในที่ดินบางประเภทเท่านั้น เช่น สามารถสร้างได้ในบริเวณโซนสีส้ม หรือเป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นต้น¹⁴

อย่างไรก็ดี กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมของแต่ละจังหวัดมีการกำหนดแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินแตกต่างกันออกไป ที่ผ่านมารองรับบางส่วนของประสบปัญหาก่อสร้างโรงแรมในพื้นที่ห้ามก่อสร้างโรงแรม ทำให้ไม่สามารถขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะสร้างโรงแรมหรือประกอบธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องตรวจพื้นที่ที่ตนเองครอบครองกับผังเมืองรวมก่อนว่าสามารถสร้างโรงแรมได้หรือไม่ ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบได้ดังนี้

- กรณีอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครตรวจสอบได้ที่สำนักผังเมืองประเทศและผังภาค หรือ กองนิติการ กรมโยธาธิการและผังเมือง
- กรณีต่างจังหวัดตรวจสอบได้ที่ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

¹⁴ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2555 ข้อ 9 วรรคหนึ่ง ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยการท่องเที่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ เว้นแต่ที่ดินเพื่อกิจการอื่นได้ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ

พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ฉบับที่ประกาศใช้ล่าสุดจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 เป็นต้นไป มีหลักการที่สำคัญ คือ

- 1) ระบบผังเมืองของประเทศมีกรอบนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานรัฐใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 2) มีการกระจายอำนาจในการวางกรอบนโยบายและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
- 3) มีคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติทำหน้าที่กำหนดนโยบายในภาพรวมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ ให้คณะกรรมการผังเมืองทำหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาที่เกี่ยวกับการผังเมืองต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองและคณะกรรมการผังเมืองจังหวัด และคณะกรรมการผังเมืองจังหวัดทำหน้าที่ให้ความเห็นและคำปรึกษาเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองต่อกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- 4) มีการกำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการอุทธรณ์ ตลอดจนได้กำหนดบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล โทษปรับทางปกครอง และโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 จะทำให้การบริหารจัดการผังเมืองมีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างเหมาะสม สำหรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการโรงแรม คณะผู้วิจัยฯ คาดว่าผลกระทบยังคงขึ้นอยู่กับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมของแต่ละจังหวัดเช่นเดิม ดังนั้น การขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรมในแต่ละพื้นที่จึงจำเป็นต้องเช็ครายละเอียดเกี่ยวกับประเภทที่ดินที่จะอนุญาตให้มีการก่อสร้างโรงแรม

1.2 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

โบราณสถาน ตามความหมายของพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ทางศิลป ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย (มาตรา 4)

ทั้งนี้ผู้ประกอบกิจการโรงแรมต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ที่ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารในเขตของโบราณสถานซึ่งอธิบดีได้ประกาศขึ้นทะเบียนไว้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หากก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาต อธิบดีกรมศิลปากรจะสั่งระงับการก่อสร้างและให้รื้อถอนอาคารภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง หากขัดขืนไม่ระงับการก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของอธิบดีจะมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ อธิบดีสามารถดำเนินการรื้อถอนอาคารได้ โดยเจ้าของหรือผู้ปลูกสร้างอาคารไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย หรือดำเนินคดีกับผู้รื้อถอนได้ สิ่งก่อสร้างอาคารที่รื้อถอนแล้วถ้าเจ้าของไม่ขนย้ายออกไปจากเขตโบราณสถานภายในสิบห้าวันนับจากวันที่รื้อถอนเสร็จให้อธิบดีทำการขายทอดตลาด เงินที่ได้จากการขายเมื่อหักค่าใช้จ่ายจากการรื้อถอนและการขายแล้วให้คืนเข้าเจ้าของ (มาตรา 7 ทวิ)¹⁵

ซึ่งหมายความว่าผู้ประสงค์จะก่อสร้างโรงแรมหรือดัดแปลงอาคารเป็นโรงแรมในพื้นที่เขตของโบราณสถานให้อธิบดีประกาศขึ้นทะเบียนแล้วจะต้องได้รับการอนุญาตจากกรมศิลปากรก่อน

¹⁵ มาตรา 7 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารภายในเขตของโบราณสถานซึ่งอธิบดีได้ประกาศขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารโดยมิได้รับอนุญาต ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งระงับการก่อสร้างและให้รื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ผู้ใดขัดขืนไม่ระงับการก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารตามคำสั่งอธิบดีมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน และให้อธิบดีดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นได้โดยเจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้ปลูกสร้างไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย หรือดำเนินคดีกับผู้รื้อถอนไม่ว่าด้วยประการใดทั้งสิ้น

สัมภาระที่รื้อถอนถ้าเจ้าของไม่ขนย้ายออกไปจากเขตโบราณสถานภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันรื้อถอนเสร็จให้อธิบดีจัดการขายทอดตลาด สัมภาะนั้น เงินที่ได้จากการขายเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนและการขายแล้วเหลือเท่าใดให้คืนให้เจ้าของสัมภาะนั้น

1.3 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ใน 180 วัน หรือวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 นี้ คณะผู้วิจัยฯ จึงใช้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ในการศึกษา

อุทยานแห่งชาติ ตามความหมาย พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 หมายถึง พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทางธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือ พืชป่าประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรม ที่สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติ หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ หรือนันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน (มาตรา 4 วรรค 3)

วนอุทยาน หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะสมแก่การสงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ หรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม (มาตรา 4 วรรค 4)

สวนพฤกษศาสตร์ หมายความว่า พื้นที่ที่มีการจัดรวบรวมพรรณไม้ โดยมีการจัดแยกพรรณไม้ ออกเป็นหมวดหมู่ตามหลักพฤกษศาสตร์หรือตามหลักอนุกรมวิธานพืชเพื่อให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน (มาตรา 4 วรรค 5)

สวนรุกขชาติ หมายความว่า พื้นที่ที่มีการรวบรวมและอนุรักษ์พรรณไม้ที่มีค่า หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ และการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน (มาตรา 4 วรรค 6)

ทั้งนี้ ตามมาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่าที่ทำให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม (มาตรา 19)¹⁶ ซึ่งหมายความว่าไม่สามารถสร้างโรงแรมหรืออาคารใดๆ ได้ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ หากฝ่าฝืน

¹⁶ มาตรา 19 ภายในอุทยานแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม
 - (2) เก็บหา นำออกไป กระทำการใด ๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด หวาย แร่ บิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (10) ...

จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 41)¹⁷

2. การจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

2.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้มีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43¹⁸ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะดังนี้

- 1) พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
- 2) พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป
- 3) พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย
- 4) พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎหมายกำหนดพื้นที่เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 45¹⁹ เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

¹⁷ มาตรา 41 ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยานสวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 19 (1) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ...

¹⁸ มาตรา 43 ในกรณีที่น่าปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่ายหรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศ กำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎหมายกำหนด ให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

¹⁹ มาตรา 45 ในพื้นที่ใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือเขตควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ไว้แล้ว แต่ปรากฏว่ามีสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรง เข้าขั้นวิกฤตซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขโดยทันทีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีขออนุมัติเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามมาตรา 44 ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาในพื้นที่นั้นได้...

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่ รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองและกำหนดระยะเวลาที่ใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวในพื้นที่นั้น

1) พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรม เขตควบคุมมลพิษ

2) โดยที่เขตพื้นที่เหล่านั้นต้องมีสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤต ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขโดยทันทีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีขอ อนุมัติเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามมาตรา 44 ตาม ความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ลักษณะพื้นที่ที่เข้าข่ายตาม มาตรา 45

และมาตรา 44 (3)²⁰ ให้กฎกระทรวงกำหนดประเภทและขนาดของโครงการก่อสร้างทั้งของ ภาครัฐและเอกชนที่จะก่อสร้างในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม จะต้องเสนอ “รายงานการประเมินผล กระทบสิ่งแวดล้อม” ด้วย ดังนั้น หากจะประกอบธุรกิจโรงแรมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ 4 การทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติ ความหมายของ “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า กระบวนการศึกษาและ ประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะ อนุญาตให้มีการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดของประชาชนหรือชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่าน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว ผล การศึกษา เรียกว่า รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (มาตรา 46)

ทั้งนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐ หรือที่รัฐจะอนุญาตให้ดำเนินการ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญของ ประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องจัดทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

²⁰ มาตรา 44 ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 43 ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ใน กฎกระทรวงด้วย

(3) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือ ดำเนินการในพื้นที่นั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาทบทวนประกาศทุกกรอบระยะเวลาห้าปี (มาตรา 48 วรรค 4)²¹

ผู้ประกอบการจะต้องจัดทำ และเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขออนุญาตก่อนเริ่มการก่อสร้าง (มาตรา 50)²²

อนึ่ง การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะต้องเป็นไปตามที่ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมกำหนด ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2562

**2.2 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ
กิจกรรม หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561)**

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 ข้อ 3 “ให้โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาต ตามขนาดที่กำหนดไว้ในเอกสารท้ายประกาศ 3 และ 4 เป็นโครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม”

ทั้งนี้ตามเอกสารท้ายประกาศ 4 กำหนดให้โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

²¹ มาตรา 48 วรรค 3 ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาทบทวนประกาศตามวรรคหนึ่งทุกกรอบระยะเวลาห้าปี หรือในกรณีที่มีความจำเป็นจะดำเนินการให้เร็วกว่านั้นก็ได้

²² มาตรา 50 ในกรณีที่โครงการหรือกิจกรรมหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 48 เป็นโครงการหรือกิจกรรมหรือการดำเนินการที่จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการ ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในการเสนอรายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 48 วรรคสอง ก็ได้

อนึ่งในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) รายงานฉบับหลัก ซึ่งประกอบด้วย บทนำ (วัตถุประสงค์ เหตุผลความจำเป็น ขอบเขต การศึกษา และวิธีการศึกษา) รายละเอียดของโครงการ สภาพสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- 2) ส่วนประกอบท้ายรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รายการอ้างอิง เช่น รายงานการเก็บตัวอย่าง รายงานผลการวิเคราะห์ตัวอย่างคุณภาพสิ่งแวดล้อม รูปภาพ และผังหรือแบบที่ใช้ประกอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 3) สำหรับกรณีโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการร่วมกับเอกชน ให้ผู้ดำเนินการ ผู้ขออนุญาต หรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการกิจการ จัดทำรายงานฉบับย่อ ที่ประกอบด้วย บทนำ รายละเอียดโครงการ ตารางสรุปผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พร้อมมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แต่ทว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บังคับใช้ในบางพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นผู้ประสงค์จะสร้างโรงแรมจำเป็นต้องตรวจพื้นที่ก่อสร้างโรงแรมว่า ตั้งอยู่ในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ทั้งนี้ ตัวอย่างพื้นที่ประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว เช่น จังหวัดภูเก็ต อำเภอบางละมุง และ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อำเภออ่าวลึก อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเหนือคลอง อำเภอลองท่อม และ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เป็นต้น ในครั้งนี้คณะผู้วิจัยฯ เลือกศึกษากรณีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

กรณีจังหวัดภูเก็ตได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขต พื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึง 15 ธันวาคม พ.ศ. 2565 กำหนดให้พื้นที่จังหวัดภูเก็ตเป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตควบคุมอาคาร และเขตควบคุมมลพิษในจังหวัดภูเก็ต เป็นเขตพื้นที่ให้ใช้มาตรการคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม (ข้อ 3)²³ โดยแบ่งเป็น 9 บริเวณ (ข้อ 4)²⁴ การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร หรือดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมให้จัดทำและเสนอรายงาน

²³ ข้อ 3 ให้พื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตควบคุมอาคาร และเขตควบคุมมลพิษในจังหวัดภูเก็ต เป็นเขตพื้นที่ให้ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

²⁴ ข้อ 4 ให้จำแนกพื้นที่ให้ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามข้อ 3 เป็น 9 บริเวณตามแผนที่ท้ายประกาศหมายเลข 1/2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้...

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ข้อ 15)²⁵

ทั้งนี้โรงแรมที่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงฯ ในจังหวัดภูเก็ต กำหนดให้โรงแรมมีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 30 ห้องถึง 79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 1,500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร รวมถึงกิจการที่นำบ้านพักอาศัยที่มีจำนวนตั้งแต่ 30 ห้องขึ้นไป หรือห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 30 ห้องขึ้นไป ที่อยู่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือติดต่อกันไปให้บริการเป็นสถานที่พักในลักษณะโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม จะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

โรงแรมที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในจังหวัดภูเก็ต คือ ก) โครงการหรือกิจการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ข) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรืออาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเลไม่เกิน 50 เมตร หรืออยู่ห่างจากแนวชายเกาะไม่เกิน 50 เมตร กรณีที่เกาะนั้นไม่มีชายฝั่งทะเล รวมถึงกิจการที่นำบ้านพักอาศัยที่มีจำนวนตั้งแต่ 80 หลังขึ้นไป หรือห้องแถว ตึกแถวหรือบ้านแถว ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป ที่อยู่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือติดต่อกันไปให้บริการเป็นสถานที่พักในลักษณะโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

สรุปได้ว่าผู้ประสงค์จะก่อสร้างโรงแรมหรือบ้านพักในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในภูเก็ต หากมีจำนวนห้องพัก 30-79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารรวมกัน 1,500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หากมีจำนวนห้องพักเกิน 80 ห้อง โรงแรมที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเล หรืออยู่ห่างจากแนวชายเกาะไม่เกิน 50 เมตร ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ขณะที่จังหวัดชลบุรีมีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

²⁵ ข้อ 15 ในพื้นที่ตามข้อ 4 นอกจากต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้แล้วก่อนการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคาร หรือดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการ ให้จัดทำและเสนอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้วแต่กรณีต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

(1) การจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ก) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต และหรือจำหน่ายไอน้ำ

(ข) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรืออาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 30 ห้อง ถึง 79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 1,500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร

(ค) (ณ)

พ.ศ. 2553 ใช้บังคับ 31 กรกฎาคม 2553 ถึง 30 กรกฎาคม 2558 และได้มีการขยายระยะเวลาจนถึง 30 ก.ค. 2563 ได้กำหนดพื้นที่เป็นเขตควบคุมมลพิษ เขตผังเมืองรวม และเขตอนุรักษ์ของจังหวัดชลบุรี เป็นเขตพื้นที่ให้ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยโรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม หรืออาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเลเกินกว่า 50 เมตร ซึ่งมีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้อง ถึง 79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร และกิจการที่นำบ้านพักอาศัยที่มีจำนวนตั้งแต่ 10 หลัง ถึง 79 หลัง หรือห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79 ห้อง ที่อยู่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือติดต่อกัน ไปให้บริการเป็นสถานที่พักในลักษณะโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ให้จัดทำและเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนโรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม หรืออาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเลเกินกว่า 50 เมตร ซึ่งมีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป และโรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม หรืออาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเลไม่เกิน 50 เมตร และกิจการที่นำบ้านพักอาศัยที่มีจำนวนตั้งแต่ 80 ห้อง หรือห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถวที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้อง ที่อยู่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือติดต่อกัน ไปให้บริการเป็นสถานที่พักในลักษณะโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ให้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดี ตามข้อกำหนดของการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบในแต่ละพื้นที่ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการกำกับดูแลในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ตได้รับการลดหย่อนให้โรงแรมหรือบ้านพักที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 30 ห้อง ถึง 79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 1,500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ในขณะที่พื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวนห้องพักจำนวน 10 ห้อง ถึง 79 ห้อง หรือมีพื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร ให้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการผ่อนปรนข้อกำหนดเช่นที่จังหวัดภูเก็ตได้รับนี้จะทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถดำเนินการได้ง่ายและลดภาระค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น ในขณะที่หลายจังหวัดที่ประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมก็กำลังพิจารณาผ่อนปรนข้อกำหนดนี้ให้มีลักษณะเดียวกันกับจังหวัดภูเก็ตเพราะจะทำให้ผู้ประกอบการที่มีห้องพักจำนวน 10-29 ห้องในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยไม่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ซึ่งในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นมีค่าใช้จ่ายสูงประมาณ 500,000-600,000 บาท และใช้เวลาดำเนินการ 3-5 เดือน

ตารางที่ 2.5 เงื่อนไขการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ตและชลบุรี

รายงาน	จังหวัดภูเก็ต	อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น	- 30 ห้อง ถึง 79 ห้อง - พื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 1,500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร	- 10 ห้องถึง 79 ห้อง - พื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 4,000 ตารางเมตร
รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	- เกิน 80 ห้อง - อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเล หรืออยู่ห่างจากแนวชายเกาะไม่เกิน 50 เมตร	- เกิน 80 ห้อง - อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งทะเล หรืออยู่ห่างจากแนวชายเกาะไม่เกิน 50 เมตร - พื้นที่ใช้สอยของทุกอาคารดังกล่าวรวมกันตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (24 กันยายน 2562)

อนึ่ง การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นและรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้ประกอบการต้องทราบว่าโรงแรมจะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่
- 2) ผู้ประกอบการว่าจ้างที่ปรึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลผู้มีสิทธิทำรายงานฯ
- 3) เจ้าของโครงการส่งรายงานให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โดย สผ. และคณะกรรมการผู้ชำนาญการจะใช้เวลาในการพิจารณารายงานฯ ตามขั้นตอนที่กำหนดไม่เกิน 75 วัน แต่หากคณะกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติม ที่ปรึกษาจะต้องใช้เวลาในการปรับแก้ และจัดส่งให้ สผ. และคณะกรรมการฯ พิจารณา ซึ่งจะใช้เวลาไม่เกิน 30 วัน
- 4) ผู้ประกอบการยื่นรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตก่อสร้างโรงแรม ณ สำนักงานเขตในกรุงเทพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม

อนึ่ง ในขั้นตอนของการขออนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อประกอบกิจการสถานที่พักที่เป็นโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดประเภท ลักษณะ แบบ รูปแบบ สัดส่วน ขนาด พื้นที่ และที่ตั้งของอาคาร ความปลอดภัยของโครงสร้างอาคาร นอกจากนี้แล้ว กฎหมายได้กำหนดให้อาคารโรงแรมเป็นอาคารควบคุมและต้องได้รับอนุญาตใช้อาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการ เนื่องจากโรงแรมถือเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้งาน ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โรงแรมต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องต่างๆ เช่น

- (1) การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารโดยกำหนดว่า ผู้ที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 32)
- (2) การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้มีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณ ส่วนต่างๆ ของโครงสร้างอาคาร (มาตรา 21 ทวิ)
- (3) การรื้อถอนอาคารที่มีส่วนสูงเกิน 15 เมตร ซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าความสูงของอาคาร อาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่า 2 เมตร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 22)

นอกจากข้อกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ดังกล่าวแล้ว ยังมี กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติอาคาร พ.ศ. 2522

3.2 กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดระบบความปลอดภัยในอาคารโรงแรมไว้ 3 เรื่องสำคัญ คือ 1) แบบและวิธีการ เกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย 2) แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม และ 3) ระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ

ทั้งนี้ ข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัย กำหนดว่า
โรงแรม²⁶

1) ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนด ตาม
ประเภทของวัสดุดับเพลิง แต่ละชั้นกำหนดให้มี 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุก
ระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 1 เครื่อง กำหนดให้การติดตั้งเครื่องดับเพลิงต้องติดตั้งให้
ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน 1.5 เมตร มองเห็นและสามารถอ่านคำแนะนำ
การใช้ได้ นำออกมาใช้งานได้ง่าย และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา²⁷

2) ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ สำหรับอาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกัน
เกิน 2,000 ตารางเมตร ทุกชั้น²⁸

3) ต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟ อาคารโรงแรมที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป ใน
แต่ละชั้นต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรที่มีความสูงไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร
หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน และมีแสงสว่างเพียงพอให้เห็นช่องทางหนีไฟได้
ขณะเกิดเพลิงไหม้²⁹

²⁶ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 2 (2) อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุม
ของประชาชน เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม สถานพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สถานกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า
ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อาคารจอดรถ สถานีขนส่งมวลชน ที่จอดรถ ท่าจอดรถ ภัตตาคาร สำนักงาน สถานที่ทำการของ
ราชการ โรงงาน และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น

²⁷ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 3 ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว
และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ในตารางที่ 1
ท้ายกฎกระทรวงนี้ จำนวนคูหาละ 1 เครื่อง

อาคารอื่นนอกจากอาคารตามวรรคหนึ่ง ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างใดอย่างหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ใน
ตารางตามวรรคหนึ่ง สำหรับดับเพลิงที่เกิดจากประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้นไว้ 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุก
ระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 1 เครื่อง

การติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน 1.50
เมตร ในที่มองเห็นสามารถอ่านคำแนะนำการใช้ได้ และสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก และต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

²⁸ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 5 อาคารอื่นนอกเหนือจาก
อาคารตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้นด้วย

²⁹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 7 อาคารตามข้อ 2 (2) และ (3)
ที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป และอาคารตามข้อ 2 (4) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ในแต่ละชั้นต้องมี
ป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรขนาดที่มีความสูงไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่จะมองเห็น
ได้ชัดเจนตลอดเวลา และต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินเพียงพอที่จะมองเห็นช่องทางหนีไฟได้ชัดเจนขณะเกิดเพลิงไหม้

ขณะที่ข้อกำหนดเกี่ยวกับแบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วม กำหนดว่าโรงแรมและบ้านพักชั่วคราว ใน 1 ห้องจะต้องมีห้องน้ำ 1 ห้อง ห้องส้วม 1 ห้อง และอ่างล้างมือ 1 อ่าง³⁰

สำหรับระบบการจัดแสงสว่าง กำหนดว่าส่วนต่างๆ ของอาคารโรงแรมต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่าความเข้มที่กำหนดไว้³¹ กล่าวคือ ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารอยู่อาศัยรวมต้องมีหน่วยความเข้มของแสงสว่างเท่ากับ 100 ลักซ์ (LUX)³²

ขณะที่การจัดระบบการระบายอากาศ โรงแรมต้องจัดให้มีระบบระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ห้องในอาคารทุกชนิดทุกประเภทต้องมีประตู หน้าต่าง หรือช่องระบายอากาศ³³ หากไม่สามารถจัดให้มีระบบระบายอากาศแบบธรรมชาติได้ต้องให้มีการระบายอากาศโดยวิธีกลที่ใช้กลอุปกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ³⁴ โดยต้องจัดให้มีการระบายอากาศไม่น้อยกว่า 7 เท่าของปริมาตรของห้องใน 1 ชั่วโมง³⁵ และตำแหน่งของช่องนำอากาศภายนอกเข้าจะต้องจัดให้มีความเหมาะสม โดยต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสีย และช่องระบายอากาศทิ้งไม่น้อยกว่า 5 เมตร และสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร³⁶ หรือถ้ามีการ

³⁰ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ตารางที่ 2 ท้ายกฎกระทรวง จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมของอาคาร (4) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมและบ้านเช่าพักชั่วคราว เกณฑ์กำหนดต่อห้องพัก 1 ห้องพัก ห้องถ่ายอุจจาระ 1 ห้อง ห้องน้ำ 1 ห้อง อ่างล้างมือ 1 อ่าง

³¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 11 ส่วนต่างๆ ของอาคารต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่าความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3 ท้ายกฎกระทรวงนี้

³² กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ตารางที่ 3 ท้ายกฎกระทรวง ความเข้มของแสงสว่าง ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารอยู่อาศัยรวม 100 หน่วยความเข้มของแสงสว่าง ลักซ์ (LUX)

³³ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 13 ในกรณีที่เกิดการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ห้องในอาคารทุกชนิดทุกประเภทต้องมีประตู หน้าต่างหรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอากาศภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ของห้องนั้น ทั้งนี้ ไม่นับรวมพื้นที่ของประตู หน้าต่าง และช่องระบายอากาศที่ติดต่อกับห้องอื่นหรือช่องทางเดินภายในอาคาร

³⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 14 ในกรณีที่ไม้อาจจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติตามข้อ 13 ได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีกลซึ่งใช้กลอุปกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ กลอุปกรณ์นี้ต้องทำงานตลอดเวลาระหว่างที่ใช้สอยพื้นที่นั้น และการระบายอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 4 ท้ายกฎกระทรวงนี้

³⁵ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ตารางที่ 4 ท้ายกฎกระทรวง ห้องพักโรงแรมหรืออาคารชุด อัตราการระบายอากาศ ไม่น้อยกว่า 7 เท่าของปริมาตรของห้องใน 1 ชั่วโมง

³⁶ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 16 ตำแหน่งของช่องนำอากาศภายนอกเข้าโดยวิธีกล ต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสีย และช่องระบายอากาศทิ้งไม่น้อยกว่า 5 เมตร และสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร การนำอากาศภายนอกเข้าและการระบายอากาศทั้งโดยวิธีกล ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

ระบายอากาศด้วยระบบปรับอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ปรับอากาศหรือดูดอากาศจากภายในพื้นที่ออก³⁷ไม่น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงต่อตารางเมตร³⁸

นอกจากนี้โรงแรมต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น³⁹

3.3 กฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

เนื่องจากอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมตามนิยามของโรงแรมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ต้องมีโครงสร้างและรูปแบบของอาคารตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงหลายฉบับที่ออกตาม พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการกำหนดสำหรับอาคารที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นโรงแรมโดยเฉพาะ ทำให้การนำอาคารประเภทอื่นมาให้บริการที่พักแบบโรงแรมไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะมาตรฐานของโครงสร้างไม่เป็นไปตามข้อกำหนด จึงได้มีการกำหนดกฎกระทรวงฉบับนี้ขึ้นมาเพื่อให้สามารถนำอาคารประเภทอื่นๆ มาใช้ในการให้บริการที่พักรได้อย่างถูกกฎหมาย

ทั้งนี้ การปรับปรุงมาตรฐานของอาคารให้เอื้อต่อการนำอาคารเก่าหรืออาคารประเภทอื่นมาใช้เป็นโรงแรมได้ จึงได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ฉบับนี้มาใช้บังคับกับอาคารที่มีอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ หากแต่อนุญาตให้เป็น

³⁷ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 15 ในกรณีที่ต้องให้มีการระบายอากาศด้วยระบบการปรับภาวะอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ปรับภาวะอากาศหรือดูดอากาศจากภายในพื้นที่ปรับภาวะอากาศออกไปไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5 ท้ายกฎกระทรวงนี้

³⁸ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ตารางที่ 5 อัตราการระบายอากาศในกรณีที่มีระบบการปรับภาวะอากาศ ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารชุด 2 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง/ตารางเมตร

³⁹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 17 โรงงาน โรงแรม โรงมหรสพ ห้องประชุม สถานกีฬาในร่ม สถานพยาบาล สถานิชนสงฆาวลชน สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า หรือตลาด ต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติ และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

แหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) จ่ายพลังงานไฟฟ้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง สำหรับเครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉิน ทางเดิน ห้องโถง บันได บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้
- (2) จ่ายพลังงานไฟฟ้าตลอดเวลาที่ใช้งานสำหรับห้องไอ.ซี.ยู ห้องซี.ซี.ยู ห้องช่วยชีวิตฉุกเฉิน ระบบสื่อสาร และเครื่องสูบน้ำดับเพลิง เพื่อความปลอดภัยสาธารณะและกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและสุขภาพอนามัยเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

โรงแรมประเภทที่ 1 และ 2 เท่านั้น ซึ่งสามารถให้บริการได้เฉพาะห้องพัก และโรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร⁴⁰

ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎกระทรวงนี้ ซึ่งก็คือ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มีสาระสำคัญดังนี้ อาคารที่จะดัดแปลงหรืออาคารที่จะเปลี่ยนการเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรม ต้องได้รับใบรับรองการดัดแปลงอาคารหรือใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรม ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ⁴¹ โดยมีรายละเอียด เช่น อาคารที่จะดัดแปลงหรืออาคารที่จะเปลี่ยนวัตถุประสงค์การเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม จะต้องจัดให้มีที่ว่างของอาคารไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีขนาดมากที่สุดของอาคาร⁴² และมีลักษณะอื่นๆ ดังสรุปไว้ในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 ลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม

ประเภทของอาคาร	ช่องทางเดินในอาคาร	บันได	ระบบป้องกันเพลิง
อาคารไม่เกิน 2 ชั้น จำนวนห้องไม่เกิน 10 ห้อง	กว้างไม่น้อยกว่า 1 ม.	กว้างไม่น้อยกว่า 0.9 ม.	ติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ ชั้นละ 1 เครื่อง
อาคารที่มีห้องพักในชั้นเดียวกันไม่เกิน 20 ห้อง	กว้างไม่น้อยกว่า 1.2 ม.	-	-
อาคารที่มีห้องพักในชั้นเดียวกันเกิน 20 ห้อง	กว้างไม่น้อยกว่า 1.5 ม.	-	-
อาคาร 3 ชั้น	-	-	ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ - ติดตั้งระบบไฟส่องสว่างสำรอง และมีป้ายบอกทางหนีไฟทั้งด้านในและด้านนอกของประตู

⁴⁰ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ข้อ 3 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและจะเปลี่ยนการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ดังต่อไปนี้

- (1) โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก
- (2) โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

⁴¹ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 4 อาคารที่จะดัดแปลงหรืออาคารที่จะเปลี่ยนการเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมนี้ต้องได้รับใบรับรองการดัดแปลงอาคารหรือใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรมแล้วแต่กรณี ภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

⁴² กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 5 อาคารที่จะเปลี่ยนการเข้ามาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมให้มที่มีที่ว่างของอาคารไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร

ประเภทของอาคาร	ช่องทางเดิน ในอาคาร	บันได	ระบบป้องกันเพลิง
			ติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 200 ตรม. ทุกระยะไม่เกิน 30 ม.
อาคารตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป	-	-	มีบันไดหนีไฟทำด้วยวัสดุทนไฟไม่น้อยกว่า 30 นาที บันไดมีความลาดชันน้อยกว่า 60 องศา

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)

3.4 ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อาศัยอำนาจตามมาตรา 10 ของ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งอนุญาตให้ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับมาตรฐานอาคาร นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงได้ ทั้งนี้ ข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมอาคารและอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยก่อน อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดต่างๆ ภายใต้ข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องไม่ขัดแย้งกับข้อกำหนดในกฎกระทรวง ยกเว้นจะมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะถิ่น ฉะนั้น โดยทั่วไปข้อบัญญัติในแต่ละท้องถิ่นจะมีหลักการที่สอดคล้องกับกฎกระทรวง แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดของข้อกำหนด

ตัวอย่างเช่น ข้อกำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544

- (1) โรงแรมต้องมีที่จอดรถ ที่กัลบรถ และทางเข้าออก⁴³
- (2) โรงแรมที่มีห้องพักไม่เกิน 100 ห้อง ให้มีที่จอดรถไม่ต่ำกว่า 10 คัน สำหรับห้องพัก 30 ห้องแรก ส่วนห้องที่เกินให้มีที่จอดรถ 1 คัน ต่อจำนวนห้องพัก 5 ห้อง⁴⁴
- (3) ห้องพักในโรงแรมทุกห้องต้องมีห้องส้วม ห้องอาบน้ำ และอ่างล้างมือ⁴⁵

⁴³ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544 ข้อ 83 อาคารตามประเภทดังต่อไปนี้ ต้องมีที่จอดรถ ที่กัลบรถ และทางเข้าออกของรถ คือ (2) โรงแรม

⁴⁴ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544 ข้อ 84 (2) โรงแรมที่มีห้องพักไม่เกิน 100 ห้อง ให้มีที่จอดรถไม่ต่ำกว่า 10 คัน สำหรับห้องพัก 30 ห้องแรก ส่วนที่เกิน 30 ห้องให้มีที่จอดรถ 1 คัน ต่อจำนวนห้องพัก 5 ห้อง

⁴⁵ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544 ข้อ 60 อาคารซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่ หรือเข้าใช้สอยได้แต่ละหลังต้องมีห้องอาบน้ำและห้องส้วมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตาราง ข้อ 4. โรงแรมต่อ 1 ห้องพัก ต้องมีห้องส้วม ห้องอาบน้ำ และอ่างล้างมือ

(4) โรงแรมต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนความร้อน ที่มีความกว้างระหว่าง 90 ถึง 150 ซม.⁴⁶

(5) โครงสร้างอาคารของโรงแรมต้องเป็นคอนกรีต และมีคานที่มีลักษณะตามที่กำหนด⁴⁷

ขณะที่ตัวอย่างข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่นในต่างจังหวัด เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำใหม่ (จังหวัดยะลา) เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2557 กำหนดเรื่องระยะตั้งของห้องพักโรงแรมว่า จะต้องมียะยะตั้งไม่น้อยกว่า 2.60 เมตร⁴⁸ เป็นต้น

ในการขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติอาคาร พ.ศ. 2522 และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ก่อนที่จะเริ่มก่อสร้างอาคาร หรือตัดแปลงอาคารเดิมทำเป็นโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารพร้อมเอกสารหลักฐานต่อฝ่ายโยธา สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาลท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือเมืองพัทยาที่สถานที่ก่อสร้างนั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้เงื่อนไขและขั้นตอนการก่อสร้างโรงแรมจะแตกต่างกันไปตามประเภทของอาคาร กล่าวคือ

- **กรณีอาคารใหม่**

- 1) ผู้ประกอบการยื่นเอกสารขออนุญาตพร้อมแจ้งชื่อผู้ควบคุมงานที่สำนักงานเขต
- 2) เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจเอกสาร และอาจดำเนินการตรวจสอบสถานที่ว่าการก่อสร้างเป็นไปตามแบบที่ยื่นหรือไม่
- 3) เจ้าหน้าที่แจ้งให้มารับใบอนุญาต
- 4) เจ้าพนักงานท้องถิ่นลงนามในใบอนุญาต
- 5) ผู้ประกอบการชำระเงินและรับใบอนุญาต (อ.1)
- 6) ผู้ประกอบการดำเนินการก่อสร้าง

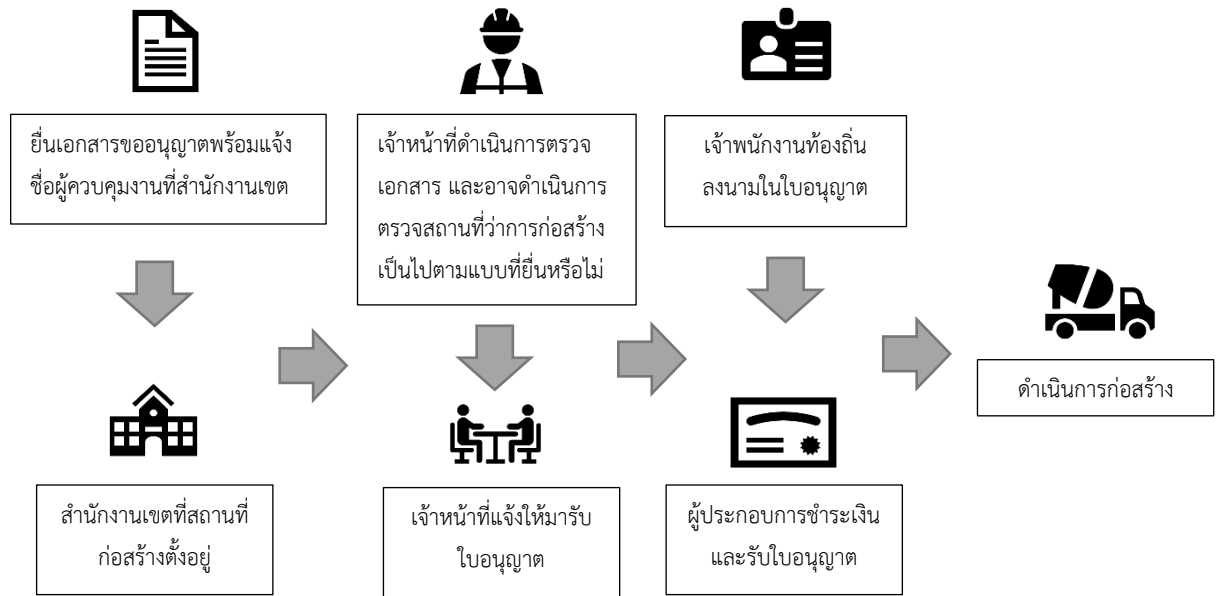
ผู้ประกอบการจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 20 บาท ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ทั้งนี้การก่อสร้างในเขตที่ประกาศใช้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือกฎหมายผังเมือง บ้านหรืออาคารที่จะปลูกสร้าง ต้องได้รับอนุญาตแบบแปลนก่อนและจะสร้างเกินกว่าแบบที่ได้รับอนุญาตไม่ได้

⁴⁶ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544 ข้อ 41 บันไดหนีไฟต้องทำด้วยวัสดุทนไฟและถาวร มีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร และไม่เกิน 150 เซนติเมตร

⁴⁷ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2544 ข้อ 111 โครงสร้างหลักของอาคาร ดังต่อไปนี้ (1) อาคารสำหรับใช้เป็นคลังสินค้า โรงมหรสพ โรงแรม อาคารชุด หรือสถานพยาบาล ให้ก่อสร้างด้วยวัสดุทนไฟที่มีลักษณะและคุณสมบัติดังต่อไปนี้

⁴⁸ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลลำใหม่ (จังหวัดยะลา) เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2557 ข้อ 26 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ต้องมียะยะตั้งไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้ 1. ห้องพักโรงแรม ระยะตั้งไม่น้อยกว่า 2.60 เมตร

รูปที่ 2.5 ขั้นตอนการขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม

หมายเหตุ : เจ้าพนักงานท้องถิ่นลงนามอนุญาต ภายใน 45 วันนับตั้งแต่วันที่ยื่น (เฉพาะกรณีที่ไม่มีการแก้แบบและชำระเงินค่าธรรมเนียม หลังจากนั้นสามารถก่อสร้างได้ทันที)

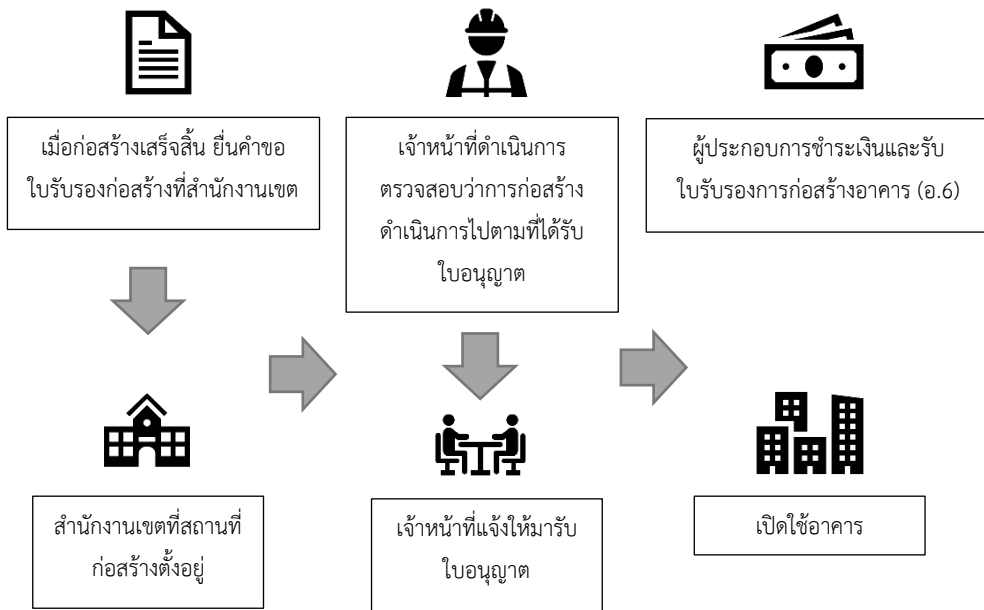
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทขนาดเล็ก 2560 ดาวนโหลตเอกสารได้ที่

https://www2.opdc.go.th/psic/spaw2/uploads/files/manualforbusiness18761_18.pdf

เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ ผู้ประกอบการต้องดำเนินการขอเปิดใช้อาคารที่งานโยธา สำนักงานเขต ในกรุงเทพมหานคร เทศบาลท้องถิ่น หรือเมืองพัทยาที่อาคารนั้นตั้งอยู่ (รูปที่ 2.6) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้ประกอบการยื่นคำขอใบรับรองก่อสร้าง
- 2) เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบว่าการก่อสร้างดำเนินการไปตามที่ได้รับอนุญาต
- 3) เจ้าหน้าที่แจ้งให้มารับใบอนุญาต
- 4) ผู้ประกอบการชำระเงินและรับใบรับรองการก่อสร้างอาคาร (อ.6)
- 5) ผู้ประกอบการทำการเปิดใช้อาคาร

รูปที่ 2.6 ขั้นตอนการขอเปิดใช้อาคาร

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทขนาดเล็ก 2560 ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ https://www2.opdc.go.th/psic/spaw2/uploads/files/manualforbusiness18761_18.pdf

- **กรณีแจ้งตัดแปลงอาคารเป็นโรงแรม**

ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้อาคารที่มีอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและต้องการจะเปลี่ยนการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ซึ่งโรงแรมที่เข้าข่ายต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ คือ โรงแรมประเภท 1 (โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะที่พัก) และโรงแรมประเภท 2 (โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาคาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร) ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรมให้แล้วเสร็จตามที่ได้รับอนุญาตภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ซึ่งก็คือภายในปี พ.ศ. 2564 ข้อกำหนดลักษณะอาคารที่เปลี่ยนมาประกอบธุรกิจโรงแรมดูรายละเอียดเพิ่มเติมในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

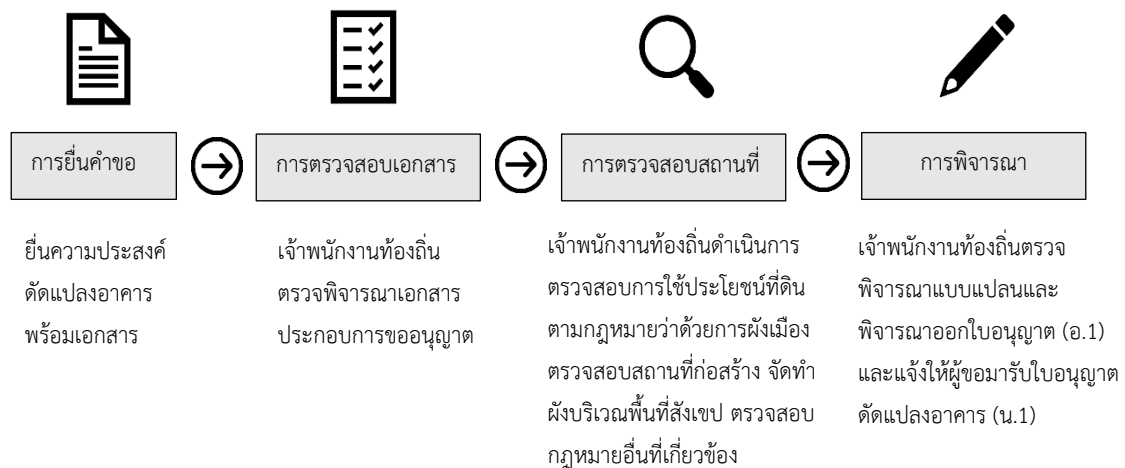
การแจ้งตัดแปลงอาคารเป็นโรงแรม (รูปที่ 2.7) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะตัดแปลงอาคารจะต้องยื่นคำขอตัดแปลงอาคารพร้อมเอกสาร
- 2) เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องพิจารณาเอกสารประกอบการขออนุญาต

- 3) เจ้าพนักงานตรวจสอบสถานที่และตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ตรวจสอบสถานที่ก่อสร้าง จัดทำผังบริเวณแผนที่สังเขป ตรวจสอบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 4) เจ้าพนักงานพิจารณาแบบแปลนและออกใบอนุญาต (อ.1) และแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร (น.1) หรือมีหนังสือคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอใบอนุญาตทราบภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 2 คราว คราวละไม่เกิน 45 วัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลา หรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้นั้นแล้วแต่กรณี

เมื่อผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารแล้วจะต้องดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 10 บาท

รูปที่ 2.7 การแจ้งตัดแปลงอาคารเป็นโรงแรม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทขนาดเล็ก 2560 ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

https://www2.opdc.go.th/psic/spaw2/uploads/files/manualforbusiness18761_18.pdf

2.2.2 การขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม

หลังจากที่ผู้ประกอบการได้ดำเนินการเพื่อขออนุญาตก่อสร้างที่พักประเภทโรงแรม เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการดำเนินงานเพื่อขอใบอนุญาตเพื่อเปิดให้บริการโรงแรม โดยจะต้องมีการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม ทั้งนี้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการออกใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการที่พักระยะสั้นซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ยังมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นกฎระเบียบที่กำหนดให้

โรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจึงจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลด้วยกัน

อนึ่งในขั้นตอนของการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการเพื่อขอใบอนุญาตทั้งหมด มากถึง 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การขออนุญาตเพื่อเปิดให้บริการโรงแรม
2. การตั้งผู้จัดการโรงแรมและผู้จัดการโรงแรมแทน
3. การขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร
4. การขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5. การขออนุญาตจำหน่ายสุรา
6. การขออนุญาตตั้งสถานบริการ
7. การจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

ทั้งนี้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

1.1 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขลักษณะ หรือความปลอดภัยของโรงแรม ทั้งนี้ภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะเป็นการกำกับดูแลตั้งแต่การกำหนดประเภทของโรงแรม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ซึ่ง พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงแรมต้องขอใบอนุญาตจดทะเบียนโรงแรมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย⁴⁹ นอกจากนี้แล้ว ภายใต้การกำกับดูแลของ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดประเภท หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจโรงแรมที่ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามโดยมีรายละเอียดดังนี้

⁴⁹ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

1.2 กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551

กฎกระทรวงฉบับนี้มีสาระสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก มีการกำหนดประเภทอาคารที่ใช้สำหรับบริการเช่าที่พักชั่วคราวที่ไม่เข้านิยามของคำว่า “โรงแรม” ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกแก่บริการ “โฮมสเตย์” ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย โดยนิยามของ “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” คือ สถานที่ที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 4 ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกิน 20 คน⁵⁰ ซึ่งหมายความว่า สถานที่พักเหล่านี้ไม่ต้องขอใบอนุญาตในการประกอบกิจการ และไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งกฎกระทรวงฉบับนี้เปิดกว้างให้ห้องพักส่วนบุคคลที่ปล่อยเช่าผ่าน platform เช่น AirBNB

สาระสำคัญในส่วนที่สอง กฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดประเภทของโรงแรมไว้ 4 ประเภท (ข้อ 2)⁵¹ พร้อมกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรมแต่ละประเภท (ข้อ 18) ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.7 ด้านล่าง และส่วนที่สาม กฎกระทรวงนี้ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานของอาคารเพิ่มเติมจากมาตรฐานที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร (ซึ่งจะแสดงรายละเอียดในหัวข้อต่อไป) เช่น ต้องมีห้องน้ำสาธารณะที่แยกชายหญิง (ข้อ 5)⁵² มีระบบรักษาความปลอดภัย 24

⁵⁰ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 1 ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4

⁵¹ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 2 โรงแรมแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) โรงแรมประเภท 1 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

(2) โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

(3) โรงแรมประเภท 3 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือห้องประชุมสัมมนา

(4) โรงแรมประเภท 4 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และห้องประชุมสัมมนา

⁵² กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 5 โรงแรมต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในส่วนที่ให้บริการสาธารณะ โดยจัดแยกส่วนสำหรับชายและหญิง และต้องรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ชั่วโมง (ข้อ 4 (4))⁵³ และมีสถานที่จอดรถที่ติดกับที่พักที่สามารถมองเห็นรถได้ตลอดเวลา (ข้อ 8)⁵⁴ เป็นต้น

ตารางที่ 2.7 ประเภทของโรงแรม จำแนกตามจำนวนห้อง ขนาดของห้อง และเงื่อนไขอื่นๆ

ประเภทโรงแรม	จำนวนห้อง	ขนาดห้อง	เงื่อนไขอื่นๆ
1 (บริการเฉพาะห้องพัก)	ไม่เกิน 50 ห้อง	8 ตร.ม. ไม่รวม ห้องน้ำและระเบียง	-
2 (บริการห้องพัก + ห้องอาหาร)	ไม่จำกัดจำนวนห้อง	8 ตร.ม. ไม่รวม ห้องน้ำและระเบียง	-
3 (บริการห้องพัก + ห้องอาหาร + สถาน บริการ <u>หรือ</u> ห้องประชุมสัมมนา)			กรณีไม่เกิน 80 ห้อง
4 (บริการห้องพัก + ห้องอาหาร + สถาน บริการ <u>และ</u> ห้องประชุมสัมมนา)		ห้ามมีสถานบริการ	

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบกิจการที่พักระยะสั้นทั้งประเภทโรงแรมเป็นจำนวนมาก ยังไม่สามารถขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการให้บริการที่พักระยะสั้นได้ เนื่องจากอาคารไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดส่งผลให้อาคารที่พักประเภทโรงแรมเป็นจำนวนมากไม่สามารถขออนุญาตประกอบกิจการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

⁵³ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 4 โรงแรมต้องจัดให้มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) สถานที่ลงทะเบียนผู้พัก
- (2) โทรศัพท์หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรมโดยจะจัดให้มีเฉพาะภายนอกห้องพักก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้พัก
- (3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง
- (4) ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง

⁵⁴ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 8 สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมืดซิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ห้ามการประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 15)⁵⁵ มิฉะนั้นแล้วจะมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ (มาตรา 59)⁵⁶

1.3 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้ประกาศ เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงแรมจำนวน 20,000 กว่าแห่งทั่วประเทศที่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการได้ โดยถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากติดปัญหาการใช้ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง และติดปัญหายังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนด

สามารถสรุปแนวทางดำเนินการตามคำสั่ง คสช. ได้ดังนี้

- 1) ผู้ที่มีพื้นที่หรืออาคารที่กำลังจะสร้างโรงแรม สามารถยื่นขอใบอนุญาตโรงแรมได้ก่อนวันที่ 18 สิงหาคม 2564 พื้นที่และอาคารกลุ่มนี้ก่อนดำเนินการจะต้องตรวจสอบความถูกต้องให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยผังเมือง กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติฯ กฎหมายว่าด้วยโบราณสถานฯ เป็นต้น
- 2) กรณีผู้ทำโรงแรมเฉพาะประเภท 1 และประเภท 2 มาก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลบังคับใช้ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ประกอบการจะต้องยื่นเรื่องขอจดทะเบียนและดำเนินการปรับปรุงระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 200 ตารางเมตร ทุกกระชั้นไม่เกิน 30 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 2 เครื่อง ก่อนวันที่ 9 กันยายน 2562
- 3) ผู้ประกอบการได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมืองรวม ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับบริเวณห้ามก่อสร้าง รื้อถอน หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร แต่ไม่ได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ใช้อาคารเก่า

⁵⁵ มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

⁵⁶ มาตรา 59 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาดัดแปลงเป็นโรงแรมยังคงไม่สามารถจดทะเบียนได้เนื่องจากไม่สามารถปรับปรุงลักษณะของอาคารให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารได้

1.4 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นเอกสารหรือหลักฐานของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีอาคารที่มีลักษณะตามข้อ 2 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท ลงวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2562

ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมซึ่งมีลักษณะอาคารตามข้อ 2 ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 ต้องยื่นหนังสือต่อพนักงานท้องถิ่นว่ามีกรณีฝ่าฝืนข้อใดตามข้อ 2⁵⁷ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือไม่ พร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อแสดงว่าอาคารที่ประกอบการอยู่นั้นมีลักษณะตามข้อ 3⁵⁸ (โรงแรมประเภท 1 และ 2) แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นอาคารที่มีอยู่ก่อนวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2562 หลักฐานที่ใช้ยื่นอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่

- สำเนาใบอนุญาตก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารหรือสำเนาใบรับรองการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคาร
- สำเนาแสดงความเป็นเจ้าของอาคารหรือสถานที่ที่อาคารนั้นตั้งอยู่
- หลักฐานใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- หลักฐานการเสียภาษีห้องพักให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- หลักฐานการเสียภาษีให้แก่สรรพากร

⁵⁷ ข้อ 2 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมไม่ให้มีการประกอบธุรกิจโรงแรมผิดไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ให้ผู้ประกอบการซึ่งมีอาคารที่มีลักษณะตามข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งใช้อาคารในการประกอบธุรกิจโรงแรมอยู่ในวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับและอาคารนั้นมีลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืนข้อกำหนดตามกฎหมายกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบถึงการฝ่าฝืนและดำเนินการปรับปรุงระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 200 ตารางเมตร ทุกกระชั้นไม่เกิน 30 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 2 เครื่อง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลบังคับใช้ พร้อมทั้งยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประกอบการตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธี และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

(1)..

(5)..

⁵⁸ ข้อ 3 กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีอยู่ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและจะเปลี่ยนการใช้อาคารมาประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ดังต่อไปนี้

(1) โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

(2) โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

- หลักฐานการได้รับอนุญาตให้ใช้ไฟฟ้า ประปา
- หลักฐานการขออนุญาตทะเบียนราษฎร์
- สำเนาสัญญาซื้อขายที่ดิน อาคาร ที่จดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน
- หลักฐานการลงโฆษณาทางเว็บไซต์ต่างๆ หรือสัญญาจ้างโฆษณา
- แบบแปลน แผนผังอาคารที่เคยได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างหรือดัดแปลง หรือ
- เอกสารหรือหลักฐานอื่นๆ ที่แสดงได้ว่าเป็นอาคารที่มีลักษณะตามข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งใช้อาคารประกอบธุรกิจโรงแรมอยู่ก่อนวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2562

หลังจากเจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารหรือหลักฐานแล้วจะดำเนินงานตามข้อ 3⁵⁹ (เจ้าพนักงานทำการตรวจสอบการปรับปรุงอาคาร) และข้อ 4⁶⁰ (เจ้าพนักงานแจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม และนายทะเบียน) ของคำสั่งหัวหน้า คสช. ต่อไป

คณะผู้วิจัยฯ เห็นว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นเอกสารฯ มีแนวทางในการให้ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ดำเนินการได้ชัดเจนซึ่งจะเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ประกอบการโรงแรมได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมือง จึงทำโรงแรมประเภท 1 และ 2 ที่ติดปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมือง แต่อย่างไรก็ดีอาจทำให้โรงแรมเข้าระบบได้เพียงบางส่วนเท่านั้น และยังมีโรงแรมอีกเป็นจำนวนมากที่ติดปัญหาเกี่ยวกับลักษณะอาคารไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารซึ่งคำสั่ง คสช. ฉบับนี้ไม่ได้ให้การยกเว้นเนื่องจากคุณลักษณะอาคารมีความจำเป็นที่โรงแรมจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้พักอาศัยและส่วนรวม

⁵⁹ ข้อ 3 เมื่อได้รับแจ้งตามข้อ 2 และมีเอกสารหรือหลักฐานอันเชื่อได้ว่าเป็นผู้ประกอบการโรงแรมอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบการปรับปรุงอาคารให้เป็นตามที่กำหนดในข้อ 2 วรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบเหตุไม่ถูกต้อง ให้แจ้งผู้ประกอบการโรงแรมดำเนินการแก้ไขและแจ้งผลการดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบการแก้ไขดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ประกอบการโรงแรม

⁶⁰ ข้อ 4 เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบตามข้อ 3 แล้ว ให้แจ้งผลการตรวจสอบต่อผู้ประกอบการโรงแรม และนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมทราบเป็นหนังสือ เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการโรงแรมซึ่งผ่านการตรวจสอบสามารถประกอบกิจการโรงแรม ต่อไปได้เช่นเดียวกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินซึ่งได้ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนที่ผังเมืองรวมจะใช้บังคับ ในพื้นที่นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และให้ได้รับยกเว้นโทษทางอาญาสำหรับความผิดตามข้อ 2 ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ได้รับหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

1.5 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ลงวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2551

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ลงวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาถ้อยคำร้องการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2547 ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ ถ้อยคำร้องการพิจารณาอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม การต่ออายุใบอนุญาต เพื่อเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน โดยในกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 10 คน⁶¹ ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธานกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมการปกครอง และกรรมการจากหน่วยงานต่างๆ อีก 10 คน ในต่างจังหวัด คณะกรรมการถ้อยคำร้องฯ มีทั้งหมด 13 คน⁶² ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 12 คน ทั้งนี้ในกรุงเทพมหานครอธิบดีกรมการปกครองทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน และต่างจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียน

ดังนั้น คณะกรรมการถ้อยคำร้องฯ ในกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญในการพิจารณาอนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม อย่างไรก็ตาม การมีคณะกรรมการถ้อยคำร้องฯ เป็นจำนวนมากจากหลากหลายหน่วยงานทำให้เกิดความล่าช้าในการนัดหมายจึงทำให้การอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมมีความล่าช้า

หลังจากที่ผู้ประกอบการสร้างหรือปรับปรุงตัดแปลงโรงแรมเสร็จพร้อมเปิดบริการ จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (รูปที่ 2.8)

- 1) ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม กรณีในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยื่นที่ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง (วังไชยา) กรณีต่างจังหวัดให้ยื่นที่ว่าการอำเภอทั่วประเทศที่โรงแรมตั้งอยู่
- 2) ผู้ประกอบการพิมพ์ลายนิ้วมือตรวจสอบประวัติลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 16 (5) (6)⁶³ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

⁶¹ 1. รองอธิบดีกรมการปกครอง 2. ผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ 3. ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม 4. ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 6. ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง 7. ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล 8. ผู้แทนกรุงเทพมหานคร 9. ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง และ 10. หัวหน้ากลุ่มโรงแรม สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

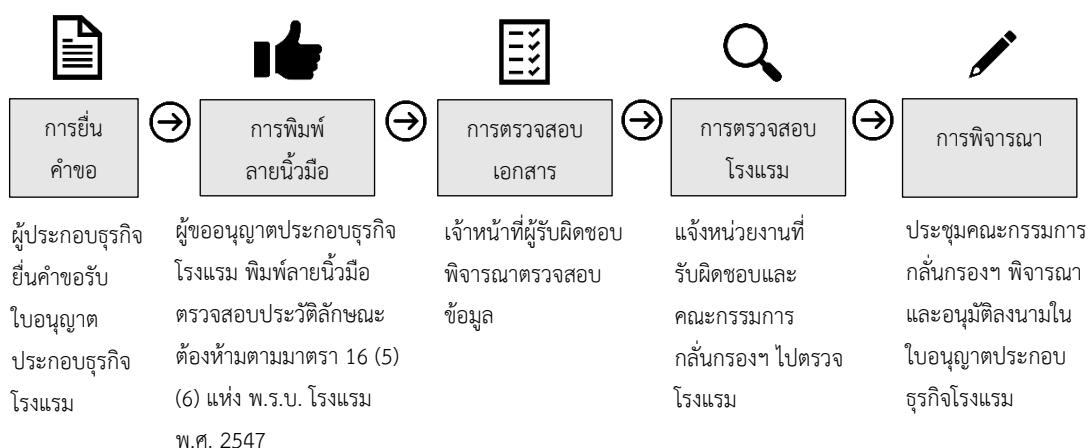
⁶² 1. รองผู้ว่าราชการจังหวัด 2. อัยการจังหวัด 3. ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด 4. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด 5. วัฒนธรรมจังหวัด 6. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด 7. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 8. นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งโรงแรมหรือปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี 9. นายอำเภอท้องที่เป็นที่ตั้งโรงแรม 10. ปลัดจังหวัด 11. จ่าจังหวัด 12. ป้องกันจังหวัด และ 13. เจ้าพนักงานปกครองที่ทำการปกครองจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย

⁶³ (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- 3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพิจารณาตรวจสอบเอกสารข้อมูล
- 4) หน่วยงานที่รับผิดชอบและคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ไปตรวจโรงแรม
- 5) ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณานุมัติลงนามใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

เมื่อผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมแล้วจะต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรมประเภท 1 ค่าธรรมเนียม 10,000 บาท ประเภท 2 ค่าธรรมเนียม 20,000 บาท ประเภท 3 ค่าธรรมเนียม 30,000 บาท และประเภท 4 ค่าธรรมเนียม 40,000 บาท ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมมีอายุ 5 ปี (มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547)⁶⁴ ผู้ประกอบการต้องดำเนินการต่อใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม โดยมีค่าธรรมเนียมการต่ออายุครั้งละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

รูปที่ 2.8 ขั้นตอนการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทขนาดเล็ก 2560

2. การตั้งผู้จัดการโรงแรมและผู้จัดการโรงแรมแทน

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติเกี่ยวกับผู้จัดการโรงแรม คุณสมบัติผู้จัดการโรงแรม หน้าที่ของผู้จัดการโรงแรม และผู้แทนผู้จัดการโรงแรมไว้ในหลายมาตรา

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

⁶⁴ มาตรา 19 ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้กับโรงแรมที่ระบุชื่อไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น และให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

2.1 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดให้โรงแรมต้องมีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการโรงแรม โดยผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการโรงแรมอาจเป็นคนคนเดียวกันก็ได้ (มาตรา 30)⁶⁵ โดยผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมต้องแต่งตั้งผู้จัดการโรงแรมและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ (มาตรา 31)⁶⁶ ผู้จัดการโรงแรมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (มาตรา 33)

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง
- 3) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ตึดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด
- 4) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- 7) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือเคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการโดยเหตุผลอื่นซึ่งมิใช่เหตุตาม (6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

คุณสมบัติของผู้จัดการตามข้อ 2) คือ 1) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง ปัจจุบันมีทั้งหมด 7 แห่ง 2) ต้องจบปริญญาตรีขึ้นไป สาขาใดก็ได้ และ 3) เคยมีประสบการณ์ทำงานโรงแรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

⁶⁵ มาตรา 30 ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดให้มีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการโรงแรม

ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการในโรงแรมหนึ่งๆ จะเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้

⁶⁶ มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ เว้นแต่จะเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

ถ้าผู้แจ้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้งและให้ผู้แจ้งเริ่มต้นเป็นผู้จัดการได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบในภายหลังว่า ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้แจ้งมาดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ผู้จัดการโรงแรมมีความสำคัญเพราะเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการโรงแรมให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย หน้าที่ของผู้จัดการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีดังนี้

- 1) จัดให้มีการบันทึกบัตรทะเบียนผู้เข้าพัก (ร.ร. 3) และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้เข้าพัก ให้แล้วเสร็จภายใน 24 ชั่วโมง (ม. 35)
- 2) เก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 3) และทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 4) ไว้เป็นอย่างน้อย 1 ปี (ม. 35 วรรค 3)
- 3) ส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันให้นายทะเบียนทุกสัปดาห์ (ม. 36)
- 4) ทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสูญหายหรือถูกทำลาย ต้องขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักจากนายทะเบียนมาเก็บรักษาไว้แทน (ม. 37)
- 5) ดูแลไม่ให้บุคคลใดหลบซ่อนหรือมั่วสุมในเขตโรงแรมในลักษณะอันควรเชื่อว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นหรือจะทำผิดอาญา (ม.38 (1)) แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจทราบ กรณีมีเหตุ (ม. 38. (2))⁶⁷

ในกรณีผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้จัดการโรงแรม โดยให้โรงแรมแจ้งเป็นหนังสือถึงนายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามแบบรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 32)⁶⁸

ผู้ประกอบการสามารถแต่งตั้งผู้จัดการ โดยยื่นคำขอออกใบรับแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรมได้ที่ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง (วังไชยา) และที่ว่าการอำเภอทั่วประเทศที่โรงแรมตั้งอยู่ ขั้นตอนการแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรมมีดังนี้

⁶⁷ มาตรา 38 ผู้จัดการมีหน้าที่

- (1) ดูแลไม่ให้บุคคลใดหลบซ่อนหรือมั่วสุมในเขตโรงแรมในลักษณะอันควรเชื่อว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง หรือจะทำการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม
- (2) แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทราบโดยทันที ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีหรือได้มีการหลบซ่อนหรือมั่วสุมหรือการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรมตาม (1)

⁶⁸ มาตรา 32 ในกรณีที่ผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33 ที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมายเป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลดังกล่าวแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่วันที่เข้าดำเนินการแทน

ในกรณีที่ผู้จัดการพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งเป็นผู้จัดการแทนและให้ผู้จัดการที่ได้รับแต่งตั้งนั้นแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา 31 เว้นแต่ใน กรณีที่ผู้นั้นได้เคยแจ้งการเป็นผู้จัดการไว้แล้ว ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไมอาจแต่งตั้งผู้จัดการได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้จัดการเดิมพ้นจากหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่ง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการแทนตามวรรคหนึ่งให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้จัดการ

- 1) ผู้จะเป็นผู้จัดการโรงแรมยื่นคำขอออกไปรับแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรม
- 2) ผู้แจ้งเป็นผู้จัดการโรงแรมพิมพ์ลายนิ้วมือตรวจสอบประวัติลักษณะต้องห้าม ตาม มาตรา 33 (5) (6)⁶⁹ แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547
- 3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพิจารณาตรวจสอบข้อมูล
- 4) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอนุมัติลงนามออกไปรับแจ้งการเป็นผู้จัดการโรงแรม

3. การขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร

3.1 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ผู้ประกอบการกิจการโรงแรมที่ประสงค์จะเปิดร้านอาหารที่มีขนาดเกิน 200 ตารางเมตร และมีผู้ใช้ขายในตลาดจะต้องขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากร้านอาหารมีพื้นที่ไม่เกิน 200 ตารางเมตร ต้องแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้ง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 38⁷⁰

มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง โดยออกข้อกำหนดท้องถิ่นมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย
- 2) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหารที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำ ประกอบหรือปรุงอาหารหรือที่ใช้สะสมอาหาร
- 3) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหารกรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหาร
- 4) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะอุปกรณ์น้ำใช้และของใช้อื่น ๆ

⁶⁹ (5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

⁷⁰ มาตรา 38 ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช้เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 56 ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา 48 ก่อนการจัดตั้ง

มาตรา 54 ให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอ และการออกใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร

หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละที่ได้ออกข้อกำหนด เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร เช่น กรุงเทพมหานคร ได้ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. 2545

ผู้ประกอบการโรงแรมที่มีร้านอาหาร ซึ่งจะเป็นโรงแรมประเภท 2-4 ที่มีขนาดเกิน 200 ตารางเมตร ต้องยื่นขออนุญาตกับฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้ประกอบการยื่นคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร (สอ.1) พร้อมเอกสารหลักฐาน
- 2) เจ้าหน้าที่ลงรับคำขอใบอนุญาต และพิจารณาเอกสารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 3) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบการและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- 4) เจ้าพนักงานที่รับผิดชอบลงนามออกใบอนุญาต

ผู้ประกอบการจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรณีพื้นที่ประกอบการไม่เกิน 300 ตารางเมตร อัตราค่าธรรมเนียม 2,000 บาทต่อปี กรณีพื้นที่ประกอบการเกิน 300 ตารางเมตรคิดเพิ่มตารางเมตรละ 5 บาทโดยให้คิดพื้นที่เป็นจำนวนเต็มปัดเศษทิ้ง แต่รวมแล้วค่าธรรมเนียมไม่เกิน 3,000 บาทต่อปี

4. การขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

4.1 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง กิจการที่มีกระบวนการผลิตหรือกรรมวิธีการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรค ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณข้างเคียงนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง แสง ความร้อน ความสั่นสะเทือน รังสี ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า ฯลฯ

กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ซึ่งออกภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดกิจการโรงแรมเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ในข้อ 9 (5) “การประกอบกิจการโรงแรม สถานที่พักที่มีใช้โรงแรมที่จัดให้บริการพักรีสอร์ทสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน หรือกิจการอื่นในทำนองเดียวกัน” โดยให้อำนาจแก่หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้กำกับดูแล ออกข้อกำหนดประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 31 และให้หน่วยงาน

ท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและต่อใบอนุญาต และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในแต่ละท้องถิ่นตามความเหมาะสม

กรณีกรุงเทพมหานคร ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพิบาล สำนักงานเขต เป็นผู้ออกใบอนุญาต ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ในพื้นที่ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทุกปี ทั้งนี้ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมต่อใบอนุญาต ให้หน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม

ธุรกิจโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมถือเป็นสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ซึ่งออกภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ผู้ประกอบการต้องยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต่อฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพิบาล สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตั้งอยู่ พร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตซึ่งคิดตามประเภทและขนาดกิจการ (ประมาณ 100-1,000 บาทต่อปี)

5. การขอใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

5.1 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 155 บัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

5.2 กฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560

ผู้ประสงค์จะขอใบอนุญาตขายสุราต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง 1) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และ 2) เป็นบุคคลธรรมดาที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ผู้ประสงค์จะขายสุราต้องยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด (ข้อ 4)⁷¹

ดังนั้น ผู้ประกอบการโรงแรมที่ประสงค์จะขายสุราในโรงแรมจะต้องยื่นขอใบอนุญาตจำหน่ายสุราที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ที่โรงแรมตั้งอยู่ทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่พิจารณาเอกสารและออกใบอนุญาต ผู้ประกอบการจะต้องชำระค่าธรรมเนียม กรณี ประเภทที่ 1 (6) ขายส่งสุราทุกชนิด ตั้งแต่

⁷¹ ข้อ 4 ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐาน ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาแห่งท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

10 ลิตรขึ้นไป 5,500 บาทต่อปี ประเภทที่ 2 (5) ขายปลีกสุราทุกชนิด ผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม 2,200 บาทต่อปี และประเภทที่ 3 (6) ขายปลีกสุราทุกชนิด ผู้ประกอบการไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม 330 บาทต่อปี และต้องนำใบอนุญาตจำหน่ายสุราติดไว้ที่โรงแรมอย่างเปิดเผย และชัดเจน ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

ขั้นตอนการขอใบอนุญาตสุรามิดังนี้⁷²

1. ลงทะเบียนเป็นผู้ใช้บริการขอใบอนุญาตผ่านอินเทอร์เน็ตของกรมสรรพสามิตโดยใช้เลขที่ประชาชน (สำหรับบุคคลธรรมดา) และเลขที่นิติบุคคล (สำหรับนิติบุคคล) เพื่อรับ Username และ Password
2. ขอใบอนุญาตขายสุราล่วงหน้าสำหรับปีถัดไป (ต่ออายุ) ล่วงหน้า 90 วันก่อนหมดอายุ
3. ชำระเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ครบถ้วนตามจำนวนที่กรมสรรพสามิตเรียกเก็บ
4. สามารถชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตผ่านระบบ Internet Banking ของธนาคารกรุงไทย หรือชำระที่เคาน์เตอร์/ตู้ ATM ของธนาคารกรุงไทยทั่วประเทศ หรือชำระผ่านช่องทาง Mobile Application CounterservicePay
5. กรมสรรพสามิตจะจัดส่งใบอนุญาตขายสุราให้ทางไปรษณีย์ภายใน 15 วันทำการ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ผู้ขอใบอนุญาตชำระเงิน

5.3 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558

โรงแรมต้องปฏิบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีสาระสำคัญว่า ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เฉพาะในเวลา 11.00-14.00 น. และเวลา 17.00-24.00 น. ยกเว้น การขายในอาคารทำอากาศยานนานาชาติ และการขายในสถานบริการ ซึ่งประกาศนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2558

6. การขออนุญาตตั้งสถานบริการ

6.1 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2560

ความหมาย “สถานบริการ” ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2560 บัญญัติไว้ว่า

“สถานบริการ หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการ โดยหวังประโยชน์ในทางการค้า ดังต่อไปนี้

⁷² <https://bit.ly/2ykRUtQ> เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2562

- (1) สถานเต้นรำ รำวง หรือรอกเง็ง เป็นปกติระบุประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีคูบริการ
- (2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้บำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า
- (3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า แต่ไม่รวมถึง
 - (ก) สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยพยาบาล
 - (ข) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือ
 - (ค) สถานที่อื่นตามกำหนดในกฎกระทรวง
- (4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 - (ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลยให้หนังร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นไต่กับลูกค้า
 - (ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นไต่กับลูกค้า
 - (ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวทีหรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม
 - (ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (5) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา
- (6) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ผู้ที่ประสงค์จะตั้งสถานบริการ จะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน (มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546)

โรงแรมที่มีห้องพัก 80 ห้องขึ้นไปสามารถขออนุญาตตั้งสถานบริการในโรงแรมได้ ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ โดยผู้ประกอบการต้องยื่นขออนุญาตตั้งสถานบริการพร้อมหลักฐานได้ที่ทำการปกครองอำเภอที่สถานประกอบการนี้ตั้งอยู่ กรณีในกรุงเทพมหานครให้ติดต่อได้ที่สถานีตำรวจนครบาลทองถิ่นหรือที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้ประกอบการต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามประเภทสถานบริการ ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี การต่ออายุใบอนุญาตตั้งสถานบริการครั้งละครั้งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้งสถานบริการแต่ละประเภท

สรุปได้ว่า ภายหลังจากผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตก่อสร้าง หรือดัดแปลงอาคาร แล้วทำการเปิดใช้อาคาร หลังจากนั้นจะต้องดำเนินการขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรม จัดตั้งผู้จัดการโรงแรม พร้อมกับขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กรณีโรงแรมประเภท 2-4 มีห้องอาหารจะต้องขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร หากโรงแรมจัดให้มีการจำหน่ายสุรา ต้องขออนุญาตจำหน่ายสุรา และกรณีโรงแรมขนาด 80 ห้องขึ้นไปจัดให้มีสถานบริการจะต้องขอใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ซึ่งใบอนุญาตแต่ละประเภทจะมีอายุและค่าธรรมเนียมแตกต่างกันไป รวมทั้งมีหลากหลายหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตแต่ละประเภท

7. การจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม

7.1 กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ พ.ศ. 2551

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ตามบทบัญญัติของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ พ.ศ. 2551 เป็นสถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4

7.2 หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท. 0307.6/ว.7693 เรื่อง แนวทางการรับแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2561

ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เรื่อง แนวทางการรับแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามข้อ 1 ของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมมายื่นแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ณ ที่ว่าการอำเภอที่สถานที่พักนั้นตั้งอยู่ ซึ่งมีแนวทางการแจ้งดังนี้

- 1) การให้บริการห้องพักต่ำกว่ารายเดือนในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 4 ห้อง ตามนัยของกฎหมายโรงแรม หมายความว่าห้องพักที่นำมาให้บริการที่พักสำหรับผู้เข้าพักเท่านั้น ดังนั้น หากอาคารดังกล่าวเป็นอาคารขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องเกินกว่า 4 ห้อง แต่ได้เปิดให้บริการห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง โดยห้องที่เหลืออาจใช้เป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าของบ้านเอง หรือใช้เป็นห้องเก็บของ เป็นต้น ถือว่าสถานที่พักดังกล่าวมีจำนวนห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง ตามที่กฎหมายกำหนด
- 2) การแสดงเอกสารหลักฐานเพื่อแสดงถึงการนำสถานที่พักมาประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมนั้น ผู้ประกอบการอาจแสดงหลักฐานรับรองรายได้หลักโดยมีบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ

ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ที่สถานที่พักนั้น ตั้งอยู่ เป็นต้น เป็นผู้รับรองรายได้หลักของผู้แจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมได้ ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดแจ้งประสานการรับรองเอกสารดังกล่าวให้ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทราบด้วย

- 3) ขอให้นายทะเบียนโรงแรมแนะนำให้ผู้แจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย แจ้งต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ตั้งอยู่ในท้องที่ ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจในท้องที่นั้น ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ด้วย

7.3 ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554

ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554 สำหรับผู้ประกอบการที่ประสงค์จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณและประชาสัมพันธ์จากกรมการท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามประกาศนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การประกอบกิจการที่พักประเภทโฮมสเตย์ ไม่ใช่เป็นธุรกิจที่ให้บริการที่พักระยะสั้นเพื่อหารายได้เป็นหลักเช่นกลุ่มธุรกิจโรงแรม และที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมประเภทอื่นๆ ทั้งนี้ตามคำนิยามที่กำหนดไว้ในประกาศกรมการท่องเที่ยว กำหนดให้โฮมสเตย์เป็นกิจการเพื่อหารายได้เสริมเท่านั้น โดยเป็นการแบ่งห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยในบ้านที่เหลือน้อยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ตามประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554 ข้อ 4 กำหนดให้โฮมสเตย์ที่ให้บริการ จะต้องอยู่ในมาตรฐานทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ที่พัก
- 2) อาหาร
- 3) ความปลอดภัย
- 4) ทัศนียภาพไม่ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก
- 5) รายการนำเที่ยว
- 6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) วัฒนธรรม
- 8) การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 9) การบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์
- 10) การประชาสัมพันธ์

อนึ่ง จากข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ดังกล่าวข้างต้น มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า การให้บริการ

โฮมสเตย์จะต้องดำเนินการโดยการ “รวมกลุ่มของชาวบ้าน” มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม มีกฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ (ข้อ 5 มาตรฐานที่ 9 (9.1)) และจะต้องมีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนผ่าน การยอมรับของชุมชน ไม่ใช่เป็นการให้บริการเฉพาะส่วนตัวหรือส่วนบุคคล (ข้อ 5 มาตรฐานที่ 5 (5.1)) การมีเจ้าบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือใช้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว (ข้อ 5 มาตรฐานที่ 5 (5.1))

นอกจากนี้แล้ว ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนและได้รับการตรวจสอบเบื้องต้น จากกรรมการท่องเที่ยว (ข้อ 6) โดยโฮมสเตย์ที่ได้รับใบรับรองจากกรรมการท่องเที่ยว จะต้องผ่านการ ประเมินมาตรฐานทั้ง 10 ด้าน ไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน หรือผ่านการประเมิน มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากจำนวนเต็ม 100 (ข้อ 7) ซึ่งโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานจะต้อง ได้รับการประเมินและได้ใบรับรองมาตรฐานทุก 3 ปี กรณีที่ผู้ประกอบการได้รับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานจะถูกถอดถอนการรับรองมาตรฐาน (ข้อ 9)

อย่างไรก็ตาม การขึ้นทะเบียนโฮมสเตย์กับกรรมการท่องเที่ยวเป็นมาตรการสมัครใจที่ ผู้ประกอบการจะดำเนินการหรือไม่ก็ได้ โดยประโยชน์ที่ได้รับจากการขึ้นทะเบียน คือ การได้รับการ ตรวจสอบและได้ใบรับรองมาตรฐาน สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวถึงความสะอาด สะดวก และปลอดภัย ทั้งนี้ โฮมสเตย์หลายแห่งยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรรมการท่องเที่ยว เพราะไม่ผ่าน การตรวจสอบมาตรฐาน บางแห่งไม่ต้องการเข้าสู่ระบบและการตรวจสอบ เนื่องจากการเปิดให้บริการ ที่พักมากกว่า 4 ห้อง และให้บริการผู้เข้าพักมากกว่า 20 คน ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ หากวิเคราะห์จากคำจำกัดความดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ธุรกิจที่พักประเภทโฮมสเตย์ถูกจัด อยู่ในประเภทธุรกิจที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมตามคำนิยามโรงแรมภายใต้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เช่นกัน แต่ทว่าธุรกิจที่พักประเภทโฮมสเตย์มีกฎระเบียบที่กำกับดูแล และส่งเสริมการประกอบธุรกิจที่ เพิ่มออกมาจากการประกอบกิจการโรงแรม และที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม

อย่างที่ได้อธิบายมาแล้วว่า มีสถานที่พักอีกประเภทที่เป็นที่พักระยะสั้นที่ได้รับการยกเว้นไม่เป็น โรงแรม ซึ่งก็คือสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ที่พักที่เข้าข่ายในลักษณะนี้ก็คือ โฮมสเตย์ Homestay คือ บริการห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง ผู้พักไม่เกิน 20 คน มีลักษณะการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และ แจ้างให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่กำหนด มีขั้นตอนในการแจ้างดังนี้⁷³

- 1) ผู้ประกอบการจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แบบแปลนแผนผังสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมพร้อมภาพถ่าย 2) แผนผังแสดงที่ตั้งของสถานที่พัก 3) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของสถานที่ เช่น โฉนดที่ดิน หรือกรณีไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ต้องมี หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ หรือสัญญาเช่าที่มีวัตถุประสงค์ให้ประกอบกิจการสถานที่พัก

⁷³ <https://www.youtube.com/watch?v=s4isY5a9Ats> เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2562

ที่ไม่เป็นโรงแรม 4) เอกสารหลักฐานแสดงรายได้หลักของผู้ยื่นคำขอ 5) รูปถ่ายจำนวน 2 นิ้ว ของผู้ขออนุญาต

- 2) ผู้ประกอบการยื่นขอออกหนังสือแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมได้ ในเขตกรุงเทพมหานครอื่นที่ สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง ส่วนต่างจังหวัด ให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอที่สถานที่พักนั้นตั้งอยู่ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งสิ้น

หากผู้ประกอบการไม่จดทะเบียนจะมีความผิดฐานประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่มีใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการโรงแรมจะต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม พร้อมทั้งดำเนินการขอใบอนุญาตอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามลักษณะกิจการการให้บริการ กรณีโรงแรมประเภท 2-4 จำเป็นต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ เช่น การขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายหรือสถานที่สะสมอาหาร ส่วนโรงแรมที่ให้บริการจำหน่ายสุราหรือสถานบริการ จะต้องขออนุญาตจำหน่ายสุรา และขออนุญาตตั้งสถานบริการ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการยื่นขอใบอนุญาตในแต่ละประเภทกิจกรรมได้พร้อมๆ กัน ในขณะที่สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมนั้นจะต้องยื่นจดทะเบียนกับฝ่ายปกครองก่อน

2.2.3 การกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงแรม

อนึ่ง แม้ว่าผู้ประกอบการจะสามารถขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรมได้แล้ว หากแต่ในระหว่างการประกอบกิจการหรือการให้บริการที่พักดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ประกอบการโรงแรม และที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมต้องมีบันทึกทะเบียนและส่งสำเนาผู้เข้าพักทั้งคนไทยและต่างชาติไปให้ฝ่ายปกครอง นอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีการรายงานผู้เข้าพักที่เป็นคนต่างชาติต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองด้วยเช่นกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบันทึกทะเบียนและส่งสำเนาผู้เข้าพักส่งฝ่ายปกครอง

1.1 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดให้ผู้ประกอบการโรงแรม จะต้องบันทึกรายการทะเบียนต่างๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องทันทีที่มีการเข้าพัก

ทั้งนี้ ผู้จัดการต้องจัดทำมีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องในบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 3) ในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 4) ให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก ต้องบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักลงในบัตรทะเบียนผู้เข้าพัก และทะเบียนผู้เข้าพักต้องบันทึกรายการให้ครบถ้วน ห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลอันควร

ผู้จัดการต้องเก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 3) และทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 4) ไว้เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปีและต้องให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้⁷⁴ และผู้จัดการต้องนำส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันของผู้เข้าพักให้นายทะเบียนทุกสัปดาห์⁷⁵ กรณีทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสุญหายหรือถูกทำลายผู้จัดการต้องดำเนินการขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักจากนายทะเบียน⁷⁶ ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง⁷⁷

การบันทึกทะเบียนและส่งสำเนาทะเบียนผู้เข้าพักที่เป็นผู้พักทั้งหมดทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ ปัจจุบันผู้ประกอบการสามารถส่งข้อมูลทะเบียนผู้เข้าพัก (ร.ร. 4) ได้ทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว⁷⁸ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก

2. การรายงานผู้เข้าพักชาวต่างชาติต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

2.1 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 38⁷⁹ กำหนดให้โรงแรมจะต้องแจ้งข้อมูลผู้เข้าพักที่เป็นชาวต่างชาติให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ทราบภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่

⁷⁴ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 35 ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี บริบูรณ์และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสี่ ชั่วโมงหลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก

ถ้ารายการซึ่งจะต้องบันทึกลงในทะเบียนผู้เข้าพักตามวรรคหนึ่งขัดกับรายการวันก่อนให้บันทึกรายการดังกล่าวว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักลงในทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักต้องบันทึกทุกรายการให้ครบถ้วน ห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร

ผู้จัดการต้องเก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักไว้เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี และต้องให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้ บัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พัก ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

⁷⁵ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 36 ผู้จัดการต้องส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันไปให้นายทะเบียนทุกสัปดาห์แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ หากโรงแรมใดอยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดระยะเวลาส่งสำเนาดังกล่าวแล้วแจ้งให้ผู้จัดการทราบ

⁷⁶ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 37 ในกรณีที่ทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสุญหายหรือถูกทำลายผู้จัดการต้องดำเนินการขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักนั้นจากนายทะเบียนมาเก็บรักษาไว้แทน

⁷⁷ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 44 ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบธุรกิจ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำความในมาตรา 40 วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

⁷⁸https://multi.dopa.go.th/ilab/assets/modules/work_manual/uploads/2d72d2784fffaa33afb0029778d1db9d57bbf56641cf9213455452888266266.pdf

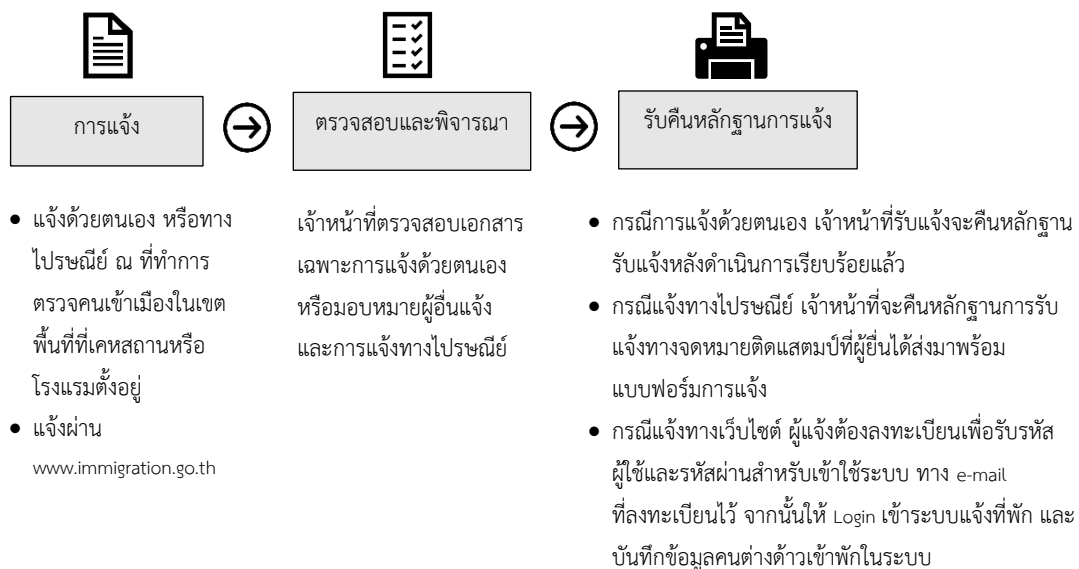
⁷⁹ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 38 เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งตั้งอยู่ใน

คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย หากห้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจในท้องที่นั้น

ผู้ประกอบการโรงแรมจะต้องแจ้งที่พักคนต่างด้าวที่เข้าพักอาศัยในเคหสถานตามแบบ ตม.30 กรณีโรงแรมตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งที่ กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 1 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ ซอย 7 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ กรณีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ต่างจังหวัด ให้แจ้ง ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดในเขตพื้นที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

ทั้งนี้ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้กำหนดรูปแบบและวิธีการให้บริการเพื่อผู้มาขอรับบริการแจ้งที่พักคนต่างด้าวได้ 3 ช่องทาง คือ 1) นำเอกสารมาแจ้งด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นนำเอกสารมาแจ้ง 2) แจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และ 3) แจ้งทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต⁸⁰ โดยผู้แจ้งจะต้องลงทะเบียนเพื่อรับรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านสำหรับเข้าใช้ระบบทางอีเมลที่ได้ลงทะเบียนไว้

รูปที่ 2.9 ขั้นตอนการแจ้งผู้พักอาศัยที่เป็นคนต่างด้าวต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทขนาดเล็ก 2560

ห้องที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมนั้นตั้งอยู่ภายในสี่สัปดาห์นับแต่เวลาที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย ถ้าห้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้น

ในกรณีที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัยตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมือง

การแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

⁸⁰ <https://www.immigration.go.th/content/การแจ้งที่พักคนต่างด้าว> เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2562

อนึ่ง การบันทึกและรายงานผู้เข้าพักดังกล่าวข้างต้น อาจสร้างความสับสนไม่เข้าใจแก่ผู้ประกอบการอยู่บ้างว่าต้องรายงานไปที่หน่วยงานใด ทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการบันทึกและรายงานผู้เข้าพักทั้งเพื่อส่งฝ่ายปกครอง และสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ก็เพื่อการเก็บข้อมูลและเพื่อความปลอดภัยของผู้เข้าพักและเจ้าของธุรกิจ และเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ

อย่างไรก็ดี การบันทึกและรายงานผู้เข้าพักที่ส่งให้ฝ่ายปกครองนั้นเป็นการรายงานผู้เข้าพักทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ ในขณะที่การรายงานผู้เข้าพักต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจะเป็นการรายงานเฉพาะผู้เข้าพักที่เป็นคนต่างชาติเท่านั้น ปัจจุบันการรายงานผู้เข้าพักทั้งสองแบบมีความสะดวกมากขึ้น เนื่องจากสามารถยื่นแบบระบบออนไลน์ได้แล้ว แม้จะยังมีปัญหาเรื่องการกรอกข้อมูล การไม่มีประสิทธิภาพของระบบออนไลน์ และความไม่พร้อมของผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ระบบโทรคมนาคมยังไม่ถึง

จากการทบทวนกฎหมายและขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของการประกอบธุรกิจโรงแรม พบว่า ในการทำธุรกิจโรงแรมต้องดำเนินการกฎหมายหลากหลายฉบับ ไม่น้อยกว่า 10 ฉบับ (ตารางที่ 2.8) และต้องขออนุญาต/ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบกฎหมายหลายหน่วยงาน จึงทำให้การดำเนินธุรกิจโรงแรมมีความยุ่งยากหลายขั้นตอน จำเป็นที่ผู้ประกอบการจะต้องติดตามข้อมูลข่าวสาร กฎหมาย กฎระเบียบที่มีการกำหนดใช้ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้งอย่างใกล้ชิด

ตารางที่ 2.8 สรุปกฎหมาย/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม

กฎระเบียบ/ข้อกำหนด	โรงแรม				ไม่ใช่โรงแรม
	ประเภทที่ 1	ประเภทที่ 2	ประเภทที่ 3	ประเภทที่ 4	
ตรวจสอบพื้นที่ที่อนุญาตให้ก่อสร้างโรงแรม (พ.ร.บ.ผังเมืองฯ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง)	✓	✓	✓	✓	✓
ตรวจสอบพื้นที่และขออนุญาตก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารกรณีอยู่ในเขตโบราณสถาน (พ.ร.บ. โบราณสถานฯ)	✓	✓	✓	✓	✓
ตรวจสอบพื้นที่ว่าอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหรือไม่ (พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ ฯ)	✓	✓	✓	✓	✓

กฎระเบียบ/ข้อกำหนด	โรงแรม				ไม่ใช่โรงแรม
	ประเภทที่ 1	ประเภทที่ 2	ประเภทที่ 3	ประเภทที่ 4	
ขอใบอนุญาตจดทะเบียนโรงแรม กับ กรมการปกครอง (พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 15)	✓	✓	✓	✓	✗ จัดแจ้งนายทะเบียน กรณีโฮมสเตย์ หาก ต้องการได้รับการรับรอง มาตรฐานกับกรมการ ท้องเที่ยว ต้องปฏิบัติ ตามที่กำหนด (ประกาศ กรมการท้องเที่ยว มาตรา 6)
จัดให้มีผู้จัดการโรงแรม (คุณสมบัติ ผู้จัดการโรงแรม) (พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 30)	✓	✓	✓	✓	✗
จัดให้ผู้แทนผู้จัดการที่มีคุณสมบัติ ปฏิบัติหน้าที่แทนได้ไม่เกิน 7 วัน (พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 32)	✓	✓	✓	✓	✗
บันทึก/รายงานผู้เข้าพัก ให้นายทะเบียนฝ่ายปกครอง (พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 35 และ 36)	✓	✓	✓	✓	✗
แจ้งข้อมูลผู้เข้าพักที่เป็นชาวต่างชาติ ให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) (พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 38)	✓	✓	✓	✓	✗
ความมั่นคง/ปลอดภัยของตัวอาคาร (กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคาร ประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 5)	✓	✓	✓	✓	✓ (ตามลักษณะบ้าน)
จัดทำรายงาน EIA กรณีมีห้องพัก 80 ห้องขึ้นไป (ประกาศกระทรวง ทศพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	✗	✓	✓	✓	✗

กฎระเบียบ/ข้อกำหนด	โรงแรม				ไม่ใช่โรงแรม
	ประเภทที่ 1	ประเภทที่ 2	ประเภทที่ 3	ประเภทที่ 4	
มาตรา 44 และ เอกสารแนบท้าย 3 และ 4) ห้องพัก 10-79 ห้องให้ทำ IEE	✓	✓	✓	✓	✗
ขอใบอนุญาตจำหน่ายสุรา (กฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560)	✗	✓	✓	✓	✗
ปฏิบัติตามกำหนดระยะเวลาจำหน่ายสุรา	✓	✓	✓	✓	✓
ขอใบอนุญาตสถานบริการ (พ.ร.บ. สถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 มาตรา 5)	✗	✗	✓	✓	✗
ขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (กันยายน 2562)

2.2.4 ค่าธรรมเนียมและภาษีในการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

ในการประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องเสียค่าธรรมเนียม และภาษีประเภทต่างๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้างโรงแรม ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรม ค่าธรรมเนียมการประกอบธุรกิจ ค่าธรรมเนียมจากผู้เข้าพักโรงแรม และค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นต้น มีรายละเอียดดังตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีในการประกอบธุรกิจโรงแรม

รายการ	ค่าธรรมเนียม	กฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง	ออกใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 200 บาท ใบอนุญาตดัดแปลงอาคาร ฉบับละ 100 บาท ใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ 50 บาท ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย ฉบับละ 50 บาท	พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522	สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงแรมตั้งอยู่

รายการ	ค่าธรรมเนียม	กฎหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้ ฉบับละ 200 บาท ใบรับรอง ฉบับละ 100 บาท ใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ฉบับละ 10 บาท		
2. ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตโรงแรม	ประเภท 1 10,000 บาท ประเภท 2 20,000 บาท ประเภท 3 30,000 บาท ประเภท 4 40,000 บาท ต่อใบอนุญาตทุก 5 ปี ค่าธรรมเนียม กึ่งหนึ่งของใบอนุญาต	กฎกระทรวงมหาดไทย กำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ และวิธีการชำระ ค่าธรรมเนียมสำหรับการ ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551	ส่วนรักษาความ สงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง หรือที่ว่าการ อำเภอที่โรงแรม ตั้งอยู่
3. ค่าธรรมเนียมการ ประกอบธุรกิจ โรงแรม	ปีละ 40 บาทต่อห้อง	กฎกระทรวงมหาดไทย กำหนดค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ และวิธีการชำระ ค่าธรรมเนียมสำหรับการ ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ. 2558	ส่วนรักษาความ สงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง หรือที่ว่าการ อำเภอที่โรงแรม ตั้งอยู่
4. ค่าธรรมเนียมจาก ผู้เข้าพักใน โรงแรม	อัตราไม่เกินร้อยละ 3 ของอัตราค่าเช่า ห้องพัก	พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วน จังหวัด พ.ศ. 2540	องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด
5. ค่าใบอนุญาต ประกอบกิจการที่ เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ	ตามขนาดธุรกิจ ประมาณ 100-1,000 บาทต่อปี	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ พ.ศ. 2558	สำนักงานเขตใน กรุงเทพมหานคร หรือองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นที่โรงแรม ตั้งอยู่
6. ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT)	ผู้มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี และ เป็นผู้ที่ต้องมีการซื้อสินค้าหรือรับ บริการที่อยู่ในบังคับต้องเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยยื่นแบบแสดง รายการและชำระภาษีมูลค่าเพิ่มร้อย ละ 7 ของราคาขาย	ประมวลรัษฎากร	สำนักงาน สรรพากรพื้นที่ สาขาที่โรงแรม ตั้งอยู่ หรือผ่าน ช่องทางออนไลน์
7. ภาษีป้าย	อัตราค่าภาษีป้ายประเภทที่ 1 ป้ายที่มี อักษรไทยล้วน คิดอัตรา 3 ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร ป้ายประเภทที่ 2	พ.ร.บ. ภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534	สำนักงานเขตใน กรุงเทพมหานคร หรือองค์กร

รายการ	ค่าธรรมเนียม	กฎหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	<p>ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ หรือปนกับภาพและเครื่องหมายอื่น คิดอัตรา 20 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร ป้ายประเภทที่ 3 (ก) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะไม่มีภาพหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่ หรือ (ข) ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมด อยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตรเมื่อคำนวณพื้นที่ของป้าย แล้วถ้ามีอัตราต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียค่าภาษีป้ายละ 200 บาท ป้ายประเภทที่ 4 หมายถึง ป้ายที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขพื้นที่ป้าย ข้อความภาพ หรือเครื่องหมายบางส่วนในป้ายที่ได้เสียภาษีแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่มขึ้น ให้คิดอัตราตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี และให้เสียเฉพาะจำนวนเงินภาษีที่เพิ่มขึ้น ป้ายทุกประเภทเมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท</p>		<p>ปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงแรมตั้งอยู่</p>
<p>8. ค่าภาษีโรงเรือนและภาษีที่ดิน</p>	<p>อัตรากาสิโน้อยละ 12.5 ของค่ารายปี มีเกณฑ์ในการคำนวณภาษีโรงเรือนสำหรับกิจการโรงแรม รีสอร์ท ห้องพักรายวัน (ค่าเช่าห้อง/วัน x จำนวนห้องทั้งหมด x 365 วัน x ร้อยละ 8 จะได้ค่ารายปี ดังนั้นค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินที่โรงแรมต้องชำระรายปี คือ ค่ารายปี x ร้อยละ 12.5 แต่อย่างไรก็ตามการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไปให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งจะมี</p>	<p>กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือน</p>	<p>สำนักงานคลังสำนักงานเขต หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงแรมตั้งอยู่</p>

รายการ	ค่าธรรมเนียม	กฎหมาย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ผลจัดเก็บภาษีตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ⁸¹		
9. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายกำหนด	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประกาศกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 280)	สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่โรงแรมตั้งอยู่ หรือช่องทางออนไลน์

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (กันยายน 2562)

2.2.5 สรุปกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

จากข้อมูลกฎหมายทั้งหมดที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ในการดำเนินธุรกิจโรงแรม ผู้ประกอบการโรงแรมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบไม่น้อยกว่า 11 ฉบับ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 12 เรื่อง (ดังสรุปไว้ในตารางที่ 2.7) กฎหมายหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจโรงแรมมีอยู่ด้วยกัน 4 ฉบับ ได้แก่

1) พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ไม่อนุญาตให้ก่อสร้างโรงแรมได้ในบางพื้นที่ หากก่อสร้างในพื้นที่ห้ามก่อสร้างจะได้รับการลงโทษ และทำให้ไม่สามารถขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมได้

2) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ที่กำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานด้านความปลอดภัยของโรงแรม ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัย ทั้งลักษณะอาคาร พื้นที่ว่าง ระบบการป้องกันอัคคีภัย ทางเดินหนีไฟ โรงแรมที่สร้างใหม่จะดำเนินการได้ง่ายกว่าการนำอาคารเก่ามาดัดแปลงเป็นโรงแรม เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านลักษณะอาคารและพื้นที่

3) พ.ร.บ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจกรรมหรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 ที่กำหนดให้โรงแรมขนาด 80 ห้องขึ้นไปที่ตั้งอยู่ในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และโรงแรมขนาด 10-79 ห้องต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นซึ่งผู้ประกอบการต้องว่าจ้างบริษัทผู้เชี่ยวชาญจัดทำ โดยเสียค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลานาน กรณีการจัดทำรายงานการ

⁸¹ <http://www.a-lisa.net/topic/5142> เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2562

ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 5-6 แสนบาท ในขณะที่การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงแรม 80 ห้อง ต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 9 แสนถึง 1 ล้านบาท และต้องใช้เวลาในการจัดทำประมาณ 3-8 เดือน ซึ่งถือว่าเป็นภาระด้านค่าใช้จ่ายที่สูงสำหรับผู้ประกอบการ

4) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดว่ากิจการโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกับหน่วยงานท้องถิ่นทุกปี ซึ่งกิจการโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมไม่ควรถูกกำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสร้างภาระให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กเพราะต้องขออนุญาตทุกปี

ส่วนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในบางเรื่อง เช่น ไม่ต้องขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรม และไม่ต้องบันทึกและรายงานผู้เข้าพักต่อฝ่ายปกครองและรายงานผู้เข้าพักชาวต่างชาติต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แต่ผู้ประกอบการจะต้องจัดแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมกับนายทะเบียน กรณีสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมที่จัดเป็นประเภทโฮมสเตย์จะต้องจัดแจ้งเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมกับฝ่ายปกครอง และหากประสงค์จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์จากกรมการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์

จากข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นมีเป็นจำนวนมาก และบางขั้นตอนดำเนินการยาก ใช้เวลา และเสียค่าใช้จ่ายมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมไม่สนใจหรือไม่มีแรงจูงใจในการเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเห็นว่าที่ผ่านมาภาครัฐได้มีความพยายามในการผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการเพื่อให้โรงแรมที่ดำเนินการอยู่แล้วสามารถเข้าระบบได้ เช่น การออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551, พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2561 และมาตรา 44 คำสั่งคสช. ที่ 6/2562 เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับผู้ประกอบการที่ทำโรงแรมอยู่แล้วหรือกำลังทำโรงแรมในการดำเนินการให้โรงแรมถูกกฎหมายจากข้อยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมือง

2.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (Best Practice) เกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด

2.3.1 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก กรมการท่องเที่ยวญี่ปุ่น รายงานว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในญี่ปุ่นมีมูลค่าตลาดสูงถึง 25.5 ล้านล้านเยน ในปี พ.ศ. 2558 และมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในญี่ปุ่น 28.7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2560 จากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวทำให้ธุรกิจโรงแรมมีการเติบโตเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี ญี่ปุ่นจึงมีการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

การประกอบธุรกิจโรงแรมในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะต้องมีการขอใบอนุญาต โดยมีกฎหมาย 3 ฉบับที่กำกับดูแลกิจการโรงแรม

- (1) Act on development of hotels for inbound tourists กระทรวงที่ดินสาธารณสุขปกครองขนส่ง และการท่องเที่ยว เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนี้ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดว่า
 - โรงแรมต้องมีตั้งแต่ 15 ห้องขึ้นไป โดยมีห้องมาตรฐาน (standard) มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนห้องพักทั้งหมด
 - โรงแรมเตี้ยหรือเรียวกัง (Ryokan) จะต้องมีห้องตั้งแต่ 10 ห้องขึ้นไป โดยมีห้องมาตรฐานมากกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนห้องพักทั้งหมด
- (2) Inns and hotels act อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ กฎหมายนี้แบ่งโรงแรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่
 - 1) กิจการโรงแรมและโรงแรมเตี้ย (Inns and hotel operation)
 - 2) กิจการที่พักซึ่งบริการอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแบบใช้ร่วมกัน (Common lodging house operation) เช่น โฮสเทล (Hostel) ยูธโฮสเทล (Youth Hostel) และเพนชั่น (Pension) เป็นต้น และ
 - 3) บ้านพักที่ให้บริการอาหารสำหรับคนที่เข้าพัก (Boarding house operation) โดยให้บริการที่พักระยะตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป
- (3) Private lodging business act มีกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการเป็นผู้บังคับใช้ ซึ่งกำกับดูแลสถานที่พักที่เรียกว่า minshuku ซึ่งต้องขออนุญาตในการประกอบกิจการ และต้องมีผู้บริหารอยู่ในสถานที่พักตลอดเวลา รวมทั้งขนาดของห้องต้องเป็นไปตามกฎกติกาที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติได้มีการบังคับใช้กฎกติกาเหล่านี้อย่างจริงจัง ทำให้มีสถานที่พักให้เช่าแบบ AirBNB ที่ไม่มีผู้ดูแลที่พักระยะและขนาดห้องมิได้เป็นไปตามมาตรฐานเกิดขึ้นได้อย่างแพร่หลาย

นอกจากประเภทที่พักตามที่กล่าวมาแล้ว ที่พักระยะสั้นที่ผู้ประกอบการรายเล็กปล่อยให้เช่าผ่าน platform เช่น AirBNB ที่เรียกว่า Minpaku ได้รับความนิยมอย่างมาก ปัจจุบันการจองห้องพักออนไลน์ทำได้สะดวกรวดเร็ว นักท่องเที่ยวนิยมจองผ่านแอปพลิเคชัน (Application) โดยเฉพาะ AirBNB ผู้ประกอบการที่พักได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจให้สะดวกรวดเร็ว เช่น ร้านสะดวกซื้อ Seven-Eleven Japan Co ร่วมมือกับบริษัทท่องเที่ยว JIB Corp ให้บริการสำหรับผู้ที่พัก Minpaku สามารถเช็คอินและรับกุญแจห้องได้ตลอด 24 ชั่วโมง ที่เซเว่น อีเลฟเว่น (Seven-Eleven) ได้ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้บริการธุรกิจห้องพักประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กรุ่นใหม่

ที่ผ่านมาในช่วง 2-3 ปี รัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญในการผลักดันธุรกิจที่พักอาศัยขนาดเล็ก และในปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลได้ผ่านกฎหมายเพื่อกำกับดูแลแบ่งปันบ้านพัก (Home Sharing) ที่เรียกว่า Minpaku เพื่อส่งเสริมให้มีบริการที่พักโดย (1) ไม่มีการกำหนดขนาดของห้อง (2) ไม่จำกัดพื้นที่ที่สามารถให้บริการได้ (3) ไม่ต้องมีผู้ดูแลที่พักประจำอยู่ ณ ที่พัก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลท้องถิ่นสามารถกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ เช่น เทศบาลกรุงเกียวโตประกาศห้ามให้บริการที่พักแบบ Minpaku ในเขตที่พักอาศัย (residential district) เป็นต้น

ผู้ประกอบการที่พักประเภทนี้ต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงที่ดิน (Land Ministry) ก่อนถึงจะดำเนินธุรกิจได้ โดยมีข้อกำหนดว่า ต้องมีการจดทะเบียนทั้งประเภทที่เป็นเจ้าของบ้านปล่อยเช่า และที่พักเชิงพาณิชย์ เปิดรับนักท่องเที่ยวได้แห่งละไม่เกิน 180 วันต่อปี เพื่อที่จะแยกตลาด “home sharing” ซึ่งเป็นการให้เช่าที่พักส่วนบุคคลเป็นครั้งคราวเพื่อ “หารายได้เสริม” ออกจากกิจการโรงแรมที่ให้บริการที่พักชั่วคราวในเชิงพาณิชย์ เจ้าของบ้านที่ต้องการปล่อยเช่าที่พักมากกว่า 180 วัน จะต้องเลือกการขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งจะมีภาระภาษีที่ต่างกัน

อย่างไรก็ดี ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การให้เช่าที่พักในตึกคอนโดมิเนียมหรืออะพาร์ตเมนต์ซึ่งมีผู้อาศัยรวมกันหลายราย กฎหมายที่ออกมาทำให้คอนโดมิเนียมหรืออะพาร์ตเมนต์ที่ไม่สามารถปฏิเสธในการที่เจ้าของห้องรายหนึ่งใดเลือกที่จะให้เช่าห้องพักของตนแก่นักท่องเที่ยว ยกเว้นจะต้องมีการกำหนดไว้ในข้อบังคับของสถานที่พักนั้นๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การแก้ไขข้อบังคับดังกล่าวต้องอาศัยเสียง 3 ใน 4 ของเจ้าของที่พักในตึก

2.3.2 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศส กำกับดูแลกิจการโรงแรมผ่านกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยว Code du Tourisme (Book III : Equipment and amenities) กฎหมายการท่องเที่ยวของฝรั่งเศสแบ่งประเภทโรงแรม เป็น 3 ประเภท ได้แก่ โรงแรมที่ดำเนินเป็นธุรกิจ (business hotel) ที่พักอื่นที่ไม่เป็นโรงแรม และสถานที่สำหรับตั้งแคมป์และคาราวาน

กฎหมายดังกล่าวไม่ได้นิยามคำว่า “โรงแรม” ไว้เป็นการเฉพาะ แต่กำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงแรมตามระดับ “ดาว” ที่ให้ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขกลางที่บังคับใช้กับทุกรัฐที่เป็น

สมาชิกสหภาพยุโรป จำนวนดาวที่ที่พักได้รับจะเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดอัตราค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าสามารถเรียกเก็บจากผู้บริโภคได้ ทั้งนี้ รัฐไม่ได้กำกับอัตราค่าเช่าโดยตรง เพียงแต่เป็นผู้รับรองมาตรฐานของโรงแรมจากระบบ “ดาว” นอกจากนี้ กฎกติกาได้กำหนดไว้ว่า อัตราค่าเช่าที่แสดงจะต้องรวมภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ด้วย เพื่อให้การโฆษณามีความชัดเจนและโปร่งใส นอกจากนี้แล้ว ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้จัดการโรงแรมเมื่อเกิดปัญหา เช่น กรณีลักทรัพย์อีกด้วย

ส่วนที่พักอื่นที่ไม่เป็นโรงแรมในกฎหมายการท่องเที่ยวของฝรั่งเศส หมายถึง บ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว (residence de tourisme) ซึ่งปกติจะมีครัวเพื่อประกอบอาหาร รีสอร์ท (village de vacances) ยูโรโฮสเทล (auberge de jeunesse) ที่พักอาศัยแบบ bed and breakfast (chambres d'hôtes) และกระท่อมหรือที่พักชั่วคราวบนภูเขา (refuges de montagne)

สำหรับการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทจะแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น กรณีของที่พักอาศัยแบบ bed & breakfast นั้น มีเงื่อนไขว่าเจ้าของที่พักต้องอาศัยในที่ที่ให้เช่าด้วย โดยอนุญาตให้มีห้องพักได้ไม่เกิน 5 ห้อง มีจำนวนผู้เข้าพักไม่เกิน 15 คนต่อคืน ราคาห้องพักต้องรวมอาหารเช้า ขนาดของห้องต้องไม่ต่ำกว่า 9 ตารางเมตร โดยไม่รวมห้องน้ำ ต้องมีเครื่องจับควันไฟและเครื่องจับก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ หากมีการใช้เชื้อเพลิงหรือก๊าซในสถานที่พักที่ให้เช่า เป็นต้น

สำหรับที่พักที่ให้เช่าผ่าน AirBNB นั้นสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ⁸²

- (1) ที่พักที่เจ้าของบ้านพักอยู่ด้วยไม่ต่ำกว่า 8 เดือนต่อปี (primary residence) ซึ่งสามารถให้เช่าทั้งหลังได้ไม่เกินปีละ 120 วัน แต่หากเป็นการเช่าห้องในบ้าน จะไม่มีการจำกัดจำนวนวันที่สามารถให้เช่าได้ หากเจ้าของบ้านให้เช่าเกินเกณฑ์จำนวนวันที่กำหนด จะต้องแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม สำหรับบางเมือง เช่น Aix en Provence, Annecy หรือ Bordeaux ทาง AirBNB จะเป็นผู้ติดตามจำนวนวันและจะยกเลิกการเปิดให้จองหากที่พัสดังกล่าวมีจำนวนวันเช่าที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด
- (2) ที่พักที่เป็นบ้านที่สองหรือบ้านตากอากาศ (secondary residence) ซึ่งเจ้าของอาศัยอยู่ปีละไม่เกิน 4 เดือน ในกรณีนี้สามารถปล่อยเช่าได้โดยไม่จำกัดเวลา หากแต่ต้องแจ้งการให้เช่าเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
- (3) ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ (non-residential space) ได้แก่ โรงแรม Bed & Breakfast ซึ่งหมายถึงการให้เช่าห้องในบ้านส่วนบุคคลที่รวมอาหารเช้า หรือ service apartments

ทั้งนี้ การแยกประเภทของที่พักมีไว้เพื่อกำหนดมาตรฐานของบริการและภาษี ตัวอย่างเช่น การให้เช่าห้องในบ้านที่อาศัยอยู่หากรายได้ไม่เกิน 780 ยูโร หรือประมาณ 27,360 บาท

⁸² AirBNB Help Center, Responsible hosting in France. สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <https://www.airbnb.com/help/article/1383/responsible-hosting-in-france>

หรือในกรณีที่ให้เช่าที่พักเพื่อนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ หากไม่มีการจัดระดับดาว หากรายได้ไม่เกิน 7 หมื่นยูโร หรือ 2.5 ล้านบาท จะได้ลดหย่อนภาษีครึ่งหนึ่ง หากเป็นโรงแรมหรือ bed & breakfast ที่มีการจัดระดับดาวจะได้รับการลดหย่อนภาษีรายได้ถึงร้อยละ 71 หากรายได้ไม่เกิน 1.7 แสนยูโร หรือ 6.8 ล้านบาท อนึ่ง สำหรับรายได้จาก home sharing ผ่าน platform เช่น AirBNB ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 จะต้องรายงานให้สรรพากรของฝรั่งเศสทราบเพื่อการจัดเก็บภาษี

2.3.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำกับดูแลธุรกิจที่พักระยะสั้นค่อนข้างเข้มงวด ทั้งนี้เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศขนาดใหญ่ประกอบด้วยรัฐและมลรัฐมากกว่า 50 แห่ง ทำให้การกำกับดูแลภายในสหรัฐฯ แบ่งเป็นการกำกับดูแลใน 3 ระดับ ได้แก่ การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง (Federal Regulatory) การกำกับดูแลในแต่ละรัฐหรือมลรัฐ (State Regulatory) และการกำกับดูแลในระดับท้องถิ่น (Local Regulatory)

(1) การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง (Federal Regulatory)

ทั้งนี้การกำกับดูแลในระดับรัฐบาลกลางจะเป็นการกำกับดูแลในภาพรวมมากกว่าการกำกับดูแลในการประกอบกิจการ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องส่วนมากจะเป็นการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยของประชาชน อาทิ

- กฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยจากการทำงาน the Occupation Safety and Health Act อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Occupation Safety and Health Administration หรือ OSHA ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อกำกับดูแลด้านความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงสุขภาพและสวัสดิการของลูกจ้างและพนักงานของโรงแรม ให้ได้รับสวัสดิการที่เป็นธรรม ไม่นอเหนือเอาเปรียบจากนายจ้าง
- กฎหมายว่าด้วยความสะอาดปลอดภัยเกี่ยวกับน้ำและสิ่งแวดล้อม the Safe Drinking Water Act of 1974 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Environment Protection Agency หรือ EPA ซึ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับความสะอาดของน้ำดื่มที่ให้บริการภายในบริเวณที่พักและประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ EPA ยังมีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดของเสียที่ปล่อยจากโรงแรมหรือที่พักด้วย เพื่อมิให้มีการปล่อยของเสียออกมาทำลายสิ่งแวดล้อม EPA มีอำนาจในการเข้ามาตรวจสอบเกี่ยวกับระบบการกำจัดของเสียดังกล่าว หากมีการละเมิดต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อม EPA สามารถสั่งลงโทษผู้ประกอบการดังกล่าวได้ด้วย
- กฎหมายว่าด้วยความสะอาดปลอดภัยและสุขอนามัยเกี่ยวกับอาหาร the Food Service Sanitation Ordinance อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Food and Drug Administration (FDA) ซึ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขอนามัยจากอาหารที่ให้บริการทั้งในร้านอาหารหรือภัตตาคารทั่วไป รวมทั้งอาหารที่ให้บริการในโรงแรมที่พัก

(2) การกำกับดูแลในระดับรัฐหรือมลรัฐ (State Regulatory)

การกำกับดูแลในระดับรัฐหรือมลรัฐเป็นการกำกับดูแลที่เพิ่มเติมมากกว่าการกำกับดูแลในระดับรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ หน่วยงานในระดับรัฐหรือมลรัฐจะมีบทบาทและอำนาจในการกำกับดูแลตรงต่อผู้ประกอบการมากกว่า ตัวอย่างเช่น ในรัฐวอชิงตันการประกอบธุรกิจการให้บริการที่พักแรมระยะสั้นมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 3 ฉบับ⁸³ เนื่องจากการให้บริการของโรงแรมและที่พักจำเป็นต้องคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน ดังนั้น จึงต้องมีการกำกับดูแลตั้งแต่การก่อสร้างอาคาร การกำจัดของเสียและกากอาหาร การควบคุมโรคต่างๆ อาทิ

- ❖ การขออนุญาตประกอบกิจการ (Licensing and Regulation of Hotels) ตามกฎหมาย RCW 70.62 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลด้านสุขอนามัยและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยกระทรวงสาธารณสุข มีข้อกำหนดให้โรงแรมต้องมีการบันทึกและเก็บข้อมูลของผู้เข้าพักอาศัยเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี นอกจากนี้แล้ว กรมอนามัยยังสามารถเข้าไปตรวจสอบสถานที่ได้ตามความจำเป็น รวมทั้งกระทรวงสาธารณสุขสามารถเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งระงับการเปิดกิจการได้ หากพบว่าที่พักดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ❖ Fire Safety Laws เป็นข้อกำหนดและข้อบังคับต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย
 - ❖ Occupational Safety and Health Act (OSHA) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยซึ่งให้ความคุ้มครองแก่พนักงานที่ทำงานภายในโรงแรม
- นอกจากนี้แล้ว ยังมีกฎหมาย Antitrust Laws and the Operation and Marketing of Hotels เป็นกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมการแข่งขันในตลาดของธุรกิจบริการโรงแรมในรัฐวอชิงตัน เพื่อมิให้เกิดการผูกขาดอำนาจในการให้บริการ

(3) การกำกับดูแลในระดับท้องถิ่น (Local Regulatory)

การกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงแรม รีสอร์ทจะกำกับดูแลแบบเข้มงวดในระดับท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นระดับที่ใกล้ชิดกับผู้ประกอบการมากที่สุด ซึ่งจะสามารถทราบตำแหน่งที่ตั้ง และสามารถเข้าตรวจสอบการดำเนินการได้ ทั้งนี้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบกิจการโรงแรมในระดับท้องถิ่น ได้แก่

- 1) กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพและสุขอนามัย ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสาธารณสุขระดับท้องถิ่น (the health and sanitation department) มีหน้าที่ออกใบอนุญาตในการประกอบกิจการโรงแรมที่พัก เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านสุขภาพและอนามัยจากการให้บริการอาหาร ห้องพัก รวมถึงสุขาภิบาลต่างๆ ทั้งนี้ สำนักงานสาธารณสุขระดับท้องถิ่นสามารถเข้าไปดำเนินการตรวจสอบ

⁸³ Sandman Savrann. August 2013. The Washington State Hospitality Law Manual, Third Edition. ดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.sandmansavrann.com/the-washington-state-hospitality-law-manual-third-edition-2/>

(Inspect) สถานที่ให้บริการได้ทุกเมื่อ หากพบว่าสถานที่ใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสุขภาพและสุขอนามัย สำนักงานสาธารณสุขสามารถดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการได้

- 2) กฎหมายว่าด้วยอาคารและผังเมือง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานควบคุมอาคารและกำหนดผังเมือง (Building and zoning departments) ซึ่งมีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตสำหรับการก่อสร้างอาคารใหม่ รวมทั้งการปรับปรุงอาคารให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอาคารและผังเมืองมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเขตพื้นที่หรือโซนสำหรับการประกอบกิจการโรงแรม รวมทั้งกฎหมายดังกล่าวมีข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงเพิ่มเติมอาคาร ไม่ว่าจะเป็นระบบแสงสว่าง การระบายอากาศ ห้องน้ำ ลิฟต์ ทางเดินสาธารณะ สถานที่จอดรถ ห้องอาหาร เป็นต้น
- 3) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันอัคคีภัย เป็นกฎหมายที่กำหนดและควบคุมมาตรฐานด้านความปลอดภัยจากเพลิงไหม้ ทั้งนี้อาคารหรือสถานที่ใดก็ตามจำเป็นต้องจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันเพลิงไหม้ ได้แก่ เครื่องดับเพลิง เครื่องตรวจจับควัน เครื่องตรวจจับควัน สปริงเกอร์ พัดลม ท่อระบายอากาศ ไฟทางออกฉุกเฉิน นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายดังกล่าว ยังมีข้อกำหนดให้โรงแรมจำเป็นต้องมีการบำรุงรักษาไฟฉุกเฉินและสปริงเกอร์ฉุกเฉินอย่างเหมาะสม และต้องมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยสำหรับผู้จัดการโรงแรมและพนักงานโรงแรมด้วย

ขณะที่ที่พักระยะสั้นประเภทแบ่งปันบ้านพักให้เช่า หรือที่เรียกว่าธุรกิจ home sharing ซึ่งกำลังเป็นธุรกิจที่พบบ่อยใหม่ที่เติบโตอย่างรวดเร็วในทุกประเทศทั่วโลก ส่งผลให้การกำกับดูแลในแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละเมืองใหญ่ของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องมีการปรับตัว โดยการกำกับดูแลในแต่ละเมืองจะมีความเข้มข้นแตกต่างกันไป เช่น⁸⁴

1. ซานฟรานซิสโก กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ต้องการแบ่งบ้านพักให้เช่ากับนักท่องเที่ยวต้อง
 - ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าระยะสั้น
 - ปล่อยเช่าได้ไม่เกิน 90 วันต่อปี แต่หากเจ้าของบ้านอาศัยอยู่ร่วมด้วยสามารถปล่อยเช่าได้ไม่จำกัดจำนวนวัน
 - ต้องมีการรายงานผู้เช่าพักให้รัฐบาลท้องถิ่นทราบทุกไตรมาส

⁸⁴ ดัดแปลงจาก <https://www.2ndaddress.com/research/short-term-rental-laws/>

2. ลอสแอนเจลิส ออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อใช้กำกับดูแลธุรกิจที่พักประเภทนี้เป็นการเฉพาะชื่อว่า “the city ordinance”⁸⁵ ประกาศบังคับใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมานี้กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้
 - ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกๆ 1 ปี
 - ปลดoyerเข้าระยะสั้นได้ โดยต้องไม่เกิน 120 วันต่อปี หากละเมิดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว จะถูกปรับวันละ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ
 - เสียภาษีโรงแรมให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น
 - เก็บข้อมูลผู้เข้าพักสำหรับการตรวจสอบ

2.4 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาในการประกอบธุรกิจโรงแรม

การศึกษากฎหมายการกำกับดูแลธุรกิจบริการที่พักในทั้งสามประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาเปรียบเทียบกับประเทศไทย ตามตารางที่ 2.10 พบว่า

ประการแรก กฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลของประเทศไทยมีหลายฉบับ ขณะที่กฎหมายในประเทศญี่ปุ่นมีเพียง 3 ฉบับ ประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายที่กำกับดูแลเพียง 1 ฉบับ และการกำกับดูแลในสหรัฐอเมริกาความเข้มข้นของการกำกับดูแลจะแตกต่างกันไปตามแต่ท้องถิ่น แต่โดยมากแล้วการกำกับดูแลหลักจะเป็นเพียงการกำกับดูแลเกี่ยวกับโครงสร้างและความปลอดภัยของอาคาร และสุขอนามัยจากการให้บริการด้านที่พัก อาคาร สถานที่บริการเป็นหลัก

ประการที่สอง ในต่างประเทศมีการแบ่งแยกประเภทห้องพักที่หลากหลาย กล่าวคือ ในประเทศญี่ปุ่น และฝรั่งเศส มีการกำหนดประเภทของที่พักเพื่อที่จะรองรับบริการที่พักหรือห้องพักทุกประเภท โดยเฉพาะที่พักหรือห้องพักในระบบ home sharing ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกากฎหมายระดับประเทศไม่ได้มีแบ่งแยกการกำกับดูแลประเภทห้องพัก หากแต่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละแห่งจะออกกฎหมายกำกับดูแลที่แตกต่างกันไป เช่น ลอสแอนเจลิส มีกฎหมายกำกับดูแลธุรกิจประเภท home sharing แยก ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่มีการจำแนกประเภทของโรงแรมถึง 4 ประเภท และมีที่พักอื่นๆ ที่ไม่ใช่โรงแรม ที่มีห้องไม่เกิน 4 ห้องและผู้เข้าพักไม่เกิน 20 คน ซึ่งไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎกติกาใดๆ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยโรงแรม จึงอาจกล่าวได้ว่าการกำกับดูแลที่พักขนาดเล็กของไทยผ่อนปรนมากกว่าในญี่ปุ่นและฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาที่มีกฎกติกาที่กำหนดขึ้นมาสำหรับการให้เช่าที่พักชั่วคราวที่เป็นขนาดเล็กหรือที่เป็นของบุคคลธรรมดาที่ปล่อยเช่า เช่น กำหนดให้มีการจดทะเบียนหรือการขออนุญาต กำหนดเรื่องการเปิดเผยข้อมูล เช่น การแสดงอัตราค่าบริการ การแสดงเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ป้องกันอัคคีภัย เป็นต้น

⁸⁵ http://clkrep.lacity.org/online/docs/2014/14-1635-S2_ORD_185931_07-01-19.pdf

ประการสุดท้าย ประเทศไทยยังไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎกติกาในการให้เช่าห้องพักแบบ home sharing ว่ามีเงื่อนไขในการให้เช่าอย่างไร เพื่อแยกแยะระหว่างการประกอบกิจการที่พักหรือห้องพักที่เป็นการ “หารายได้เสริม” กับการประกอบกิจการในเชิงพาณิชย์ เช่น ในกรณีที่มีนายทุนที่ซื้อบ้านหรือห้องพักเพื่อปล่อยเช่าจำนวนมาก เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีโรงแรม ภาษีท่องเที่ยว หรือกฎกติกาอื่นๆ เช่น การรายงานผู้เข้าพัก เป็นต้น ซึ่งในกรณีของญี่ปุ่นและฝรั่งเศสจะมีการกำหนดจำนวนวันที่ให้เช่า และเงื่อนไขเกี่ยวกับว่าสถานที่พักที่ให้เช่านั้นเป็นสถานที่ที่เจ้าของพักอยู่ด้วยหรือไม่ หรือเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อไว้เพื่อให้เช่าโดยเฉพาะ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องการเก็บภาษีรายได้จากผู้ให้เช่าที่พักแบบ home sharing

อย่างไรก็ดี การปล่อยเช่าห้องพักในคอนโดมิเนียมในประเทศไทยนั้นยังผิดกฎหมาย เนื่องด้วยเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ศาลจังหวัดหัวหินมีคำตัดสินในกรณีที่ผู้ซื้อห้องชุดในอาคารชุดหรือคอนโดมิเนียม “วันเวลา เขาเต่า” บางรายนำห้องชุดไปปล่อยให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเช่ารายวัน และรายสัปดาห์ ผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน แอร์บีเอ็นบี (AirBNB) ว่าเป็นการกระทำที่ผิดพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นครั้งแรกสองคดี ด้วยเหตุจากการนำอาคารมาใช้ผิดวัตถุประสงค์

ในทางตรงกันข้าม กฎกติกาในการกำกับดูแลที่พักที่มีขนาดมากกว่า 4 ห้องและผู้พักมากกว่า 20 คนต่อคืนกลับเข้มงวดมาก เนื่องจากมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนห้อง ขนาดของห้อง บริการที่มีในโรงแรม เช่น ร้านอาหาร สถานบริการ หรือห้องประชุม ซึ่งไม่พบเจอในกฎหมายของทั้งสองประเทศ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเป็นอุปสรรคในการประกอบกิจการให้บริการห้องพักที่ไม่เข้าข่าย “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” ตามกฎหมาย

ตารางที่ 2.10 ตารางเปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ

การกำกับดูแล	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	สหรัฐอเมริกา	ไทย
กฎหมายที่ใช้กำกับดูแล	<p>มี 3 ฉบับ</p> <p>(1) Act on development of hotels for inbound tourists ภายใต้กระทรวงที่ดิน สาธารณูปโภค ขนส่ง และการท่องเที่ยว</p> <p>(2) Inns and hotels act อยู่ภายใต้กระทรวง สาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ</p> <p>(3) Private lodging business act ภายใต้ กระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการ กำกับดูแลสถานที่พักที่ เรียกว่า minshuku</p>	<p>กฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยว Code du Tourisme (Book III : Equipment and amenities)</p>	<p>กฎหมายที่ใช้กำกับดูแลแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่</p> <p>(1) การกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง (Federal Regulatory)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● the Occupation Safety and Health Act เกี่ยวกับความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ ● the Safe Drinking Water Act of 1974 เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านสุขอนามัยของน้ำดื่ม ● the Food Service Sanitation Ordinance เกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขอนามัยจากอาหารที่ให้บริการ <p>(2) การกำกับดูแลในระดับรัฐหรือมลรัฐ (State Regulatory)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การขออนุญาตประกอบกิจการ (Licensing and Regulation of Hotels) 	<p>มีมากกว่า 10 ฉบับ</p> <p>(1) พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 และ พ.ร.บ. การผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558</p> <p>(2) พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522</p> <p>(3) <u>กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522</u></p> <p>(4) กฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561</p> <p>(5) ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(6) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535</p> <p>(7) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

การกำกับดูแล	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	สหรัฐอเมริกา	ไทย
			<ul style="list-style-type: none"> ● Fire Safety Laws เป็นข้อกำหนดและข้อบังคับต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัย ● Occupational Safety and Health Act (OSHA) เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัยซึ่งให้ความสำคัญคุ้มครองแก่พนักงานที่ทำงานภายในโรงแรม <p>(3) การกำกับดูแลในระดับท้องถิ่น (Local Regulatory)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพและสุขอนามัย ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสาธารณสุขระดับท้องถิ่น (the health and sanitation department) มีหน้าที่ออกใบอนุญาตในการประกอบกิจการโรงแรมที่พัก เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านสุขภาพและอนามัยจากการให้บริการอาหาร 	<p>เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือ การดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562</p> <p>(8) พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547</p> <p>(9) กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551</p> <p>(10) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท</p> <p>(11) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558</p> <p>(12) พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522</p>

การกำกับดูแล	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	สหรัฐอเมริกา	ไทย
			<ul style="list-style-type: none"> • กฎหมายว่าด้วยอาคารและผังเมือง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานควบคุมอาคารและ กำหนดผังเมือง (Building and zoning departments) ซึ่งมีหน้าที่ ในการออกใบอนุญาตสำหรับการ ก่อสร้างอาคารใหม่ รวมทั้งการ ปรับปรุงอาคารให้ได้ตามมาตรฐาน • กฎหมายว่าด้วยการป้องกันอัคคีภัย 	<p>(13) พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509 พ.ร.บ. สถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546</p> <p>(14) กฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560</p> <p>(15) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558</p> <p>(16) ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยว มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554</p>
การแบ่งประเภทที่พัก	<p>(1) กิจการโรงแรมและ โรงแรม (Inns and hotel operation)</p> <p>(2) กิจการที่พักซึ่งบริการ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก แบบใช้ร่วมกัน (Common lodging house operation) เช่น โฮสเทล (Hostel) ยูธโฮเทล (Youth</p>	<p>(1) โรงแรมที่ดำเนินเป็น ธุรกิจ (business hotel)</p> <p>(2) ที่พักอื่นที่ไม่เป็นโรงแรม เช่น ริสอร์ท (village de vacances) ยูธโฮสเทล (auberge de jeunesse) ที่พักอาศัยแบบ bed and breakfast (chambres</p>	ขึ้นอยู่กับกำกับการกำกับดูแลของแต่ละรัฐบาลท้องถิ่น หรือแต่ละเมือง	<p>(1) กิจการที่พักที่เป็นโรงแรม</p> <p>(2) กิจการที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม</p>

การกำกับดูแล	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	สหรัฐอเมริกา	ไทย
	<p>Hotel) และเพนซัน (Pension) เป็นต้น และ (3) บ้านพักที่ให้บริการอาหารสำหรับคนที่เข้าพัก (Boarding house operation) โดยให้บริการที่พัสดั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป</p> <p>(4) ธุรกิจประเภทแบ่งปันบ้านพัก (Home Sharing) ที่เรียกว่า minpaku</p>	<p>d'hôtes) และกระท่อมหรือที่พักชั่วคราวบนภูเขา (refuges de montagne)</p> <p>(3) สถานที่สำหรับตั้งแคมป์และคาราวาน</p>		
การกำกับดูแลที่พักประเภทแบ่งปันบ้านพัก	<p>(1) ต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงที่ดิน (Land Ministry)</p> <p>(2) ต้องมีการจดทะเบียนทั้งประเภทที่เป็นเจ้าของบ้านปล่อยเช่า และที่พักเชิงพาณิชย์</p> <p>(3) เปิดรับนักท่องเที่ยวได้แห่งละไม่เกิน 180 วันต่อปี เพื่อที่จะแยกตลาด “home sharing” ซึ่งเป็นการให้เช่า</p>	<p>(1) ที่พักที่เจ้าของบ้านพักอยู่ด้วยไม่ต่ำกว่า 8 เดือนต่อปี (primary residence) ซึ่งสามารถให้เช่าหลังได้ไม่เกินปีละ 120 วัน แต่หากเป็นการเช่าห้องในบ้าน จะไม่มีการจำกัดจำนวนวันที่สามารถให้เช่าได้ หากเจ้าของบ้านให้เช่าเกินเกณฑ์จำนวนวันที่กำหนด จะต้องแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>1. ซานฟรานซิสโก กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการที่ต้องการแบ่งบ้านพักให้เช่ากับนักท่องเที่ยวต้อง</p> <p>(1) ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าระยะสั้น</p> <p>(2) ปล่อยเช่าได้ไม่เกิน 90 วันต่อปี แต่หากเจ้าของบ้านอาศัยอยู่ร่วมด้วยสามารถปล่อยเช่าได้ไม่จำกัดจำนวนวัน</p> <p>(3) ต้องมีการรายงานผู้เข้าพักให้รัฐบาลท้องถิ่นทราบทุกไตรมาส</p>	<p>ไม่ได้เป็นการบังคับใช้ เป็นมาตรการสมัครใจที่ผู้ประกอบการจะดำเนินการหรือไม่ก็ได้ โดยที่</p> <p>(1) ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ต้องยื่นขอขึ้นทะเบียน</p> <p>(2) ได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นจากกรมการท่องเที่ยว</p> <p>(3) จะต้องผ่านการประเมินมาตรฐานทั้ง 10 ด้าน ไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน หรือผ่านการประเมินมาตรฐานไม่</p>

การกำกับดูแล	ญี่ปุ่น	ฝรั่งเศส	สหรัฐอเมริกา	ไทย
	<p>ที่พักส่วนบุคคลเป็นครั้งคราวเพื่อ “หารายได้เสริม” ออกจากกิจการโรงแรมที่ให้บริการที่พักชั่วคราวในเชิงพาณิชย์</p> <p>(4) เจ้าของบ้านที่ต้องการปล่อยเช่าที่พักมากกว่า 180 วัน จะต้องเลือกการขอใบอนุญาตการประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งจะมีภาระภาษีที่ต่างกัน</p>	<p>(2) ที่พักที่เป็นบ้านที่สองหรือบ้านตากอากาศ (secondary residence) ซึ่งเจ้าของอาศัยอยู่ไม่เกิน 4 เดือน ในกรณีนี้สามารถปล่อยเช่าได้โดยไม่จำกัดเวลา หากแต่ต้องแจ้งการให้เช่าเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ</p> <p>(3) ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ (non-residential space) ได้แก่ โรงแรม Bed & Breakfast ซึ่งหมายถึงการให้เช่าห้องในบ้านส่วนบุคคลที่รวมอาหารเช้า หรือ service apartments</p>	<p>2. ลอสแอนเจลิส ออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อใช้กำกับดูแลธุรกิจที่พักประเภทนี้เป็นการเฉพาะ ชื่อว่า “the city ordinance” ประกาศบังคับใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมานี้กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้</p> <p>(1) ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกๆ 1 ปี</p> <p>(2) ปล่อยเช่าระยะสั้นได้ โดยต้องไม่เกิน 120 วันต่อปี หากละเมิดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว จะถูกปรับวันละ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ</p> <p>(3) เสียภาษีโรงแรมให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น</p> <p>(4) เก็บข้อมูลผู้เข้าพักสำหรับการตรวจสอบ</p>	<p>น้อยกว่าร้อยละ 70 จากจำนวนเต็ม 100</p> <p>(4) จะต้องได้รับการประเมินและได้ใบรับรองมาตรฐานทุกๆ 3 ปี กรณีที่ผู้ประกอบการได้รับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจะถูกถอดถอนการรับรองมาตรฐาน</p>

2.5 สรุปอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ทั้งจากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการ การสัมภาษณ์ข้อมูล รวมถึงการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในแต่ละภูมิภาคกับกลุ่มผู้ประกอบการ (รายละเอียดดูได้ที่ภาคผนวก) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนมากสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเด็น ประเด็นแรก เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจอันเกิดจากกฎหมายที่บังคับใช้ และประเด็นที่สอง เป็นปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ในการประกอบธุรกิจที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบของภาครัฐ ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคทั้งสองประเด็นดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

2.5.1 ปัญหาอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจอันเกิดจากกฎหมายที่บังคับใช้

สืบเนื่องจากกฎหมายและกฎระเบียบในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด อยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับและหลายหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบ แม้กระทั่งการกำหนดค่านิยามของ “โรงแรม” ภายใต้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ทำให้โรงแรม และที่พักหลายแห่งไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตของคำจำกัดความดังกล่าว ประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับผังเมือง หรือแม้แต่มกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารทำให้ที่พักระยะสั้นหลายแห่ง ไม่สามารถประกอบกิจการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ประการแรก การแบ่งประเภทโรงแรมออกเป็น 4 ประเภท โดยจำแนกตามจำนวนห้องพักและกิจกรรมที่ให้บริการ ได้แก่ ห้องอาหาร สถานบริการ ห้องประชุมสัมมนาตามกฎหมายโรงแรมในทางปฏิบัติแล้ว ประเภทโรงแรมทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวไม่ครอบคลุมสถานที่พักทุกประเภทที่ให้บริการอยู่จริงในปัจจุบัน เช่น ที่พักประเภท โฮสเทล เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น ทำให้โรงแรมเหล่านี้เข้าระบบตามกฎหมายไม่ได้เนื่องจากลักษณะอาคารไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เช่น ข้อกำหนดขนาดห้องพักจะต้องไม่น้อยกว่า 8 และ 14 ตารางเมตร ทำให้โรงแรมขนาดเล็กเข้าระบบไม่ได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะโรงแรมในปัจจุบันที่มีขนาดของห้องพักเล็กลง เช่น ตัวอย่างที่พักในญี่ปุ่นที่มี capsule hotel

ประการที่สอง การดำเนินการประกอบธุรกิจโรงแรมทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนและมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบแตกต่างกันออกไป ผู้ประกอบการจึงต้องศึกษาข้อมูลให้รอบด้านก่อนดำเนินการ ขั้นตอนในการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น

- การขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม ตรวจสอบพื้นที่ก่อสร้างว่าอยู่ในพื้นที่ที่อนุญาตให้สร้างโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง และกฎหมายควบคุมการสร้างอาคารในพื้นที่เฉพาะ ทั้ง พระราชบัญญัติโบราณสถานฯ และ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ หรือไม่

- การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ต้องผ่านการตรวจสอบว่าอาคารที่สร้างหรือดัดแปลงมาเป็นโรงแรมนั้นเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานอาคารและความปลอดภัยของอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่ ตลอดจนการขอใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของโรงแรม นอกจากนี้แล้ว อาคารที่อยู่ในพื้นที่จัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและพาณิชย์กรรม ไม่สามารถทำเป็นโรงแรมได้ ตามกฎหมายจัดสรรที่ดินเป็นต้น ซึ่งการตรวจสอบและการดำเนินการตามกฎหมายต้องใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่ายสูง
- โรงแรมขนาด 80 ห้องขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมส่วนโรงแรมขนาด 10-79 ห้อง ต้องจัดรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น⁸⁶ ตามประกาศกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ

ประการที่สาม การขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรมมีความล่าช้า เนื่องจากอัตรากำลังคนของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบด้านนี้ไม่เพียงพอ ในขณะที่มีการยื่นขอใบอนุญาตเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น กรณีจังหวัดภูเก็ต มีผู้ยื่นขอใบอนุญาตกว่าหนึ่งพันราย คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จไม่ต่ำกว่า 10 ปี นอกจากนี้แล้วฝ่ายปกครองบางแห่งไม่มีระบบการจัดการคิวสำหรับผู้รับบริการที่ดีพอ จนทำให้เกิดการลัดคิวหรือเรียกรับผลประโยชน์ได้ และการกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและคณะกรรมการพิจารณาถ่วงดุลกันกรองฯ ซึ่งมีทั้งหมด 12 คนนั้นทำหน้าที่ตรวจสอบโรงแรม ยิ่งทำให้การตรวจสอบอาคารล่าช้า เพราะนัดหมายยาก

คณะผู้วิจัยฯ ได้สอบถามข้อมูลกับส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง ถึงจำนวนโรงแรมที่ยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า หน่วยงานมิได้มีการเก็บสถิติไว้ แต่อย่างไรก็ดี กรมการปกครองมีแผนในการตรวจสอบโรงแรมในกรุงเทพมหานครเดือนละ 10 แห่งหรือปีละ 120 แห่ง ในขณะที่สมาคมโรงแรมไทยเคยสอบถามกระทรวงมหาดไทยถึงจำนวนผู้ประกอบการที่ยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมภายหลังที่กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 มีผลบังคับ ซึ่งกรมการปกครองแจ้งว่ายังไม่มีข้อมูลที่เป็นทางการ แต่คาดการณ์ว่าน่าจะมีประมาณ 1,000 ราย⁸⁷ ดังนั้น หากกรมการปกครองตรวจสอบได้เดือนละ 10 แห่ง คาดว่าต้องใช้เวลาในการดำเนินการไม่น้อยกว่า 8 ปี

⁸⁶ รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) เป็นรูปแบบรายงานที่ประเทศไทยนำมาใช้ในการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการขนาดเล็กที่เห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในบางประเทศนำ IEE มาใช้ในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นว่าโครงการจะก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือไม่และเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแนวทางขอบเขตการศึกษา รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ต่อไปโดยส่วนใหญ่เป็นโครงการที่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เช่น จังหวัดภูเก็ต กระบี่ เมืองพัทยา เป็นต้น

⁸⁷ <https://www.prachachat.net/tourism/news-219135> เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2562

ประการที่สี่ ตามข้อบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยผังเมืองเป็นปัญหาสำคัญของการสร้างโรงแรม โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากพื้นที่บางแห่งเช่นบริเวณสนามบินสุวรรณภูมิถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ไม่สามารถสร้างโรงแรมได้ ผู้ประกอบการบางรายจึงขออนุญาตก่อสร้างเป็นที่พักอาศัยและหอพักซึ่งขออนุญาตได้ง่ายกว่า แล้วจึงมาเปิดให้เช่ารายวันในภายหลัง ซึ่งการให้เช่ารายวันถือว่าผิดกฎหมายโรงแรม ในขณะที่พื้นที่อนุญาตให้สร้างโรงแรมได้จะเป็นพื้นที่เขตพาณิชย์เท่านั้น ซึ่งพื้นที่เขตพาณิชย์มักเป็นย่านใจกลางเมือง ที่ที่ดินราคาแพง ผู้ประกอบการขนาดเล็กไม่สามารถประกอบกิจการได้เนื่องจากขาดเงินทุน ยกตัวอย่างเช่น ข้อ 8 (8) ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556 ที่กำหนดว่า ที่ดินประเภท ย. 1 เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมของการอยู่อาศัยบริเวณชานเมือง ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสร้างโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ล่าสุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 เรื่อง มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท ที่ยกเว้นให้โรงแรมประเภท 1 และ 2 ที่ทำธุรกิจโรงแรมอยู่แล้วให้ดำเนินการยื่นขอพัฒนาปรับปรุงอาคารและขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม ซึ่งโรงแรมเหล่านี้จะได้รับยกเว้นกฎหมายว่าด้วยผังเมือง ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสอันดีของผู้ประกอบการที่จะได้แก้ปัญหานี้ ล่าสุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งคาดว่าจะไม่น่าจะมีผลต่อธุรกิจโรงแรม เพราะการแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองรวมจะไม่แตกต่างจากเดิม ซึ่งธุรกิจโรงแรมยังคงห้ามก่อสร้างในบางพื้นที่เช่นเดิม

ประการสุดท้าย การนำตึกเก่าหรืออาคารที่ก่อสร้างมานานมาปรับปรุงตัดแปลงเพื่อทำเป็นโรงแรมทำได้ยาก เนื่องจากอาคารเหล่านี้ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการปรับปรุงให้อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัยสำหรับผู้พักอาศัย และมีการป้องกันอัคคีภัยภายในอาคาร จัดให้มีที่ว่างของอาคารไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มากที่สุดของอาคาร อาคารไม่เกินสองชั้น มีห้องพักในอาคารหลังเดียวไม่เกิน 10 ห้องต้องมีทางเดินในอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร บันไดกว้างไม่น้อยกว่า 0.9 เมตร ต้องติดเครื่องดับเพลิงแบบมือถือหรือเครื่องดับเพลิงหิ้ว อาคารตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปต้องมีบันไดหนีไฟ เป็นต้น (กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ข้อ 2) ข้อกำหนดดังกล่าวนี้ทำให้อาคารเก่าปฏิบัติตามได้ยากหรือไม่ได้เลย แม้ที่ผ่านมาจะมีการผ่อนปรนมาตรฐานของอาคาร ตามกฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 แล้วก็ตาม เนื่องจากสภาพปัญหาลักษณะของอาคารเก่าที่สร้างมานาน เช่น อาคารในย่านเกาะรัตนโกสินทร์ หรือย่านเมืองเก่าในต่างจังหวัด อาคารเหล่านี้ดัดแปลงให้สอดคล้องกับกฎหมายได้ยากหรือแทบเป็นไปไม่ได้เลย ในขณะที่การปรับปรุงอาคารต้องใช้เงินลงทุนสูง ผู้ประกอบการจึงไม่มีแรงจูงใจในการดำเนินการ

นอกจากปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกอบธุรกิจโรงแรม ทั้งการขอใบอนุญาตก่อสร้าง และขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม และการดัดแปลงปรับปรุงอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว แม้ผู้ประกอบการจะสามารถดำเนินการขอใบอนุญาตได้แล้วก็ตาม หากแต่ในการประกอบธุรกิจเองก็ยังมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก กล่าวคือ

ปัญหาแรก ผู้ประกอบการต้องเสียค่าธรรมเนียมหลากหลายประเภทตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรม ค่าต่อใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจต่อห้องรายปี ค่าภาษีรายได้ ภาษีป้าย ค่าธรรมเนียมผู้พักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าราคาสูงสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก อีกทั้งกระบวนการต่อใบอนุญาตโรงแรมใช้เวลานาน และใช้เอกสารประกอบการขออนุญาตจำนวนมาก

ปัญหาที่สอง การบันทึกและรายงานจำนวนผู้เข้าพักต่อฝ่ายปกครอง และการรายงานการเข้าพักของชาวต่างชาติต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สร้างความยุ่งยากเป็นภาระในการดำเนินการแก่ผู้ประกอบการ แม้ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพัฒนาให้มีแอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์เพื่อกรอกแบบฟอร์มแจ้งที่พักคนต่างด้าว แต่ผู้ใช้งานหลายรายระบุว่ามีปัญหาในการใช้งานหรือปัญหาทางเทคนิคอื่นๆ ทำให้ต้องเดินทางไปแจ้งเรื่องที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งต้องใช้เวลาดำเนินการทั้งวัน และแบบฟอร์มเอกสารสร้างความสับสน⁸⁸ (พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 35, 36 และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 38) และกรณีโรงแรมทำทะเบียนผู้พักสูญหายหรือถูกทำลาย ผู้จัดการต้องขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักจากนายทะเบียนมาเก็บไว้สร้างภาระแก่ผู้ประกอบการ (พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 37) และเห็นว่าไม่มีประโยชน์ในการคัดลอกสำเนาหากมีการจัดเก็บในฐานข้อมูลอยู่แล้ว

ปัญหาที่สาม ข้อกำหนดเรื่องโรงแรมต้องจัดให้มีผู้จัดการโรงแรมที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติ (พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 30) และต้องมีผู้แทนผู้จัดการโรงแรม กรณีผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน (พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 32) เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการให้บริการที่พัก แต่ข้อกำหนดนี้เป็นข้อจำกัดสำหรับโรงแรมขนาดเล็ก เพราะไม่สามารถจ้างผู้จัดการโรงแรมที่มีคุณสมบัติว่าจะต้องมีใบรับรองคุณวุฒิ หรือจบปริญญาตรีได้ หรือมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาด้านการเงินที่ต้องจ่ายค่าจ้างพนักงานในระดับปริญญาตรี และการขาดแคลนบุคลากรด้านโรงแรม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลในชนบทหรือตามเกาะต่างๆ

⁸⁸https://www.bbc.com/thai/thailand-49507522?ocid=socialflow_facebook&fbclid=IwAR0xpvOYabx4aa9EI4CrpHUKFHTZCV9F8eHpfHXbU8DVKgVDFN1tD1RFWJE เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2562

ปัญหาที่สี่ การกำหนดระยะเวลาขายสุราได้เฉพาะในเวลาที่กำหนด ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดให้ขายสุราได้ในบางช่วงของวัน ทำให้ผู้ประกอบการเสียโอกาสในการประกอบธุรกิจจากการเสียรายได้จากการจำหน่ายสุรา อีกทั้งสร้างความสับสนหรือไม่เข้าใจให้แก่ลูกค้าที่เข้าพัก โดยเฉพาะชาวต่างชาติ

และปัญหาสุดท้าย คือ โรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมถูกจัดให้เป็นหนึ่งในกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งโรงแรมต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี โรงแรมจึงต้องขอต่อใบอนุญาตทุกปี ซึ่งเป็นภาระด้านค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินการ

อนึ่ง ปัญหาและอุปสรรคจากกฎหมายทั้งหมดที่กล่าวมานั้น ส่วนมากเป็นปัญหากับกลุ่มธุรกิจที่เป็นโรงแรม ขณะที่กลุ่มธุรกิจสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมเองก็ประสบปัญหาอันเกิดจากกฎหมายด้วยเช่นกัน แต่อาจมีบริบทที่แตกต่างออกไป ทั้งนี้ พบว่า สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมหรือโฮมสเตย์มีแนวทางในการจัดแจ้งกับนายทะเบียนที่ไม่ชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะการตีความสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมคลุมเครือไม่ชัดเจน ฝ่ายปกครองพิจารณาว่าสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมต้องตรงกับเงื่อนไข 4 ประการ คือ

- 1) มีห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง
- 2) ผู้พักไม่เกิน 20 คน
- 3) ต้องประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และ
- 4) ต้องจัดแจ้งกับนายทะเบียน

ดังนั้น สถานที่พักที่ไม่อยู่ในเกณฑ์นี้ถือว่าต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ความไม่ชัดเจนดังกล่าวสร้างความสับสนให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการว่าสถานที่พักที่กำลังดำเนินการอยู่เข้าข่ายเป็นโรงแรมหรือสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม และบ่อยครั้งที่ต้องใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการวินิจฉัย เช่น การนับจำนวนห้องพัก และการแสดงหลักฐานรายได้หลักของผู้ประกอบการ เป็นต้น และในบางพื้นที่ดำเนินการจัดแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมให้เฉพาะที่พักแบบโฮมสเตย์เท่านั้น กระทรวงมหาดไทยตระหนักถึงปัญหานี้จึงได้ออกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0307.6/7693 เรื่อง แนวทางการรับแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2561 ให้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการรับแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ในข้อ 1 กำหนดลักษณะของที่พักที่เป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม และ ข้อ 2 กำหนดเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการนำสถานที่พักมาประกอบกิจการ เช่น หลักฐานรับรองรายได้ที่ได้รับการรับรองจากบุคคลน่าเชื่อถือที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งหนังสือกระทรวงมหาดไทยนี้ช่วยให้การตีความสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมได้ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่พิจารณาจัดแจ้งได้ง่ายขึ้น

ขณะที่การจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมในบางพื้นที่กำหนดว่าต้องใช้เอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งผู้ประกอบการโฮมสเตย์ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยบริเวณพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ทับซ้อนอุทยานแห่งชาติ ไม่สามารถจดทะเบียนได้แม้จะดำเนินการมาหลายปีแล้วก็ตาม เช่น กรณีโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่หรือที่พักบริเวณเกาะหลีเป๊ะที่ไม่มีโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้ไม่สามารถจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมได้

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแบบอิสระของนักท่องเที่ยว (Free Individual Traveler; FIT) ที่สามารถจองตั๋วเครื่องบิน จองห้องพัก/โรงแรม และสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะการจองที่พักผ่านระบบออนไลน์ผ่านช่องทางแพลตฟอร์มจองที่พักที่ต่างๆ ที่สะดวกสบายมากขึ้น ทำให้กิจการให้เช่าบ้าน ให้เช่าห้องชุด (คอนโดมิเนียม) ระยะเวลาสั้นหรือรายวันขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า Home Sharing อย่างไรก็ตาม การให้เช่าห้องชุด บ้านเช่ารายวันในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลที่ชัดเจนสำหรับสถานที่พักประเภทนี้ การประกอบธุรกิจจึงเป็นการลักลอบทำ และที่ผ่านมามีกรณีตัวอย่างที่ศาลจังหวัดเพชรบุรีและศาลจังหวัดหัวหินได้มีคำพิพากษาว่า การนำห้องชุดปล่อยเช่ารายวันและรายสัปดาห์ของคอนโดมิเนียม ทำเลเช่าเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของผู้ประกอบการมีความผิดตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 4, 15 และ 59 ซึ่งได้รับโทษทั้งปรับและจำคุก

อย่างไรก็ดี การให้เช่าบ้านพักในหมู่บ้านจัดสรร และห้องชุด เป็นการละเมิดสิทธิ์ของผู้พักอาศัยร่วม ทั้งการใช้พื้นที่ส่วนกลาง การรบกวนความสงบ และความปลอดภัยของผู้พักอาศัย แต่การปล่อยห้องเช่าหรือบ้านเช่ารายวันมีแนวโน้มความต้องการสูงจากกลุ่มลูกค้าโดยเฉพาะชาวต่างชาติ เนื่องจากมีราคาถูกกว่าการเข้าพักในโรงแรม และเป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้ประกอบการซึ่งผู้ทำธุรกิจประเภทนี้มักเป็นผู้ประกอบการรายเล็ก ซึ่งรัฐจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลที่เหมาะสม หรือนำแบบอย่างการกำกับดูแลจากต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น มาปรับใช้กับประเทศไทย

2.5.2 ปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ในการประกอบธุรกิจที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

อนึ่ง จากการวิเคราะห์และรวบรวมปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ในการประกอบธุรกิจที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย พบว่า

ประการแรก ผู้ประกอบการโรงแรมไม่มีแรงจูงใจในการเข้าระบบให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะที่ผ่านมาฝ่ายปกครองไม่ได้มีการลงโทษผู้กระทำผิดกรณีไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมที่เข้มงวดมากนัก ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจังหวัดให้ข้อมูลว่าไม่มีนโยบายจับกุมหรือลงโทษผู้ประกอบการที่พักแบบผิดกฎหมาย เพราะเห็นว่าการประกอบธุรกิจที่พักเป็นการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น ยกเว้นการเข้าไปตรวจสอบกรณีที่พักถูกร้องเรียนเรื่องผู้เข้าพักถูกเอาเปรียบหรือไม่ได้รับบริการที่เป็นธรรมจะมีคำสั่งให้ระงับการให้บริการหรือเพิกถอนใบอนุญาต แต่ในทางกลับกันฝ่ายปกครองได้พยายามผลักดันให้โรงแรมดำเนินการเข้าระบบให้ถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม

ผู้ประกอบการเห็นว่าในการเข้าระบบนั้นต้องใช้เงินลงทุนสูงในการก่อสร้างและดัดแปลงอาคารให้ถูกต้อง และยังคงเสียค่าธรรมเนียมและภาษีอื่นๆ ตามมาในภายหลังหากทำโรงแรมให้ถูกต้องกฎหมาย จึงมีโรงแรมบางส่วนหลีกเลี่ยงการเข้าระบบ

และ**ประการที่สอง** ผู้ประกอบการในบางพื้นที่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าภาษีโรงแรมหรือที่พักให้กับหน่วยงานในท้องถิ่นหลายหน่วยงาน หรือถูกเรียกเก็บภาษีซ้ำซ้อน เช่นกรณีผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าต่อใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมประกอบธุรกิจโรงแรม (ปีละ 40 บาทต่อห้อง) ให้กับฝ่ายปกครองแล้ว ยังต้องเสียภาษีโรงเรือนและภาษีที่ดินที่คำนวณจากอัตราก้าวเข้าพัก และต้องเสียค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักโรงแรมให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกด้วย ในขณะที่ผู้ประกอบการในบางพื้นที่แม้ไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ก็ยังต้องเสียค่าธรรมเนียมผู้เข้าพักให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย ซึ่งก็คือค่าธรรมเนียมและภาษีโรงแรมดังที่กล่าวมาในหัวข้อ 2.2.4

2.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด

จากปัญหาอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด ทั้งปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ และปัญหาในการประกอบธุรกิจอื่นๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การช่วยเหลือและส่งเสริมเพื่อลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุดให้กับผู้ประกอบการ SME อาจแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะแรก เนื่องจากการแก้ไขกฎหมายเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน และต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัดผู้บังคับใช้กฎหมายฉบับนั้นๆ แต่เพื่อให้การประกอบธุรกิจสามารถดำเนินไปได้ และเพื่อเป็นการลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุดในระยะแรก สสว. อาจดำเนินการดังนี้

- 1) สสว. ต้องเสนอให้มีการขยายเวลาการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม และที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการยกเว้นภายใต้กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งกำหนดให้มีการดัดแปลงอาคารเพื่อเป็นโรงแรมสามารถดำเนินการได้ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เพียง 5 ปี นับตั้งแต่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งกำลังจะครบกำหนดภายในปี พ.ศ. 2564 หรือในอีก 2 ปีข้างหน้า ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการที่มีการดัดแปลงอาคารเหล่านี้ยังสามารถประกอบธุรกิจแบบถูกต้องตามกฎหมายได้จึงเห็นสมควรให้มีการขยายระยะเวลาใบอนุญาตการประกอบธุรกิจโรงแรมออกไปเป็นวาระละ 5 ปี หรือจนกว่าจะมีการปรับปรุง พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 ที่แยกประเภทที่พักให้ครอบคลุมและมีการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้ชัดเจนที่เป็น ร่าง กฎกระทรวงสถานที่พักที่ไม่เป็น

โรงแรม หรือ ร่าง กฎกระทรวงสถานที่พักแรมระยะสั้น และ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลให้เข้าระยะสั้นออกมาบังคับใช้

- 2) ควรมีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าระบบเป็นโรงแรมที่ถูกกฎหมาย เช่น รัฐกำหนดให้ตัวแทนขายห้องพัก (Online Travel Agents: OTAs) ต่างๆ ระบายเฉพาะห้องพักที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้บริการโรงแรมที่มีใบอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย หรือโรงแรมที่ได้รับมาตรฐานโรงแรมของกรมการท่องเที่ยว เป็นต้น
- 3) ควรมีการเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะโรงแรมขนาดเล็กให้ปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ จัดให้มีหน่วยงานที่ปรึกษาการทำธุรกิจ และจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เป็นต้น
- 4) ควรจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการรายเล็ก
- 5) ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในพื้นที่ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้แก่ผู้ประกอบการในท้องถิ่น

ระยะที่สอง เป็นการแก้ไขปัญหาเพื่อลดอุปสรรคในระยะยาว เนื่องจากการปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ทั้งกิจการที่เป็นโรงแรม และสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) รัฐควรปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่อง ความหมายของโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ประเภทโรงแรม และหลักเกณฑ์เงื่อนไขสำหรับโรงแรมแต่ละประเภท โดยควรมีการจัดแยกประเภทที่พักให้ครอบคลุมทุกชนิด เช่น โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล เป็นต้น และมีการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้ชัดเจน หรือออกเป็น “กฎกระทรวงสำหรับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” ที่กำหนดประเภท หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” มาใช้บังคับภายใต้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547
- 2) กรมการปกครองควรเพิ่มอัตราค่าล้างแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานการออกใบอนุญาตและตรวจสภาพอาคาร เพื่อแก้ไขปัญหาการออกใบอนุญาตล่าช้า และฝึกอบรมและให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม โดยเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์แนวทางการตรวจสภาพอาคาร และการตีความสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เพื่อให้ระยะเวลาในการพิจารณาเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน คู่มือสำหรับประชาชนสำหรับการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมของกระทรวงมหาดไทยว่าไม่เกิน 66 วัน ซึ่งแบ่งเป็นระยะเวลาในการพิจารณาความครบถ้วนของเอกสาร 5 วัน การตรวจสอบอาคาร 30 วัน และการพิจารณาการอนุญาตและการลงนามในใบอนุญาต 31 วัน

- 3) ควรยกเลิกระบบคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ของจังหวัดที่ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กลับกรอง พิจารณาอนุญาตสร้างโรงแรม เพราะการใช้ระบบคณะกรรมการฯ ทำให้ขัดหมายากจึงทำให้การอนุญาตสร้างโรงแรมล่าช้า เปลี่ยนมาเป็นระบบการรับรองตนเองของผู้ประกอบการ (Self Certification) ซึ่งเจ้าของห้องพักสามารถรับรองห้องพักให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ ทั้งนี้เจ้าของที่พักจะต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่กำหนด และใช้ระบบให้วิศวกรหรือสถาปนิกเป็นผู้รับรองแบบอาคาร หากเกิดกรณีที่ที่พักไม่ปลอดภัยจากตัวอาคาร เจ้าของที่พักและวิศวกรหรือสถาปนิกจะถูกเพิกถอนใบอนุญาต และได้รับการลงโทษ ทั้งนี้ การยกเลิกระบบคณะกรรมการจะสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา 77 วรรค 3 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง” และกฎหมายลูกที่ออกตามมาตรา 77 คือ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มาตรา 21(6) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการร่างกฎหมายในข้อ 6 ไว้ว่าหน่วยงานของรัฐจะต้อง “ไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่นำระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย” เนื่องจากภารกิจในการพิจารณาออกใบอนุญาตโรงแรมมีใช้งานในเชิงนโยบาย จึงไม่ควรใช้ระบบคณะกรรมการ
- 4) ผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการเพื่อให้ผู้นาอาคารเก่าหรือที่อาศัยเดิมมาดัดแปลงเป็นโรงแรมที่ติดข้อกำหนดบางประการให้เข้าสู่ระบบได้ เช่น ยึดหยุ่นเรื่องบันไดหนีไฟโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ เช่น กล่องหนีไฟ ซึ่งประเทศเกาหลีใต้ได้ดำเนินการแล้ว เป็นต้น
- 5) ควรกำหนดให้อาคารขนาดเล็กไม่เกิน 3 ชั้น สามารถใช้ใบรับรองการตรวจสภาพอาคารออกโดยภาคเอกชนที่ได้รับการรับรอง หรือให้วิศวกรรับรอง ตลอดจนหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาคารและอัคคีภัย เช่น กรมธรรม์อัคคีภัย เป็นหลักฐานประกอบการยื่นขอใบอนุญาต แทนใบ อ. 5 และ อ. 6
- 6) ควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินสำหรับอาคารที่ดัดแปลงมาทำโรงแรมให้สามารถขึ้นทะเบียนโรงแรมได้ หรืออาจใช้ช่องทางคำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 ข้อ 5 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมาย รวบรวมปัญหา ข้อเท็จจริง เสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

- 7) การบันทึกและรายงานผู้เข้าพักแก่ฝ่ายปกครอง และการแจ้งผู้เข้าพักที่เป็นต่างด้าวยังเป็นเรื่องจำเป็นเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้พักอาศัยและเจ้าของที่พัก ตลอดจนเป็นเรื่องความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของประเทศ ซึ่งรัฐควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถรายงานผ่านระบบออนไลน์ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีความสะดวกรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย และมีมาตรการในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรฐาน General Data Protection Regulation (GDPR)⁸⁹ ทั้งนี้ ในกรณีที่ที่พักอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเครือข่ายโทรคมนาคมที่สามารถส่งข้อมูลออนไลน์ได้ ควรได้รับการยกเว้นหรือผ่านปรนให้รายงานผู้เข้าพักตามระยะเวลาที่กำหนด จนกว่าพื้นที่แห่งนั้นจะมีระบบอินเทอร์เน็ตที่สามารถรายงานเป็นระบบออนไลน์ได้
- 8) ควรเพิ่มคุณสมบัติผู้จัดการโรงแรมและผู้แทนผู้จัดการโรงแรม โดยพิจารณาถึงการมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรม กรณีโรงแรมที่เข้าข่ายเป็นผู้ประกอบการ SME ตามนิยามของ สสว. ควรอนุญาตให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถเป็นผู้จัดการโรงแรมได้ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนผู้จัดการโรงแรม
- 9) กระทรวงสาธารณสุขควรนำธุรกิจโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมออกจากรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

และ**ระยะสุดท้าย** ซึ่งเป็นการออกกฎหมายฉบับใหม่ เพื่อใช้ในการส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจที่พักแรมระยะสั้นประเภทใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะประเภทที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม สสว. อาจเสนอให้รัฐบาล ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ควรออกกฎหมายรับรองการดำเนินธุรกิจให้เข้าบ้าน ห้องชุด รายวันหรือรายสัปดาห์ ให้ธุรกิจเหล่านี้ทำธุรกิจได้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยอาจออกเป็น “กฎกระทรวงว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น”
- 2) การนำบ้านที่อยู่บ้านจัดสรร หรือห้องชุดมาให้เช่า ควรดำเนินการดังนี้ 1) กรณีหมู่บ้านจัดสรรหรือห้องชุดที่เปิดดำเนินการแล้ว จะต้องขอมติคะแนนเสียงของลูกบ้าน โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนเสียงที่เหมาะสม หรือใช้ข้อบังคับนิติบุคคล และ 2) กรณีเป็นบ้านจัดสรรสร้างใหม่หรือห้องชุดสร้างใหม่ ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนว่าสามารถนำบ้านหรือห้องปล่อยเช่ารายวันได้

⁸⁹ ระบบ GDPR คือ กฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคฉบับใหม่ของสหภาพยุโรป ที่มีผลบังคับใช้เมื่อปี 2561 ที่กำหนดให้ธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการทางอินเทอร์เน็ตจะต้องปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค

- 3) การทำธุรกิจบ้านเช่าหรือห้องเช่ารายวันที่เป็นธุรกิจแบบ Home Sharing จะต้องมีเงื่อนไขในการดำเนินการดังนี้ 1) ปลอ่ยเช่าได้ไม่เกิน 180 วันต่อปี ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผู้พักอาศัยข้างเคียง และเพื่อมิให้เป็นการประกอบกิจการโรงแรมเต็มรูปแบบ 2) ผู้ให้เช่า 1 คน ปลอ่ยเช่าได้ 1 ห้อง หรือ 1 หลัง 3) ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานกำกับดูแล 4) การขึ้นทะเบียนต้องมีหนังสือยินยอมจากนิติบุคคล และ 5) ต้องรายงานผู้เข้าพัก และจำนวนวันพักให้หน่วยงานกำกับดูแล
- 4) หากมีการจัดประเภทที่พักแบบใหม่ให้ครอบคลุมที่พัก และมีกฎหมายกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทที่ชัดเจนแล้ว ควรจะมีการพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าต่อใบอนุญาต ค่าประกอบธุรกิจต่อห้องรายปีให้เหมาะสมตามประเภทของที่พักและจำนวนห้องพัก เช่นในกรณีของมลรัฐฟลอริดา การยื่นขอใบอนุญาตการประกอบกิจการที่พักรายวันจะมีค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่กำหนดโดยแต่ละท้องถิ่น หากแต่ค่าธรรมเนียมจะคำนวณจากประเภทของที่พักว่า เป็นโรงแรม โมเต็ล อะพาร์ทเมนต์ หรือห้องเช่า และจำนวนห้องโดยการสมัครออนไลน์จะมีการคำนวณค่าธรรมเนียมให้โดยอัตโนมัติเมื่อมีการกรอกข้อมูลเพื่อให้ค่าธรรมเนียมสะท้อนระดับรายได้จากการประกอบกิจการโรงแรมที่มากขึ้น

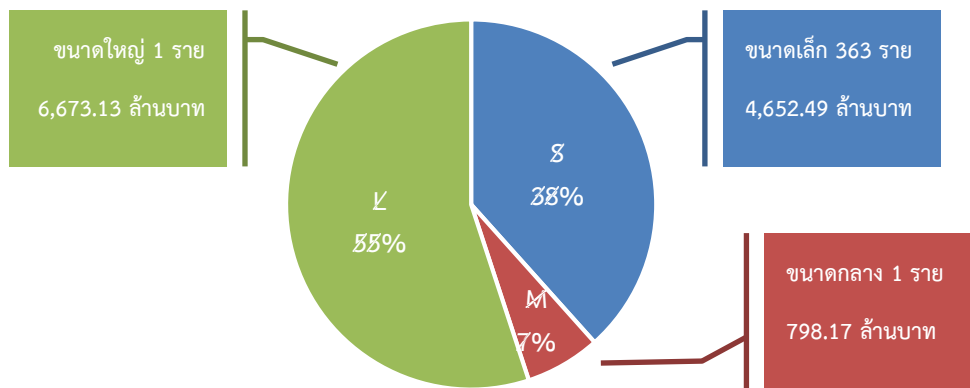
บทที่ 3

ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

3.1 สภาพการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ในประเทศไทย

จากการเติบโตของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) และพฤติกรรมของลูกค้าที่ต้องการได้รับสินค้าแบบรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความต้องการบริการขนส่งสินค้าเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าแบบเร่งด่วนและการขนส่งสินค้าภายในวันเดียว (same day delivery) จากในอดีตที่มีผู้ให้บริการขนส่งสินค้าเพียงไม่กี่ราย แต่ปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) มีผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งเอกสารและสิ่งของมากถึง 570 ราย⁹⁰ โดยส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดเล็ก จากการรวบรวมข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าแสดงให้เห็นว่า รายได้รวมของธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ⁹¹ ปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าประมาณ 12,124 ล้านบาท (ดังรูปที่ 3.1) ซึ่งผู้เล่นรายใหญ่ในตลาด ได้แก่ บริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ม้าเร็ว จำกัด (Speed horse) และบริษัท ดอคคิวเมนต์ พาร์เซล เอ็กซ์เพรส จำกัด (DPX) ตามลำดับ

รูปที่ 3.1 ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามขนาดของธุรกิจ

ที่มา: รายงานภาพรวมอุตสาหกรรม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (สืบค้น ณ วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2562)

หมายเหตุ: ข้อมูลปี พ.ศ. 2561 ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากผู้ประกอบการหลายรายยังมิได้ส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

⁹⁰ บทวิเคราะห์ธุรกิจรับส่งเอกสารและสิ่งของ ประจำเดือนเมษายน 2562 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

⁹¹ หมวดธุรกิจ 53200 กิจกรรมการรับส่งเอกสาร/สิ่งของ ที่ดำเนินการอยู่นอกเหนือพันธะการให้บริการไปรษณีย์พื้นฐานอย่างทั่วถึง รวมถึงการรับฝาก การคัดแยก การขนส่งและการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์ และพัสดุภัณฑ์ (ทั้งภายในและระหว่างประเทศ) โดยผู้ให้บริการ ซึ่งไม่มีภาระผูกพันในการให้บริการไปรษณีย์พื้นฐานอย่างทั่วถึง การส่งต่อและนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์อาจใช้รูปแบบการขนส่งหนึ่งรูปแบบหรือมากกว่า และอาจดำเนินการโดยใช้เครือข่ายขนส่งของตนเอง (เอกชน) หรือบริการขนส่งสาธารณะ รวมถึงบริการนำจ่ายเอกสาร/สิ่งของตามบ้าน

ทั้งนี้ ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ไม่เพียงแต่เป็นที่สนใจของนักลงทุนไทยเท่านั้น แต่นักลงทุนต่างชาติมีแนวโน้มสนใจลงทุนในธุรกิจนี้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักลงทุนสัญชาติสิงคโปร์และฮ่องกง ส่วนใหญ่การลงทุนของต่างชาติจะเป็นรูปแบบของการนำแบรนด์ต่างชาติที่เป็นที่รู้จักในต่างประเทศเข้ามาทำตลาด อาทิ เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ลาลามูฟ ไลน์แมน เจแอนด์ที เอ็กซ์เพรส เป็นต้น โดยมูลค่าการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากมูลค่าการลงทุนของต่างชาติ 260.81 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 264.71 ล้านบาท และ 293.75 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2560 – 2561 ตามลำดับ⁹²

นอกจากนี้ ตลาดของธุรกิจไปรษณีย์ซึ่งกิจกรรมหลักเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์พื้นฐาน เช่น การจัดส่งจดหมาย ไปรษณีย์บัตร พัสดุย่อย เป็นต้น ถือว่าเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่มีมูลค่าตลาดสูง จากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าแสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2560 กิจกรรมไปรษณีย์⁹³ มีรายได้รวม 27,962 ล้านบาท โดยรายได้เกือบทั้งหมดมาจากการดำเนินงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ในปี พ.ศ. 2560 สูงถึง 27,872 ล้านบาท ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดการณ์ว่า มูลค่าของธุรกิจไปรษณีย์และรับส่งสินค้าอาจเติบโตถึง 3 หมื่นล้านบาท ในปี พ.ศ. 2561 โดยมีอัตราการขยายตัวของธุรกิจเฉลี่ยร้อยละ 9-11 ต่อปี⁹⁴

จากมูลค่าธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปี พ.ศ. 2557 – 2560 ธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ โดย SME มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 31.88 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพการขยายตัวของธุรกิจ และจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนมูลค่าธุรกิจรับส่งเอกสารฯ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในภาคการบริการ ทั้งในระดับประเทศและในระดับ SME แสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของธุรกิจรับส่งเอกสารฯ ต่อธุรกิจบริการในภาพรวม (ดังตารางที่ 3.1)

⁹² บทวิเคราะห์ธุรกิจรับส่งเอกสารและสิ่งของ ประจำเดือนเมษายน 2562 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

⁹³ หมวดธุรกิจ 53100 กิจกรรมไปรษณีย์ ที่ดำเนินงานในลักษณะการให้บริการไปรษณีย์พื้นฐานอย่างทั่วถึง ซึ่งประกอบด้วยการใช้โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการให้บริการไปรษณีย์พื้นฐานอย่างทั่วถึง ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์ ศูนย์คัดแยกและปฏิบัติการ และสายการขนส่งเพื่อการรับฝากและนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ ประเภทของสิ่งนำจ่ายประกอบด้วยไปรษณีย์ภัณฑ์ ได้แก่ จดหมาย ไปรษณีย์บัตร ของตีพิมพ์ พัสดุย่อย สินค้าหรือเอกสารและรวมถึงบริการอื่นๆ

⁹⁴ ที่มา: https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/E-Commerce_Logistic.pdf

ตารางที่ 3.1 สัดส่วนมูลค่าธุรกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของต่อ GDP ภาคการบริการเอกชน

	2557	2558	2559	2560
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ล้านบาท)				
ประเทศ	13,230,301	13,743,463	14,554,571	15,451,955
ภาคการบริการเอกชน ระดับประเทศ	4,412,672	4,741,909	5,064,112	5,409,147
● ภาคการบริการเอกชนของ SME	2,069,857	2,217,907	2,379,069	2,569,104
- กิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ โดย SME	5,359	6,262	8,211	12,124
สัดส่วนมูลค่ากิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ โดย SME ต่อ GDP ภาคการบริการเอกชน ระดับประเทศ (ร้อยละ)				
กิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ	0.12	0.13	0.16	0.22
สัดส่วนมูลค่ากิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ โดย SME ต่อ GDP ภาคการบริการเอกชนของ SME (ร้อยละ)				
กิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ	0.26	0.28	0.35	0.47

ที่มา: รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2562 และข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
ประมวลโดยคณะผู้วิจัย (สิงหาคม 2562)

3.1.1 ลักษณะตลาดขนส่งเอกสาร/พัสดุภัณฑ์ หรือธุรกิจขนส่งด่วน

จากการวิจัยภาคสนาม พบว่า ตลาดขนส่งเอกสาร/พัสดุภัณฑ์สามารถจำแนกได้หลายลักษณะ หากใช้ระยะเวลาการขนส่งเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เราจะสามารถแบ่งตลาดได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ *กลุ่มที่ 1 On-demand delivery หรือ Same-day delivery* จัดส่งภายใน 3 ชั่วโมงถึงหนึ่งวัน *กลุ่มที่ 2 Next-day delivery* จัดส่งภายในวันถัดไป และ*กลุ่มที่ 3 การจัดส่งพัสดุธรรมดา* ใช้เวลาจัดส่งไม่เกิน 5 วัน

แต่หากใช้ลักษณะของสินค้าที่จัดส่งเป็นเกณฑ์ เราจะสามารถจำแนกตลาดขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพัสดุภัณฑ์ขนาดกลางและขนาดเล็ก กลุ่มพัสดุหรือสินค้าขนาดใหญ่ และกลุ่มเอกสารและอาหาร โดยลักษณะการให้บริการของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มขนส่งพัสดุภัณฑ์ขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นบริการขนส่งพัสดุที่มีน้ำหนักไม่เกิน 25 กิโลกรัม ขนส่งโดยรถจักรยานยนต์และรถกระบะเป็นหลัก ตลาดขนส่งพัสดุนขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นธุรกิจที่มีการขยายตัวสูง จากานิสงค์การเติบโตในกลุ่มธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันมีผู้เล่นในตลาดที่หลากหลายทั้งผู้ประกอบการไทยและต่างชาติ ตัวอย่างเช่น ไปรษณีย์ไทย นิ้มเอ็กซ์เพรส (Nim Express) สกู๊ตตาร์ (Skootar) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการไทย และเคอร์รี่เอ็กซ์เพรส (Kerry Express) แฟลช เอ็กซ์เพรส (Flash Express) เจแอนด์ที เอ็กซ์เพรส (J&T Express) ลาลามูฟ (Lalamove) เอสซีจี เอ็กซ์เพรส (SCG Express) ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทร่วมทุนกับต่างชาติ

กลุ่มขนส่งพัสดุหรือสินค้าขนาดใหญ่ เป็นบริการขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมากหรือมีขนาดใหญ่ เช่น สินค้าที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 50 กิโลกรัมขึ้นไป หรือสินค้าที่ไม่สามารถใส่ในบรรจุภัณฑ์ได้ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้รถบรรทุกในการขนส่ง โดยผู้เล่นหลักในตลาดยังคงเป็นกลุ่มผู้ประกอบการไทย ตัวอย่างผู้ให้บริการ เช่น ไปรษณีย์ไทย นิ้มซีเส็ง บลูแอนด์ไวท์โลจิสติกส์ เป็นต้น

กลุ่มขนส่งเอกสารหรืออาหาร การประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารและอาหารส่วนใหญ่เป็นการดำเนินธุรกิจลักษณะแพลตฟอร์ม (platform) ด้วยการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ให้บริการและผู้ขนส่งสิ่งของ โดยเจ้าของธุรกิจอาจลงทุนวางโครงข่ายรถขนส่งของตนเอง หรือเปิดให้คนทั่วไปสามารถนำรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์มาร่วมวิ่งบริการขนส่งได้ ปัจจุบันผู้เล่นรายใหญ่ในตลาดมีอยู่ 4 ราย ได้แก่ ไลน์แมน (LINE MAN) เก็ท (GET) แกร็บฟู้ด (Grab food) และฟู้ดแพนด้า (Foodpanda) ส่วนมากยังให้บริการเฉพาะในกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล อย่างไรก็ตามในต่างจังหวัดเริ่มมีผู้ประกอบการไทยสนใจดำเนินธุรกิจลักษณะนี้มากขึ้น อาทิ วีเซิร์ฟ (WESERVE) ซึ่งให้บริการขนส่งในจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดใกล้เคียง และอยู่ระหว่างการขยายการให้บริการไปยังภูมิภาคอื่นๆ

โดยสรุป ผู้ประกอบการไทยส่วนมากจะให้บริการในกลุ่มขนส่งพัสดุหรือสินค้าขนาดใหญ่ และกลุ่มขนส่งเอกสารหรืออาหาร ในกลุ่มขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจขนส่งอยู่เดิม เช่น การให้บริการขนส่งสินค้าระหว่างธุรกิจ (B2B) ซึ่งเป็นการขนส่งสินค้าขนาดใหญ่หรือสินค้าที่มีจำนวนมากให้กับกลุ่มการค้าแบบดั้งเดิม (traditional trade) หรือกลุ่มยี่ปี่ว แต่ปัจจุบันได้ขยายธุรกิจมาให้บริการในกลุ่มขนส่งด่วน เพราะเล็งเห็นถึงโอกาสและศักยภาพการเติบโตของตลาดขนส่งด่วน ส่วนการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรืออาหารนั้น ส่วนมากเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ที่เพิ่งเข้าสู่ตลาด โดยอาศัยการใช้แพลตฟอร์มในการหาลูกค้าและผู้ขับรถขนส่ง

3.1.2 แนวทางการส่งเสริมภาคโลจิสติกส์ของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นกรอบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยวัตถุประสงค์หลักของแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 3 คือ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทยให้มีประสิทธิภาพ ยกระดับภาคโลจิสติกส์ของไทย และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศ ทั้งนี้ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 3 จะประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเพิ่มมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโลจิสติกส์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเพิ่มมูลค่าห่วงโซ่อุปทาน			
<p>กลยุทธ์ที่ 1.1</p> <p>ยกระดับการบริหารจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 1.2</p> <p>เชื่อมโยงการค้าสู่รูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 1.3</p> <p>พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์</p>	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก			
<p>กลยุทธ์ที่ 2.1</p> <p>พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและเครือข่ายโลจิสติกส์ตามเส้นทางยุทธศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงอนุภูมิภาคและเป็นประตูการค้า</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 2.2</p> <p>พัฒนาระบบ National Single Window (NSW) ให้สมบูรณ์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 2.3</p> <p>พัฒนากระบวนการโลจิสติกส์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 2.4</p> <p>เร่งแก้ไขอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศ</p>
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโลจิสติกส์			
<p>กลยุทธ์ที่ 3.1</p> <p>พัฒนามาตรฐานวิชาชีพโลจิสติกส์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 3.2</p> <p>พัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 3.3</p> <p>วิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านโลจิสติกส์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 3.4</p> <p>ประเมิน/ติดตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อประเมินผลการพัฒนาระบบ</p>

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)

แม้ว่าแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ฯ ฉบับที่ 3 จะกล่าวถึงการประกอบธุรกิจโลจิสติกส์ในภาพรวม แต่ธุรกิจขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์อาจได้รับอานิสงค์จากแผนการส่งเสริมดังกล่าว ซึ่งกลยุทธ์ที่จะช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ และกลุ่มการพัฒนาบุคลากรในภาคโลจิสติกส์

กลุ่มกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์ให้สามารถแข่งขันได้ ด้วยการยกระดับคุณภาพมาตรฐานบริการและการพัฒนาการให้บริการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ ระบบบริหารจัดการขนส่ง ระบบการบริหารจัดการรถเที่ยวเปล่าและระบบตรวจสอบติดตามสินค้า และกลยุทธ์ที่ 3.3 วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านโลจิสติกส์ ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านโลจิสติกส์ อาทิ ระบบคลังสินค้าอัตโนมัติ ระบบตรวจสอบย้อนกลับ ระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ อุปกรณ์หุ่นยนต์ อุปกรณ์ยกขน และอุปกรณ์ซ่อมบำรุงที่ใช้ในกิจกรรมโลจิสติกส์ ผ่านมาตรการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยการกำหนดเงื่อนไขการถ่ายทอดเทคโนโลยี

แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา และการใช้มาตรการทางการเงินหรือมาตรการส่งเสริมการลงทุน

ทั้งนี้ ผลจากการดำเนินการตามกลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ประกอบการขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์ได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ใหม่ ความหลากหลายทางเทคโนโลยี และต้นทุนทางเทคโนโลยีที่ต่ำลงเมื่อเทียบกับต้นทุนการนำเข้าเทคโนโลยี

ส่วนกลุ่มกลยุทธ์การพัฒนาศูนย์กลางการค้าด้านโลจิสติกส์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนามาตรฐานวิชาชีพโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานด้วยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาด้านโลจิสติกส์ การจัดตั้งสถาบันและศูนย์พัฒนาศูนย์กลางการค้าด้านโลจิสติกส์ที่ทันสมัยและได้มาตรฐาน และสนับสนุนให้เกิดองค์กรกำกับดูแลวิชาชีพ และกลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาศูนย์กลางการค้าด้านโลจิสติกส์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ด้วยการวางแผนจัดการกำลังคนด้านโลจิสติกส์ให้ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ การส่งเสริมการฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะหรือเทคนิคเฉพาะด้าน เช่น กระบวนการจัดเก็บ กระบวนการขนส่ง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้สินค้าถึงมือลูกค้า เป็นต้น และการพัฒนาระบบส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้กำลังคนด้านโลจิสติกส์มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาศูนย์กลางการค้าดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนด้านแรงงานให้แก่ผู้ประกอบการ ซึ่งการวางแผนด้านกำลังคนจะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่ทำให้ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าจ้างราคาสูง นอกจากนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในภาคโลจิสติกส์จะช่วยลดการเพิ่มจำนวนการจ้างงานให้แก่ผู้ประกอบการได้

3.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

การประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์จัดเป็นกลุ่มธุรกิจรับจ้างหรือธุรกิจขนส่งไม่ประจำทาง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลักอยู่ 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำกับดูแลการขออนุญาตประกอบธุรกิจขนส่ง ทั้งการขนส่งผู้โดยสาร สัตว์หรือสิ่งของ รวมไปถึงการกำกับดูแลผู้ขับรถขนส่งและยานพาหนะที่ใช้ประกอบการขนส่ง ส่วนกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง คือ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 กำกับดูแลเรื่องผู้ขับขี่และยานพาหนะเช่นกัน แต่จะครอบคลุมเฉพาะรถยนต์ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการรับจ้าง

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจขนส่ง เช่น กฎหมายจราจรทางบกและกฎหมายทางหลวงซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดเขตความเร็วรถยนต์ กฎหมายเรื่องการติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการเดินทางของรถ (GPS) เพื่อกำกับดูแลเรื่องความปลอดภัยในการใช้ความเร็ว กฎหมายกำหนดให้สถานประกอบการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกัน

และปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายผังเมืองที่กำหนดพื้นที่ที่อนุญาตให้จัดตั้งคลังสินค้า กฎหมายส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจศูนย์กระจายสินค้า เป็นต้น

ส่วนกฎหมายด้านแรงงาน ประเทศไทยมีกฎหมายห้ามคนต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในสาขาการขนส่ง ได้แก่ พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 ซึ่งตามบัญชีท้ายของพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้ว่า งานขับขี่ยานยนต์หรืองานขับขี่ยานพาหนะที่ไม่ใช่เครื่องจักรหรือเครื่องกล ยกเว้นงานขับขี่เครื่องบินระหว่างประเทศ เป็นอาชีพที่ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำ

นอกจากการขนส่งแบบดั้งเดิมที่อาศัยรถยนต์หรือจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการขนส่ง ในต่างประเทศเริ่มมีโครงการนำร่องทดลองใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง เช่น การใช้รถยนต์อัตโนมัติ (Autonomous Ground Vehicle: AGV) อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) หรือโดรน (Drone) เพื่อเป็นพาหนะในการขนส่งสินค้า ขณะที่ประเทศไทยยังไม่เปิดโอกาสให้ทดลองใช้เทคโนโลยีดังกล่าว แต่มีการออกกฎหมายกำกับดูแลการใช้โดรน ซึ่งจะอยู่ภายใต้ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 และ พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498

จากกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ 11 ฉบับ ซึ่งทางคณะผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์กฎหมายในแต่ละฉบับว่ามีลักษณะของข้อบังคับทางกฎหมายเป็นอย่างไร รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

เนื่องจากการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์เข้าข่ายตามนิยามการขนส่งไม่ประจำทางภายใต้ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งหมายถึง การขนส่งเพื่อสินจ้างโดยไม่จำกัดเส้นทาง⁹⁵ ฉะนั้น ผู้ประกอบการขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์จึงต้องดำเนินการตามบทบัญญัติที่ได้กำหนดไว้ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสามารถจำแนกกฎระเบียบออกเป็น 2 ส่วนหลัก ส่วนแรก คือ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ธุรกิจขนส่ง และส่วนที่สอง คือ กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจขนส่ง

❖ ส่วนที่ 1 กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ธุรกิจขนส่งทางบก

ผู้ที่ประกอบธุรกิจขนส่งจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนเริ่มดำเนินธุรกิจ⁹⁶ สำหรับกรณีการขนส่งเอกสารหรือพัสดุจะต้องขอรับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง โดยผู้ที่ขอรับใบอนุญาตได้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติด้านสัญชาติ สัดส่วนของกรรมการบริษัท สัดส่วนของ

⁹⁵ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 4 (3) “การขนส่งไม่ประจำทาง” หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินจ้างโดยไม่จำกัดเส้นทาง”

⁹⁶ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยรถขนาดเล็ก หรือการขนส่งส่วนบุคคล เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ผู้ถือหุ้น ตามแต่ละรูปแบบของธุรกิจ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3 ซึ่งขั้นตอนการขออนุญาตผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐาน เช่น หนังสือการจดทะเบียนบริษัท ตัวอย่างเครื่องหมายประจำรถ หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิการใช้สถานที่เก็บรถ เป็นต้น⁹⁷ ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทางทุกๆ 5 ปี อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 4,000 บาท

ตารางที่ 3.3 คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

รูปแบบของธุรกิจ	สัญชาติ	กรรมการบริษัท	ทุน
บุคคลธรรมดา	ไทย	-	-
ห้างหุ้นส่วน	หุ้นส่วนทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย	-	-
บริษัทจำกัด	-	สัดส่วนกรรมการมากกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย	ทุนมากกว่าร้อยละ 51 ถือโดยบุคคลธรรมดาสัญชาติไทย
บริษัทมหาชน	-	สัดส่วนกรรมการมากกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย	ทุนมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ จะต้องถือโดยบุคคลธรรมดาสัญชาติไทย

ที่มา: พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

ในกระบวนการออกใบอนุญาต นายทะเบียนจะกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาต⁹⁸ เช่น จำนวนรถที่ใช้ในการประกอบการขนส่ง มาตรฐานบริการในการประกอบการขนส่ง อัตราค่าขนส่งและค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่ง เป็นต้น โดยผู้ถือใบอนุญาตห้ามทำการเพิ่ม ลด หรือยกเว้นค่าขนส่งหรือค่าบริการอย่างอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบก⁹⁹ ซึ่งปัจจุบัน

⁹⁷ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) ออกตามความใน พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดเอกสารและหลักฐานประกอบการขออนุญาต

⁹⁸ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 32 ในการออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทางให้นายทะเบียนโดยการอนุมัติของคณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับ (1) จำนวนรถที่ต้องใช้ในการประกอบการขนส่ง (2) ลักษณะ ชนิดและขนาดของรถและเครื่องหมายของผู้ประกอบการขนส่งที่ต้องให้ปรากฏประจำรถทุกคัน (3) จำนวนที่นั่ง เกณฑ์น้ำหนักบรรทุกและวิธีการบรรทุก (4) จำนวนผู้ประจำรถ (5) ท้องที่ที่ทำการขนส่ง (6) มาตรฐานบริการในการประกอบการขนส่ง (7) อัตราค่าขนส่งและค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่ง (8) สถานที่หยุดและจอดเพื่อขนถ่ายคน สัตว์ หรือสิ่งของ (9) สถานที่เก็บ ช่อม และบำรุงรักษา (10) เงื่อนไขอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

⁹⁹ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 38 ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง เพิ่ม ลด หรือยกเว้นค่าขนส่งหรือค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ในทางปฏิบัติข้อกำหนดเรื่องการห้ามเพิ่ม/ลดค่าขนส่งจะใช้บังคับกับการกำหนดค่าขนส่งของรถโดยสารเท่านั้น

❖ ส่วนที่ 2 กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจขนส่ง

กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจขนส่งภายใต้ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จะเกี่ยวข้องกับ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การวางหลักทรัพย์ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากการขนส่ง (2) เงื่อนไขของรถที่จะนำมาใช้ในการขนส่งและ (3) เงื่อนไขของผู้ขับรถขนส่ง

ประเด็นแรก การวางหลักทรัพย์ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทางจะต้องวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดหรือพันธบัตรรัฐบาล หรือเป็นสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยสำหรับการชดเชยค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก¹⁰⁰ ทั้งนี้ หลักทรัพย์ดังกล่าวต้องมีมูลค่า 35,000 บาท สำหรับรถคันที่หนึ่ง และคันละ 500 บาท สำหรับรถคันถัดไป แต่รวมทั้งหมดแล้วไม่เกิน 300,000 บาท¹⁰¹

ประเด็นที่สอง เงื่อนไขของรถขนส่ง สำหรับรถยนต์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการรับจ้าง หรือรถยนต์ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 2,200 กิโลกรัมขึ้นไป จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการจดทะเบียนรถยนต์ตามกฎหมายการขนส่งทางบก ซึ่งกำหนดไว้ว่ารถที่จะนำมาใช้ในการขนส่งจะต้องผ่านการตรวจสอบสภาพจดทะเบียนและเสียภาษี โดยทำการต่อทะเบียนและเสียภาษีรถยนต์ทุกปี¹⁰² ซึ่งอัตราภาษีรถจะขึ้นกับประเภทของใบอนุญาตประกอบธุรกิจและน้ำหนักของรถ กรณีผู้ได้รับใบอนุญาตขนส่งไม่ประจำทางอัตราภาษีจะเริ่มตั้งแต่ 450 บาท สำหรับรถที่มีน้ำหนักไม่เกิน 500 กิโลกรัม และอาจสูงถึง 4,350 บาท สำหรับรถที่มีน้ำหนักเกิน 7,001 กิโลกรัมขึ้นไป¹⁰³

¹⁰⁰ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 52 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก และผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคล ต้องวางหลักทรัพย์เป็นเงินสด หรือพันธบัตรรัฐบาลไทยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกัน หรือเป็นสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งทำกับบริษัทประกันภัยที่นายทะเบียนกลางให้ความเห็นชอบต่อนายทะเบียนกลาง

¹⁰¹ กฎกระทรวงการวางหลักทรัพย์ จำนวนหรือมูลค่าของหลักทรัพย์ และอัตราค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากการขนส่ง พ.ศ. 2557 ข้อ 5 (1) ... ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง ... ต้องวางหลักทรัพย์มีจำนวนหรือมูลค่าสามหมื่นห้าพันบาทสำหรับรถคันที่หนึ่ง และคันละห้าร้อยบาทสำหรับรถคันต่อไป แต่เมื่อรวมกันแล้วทั้งหมดไม่เกินสามแสนบาท

¹⁰² พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 73 เมื่อนายทะเบียนเห็นว่าพนักงานตรวจสอบสภาพหรือสถานตรวจสอบสภาพที่ได้รับอนุญาตได้ตรวจสอบสภาพรถถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 71 และมาตรา 72 แล้ว ให้รับจดทะเบียนและออกหนังสือแสดงการจดทะเบียนพร้อมกับแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถคันนั้นให้โดยไม่มีข้อจำกัด

¹⁰³ อ้างอิงบัญญัติอัตราภาษีรถตามมาตรา 85 ของ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

ทั้งนี้ กฎหมายการขนส่งทางบกได้กำหนดลักษณะของรถที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ในการประกอบกิจการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ¹⁰⁴ ซึ่งจะมีอยู่ทั้งหมด 9 ลักษณะ ได้แก่ (1) รถกระบะบรรทุก (รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่รวมรถกระบะ) (2) รถตู้บรรทุก (3) รถบรรทุกของเหลว (4) รถบรรทุกวัสดุอันตราย (5) รถบรรทุกเฉพาะกิจ (6) รถพ่วง (7) รถกึ่งพ่วง (8) รถกึ่งพ่วงบรรทุกวัสดุยาว และ (9) รถลากจูง¹⁰⁵ ซึ่งหากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งใช้รถผิดประเภทจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁰⁶

จะเห็นได้ว่า นิยามรถขนส่งภายใต้กฎหมายขนส่งทางบกในปัจจุบันจะอนุญาตให้ใช้รถขนาดใหญ่ในการรับจ้างขนส่งสินค้าเท่านั้น แต่ยังมีได้ครอบคลุมกรณีการนำรถยนต์ขนาดเล็ก อาทิ การใช้รถกระบะในการรับจ้างขนส่ง

ประเด็นที่สามเงื่อนไขของผู้ขับรถ ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ขับรถขนส่งจะต้องขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถจากนายทะเบียนในท้องที่¹⁰⁷ ซึ่งใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถขนส่งจะมีด้วยกัน 4 ชนิด¹⁰⁸ จำแนกตามน้ำหนักหรือวัตถุประสงค์ของการขนส่ง ทั้งนี้ กรณีเป็นผู้ขับรถเพื่อขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์จะเข้าข่ายต้องขอใบอนุญาตชนิดที่หนึ่งและชนิดที่สอง ถ้าน้ำหนักและน้ำหนักบรรทุกรวมกันไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม จะต้องขอใบอนุญาตชนิดที่หนึ่ง แต่ถ้าน้ำหนักและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกินกว่า 3,500 กิโลกรัม จะต้องขอใบอนุญาตชนิดที่สอง

¹⁰⁴ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ข้อ 9 เพื่อประโยชน์แก่นายทะเบียนในการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะของรถในใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่ง ให้กำหนดลักษณะของรถที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ในการประกอบกิจการขนส่งโดยมีสามลักษณะ คือ (1) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร (2) รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ (3) รถขนาดใหญ่

¹⁰⁵ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ข้อ 11 รถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของตามข้อ 9 (2) มี 9 ลักษณะ (สามารถดูตัวอย่างรถเพิ่มเติมที่ <https://www.dlt-inspection.info/dlt/index.php?ref=inspection-work-truck&ref2=truck>)

¹⁰⁶ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 128 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 27 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁰⁷ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 93 ห้ามมิให้ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

¹⁰⁸ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 95 ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถมีดังนี้

- 1) ชนิดที่หนึ่ง ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่มีน้ำหนักและน้ำหนักบรรทุกรวมกันไม่เกินสามพันห้าร้อยกิโลกรัมที่มีได้ใช้ขนส่งผู้โดยสาร หรือสำหรับรถขนส่งผู้โดยสารไม่เกินยี่สิบคน
- 2) ชนิดที่สอง ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่มีน้ำหนักและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกินกว่าสามพันห้าร้อยกิโลกรัมที่มีได้ใช้ขนส่งผู้โดยสาร หรือสำหรับรถขนส่งผู้โดยสารเกินยี่สิบคน
- 3) ชนิดที่สาม ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถซึ่งโดยสภาพใช้สำหรับลากจูงรถอื่นหรือล้อเลื่อนที่บรรทุกสิ่งใดๆ บนล้อเลื่อนนั้น
- 4) ชนิดที่สี่ ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่ใช้ขนส่งวัตถุอันตรายตามประเภทหรือชนิดและลักษณะการบรรทุกตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนี้ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถขนส่งไม่ประจำทางจะต้องมีสัญชาติไทย ไม่เป็นผู้พิการ อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบสองปี¹⁰⁹ และได้ผ่านการศึกษาและจบหลักสูตรจากโรงเรียนการขนส่งของกรมการขนส่งทางบก หรือโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรอง¹¹⁰

3.2.2 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

สำหรับรถยนต์ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบการขนส่งตามกฎหมายขนส่งทางบก จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ซึ่งจะครอบคลุมรถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถยนต์ส่วนบุคคล โดยรถสองประเภทแรกจะเป็นรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร ส่วนรถยนต์ส่วนบุคคลจะแบ่งเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลและรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีได้ใช้เพื่อการรับจ้างขนส่งสินค้าของผู้อื่น นอกจากนี้ พ.ร.บ. รถยนต์ฯ ยังครอบคลุมกลุ่มรถจักรยานยนต์ ทั้งรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล และรถจักรยานยนต์สาธารณะที่ใช้เพื่อรับจ้างบรรทุกผู้โดยสาร

บทบัญญัติสำคัญของ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ได้แก่ การจดทะเบียนรถ การเสียภาษีรถประจำปี และการขอใบอนุญาตขับรถ โดยรถที่จะนำมาจดทะเบียนต้องผ่านการตรวจสภาพจากนายทะเบียนหรือสถานตรวจสภาพที่ได้รับอนุญาตจากกรมขนส่งทางบก¹¹¹ เจ้าของรถจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนในท้องที่¹¹² และจะต้องเสียภาษีรถยนต์ประจำปี ส่วนการขอใบอนุญาตขับรถผู้ขับขี่จะต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนในท้องที่ โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กำหนด เช่น อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี สำหรับใบอนุญาตขับรถยนต์ และไม่ต่ำกว่า 15 ปี สำหรับใบอนุญาตขับขี่จักรยานยนต์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติภายใต้ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 จะคล้ายคลึงกับ บทบัญญัติบางส่วนของ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติหากผู้ประกอบการได้

¹⁰⁹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 52 (พ.ศ. 2541) ออกตามความใน พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ข้อ 2 (1) (ค) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถชนิดที่หนึ่ง ชนิดที่สอง และชนิดที่สาม ในประเภทการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง หรือการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบสองปี

¹¹⁰ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 97 ภายใต้บังคับมาตรา 96 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้ผ่านการศึกษาและจบหลักสูตรจากโรงเรียนการขนส่งของกรมการขนส่งทางบกหรือโรงเรียนสอนขับรถที่กรมการขนส่งทางบกรับรอง

¹¹¹ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 รถที่จะขอจดทะเบียนได้ต้อง (2) ผ่านการตรวจสภาพรถจากนายทะเบียน หรือจากสถานตรวจสภาพที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ในเวลาที่ขอจดทะเบียนแล้ว

¹¹² พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 10 ผู้ใดประสงค์จะขอจดทะเบียนรถ ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนา เว้นแต่เจ้าของรถมีความประสงค์จะนำรถไปใช้ในท้องที่อื่น ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่นั้นได้

จดทะเบียนรถ เสียภาษีรถยนต์¹¹³ และขอใบอนุญาตขับรถ¹¹⁴ ตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบกฯ แล้ว ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. รถยนต์ฯ ซ้ำ

อนึ่ง การประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์ในปัจจุบันมีการนำรถยนต์ขนาดเล็ก เช่น รถกระบะมาใช้ในการรับจ้างขนส่งสินค้ามากขึ้น แต่กฎหมายการขนส่งทางบกเองยังไม่ได้ปรับนิยาม ลักษณะรถขนส่งสิ่งของให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการขนส่งหลายรายใช้รถที่จดทะเบียนเป็นรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลมาใช้ในการรับจ้างขนส่งสินค้าจำนวนมาก ซึ่งตาม พ.ร.บ. รถยนต์ฯ ถือว่ามีความผิดจากการใช้รถผิดประเภท ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท¹¹⁵

3.2.3 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

ตามมาตรา 67 ของ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ขับขี่จะต้องใช้ความเร็วตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงหรือตามเครื่องหมายจราจรที่ติดตั้งไว้ในทาง ปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ภายใต้กฎกระทรวง 2 ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2522) และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2524) ออกตามความใน พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522

พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	เขตกรุงเทพฯ เขตพัทยา	นอกเขต
	เขตเทศบาล	
(1) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกเกิน 1,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกคนโดยสาร	60 กม./ชม.	80 กม./ชม.
(2) รถยนต์อื่นนอกจากรถที่ระบุไว้ใน (1) ขณะที่ลากจูงรถพ่วง รถยนต์บรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกเกิน 1,200 กิโลกรัม หรือรถยนต์สามล้อ	45 กม./ชม.	60 กม./ชม.

¹¹³ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 71 วรรคสอง รถที่ใช้ในการขนส่งที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

¹¹⁴ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถในประเภทการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทางหรือการขนส่งโดยรถขนาดเล็กตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ให้ใช้แทนใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลตามมาตรา 43 (2) และใบอนุญาตขับรถสาธารณะตามมาตรา 43 (4) ได้

¹¹⁵ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 60 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 21 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	เขตกรุงเทพฯ เขตพญา เขตเทศบาล	นอกเขต
(3) สำหรับรถยนต์อื่นที่นอกจากระบุไว้ใน (1) หรือ (2) หรือ รถจักรยานยนต์	80 กม./ชม.	90 กม./ชม.

ที่มา: กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 และฉบับที่ 10 ออกตามความใน พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522

ทั้งนี้ อัตราความเร็วรถยนต์ที่ถูกกำหนดในกฎกระทรวงจะจำแนกตามประเภทของรถยนต์และสภาพท้องที่ ตัวอย่างเช่น กรณีรถบรรทุกน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 1,200 กิโลกรัม หรือรถขนส่งผู้โดยสารหากวิ่งในเขตกรุงเทพมหานคร เขตพญา และเขตเทศบาลจะใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่หากใช้ความเร็วนอกเหนือจากเขตที่กำหนด สามารถใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความเร็วที่กำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

3.2.4 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

ส่วนความเร็วที่กำหนดตาม พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 5 ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดอัตราความเร็วของยานพาหนะ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราความเร็วในกฎกระทรวงนั้นจะขึ้นกับประเภทหรือน้ำหนักของรถและลักษณะเส้นทาง ตัวอย่างเช่น เขตทางหลวงชนบท รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 1,200 กิโลกรัม ไม่ว่าจะลากจูงรถพ่วงด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือรถบรรทุกทุกคนโดยสาร สามารถใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และเขตทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 ทางสายกรุงเทพฯ-พญา เขตทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 สามารถใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เป็นต้น รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในตารางที่ 3.5 นอกจากนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความเร็วที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

ตารางที่ 3.5 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ตาม พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535

ทางหลวงชนบท	ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7/ ทางสาย กทม.- เมืองพญา/ ทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 (ถนนกาญจนาภิเษก)/ ทางสายถนนวงแหวนรอบนอก
(1) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 1,200 กิโลกรัม ไม่ว่าจะลากจูงรถพ่วงด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือรถบรรทุกทุกคนโดยสาร	(1) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 1,200 กิโลกรัม หรือรถบรรทุกทุกคนโดยสาร

ทางหลวงชนบท		ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7/ ทางสาย กทม.- เมืองพัทยา/ ทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 (ถนนกาญจนาภิเษก)/ ทางสายถนนวงแหวนรอบนอก
(2) รถยนต์ขณะที่ลากจูงรถพ่วง หรือรถสามล้อ	60 กม./ชม.	(2) รถบรรทุกอื่นนอกจากรถที่ ระบุไว้ใน (1) รวมทั้ง รถบรรทุกหรือรถยนต์ขณะที่ ลากจูงรถพ่วง
(3) รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์	90 กม./ชม.	(3) รถยนต์อื่นนอกจากรถที่ระบุ ไว้ใน (1) หรือ (2)

ที่มา: กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ออกตาม พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535

3.2.5 ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่ง สัตว์หรือสิ่งของที่ต้องติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการเดินทางของรถก่อนการจดทะเบียน พ.ศ. 2558 และประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดประเภทและลักษณะของรถที่ ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่ต้องติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการเดินทางของรถก่อนการ ตรวจสภาพรถเพื่อต่ออายุทะเบียน พ.ศ. 2558

กฎหมายกำหนดให้รถขนส่งสัตว์และสิ่งของที่มีขนาดตั้งแต่สี่ล้อขึ้นไปที่จะนำมาจดทะเบียน
หรือตรวจสภาพรถเพื่อต่ออายุจะต้องติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการเดินทางของรถ (GPS) และส่งข้อมูล
ดังกล่าวให้แก่กรมการขนส่งทางบก เพื่อเป็นการควบคุม กำกับดูแลผู้ขับรถให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
โดยเฉพาะการควบคุมการใช้ความเร็วของรถยนต์ไม่ให้เกินจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายจราจรทางบก
และกฎหมายทางหลวง

3.2.6 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนด ประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการ กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 4 กำหนดให้สถานประกอบการขนส่งสินค้าหรือ
พัสดุภัณฑ์เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และต้องดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ใน
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 5 ได้แก่

- 1) ผู้ประกอบการต้องบันทึกข้อมูล ชื่อ-นามสกุล เลขบัตรประชาชนหรือเลขหนังสือ
เดินทางของผู้ส่งและผู้รับสินค้า โดยจะต้องจัดเก็บข้อมูลไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า
180 วัน

- 2) กรณีมีข้อสงสัยว่าสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์ที่ฝากส่งนั้นอาจมียาเสพติด เจ้าของสถานประกอบการจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ
- 3) ผู้ประกอบการต้องชี้แจงต่อผู้ส่งหรือผู้รับสินค้า โดยการปิดประกาศหรือพิมพ์ข้อความในใบกำกับการส่งสินค้าว่ายาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมายและต้องห้ามในการขนส่ง

หากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์เป็นการชั่วคราว โดยสามารถสั่งปิดสถานประกอบการได้ไม่เกินครั้งละ 30 วัน¹¹⁶

3.2.7 พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2562

การกำหนดผังเมืองมีผลต่อการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ในกรณีที่ผู้ประกอบการมีการจัดตั้งคลังสินค้า โดยการประกอบธุรกิจคลังสินค้าจะถูกจัดอยู่ในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ประเภทย่อยคลังสินค้า สีที่ใช้ในผังเมืองคือสีม่วงเม็ดมะปราง ตามที่กำหนดไว้ในเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549¹¹⁷ ทั้งนี้ ในการก่อสร้างคลังสินค้าผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงประเภทของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้ตามผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะ

ทั้งนี้ ตามมาตรา 3 ของ พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562 บัญญัติให้ยกเลิก พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ อย่างไรก็ตาม ในช่วงก่อนที่ พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562 จะมีผลบังคับใช้ (ซึ่งจะมีผลบังคับใช้วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562) และก่อนที่จะมีการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามกฎหมายฉบับนี้ ให้ผู้ประกอบการที่มีคลังสินค้าปฏิบัติตามผังเมืองที่มีการประกาศใช้ตาม พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่บังคับใช้อยู่ ก่อนที่ พ.ร.บ. นี้จะมีผลบังคับใช้¹¹⁸

3.2.8 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ให้อำนาจแก่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาประเภทกิจการที่สมควรได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้จัดทำเป็นประกาศคณะกรรมการส่งเสริม

¹¹⁶ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 13 ตรี ในกรณีที่เจ้าพนักงานตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา 13 ตรี หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการเชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราว... ทั้งนี้ ต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

¹¹⁷ เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 จัดทำโดยสำนักพัฒนามาตรฐาน กรมการโยธาธิการและผังเมือง ที่มา: http://subsites.dpt.go.th/edocument/images/pdf/sd_urban/std_plan.pdf

¹¹⁸ พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562 บทเฉพาะกาล มาตรา 111 บรรดากฎกระทรวงที่ใช้บังคับผังเมืองรวมที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศกระทรวงมหาดไทยหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ใช้บังคับผังเมืองรวม ใช้บังคับในพื้นที่เดียวกัน

การลงทุนเพื่อกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนส่งสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายส่งเสริมการลงทุนระยะ 7 ปี (พ.ศ. 2558-2564) ได้แก่ กิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย และกิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบอัจฉริยะ

หากนักลงทุนต้องการขอรับการส่งเสริมในกิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย¹¹⁹ จะต้องมีคุณสมบัติ ได้แก่ ต้องมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท และต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับจะเป็นกลุ่ม B1 ได้แก่ การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี และสิทธิประโยชน์ที่มีใช่ออกร

กรณีการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในกิจกรรมศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบอัจฉริยะ¹²⁰ นักลงทุนต้องมีคุณสมบัติ ได้แก่

1. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบการจัดเก็บสินค้าและเรียกคืนสินค้าอัตโนมัติ (Automatic Storage and Retrieval Systems : ASRS) และระบบสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น
2. ต้องมีเงินลงทุนโดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท
3. ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ภายใน 3 ปีนับจากวันที่ออกบัตรส่งเสริม
 - 3.1 ต้องใช้ Data Center ที่ตั้งในประเทศไทยรวมถึงกรณี Co-location ในการบริหารจัดการข้อมูล
 - 3.2 ต้องมีการจ้างบุคลากรไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยตรง เช่น วิศวกรรมศาสตร์ ปัญญาประดิษฐ์ และ Data Science เป็นต้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของการจ้างงานทั้งหมดในโครงการ
 - 3.3 ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) หรือจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Digital Transactions โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง และจะต้องดำเนินการในประเทศไทยรวมทั้งมีบุคลากรไทยร่วมดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีแผนดำเนินการตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ
 - 3.4 ต้องมีการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง เช่น Big Data และ Data Analytics เป็นต้น ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

¹¹⁹ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 2/2557 เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ที่มา: https://www.boi.go.th/upload/content/2_2557_64939.pdf

¹²⁰ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ส. 4/2561 เรื่อง การให้การส่งเสริมกิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบอัจฉริยะ ที่มา: https://www.boi.go.th/upload/content/sor4_2561_5b73a3841c344.pdf

- 3.5 ต้องมีการดำเนินการด้านการวิจัยและพัฒนา หรือร่วมมือในโครงการวิจัย และพัฒนากับสถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยของประเทศไทย ตามที่ คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ
- 3.6 รายได้ที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลต้องเป็นรายได้จากการให้บริการ กระจายสินค้าระหว่างประเทศเท่านั้นโดยไม่รวมค่าขนส่งและรายได้เกี่ยวกับ พิธีการศุลกากร

ทั้งนี้ ผู้ขอรับการส่งเสริมในกิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบอัจฉริยะจะได้รับสิทธิ ประโยชน์ในกลุ่ม A2 ได้แก่ การยกเว้นภาษีเงินได้เป็นระยะเวลา 8 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 100 ของเงิน ลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร การยกเว้นอากร ขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี และสิทธิ ประโยชน์ที่มีใช่อากร

อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ขอรับการส่งเสริมการลงทุนที่เป็นผู้ประกอบการ SME ไทย ทาง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้พิจารณาผ่อนผันเงื่อนไขคุณสมบัติผู้ขอรับการส่งเสริม¹²¹ อาทิ กำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำของแต่ละโครงการไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) การกำหนดอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1 เป็นต้น

3.2.9 พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522

ประเทศไทยกำหนดให้งานขับขี่ยานยนต์หรืองานขับขี่ยานพาหนะที่ไม่ใช้เครื่องจักรหรือ เครื่องกลเป็นงานที่คนต่างด้าวห้ามทำ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคน ต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ให้กำหนดงานในอาชีพหรือวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้าย พระราชกฤษฎีกานี้ เป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำเพื่อเป็นการค้าหรือหารายได้โดยเด็ดขาดในทุกท้องที่ ในราชอาณาจักร ซึ่งหนึ่งในอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ได้แก่ งานขับขี่ยานยนต์หรืองานขับขี ยานพาหนะที่ไม่ใช้เครื่องจักรหรือเครื่องกล ยกเว้นงานขับขี่เครื่องบินระหว่างประเทศ

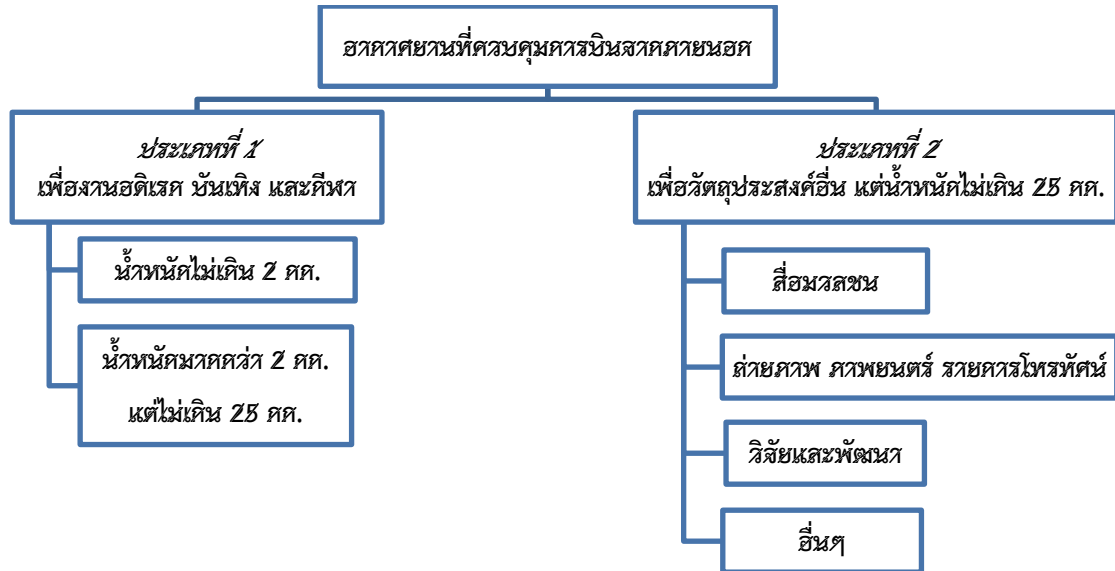
3.2.10 ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขการบังคับหรือ ปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขการบังคับหรือ ปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 กำหนดให้ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานจะต้องขึ้นทะเบียน เมื่อพิจารณาตามประเภทของอากาศยาน การใช้โดรนเพื่อขนส่งสินค้าจะจัดเป็นอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอกประเภทที่ 2

¹²¹ คู่มือการขอรับการส่งเสริมการลงทุน 2562 หลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการกรณีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มา: https://www.boei.go.th/upload/content/BOI_A_Guide_TH.pdf

วัตถุประสงค์เพื่อการอื่นๆ และมีน้ำหนักไม่เกิน 25 กิโลกรัม รายละเอียดประเภทของอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอกจำแนกได้ดังรูปที่ 3.2

รูปที่ 3.2 ประเภทของอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก

ที่มา: ประมวลจาก ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

นอกจากข้อกำหนดเรื่องการขึ้นทะเบียนผู้บังคับอากาศยาน ประกาศฉบับนี้ได้บัญญัติข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการนำโดรนมาใช้ในการขนส่งอีก 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ คุณสมบัติหรือลักษณะของผู้ขอขึ้นทะเบียน และเงื่อนไขที่ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนจะต้องปฏิบัติตาม รายละเอียดของข้อกำหนดมีดังต่อไปนี้

ในการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยาน จะต้องยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมท่าอากาศยาน พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานประกอบ¹²² อาทิ หนังสือรับรองหรือหลักฐาน

¹²² ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 12 ให้ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานตามข้อ 10 ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่ออธิบดี พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานแสดงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) กรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล

(ก) หนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคล ซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน โดยมีคำรับรองของผู้มีอำนาจให้คำรับรองตามกฎหมายไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานนั้น

(ข) บัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการผู้จัดการ และผู้มีอำนาจควบคุม (ถ้ามี)

(ค) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทางของบุคคลตาม (ข)

(ง) รายชื่อของผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานและบุคคลอื่นที่จำเป็นต้องมีในการปฏิบัติการบินของอากาศยาน

(จ) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน รวมทั้งเอกสารแสดงความยินยอมของบุคคลตาม (ง)

การเป็นนิติบุคคล แบบ ยี่หื้อ หมายเลขประจำตัวเครื่อง จำนวน และสมรรถนะของอากาศยาน รวมทั้งอุปกรณ์ที่ติดตั้ง สำหรับกรรมธรรม์ประกันภัยซึ่งคุ้มครองบุคคลที่สาม วงเงินประกันไม่ต่ำกว่า 1,000,000 บาทต่อครั้ง เป็นต้น ทั้งนี้ หนังสือการขึ้นทะเบียนมีอายุ 2 ปี ผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจะต้องยื่นคำขอต่ออายุก่อนที่หนังสือจะหมดอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน

สำหรับคุณสมบัติและลักษณะของผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยาน กรณีเป็นบุคคลธรรมดา จะต้องมิใช่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคง และไม่เคยมองโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ส่วนกรณีนิติบุคคลต้องมีผู้แทนนิติบุคคลและผู้จัดการของนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกรณีบุคคลธรรมดา

หลังจากได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการบินอย่างเคร่งครัด ซึ่งเงื่อนไขการบินจะแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนทำการบิน และช่วงระหว่างทำการบิน ตัวอย่างเงื่อนไขสำคัญที่ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานต้องปฏิบัติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 เงื่อนไขของการบังคับหรือปล่อยอากาศยานที่ไม่มีนักบิน

ก่อนทำการบิน	ระหว่างทำการบิน
- ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่	- ห้ามบินในเขตห้าม เขตจำกัด และเขตอันตราย
- เข้าใจกฎจราจรทางอากาศ	- ผู้บังคับต้องเห็นอากาศยานตลอดเวลาทำการบิน
- ทำประกันภัยสำหรับความเสียหายต่อบุคคลที่สาม วงเงินประกันไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทต่อครั้ง	- ห้ามทำการบังคับผ่านกล้องที่ติดอยู่บนอากาศยาน
	- บินได้เฉพาะตอนกลางวัน
	- ห้ามบินใกล้สนามบินในระยะ 9 กม.
	- ห้ามบินเหนือเมือง หมู่บ้าน ชุมชน
	- ห้ามละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
	- ห้ามส่งวัตถุอันตราย
	- ระยะห่างแนวราบไม่น้อยกว่า 50 ม.

ที่มา: ประมวลจาก ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

- (ฉ) แบบ ยี่หื้อ หมายเลขประจำตัวเครื่อง จำนวน และสมรรถนะของอากาศยาน รวมทั้งอุปกรณ์ที่ติดตั้ง
- (ซ) สำหรับกรรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งคุ้มครองความเสียหายอันเกิดแก่ร่างกาย ชีวิต ตลอดจนทรัพย์สินของบุคคลที่สาม วงเงินประกันไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านบาทต่อครั้ง
- (ช) วัตถุประสงค์ของการใช้อากาศยาน
- (ฌ) ขอบเขตของพื้นที่ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่จะทำการบิน
- (ฎ) ข้อมูลติดต่อของผู้ยื่นคำขอลงทะเบียน
- (ฏ) คำรับรองว่าผู้แทนนิติบุคคลและผู้จัดการของนิติบุคคล มีคุณสมบัติและลักษณะ ตามข้อ 11 (2)

แม้ว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับหรือโดรนในการขนส่งสินค้าจะช่วยประหยัดเวลาและลดต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการขนส่ง แต่จากบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการนำโดรนมาใช้นั้นมีความเข้มงวดและยังไม่มีกรอบอนุญาตให้ใช้โดรนเพื่อการขนส่งสินค้า รวมถึงเงื่อนไขของการบังคับโดรนซึ่งไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ในทางธุรกิจ เช่น ต้องทำการบินในระยะสายตา เป็นต้น ทำให้ในทางปฏิบัติยังไม่มีกรอบการนำโดรนมาใช้ในธุรกิจขนส่งสินค้าในประเทศไทย

3.2.11 พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498

นอกจากผู้บังคับหรือปล่อยโดรนจะต้องขึ้นทะเบียนกับอธิบดีกรมท่าอากาศยานแล้ว ในส่วนของโดรนซึ่งเข้าข่าย “เครื่องวิทยุคมนาคม” ตาม พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 จะต้องขึ้นทะเบียนด้วยเช่นกัน โดยให้ขึ้นทะเบียนกับเจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)¹²³ หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ¹²⁴

ทั้งนี้ ตามคำสั่ง กสทช. เรื่อง การขึ้นทะเบียนเครื่องวิทยุคมนาคมที่ใช้ในอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก (Drone) ได้กำหนดเอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน ได้แก่ ชื่อ-นามสกุลของผู้ครอบครอง Serial number ยี่ห้อของโดรน ภาพถ่ายของโดรน และบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ครอบครอง ส่วนสถานที่ในการขึ้นทะเบียนนั้น ได้แก่ สำนักงาน กสทช. สถานีตำรวจทั่วประเทศ และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ปัจจุบัน กสทช. ได้อำนวยความสะดวกในการขึ้นทะเบียนโดรน โดยเปิดให้ลงทะเบียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของ กสทช.

3.2.12 สรุปกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์โดยเฉพาะ หากแต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งที่ผู้ประกอบการทั้งรายเล็กและรายใหญ่จะต้องปฏิบัติตามไม่แตกต่างกัน อาทิ กฎหมายการขนส่งทางบกซึ่งยังขาดความสอดคล้องกับสภาพการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน กฎหมายรถยนต์ซึ่งนิยามรถแต่ละประเภทยังคงค่อนข้างจำกัดวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ และกฎหมายความเร็วรถยนต์ที่หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราความเร็วขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับสภาพถนน

¹²³ พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 มาตรา 6 ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ มี ใช้ นำเข้า นำออก หรือค้าซึ่งเครื่องวิทยุคมนาคม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ในกรณีให้เห็นสมควร รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้เครื่องวิทยุคมนาคม บางลักษณะหรือเครื่องวิทยุคมนาคมที่ใช้ในกิจการบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือเฉพาะแต่บางกรณีได้

¹²⁴ พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 มาตรา 23 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 6 มาตรา 11 หรือมาตรา 16 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ประกอบการขนส่งรายใหญ่จะมีข้อได้เปรียบมากกว่า เนื่องจากประเทศไทยมีการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง อาทิ ศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย ศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบอัจฉริยะ ซึ่งประโยชน์จากกฎหมายส่งเสริมการลงทุนดังกล่าวมักจะตกอยู่กับกลุ่มนักลงทุนต่างชาติหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ เนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับการส่งเสริมนั้นมีเงื่อนไขที่ผู้ประกอบการไทยขนาดกลางหรือขนาดเล็กผ่านเกณฑ์ได้ยาก อาทิ การกำหนดเงื่อนไขเรื่องการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การกำหนดเงื่อนไขด้านเงินทุน เป็นต้น ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้จะยิ่งสร้างข้อได้เปรียบแก่นายทุนต่างชาติหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ ขณะที่ผู้ประกอบการรายเล็กจะได้รับผลกระทบที่ไม่สามารถได้รับแต้มต่อทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่มีใช้ภาษีจากภาครัฐ

3.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (Best Practice) เกี่ยวกับธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

3.3.1 กฎหมายการกำกับดูแลธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์

จากการศึกษาของ UNESCAP ปี ค.ศ. 2013 เกี่ยวกับการพัฒนานโยบายด้านโลจิสติกส์ในเอเชียแปซิฟิก พบว่า กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจโลจิสติกส์จะมีบทบัญญัติหลักอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ กฎในการเข้าสู่ตลาด และกฎในการดำเนินธุรกิจ ประการแรก ข้อกำหนดในการเข้าสู่ตลาด หน่วยงานของรัฐกำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องขึ้นทะเบียนหรือได้รับใบอนุญาตก่อนประกอบกิจการ หรือในบางประเทศสมาคมผู้ประกอบการอาจเข้ามามีบทบาทในการกำหนดเงื่อนไขการเข้าสู่ตลาด เช่น การกำหนดมาตรฐานการให้บริการ เป็นต้น ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียนหรือการออกใบอนุญาตจะช่วยให้ภาครัฐสามารถตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ประกอบการ จัดเก็บข้อมูล รวมไปถึงการควบคุมตลาดด้วยการจำกัดใบอนุญาต เช่น สาธารณรัฐเกาหลีมีการกำหนดจำนวนใบอนุญาตรถบรรทุก เป็นต้น

ประการที่สอง กฎระเบียบในการดำเนินธุรกิจ ภาครัฐจะกำหนดเงื่อนไขการประกอบธุรกิจในด้านต่างๆ อาทิ ด้านยานพาหนะ ภาครัฐจะกำหนดลักษณะของพาหนะที่ใช้ในการขนส่งและการจดทะเบียนรถที่ใช้ขนส่ง ด้านแรงงาน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขนส่งสินค้าจะต้องได้รับใบอนุญาตขับรถ ด้านมาตรฐาน การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่ง โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าอาหารหรือสินค้าอันตราย เป็นต้น

จากหลักการทางกฎหมายในต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นเทียบกับบทบัญญัติของกฎหมายไทย พบว่า การบังคับใช้กฎหมายไทย อาทิ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 นั้นมีหลักการที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากล

3.3.2 กฎหมายการกำกับดูแลการใช้ความเร็ว

ตัวอย่างกฎหมาย Road Traffic Regulation Act 1984 ของสหราชอาณาจักร ได้บัญญัติหมวดการจำกัดความเร็ว (speed limit) ไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งการกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์จะจำแนกตามประเภทรถยนต์และลักษณะถนนเป็นหลัก รายละเอียดดังตารางที่ 3.7 อย่างไรก็ตาม ใดๆก็ดี กระทรวงคมนาคม (Department of Transport) ยังให้อำนาจแก่หน่วยงานท้องถิ่นสามารถกำหนดความเร็วให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้ โดยต้องจัดทำป้ายบอกความเร็วให้ชัดเจน เช่น ในเขตพื้นที่ชุมชนกำหนดให้ใช้ความเร็วไม่เกิน 20 ไมล์ต่อชั่วโมง เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ขับขี่จะต้องไม่ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หากฝ่าฝืนมีโทษปรับขั้นต่ำ 100 ปอนด์

ตารางที่ 3.7 การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์ในสหราชอาณาจักร

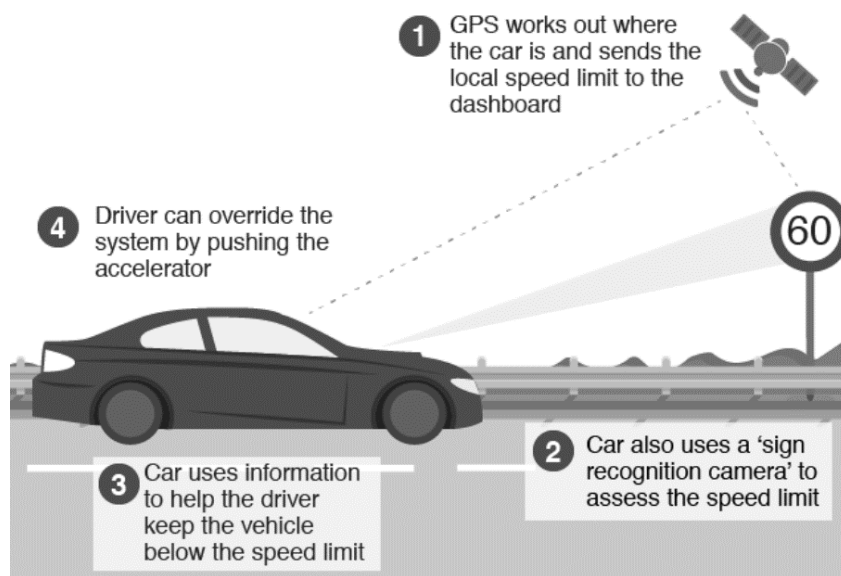
Type of vehicle	Built-up areas mph (km/h)	Single carriageways mph (km/h)	Dual carriageways mph (km/h)	Motorways mph (km/h)
Cars, motorcycles, car-derived vans and dual-purpose vehicles	30 (48)	60 (96)	70 (112)	70 (112)
Cars, motorcycles, car-derived vans and dual-purpose vehicles when towing caravans or trailers	30 (48)	50 (80)	60 (96)	60 (96)
Motorhomes or motor caravans (not more than 3.05 tonnes maximum unladen weight)	30 (48)	60 (96)	70 (112)	70 (112)
Motorhomes or motor caravans (more than 3.05 tonnes maximum unladen weight)	30 (48)	50 (80)	60 (96)	70 (112)
Buses, coaches and minibuses (not more than 12 metres overall length)	30 (48)	50 (80)	60 (96)	70 (112)
Buses, coaches and minibuses (more than 12 metres overall length)	30 (48)	50 (80)	60 (96)	60 (96)
Goods vehicles (not more than 7.5 tonnes maximum laden weight)	30 (48)	50 (80)	60 (96)	70 (112) 60 (96) if articulated or towing a trailer
Goods vehicles (more than 7.5 tonnes maximum laden weight) in England and Wales	30 (48)	50 (80)	60 (96)	60 (96)
Goods vehicles (more than 7.5 tonnes maximum laden weight) in Scotland	30 (48)	40 (64)	50 (80)	60 (96)

ที่มา: <https://www.gov.uk/speed-limits> (สืบค้นเดือนสิงหาคม 2562)

ปัจจุบันกฎหมายของสหราชอาณาจักรกำหนดให้รถที่มีแปดที่นั่งขึ้นไปและรถสินค้าที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 3.5 ตันขึ้นไป ต้องติดตั้งเครื่องจำกัดความเร็ว (speed limiter) และภายในปี ค.ศ. 2022 รถใหม่ทุกชนิดที่จะจำหน่ายในสหราชอาณาจักรจะต้องติดตั้งเครื่องจำกัดความเร็วเช่นกัน ซึ่งเครื่องจำกัดความเร็วจะทำหน้าที่เชื่อมต่อกับ GPS เพื่อระบุตำแหน่งของรถยนต์และความเร็วที่อนุญาตให้ใช้ในท้องที่นั้นๆ ประกอบกับการใช้ข้อมูลที่ได้จากกล้องหน้ารถในการอ่านป้ายกำหนดความเร็วตามท้องถนน ซึ่งระบบการทำงานของรถจะทำการประมวลผลข้อมูลและช่วยให้ผู้ขับขี่ใช้ความเร็วได้ไม่เกินจากที่กฎหมายกำหนด (รายละเอียดดังรูปที่ 3.3)

รูปที่ 3.3 ระบบการทำงานของเครื่องจำกัดความเร็ว

How does speed limiting work?

ที่มา: Road safety: UK set to adopt vehicle speed limiters (<https://www.bbc.com/news/business-47715415>)
สืบค้นเมื่อสิงหาคม 2562

นอกจากนี้ ตัวอย่างกฎหมายของประเทศสวีเดน the Swedish Road Traffic Ordinance (1998:1276) มีหลักการการกำหนดความเร็วโดยจะเน้นเรื่องความปลอดภัย ซึ่งปัจจัยหลักที่ใช้กำหนดความเร็ว คือ สภาพถนน การกำหนดความเร็วจะขึ้นกับมาตรฐานและความปลอดภัยของถนน เช่น กรณีถนนที่มีอุปกรณ์ความปลอดภัย อาทิ ราวหรือแผงคอนกรีตกั้นระหว่างช่องจราจร ถนนเส้นนั้นจะถูกประเมินว่าสามารถรองรับความเร็วได้สูงกว่าถนนที่ไม่มีราวกั้นซึ่งมักเกิดอุบัติเหตุบ่อย ส่วนพื้นที่ชุมชนหรือเขตเมืองจะกำหนดให้ใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษปรับหรืออาจถูกยึดใบขับขี่นานถึง 36 เดือน

3.3.3 กฎหมายการส่งเสริมธุรกิจขนส่งด่วน (Express delivery)

นอกจากการให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการแล้ว ภาครัฐยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีนโยบายหรือ

มาตรการที่ชัดเจนในเรื่องนี้ ฉะนั้น ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวอย่างการส่งเสริมธุรกิจในด้านต่างประเทศที่น่าสนใจ ได้แก่ กฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งถือเป็นประเทศผู้นำในอุตสาหกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) และธุรกิจขนส่งด่วน (express delivery)

เนื่องจากรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาชนจีนเล็งเห็นถึงความสำคัญของธุรกิจขนส่งที่มีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คณะรัฐมนตรี (State Council) จึงมีมติในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้แก่ธุรกิจขนส่งด่วนโดยตรง อาทิ State Council Order No. 697 อนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจขนส่งพัสดุที่ได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานด้านไปรษณีย์ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งแล้ว สามารถจัดตั้งสำนักงานตัวแทนในท้องถิ่นอื่นๆ ได้ โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตอีก เพียงแต่จะต้องขอจดทะเบียนกับหน่วยงานไปรษณีย์ในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังมีมติให้จัดทำกฎหมาย ชื่อว่า “Provisional Regulations for Express Delivery in China”¹²⁵ ซึ่งจุดประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับ 4 เรื่องหลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมการพัฒนาของธุรกิจขนส่งด่วน เช่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ การส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Resource Pooling) ระหว่างผู้ประกอบการ (2) การสร้างความปลอดภัยในการขนส่ง เช่น การกำหนดมาตรฐานการให้บริการ (3) การปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ เช่น การประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการขนส่ง และ (4) การกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจขนส่งด่วน เช่น การขอใบอนุญาต เป็นต้น

ทั้งนี้ การส่งเสริมการพัฒนาของธุรกิจขนส่งด่วนภายใต้กฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดภารกิจของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจไว้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น

- รัฐบาลกลางมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องคัดแยกพัสดุอัตโนมัติ (automatic sorting machine) เครื่องมือที่ช่วยในการบรรทุกสินค้า (mechanized loading) เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการให้บริการขนส่งสินค้าในวันหยุด เพื่อตอบสนองกับความต้องการในตลาด
- รัฐบาลกลางจัดให้มีระบบความน่าเชื่อถือ โดยสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบธุรกิจผ่านการให้คะแนนของผู้ใช้บริการ โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกเปิดเผยให้ผู้บริการรายอื่นๆ สามารถเข้าถึงได้
- รัฐบาลท้องถิ่นต้องสร้างเงื่อนไขหรือสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมธุรกิจขนส่งด่วน โดยสนับสนุนให้มีการใช้นวัตกรรมในการประกอบธุรกิจ ส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่ง และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน

¹²⁵ ที่มา: <http://www.sustainabletransport.org/wp-content/uploads/2018/04/Provisional-Regulations-for-Express-Delivery-in-China.pdf>

อย่างเป็นทางการ โดยเฉพาอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องไม่ออกมาตรการที่จะทำให้เกิดการผูกขาดในตลาด

- หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลเรื่องการบริหารจัดการแหล่งที่อยู่อาศัยอาจร่วมมือกับภาคเอกชนที่ต้องการใช้บริการขนส่งสินค้า เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งตัวนในการกำหนดพื้นที่ในการรวบรวมและกระจายสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายและลดปัญหาการจราจรในเขตเมือง

จากตัวอย่างของสาธารณรัฐประชาชนจีน จะเห็นได้ว่า นอกจากการบัญญัติกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแล้ว หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้กฎหมายเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมภาคธุรกิจ เช่น การกำหนดบทบาทและให้อำนาจแก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมภาคธุรกิจ โดยให้อำนาจในการวางแผนส่งเสริมหรือกำหนดมาตรการต่างๆ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐจะต้องพึงระวังการใช้มาตรการที่อาจก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในตลาด ตัวอย่างลักษณะการส่งเสริมธุรกิจที่จะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมาย ได้แก่

- 1) *ด้านการพัฒนาธุรกิจ* กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ทำหน้าที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประกอบธุรกิจ หรือการให้องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี เนื่องจากธุรกิจขนส่งในปัจจุบันนั้นต้องปรับตัวให้เท่าทันเทคโนโลยีของตลาดการซื้อขายสินค้า และความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีจำนวนมาก ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประกอบธุรกิจ ทั้งในการบริหารจัดการการคัดแยกสินค้า และการพัฒนาช่องทางการให้บริการแบบออนไลน์หรือการสร้างแพลตฟอร์มการให้บริการของตนเอง เป็นต้น
- 2) *ด้านความปลอดภัย* กำหนดมาตรฐานในการให้บริการขนส่งสินค้า เช่น มาตรฐานของยานพาหนะที่ใช้ มาตรฐานผู้ขับรถขนส่ง เป็นต้น
- 3) *ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค* กำหนดแนวทางการชดเชยค่าเสียหาย กรณีที่เกิดปัญหาในการขนส่ง เช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการวางหลักประกันค่าเสียหาย เป็นต้น

3.3.4 กฎหมายที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง

สำหรับกฎหมายที่ไทยควรศึกษาเพิ่มเติมและถอดบทเรียนจากต่างประเทศ คือ กฎหมายส่งเสริมและกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) หรือโดรน (Drone) ในการขนส่งสินค้า ซึ่งปัจจุบัน แม้ว่าไทยจะออกกฎหมายมากำกับดูแลการใช้โดรนแล้ว แต่ในทางปฏิบัติการนำโดรนมาใช้ขนส่งสินค้ายังทำได้ยาก

ตัวอย่างในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น ซึ่งมีหลักการกำกับการใช้โดรนที่คล้ายคลึงกัน และเป็นหลักการที่ใช้ในไทยเช่นกัน อาทิ การจดทะเบียนโดรน ใบอนุญาต

ของผู้บังคับโดรน เงื่อนไขเกี่ยวกับการบินโดรน เช่น เพดานบิน รัศมีการบิน การเว้นระยะห่าง เวลาที่สามารถทำการบิน พื้นที่ห้ามทำการบินโดรน เป็นต้น รายละเอียดตามตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 การกำกับดูแลการใช้โดรนของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น

เงื่อนไขการใช้โดรน	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ญี่ปุ่น
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	Code of Federal Regulations, Title 14 Aeronautics and Space	The Air Navigation Order 2016 (ANO 2016)	Aviation Act 2015
การขึ้นทะเบียนโดรนกับหน่วยงานรัฐ	✓ The Federal Aviation Administration (FAA)	✓ The Civil Aviation Authority (CAA)	✓ The Civil Aviation Bureau (CAB)
การขอใบรับรองเป็นผู้บังคับโดรน	กรณีใช้โดรนในเชิงพาณิชย์จะต้องได้รับ Remote Pilot Certificate	กรณีบินโดรนที่มีน้ำหนักมากกว่า 20 กก. ขึ้นไป ต้องขอใบสมควรเดินอากาศ (Certification of Airworthiness)	ไม่ต้องขอใบรับรอง ยกเว้นการขออนุญาตบินในบางพื้นที่ เช่น เขตที่อยู่อาศัย บริเวณรอบสนามบิน เป็นต้น
การกำหนดเพดานบิน	ไม่เกิน 120 ม. (400 ฟุต)	ไม่เกิน 120 ม. (400 ฟุต)	ไม่เกิน 150 ม.
รัศมีการบินในระยะสายตา (Visual Line of Sight)	✓	✓ ไม่เกิน 500 ม.	✓
บินได้เฉพาะตอนกลางวัน	✓	✓	✓
ห้ามบินใกล้สนามบิน	รัศมี 8 กม.	รัศมี 1 กม.	รัศมี 9 กม.
การกำหนดพื้นที่ห้ามบิน เช่น สวนสาธารณะ	✓	✓	✓
ห้ามบินเหนือบุคคล หรือกลุ่มคน	✓	✓ ห่างจากกลุ่มคน 150 ม. และห่างจากบุคคล 50 ม.	✓ ห่างจากบุคคล 30 ม.

ที่มา: ประมวลโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)

นอกจากกฎหมายควบคุมการใช้โดรนโดยทั่วไปแล้ว สำหรับการใชโดรนในเชิงพาณิชย์หรือการใช้โดรนในการขนส่งสินค้า ในต่างประเทศจะมีข้อกำหนดเพิ่มเติม เช่น กรณีสหรัฐอเมริกา ผู้บังคับโดรนเชิงพาณิชย์จะต้องได้รับ Remote Pilot Certificate จาก FAA ซึ่งผู้ขอใบรับรองจะต้องมีคุณสมบัติ ได้แก่ พื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เงื่อนไขด้านสภาพร่างกายและจิตใจ อายุของผู้ขอ

ใบรับรองไม่ต่ำกว่า 16 ปี ต้องผ่านการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการบิน และผ่านการตรวจสอบด้านความปลอดภัยโดย Transportation Safety Administration (TSA) อย่างไรก็ตาม การบินโดรนในสหรัฐอเมริกาจะต้องศึกษากฎหมายของแต่ละรัฐ ซึ่งบางพื้นที่อาจประกาศเป็นพื้นที่จำกัดการใช้โดรน เช่น เมืองชาร์ลอตต์สวิลล์ รัฐเวอร์จิเนีย เป็นต้น

กรณีสหราชอาณาจักร การใช้โดรนในเชิงพาณิชย์จะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ สำหรับการบินโดรนเพื่อขนส่งสินค้าจะทำได้ในบางพื้นที่ ซึ่งเงื่อนไขการบินโดรนจะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องรัศมีการบินที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในระยะสายตา ซึ่งจะคล้ายกับกรณีญี่ปุ่นที่เตรียมอนุญาตให้ใช้โดรนขนส่งสินค้าในพื้นที่ห่างไกลอย่างเช่นเกาะหรือภูเขาได้ โดยจะผ่อนผันให้โดรนสามารถดำเนินงานได้นอกระยะการมองเห็น แต่จะยังคงจำกัดพื้นที่บิน กำหนดความเร็วและความสูงของการใช้งาน และมีข้อกำหนดด้านความปลอดภัย เช่น ห้ามบินเหนือศีรษะ และต้องระวังพายุหนะทางอากาศอื่นรวมถึงต้นไม้ด้วย

จากตัวอย่างกฎหมายของต่างประเทศ สรุปได้ว่า หากภาครัฐของไทยต้องการที่จะพัฒนาธุรกิจขนส่งสินค้าด้วยการอำนวยความสะดวกหรือส่งเสริมการใช้โดรนเพื่อขนส่งสินค้ามากขึ้น กฎหมายที่มีอยู่จำเป็นต้องถูกปลดล็อก เช่น รัศมีการบิน หรือการกำหนดพื้นที่ที่จะอนุญาตให้บินเพื่อขนส่งสินค้า เป็นต้น เพื่อให้การนำโดรนมาใช้งานมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องของความปลอดภัยในการใช้โดรนเพื่อการพาณิชย์ ภาครัฐอาจออกมาตรการสำหรับผู้บังคับโดรนเชิงพาณิชย์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะบังคับโดรนเชิงพาณิชย์ได้นั้นจะต้องได้รับใบรับรอง ซึ่งจะต้องผ่านการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการบิน ทั้งนี้ ผู้บังคับโดรนพาณิชย์จะแตกต่างจากผู้บังคับโดรนทั่วไปที่ใช้ระบบขึ้นทะเบียนเท่านั้น

3.4 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ในการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของไทยและผลการศึกษาของ UNESCAP เกี่ยวกับกฎหมายด้านโลจิสติกส์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า กฎหมายการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์ของไทยมีความสอดคล้องกับกฎหมายในระดับสากล ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ กฎระเบียบในการเข้าสู่ตลาดและเงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจ รายละเอียดดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 การเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศในการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์

กฎระเบียบ/ข้อกำหนดทางกฎหมาย		กฎหมายต่างประเทศ	กฎหมายไทย	
			พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522	พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522
การเข้าสู่ตลาด	การขอใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓	-
การดำเนินธุรกิจ	มาตรฐานรถยนต์	✓	✓	✓
	มาตรฐานผู้ขับขี่รถขนส่ง	✓	✓	-
	มาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่ง	✓	✓	✓

ที่มา: ประมวลโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)

ส่วนกฎหมายด้านการกำกับดูแลการใช้ความเร็ว หลักเกณฑ์การกำหนดอัตราความเร็วของไทย คล้ายคลึงกับหลักการของสหราชอาณาจักร ซึ่งจะพิจารณาจากประเภทของรถและสภาพของถนนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่นในการกำหนดความเร็วให้เหมาะสมกับพื้นที่ และยังไม่มีกำหนดความเร็วตามมาตรฐานหรือความปลอดภัยทางถนนดังเช่นสวีเดน โดยหลักการของไทยทุกท้องที่จะใช้อัตราความเร็วเดียวกันตามที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง (default speed)

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังไม่มีแผนการใช้เทคโนโลยีเครื่องจำกัดความเร็ว เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนน แต่ปัจจุบันกฎหมายไทยมีการบังคับให้ติดตั้งเครื่อง GPS เพื่อกำกับดูแลการใช้ความเร็วสำหรับรถโดยสารสาธารณะและรถสิบล้อขึ้นไปเท่านั้น โดยระบบดังกล่าวจะเป็นเพียงเสียงเตือนเมื่อมีการใช้ความเร็วเกินกว่าที่กำหนด แต่ผู้ขับขี่ยังสามารถใช้ความเร็วได้ตามที่ต้องการ ต่างจากเครื่องจำกัดความเร็วซึ่งจะควบคุมมิให้คนขับสามารถใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดได้

เมื่อพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง เช่น การใช้โดรนในการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ พบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการใช้โดรนที่สอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลการใช้โดรนที่เป็นสากล เช่น การขอใบอนุญาตเป็นผู้บังคับโดรน การขึ้นทะเบียนโดรน การกำหนดเงื่อนไขการบิน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมิได้อนุญาตให้ใช้โดรนเพื่อการขนส่งสินค้า และยังมีได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขการใช้โดรนเพื่อการขนส่งสินค้าที่ชัดเจน หากวิเคราะห์เทียบกับกฎหมายต่างประเทศ พบว่า กฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น จะมีข้อกำหนดเพิ่มเติมจากกฎหมายที่ใช้กำกับการบินโดรนเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป โดยการบินโดรนเพื่อส่งสินค้าจะมีข้อกำหนดเพิ่มเติมใน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ การขอใบอนุญาตบินโดรนเชิงพาณิชย์ การกำหนดพื้นที่ที่อนุญาตให้บินโดรนได้ และการอนุญาตให้ทำการบิน

โดรนนอกระยะสายตา ซึ่งเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อนี้ ยังไม่มีการกำหนดในกฎหมายของไทย รายละเอียดดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 การเปรียบเทียบกฎหมายของไทยและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เกี่ยวกับการใช้โดรนเพื่อขนส่งสินค้า

ข้อกำหนด	สหรัฐอเมริกา	สหราชอาณาจักร	ญี่ปุ่น	ไทย
1. ขอบใบอนุญาตเป็นผู้บินโดรนขนส่งสินค้า	✓ Remote Pilot Certificate	✓	✗	✗ ไม่มีการแยกใบอนุญาตสำหรับการขนส่งสินค้า
2. กำหนดพื้นที่ที่สามารถบินโดรนเพื่อการขนส่ง	✓ บางพื้นที่จำกัดการบินโดรน	✓ อนุญาตในบางพื้นที่	✓ พื้นที่ทางไกล เช่น เกาะ ภูเขา	✗ ยังไม่มีการบินเพื่อขนส่งสินค้า
3. อนุญาตให้บินนอกระยะการมองเห็น	✗	✓	✓	✗

ที่มา: ประมวลโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)

3.5 สรุปอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ของไทย ประกอบกับการประมวลข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมระดมความคิดเห็นในระดับภูมิภาค และการเก็บแบบสอบถาม (รายละเอียดการวิจัยภาคสนามแสดงอยู่ในภาคผนวก) ทางคณะผู้วิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ไว้ 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมาย อีกส่วนหนึ่งคือปัญหาและอุปสรรคที่มีใช้กฎหมาย รายละเอียดดังนี้

3.5.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมาย

1) การกำหนดลักษณะของรถในใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดลักษณะของรถยนต์ที่อนุญาตให้ใช้รับจ้างขนส่งสัตว์และสิ่งของ และกำหนดให้รถยนต์ที่ใช้รับจ้างขนส่งนั้นจะต้องจดทะเบียนและเสียภาษีตามกฎหมายขนส่งทางบก อย่างไรก็ตาม ลักษณะของรถรับจ้างขนส่งที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมายนั้นยังไม่ครอบคลุมกลุ่มรถกระบะ (รถปิกอัพ) ปัจจุบันจึงพบว่ารถกระบะที่ใช้รับจ้างขนส่งมิได้จดทะเบียนเป็นรถรับจ้างตามกฎหมายขนส่งทางบก แต่จะจดทะเบียนตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 เช่น การจดทะเบียนเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล (ป้ายทะเบียน

สีขาวตัวอักษรสีดำ) หรือรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล (ป้ายทะเบียนสีขาวตัวอักษรสีเขียว) ซึ่งถือว่าเป็นการใช้รถยนต์ผิดประเภท เนื่องจากนิยามของรถยนต์ส่วนบุคคล ตาม พ.ร.บ. รถยนต์ฯ ไม่อนุญาตให้ใช้รถเพื่อเป็นการประกอบการรับจ้างขนส่ง¹²⁶ การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการรับจ้างจึงถือว่ามีความผิดและมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท¹²⁷

เนื่องจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายจึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ โดยเฉพาะเรื่องนิยามของรถรับจ้างขนส่งสินค้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน ทำให้ผู้ประกอบการขนส่งไม่ทราบว่าควรจดทะเบียนรถกระบะที่ใช้สำหรับรับจ้างขนส่งสินค้าตามกฎหมายฉบับใด กลายเป็นช่องว่างทางกฎหมายให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้กฎหมายได้

2) การกำหนดเพดานความเร็ว

การกำหนดอัตราความเร็วในปัจจุบันมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับสภาพถนนและขาดความยืดหยุ่นในการกำหนดความเร็ว ในทางปฏิบัติรถส่วนใหญ่จึงใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะบริเวณชานเมืองหรือถนนที่มีหลายช่องจราจร จากเกณฑ์การกำหนดความเร็วในปัจจุบันจึงกลายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถทำเวลาหรือทำการขนส่งในระยะเวลาอันรวดเร็วได้

นอกจากนี้ จากกฎหมายเรื่อง GPS ที่กำหนดให้รถบรรทุกขนส่งตั้งแต่สิบล้อขึ้นไปต้องติดตั้งเครื่องบันทึกการเดินทางของรถ เพื่อควบคุมกำกับดูแลคนขับรถ และลดอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยกำกับการใช้ความเร็วของผู้ขับรถโดยจะส่งสัญญาณเสียงเตือน เมื่อผู้ขับรถใช้ความเร็วเกินจากที่กำหนดไว้ตามกฎหมายจราจรทางบกและกฎหมายทางหลวง เช่น รถสิบล้อที่มีน้ำหนักเกิน 1,200 กิโลกรัมขึ้นไป หากวิ่งขนส่งในเขตกรุงเทพมหานคร อนุญาตให้ใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่กรณีวิ่งในเขตทางหลวงชนบทจะอนุญาตให้ใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เป็นต้น หากผู้ขับรถใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จะมีโทษปรับครั้งละ 1,000 บาท

อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการขนส่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การติดตั้งเครื่อง GPS แม้จะมีประโยชน์ในแง่ของความปลอดภัยทางถนน แต่บางครั้งกฎหมายดังกล่าวกลับกลายเป็นเครื่องมือของรัฐในการติดตามความเร็วของรถและเรียกเก็บค่าปรับได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังส่งผลให้ผู้ให้บริการบางรายเลือกใช้บริการจากรถขนส่งที่ยังไม่ได้ถูกควบคุมจากกฎหมาย GPS เช่น เลือกใช้บริการขนส่งด้วยรถกระบะซึ่งสามารถวิ่งด้วยความเร็วที่สูงกว่า เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงและการบังคับใช้กฎหมายผังเมือง

¹²⁶ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 “รถยนต์ส่วนบุคคล” หมายความว่า รถยนต์นั่งส่วนบุคคล และรถยนต์บรรทุก

¹²⁷ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 21 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถไม่ตรงตามประเภทที่จดทะเบียนไว้ ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ปัญหาของผู้ประกอบการขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ที่มีคลังสินค้าจะเกิดขึ้นเมื่อผังเมืองมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องย้ายคลังสินค้าอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งการปรับผังเมืองส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการขยายตัวของเมืองและแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้การเปลี่ยนแปลงผังเมืองส่วนมากส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องย้ายไปอยู่ในพื้นที่ที่ไกลจากผู้ให้บริการ และนอกจากปัญหาการย้ายสถานประกอบการและคลังสินค้าแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจยังร้องเรียนถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองให้มีความเท่าเทียมกัน

4) การบังคับใช้กฎหมายเรื่องการแสดงบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ฝากส่งสินค้า

แม้ว่าประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ อาทิ การแสดงบัตรประชาชนของผู้ฝากส่งสินค้าจะมีผลบังคับใช้แล้ว แต่ปัจจุบันมีเพียงผู้ให้บริการขนส่งบางรายเท่านั้นที่ปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ซึ่งผู้ประกอบการบางรายลงทุนในเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อใช้เก็บข้อมูลของผู้ฝากส่งสินค้า ขณะที่ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย และในทางปฏิบัติยังไม่มีมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

5) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นการสร้างแต้มต่อให้กับกลุ่มนักลงทุนต่างชาติหรือกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่

การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับนักลงทุนที่ทำศูนย์กระจายสินค้า อาทิ ศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย ด้วยการยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร การยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี นอกจากนี้ ผู้ขอรับการส่งเสริมอาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลถึง 3 ปี หากลงทุนตามเงื่อนไข เช่น กรณีมีการนำระบบอัตโนมัติหรือหุ่นยนต์มาใช้ โดยจำกัดวงเงินร้อยละ 50 ของเงินลงทุนโดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน กรณีมีการใช้เครื่องจักรที่มีการเชื่อมโยงหรือสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรระบบอัตโนมัติในประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของมูลค่าเครื่องจักรที่ใช้ในโครงการ โดยจำกัดวงเงินร้อยละ 100 ของเงินลงทุนโดยไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ยื่นคำขอรับการส่งเสริมการลงทุนภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2563 เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการไทยตั้งข้อสังเกตว่าการให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวจะยิ่งสร้างความได้เปรียบให้แก่กลุ่มทุนต่างชาติ ซึ่งปกติแล้วกลุ่มทุนต่างชาตินั้นมีความได้เปรียบจากเงินทุนและเทคโนโลยี การลดหย่อนภาษีจะทำให้ผู้ประกอบการไทยแข่งขันกับกลุ่มต่างชาติได้ยากขึ้น

3.5.2 ปัญหาและอุปสรรคที่มีกฎหมาย

1) การแข่งขันด้านราคา

การแข่งขันด้านราคาอย่างรุนแรงในธุรกิจขนส่ง โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่ให้บริการในลักษณะครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ (vertical integration) ซึ่งจะมีความได้เปรียบในด้านเงินทุนความสามารถในการแข่งขัน และฐานลูกค้า ตัวอย่างเช่น ธุรกิจขนส่งที่เชื่อมโยงกับธุรกิจ e-marketplace เป็นต้น ทำให้ผู้ประกอบการขนส่งกลุ่มนี้สามารถกำหนดอัตราค่าบริการได้ต่ำกว่าผู้ประกอบการรายอื่นๆ ในตลาด จนกระทั่งเกิดคำถามต่อการตั้งราคาดังกล่าวว่าจะเข้าข่ายเป็นการทุ่มตลาดหรือไม่ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันแบบตัดราคากันมากกว่าการแข่งขันที่คุณภาพบริการ ซึ่งแม้ในระยะสั้นผู้ใช้บริการจะได้ประโยชน์จากราคาค่าบริการที่ถูก แต่ในระยะยาวจะส่งผลต่อคุณภาพบริการขนส่งในภาพรวม นอกจากนี้ สงครามราคายังเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการขนส่งรายใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อความหลากหลายของผู้ใช้บริการในตลาด

2) การเข้าถึงลูกค้าและการได้รับการยอมรับจากผู้ให้บริการของกลุ่มผู้ประกอบการขนส่งไทย

ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ไม่รู้จักผู้ให้บริการขนส่งที่เป็นสัญชาติไทย แต่มักจะคุ้นเคยกับผู้ให้บริการขนส่งที่เป็นทุนต่างชาติ ซึ่งผู้ให้บริการต่างชาติจะมีความได้เปรียบด้านเงินทุนในการทำการตลาดให้เป็นที่รู้จักและมีความน่าเชื่อถือ มีการใช้เทคโนโลยีการให้บริการที่ทำให้กลุ่มลูกค้าเข้าถึงบริการได้สะดวก เช่น การให้บริการผ่านแอปพลิเคชัน เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ให้บริการต่างชาติมักมีโปรโมชั่นลดค่าบริการขนส่ง ทำให้ผู้ใช้บริการนิยมใช้บริการของต่างชาติมากกว่าบริการของผู้ประกอบการไทย

3) การขาดแคลนบุคลากรภาคโลจิสติกส์

เนื่องจากความต้องการบริการขนส่งที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานในภาคโลจิสติกส์เพิ่มขึ้นเช่นกัน จากการศึกษาแนวโน้มความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานในประเทศไทย ช่วงปี 2560-2564 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีกำลังแรงงานในภาคการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและคมนาคมรวม 6.8 แสนคน ขณะที่แนวโน้มความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมบริการขนส่งทางบก ปี พ.ศ. 2560-2564 มีความต้องการแรงงานเฉลี่ย 8.4 แสนคน นอกจากนี้ จากข้อมูลอัตราการเปลี่ยนแปลงของความต้องการแรงงาน ในปี พ.ศ. 2560 – 2564 เทียบกับปี พ.ศ. 2559 พบว่า กิจกรรมคลังสินค้าและกิจกรรมสนับสนุนการขนส่ง ติดอันดับที่ 5 ของอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มจาก 2.14 แสนคน เป็น 2.81 แสนคน

ทั้งนี้ ตัวอย่างแรงงานในภาคโลจิสติกส์ที่เป็นที่ต้องการ อาทิ ผู้บริหารด้านโลจิสติกส์ เจ้าหน้าที่วางแผนขนส่งสินค้า พนักงานแพคสินค้า พนักงานจัดส่งสินค้า พนักงานยกของ เจ้าหน้าที่คลังสินค้า เป็นต้น ปัจจุบันมีการแย่งชิงแรงงานในตำแหน่งจัดส่งสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างความได้เปรียบให้แก่ผู้ประกอบการได้ หากผู้ส่งของมีความเชี่ยวชาญก็จะสามารถส่งสินค้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ในอนาคตหากไม่มีการพัฒนาระบบการร่วมขนหรือมาตรการส่งเสริมกำลังคนในภาคโลจิสติกส์ อาจนำไปสู่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและการแย่งชิงบุคลากรในธุรกิจขนส่งได้

3.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำข้อเสนอต่อการลดปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ โดยจะแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกจะเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ซึ่งคาดว่าจะสามารถเริ่มดำเนินการได้ก่อน ในขณะที่ข้อเสนอระยะที่สองจะเป็นข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมาย ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานกับหน่วยงานที่กำกับดูแลกฎหมายแต่ละฉบับและอาจใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ รายละเอียดของข้อเสนอทั้งสองระยะมีดังต่อไปนี้

ระยะแรก

❖ ประการแรก การพัฒนามาตรฐานการขนส่งและระบบร่วมขนสินค้า

สสว. ควรประสานกับกลุ่มผู้ประกอบการขนส่งรวมถึงสมาคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดตั้ง “สภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย” เพื่อเป็นกลไกในการยกระดับและกำกับดูแลธุรกิจขนส่ง ทั้งนี้ การจัดตั้งสภาดังกล่าวจะช่วยยกระดับคุณภาพการให้บริการของธุรกิจขนส่ง เป็นการสร้าง

มาตรฐานบริการและความปลอดภัยในการขนส่งสินค้า เช่น การควบคุมพฤติกรรมของผู้ขับรถขนส่ง การกำกับดูแลปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน เป็นต้น รวมถึงบทบาทในการกำกับดูแลการแข่งขัน เช่น การกำหนดอัตราค่าบริการ หรือการกำหนดบทลงโทษกรณีแข่งขันโดยการตัดราคา เป็นต้น

เบื้องต้นทางภาคเอกชน อาทิ สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์แห่งประเทศไทย สมาคมขนส่งสินค้าทางบก และสมาคมอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมมือกันจัดทำร่างกรอบการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์การขนส่งของประเทศไทย เช่น การพัฒนามาตรฐานการขนส่งภายในประเทศ การสร้างพันธมิตรระหว่างผู้ประกอบการ การเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการร้องเรียนปัญหาหรือแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนส่ง (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ฉ ร่างกรอบการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย) ทั้งนี้ ทาง สสว. อาจต่อยอดการผลักดันการจัดตั้งสภาขนส่งสินค้าฯ จากกรอบดังกล่าว

อนึ่ง การสร้างมาตรฐานการขนส่งที่ได้รับการยอมรับร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ จะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าร่วมในระบบงานขนส่งของผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ ซึ่งเมื่อเกิดมาตรฐานในการขนส่งแล้ว ก็จะสามารถต่อยอดการพัฒนาแบบร่วมชน (Joint Delivery System: JDS) เพื่อรองรับปริมาณงานขนส่งในอนาคต และยังช่วยลดต้นทุนในการวางโครงข่ายรถขนส่งของผู้ประกอบการแต่ละราย อีกทั้งการหาพันธมิตรทางธุรกิจหรือการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการจะทำให้เกิดการใช้โครงข่ายของผู้ประกอบการที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดการสูญเสียจากการวิ่งรถเที่ยวเปล่าได้

❖ ประการที่สอง การแก้ปัญหาการแข่งขันด้านราคาที่อาจเข้าข่ายการทุ่มตลาด

สสว. ควรชี้แจงวิธีการแก้ปัญหากรณีเกิดการตัดราคาที่เข้าข่ายการทุ่มตลาดให้แก่ผู้ประกอบการ โดยกระบวนการจะเริ่มจากการยื่นเรื่องไปที่สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เพื่อพิสูจน์ว่าการตั้งราคาค่าบริการขนส่งของผู้ให้บริการนั้นเข้าข่ายการทุ่มตลาดหรือไม่ ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในการพิจารณา

หลักเกณฑ์การพิจารณาการทุ่มตลาดนั้นจะถูกกำหนดภายใต้ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ซึ่งมาตรา 50 (1) กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม โดยลักษณะการทุ่มตลาดต้องมีสามองค์ประกอบด้วยกัน ประกอบด้วย

- (1) ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายกระทำการทุ่มตลาดจะต้องเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด คือ เป็นผู้เล่นรายใหญ่ที่สุดในตลาดมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 50 ขึ้นไปและมียอดขายตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นผู้เล่นในตลาดสามอันดับแรกมีค่าการกระจุกตัว

(Concentration ratio: CR3) ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป และผู้ประกอบการแต่ละราย จะต้องมียอดขายตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป

- (2) การตั้งราคามีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดคู่แข่ง เช่น การตั้งราคาสินค้าหรือค่าบริการต่ำกว่าต้นทุนแปรผันเฉลี่ย เป็นต้น ยกเว้นผู้ประกอบการได้ชี้แจงเหตุผลที่ตั้งราคาเช่นนั้นแก่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เช่น เป็นการตั้งราคาสำหรับส่งเสริมสินค้าหรือบริการระยะสั้น เป็นต้น
- (3) การตั้งราคาดังกล่าวไม่เข้าข่ายกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์รองรับ หรือมีเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนด

หากคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วพบว่าเกิดการทุ่มตลาดจริง ผู้ประกอบการที่กระทำการทุ่มตลาดจะมีความผิด โดยมีโทษทางอาญาระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือถูกปรับไม่เกินร้อยละ 10 ของยอดขายในปีที่กระทำความผิด

❖ ประการที่สาม การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ

สสว. ควรจัดทำมาตรการหรือจัดทำโครงการร่วมกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีในการทำธุรกิจและการให้บริการ เช่น การใช้เครื่องมือในการตัดแยกพัสดุ เครื่องมือในการลำเลียงสินค้า การพัฒนาแอปพลิเคชันในการให้บริการ หรือการสร้างแพลตฟอร์มเพื่อให้ลูกค้าเข้าถึงบริการได้สะดวกยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ทาง สสว. ควรจัดทำความร่วมมือกับสถาบันการเงินเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สำหรับการลงทุนในเทคโนโลยีที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

❖ ประการที่สี่ การส่งเสริมธุรกิจขนส่งผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐอาจช่วยส่งเสริมผู้ประกอบการขนส่งผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการขนส่งทุกขนาดสามารถเข้าถึงข่าวสารและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างบริการด้านการขนส่งของภาครัฐ ตัวอย่างโครงการของรัฐที่ต้องใช้บริการขนส่ง เช่น โครงการรถไฟที่จะต้องมีการจัดส่งและกระจายสินค้าไปในต่างจังหวัด เป็นต้น

ระยะที่สอง

- ❖ **ประการแรก** การขยายขอบเขตลักษณะรถที่ใช้เพื่อขนส่งสัตว์และสิ่งของตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และการปรับนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522

เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนรถยนต์ที่ใช้ในการรับจ้างขนส่งยังขาดความชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มรถกระบะ เนื่องจากลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งตามนิยามของ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ครอบคลุมกลุ่มรถกระบะ ขณะที่ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มีนิยามสำหรับรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมการใช้รถยนต์เพื่อรับจ้างขนส่งสิ่งของ

ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอให้ทาง สสว. เสนอให้กรมการขนส่งทางบกทบทวนการกำหนดลักษณะของรถที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ในการประกอบการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของตามที่ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2524 โดยเสนอให้ขยายขอบเขตลักษณะรถให้ครอบคลุมกลุ่มรถกระบะที่ใช้รับจ้าง เนื่องจากในกระบวนการขอใบอนุญาตประกอบการขนส่งตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง ซึ่งปัจจุบันลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งสินค้ายังจำกัดเฉพาะรถขนส่งขนาดใหญ่เท่านั้น

นอกจากนี้ ทาง สสว. ควรเสนอให้กรมการขนส่งทางบกพิจารณาขยายขอบเขตนิยามรถยนต์ส่วนบุคคล จากนิยามของรถยนต์ส่วนบุคคลใน พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 จะมีสองประเภท ได้แก่ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล และรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล ซึ่งต้องมีได้ใช้ประกอบการขนส่งตามกฎหมายขนส่งทางบก ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเสนอให้กรมการขนส่งทางบกศึกษาความเป็นไปได้ที่จะอนุญาตให้สามารถนำรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลมาใช้ในการรับจ้างขนส่งสินค้าได้ โดยทำการแก้ไขนิยามใน พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 วรรค 5 “รถยนต์ส่วนบุคคล”

สาเหตุที่ต้องขยายนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล คือ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในขั้นตอนของการจดทะเบียนรถและสะดวกต่อการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของธุรกิจขนส่งในปัจจุบัน ซึ่งแนวโน้มการดำเนินธุรกิจจะมีการแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกันมากขึ้น (sharing economy) เช่น การนำรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลมาร่วมวิ่งขนส่งสินค้า โดยที่เจ้าของรถนั้นไม่ได้มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจขนส่งเป็นของตนเอง ฉะนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้รับจ้างขนส่งรายย่อยจึงเสนอให้มีการขยายนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลดังที่กล่าวไปข้างต้น

อย่างไรก็ดี ทางคณะผู้วิจัยได้ศึกษาตัวอย่างการจดทะเบียนรถยนต์ในต่างประเทศ พบว่า กรณีการจดทะเบียนรถยนต์ในสหรัฐอเมริกาจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ แต่รูปแบบการจดทะเบียนโดยหลักการทั่วไปจะไม่มีลักษณะการแยกจดทะเบียนตามประเภทรถยนต์ดังเช่นของไทย ส่วนค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนนั้นบางรัฐอาจกำหนดให้เป็นอัตราเดียว ส่วนบางรัฐอาจกำหนดให้คำนวณตามน้ำหนักของรถยนต์ ขณะที่แผ่นป้ายทะเบียนนั้นจะแบ่งหลักๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่ ป้ายทะเบียนทั่วไป ป้ายพิเศษ (มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม) และป้ายทะเบียนสำหรับกลุ่มผู้พิการ เป็นต้น¹²⁸

❖ ประการที่สอง การปรับหลักเกณฑ์การกำหนดความเร็วให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

¹²⁸ ที่มา: <https://www.justlanded.com/english/United-States/USA-Guide/Travel-Leisure/Vehicle-regulations>

สสว. ควรเสนอให้กระทรวงคมนาคมทบทุนการกำหนดเขตความเร็วรถยนต์ เนื่องจากความเร็วที่กำหนดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 อาจไม่เหมาะสมกับการใช้ความเร็วในสภาพความเป็นจริง ฉะนั้น จึงเสนอให้กระทรวงคมนาคมมีการปรับรูปแบบการกำหนดเขตความเร็วให้สอดคล้องกับสภาพถนนในแต่ละท้องที่ โดยออกกฎหมายเพื่อให้อำนาจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดความเร็ว อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมทางหลวง ให้สามารถพิจารณากำหนดเขตอัตราความเร็วของการวิ่งรถตามความเหมาะสมของพื้นที่หรือสภาพถนน (design speed) เช่น บริเวณชุมชนให้ใช้ความเร็วต่ำ แต่ถ้าเป็นชานเมือง ถนนที่มีหลายช่องจราจร หรือถนนทางตรงยาวสามารถใช้ความเร็วได้สูง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ในการกำหนดความเร็วจะต้องอยู่บนพื้นฐานเรื่องความปลอดภัย

❖ **ประการที่สาม** การวางผังเมืองเพื่อรองรับการจัดทำศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า

ทาง สสว. ควรเสนอให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางแผนพื้นที่ศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า ซึ่งจัดอยู่ภายใต้ที่ดินประเภทคลังสินค้า ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่และการพัฒนาศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าจะเป็นการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ใช้ร่วมกัน (common facilities) เพื่อรองรับต่อความต้องการบริการขนส่งและคลังสินค้า และเป็นการลดปัญหาการจราจรและความแออัดในเมืองอันเนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจขนส่ง

❖ **ประการที่สี่** การส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการขนส่ง

ทาง สสว. ควรเสนอให้กระทรวงคมนาคมศึกษาความเป็นไปได้ในการออกกฎหมายเพื่อเอื้อให้ผู้ประกอบการขนส่งสามารถทดลองนำโดรนมาใช้ในการขนส่งสินค้าได้ โดยอาจพิจารณากำหนดประเภทของโดรนเพิ่มเติมจากประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ซึ่งเดิมไม่ได้ระบุถึงประเภทของโดรนที่ใช้ในการขนส่งสินค้า นอกจากนี้ ทางกระทรวงคมนาคมควรพิจารณาปลดล็อคเงื่อนไขการบินโดรนเพื่อให้เอื้อต่อการนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ อาทิ การพิจารณากำหนดพื้นที่ที่สามารถบินโดรนขนส่งสินค้า เช่น พื้นที่ท่าंगไกล พื้นที่ภูเขา และการพิจารณาอนุญาตให้บินโดรนนอกระยะสายตาในบางพื้นที่ เป็นต้น

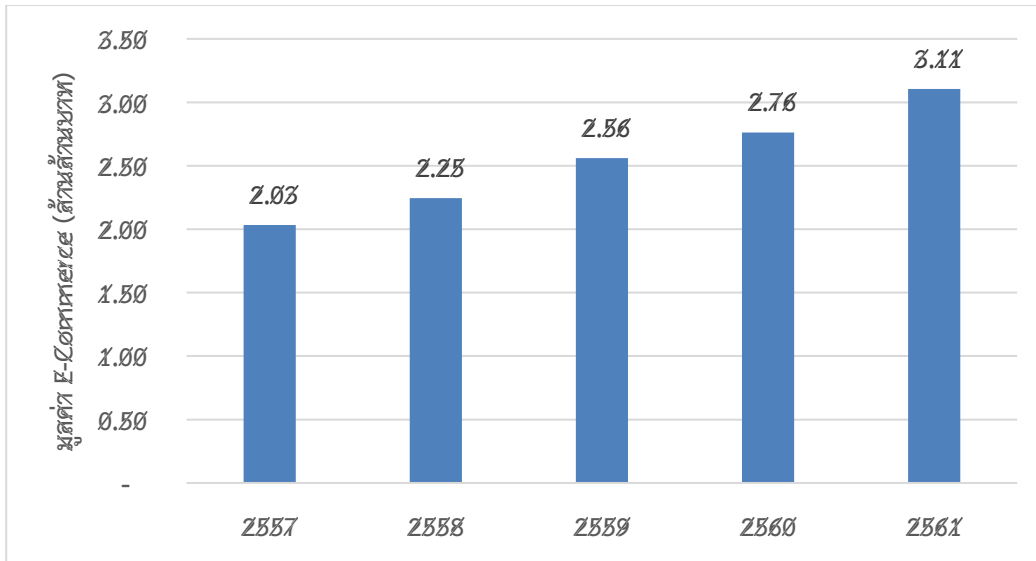
บทที่ 4

ธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความนิยมต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ ซึ่งผู้ซื้อสามารถเปรียบเทียบและเลือกซื้อสินค้าได้อย่างหลากหลาย จากพฤติกรรมผู้บริโภคดังกล่าวทำให้ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวด้วยการเพิ่มช่องทางการขายสินค้า การค้าขายในร้านค้าแบบทั่วไปมีอาจสร้างผลกำไรได้เท่าที่ควร ผู้ประกอบการหลายรายจึงหันมาใช้ช่องทางการค้าออนไลน์มากขึ้น ทั้งการจำหน่ายผ่านตัวกลางการตลาดออนไลน์ (E-Marketplace) เช่น ลาซาด้า (Lazada) ช้อปปี้ (Shopee) ฯลฯ หรือการจำหน่ายออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยตรง เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) หรือ อินสตาแกรม (Instagram) ในขณะที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ อาจเลือกแพลตฟอร์ม (platform) เพื่อขายสินค้าของตนเองโดยตรง เช่น เซ็นทรัลออนไลน์ (Central online) ท็อปออนไลน์ (Top online) โลตัสออนไลน์ (Lotus online) ฯลฯ

ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) พบว่า จากปี พ.ศ. 2557 - 2561 การเติบโตของธุรกิจ E-Commerce ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 12.08 ตามรูปที่ 4.1 โดยในปี พ.ศ. 2561 มูลค่าตลาด E-Commerce ของไทยสูงถึง 3.1 ล้านล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตจากปี พ.ศ. 2560 เป็นร้อยละ 14.04 ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการไทยอีกไม่น้อยเข้าสู่ตลาดการค้าแบบออนไลน์มากขึ้น อนึ่ง หากคิดสัดส่วนมูลค่า E-Commerce เทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มูลค่า E-Commerce มีสัดส่วนต่อ GDP เกือบร้อยละ 20 ขณะที่หากเปรียบเทียบกับ GDP ภาคการค้าปลีกค้าส่งและบริการเอกชนของทั้งประเทศและ SME จะเห็นว่ามูลค่า E-Commerce มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 37 และ 62 ตามลำดับ รายละเอียดตามที่แสดงในตารางที่ 4.1

รูปที่ 4.1 มูลค่า E-Commerce ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 - 2561

ที่มา: รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ปี 2560, สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.1 สัดส่วนมูลค่า E-Commerce ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

	2557	2558	2559	2560	2561
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ : GDP (ล้านล้านบาท)					
● รวมทั้งประเทศ	13.23	13.74	14.56	15.45	16.32
● ภาคการค้าปลีกค้าส่งและบริการเอกชน ของ SME	6.23	6.71	7.25	7.81	8.34
● ภาคการค้าปลีกค้าส่งและบริการเอกชน ของ SME	3.60	3.88	4.23	4.60	4.95
มูลค่า E-Commerce (ล้านล้านบาท)	2.03	2.25	2.56	2.76	3.11
● สัดส่วนมูลค่า E-Commerce ต่อ GDP ของทั้งประเทศ	15.37	16.34	17.59	17.88	19.03
● สัดส่วนมูลค่า e-commerce ต่อ GDP ภาคการค้าปลีกค้าส่งและบริการเอกชน ของทั้งประเทศ	32.65	33.47	35.30	35.38	37.23
● สัดส่วนมูลค่า E-Commerce ต่อ GDP ภาคการค้าปลีกค้าส่งและบริการเอกชน ของ SME	56.44	57.86	60.53	60.08	62.77

ที่มา: วิเคราะห์และรวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (สิงหาคม 2561)

หมายเหตุ: ข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ สืบค้นจากรายงานสถานการณ์ SME ปี 2562

(<https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=215>)

ทว่า หากมองในมุมกลับกันการซื้อสินค้าออนไลน์โดยที่ผู้บริโภคไม่เห็นสินค้าจริงก่อนตัดสินใจซื้อ อาจมีความเสี่ยงต่อการได้รับสินค้าปลอม สินค้าไม่ได้คุณภาพ หรือสินค้าไม่ได้ตามภาพที่ร้านค้าโฆษณาไว้ ทำให้หน่วยงานรัฐหลายแห่งจำเป็นต้องออกมาตรการเพื่อควบคุมพฤติกรรมของร้านค้าออนไลน์ เพื่อมิให้เกิดการเอาเปรียบต่อผู้บริโภค ทั้งในแง่ของคุณภาพสินค้า การจัดส่งสินค้า ตลอดจนการชำระเงิน ส่งผลให้ผู้ประกอบการในตลาด E-Commerce ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบดังกล่าว

อนึ่ง เพื่อให้การประกอบธุรกิจ E-Commerce สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจจึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับตัวของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ของไทย เนื่องจากต้นทุนของ SME อาจมีน้อยกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ และกฎระเบียบหลายข้ออาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกีดกันการเข้าตลาดของ SME ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

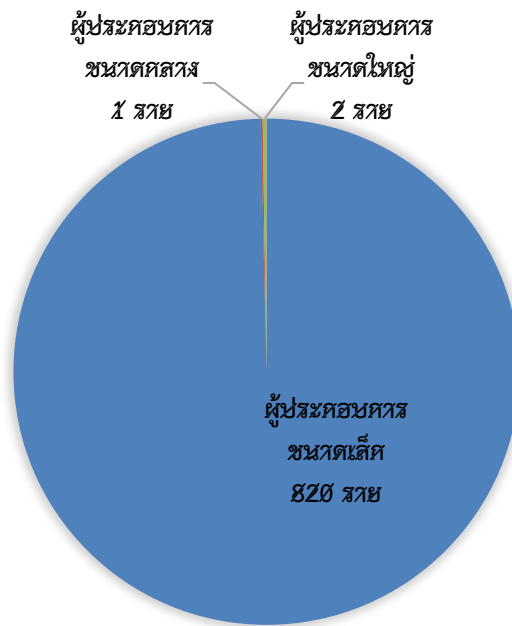
4.1 สภาพการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ในประเทศไทย

การประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือธุรกิจ E-Commerce เป็นธุรกิจที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มธุรกิจขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งตามคำนิยามของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์¹²⁹ให้หมายถึงกระบวนการซื้อขายสินค้าที่จัดไว้เป็นการเฉพาะในเว็บไซต์ การดาวน์โหลดผ่านทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการขายปลีกโดยการประมูลขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การขายสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ยาสูบ สิ่งทอ เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องหนัง สินค้าทางเภสัชภัณฑ์ และทางการแพทย์ เครื่องหอม เครื่องสำอาง อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ

ทั้งนี้ จากข้อมูลการจดทะเบียนผู้ประกอบการ E-Commerce ในประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้ประกอบการที่จดทะเบียนเพียง 823 ราย ทั้งนี้ หากจำแนกตามขนาดธุรกิจโดยพิจารณาจากจำนวนการจ้างงาน พบว่า เป็นผู้ประกอบการรายเล็ก (Small) มากถึง 820 ราย ขณะที่ มีจำนวนผู้ประกอบการขนาดกลาง (Medium) เพียง 1 ราย และผู้ประกอบการรายใหญ่เพียง 2 ราย เท่านั้น ตามที่แสดงในรูปที่ 4.2 ด้านล่าง

¹²⁹ ธุรกิจขายปลีกทางอินเทอร์เน็ต รหัส TSIC 47912 จำแนกตามการจัดกลุ่มประเภทธุรกิจของนิติบุคคล โดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ file:///C:/Users/Thanthip/Downloads/book_business_man.pdf

รูปที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้ประกอบการ E-Commerce ที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2561

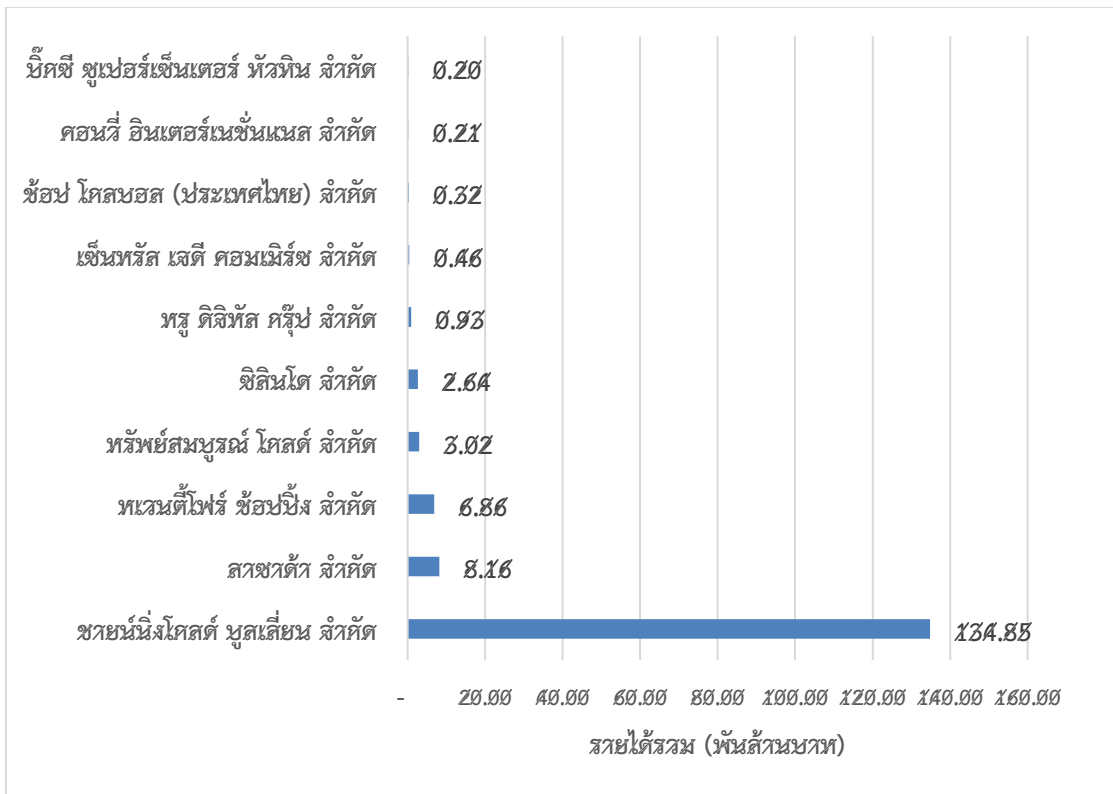

ที่มา: คลังข้อมูลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (สืบค้น ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2562)

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2561 รายได้รวมของกลุ่มธุรกิจ E-Commerce ในฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีมูลค่า 721.33 ล้านบาท ซึ่งหากวิเคราะห์โครงสร้างตลาดการแข่งขันในกลุ่มธุรกิจ E-Commerce จะพบว่า บริษัทที่มีรายได้สูงสุด 5 อันดับแรก ตามที่แสดงในรูปที่ 4.3 ได้แก่

- บริษัท ชายนิงโกลด์ บูลเลียน จำกัด เป็นกลุ่มบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายทองคำแท่งออนไลน์ มีรายได้สูงสุดในปี พ.ศ. 2560 สูงถึง 134,848 ล้านบาท
- บริษัท ลาซาด้า จำกัด (Lazada) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปในการจำหน่ายสินค้าทุกประเภททางอินเทอร์เน็ต มีรายได้ประมาณ 8,162 ล้านบาท
- บริษัท ทเวนตีโฟร์ ซ้อปปีง จำกัด หรือ 24 shopping ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของซีพี มีรายได้รวมทั้งหมด 6,864 พันล้านบาท
- บริษัท ทรัพย์สมบูรณ์ โกลด์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทออกแบบ ผลิต และจำหน่ายอัญมณีเพชร พลอย และจัดจำหน่ายออนไลน์ มีรายได้รวม 3,021 ล้านบาท
- บริษัท ชิลินโด จำกัด (Chilindo) เป็นบริษัทที่ให้บริการขายปลีกสินค้าทางอินเทอร์เน็ต มีรายได้รวม 2,637 ล้านบาท

รูปที่ 4.3 ผู้ประกอบการ E-Commerce ที่มีรายได้สูงสุด 10 รายแรกของปี พ.ศ. 2561

ที่มา: คลังข้อมูลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (สืบค้น ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2562)

4.2 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้เป็นการเฉพาะ มีเพียงการนำกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการกำกับดูแลแทนเท่านั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2553

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2553 ข้อ 5¹³⁰ กำหนดให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ ไม่ว่าจะส่วนบุคคล

¹³⁰ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ข้อ 5 ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (1) การขาย หรือให้เช่า แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง (2) การขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี (3) การซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (4) การบริการอินเทอร์เน็ต (5) การให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

ธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งในส่วนที่ถือว่าเป็นการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้แก่

- (1) การซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider : ISP)
- (2) ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Web Hosting)
- (3) บริการตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ (E-Marketplace)

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการทุกรายทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่จะประกอบธุรกิจ E-Commerce จะต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หากบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือ E-Commerce ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์ย่อมมีความผิดตาม พ.ร.บ. ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 มีโทษปรับเป็นรายวันจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

4.2.2 ข้อบังคับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549

อนึ่ง นอกจากการจดทะเบียนพาณิชย์ภายใต้ประกาศกระทรวงพาณิชย์แล้ว เพื่อส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นที่น่าเชื่อถือ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ออกข้อบังคับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ภายใต้ข้อบังคับดังกล่าวกำหนดให้ “ข้อ 5 ผู้ประกอบธุรกิจที่ขอใช้เครื่องหมายรับรองต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

5.1 เป็นนิติบุคคลและได้จดทะเบียนพาณิชย์ ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ประเภทพาณิชย์กิจการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน

5.2 เป็นเจ้าของชื่อโดเมน

5.3 ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ หรือชื่อทางการค้า ชื่อเว็บไซต์ เลขทะเบียนพาณิชย์ ที่ตั้งของสถานประกอบการ หรือที่ตั้งของตัวแทนบริษัท แผนก หรือบุคคลที่สามารถติดต่อได้ วิธีการติดต่อ และหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) และเวลาทำการ

(6) การบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (7) การผลิตรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอปบันทึก วีดิทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง (8) การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต (9) การให้บริการฟังเพลง และร้องเพลงโดยคาราโอเกะ (10) การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์ (11) การให้บริการตู้เพลง (12) โรงงานแปรรูปภาพ แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

5.4 การเสนอซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการใดๆ จะต้องแสดงรายละเอียดข้อมูลที่ชัดเจนและเพียงพอซึ่งสภาพลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนเงื่อนไข วิธีการสั่งซื้อหรือขายและตอบรับหรือข้อมูลอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ผู้สั่งซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการจะได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจตกลงทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น ดังนี้

- (1) ราคาสินค้าหรือบริการที่เสนอซื้อหรือขายต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นราคาเท่าใดในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นใด เช่น ภาระภาษี ค่าระวางบรรทุกสินค้า หรือค่าบริการจัดส่ง ต้องระบุให้ชัดเจน
- (2) วิธีการและระยะเวลาในการชำระราคาสินค้าหรือบริการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการด้วยวิธีการใด อย่างไร ชำระทั้งหมดหรือเป็นงวด ด้วยเงินสด และต้องชำระภายในระยะเวลาเท่าใดนับแต่วันก่อให้เกิดสัญญา รวมทั้งการดำเนินการในกรณีที่มีการผิดนัดชำระราคา
- (3) การส่งมอบสินค้าหรือการให้บริการต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาอันควร และต้องระบุให้ชัดเจนว่ามีวิธีการและระยะเวลาในการส่งมอบสินค้าหรือบริการอย่างไร

5.5 การโฆษณา การเสนอซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการ ต้องมีรูปแบบที่เหมาะสมไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี

5.6 ต้องมีระบบทบทวนและยืนยันการสั่งซื้อ และมีทางเลือกในการยกเลิกหรือยืนยันการตกลงทำธุรกรรม ก่อนที่จะมีการตกลงซื้อขาย ซึ่งอย่างน้อยต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการสั่งซื้อ วิธีการกรอกข้อมูล การยืนยันการสั่งซื้อในแบบการสั่งซื้อ เงื่อนไขและข้อตกลงของธุรกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายสามารถเข้าไปตรวจสอบได้ และมีรายละเอียดที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายสามารถติดต่อได้ หากต้องการตรวจสอบสถานะของสินค้าหรือบริการที่สั่งไว้ และควรมีระบบแจ้งให้ผู้ซื้อหรือผู้ขายทราบถึงความล่าช้าในการจัดส่งสินค้าที่เกิดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ยกเลิกสินค้าได้

5.7 ต้องจัดให้มีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดรายละเอียดในการคุ้มครองข้อมูลดังกล่าว ประกอบด้วย ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะทำการจัดเก็บ วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ เทคโนโลยีหรือวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งการนำไปใช้ หรือเปิดเผยต่อบุคคลที่สาม หากมีการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังบุคคลที่สามจะต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอ รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่นำมาใช้ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลแล้ว

5.8 ต้องจัดให้มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในการทำธุรกรรมของผู้ซื้อหรือผู้ขาย โดยมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับข้อมูลที่มีการจัดเก็บและส่งผ่าน และมีการป้องกันรักษาความลับของผู้ซื้อหรือผู้ขาย

5.9 ต้องจัดให้มีระบบในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยมีช่องทางที่จะให้ผู้บริโภคสามารถร้องเรียนหรือสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการได้และเมื่อมีการร้องเรียนหรือสอบถามจะต้องแจ้งให้ผู้ร้องเรียนหรือผู้สอบถามทราบถึงการได้รับข้อร้องเรียนหรือข้อสอบถามและวิธีการดำเนินการ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อร้องเรียนหรือข้อสอบถาม

5.10 กรณีสินค้าหรือบริการอาจมีผลกระทบต่อเด็กหรือเยาวชน จะต้องจัดให้มีข้อความเตือนบนเว็บไซต์ เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน เช่น การห้ามจำหน่ายสุราและบุหรี่ให้แก่เด็กอายุไม่เกิน 18 ปี เด็กและเยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่จะซื้อสินค้าหรือบริการต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อน ห้ามเด็กและเยาวชนออกไปพบกันคนแปลกหน้าตามลำพังโดยไม่มีผู้ปกครองไปด้วย เป็นต้น “

ทั้งนี้ข้อบังคับดังกล่าว เป็นเพียงแนวปฏิบัติให้ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติตามหากมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดไม่ปฏิบัติผู้ประกอบการจะถูกเพิกถอนการใช้เครื่องหมายรับรองได้¹³¹

4.2.3 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

มาตรา 3 วรรคสอง “ตลาดแบบตรง หมายความว่า การทำตลาดสินค้าหรือบริการในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการโดยตรงต่อผู้บริโภคซึ่งอยู่ห่างโดยระยะทางและมุ่งหวังให้ผู้บริโภคแต่ละรายตอบกลับเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงนั้น ส่วนการซื้อสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ทั้งนี้ กฎกระทรวงกำหนดการซื้อสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง พ.ศ. 2561 ได้กำหนดการขายสินค้าหรือบริการที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง ดังนี้¹³²

¹³¹ ข้อบังคับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2548 “ข้อ 8 กรมมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองได้ หากผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองขาดคุณสมบัติตามที่กำหนด ... หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 5...”

¹³² กฎกระทรวง กำหนดการซื้อสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง พ.ศ. 2561 อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “ตลาดตรง” ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 และมาตรา 4 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- (1) การขายสินค้าหรือบริการของบุคคลธรรมดา ซึ่งมีได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจแบบตรง และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปี
- (2) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- (1) การขายสินค้าหรือบริการของบุคคลธรรมดา ซึ่งมีได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจแบบตรง และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปี
- (2) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (3) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- (4) การขายสินค้าหรือบริการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

อนึ่ง จากนิยามการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรงดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีเพียงผู้ประกอบการ E-Commerce ที่มีรายได้เกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปีเท่านั้นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรงฯ นั้น หมายความว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาท ต้องจดทะเบียนขายตรงกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือ สคบ. ให้ถูกต้องก่อนประกอบกิจการ มิฉะนั้นจะมีความผิดจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละ 1 หมื่นบาทจนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ถูกต้อง¹³³ รวมทั้งต้องมีการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2561 ต่อหน้านายทะเบียนภายใน 30 วัน¹³⁴

นอกจากนี้แล้ว กฎหมายฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภค จึงเป็นการเพิ่มหน้าที่และภาระรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจ โดยกำหนดให้เจ้าของธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง

(3) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

(4) การขายสินค้าหรือบริการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ดาวิน โพลด์ เอกสารได้ที่ <https://urlzs.com/i9uZk>

¹³³ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 51/1 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

¹³⁴ กฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2561 ข้อ 2 กรณีที่การยื่นคำขอจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงเป็นไปตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง และมาตรา 39 และผู้ยื่นคำขอมิควมสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 38/1 มาตรา 38/3 หรือมาตรา 38/4 ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอนำหลักประกันมาวางตามข้อ 3 หรือข้อ 4 แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากผู้ยื่นคำขอมิได้นำหลักประกันมาวาง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและจำหน่ายคำขอนั้น

จะต้องจัดทำเอกสารการซื้อขาย¹³⁵ โดยมอบเอกสารให้แก่ผู้จำหน่ายอิสระ หรือตัวแทนขายตรงเพื่อนำไปมอบให้กับผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ เอกสารนั้นจะต้องมีข้อความภาษาไทยที่อ่านเข้าใจง่าย ระบุชื่อผู้ซื้อและผู้ขาย วันที่ซื้อขายและวันที่ส่งมอบให้ชัดเจน รวมทั้งสิทธิในการบอกเลิกสัญญา ซึ่งข้อความเรื่องสิทธิในการบอกเลิกสัญญาต้องเด่นชัดกว่าข้อความทั่วไป ทั้งนี้ หากเจ้าของธุรกิจที่ไม่จัดทำเอกสารหรือผู้จำหน่ายอิสระ ตัวแทนขายตรงไม่ส่งมอบเอกสารดังกล่าวให้ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ถ้าหากเจ้าของธุรกิจจัดทำเอกสารการซื้อขายสินค้าอันเป็นเท็จ จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹³⁶

ในกรณีที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหายจากเจ้าของธุรกิจขายตรงหรือตลาดแบบตรงให้ สคบ. ดำเนินการตรวจสอบ ถ้าหากการตรวจสอบพบว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากเจ้าของธุรกิจจริง สคบ. จะจ่ายค่าชดเชยโดยใช้เงินจากหลักประกันที่เจ้าของธุรกิจวางหลักประกันไว้ตั้งแต่แรกเริ่มของการขอจดทะเบียน¹³⁷ แต่ถ้าหากเงินประกันไม่เพียงพอ สคบ. ก็สามารถสั่งให้เจ้าของธุรกิจเพิ่มวงเงินประกัน

¹³⁵ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 30 ให้ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงมีหน้าที่จัดทำเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการและให้ผู้จำหน่ายอิสระหรือตัวแทนขายตรงมีหน้าที่ส่งมอบเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการนั้นแก่ผู้บริโภคพร้อมกับสินค้าหรือบริการ

ให้ผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงมีหน้าที่จัดทำเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการ และส่งมอบให้แก่ผู้บริโภคพร้อมกับสินค้าหรือบริการ

เอกสารการซื้อขายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีข้อความภาษาไทยที่อ่านเข้าใจง่าย โดยระบุชื่อผู้ซื้อและผู้ขาย วันที่ซื้อขาย และวันที่ส่งมอบสินค้าหรือบริการ รวมทั้งสิทธิของผู้บริโภคในการเลิกสัญญาซึ่งสิทธิเลิกสัญญาดังกล่าวต้องกำหนดด้วยตัวอักษรที่เห็นเด่นชัดกว่าข้อความทั่วไป

¹³⁶ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 มาตรา 51/2 ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงผู้ใดไม่จัดทำเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการ หรือผู้จำหน่ายอิสระ ตัวแทนขายตรง หรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงผู้ใดไม่ส่งมอบเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการ หรือส่งมอบเอกสารการซื้อขายสินค้าหรือบริการที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 30 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

¹³⁷ พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

มาตรา 41/5 เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏต่อนายทะเบียนว่าผู้บริโภคผู้ใดได้รับความเสียหายจากเหตุ ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงไม่ปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายสินค้าหรือบริการหรือตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงถูกเพิกถอนทะเบียนตามมาตรา 42 ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยเร็วและให้รับฟังคำชี้แจงของผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงซึ่งถูกกล่าวหาประกอบด้วย และเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 41/6 เมื่อปรากฏผลการพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา 41/5 ว่า ผู้บริโภคผู้ใดได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงรายใดและเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้นายทะเบียนจ่ายเงินจากหลักประกันที่ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงรายนั้นวางไว้เพื่อชดเชยความเสียหายดังกล่าว

มาตรา 41/7 ในกรณีหลักประกันที่ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงวางไว้ไม่เพียงพอที่นายทะเบียนจะจ่ายเงินเพื่อชดเชยความเสียหายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 41/6 หรือลดลงเพราะได้มีการจ่ายเงินเพื่อชดเชยความเสียหายดังกล่าว ให้นายทะเบียนสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการธุรกิจตลาดแบบตรงวางหลักประกันเพิ่มจนครบตามวงเงินที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

จนเพียงพอภายใน 15 วัน ได้ ถ้าหากเจ้าของธุรกิจไม่ดำเนินการเพิ่มวงเงิน สคบ. ก็สามารถเพิกถอนใบอนุญาตได้เช่นกัน

4.2.4 ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ 44 พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงราคาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือออนไลน์

อนึ่ง เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีโอกาสในการเปรียบเทียบราคาหรือค่าบริการก่อนตัดสินใจซื้อสินค้าหรือใช้บริการ จึงได้มีการกำกับดูแลเรื่องการแสดงราคาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือออนไลน์ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องแสดงราคาจำหน่าย ค่าบริการ รวมถึงประเภท ชนิด ลักษณะ ขนาด น้ำหนัก และรายละเอียดของสินค้าหรือบริการ โดยการเขียน พิมพ์ หรือกระทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใดในระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือระบบออนไลน์ให้ชัดเจน ครบถ้วน เปิดเผย และสามารถอ่านได้โดยง่าย นอกจากนี้แล้ว การแสดงราคาจำหน่ายสินค้าหรือค่าบริการให้แสดงราคาต่อหน่วย ราคาหรือค่าบริการนั้นจะมีตัวเลขภาษาใดก็ได้ แต่ต้องมีตัวเลขอารบิกอยู่ด้วย และข้อความหรือรายการที่แสดงควบคู่กับราคาจำหน่ายหรือค่าบริการต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้¹³⁸

4.2.5 ประมวลรัษฎากร หมวด 4 ว่าด้วยการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพในประเทศไทย หรือผู้นำเข้าสินค้า โดยผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือให้บริการที่มีรายรับเกินกว่า 1,800,000 บาทต่อปี จะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดทำรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ และยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม ภ.พ.30 ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่ว่าผู้ประกอบการจะมีรายรับหรือไม่ก็ตาม¹³⁹

¹³⁸ ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ 44 พ.ศ. 2560 เรื่อง การแสดงราคาและรายละเอียดเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือออนไลน์

ข้อ 3 ให้ผู้ประกอบธุรกิจแสดงราคาจำหน่าย ค่าบริการ รวมถึงประเภท ชนิด ลักษณะ ขนาด น้ำหนัก และรายละเอียดของสินค้าหรือบริการ โดยการเขียน พิมพ์ หรือกระทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใดในระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือระบบออนไลน์ของผู้ประกอบธุรกิจนั้น ในลักษณะที่ชัดเจน ครบถ้วน เปิดเผย สามารถอ่านได้โดยง่าย

การแสดงราคาจำหน่ายสินค้า ค่าบริการตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงราคาต่อหน่วย ราคาหรือค่าบริการนั้นจะมีตัวเลขภาษาใดก็ได้ แต่ต้องมีตัวเลขอารบิกอยู่ด้วย สำหรับข้อความหรือรายการที่แสดงควบคู่กับราคาจำหน่ายหรือค่าบริการต้องเป็นภาษาไทย แต่จะมีภาษาอื่นด้วยก็ได้

¹³⁹ ประมวลรัษฎากร หมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

4.2.6 การเสียภาษีการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ (E-payment)

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2562 มาตรา 3 สัตตรส “เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะในปีที่ล่วงมา เฉพาะที่อยู่ในความครอบครองต่อกรมสรรพากรภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

- (1) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (2) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- (3) ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

ธุรกรรมลักษณะเฉพาะตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ธุรกรรมที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ในปีที่ล่วงมา ดังต่อไปนี้

- (1) ผากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สามพันครั้งขึ้นไป
- (2) ผากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยครั้งและมียอดรวมของธุรกรรมผากหรือรับโอนรวมกันตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป”

ทั้งนี้ จากผลบังคับใช้ดังกล่าวส่งผลให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินทุกรายจะต้องส่งรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไปยังกรมสรรพากร ซึ่งจะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถตรวจสอบและเรียกเก็บภาษีได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้หากผู้ประกอบการ SME ที่ไม่ได้อยู่ในระบบภาษีก่อนหน้านี้จะได้รับผลกระทบ แต่หากผู้ประกอบการ SME รายใดเข้ามาอยู่ในระบบภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้วก็มีได้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ

4.2.7 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

อนึ่ง กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแลธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือบางส่วน หากแต่ธุรกรรมดังกล่าวหมายความถึงการทำธุรกรรมทางแพ่งและพาณิชย์¹⁴⁰ ซึ่งมีได้เป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการที่ทำการค้าขายออนไลน์ หากแต่เป็นการกำกับดูแล “ตัวกลาง” หรือ platform ในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เช่น Shopee Lazada เป็นต้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ผู้ที่ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการขึ้นทะเบียน แจ้งให้ทราบ หรือต้องได้รับอนุญาต แล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของ

¹⁴⁰ พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 4 วรรคสอง “ธุรกรรม” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์หรือในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด 4

มาตรา 4 วรรคสี่ “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

พระราชกฤษฎีกา¹⁴¹ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดให้ การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้น ทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อนดำเนินการแต่อย่างใด ทำให้เกิดช่องว่างในการกำกับดูแล platform ที่ประกอบกิจการที่ให้บริการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁴² ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมและ สนับสนุนหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์¹⁴³เกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ทว่าใน ปัจจุบันภารกิจงานเกี่ยวกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกถ่ายโอนไปยังสำนักงาน พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว

ทั้งนี้ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงาน พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ¹⁴⁴

¹⁴¹ พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 12 ให้ยกเลิกความมาตรา 32 และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน ให้มีการตรา พระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใดเป็นกิจการที่ต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตก่อน แล้วแต่กรณี ในการกำหนดให้กรณีใดต้องแจ้งให้ทราบ ต้องขึ้นทะเบียน หรือต้องได้รับใบอนุญาตตามวรรค หนึ่ง ให้กำหนดโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจนั้นประกอบกับความเหมาะสมในการควบคุมและการ ป้องกันความเสียหายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

¹⁴² พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 17 วรรคสอง “มาตรา 36 ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์คณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคมเป็นรองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคน ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและ เลขานุการ และแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินสองคน

¹⁴³ พ.ร.บ. ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มาตรา 18 วรรคสอง “มาตรา 37 ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีหน้าที่และ อำนาจดังต่อไปนี้ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนให้ดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ ตาม (1)

¹⁴⁴ พ.ร.บ. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2562 มาตรา 4 ให้มีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ เพื่อเป็น กลไกในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนของรัฐด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับนโยบายและ แผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนามาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ในการใช้งาน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ระบบ งานเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ เชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงปลอดภัยและ มีความน่าเชื่อถือ

4.2.8 พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

จากแนวโน้มการเติบโตของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กอปรกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการชำระเงิน เพื่อให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีการออกพระราชบัญญัติการชำระเงิน พ.ศ. 2560 เพื่อกำกับดูแลระบบหรือกระบวนการจัดการเพื่อการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล โดยผู้ประกอบการระบบการชำระเงินจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต¹⁴⁵ ได้แก่ ระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ให้บริการของระบบเพื่อรองรับการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล เช่น ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบเครือข่ายบัตร ระบบการชำระดุล หรือ ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน หรือเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบการชำระเงิน

อนึ่ง ในการประกอบธุรกิจ E-Commerce เกี่ยวโยงกับระบบการชำระเงิน โดยเฉพาะผู้ให้บริการที่เป็นตัวกลางในการซื้อขายสินค้า หรือ platform ซึ่งจะเป็นผู้รับชำระค่าสินค้าบริการจากผู้ซื้อ และดำเนินการส่งต่อค่าสินค้าหรือบริการดังกล่าวไปยังผู้ขาย ส่งผลให้ผู้ประกอบกิจการ platform จะต้องมีการขออนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. โดยการขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินจะต้องเป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

4.2.9 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ภายใต้เงื่อนไขของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การ

¹⁴⁵ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 มาตรา 12 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงิน ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต

- (1) ระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ให้บริการของระบบเพื่อรองรับ การโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล เช่น ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ระบบเครือข่ายบัตร ระบบการชำระดุล หรือ
- (2) ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของ สาธารณชน หรือเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบการชำระเงิน รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตาม (1) ที่เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือระบบการชำระเงินที่มีผู้ให้บริการของระบบในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

กำกับ ข้อ 4.2.1 (1) ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1.1)

(1.2) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว ในแต่ละประเภทธุรกิจดังนี้

(1.2.1) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท

(1.2.2) การให้บริการชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

(ก) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท

(ข) การให้บริการสนับสนุนแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

(ค) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

(1.2.3) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับมากกว่า 1 ประเภทธุรกิจการให้บริการ ต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วของประเภทธุรกิจการให้บริการที่กำหนดไว้สูงสุด

ทั้งนี้การยื่นขออนุญาตการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับไม่มีค่าธรรมเนียม หากแต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป ค่าธรรมเนียมจะเป็นไปตามอัตราที่ ธปท. ประกาศกำหนด ซึ่งข้อมูล ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2562 ยังไม่มีประกาศเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมใดๆ จาก ธปท. ออกมา

นอกจากนี้แล้ว ธปท. จะพิจารณาคำขออนุญาตหรือคำขอขึ้นทะเบียน¹⁴⁶และจะเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตภายใน 60 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน หรือ ธปท. จะพิจารณาออกใบขึ้นทะเบียนภายใน 30 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน

¹⁴⁶ ข้อ 4.3 การพิจารณาคำขออนุญาตหรือคำขอขึ้นทะเบียนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนข. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ดาวโหลดเอกสารได้ที่ https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSA_Oversight/Documents/BOT_5_2561.pdf

4.3 ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศ (Best Practice) เกี่ยวกับธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4.3.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน

หากมองหาด้านแบบของประเทศที่ประสบความสำเร็จในเรื่องของ E-Commerce แล้ว จีนถือเป็นตัวอย่างที่น่าศึกษา เนื่องจากธุรกิจ E-Commerce ของประเทศจีนมีการเติบโตรวดเร็วที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนชี้ว่า ปี พ.ศ. 2560 มูลค่าการค้า E-Commerce ในจีนอยู่ที่ 29.16 ล้านล้านหยวน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7 จากปี พ.ศ. 2559 และสิ้นปี พ.ศ. 2560 จำนวนผู้ใช้บริการซื้อของออนไลน์ในจีนสูงถึง 533 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 จากปี พ.ศ. 2559¹⁴⁷

ขณะที่ “Alibaba group” ถือเป็นผู้นำในการให้บริการธุรกิจ E-Commerce ที่ใหญ่ที่สุดของจีน ซึ่ง Alibaba ให้บริการระบบการซื้อขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ที่ครบวงจร เริ่มตั้งแต่เว็บไซต์กลางเพื่อให้ผู้ขายที่มีทั้งผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยสามารถติดต่อซื้อขายกับผู้ซื้อได้โดยสะดวก มีการแบ่งแพลตฟอร์ม (platform) ตามประเภทของผู้ซื้อผู้ขายอย่างชัดเจน และยังมี AliExpress.com สำหรับลูกค้าที่อยู่ในต่างประเทศที่สนใจซื้อสินค้าจากจีนอีกด้วย รวมถึง Alibaba ยังให้บริการในส่วนสนับสนุนอื่นๆ เช่น ด้านขนส่งสินค้า ด้านอินเทอร์เน็ตและซอฟต์แวร์เพื่อธุรกิจ และที่สำคัญที่สุด คือ การมี Alipay ช่องทางการชำระเงินออนไลน์ ที่มีความปลอดภัย รวมทั้งมีการกำหนดระบบรับประกันกรณีและผู้ซื้อไม่ได้รับสินค้าหรือได้รับสินค้าไม่ตรงตามที่ผู้ขายระบุไว้ ซึ่งบริการที่สะดวกและหลากหลายนี้เป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ซื้อและผู้ขายได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการ E-Commerce ในสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ได้มีเพียง Alibaba เท่านั้น หากแต่ยังมีผู้ประกอบการรายอื่นๆ ในตลาด แต่ความน่าเชื่อถือในการดำเนินการมีอาจเทียบเท่าได้กับการบริหารจัดการโดยบริษัทรายใหญ่ เมื่อการพัฒนาธุรกิจ E-Commerce เกิดขึ้นแบบก้าวกระโดดในจีน เมื่อจำนวนผู้ซื้อมีมาก รายย่อยสร้างแรงจูงใจให้มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้าตลาดมากขึ้น และทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าปลอม สินค้าด้อยคุณภาพ การฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ เนื่องจากรูปภาพสินค้าที่แสดงในเว็บไซต์ร้านค้าออนไลน์ส่วนใหญ่ผ่านการแต่งรูปไม่ตรงกับสินค้าจริง และบางร้านยังทำสถิติซื้อขายปลอมเพื่อหลอกลวงลูกค้าว่าเป็นสินค้านิยาม

¹⁴⁷ ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 7 มกราคม พ.ศ. 2562. ผู้ประกอบการไทยควรรู้ ศาลอินเทอร์เน็ตและกฎหมาย E-Commerce ใหม่ของจีน. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <https://www.thaibizchina.com/E-Commerce-%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2/>.

(1) การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce

อนึ่ง จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายว่าด้วย E-Commerce (E-Commerce Law of the People's Republic of China)¹⁴⁸ ซึ่งมีการปรับปรุงมาแล้วถึง 5 ครั้ง ก่อนที่จะมีการประกาศบังคับใช้ โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมา ทั้งนี้ การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายว่าด้วย E-Commerce กำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ทุกรายต้องจดทะเบียน แม้ว่าผู้ประกอบการนั้นๆ จะขายสินค้าเกี่ยวกับการเกษตรหรือสินค้าอื่นใดที่ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตก็ตาม แต่ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลภายใต้กฎหมายว่าด้วย E-Commerce และต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่เพียงให้ความสำคัญกับการคุ้มครองผู้บริโภคเท่านั้น¹⁴⁹ แต่ยังให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลด้านอื่นๆ ด้วย เช่น

- การป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา¹⁵⁰ กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ได้คิดค้นเพื่อป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาก่อนที่จะประกอบกิจการ หากพบว่าถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการแจ้งแพลตฟอร์ม (platform) ให้ดำเนินการยกเลิกหรือลบ (block) ที่อยู่บนออนไลน์เพื่อไม่ให้สามารถเชื่อมโยง (link) ไปยังกลุ่มสินค้าหรือบริการที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมาย แต่ถ้าการแจ้งยกเลิกหรือการลบที่อยู่บนออนไลน์ดังกล่าว เป็นการดำเนินการเพื่อกลั่นแกล้งคู่แข่งเพื่อกีดกันการแข่งขันทางการค้า ผู้ประกอบการดังกล่าวจะถูกดำเนินการตามกฎหมายแพ่งและรับผิดชอบต่อความเสียหายดังกล่าวเป็น 2 เท่าของความเสียหาย อนึ่ง กฎหมาย E-Commerce ฉบับใหม่ของจีนที่ตราขึ้นมาเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 และเริ่มมีผลวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 กำหนดให้ platform operator ต้องรับผิดชอบร่วมกับร้านค้า ในกรณีที่มีการจำหน่ายสินค้าที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้วย และหาก platform operator ไม่ดำเนินการในกรณีที่พบว่าการจำหน่ายสินค้าที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจะมีค่าปรับที่สูงถึง 30 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 930 ล้านบาท

¹⁴⁸ E-Commerce Law of the People's Republic of China. ดาวันโหลดเอกสารได้ที่

[https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/E-](https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/E-Commerce%20Law%20of%20the%20People%E2%80%99s%20Republic%20of%20China.pdf)

[Commerce%20Law%20of%20the%20People%E2%80%99s%20Republic%20of%20China.pdf](https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/E-Commerce%20Law%20of%20the%20People%E2%80%99s%20Republic%20of%20China.pdf)

¹⁴⁹ Article 17-21 E-Commerce Law of the People's Republic of China.

¹⁵⁰ Article 41-42 E-Commerce Law of the People's Republic of China.

- การปกป้องความปลอดภัยของธุรกรรม โดยเฉพาะการคุ้มครองข้อมูลของผู้ใช้บริการ E-Commerce¹⁵¹ สาธารณรัฐประชาชนจีนยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล บทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะกระจายอยู่ในกฎหมายต่างๆ รวมถึงกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางไซเบอร์และกฎหมาย E-Commerce ซึ่งห้ามมิให้ผู้จำหน่ายสินค้าเลือกที่จะนำเสนอสินค้าและเงื่อนไขในการซื้อสินค้าที่เฉพาะเจาะจง สำหรับลูกค้ารายใดรายหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากการประมวลข้อมูลรายละเอียดพฤติกรรมในการจับจ่ายใช้สอยของลูกค้าชิ้นๆ (big data) เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าในการเอาเปรียบในการเสนอขายสินค้า ทั้งนี้ ในการนำเสนอสินค้านั้น ผู้ประกอบการจะต้องนำเสนอข้อเสนอที่ให้แกลูกค้ารายอื่นๆ ด้วย ตามหลักของการไม่เลือกปฏิบัติ
- การชำระภาษีรายได้ กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ทุกรายต้องออกใบกำกับภาษีในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ซื้อและ platform operator ต้องรายงานเลขรหัสของผู้จำหน่ายสินค้าและข้อมูลรายได้แก่สรรพากร
- การคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมาย E-Commerce ฉบับใหม่ของสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดให้ (1) platform operator เช่น อาลีบาบาต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้จำหน่ายสินค้า ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิต่อผู้บริโภค เช่น การไม่เปิดเผยรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขในการจำหน่ายสินค้าที่พิเศษ เช่น การไม่รับคืนสินค้า เป็นต้น (2) ห้ามการจ้างประเมินสินค้าหรือบริการซึ่งเป็นการหลอกลวงผู้บริโภค ห้ามการลบข้อความที่แสดงความเห็นของผู้บริโภค และห้ามการจำหน่ายสินค้าปลอมเพียงเพื่อสร้างภาพพจน์ให้แก่สินค้าหรือบริการ (3) ห้ามการขายพ่วงสินค้าแบบอัตโนมัติโดยผู้ซื้อไม่ได้ยินยอม (opt-in) เช่น การจำหน่ายประกันภัยพร้อมกับตัวเครื่องบินโดยอัตโนมัติ หากผู้บริโภครายใดที่ไม่ได้สังเกต ก็จะไม่สามารถเลือกปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว ทำให้ต้องซื้อสินค้าพ่วงโดยไม่รู้ตัว
- การป้องกันมิให้ platform operator เอาเปรียบผู้จำหน่ายสินค้าโดยการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการจำหน่ายสินค้าบน platform การเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม และ platform operators ต้องเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี
- การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ E-Commerce¹⁵² กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce ตั้งแต่การส่งเสริมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงระบบเครือข่ายโลจิสติกส์ รวมถึงการสร้างมาตรฐานการประกอบธุรกิจ E-Commerce

¹⁵¹ Article 69 E-Commerce Law of the People's Republic of China.

¹⁵² Chapter V E-Commerce Promotion

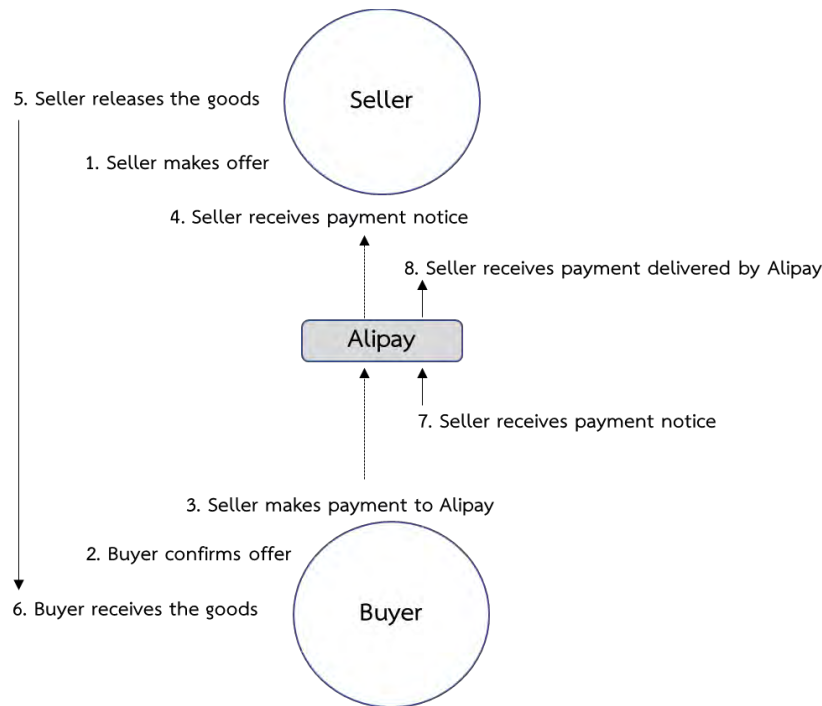
และยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ SME เข้าถึงการทำธุรกิจ E-Commerce แบบข้ามพรมแดน (Across Border)

ทั้งนี้ ข้อกำหนดในกฎหมายฉบับใหม่นี้ มีเนื้อหาในการกำกับดูแลก่อนข้างครอบคลุมในทุกมิติของการประกอบธุรกิจ E-Commerce แต่ทว่าความท้าทายของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว คือ การติดตามตรวจสอบให้ผู้ประกอบการทุกรายต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจต้องมีการติดตามในระยะยาวต่อไป เนื่องจากกฎหมายนี้เพิ่งมีการประกาศบังคับใช้เมื่อต้นปีที่ผ่านมา

นอกจากกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce แล้ว ในจีนผู้ประกอบการ E-Commerce หลายรายได้พัฒนาระบบความปลอดภัยของการชำระเงินชำระสินค้าเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า โดยมีการนำระบบการชำระเงินแบบ Escrow Account มาใช้ ทั้งนี้ระบบ Escrow Account เป็นระบบการชำระเงินผ่านตัวกลางทางการเงิน จากเดิมที่การซื้อขายสินค้าออนไลน์ลูกค้าจะต้องโอนเงินตรงไปยังผู้ขายก่อนเพื่อยืนยันการซื้อสินค้า และรอรับสินค้าปลายทาง แต่ทว่าลูกค้าจะต้องยอมรับความเสี่ยงต่อการ “ถูกเบี้ยว” หากคนขายไม่ส่งสินค้าให้ตามคำสั่งซื้อ ขณะที่การนำระบบ Escrow Account มาใช้ ลูกค้าจะโอนเงินเข้าไปให้ตัวกลางทางการเงินหรือบุคคลที่สามแทน เช่น ธนาคาร หรือสถาบันการเงิน เป็นต้น เมื่อลูกค้าได้รับสินค้าจะต้องทำการยืนยันการรับสินค้าก่อนเพื่อยืนยันให้ธนาคารหรือสถาบันทางการเงินดำเนินการโอนเงินไปยังบัญชีของผู้ขาย แต่ในกรณีที่ลูกค้าไม่ได้รับสินค้าตามคำสั่งซื้อ ลูกค้าจะสามารถขอเงินคืนผ่านตัวกลางทางการเงินได้ โดยที่ผู้ขายเองก็จะไม่ได้รับเงินเช่นกัน

ยกตัวอย่างเช่น Alibaba.com เปิดตัว Alipay เพื่อเป็นตัวกลางทางการเงินในระบบการซื้อขายออนไลน์ โดยรับประกันความปลอดภัยทางการเงินให้กับลูกค้า (ตามรูปที่ 4.4) หากลูกค้าไม่ได้รับสินค้าก็สามารถเรียกขอเงินคืนได้ ซึ่ง Alibaba.com ได้ร่วมมือกับธนาคารรายใหญ่จำนวน 4 แห่งในสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ 1) China Merchants Bank 2) China Construction Bank 3) Agricultural Bank of China และ 4) the Industrial and Commercial Bank of China ในการนำระบบ Escrow Account มาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว

รูปที่ 4.4 ขั้นตอนการชำระเงินของ Alibaba.com

ที่มา : Ming Cheung. The E-Commerce Revolution: Ensuring Trust and Consumer Right in China. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://ocw.knu.edu.tw/sysdata/doc/9/946e6b3a4c81cb8a/pdf.pdf>.

(2) การส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce

ธุรกิจ E-Commerce ถือเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจีนจึงเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงปัจจัยแวดล้อมให้มีความพร้อมเพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจ E-Commerce สามารถเติบโตได้ และอีกนโยบายหนึ่งในการสร้างการเติบโตของธุรกิจ E-Commerce ได้แก่ การจัดทำโครงการ E-Commerce Park ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการ E-Commerce เข้ามาขายของใน Park ได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกับธุรกิจในกลุ่มเดียวกัน และเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจร่วมกัน แต่มีเงื่อนไขคือ ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องจดทะเบียนเข้าระบบให้ถูกกฎหมาย และถ้าผู้ประกอบการรายใดที่เข้า Park จะมี Incentive เป็นเงินสนับสนุนจากภาครัฐให้ทุกราย โดยเงินสนับสนุนที่ได้รับจะเท่ากับยอดขาย เช่น หากในหนึ่งปีที่เข้า Park สามารถขายของได้เงิน 1 ล้าน ก็จะได้รับเงินคืนจากภาครัฐเป็นเงิน 1 ล้าน ซึ่งเป็นการสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการทำยอดขายให้ได้มากที่สุด แต่รัฐช่วยสนับสนุนเงินให้เพียงปีแรกปีเดียวเท่านั้น

ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวน Park มากกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศ และมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจเฉลี่ยต่อ Park มากถึง 500 บริษัท และสร้างมูลค่าให้กับเศรษฐกิจของประเทศจีนได้มากกว่า 868.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(3) การกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้บริการระบบชำระเงิน

อนึ่ง ผู้ประกอบการ E-Commerce ที่ต้องการมีระบบการชำระเงินเพื่อให้บริการลูกค้าเป็นของตนเอง โดยไม่ได้มีการใช้ระบบการชำระเงินของบริษัทอื่นๆ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย “Measures for the Administration of Payment Services of Non-Financial Institutions” (PBOC Order [2010] No. 2) ซึ่งกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการชำระเงินดังต่อไปนี้จะต้องขอใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน¹⁵³

- 1) การให้บริการชำระเงินออนไลน์ (Online payment)
- 2) การจำหน่ายบัตรชำระเงินล่วงหน้าและการรับชำระเงินด้วยบัตรชำระเงินล่วงหน้า (Issuance and acceptance of prepaid card)
- 3) การรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิตหรือเดบิตของธนาคาร (Bank card acceptance)
- 4) การชำระเงินอื่นๆ ตามที่ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนด (Other payment services as specified by the People's Bank of China)

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดประเภทใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ถ้าเป็นใบอนุญาตเพื่อให้บริการการชำระเงินในระดับประเทศ จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 100 ล้านหยวน (500 ล้านบาท) จึงจะสามารถขออนุญาตเพื่อให้บริการระบบการชำระเงินกับธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ แต่ถ้าเป็นผู้ประกอบการที่ให้บริการการชำระเงินในระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 30 ล้านหยวน (150 ล้านบาท) จึงจะสามารถขออนุญาตเพื่อให้บริการระบบชำระเงินได้แต่มีข้อจำกัดในพื้นที่เขตการให้บริการ¹⁵⁴

4.3.2 สาธารณรัฐเกาหลี

ประเทศเกาหลีได้เป็นประเทศที่ตลาด E-Commerce ใหญ่เป็นอันดับที่สามในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รองจากจีนและญี่ปุ่น และเกาหลีใต้มีปริมาณการซื้อขายผ่านระบบออนไลน์มากที่สุดเป็นอันดับที่ 7 ของโลก¹⁵⁵ นอกจากนี้ ประเทศเกาหลีใต้ยังเป็นประเทศที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีอัตราความเร็วเฉลี่ยสูงสุดในโลก กล่าวคือ ความเร็วสูงถึง 24.6 เมกะบิตต่อวินาที (Mbps) ทำให้มีจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากถึง 42 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนจำนวนคนใช้อินเทอร์เน็ตมากถึงร้อยละ 85 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ

¹⁵³ Article 2 Administrative Measures for the Payment Services of Non-financial Institutions. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://hk.lexiscn.com/law/administrative-measures-for-the-payment-services-of-non-financial-institutions.html>

¹⁵⁴ Article 9 Administrative Measures for the Payment Services of Non-financial Institutions. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://hk.lexiscn.com/law/administrative-measures-for-the-payment-services-of-non-financial-institutions.html>

¹⁵⁵ Austrade, Australian Government. (20117). E-Comeerce in Korea: A Guide for Australial Business.

ทั้งนี้ จากอัตราความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจ E-Commerce ในประเทศเกาหลีใต้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี พ.ศ. 2559 มูลค่าการซื้อขายออนไลน์มากถึง 58.5 พันล้านบาท มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 21.7 จากปี พ.ศ. 2558

อนึ่ง การเติบโตของธุรกิจ E-Commerce ของประเทศเกาหลีใต้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความมั่นใจต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ นั้นหมายความว่าระบบการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ รวมทั้งระบบการชำระเงินค่าสินค้าเป็นระบบที่มีความน่าเชื่อถือต่อผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (The Act on Consumer Protection in Electronic Commerce : E-Commerce Act) ถือเป็นกฎหมายหลักที่ใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce ในเกาหลีใต้ ซึ่งรวมถึงการขายสินค้าด้วยวิธีการทางไปรษณีย์ โดยจุดประสงค์ของกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อให้ความคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์ให้กับผู้บริโภค รวมทั้งเพิ่มความเชื่อมั่นของตลาดการค้า E-Commerce และมุ่งเน้นการกำกับดูแลเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสินค้าและบริการผ่านธุรกรรม E-Commerce

อนึ่ง ภายใต้บทบัญญัติกฎหมาย E-Commerce กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องทำการออกใบอนุญาตก่อนที่จะประกอบธุรกิจ โดยผู้ประกอบการ E-Commerce จะต้องทำการจดทะเบียนออนไลน์เพื่อขออนุญาตการประกอบธุรกิจ E-Commerce หรือต้องรายงานออนไลน์ต่อรัฐบาลท้องถิ่นหรือรายงานต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้า (the Korea Fair Trade Commission : KFTC)¹⁵⁶ นอกจากนี้แล้ว กฎหมาย E-Commerce ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับ

1) ความปลอดภัยของระบบการชำระเงิน โดยที่

- กรณีผู้ประกอบการที่รับชำระเงินด้วยการโอนเงินผ่านธนาคาร บัตรเดบิต บัตรเครดิต หรือการเรียกเก็บเงินผ่านมือถือ ผู้ประกอบการจะต้องทำสัญญากับบุคคลที่สามซึ่งเป็นผู้ให้บริการเกตเวย์ในการชำระเงิน (Payment gateway) ซึ่งลูกค้าจะทำการชำระเงินค่าสินค้าผ่านช่องทางดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า มิใช่เป็นการชำระตรงต่อผู้ขาย ซึ่งอาจมีการ “เบี้ยว” ในการส่งสินค้าได้
- กรณีที่ผู้ประกอบการรับชำระเงินล่วงหน้า ผู้ประกอบการจะต้องทำสัญญากับบุคคลที่สามซึ่งเป็นตัวกลางทางการเงิน (Escrow Service) หรือบริษัทที่รับประกันความเสียหาย หรือบริษัทที่รับผิดชอบความเสียหายของผู้บริโภค หากมีการสั่งซื้อสินค้าจากลูกค้าและมีการโอนเงินล่วงหน้า จะเป็นการโอนเงินไปยังบัญชีของบุคคลที่สามก่อน และเมื่อลูกค้าได้รับสินค้าและมีการยืนยันไปยังบุคคลที่สามแล้ว คนขายจึงจะได้รับเงินในภายหลัง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นระบบด้านความปลอดภัยในการชำระเงิน เช่นเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

¹⁵⁶ Dong Shik Choi et al. (2015). Digital business in South Korea: Overview. ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://egg.egg/dqbvz>

- 2) ข้อกำหนดและเงื่อนไขการคืนเงิน รวมทั้งนโยบายความเป็นส่วนตัวจะต้องระบุเป็นภาษาท้องถิ่นหรือภาษาเกาหลีเพื่อให้ลูกค้าเข้าใจง่าย และต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ และการเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นใด จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการก่อน
- 3) ข้อกำหนดในการติดต่อลูกค้าทุกรายผ่านหน้าเว็บไซต์การขายสินค้า ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ข้อมูลและเครือข่ายโทรคมนาคมและการปกป้องข้อมูล (The Act on the Promotion of Information and Telecommunications Network Use and Information Protection : Network Act) และ กฎหมาย E-Commerce กำหนดให้ ผู้ขายหรือผู้จำหน่ายสินค้าและบริการต้องเปิดเผยข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์เริ่มต้น (default page) ดังต่อไปนี้
 - ชื่อทางการค้า และชื่อของตัวแทนจำหน่าย
 - ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และที่อยู่อีเมล (e-mail)
 - ข้อกำหนดและเงื่อนไข
 - นโยบายความเป็นส่วนตัว
 - หมายเลขทะเบียนภาษี
 - หมายเลขทะเบียนผู้ประกอบการ E-Commerce
 - ชื่อทางการค้าของผู้ให้บริการโฮสต์ (hosting service provider)
- 4) การกำหนดสินค้าที่ซื้อขายได้ผ่าน E-Commerce เพื่อควบคุมเกี่ยวกับการโฆษณาและสินค้าบางประเภทที่จำเป็นต้องมีการควบคุมเกี่ยวกับการขายเป็นพิเศษ ดังนี้
 - สินค้าที่ห้ามให้มีการซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ ได้แก่ บุหรี่และยาสูบ ยาเสพติด ยา ปืนปลอม แว่นตาแบบ Dioptic คอนแทคเลนส์ แว่นตากันแดด สินค้าอิเล็กทรอนิกส์หรือสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่มีใบรับรองความปลอดภัย สื่อลามกอนาจาร สินค้าที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
 - สินค้าที่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลก่อนที่จะให้ขายออนไลน์ เช่น อาวุธปืนดาบหรือวัตถุระเบิด สารเคมี อาหารเพื่อสุขภาพ อุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องสำอาง และบริการทางการเงิน เช่น ประกันชีวิต การลงทุนทางการเงิน บริการสินเชื่อ เป็นต้น

นอกจากกฎหมาย E-Commerce นี้แล้ว เกาหลีใต้ยังมีการบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเป็นการคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์ให้กับผู้บริโภคในการทำธุรกรรมผ่านการซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 1) กฎหมายว่าด้วยการโฆษณาและการติดฉลากสินค้าที่เป็นธรรม (The Fair Labelling and Advertising Act : Labelling Act) ซึ่งควบคุมเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าและบริการที่เกินจริงเพื่อหลอกลวงให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ
- 2) กฎหมายว่าด้วยสัญญามาตรฐาน (The Regulation of Standardised Contracts Act : RSCA) ซึ่งควบคุมข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
- 3) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะ (The Framework Act on Consumers) ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทของผู้บริโภคและการเรียกคืนสินค้าและบริการ
- 4) กฎหมายว่าด้วยการผูกขาดและการค้าที่เป็นธรรม (The Monopoly Regulation and Fair Trade Law : Fair Trade Law) ใช้เพื่อควบคุมให้เกิดการค้าที่เป็นธรรมซึ่งอาจนำไปใช้ในการกำกับดูแลระหว่างซัพพลายเออร์และคนจัดจำหน่าย
- 5) พระราชบัญญัติธุรกรรมทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (The Electronic Financial Transaction Act) ซึ่งควบคุมการมีส่วนร่วมของผู้ให้บริการเทคโนโลยีการเงินและต้องลงทะเบียนกับคณะกรรมการบริการด้านการเงิน (the Financial Services Commission)

ทั้งนี้ผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce หากต้องการมีระบบการชำระเงินบริการให้กับลูกค้าเป็นของตนเอง จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติธุรกรรมทางการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (The Electronic Financial Transaction Act) กล่าวคือ กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้บริษัทที่ให้บริการทางการเงินดังต่อไปนี้

- 1) บริการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic funds transfer services)
- 2) การชำระเงินด้วยบัตรเดบิตแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Issuance and management of electronic debit payment)
- 3) การชำระเงินล่วงหน้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (Issuance and management of electronic prepayment)
- 4) บริการตัวแทนการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic payment settlement agency services)
- 5) บริการทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ตามประกาศของรัฐมนตรี (Other electronic financial services determined by Presidential Decree)

ต้องมีการลงทะเบียนกับคณะกรรมการบริการด้านการเงิน (the Financial Services Commission) ซึ่งบริษัทที่ให้บริการการชำระเงินตามที่กำหนดข้างต้นจะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 2 พันล้านบาท¹⁵⁷

4.3.3 สหราชอาณาจักร

การซื้อขายสินค้าออนไลน์เป็นธุรกรรมที่ได้รับความนิยมในสหราชอาณาจักรมากกว่าประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรป ทั้งนี้ ปี พ.ศ. 2561 มูลค่าการใช้จ่ายผ่านธุรกิจ e-commerce ของประเทศสหราชอาณาจักรสูงถึง 233 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเติบโตจากปี พ.ศ. 2560 มากถึงร้อยละ 18.2¹⁵⁸

ทั้งนี้การประกอบธุรกิจ E-Commerce ในสหราชอาณาจักรจะต้องปฏิบัติตามทั้งกฎระเบียบในประเทศสหราชอาณาจักร และกฎหมายของสหภาพยุโรป (EU Directive) ดังนี้

1) กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ The Electronic Commerce (EC Directive) Regulations 2002

The Electronic Commerce กำหนดนิยามของธุรกิจ E-Commerce หมายถึง การขายสินค้าหรือบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และข้อความผ่านทางอีเมล ซึ่งไม่ครอบคลุมการตลาดทางตรงทางโทรศัพท์หรือโทรสาร ทั้งนี้ผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce ที่มีเว็บไซต์จะต้องปฏิบัติตามได้แก่

- ต้องมีข้อกำหนดและเงื่อนไขของเว็บไซต์ (website terms and conditions)
- ต้องแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน ซึ่งราคาดังกล่าวจะต้องรวมภาษี และต้องแสดงข้อมูลการจัดส่งทุกครั้ง หากข้อมูลดังกล่าวที่ไม่ชัดเจนหรือหลอกลวงผู้บริโภค ผู้ประกอบธุรกิจจะถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนด
- เว็บไซต์จะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อบริษัท หมายเลขการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ที่อยู่บริษัทที่ลงทะเบียน หมายเลขทะเบียนของบริษัท และข้อมูลติดต่อบริษัทที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายจัดตั้งบริษัท The Companies Act 2006
- หากมีการจัดโปรโมชั่น หรือนโยบายการส่งเสริมการตลาด จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าสินค้านั้นอยู่ในข้อเสนอของนโยบายการส่งเสริมการขาย
- แสดงอีเมลการติดต่อให้ชัดเจน และต้องมีชี้แจงอีเมลทั้งของลูกค้า และบริษัทในการติดต่อให้ชัดเจนทุกครั้ง

¹⁵⁷Article 28 ELECTRONIC FINANCIAL TRANSACTIONS ACT สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

<https://www.fsc.go.kr/downManager?bbsid=BBS0085&no=106341>

¹⁵⁸ ดัดแปลงจาก <https://www.export.gov/article?id=United-Kingdom-eCommerce>

- หากมีการส่งอีเมลที่ไม่พึงประสงค์ จะต้องระบุว่าเป็นอีเมลที่ลูกค้าไม่ได้ร้องขอ

2) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998)

Data Protection Act 1998 เป็นกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองข้อมูลของลูกค้าหรือผู้บริโภค โดยที่ผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce ทุกรายจะต้องลงทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (Information Commissioner's Office: ICO) รวมทั้งต้องเซ็นตียินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลดังกล่าว หากผู้ประกอบการไม่ลงทะเบียนและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว จะถูกปรับตามข้อบังคับของกฎหมายและอาจโดนสั่งปิดกิจการได้

ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ผู้ประกอบการที่จะเก็บบันทึกและรวบรวมข้อมูลของลูกค้า จะต้องมีการชี้แจงให้ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม วัตถุประสงค์ของการนำข้อมูลไปใช้ รวมทั้งห้ามมีการซื้อขายข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า เผยแพร่ หรือให้สิทธิในข้อมูลแก่บุคคลที่สาม นอกอาณาเขตของสหภาพยุโรป

3) Distance Selling Act 2000

กฎหมายว่าด้วยการค้าขายทางไกล หรือ Distance Selling Act 2000 เป็นกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่กำกับดูแลการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านออนไลน์โดยเฉพาะ ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้บริษัทที่ทำธุรกิจ e-commerce จะต้องมีการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับระบบการชำระเงินที่ปลอดภัย

ทั้งนี้ บริษัท E-Commerce ส่วนมาก เลือกที่จะใช้บริการระบบการชำระเงินของบุคคลที่สามมาใช้ในการรับชำระเงินกับลูกค้า เช่น Paypal หรือ Stripe เป็นต้น เพราะบริการช่องทางการชำระเงินดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการบางรายอาจเลือกใช้ระบบการชำระเงินโดยตรง แต่ระบบการชำระเงินดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของ the Payment Card Industry Data Security Standard (PCI-DSS)

นอกจากข้อบังคับเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยในการชำระเงินของผู้บริโภคแล้ว กฎหมาย distance Selling Act 2000 ยังกำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce จะต้องปฏิบัติตามดังนี้

- ต้องแสดงราคาสินค้าและบริการให้ถูกต้องและชัดเจน
- ต้องระบุภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ในการขายสินค้าหรือบริการทุกครั้ง
- การขายสินค้าจะต้องอนุญาตให้มีการส่งคืนได้ภายใน 14 วัน
- ต้องยอมรับคำสั่งซื้อทุกรายการโดยไม่มีการปฏิเสธ ทั้งนี้จะต้องมีการยืนยันคำสั่งซื้อทุกครั้งซึ่งโดยปกติแล้วจะต้องส่งอีเมลยืนยันคำสั่งซื้อ
- ต้องระบุและชี้แจงเงื่อนไข รวมถึงข้อกำหนดและนโยบายการคืนสินค้าภายใน 14 วัน

นอกจากกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ E-Commerce ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว หากผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce ต้องการมีระบบการชำระเงินเป็นของตนเอง ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นของประเทศสหราชอาณาจักร ทั้งนี้ธนาคารแห่งสหราชอาณาจักรได้มีการกำหนดประเภทใบอนุญาตบริการการชำระเงินเป็น 2 ประเภท¹⁵⁹ ได้แก่ ใบอนุญาตการให้บริการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก และใบอนุญาตการให้บริการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ โดยที่เงื่อนไขการขออนุญาตมีดังนี้

1. ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก ผู้ประกอบการที่จะขอใบอนุญาตจะต้องเป็นผู้ประกอบการที่มีทุนค้างชำระไม่เกิน 5 ล้านยูโร แต่ไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของบริษัท
2. ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดใหญ่ จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนค้างชำระเกิน 5 ล้านยูโร และต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 350,000 ยูโร จึงจะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินได้

อนึ่ง ระบบการชำระเงินดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของ the Payment Card Industry Data Security Standard (PCI-DSS) ของสหภาพยุโรปด้วยเช่นกัน

4.3.4 สิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ได้มีการปรับสภาพแวดล้อมทางกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อรองรับยุคเศรษฐกิจดิจิทัล รวมถึงการปรับกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจ E-Commerce ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้กฎระเบียบที่ผู้ประกอบการ E-Commerce จะต้องปฏิบัติตามมีดังนี้

1. ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกออนไลน์

เนื่องจาก เนื้อหาสื่อที่จะออกอากาศหรือเผยแพร่สู่สาธารณะ ถูกกำกับดูแลด้วยองค์การกระจายเสียงแห่งสิงคโปร์ (the Singapore Broadcasting Authority (SBA) ทั้งนี้ภายใต้พระราชบัญญัติการกระจายเสียง (the Singapore Broadcasting Authority Act) กำหนดให้ผู้ที่ประกอบธุรกิจใดก็ตามที่ต้องมีการออกอากาศหรือเผยแพร่สาธารณะต้องได้รับใบอนุญาต ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce ที่มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง ผู้ให้บริการสื่อทางอินเทอร์เน็ต (the Content Provided) ต้องมีใบอนุญาตในการประกอบกิจการด้วยเช่นกัน ขณะที่ธุรกิจใดที่อาจมีการเชื่อมโยงสื่อถึงการเมือง ศาสนาหรือวัฒนธรรม จะต้องมีการลงทะเบียนกับองค์การกระจายเสียงแห่งสิงคโปร์ด้วย นอกจากนี้แล้ว ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตทุกประเภทรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจ E-Commerce จะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายว่าด้วยอินเทอร์เน็ต (the Internet Code of Practice)

¹⁵⁹ ดัดแปลงจาก <https://www.buckinghamcapitalconsulting.com/single-post/2017/09/27/How-to-become-an-Electronic-Money-Institution-E-money>

2. ประมวลกฎหมายว่าด้วยอินเทอร์เน็ต (the Internet Code of Practice)

ประมวลกฎหมายว่าด้วยอินเทอร์เน็ต (the Internet Code of Practice) ห้ามไม่ให้มีการจัดทำเนื้อหาหรือเผยแพร่เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความปลอดภัย สาธารณประโยชน์

3. ข้อบังคับอื่นๆ แยกตามกิจกรรมของธุรกิจ

นอกจากกฎหมายเกี่ยวกับการขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจ E-Commerce และข้อบังคับตามประมวลกฎหมายว่าด้วยอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการกำกับดูแลเกี่ยวกับเนื้อหาในการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต หรือสื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการ ยังมีข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทสินค้าหรือบริการที่จำหน่ายออนไลน์ เช่น

- (1) ผู้ให้บริการการพนันออนไลน์ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชบัญญัติการพนัน (the Betting Act) และ กฎหมายว่าด้วยสถานที่สำหรับการเล่นพนัน (Common Gaming Houses Act)
- (2) การให้บริการจัดหาบริการทางการเงินออนไลน์ ทั้งนี้การให้บริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินออนไลน์จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติบริษัท (Companies Act) และแนวทางการเสนอขายหลักทรัพย์ที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
- (3) การจำหน่ายสินค้ามือสอง จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตัวแทนจำหน่ายสินค้ามือสอง (the Second Hand Dealers Act)

นอกจากนี้แล้ว ผู้ประกอบการ E-Commerce ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการโฆษณา (the Singapore Code of Advertising Practice) พระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้บริโภค (the Consumer Protection Act) พระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (the Electronic Transaction Act) ซึ่งกฎหมายเหล่านี้จะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้สร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อธุรกิจ E-Commerce

ขณะที่การให้บริการการชำระเงินของผู้ประกอบการ E-Commerce ที่ต้องการมีระบบชำระเงินเป็นของตนเอง โดยไม่ได้ใช้ช่องทางการชำระเงิน (payment gateway) ของธนาคาร หรือบริษัทอื่นๆ ผู้ประกอบการจะต้องมีการขออนุญาตเพื่อเปิดให้บริการกับธนาคารแห่งประเทศสิงคโปร์ (the Monetary Authority of Singapore) ทั้งนี้ภายใต้กฎหมาย the Payment Service Act (PSA) กำหนดให้ผู้ที่ขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินจะต้อง

- เป็นบริษัท (จัดตั้งขึ้นในประเทศสิงคโปร์ หรือต่างประเทศ)
- มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวรในประเทศสิงคโปร์ หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์

- บริษัทจะต้องมีกรรมการบริหารอย่างน้อย 1 คน ที่เป็นคนสิงคโปร์ หรือเป็นผู้ที่มีถิ่นพำนักอาศัยถาวรในประเทศสิงคโปร์ หรือผู้ที่อยู่ในประเภทบุคคลตามที่ประกาศการคลังกำหนด (the Monetary Authority of Singapore : MAS)

โดยสรุป จากการรวบรวมและวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce ของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า การกำกับดูแลของทั้งสองประเทศค่อนข้างเข้มงวด สาเหตุส่วนหนึ่งเนื่องจากจุดประสงค์ของการออกกฎหมาย E-Commerce ของทั้งสองประเทศมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตลาด E-Commerce และเป็นการคุ้มครองและปกป้องผลประโยชน์ให้กับผู้บริโภค

4.4 การเปรียบเทียบกฎหมายในการประกอบธุรกิจ E-Commerce ระหว่างประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ

อนึ่ง หากวิเคราะห์เปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce ในด้านต่างๆ ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ และไทย (รายละเอียดตามตารางที่ 4.2) จะเห็นได้ว่า

ประการแรก การจดทะเบียนเพื่อเข้าสู่ตลาด E-Commerce พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce เป็นการเฉพาะ ภายใต้กฎหมายดังกล่าวของจีนและเกาหลีใต้ กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานกำกับดูแล

ขณะที่สหราชอาณาจักรต้องปฏิบัติตามกรอบกฎหมายของสหภาพยุโรปว่าด้วยธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ The Electronic Commerce Regulation 2002 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปต้องปฏิบัติตาม รวมทั้งกฎหมายของสหราชอาณาจักรเองก็มีกฎหมาย Distance Selling Act 2000 เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการขายสินค้าออนไลน์โดยเฉพาะเช่นกัน หากแต่ไม่ได้มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ต้องจดทะเบียนก่อนเข้าสู่ตลาดแต่ประการใด กำหนดเพียงผู้ประกอบการต้องแสดงรายละเอียดของบริษัท ที่อยู่ที่สามารถติดต่ออย่างชัดเจนบนหน้าเว็บไซต์

ซึ่งแตกต่างจากประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ E-Commerce ยังคงใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับการประกอบธุรกิจ E-Commerce กล่าวคือ ผู้ประกอบการ E-Commerce ของสิงคโปร์จะต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจกับสำนักงานการกระจายเสียงแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลเพียงเนื้อหาที่จะออกอากาศ หรือเผยแพร่สู่สาธารณะเท่านั้น ขณะที่การจดทะเบียนของผู้ประกอบการ E-Commerce ของไทย จะต้องจดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และหากผู้ประกอบการรายใดที่มีรายได้มากกว่า 1.8

ล้านบาท จะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการแบบขายตรงกับ สคบ. รวมทั้งต้องมีการวางเงินหลักประกันเพื่อชดเชยค่าเสียหายกรณีที่กระทบต่อผู้บริโภค

ประการที่สอง การกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce ที่ครอบคลุมเกือบทุกมิติ พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีข้อกำหนดในการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce ครอบคลุมมากกว่าทุกประเทศที่ศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจดทะเบียน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรม การชำระภาษี การคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองมิให้ platform operator เอาเปรียบผู้บริโภค รวมถึงการส่งเสริมผู้ประกอบการ E-Commerce ขณะที่กฎหมาย E-Commerce ของประเทศเกาหลีใต้ไม่ได้ครอบคลุมทุกมิติเช่นสาธารณรัฐประชาชนจีน มีข้อกำหนดครอบคลุมเพียง 3 ประเด็น ได้แก่ การขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรม ขณะที่การกำกับดูแลเรื่องภาษี การคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงการคุ้มครองมิให้ platform operator เอาเปรียบผู้บริโภคมีการบังคับใช้จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายว่าด้วยการค้าที่เป็นธรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บภาษี เป็นต้น แต่ขณะที่การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce ในสหราชอาณาจักร ประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทยเป็นการกำกับดูแลแบบทางอ้อมผ่านกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแทนทั้งหมด

ประการที่สาม การส่งเสริมผู้ประกอบการให้เข้มแข็งและมีศักยภาพในการเติบโตไปแข่งขันในต่างประเทศ พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจ E-Commerce แบบข้ามชายแดน หรือ Across Border ซึ่งกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในบทบัญญัติของกฎหมายให้รัฐบาลต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการประกอบธุรกิจ E-Commerce ขณะที่ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศสหราชอาณาจักร และสิงคโปร์แม้ว่าในกฎหมายจะไม่มีข้อกำหนดไว้ ทว่าสภาพแวดล้อมทั้งกฎระเบียบ การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ระบบการกำกับดูแลที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นต่อระบบความปลอดภัยในการทำธุรกรรม และเป็นปัจจัยส่งเสริมในการประกอบธุรกิจในประเทศเกาหลีใต้เช่นกัน

ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อส่งเสริมและกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce แม้ว่าจะมีนโยบายในการส่งเสริม “Thailand 4.0” แต่โครงสร้างพื้นฐานที่จะส่งเสริมในการประกอบธุรกิจยังไม่พร้อมมากนัก กอปรกับการกำกับดูแลไม่เข้มงวดพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับการทำธุรกรรมผ่าน E-Commerce ได้ แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับก็ตาม แต่ยังไม่ได้รับความน่าเชื่อถือที่ควรโดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการชำระเงิน ส่วนมากแล้วการซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์มักเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการรายใหญ่ที่น่าเชื่อถือเท่านั้น เช่น Lazada Shopee เป็นต้น หากแต่ผู้ประกอบการที่เป็น SME อาจยังไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริโภค

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce ของสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ และไทย

การกำกับดูแล	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สาธารณรัฐเกาหลี	สหราชอาณาจักร	สิงคโปร์	ไทย
การจดทะเบียนเข้าสู่ตลาด E-Commerce	E-Commerce Law of the People's Republic of China กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องจดทะเบียน	The Act on Consumer Protection in Electronic Commerce กำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce จะต้องทำการจดทะเบียนออนไลน์เพื่อขออนุญาตการประกอบธุรกิจ E-Commerce หรือต้องรายงานออนไลน์ต่อรัฐบาลท้องถิ่น หรือรายงานต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้า (the Korea Fair Trade Commission)	ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนก่อนประกอบธุรกิจ E-Commerce มีเพียงการจดทะเบียนตามกฎหมายจัดตั้งบริษัท หากแต่ผู้ประกอบการจะต้องแสดงรายละเอียดของบริษัทอย่างชัดเจนบนหน้าเว็บไซต์	ต้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ E-Commerce กับสำนักงานกระจายเสียงแห่งชาติ (the Singapore Broadcasting Authority) เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่จะออกอากาศ หรือเผยแพร่สู่สาธารณะ	1. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 กำหนดให้ผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักรต้องจดทะเบียนพาณิชย์ 2. พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 กำหนดให้

การกำกับดูแล	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สาธารณรัฐเกาหลี	สหราชอาณาจักร	สิงคโปร์	ไทย
					ผู้ประกอบการ E-Commerce ที่มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาท และไม่ได้จดทะเบียนเป็น SME กับ สสว. ต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายตรงกับ สคบ. และต้องมีการวางเงินเป็นหลักประกันกรณีชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้บริโภค
การขออนุญาตเพื่อให้บริการการชำระเงินกรณีต้องการมีระบบชำระเงินเป็นของตนเอง	ต้องขออนุญาตเพื่อให้บริการชำระเงินกับธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1. ผู้ให้บริการระดับประเทศ ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 100 ล้านบาท	ต้องลงทะเบียนกับคณะกรรมการบริการด้านการเงิน (the Financial Services Commission) โดยต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 2 พันล้านวอน	ขออนุญาตเพื่อให้บริการระบบชำระเงิน โดยแบ่งใบอนุญาตออกเป็น 2 ประเภท 1. ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก ต้องเป็นบริษัทที่มีทุนค้างชำระไม่เกิน 5 ล้านยูโร	ขออนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ (the Monetary Authority of Singapore) โดยต้องเป็นบริษัทที่จัดตั้งในสิงคโปร์หรือจัดตั้งในต่างประเทศก็ได้ แต่ต้องมีสำนักงานในประเทศไทยสิงคโปร์ และต้องมีกรรมการบริหารที่เป็นคนสิงคโปร์ หรือมีถิ่นฐาน	ต้องขออนุญาตเพื่อให้บริการการชำระเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว ในแต่ละประเภทธุรกิจดังนี้ 1. การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท

การกำกับดูแล	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สาธารณรัฐเกาหลี	สหราชอาณาจักร	สิงคโปร์	ไทย
	2. ผู้ให้บริการระดับท้องถิ่น/ จังหวัด ต้องมีทุนจดทะเบียน 30 ล้านบาท		2. ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนค่าชำระมากกว่า 5 ล้านยูโร และต้องมีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 350,000 ยูโร	ถาวรในสิงคโปร์อย่างน้อย 1 คน	2. การให้บริการชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ (ก) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท (ข) การให้บริการสนับสนุนแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท (ค) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท 3. การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	หากพบว่ามีละเมิด สามารถแจ้งให้ platform ลบหรือยกเลิกสินค้าดังกล่าวออกจากเว็บไซต์	ห้ามจำหน่ายสินค้าที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	อยู่ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	อยู่ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	ใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

การกำกับดูแล	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สาธารณรัฐเกาหลี	สหราชอาณาจักร	สิงคโปร์	ไทย
	ได้ทันที และดำเนินงานตามกฎหมาย				พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นต้น
การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรม	<ul style="list-style-type: none"> มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลของผู้ใช้บริการ มีการนำระบบ Escrow Account มาใช้ในการชำระเงิน (เป็นแบบสมัครใจ) 	<ul style="list-style-type: none"> มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องขึ้นทะเบียนกับบุคคลที่สามที่เป็นผู้ให้บริการเกตเวย์ในการชำระเงิน (Payment gateway) และบริษัท Escrow service เพื่อรับประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น มีการกำหนดเกี่ยวกับนโยบายความเป็นส่วนตัว การเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริการก่อน 	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูล โดยผู้ประกอบการต้องลงทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งต้องเซ็นต์ยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนด หากไม่ลงทะเบียนและปฏิบัติตาม จะต้องถูกปรับ และสั่งปิดกิจการ		<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 5-8 ข้อบังคับเกี่ยวกับการเข้าถึงระบบหรือข้อมูลของผู้อื่นโดยไม่ชอบ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ให้บริการระบบการชำระเงินต้องขึ้นทะเบียนและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท.
การรายงานทางภาษี	กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ทุกรายต้องออกไปกำกับภาษีในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ซื้อและ	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระภาษี (Income Tax Act)	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระภาษี	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการชำระภาษี	กฎหมาย E Payment กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมทางการเงินต่อสรรพากร

การกำกับดูแล	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สาธารณรัฐเกาหลี	สหราชอาณาจักร	สิงคโปร์	ไทย
	platform operator ต้อง รายงานเลขรหัสของผู้จำหน่าย สินค้าและข้อมูลรายได้แก่ สรรพากร				
การคุ้มครองผู้บริโภค	กฎหมาย E-Commerce กำหนดให้ (1) platform operator เช่น อาลีบาบาต้อง รับผิดชอบร่วมกับผู้จำหน่าย สินค้าในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิ ต่อผู้บริโภค	อยู่ใต้กฎหมายว่าด้วยการ คุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะ (The Framework Act on Consumers) ซึ่งกำหนด เกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทของ ผู้บริโภคและการเรียกคืนสินค้า และบริการ	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วย การค้าขายทางไกล (Distance Selling Act 2000) ซึ่งเป็นกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภค	อยู่ภายใต้กฎหมายการ คุ้มครองผู้บริโภค	ใช้ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กรณีที่มีการ ร้องเรียนและแก้ไขข้อพิพาท
การคุ้มครองมิให้ platform operator เอาเปรียบผู้บริโภค	กำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดใน การจำหน่ายสินค้าบน platform การเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็น ธรรม และ platform operators ต้องเก็บรายละเอียด เกี่ยวกับธุรกรรมย้อนหลังอย่าง น้อย 3 ปี	อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการ ผูกขาดและการค้าที่เป็นธรรม (The Monopoly Regulation and Fair Trade Law: Fair Trade Law)	NA	NA	-
การส่งเสริม ผู้ประกอบการ E-Commerce	กฎหมายกำหนดให้รัฐบาลจัด โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริม ให้กับการประกอบธุรกิจ	-	-	-	-

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (เมษายน 2562)4.5 อุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4.5 อุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จากการวิเคราะห์และรวบรวมเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจ E-Commerce ของไทย พบว่า การกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce มิได้มีกฎหมายกำกับดูแลเป็นการเฉพาะเช่นสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐเกาหลี หากแต่เป็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นการขึ้นทะเบียนพาณิชย์เป็นผู้ประกอบการ E-Commerce กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ การขึ้นทะเบียนขายตรง และวางเงินหลักประกันภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 กับ สคบ. กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม และกฎหมายว่าด้วยการทำธุรกิจทางการเงิน (E-payment) รวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

ทั้งนี้ หากมองในมุมการประกอบธุรกิจของ SME จะเห็นได้ว่า การขึ้นทะเบียนพาณิชย์เพื่อการประกอบธุรกิจเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับผู้ประกอบกิจการทุกรายที่ต้องมีการจดทะเบียนพาณิชย์อยู่แล้ว แม้ว่าจะมิใช่การประกอบธุรกิจ E-Commerce ก็ตาม แต่ทว่าการขึ้นทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการยื่นเพื่อขอเพียงสัญลักษณ์ (logo) DBD Registered เพื่อนำไปแสดงไว้บนหน้าเว็บไซต์เพื่อเป็นเครื่องหมายยืนยันความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยต่อผู้บริโภคเท่านั้น

ขณะที่การขึ้นทะเบียนกับ สคบ. ซึ่งข้อกำหนดภายใต้ พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 กำหนดให้

- 1) ผู้ประกอบธุรกิจ E-Commerce ที่มีรายได้เกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี
- 2) ผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็น SME ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว.
- 3) ผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- 4) ผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็นกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้ประกอบการเหล่านี้จะต้องขึ้นทะเบียนตลาดตรงกับ สคบ. พร้อมทั้งต้องมีการวางเงินหลักประกันล่วงหน้ากับ สคบ. เพื่อใช้เป็นค่าชดเชยความเสียหายกรณีที่ผู้ประกอบการมีการละเมิดหรือสร้างความเสียหายให้กับผู้บริโภค

อนึ่ง จากรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุน SME ประจำปี 2561 พบว่า มีจำนวน SME ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว. เพียง 96,434 ราย¹⁶⁰ และมีจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนแล้วจำนวน 83,208 ราย นั่นหมายความว่าจำนวน SME อีกจำนวนมากกว่า 2 ล้านรายที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว. และหากผู้ประกอบการเหล่านี้ประกอบธุรกิจ E-

¹⁶⁰ รายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุน SME ประจำปี 2561 ดาวโหลดเอกสารได้ที่ http://sme.go.th/upload/mod_download/download-20190328103527.pdf

Commerce และมีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาท ก็จะได้รับผลกระทบจากกฎหมาย พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 โดยตรง ทั้งข้อกำหนดของการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายตรงกับ สคบ. และการวางหลักประกันเมื่อมีการจดทะเบียน ซึ่งหากผู้ประกอบการรายใดที่ไม่ได้มีเงินทุนมากพอก็ไม่อาจนำเงินไปวางเป็นหลักประกันได้ นอกจากนี้แล้ว การจดทะเบียนกับหน่วยงานหลายแห่งเป็นการสร้างภาระทั้งต้นทุนการขอใบอนุญาต และเวลาในการจัดเตรียมเอกสารที่ค่อนข้างเยอะและมีขั้นตอนของการขออนุญาตที่ยุงยาก ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการหลายรายเสี่ยงที่จะไม่จดทะเบียนได้

อนึ่ง ธุรกิจ E-Commerce เป็นการทำธุรกิจที่กระทบต่อผู้บริโภคในมุมกว้างซึ่งสะท้อนได้จากกฎหมายที่ภาครัฐออกมานั้น เน้นเรื่องการควบคุมและดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce เป็นหลัก เพื่อให้การคุ้มครองแก่ผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลแบบเข้มงวดมากเกินไปอาจไม่ได้เป็นผลดีต่อผู้ประกอบการที่เป็น SME เพราะไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ดังนั้นมาตรการส่งเสริม SME อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ SME เข้าระบบ อย่างน้อยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อธุรกิจ E-Commerce ของไทย

ทั้งนี้การส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce หน่วยงานส่งเสริมอาจพิจารณาดำเนินการคล้ายกับนโยบายของประเทศจีน กล่าวคือ การสร้าง E-Commerce Park เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการ SME ทุกรายได้เรียนรู้ ฝึกทักษะการประกอบธุรกิจ E-Commerce ร่วมกันภายใต้ Park ดังกล่าว และสร้างแรงจูงใจด้วยการช่วยเหลือด้านเงินทุน หรือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าตลาด รวมทั้งความช่วยเหลือต่อเนื่องในการพัฒนายอดขายและผลิตภัณฑ์ให้สามารถมียอดขายโตได้ในอัตราร้อยละ 50-100 ทั้งนี้ อาจมีการกำหนดหรือสร้างเงื่อนไขให้ SME ที่จะขอรับสิทธิประโยชน์ต้องขึ้นทะเบียนหรือจดทะเบียนให้ถูกต้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้ภาครัฐสามารถวางแผนดำเนินงานส่งเสริม ติดตามและให้ความช่วยเหลือได้ ขณะเดียวกันข้อมูลผู้ประกอบการดังกล่าวยังสามารถใช้ในการกำกับดูแลกรณีที่เกิดผลกระทบกับผู้บริโภคได้ หากมีการร้องเรียนผู้ประกอบการรายใด ภาครัฐเองก็สามารถติดตามตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายเช่นกัน

อย่างไรก็ดี จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ E-Commerce ทั้งจากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการ การสัมภาษณ์ข้อมูล รวมถึงการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในแต่ละภูมิภาคกับกลุ่มผู้ประกอบการ E-Commerce (รายละเอียดดูได้ที่ภาคผนวก) พบว่า

ประการแรก กฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce กระจัดกระจายไปตามสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง และอยู่ภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลหลายแห่ง ทำให้ยากต่อการดำเนินการเพื่อขออนุญาตในการประกอบกิจการ อาทิ ผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องสำอาง นอกจากการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และการจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ. แล้ว ผู้ประกอบการเองดำเนินการจดทะเบียนเพื่อขออนุญาตจำหน่าย

เครื่องสำอางกับ อย. ด้วย หรือแม้แต่ผู้ประกอบการที่ให้บริการทัวร์และที่พักระยะสั้น ก็ต้องมีการขออนุญาตจากกรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

ประการที่สอง กฎหมายที่เป็นอุปสรรคและไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ E-Commerce โดยเฉพาะ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ซึ่งหากผู้ประกอบการ E-Commerce โดยเฉพาะผู้ประกอบการกลุ่ม start-up ที่ต้องการพัฒนาเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์ม และต้องการมีระบบชำระเงินเป็นของตนเอง แต่ด้วยคุณสมบัติของบริษัทที่ไม่มีเงินทุนมากพอ และไม่ได้เป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วมากถึง 10 ล้านบาท ทำให้ไม่สามารถขออนุญาตให้บริการการชำระเงินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามประกาศของ ธปท.ที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กไม่สามารถที่จะพัฒนาระบบ e_wallet เป็นของตนเองได้ จึงต้องใช้ระบบการชำระเงินของบริษัทขนาดใหญ่อื่นๆ เช่น paypal หรือใช้ระบบการชำระเงินของธนาคารพาณิชย์แทน

ประการที่สาม กรณีที่ต้องจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ. หากเป็นผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 1.8 ล้าน และไม่ได้จดทะเบียนเป็น SME กับ สสว. หรือจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามข้อกำหนดของ พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ดังกล่าวต้องจดทะเบียนกับ สคบ. และวางเงินหลักประกันเป็นสัดส่วนตามจำนวนรายได้ ทั้งนี้หากผู้ประกอบการดังกล่าวที่ไม่ได้มีเงินทุนมากพอ ก็ไม่สามารถที่จะนำเงินมาวางเป็นหลักประกันได้ ทำให้มีผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากเลียงที่จะขึ้นทะเบียนกับ สคบ.

ประการที่สี่ ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ E-Commerce โดยมากแล้วเป็นปัญหาด้านการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นความยุ่งยากในการเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาตในการประกอบกิจการจากหน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ ทั้งกรมพัฒนาธุรกิจ การจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ. รวมถึงเงื่อนไขการวางเงินหลักประกัน

นอกจากนี้ ปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการ E-Commerce รายเล็กโดยเฉพาะผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ในการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ร้านค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้าเพื่อสร้างจุดเด่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ และมีค่าใช้จ่ายไม่แพง รวมทั้งการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม เช่น ลาซาด้า ซ้อปี้ ไม่ให้คิดค่าธรรมเนียมในการวางขายสินค้าในราคาที่สูงเกินไป

4.6 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่ช่วยเอื้อและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จากปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ E-Commerce ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาหลักคือ การที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce เป็นการเฉพาะเช่นประเทศจีนและเกาหลีใต้ ทำให้เกิดความสับสนในการกำกับดูแลซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้มงวดของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแต่ละประเภท กอปรกับประเด็นด้านการคุ้มครองผู้บริโภคทำให้ สคบ. เข้มงวดกับผู้ประกอบการ E-Commerce เป็นพิเศษ ทั้งมีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาท และไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว. ผู้ประกอบการจะต้องมีการจดทะเบียนกับ สคบ. แล้ว ยังกำหนดให้มีการวางเงินหลักประกันตามรายได้ของผู้ประกอบการด้วยเช่นกันเพื่อใช้ในการชดเชยเยียวยากรณีเกิดการละเมิดต่อผู้บริโภค

ขณะที่ผู้ประกอบการ E-Commerce โดยเฉพาะกลุ่ม start-up ที่ต้องการพัฒนาแพลตฟอร์ม (platform) และมีระบบการชำระเงินเป็นของตนเองก็ยังไม่สามารถให้บริการระบบการชำระเงินแบบ e-Wallet ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถขออนุญาตกับ ธปท. ได้ เพราะคุณสมบัติเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วของบริษัท ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาตดังนั้น การช่วยเหลือและส่งเสริมเพื่อลดอุปสรรคและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ E-Commerce จะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะแรก ควรออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce โดย สสว. อาจร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมสรรพากร สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น จัดทำมาตรการหรือโครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะให้กับผู้ประกอบการ E-Commerce รายเล็ก ดังนี้

มาตรการแรก สสว. อาจร่วมกับ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก หรือ one stop service ในการจดทะเบียนหรือจัดแจ้งเพื่อขออนุญาตการประกอบธุรกิจ E-Commerce ทั้งการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ. สำหรับผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาท ซึ่งตามหลักเกณฑ์การจดทะเบียนกับ สคบ. จะต้องมีวางเงินหลักประกันตามสัดส่วนรายได้ของผู้ประกอบการที่จดทะเบียน ทั้งนี้ สสว. อาจร่วมกับ สคบ. มีมาตรการในการค้ำประกันให้กับผู้ประกอบการที่ไม่มีเงินทุนมากพอในการวางเงินหลักประกันเพื่อทดแทนการนำเงินมาเป็นหลักประกัน

นอกจากนี้แล้ว SME ที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว. ต้องจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ. และต้องมีวางเงินหลักประกันด้วยเช่นกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริม SME เหล่านี้ สสว. อาจจำเป็นต้องสร้างมาตรการจูงใจให้ SME ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกับ สสว. ซึ่งเป็น

หนึ่งในสิทธิประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกับ สสว. ที่ SME จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการขายตรง และวางเงินหลักประกันกับ สคบ.

นอกจากนี้ one stop service จะต้องเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการกรณีการขออนุญาตในรายสินค้า เช่น เครื่องสำอาง สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น

มาตรการที่สอง สสว. ควรผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐ หรืออาจร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะการพัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยคิดค่าใช้จ่ายในอัตราที่ไม่สูงเกินไป

อย่างไรก็ดี แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาลจะมีโครงการ “เน็ตประชารัฐ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม โดยได้มีการติดตั้งเน็ตประชารัฐไปแล้วเป็นจำนวน 24,700 หมู่บ้าน แต่ทว่าประเทศไทยมีจำนวนหมู่บ้านกว่า 70,000 แห่ง ดังนั้น อาจจำเป็นต้องขยายพื้นที่การติดตั้งเพื่อให้บริการเน็ตประชารัฐเพิ่มขึ้นให้ครบในทุกพื้นที่ และจำเป็นต้องปรับความเร็วอินเทอร์เน็ตขึ้นจากเดิมที่ให้บริการที่ระดับความเร็ว 30 Mbps/10 Mbps (Download/Upload) ซึ่งความเร็วดังกล่าวอาจจะยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอถ้ามีการทำธุรกิจ E-Commerce สำหรับผู้ประกอบการในแต่ละพื้นที่

มาตรการที่สาม สสว. อาจร่วมกับกรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในการจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้การจัดทำบัญชี การจัดเตรียมเอกสารเพื่อประกอบการยื่นภาษีสรรพากร และการให้ความรู้เรื่องภาษี

มาตรการที่สี่ สสว. อาจร่วมกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ในการจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบธุรกิจ E-Commerce อบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้าและบริการ เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสินค้าและบริการ เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายให้กับผู้ประกอบการ

ระยะที่สอง สสว. ควรเสนอแนะให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับแก้เงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

อนึ่ง ในประเทศพัฒนาแล้วเช่นสิงคโปร์ไม่ได้มีการกำหนดเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินโดยใช้ทุนจดทะเบียนของบริษัท กล่าวคือ ภายใต้กฎหมาย the Payment Service Act (PSA) กำหนดให้ผู้ที่ขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินจะต้อง

- เป็นบริษัท (จัดตั้งขึ้นในประเทศสิงคโปร์ หรือต่างประเทศ)

- มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวรในประเทศสิงคโปร์ หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์
- บริษัทจะต้องมีกรรมการบริหารอย่างน้อย 1 คน ที่เป็นคนสิงคโปร์ หรือเป็นผู้ที่มีถิ่นพำนักอาศัยถาวรในประเทศสิงคโปร์ หรือผู้ที่อยู่ในประเภทบุคคลตามที่ประกาศการคลังกำหนด (the Monetary Authority of Singapore : MAS)

ทว่าการให้บริการการชำระเงิน เป็นเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยเช่นกัน หากไม่มีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในระบบการชำระเงินของผู้บริโภคได้ ซึ่งการกำกับดูแลระบบการชำระเงินแบบสิงคโปร์อาจจะไม่เหมาะกับไทย

ขณะที่ในประเทศสหราชอาณาจักร กำหนดประเภทใบอนุญาตบริการการชำระเงินเป็น 2 ประเภท¹⁶¹ ได้แก่ ใบอนุญาตการให้บริการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก และใบอนุญาตการให้บริการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ โดยที่เงื่อนไขการขออนุญาตมีดังนี้

1. ใบขออนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก ผู้ประกอบการที่จะขอใบอนุญาตจะต้องเป็นผู้ประกอบการที่มีทุนค้างชำระไม่เกิน 5 ล้านยูโร แต่ไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของบริษัท
2. ใบขออนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดใหญ่ จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนค้างชำระมากกว่า 5 ล้านยูโร และต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 350,000 ยูโร จึงจะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินได้

นอกจากนี้แล้วในประเทศจีน ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดประเภทใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินออกเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกับสหราชอาณาจักร กล่าวคือ ถ้าเป็นใบอนุญาตเพื่อให้บริการการชำระเงินในระดับประเทศ จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 100 ล้านหยวน แต่ถ้าเป็นผู้ประกอบการที่ให้บริการการชำระเงินในระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 30 ล้านหยวน¹⁶²

ทั้งนี้ สสว. อาจเสนอแนะให้ ธปท. ปรับแก้เงื่อนไขคุณสมบัติการขออนุญาตประกอบกิจการการชำระเงิน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก เสนอให้ ธปท. แบ่งประเภทใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก และประเภทที่สอง เป็นใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่

¹⁶¹ ดัดแปลงจาก <https://www.buckinghamcapitalconsulting.com/single-post/2017/09/27/How-to-become-an-Electronic-Money-Institution-E-money>

¹⁶² ดัดแปลงจาก <https://www.china-briefing.com/news/pboc-issues-latest-batch-of-third-party-payment-service-licenses/>

ประเด็นที่สอง เสนอให้ ธปท. พิจารณาปรับลดเงื่อนไขเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนชำระแล้ว สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ E-Commerce ที่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยอาจกำหนดคุณสมบัติสำหรับ SME ดังนี้

- เป็นบริษัทจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย มีทุนจดทะเบียน ไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท
- มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวร หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศไทย
- จะต้องมีกรรมการบริหารอย่างน้อย 1 คนที่เป็นคนไทย

โดยอาจกำหนดขอบเขตของการให้บริการการชำระเงินเหมือนเช่นประเทศจีนที่สามารถให้บริการจำกัดในพื้นที่ท้องถิ่นหรือจังหวัดเท่านั้น ขณะที่คุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ อาจใช้กฎเกณฑ์เดิมตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับเช่นเดิม และสามารถให้บริการการชำระเงินได้ทั่วประเทศ

ระยะที่สาม เนื่องจากปัจจุบันการจดทะเบียนและการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce อยู่ภายใต้หน่วยงานหลายแห่ง ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้อให้ผู้ประกอบการประกอบธุรกิจ ดังนั้น ควรเสนอแนะให้รัฐบาลพิจารณาออกกฎหมายเพื่อใช้ในการกำกับดูแลธุรกิจ E-Commerce เป็นการเฉพาะ โดยควรมีเนื้อหาสาระอย่างน้อยประกอบด้วย

1. การจดทะเบียนออนไลน์เพื่อขออนุญาตประกอบธุรกิจ E-Commerce ซึ่งรวมถึงจดทะเบียนการทะเบียนพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายการประกอบธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) จะต้องส่งข้อมูลการขออนุญาตการประกอบธุรกิจไปที่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อออกทะเบียนพาณิชย์
2. การคุ้มครองผู้บริโภค โดยอาจกำหนดให้
 - platform operator ร่วมรับผิดชอบกับผู้ขายในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิต่อผู้บริโภค
 - ห้ามมีการจ้างประเมินสินค้าหรือบริการเพื่อหลอกลวงผู้บริโภค
 - ห้ามลบข้อความที่แสดงความคิดเห็นของผู้บริโภค
 - ห้ามจำหน่ายสินค้าปลอม
 - ห้ามขายพ่วง
3. การป้องกันไม่ให้ platform operator เอาเปรียบผู้ขายสินค้าโดยการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการจำหน่ายสินค้าบน platform การเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม

และ platform operators ต้องเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี

4. การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำธุรกรรมโดย
 - มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องขึ้นทะเบียนกับบุคคลที่สามที่เป็นผู้ให้บริการเกตเวย์ในการชำระเงิน (Payment gateway) และบริษัท Escrow service เพื่อรับประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภค
5. มีการกำหนดเกี่ยวกับนโยบายความเป็นส่วนตัว การเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการก่อน

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายที่ควรปรับปรุงแก้ไขในระยะเร่งด่วน

จากการศึกษากฎหมายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการทั้ง 3 ธุรกิจ ทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย รวมถึงการจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมการประกอบธุรกิจในหลากหลายมิติ โดยทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำสรุปผลการศึกษาไว้ในตารางภาคผนวก ข ตารางสรุปผลการศึกษาของธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

อย่างไรก็ดี ทางคณะผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อเสนอด้านกฎหมายที่สมควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน 4 ฉบับ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกระบวนการแก้ไขกฎหมาย ดังนี้

❖ ข้อเสนอเร่งด่วนที่ 1 พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559

ระยะสั้น

ยี่ตอายุกฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ในระหว่างการรอแก้ไข พ.ร.บ. โรงแรมฯ ซึ่งเดิมกฎกระทรวงฯ มีอายุเพียง 5 ปี ทั้งนี้ สสว. ควรเสนอให้มีการขยายเวลาใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการยกเว้นภายใต้กฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งกำหนดให้มีการดัดแปลงอาคารเพื่อเป็นโรงแรมสามารถดำเนินการได้ แต่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับใช้เพียง 5 ปี นับตั้งแต่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งกำลังจะครบกำหนดภายในปี พ.ศ. 2564 หรือในอีก 2 ปีข้างหน้า เนื่องจากปัจจุบันมีโรงแรมที่ยังไม่สามารถเข้าระบบมากกว่า 14,728 แห่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงแรมส่วนใหญ่ยังติดปัญหาไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานอาคารตามข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการที่มีการดัดแปลงอาคารเหล่านี้ยังสามารถประกอบธุรกิจแบบถูกต้องตามกฎหมายได้จึงเห็นสมควรให้มีการขยายระยะเวลาใบอนุญาตการประกอบธุรกิจโรงแรมออกไปครั้งละ 5 ปี หรือจนกว่าจะมี ร่างกฎกระทรวง กำหนดประเภท หลักเกณฑ์และวิธีการการแจ้งและมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ. ... (สำหรับโฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล) และร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. ... (สำหรับบ้านเช่าและห้องชุด) ออกมาบังคับใช้

ระยะยาว

ตามมาตรา 4 (ความหมายโรงแรม) และกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ฯ พ.ศ. 2551 หมวด 1 ข้อ 1 (ความหมายสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม) และหมวด 3 ข้อ 18-20 (กำหนดประเภทโรงแรม)

- เสนอให้แก้ไข นิยามประเภทที่พักให้มีความหลากหลายครอบคลุมตามสภาพการณ์ของธุรกิจในปัจจุบัน
- ออกร่างกฎกระทรวง กำหนดประเภท หลักเกณฑ์และวิธีการการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ. ... (สำหรับโฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล)
- ออกร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. ... (สำหรับบ้านเช่าและห้องชุด)

รัฐควรปรับปรุง พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องความหมายของโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ประเภทโรงแรม และหลักเกณฑ์เงื่อนไขสำหรับโรงแรมแต่ละประเภท โดยควรมีการจัดแยกประเภทที่ให้ครอบคลุมทุกชนิด เช่น โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล เป็นต้น และมีการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้ชัดเจน หรือออกกฎกระทรวงสำหรับสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ที่กำหนด กำหนดประเภท หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ออกมาใช้บังคับภายใต้ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547

มาตรา 30 และ 32 (ผู้จัดการโรงแรมต้องมีใบรับรองคุณวุฒิด้านโรงแรมหรือจบปริญญาตรีและเงื่อนไขผู้แทนผู้จัดการโรงแรม)

- แก้ไขคุณสมบัติของผู้จัดการโรงแรม สำหรับโรงแรมที่เข้าข่ายเป็นผู้ประกอบการ SME ตามนิยามของ สสว. โดยอนุญาตให้ผู้ที่มิประสบความสำเร็จในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี สามารถเป็นผู้จัดการโรงแรมได้

❖ ข้อเสนอเร่งด่วนที่ 2 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478

เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าในการออกใบอนุญาตและต่อใบอนุญาตโรงแรม ควรยกเลิก “คณะกรรมการกั่นกรองการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547” โดยยกเลิกกฎหมายต่อไปนี้

- ยกเลิก คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ข้อ 1 กำหนดให้มีคณะกรรมการกั่นการฯใน

กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ตรวจสอบและอนุญาตโรงแรมในกรุงเทพมหานคร ข้อ 2) ในจังหวัดอื่นๆ ให้คณะกรรมการพิจารณากันกรองๆ ในระดับจังหวัด

- เสนอให้เปลี่ยนเป็นระบบ Self Certification (เจ้าของห้องพักรับรองความถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับการอบรมตามหลักสูตรหรือระยะเวลาที่กำหนด) หากที่พักไม่ปลอดภัย ให้เพิกถอนใบอนุญาต และได้รับโทษ และให้วิศวกรหรือสถาปนิกเซ็นใบรับรองแบบ

❖ ข้อเสนอเร่งด่วนที่ 3 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดว่า กิจการโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพกับหน่วยงานท้องถิ่นทุกปี และเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำนวน 2,000 บาท ซึ่งการประกอบกิจการโรงแรมและสถานที่พักที่เป็นไม่โรงแรมไม่ควรถูกกำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การต้องขอใบอนุญาตประกอบการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสร้างภาระให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็ก เพราะต้องขออนุญาตทุกปี

ดังนั้น ทาง สสว. ควรเสนอให้กระทรวงสาธารณสุขนำธุรกิจโรงแรมและสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมออกจากรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

❖ ข้อเสนอเร่งด่วนที่ 4 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

สสว. อาจเสนอแนะให้ ธปท. ปรับแก้เงื่อนไขคุณสมบัติการขออนุญาตประกอบกิจการการชำระเงิน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก เสนอให้ ธปท. แบ่งประเภทใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก และประเภทที่สอง เป็นใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่

ประเด็นที่สอง เสนอให้ ธปท. พิจารณาปรับลดเงื่อนไขเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนชำระแล้วสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ E-commerce ที่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยอาจกำหนดคุณสมบัติสำหรับ SME ดังนี้

- เป็นบริษัทจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย มีทุนจดทะเบียน ไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท
- มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวร หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศไทย
- จะต้องมีการบริหารอย่างน้อย 1 คนที่เป็นคนไทย

โดยอาจกำหนดขอบเขตของการให้บริการการชำระเงินเหมือนเช่นประเทศจีนที่สามารถให้บริการจำกัดในพื้นที่ท้องถิ่นหรือจังหวัดเท่านั้น ขณะที่คุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ อาจใช้กฎเกณฑ์เดิมตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับเช่นเดิม และสามารถให้บริการการชำระเงินได้ทั่วประเทศ

บรรณานุกรม

พรพล เทศทอง. “Delivery drone” กรุงเทพธุรกิจ (11 มกราคม 2562) [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/646339> สืบค้น 12 มีนาคม 2562.

“ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีการประกอบกิจการรับส่งเอกสาร.” [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: <http://www.rd.go.th/publish/32700.0.html> สืบค้น 12 มีนาคม 2562.

“ระเบิดศึกธุรกิจขนส่ง 1.4 หมื่นล้าน รับอีคอมเมิร์ซบูม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<https://positioningmag.com/1118575> สืบค้น 12 มีนาคม 2562.

วันเพ็ญ แก้วสกุล. “SKOOTAR ความสำเร็จจาก ‘ทำน้อย ได้มาก’.” กรุงเทพธุรกิจ (20 กันยายน 2559):

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/718945>

สืบค้น 12 มีนาคม 2562.

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. 7 มกราคม พ.ศ. 2562.

ผู้ประกอบการไทยควรรู้ ศาลอินเทอร์เน็ตและกฎหมาย e-commerce ใหม่ของจีน.

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <https://www.thaibizchina.com/e-commerce->

[%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2/](https://www.thaibizchina.com/e-commerce-%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2/)

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2548). **โครงการการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา**

ในภาคการขนส่งและโลจิสติกส์.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์. 2560. รายงานผลการสำรวจมูลค่าพาณิชย์

อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ปี 2560

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2561). **กฎหมายควบคุมการใช้โดรนเพื่อ**

คุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว.

Eric Brown. “E-commerce spurs innovation in last-mile logistics.” MIT News (4

September 2018): [Online]. Source: [http://news.mit.edu/2018/mit-e-commerce-](http://news.mit.edu/2018/mit-e-commerce-spurs-innovations-last-mile-logistics-0904)

[spurs-innovations-last-mile-logistics-0904](http://news.mit.edu/2018/mit-e-commerce-spurs-innovations-last-mile-logistics-0904)

Maggie Tillman. “Drone flying in the UK and US: All the rules and regulations

explained.” (28 March 2019) [Online]. Source:

<https://www.pocket-lint.com/drones/news/141667-drone-regulations-and-rules-the-drone-laws-you-need-to-know-before-flying-in-uk-and-us>

McKinsey&Company. (2016). **Parcel delivery the future of last mile.**

Techsuace team. “จับตารัฐกิจแมสเซ็นเจอร์ออนไลน์ของไทยสุดร้อนแรงปี 2016.” [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: <https://techsauce.co/news/online-messenger-service-thailand-2016/>

[สืบค้น 12 มีนาคม 2562.](#)

Thomas Hoffmann and Gunnar Prause, (2018). **On the Regulatory Framework for Last-Mile Delivery Robots.**

UNESCAP. (2013). **GUIDE TO KEY ISSUES IN DEVELOPMENT OF LOGISTICS POLICY.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แผนการวิจัยภาคสนาม

การวิจัยภาคสนามภายใต้โครงการนี้จะดำเนินการเก็บข้อมูลผ่าน 3 วิธีการ ได้แก่ การเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อย สำหรับแผนการวิจัยภาคสนามทางคณะผู้วิจัยจะเริ่มทำการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับแรก เพื่อเข้าใจภาพรวมของการประกอบธุรกิจและประเด็นปัญหาที่สำคัญในการประกอบธุรกิจแต่ละสาขา ก่อนที่จะนำประเด็นจากการสัมภาษณ์เหล่านั้นมาประกอบการร่างคำถามที่จะใช้ในแบบสอบถาม และประเด็นที่จะใช้ในการประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละภูมิภาค สำหรับระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยภาคสนามจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือน หลังจากนั้นจะดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และจัดประชุมเผยแพร่ผลการศึกษาในช่วงเวลาดังที่ปรากฏในตารางที่ ก.1

ส่วนรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัยภาคสนามในแต่ละวิธีจะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อถัดไป

ตารางที่ ก.1 ระยะเวลาในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม

รายงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	15 ก.ย.
รายงานความก้าวหน้า	<p>สัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 หน่วยงานต่อธุรกิจเป้าหมาย (รายละเอียดดังตารางที่ 15)</p> <p><u>กลุ่มโรงแรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย วันที่ 10 พ.ค. 2562 ● สมาคมโรงแรม วันที่ 21 พ.ค. 2562 ● ตัวแทน Hostel วันที่ 30 พ.ค. 2562 <p><u>กลุ่มขนส่งพัสดุภัณฑ์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● สมาคมขนส่งและโลจิสติกส์ วันที่ 14 พ.ค. 2562 ● กรมการขนส่งทางบก วันที่ 15 พ.ค. 2562 ● ไปรษณีย์ไทย และผู้ประกอบการ (สัปดาห์ที่ 3-4 พ.ค. 2562) <p><u>กลุ่ม e-commerce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Shopee วันที่ 2 พ.ค. 2562 ● Priceza วันที่ 3 พ.ค. 2562 						

รายงาน	กิจกรรมการดำเนินงาน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	15 ก.ย.
	<ul style="list-style-type: none"> • กองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า วันที่ 15 พ.ค. 2562 • สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และผู้ประกอบการ (สัปดาห์ที่ 3-4 พ.ค. 2562) 						
	<p>จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อย 6 ภูมิภาค ตามลำดับ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรุงเทพฯ (สัปดาห์ที่ 1 เดือน มิ.ย.) 2. นครราชสีมา (สัปดาห์ที่ 2 เดือน มิ.ย.) 3. เชียงใหม่ (สัปดาห์ที่ 3 เดือน มิ.ย.) 4. ภูเก็ต (สัปดาห์สุดท้ายของเดือน มิ.ย.) 5. พระนครศรีอยุธยา (สัปดาห์ที่ 1 เดือน ก.ค.) 6. ชลบุรี (สัปดาห์ที่ 2 เดือน ก.ค.) <p>ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย ตัวแทนสภาหอการค้าจังหวัด ตัวแทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ผู้ประกอบการ SME จาก 3 ธุรกิจบริการ เป้าหมาย นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล/ส่งเสริมธุรกิจ</p>						
	เก็บแบบสอบถาม 90 ชุด ธุรกิจละ 30 ชุด						
	จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการร่างกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจัดให้มีขึ้นในระยะเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ (สัปดาห์สุดท้ายของเดือน ก.ค.)						
รายงานฉบับสมบูรณ์	จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่และรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษา รวมทั้งผลการรับฟังความคิดเห็น (สัปดาห์ที่ 3 เดือน ส.ค.)						

1. แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจะเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME และข้อกำหนดตามกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทางคณะผู้วิจัยจะเลือกประเด็นที่ได้จากการศึกษากฎหมายของไทยในบทที่ 2 มาปรับใช้เป็นคำถามในการสัมภาษณ์ อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานที่จะเข้าสัมภาษณ์ ตัวอย่างคำถามเช่น

- ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ
- กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจ
- การระบุกฎหมาย/ระเบียบที่เป็นอุปสรรคและไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ
- นโยบายของรัฐที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
- ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่จะช่วยส่งเสริมหรือเอื้อต่อการประกอบธุรกิจ

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละธุรกิจ ประกอบด้วยตัวแทนของหน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ สมาคมธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยงานต่อกลุ่มธุรกิจ ตัวอย่างหน่วยงานที่จะติดต่อสัมภาษณ์ดังที่ปรากฏในตารางที่ ก.2

เบื้องต้น คณะผู้วิจัยจะทำการติดต่อและเข้าสัมภาษณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาประมาณ 1.5 เดือน หลังจากการส่งรายงานขั้นต้น คาดว่าจะสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วเสร็จกลางเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562

ตารางที่ ก.2 ตัวอย่างรายชื่อหน่วยงานที่จะติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์

หน่วยงานกำกับดูแล	สมาคมที่เกี่ยวข้อง	ตัวแทนผู้ประกอบการ
ธุรกิจโรงแรม <ul style="list-style-type: none">● กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย● กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย	<ul style="list-style-type: none">● สมาคมโรงแรมไทย	<ul style="list-style-type: none">● ผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล อย่างน้อย 2 ราย
ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือสินค้า <ul style="list-style-type: none">● กรมขนส่งทางบก● กรมท่าอากาศยาน	<ul style="list-style-type: none">● สมาคมขนส่งและโลจิสติกส์● สมาคมขนส่งแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none">● ผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล อย่างน้อย 2 ราย● ไปรษณีย์ไทย

	หน่วยงานกำกับดูแล	สมาคมที่เกี่ยวข้อง	ตัวแทนผู้ประกอบการ
ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA 	<ul style="list-style-type: none"> สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย (THAI e-commerce) 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการ SME ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล อย่างน้อย 2 ราย

2. แนวทางการจัดประชุมกลุ่มย่อย

เมื่อประมวลผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ทางคณะผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากรายงานขั้นต้นมาใช้เป็นประเด็นที่จะปรึกษาหารือในการประชุมกลุ่มย่อย โดยตัวอย่างหัวข้อที่ใช้ในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ได้แก่

- การรวบรวมปัญหาและอุปสรรคสำคัญ (pain points) ในการดำเนินธุรกิจ
- ปัญหาจากการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจ
- ปัญหาหรือกฎหมายที่อยากให้รัฐช่วยแก้ไขหรือช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจ

สำหรับแนวทางการเก็บข้อมูล ทางคณะผู้วิจัยจะจัดประชุมกลุ่มย่อย 6 ภูมิภาค ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ นครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี และภูเก็ต แนวทางการจัดประชุมในแต่ละภูมิภาคจะจัดภายในหนึ่งวัน แต่จะมีการแยกประชุมกลุ่มย่อยตามประเภทของธุรกิจ ซึ่งหน่วยงานที่จะเชิญมาร่วมประชุม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในท้องที่ ผู้ประกอบการในแต่ละธุรกิจทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ รวมไปถึงสมาคมหรือหอการค้าในแต่ละจังหวัด การจัดประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้งจะต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 20 ราย โดยคณะผู้วิจัยจะประสานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ว่าจ้างในการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อยทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ การจัดประชุมในกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และชลบุรี

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยคาดว่าจะดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย 6 ภูมิภาค โดยใช้เวลาประมาณ 2 เดือน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม คาดว่าจะแล้วเสร็จกลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562

3. แนวทางการเก็บแบบสอบถาม

ทางคณะวิจัยจะเริ่มทำการร่างแบบสอบถามหลังจากที่ได้รับประเด็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจะเริ่มทำการเก็บแบบสอบถามในช่วงเวลาเดียวกับการจัดประชุมกลุ่มย่อย โดยจะเก็บแบบสอบถามทั้งในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดที่ได้ไปจัดประชุมกลุ่มย่อย ทั้งนี้ การเก็บแบบสอบถามจะทำทั้งหมด 90 ชุด แบ่งคร่าวๆ เป็นธุรกิจบริการละ 30 ชุด สำหรับวิธีการเก็บแบบสอบถามจะเก็บรวบรวมจากผู้ประกอบการ SME โดยอาศัยเครือข่ายจากสมาคมผู้ประกอบการเป็นหน่วยงานในการประสานงานเพื่อดำเนินการเก็บแบบสอบถาม

เป้าหมายของการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม คือ การรวบรวมปัญหาและอุปสรรคด้านกฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นปัญหาหรือไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะประกอบด้วยคำถามดังต่อไปนี้

แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการ

โรงแรม / ขนส่งด่วน (Express delivery) / E-commerce ของผู้ประกอบการ SME

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำโดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “การศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ”

ทั้งนี้ เนื้อหาในแบบสอบถามใช้เพื่อผลการศึกษาเท่านั้น ขอรับรองว่าจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลใดๆ ให้กับบุคคลภายนอก

หากมีข้อสงสัยเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ ธารทิพย์ ศรีสุวรรณ เกศ โทร. 02-718-5460 ต่อ 334 หรือ อูไรรัตน์ จันทศิริ โทร 02-718-5460 ต่อ 335

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ชื่อ-สกุล :

.....

1.2 ตำแหน่ง :

.....

1.3 หน่วยงาน/บริษัท :

.....

1.4 ที่อยู่หน่วยงาน :

.....

1.5 โทรศัพท์ :

.....

1.6 อีเมล :

.....

1.7 ระยะเวลาการดำเนินงานของบริษัท :

.....

1.8 ขนาดของธุรกิจ (พิจารณาตามหลักเกณฑ์การจ้างงานและสินทรัพย์ถาวร ตามตารางขวามือ)

ขนาดย่อม

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

ลักษณะ วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)		จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	
	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง	ขนาดย่อม	ขนาดกลาง
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	16-30	ไม่เกิน 30	31-60
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	51-200	ไม่เกิน 50	51-200

หมายเหตุ: ในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง หรือมีจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์การพิจารณา

1.9 ประเภทธุรกิจที่ให้บริการ

- ธุรกิจบริการที่พักระยะสั้น กรุณาระบุประเภทที่พัก (เช่น โรงแรม เกสเฮ้าส์ ฯลฯ)
.....
จำนวนห้องพักที่เปิดให้บริการ.....ห้อง (ข้ามไปตอบข้อ 2.1)
- ธุรกิจบริการขนส่งด่วน (Express delivery) (ข้ามไปตอบข้อ 2.2)
- On-demand delivery เป็นบริการส่งสินค้าภายใน 3 ชั่วโมง ให้บริการเฉพาะเขตเมืองหรือบางพื้นที่เท่านั้น
 - Same-day / Next-day delivery เป็นบริการส่งสินค้าในวันเดียวหรือวันถัดไป ให้บริการครอบคลุมหลากหลายพื้นที่
 - บริการขนส่งพัสดุภัณฑ์ทั่วไป ใช้เวลาขนส่งไม่เกิน 5 วันทำการ ให้บริการครอบคลุมหลากหลายพื้นที่
- ธุรกิจบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) (ข้ามไปตอบข้อ 2.3)
ยอดขายต่อปี ประมาณ.....บาท

ส่วนที่ 2 กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ

2.1 กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

โปรด ✓ ในช่องกฎหมายที่ท่านทราบว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของท่าน	ผลกระทบต่อธุรกิจท่าน หรือ ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
☐ พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงฯ <ul style="list-style-type: none"> ● ขอบใบอนุญาตจดทะเบียนโรงแรม ● รายงานผู้เข้าพัก ● คุณสมบัติของผู้จัดการโรงแรม 	
☐ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 <ul style="list-style-type: none"> ● แจ้งข้อมูลผู้เข้าพักที่เป็นต่างชาติ 	
☐ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 <ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะอาคาร เช่น ทางหนีไฟ ขนาดทางเดิน 	
☐ พ.ร.บ. สุรา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556 และกฎกระทรวงฯ <ul style="list-style-type: none"> ● ขอบใบอนุญาตจำหน่ายสุรา 	

โปรด ✓ ในช่องกฎหมายที่ท่านทราบว่าเกี่ยวข้องกับ การประกอบธุรกิจของท่าน	ผลกระทบต่อธุรกิจท่าน หรือ ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
☐ พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509 และกฎกระทรวงฯ <ul style="list-style-type: none"> ● ขอใบอนุญาตสถานบริการ 	
☐ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 <ul style="list-style-type: none"> ● จัดทำรายงานประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA) 	
☐ กฎหมายอื่นๆ โปรดระบุ <ol style="list-style-type: none"> 1) 2) 	

2.2 กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ (Express Delivery)

โปรด ✓ ในช่องกฎหมายที่ท่านทราบว่าเกี่ยวข้องกับ การประกอบธุรกิจของท่าน	ผลกระทบต่อธุรกิจท่าน หรือ ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
☐ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 <ul style="list-style-type: none"> ● <u>ขอรับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง</u>ไม่ประจำ ทาง และต่อใบอนุญาตทุก 5 ปี ● <u>วางหลักทรัพย์</u> สำหรับชดใช้ค่าเสียหายที่อาจ เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก ● <u>จดทะเบียนรถ</u>ที่ใช้ขนส่ง ต่อทะเบียนรถและ เสียภาษีรถทุกปี ● <u>ขอรับใบอนุญาต</u>เป็นผู้ขับรถขนส่ง 	
☐ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 <ul style="list-style-type: none"> ● จดทะเบียนรถ ● ขอรับใบอนุญาตขับรถ 	
☐ กฎหมายอื่นๆ โปรดระบุ <ol style="list-style-type: none"> 1) 2) 	

2.3 กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบต่อธุรกิจท่าน หรือ ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
☐ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ☐ ข้อบังคับว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	
☐ พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 <ul style="list-style-type: none"> ● การจดทะเบียนกับ สคบ. ● การวางเงินหลักประกัน) 	
☐ ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ ฉบับที่ 44 พ.ศ. 2560 <ul style="list-style-type: none"> ● ต้องมีการแสดงรายละเอียดของสินค้าหรือบริการที่ชัดเจน 	
☐ การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ประกอบการที่มีรายรับเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี จะต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดทำรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ 	
☐ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 เรื่อง การเสียภาษีการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ (E-payment) <ul style="list-style-type: none"> ● สถาบันการเงินจะต้องส่งรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าไปยังกรมสรรพากร <ul style="list-style-type: none"> ➢ ผากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สามพันครั้งขึ้นไป ➢ ผากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยครั้งและมียอดรวมของธุรกรรมผากหรือรับโอนรวมกันตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป 	
☐ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562	

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ผลกระทบต่อธุรกิจท่าน หรือ ความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
<ul style="list-style-type: none"> platform หรือ e-market place ต้องจดทะเบียน) 	
☐ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 <ul style="list-style-type: none"> ถ้ามีระบบการชำระเงินโดยหักบัญชี ชำระผ่านบัตรเครดิต ฯลฯ จะต้องขออนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทย 	

2.4 กฎหมายใดที่ส่งผลกระทบต่อความได้เปรียบ/เสียเปรียบในการแข่งขันของธุรกิจท่าน

.....

2.5 ประเด็นที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎระเบียบมีอะไรบ้าง

.....

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

3.1 ปัจจัยความสำเร็จของการประกอบธุรกิจของบริษัท

.....

3.2 อุปสรรคสำคัญของการประกอบธุรกิจในปัจจุบันที่กำลังประสบปัญหาอยู่

.....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในการประกอบธุรกิจ

.....

4.2 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมหรือการอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 10 หน่วยงาน และเข้าร่วมประชุมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม 1 ครั้ง โดยบัญชีรายชื่อหน่วยงานจะแสดงไว้ในตารางที่ ข.1 ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสัมภาษณ์ของแต่ละหน่วยงานไว้ ดังนี้

ตารางที่ ข.1 บัญชีรายชื่อหน่วยงานผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

1. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	2. ธุรกิจขนส่งเอกสาร หรือพัสดุภัณฑ์	3. ธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์
1.1 ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง วังไชยา	2.1 สมาคมขนส่งสินค้าและ โลจิสติกส์ไทย	5.1 บริษัท Shopee Thailand จำกัด
1.2 สมาคมโรงแรมไทย	2.2 กรมการขนส่งทางบก	5.2 สมาคมผู้ประกอบการไทย อีคอมเมิร์ซ
1.3 HostMaker	กระทรวงคมนาคม	5.3 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
1.4 การประชุมผู้ประกอบการ โรงแรม ตามคำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2562	2.3 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	5.4 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน) ETDA

1. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกลุ่มธุรกิจโรงแรม ได้แก่

1.1 ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง วังไชยา

สัมภาษณ์เมื่อวันศุกร์ที่ 10 พฤษภาคม 2562 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) นายชัยรินทร์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 (2) นางสาวกุลลวรา โขมพัตร และ (3) เจ้าหน้าที่นิติกร

- บทบาทหน้าที่หลักของส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 คือ รับผิดชอบและออกใบอนุญาตโรงแรม และต่อใบอนุญาตโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร
- กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 แบ่งประเภท โรงแรมออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย โรงแรมประเภท 1 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก โรงแรมประเภทที่ 2 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร โรงแรมประเภทที่ 3 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหาร และสถานบริการหรือห้องประชุม และโรงแรมประเภท 4 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการ

ห้องพัก ห้องอาหาร สถานบริการและห้องประชุม ตามลักษณะห้องและกิจกรรมการให้บริการ

- โรงแรมประเภท 1 มีจำนวนห้องได้ไม่เกิน 50 ห้อง โรงแรมประเภท 2 ไม่จำกัดจำนวนห้อง ทั้งสองประเภทนี้ต้องมีขนาดห้องพัก 8 ตารางเมตร โรงแรมประเภท 3 และ 4 ไม่จำกัดจำนวนห้องพัก แต่ต้องมีขนาดห้องไม่น้อยกว่า 14 ตารางเมตร
- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตของโรงแรมแต่ละประเภท มีดังนี้ โรงแรมประเภท 1 ค่าธรรมเนียม 10,000 บาท ประเภท 2 20,000 บาท ประเภท 3 30,000 บาท และประเภท 4 40,000 บาท โดยโรงแรมต้องต่อใบอนุญาตทุก 5 ปี คิดค่าธรรมเนียมลดเหลือครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโรงแรมแต่ละประเภท
- โรงแรมที่ประสงค์จะขอใบอนุญาตโรงแรม ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเรื่องลักษณะอาคารและความมั่นคงปลอดภัยของอาคาร ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการและผังเมือง
- ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอใบอนุญาตโรงแรม จะต้องดำเนินการ 4 ขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ คือ 1) ตรวจสอบสถานที่ตั้งโรงแรมว่าอยู่ในพื้นที่จัดทำโรงแรมได้หรือไม่ (ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง และกฎกระทรวง) 2) อาคารที่ยื่นขอใบอนุญาตต้องผ่านการตรวจสอบลักษณะอาคารที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เช่น ดัดแปลง ปรับปรุงอาคาร ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยมั่นคงของอาคาร 3) คุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 เช่น ต้องไม่มีประวัติอาชญากรรม และ 4) ลักษณะของห้องพักต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน้าที่องต้องติดตัวเลขอารบิกที่ระบุตัวเลขชัดเจน เป็นต้น

ปัญหาอุปสรรค

- 1) กฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญต่อการประกอบธุรกิจโรงแรมมี 3 ฉบับ ได้แก่ 1) พ.ร.บ. ผังเมือง ที่กำหนดให้บางพื้นที่ห้ามทำโรงแรม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จะทำการทบทวนผังเมืองรวมทุกๆ 5 ปี 2) พ.ร.บ. ควบคุมอาคารและกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดลักษณะอาคารที่จะทำเป็นโรงแรม ปัจจุบันโรงแรมกว่าร้อยละ 60 ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้เพราะมีปัญหาแบบแปลนอาคารยังไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่สามารถเปลี่ยนประเภทอาคารมาเป็นโรงแรมได้ และ 3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และประกาศกระทรวงฯ ที่กำหนดให้โรงแรมที่มีจำนวน 80 ห้องขึ้นไปต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือ Environmental Impact Assessment (EIA) ในการจัดทำ EIA เสียค่าใช้จ่ายสูง และใช้เวลาในการจัดทำ

(6 เดือนถึง 2 ปี)

- 2) การนำห้องในคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวันยังไม่สามารถกระทำได เนื่องจากขัดกับ พ.ร.บ. อาคารชุด ซึ่งมีกรมที่ดินเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เนื่องจากการคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวันเป็นการละเมิดสิทธิ์และก่อความเดือดร้อนความปลอดภัยแก่เจ้าของร่วม นอกจากนี้แล้ว สามารถปล่อยเช่าเป็นรายเดือนเท่านั้น ไม่สามารถปล่อยเช่าเป็นรายวันได้ ทั้งนี้ กรมการปกครองเคยหารือกับกรมที่ดินเรื่องการปล่อยคอนโดมิเนียมให้เช่าได้ข้อสรุปว่าการปล่อยคอนโดมิเนียมให้เช่ารายวันไม่สามารถกระทำได เนื่องจากเป็นการละเมิดสิทธิ์และรบกวนผู้อยู่อาศัย
- 3) ที่ผ่านมากรัฐได้มีความพยายามในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ผู้ประกอบการสถานที่พักสามารถเข้าสู่ระบบได้ เช่น กรมโยธาได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ที่ผ่อนปรนให้โรงแรมที่ดำเนินการมาแล้ว สามารถดำเนินการปรับปรุงอาคารให้เข้าเกณฑ์โรงแรม เช่น ดัดแปลงอาคารติดตั้งบันไดหนีไฟ จัดช่องทางเดินให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีระยะเวลาให้โรงแรมเหล่านี้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 5 ปี (2559-2564)

1.2 สมาคมโรงแรมไทย

สัมมนาเมื่อ วันอังคารที่ 21 พฤษภาคม 2562 เวลา 10.00 น. ณ โรงแรมมาเลเซีย ผู้ให้สัมมนา คือ นายสิทธิพร หาญญานันท์ ประธานฝ่ายสมาชิกภาพ สมาคมโรงแรมไทย และกรรมการตรวจมาตรฐานโรงแรมไทย

- ในการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยว (ตรวจสอบและให้ระดับดาวโรงแรม) มีหน่วยงานรับผิดชอบ 7 หน่วยงาน ประกอบด้วย 1) สมาคมโรงแรมไทย 2) มูลนิธิมาตรฐานโรงแรมไทย 3) กรมการท่องเที่ยว 4) ททท. 5) สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว 6) กรมการปกครอง และ 7) สภาคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ มีการทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานทุกๆ 3 ปี โดยโรงแรมที่ประสงค์จะได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยว สามารถสมัครได้ที่ มูลนิธิมาตรฐานโรงแรมไทยโดยจะเสียค่าใช้จ่าย 14,000 บาท สำหรับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกและหากเป็นสมาชิกมูลนิธิมาตรฐานโรงแรมไทยเสียค่าใช้จ่ายไม่เกิน 10,000 บาท
- โรงแรมที่ประสงค์จะเปิดให้มีบริการสถานบริการ และจำหน่ายสุรา จะต้องขอใบอนุญาตสถานบริการ และใบอนุญาตจำหน่ายสุราก่อน ซึ่งกระบวนการขอใบอนุญาตนั้นทำได้ง่าย
- ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมส่งเสริมบริการสุขภาพ ได้เข้ามาดูแลตรวจสอบสถานบริการนวดและสปา ทำให้ระบบการให้บริการได้มาตรฐานมากขึ้นทั้งในด้านความสะอาดและปลอดภัย นอกจากนี้กรมส่งเสริมบริการสุขภาพจะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้

คำแนะนำให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเป็นอย่างดี พร้อมกับเปิดหลักสูตรการฝึกอบรม
หมอนวด รวมทั้งมีการตรวจสอบสระว่ายน้ำให้ได้มาตรฐานปลอดภัยต่อผู้ใช้อย่าง
สม่ำเสมอ

ปัญหาอุปสรรค

- 1) พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน
(Zoning) การกำหนดผังเมืองรวมทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถสร้างโรงแรมได้ เช่น ในพื้นที่
ลาดกระบัง ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิมีการสร้างโรงแรมเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านสนามบิน โรงแรมเหล่านี้ร้อยละ 95 ไม่มีใบอนุญาตประกอบ
ธุรกิจโรงแรม เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว (สำหรับเกษตรกรรม)
ผู้ประกอบการจึงหลบเลี่ยงกฎหมายโดยสร้างเป็นอพาร์ทเมนต์ขึ้นมาก่อน (อาจตาม
คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าของที่พักทำเอง) แล้วค่อยเปลี่ยนมาทำเป็นโรงแรม
เพราะรายได้ดีกว่า (จากปล่อยเช่ารายเดือน ได้ค่าเช่า 5,000 บาทต่อเดือน เปลี่ยนเป็นให้
เช่ารายวันมีรายได้ 2,500 บาทต่อวัน)
- 2) ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะสร้างโรงแรมจะต้องขออนุญาตก่อสร้างโรงแรมที่สำนักงานเขต
ก่อน ซึ่งเป็นการขอใบอนุญาตก่อสร้าง (ใบ อ. 5 ใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร และใบ
อ. 6 ใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร) บางครั้ง
เจ้าหน้าที่มักจะแนะนำให้สร้างเป็นที่พักอาศัย (ใบอนุญาตที่พักอาศัย) เพราะขออนุญาต
ได้ง่ายกว่าการขออนุญาตก่อสร้างโรงแรม เพราะติดปัญหากฎหมายว่าด้วยผังเมือง เมื่อจะ
ทำให้โรงแรมให้ถูกกฎหมายจึงขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ซึ่งมักจะทำได้ยาก
และเสียค่าใช้จ่ายสูง
- 3) กรมการปกครองจะทำการตรวจสอบอาคารที่ยื่นขอจดทะเบียนโรงแรม บางครั้งเป็น
การตรวจซ้ำซ้อนกับกรมโยธาธิการและผังเมือง อีกทั้งการตรวจสอบอาคารของกรม
การปกครองมีความละเอียดเข้มงวดมากเกินไป การขอใบอนุญาตยากทำให้ผู้ประกอบการ
ไม่ยอมดำเนินการ
- 4) การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยโรงแรม กฎหมายว่าด้วยผังเมือง และกฎหมายว่าด้วยการ
ควบคุมอาคารบางครั้งเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ ทำให้เป็นปัญหา
ในทางปฏิบัติ
- 5) ไม่ควรมีการนำห้องชุดมาทำโรงแรม เพราะเป็นการลิดรอนสิทธิ์และรบกวนเจ้าของร่วม
และทำให้ขาดความปลอดภัยสำหรับผู้พักอาศัย ตัวอย่างการนำห้องชุดมาขออนุญาตทำ
โรงแรมได้ คือ โรงแรมเลอบัว เพราะมีการแบ่งแยกพื้นที่การใช้อาคารสำหรับที่พักอาศัย
และโรงแรมออกจากกันอย่างชัดเจน
- 6) การนำคอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์มาปล่อยเช่ารายวันทำให้เกิดปัญหาเรื่องความ
ปลอดภัย ความมั่นคงของประเทศ เช่น กรณีการวางระเบิดของชาวอุยกู ก็เช่าที่พักที่เป็น

อพาร์ทเมนท์พักอาศัย เนื่องจากการพักประเภทนี้ไม่มีการรายงานผู้เข้าพักให้แก่ฝ่ายปกครอง

ข้อเสนอแนะ

- 1) กรมการปกครอง ควรตรวจสอบอาคารในประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เช่น ความถูกต้องของการตัดแปลงแปลนถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่
- 2) การให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการสร้างงานและกระจายรายได้ในชุมชน ดำเนินการเพื่อหารายได้เสริม และต้องจัดแจ้งกับฝ่ายปกครอง ซึ่งมีข้อกำหนดว่าต้องมีห้องพักบริการไม่เกิน 4 ห้อง พักได้ไม่เกิน 20 คน ถือว่าเป็นนโยบายที่ดี
- 3) สมาคมโรงแรมไทยพร้อมที่จะส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสถานที่พักทุกประเภทเข้าระบบได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการให้เข้าผ่าน Platform แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการกำกับดูแลการปล่อยเช่าประเภทนี้ รัฐจำเป็นต้องออกมาตรการแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เหมาะสมเพื่อรองรับการให้เช่าที่พักผ่าน Platform ต่างๆ พร้อมทั้งต้องให้มีการรายงานผู้เข้าพักเพื่อความมั่นคงของประเทศต่อฝ่ายปกครอง
- 4) รัฐควรจำแนกประเภทที่พักระยะสั้นให้ครอบคลุมประเภทที่พักที่ดำเนินการอยู่ พร้อมกับออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลกิจการให้เหมาะสมกับที่พักทุกประเภท ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่น มีการออกกฎหมายให้มีการปล่อยบ้านเช่า หรือห้องชุดระยะสั้นแก่นักท่องเที่ยวแบบมีเงื่อนไข เช่น การกำหนดวันให้พักต่อปี การรายงานวันเข้าพักและจำนวนผู้เข้าพักต่อฝ่ายปกครอง ฤดูกาลที่เปิดให้เข้าพัก เป็นต้น
- 5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทบทวนหรือแก้กฎหมายว่าด้วยผังเมืองที่อนุญาตให้พื้นที่สีเขียว (เขตลาดกระบัง) สามารถสร้างโรงแรมได้ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้มีศักยภาพในการสร้างเป็นโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านสนามบินสุวรรณภูมิ
- 6) รัฐควรรหาทางลดกระบวนการขั้นตอน และลดจำนวนเอกสารการต่อใบอนุญาต ซึ่งโรงแรมจะต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี ที่ผ่านมามีการต่อใบอนุญาตต้องใช้เอกสารกว่า 20 ฉบับ เช่นเดียวกับการขอใบอนุญาต โดยเสนอว่าในการต่อใบอนุญาตโรงแรมควรทำระบบเดียวกับกรมสรรพากร ที่สามารถยื่นเอกสารต่างๆ ผ่านออนไลน์ได้ และใช้วิธีสุ่มตรวจโรงแรม
- 7) รัฐควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานราชการใช้บริการโรงแรม และที่จัดประชุมสัมมนาเฉพาะโรงแรมที่ถูกกฎหมาย หรือโรงแรมที่ได้รับรองมาตรฐานโรงแรมของกรมการท่องเที่ยว (ใบรับรองมาตรฐานโรงแรม เป็นมาตรการสมัครใจมีระยะเวลา 3 ปี มีการจัดมาตรฐานโรงแรมแบ่งเป็นระดับ 1-5 ดาว)
- 8) รัฐควรสนับสนุนให้โรงแรมสามารถเข้าระบบให้ถูกต้อง มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน กระบวนการดำเนินการต้องง่าย ไม่ยุ่งยาก และมีค่าใช้จ่ายไม่มาก

1.3 Host Maker

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ นายวรวิทย์ พาหุวัฒน์กร นายวัชรพงษ์ แก้วภิรมย์ จากบริษัท Host Maker และนายจิณัฐวุฒิ ประชาภิกกุล จากโรงแรม Rapala Rock Wood Resort เมื่อ วันศุกร์ที่ 31 พ.ค. 2562 เวลา 13.30-15.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

- บริษัท Host Maker เป็นบริษัทส่งเสริม Home stay สำหรับคนในชุมชน เพื่อที่จะทำให้มีที่พักที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พัก เช่น ต้องมี wi-fi ห้องน้ำต้องสะอาด ผ้าห่มผ้าปูที่นอนต้องสะอาดและสี่เหลี่ยมเรียบร้อย ซึ่งบริษัทเห็นว่าโดยทั่วไปแล้วโฮมสเตย์จะมีจุดแข็งเรื่องบริการอาหาร ทิวทัศน์ และวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น

ปัญหาอุปสรรค

- 1) การขึ้นทะเบียนโฮมสเตย์มีข้อกำหนดระเบียบขั้นตอนไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัติการอนุญาตยังเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ในบางกรณีถ้ามีคนคัดค้านเจ้าหน้าที่จะไม่ออกใบอนุญาตให้ เพราะไม่อยากมีปัญหากับผู้คัดค้าน ส่วนการทำ Bed and breakfast (B&B) ก็ไม่มีข้อบังคับระดับหมู่บ้านว่าห้ามทำ (บางหมู่บ้านไม่มีข้อบังคับ เพราะไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล) เรื่องนี้จึงไม่ใช่ประเด็นทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องทางสังคมด้วย โดยหลักการทางกฎหมายแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดไว้ว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์สามารถให้เช่าได้ ดังนั้นจึงไม่มีข้อห้ามในการนำบ้านเช่าและห้องเช่ามาทำที่พักรายวัน แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายโรงแรมกำหนดว่าห้องพักที่ให้เช่าถือว่าเป็นโรงแรม
- 2) ปัจจุบันคอนโดมิเนียมมีการปล่อยให้เช่ารายวัน รายสัปดาห์มากขึ้น ส่วนมากเป็นประเภท Low rise ราคาต่ำกว่า 10 ล้านบาท ผู้ซื้อมักนำมาปล่อยเช่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนจากประเทศจีน เพราะเป็นผู้มีเงินและไม่ได้ยุ่งเอง ถ้าเป็นคอนโดมิเนียมในกลุ่ม Ideo ที่ราคา 2-5 ล้านบาท ผู้ซื้อจะเป็นผู้มีรายได้ปานกลางคนไทยที่ซื้อไว้สำหรับพักอาศัยเอง ไม่ได้ปล่อยเช่า ปัญหาที่พบ คือ หากเจ้าของเป็นคนจีน จะทำให้รายได้จากการปล่อยเช่าห้องถูกส่งออกไปต่างประเทศหมด
- 3) ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี platform การให้เช่าที่พักของตนเอง ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียค่าธรรมเนียมให้กับ platform ของต่างชาติ เช่น Agoda (20%) และ Booking (15%) ซึ่ง platform เหล่านี้มักจะโอนเงินไปต่างประเทศได้เลยโดยประเทศไทยไม่ได้รับผลประโยชน์อะไร

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ (Host) ให้เช่าบ้านหรือห้องชุดรายวันใน platform ต่างๆ ในประเทศไทย โดยกำหนดว่าผู้ที่จะดำเนินการให้เช่าได้จะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น
- 2) ปัญหาเรื่อง co-existence ระหว่างโฮมสเตย์กับโรงแรมอาจใช้วิธีการจัดทำ Zoning เพื่อกำหนดพื้นที่ว่าพื้นที่ไหนควรมีโฮมสเตย์หรือโรงแรม เช่น ย่านอโศกย่านใจกลางเมือง ควรทำเป็นโรงแรม ส่วนย่านสุขุมวิทซอย 33 ออกมาควรเป็นโฮมสเตย์ เพราะเป็นพื้นที่พักอาศัย
- 3) ควรมีหน่วยงานหรือทีมงานของภาครัฐช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับที่พักให้เช่าส่งเสียงดังรบกวนผู้พักอาศัย การมีกลิ่นบูหรีจากผู้สูบบุหรีในที่พัก ในขณะเดียวกันผู้ให้เช่าจะต้องมีวิธีแก้ไขปัญหาล่าช้าด้วย เช่น ติดป้าย “ห้ามสูบบุหรี” หรือ “ห้ามนำสัตว์เลี้ยง” หรือ ป้าย “ห้ามส่งเสียงดัง” ติดไว้ที่ห้องด้วย
- 4) ควรมีระบบออนไลน์ในการส่งข้อมูลการแจ้งรายชื่อผู้เข้าพักต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ
- 5) ในการกำกับดูแลการปล่อยเช่าห้องชุด บ้านเช่าระยะสั้น ควรมีเงื่อนไขดังนี้ 1) กำหนดจำนวนการให้เช่าพักต่อปีไม่ควรเกิน 180 วันต่อปี 2) กรณีพักเกิน 180 วันต่อปี ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่ม 3) ให้ผู้ประกอบการหนึ่งคนสามารถทำดำเนินการได้ไม่เกิน 1-2 แห่ง และ 4) ควรแบ่งประเภทที่พักแต่ละชนิดให้ครอบคลุม และมีการกำกับดูแลที่พักที่ละประเภทให้ชัดเจน

1.4 การประชุมผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ตามคำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2562

ทางคณะผู้วิจัยเข้าร่วมงานประชุมที่ฝ่ายปกครองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการแก่ผู้ประกอบการโรงแรมตามมาตรา 44 ตามคำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2562 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 เวลา 13.00- 15.00 น. ณ ห้องประชุมอโยธยา ชั้น 3 อาคาร 4 ชั้น ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- 1) คุณวุฒิพัฒน์ วงศ์นิ่ม จ่าจังหวัด ชี้แจงว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม มีดังนี้
 - พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 ไม่ขอใบอนุญาต จะได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับวันละ 1 หมื่นบาท
 - กฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2551 กำหนดประเภทของโรงแรมไว้ 4 ประเภท ได้แก่ ประเภท 1 ห้องพัก ไม่เกิน 50 ห้อง ค่าธรรมเนียม 1 หมื่นบาท ประเภท 2 ห้องพัก ห้องอาหาร

ค่าธรรมเนียม 2 หมั่นบาท ประเภท 3 ห้องพัก ห้องอาหาร ห้องประชุมหรือสถาน
บริการ ค่าธรรมเนียม 3 หมั่นบาท ประเภท 4 ห้องพัก ห้องอาหาร
ห้องประชุม และสถานบริการ ค่าธรรมเนียม 4 หมั่นบาท การต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี
ค่าธรรมเนียมการต่ออายุจะลดเหลือเพียง 50% ของค่าธรรมเนียมตอนขอใบอนุญาต
เมื่อได้ใบอนุญาตโรงแรมแล้ว ต่อมาจะต้องจัดตั้งผู้จัดการโรงแรม (มีใบรับรองคุณวุฒิ
ด้านโรงแรม หรือผู้ที่จบปริญญาตรี)

- การประกอบกิจการเก็บค่าเช่ารายวัน ถือว่าเข้าข่ายการประกอบกิจการโรงแรม
ถ้าเป็นการเก็บค่าเช่าพักรายเดือนไม่ถือว่าเป็นโรงแรม
- กรณีการนำพาร์ตเมนท์มาปล่อยเช่ารายวันสามารถทำได้ตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ.
2551 “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” ให้ผู้ประกอบการมาจดทะเบียนเป็นสถานที่พักที่ไม่
เป็นโรงแรม (ยื่นผ่านอำเภอ และไม่มีค่าธรรมเนียม ทางจังหวัดจะส่งเจ้าหน้าที่ไป
ตรวจสอบสถานที่ จังหวัดออกใบจดทะเบียนให้ ผู้ลงนามคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่
เป็นนายทะเบียน ภายในกรุงเทพฯ ผู้ลงนามคืออธิบดีกรมการปกครอง ทำหน้าที่
นายทะเบียน) สถานที่พักประเภทนี้จะต้องมีจำนวนห้องพักรวมไม่เกิน 4 ห้อง ผู้เข้า
พักรวมไม่เกิน 20 คน
- คำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 ยกเว้นให้เฉพาะกฎหมายว่าด้วยผังเมืองและข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น แต่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร และกฎหมายของ
ศิลปากร กรณีอยู่ในพื้นที่เมืองที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก
- กรณีประกอบธุรกิจโรงแรมอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต ซึ่งอาจจะติดปัญหา
ผังเมืองหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่ออกตาม พ.ร.บ. ผังเมือง องค์กรก็ตาม ยังต้อง
ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร และกฎหมายกรมศิลปากร ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ
จะต้องมีอาคารก่อน 15 สิงหาคม 2559 ให้แจ้งพนักงานท้องถิ่น (กองช่าง) เพื่อให้
ท้องถิ่นทราบถึงการฝ่าฝืนและดำเนินการปรับปรุงอาคารเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น
การติดเครื่องดับเพลิง เป็นต้น ซึ่งต้องยื่นให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 9 กันยายน 2562
- คำสั่ง คสช. สามารถยกเว้นข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ แต่ยังมีได้ให้อำนาจในการยกเว้น
กฎกระทรวง ตัวอย่างกรณีเทศบาลนคร พระนครศรีอยุธยา มีการกำหนดว่าบางพื้นที่
ห้ามทำโรงแรม
- ผู้ประกอบการที่มีแบบแปลนอยู่แล้วต้องให้เทศบาลตรวจสอบว่าแปลนดังกล่าวว่า
เป็นไปตามกฎกระทรวงเรื่องผังเมือง ปี 2559 และกฎกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
หรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงจากหอพักเป็นโรงแรมจะต้องทำแบบแปลนใหม่
- เรื่องระบบดับเพลิงจะอยู่ในแปลนงานระบบไฟฟ้าจะต้องระบุในแบบแปลนตอนขอ
อนุญาตด้วย (ปัจจัยสำคัญในการพิจารณาออกใบอนุญาต) แบบแปลน และระบบงาน
ไฟฟ้านี้ให้วิศวกรหรือสถาปนิกสามัญ หรือวุฒิเป็นผู้รับรองแบบก่อน

- การยื่นขอใบอนุญาตโรงแรมจะเสร็จสมบูรณ์ก็ต่อเมื่ออำเภอออกเอกสาร รร. 1 ให้ผู้ประกอบการแล้วเท่านั้น
- 2) คุณศักรินทร์ อินทสถิตย์ โยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ข้อมูลว่า ธุรกิจโรงแรมมักประสบปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย 2 ฉบับหลัก ได้แก่
- พ.ร.บ. ผังเมือง และข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับผังเมือง ที่มีข้อกำหนดห้ามทำโรงแรมในบางพื้นที่
 - พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร ตัวอย่างเช่น ข้อ 4 กำหนดว่า พื้นที่ว่างรอบอาคารต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในร้อยละของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ข้อ 5 กรณีอาคาร 2 ชั้น ชั้นละ 10 ห้อง ขนาดช่องทางเดินในอาคาร 1 เมตร ขนาดความกว้างของบันได บันไดหนีไฟทุก 40 เมตร น้ำหนักบรรทุกไม่น้อยกว่า 150 ต่อ ตร.ม. เครื่องดับเพลิง กรณีอาคาร 2 ชั้น แต่มีห้องพักเกิน 10-20 ห้อง ขนาดช่องทางเดิน 1.5 เมตร กรณีอาคารเกินกว่า 20 ห้อง ขนาดทางเดิน 1.5 เมตร น้ำหนักบรรทุกไม่น้อยกว่า 200 ต่อ ตร.ม. กรณีอาคาร 3 ชั้น ต้องมีระบบดับจับควัน Smoke detector/ Heat detector
 - กรณีโฮมสเตย์ หน่วยงานกำกับดูแล คือ หน่วยการกีฬาและการท่องเที่ยวจังหวัด
- 3) ตัวแทนกรมศิลปากร ให้ข้อมูลว่า บริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ฉะนั้น ถ้าเป็นการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้อาคาร เช่น เปลี่ยนจากที่พักอาศัยมาเป็นโรงแรม เป็นต้น หากมิได้เปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงอาคาร ไม่ต้องยื่นขออนุญาตที่กรมศิลปากร แต่หากมีการเปลี่ยนแปลงอาคารผิดจากเดิม เช่น การกั้นห้อง ทำบันไดหนีไฟ ต้องยื่นขออนุญาตก่อน ถ้าไม่ขออนุญาต หากกรมศิลปากรตรวจพบจะออกจดหมายระงับหรือสั่งให้รื้อถอนก่อนจนกว่าจะขออนุญาต (ไม่มีระบบเสียค่าปรับ) โดยกำหนดความสูงของอาคาร ไว้ 3 โซน ดังนี้
- โซน 1 อาคารความสูงได้ไม่เกิน 8 เมตร
 - โซน 2 อาคารความสูงได้ไม่เกิน 12 เมตร
 - โซน 3 อาคารความสูงได้ไม่เกิน 15 เมตร
- 4) ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชี้แจงว่า
- ปัญหาที่โรงแรมไม่สามารถเข้าระบบให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ เพราะติดปัญหาจากกฎหมายหลัก 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ผังเมือง และ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร จากปัญหาดังกล่าวเป็นที่มาของการออกคำสั่ง คสช. ที่ 6/2562 วิธีแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ผลักดันให้ผู้ประกอบการดำเนินการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการใช้อาคาร ผู้ประกอบการที่ไม่เคยทำโรงแรมมาก่อนสามารถยื่นคำขอได้จนถึง 18 สิงหาคม 2564 ส่วนผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโรงแรมมาก่อนจะต้องยื่นก่อน 9 กันยายน 2562

- 5) สำหรับการในพื้นที่ของกรมธนารักษ์สำหรับสร้างเป็นโรงแรมนั้น ทางกรมธนารักษ์จะตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน เช่น การยื่นเรื่องไปที่กรมศิลปากรเพื่อตรวจสอบว่าพื้นที่นั้นๆ สามารถจัดตั้งโรงแรมได้หรือไม่ เป็นต้น

2. ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

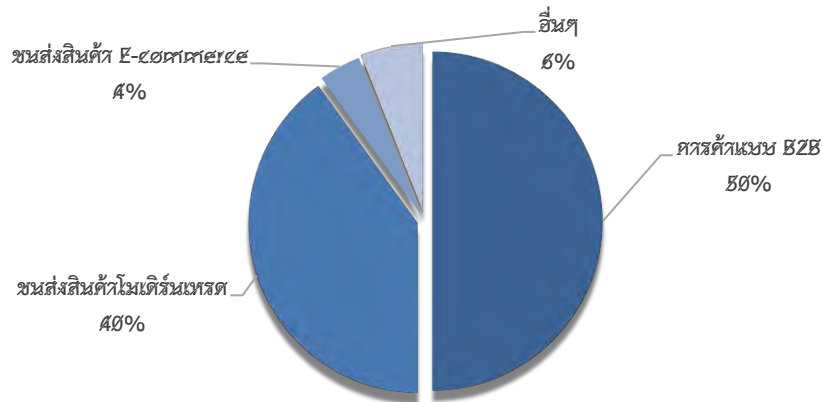
2.1 สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย (Thai Transportation and Logistics Association: TTLA)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2562 เวลา 10.30-12.30 น. ณ สถานีขนส่งสินค้าพุทธมณฑล ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ดร. ชุมพล สายเชื้อ นายกสมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย และ Managing Director ของ BS Group

1. ภาพรวมการประกอบธุรกิจขนส่งด่วนในประเทศไทย

ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งด่วน ส่วนใหญ่เริ่มต้นจากธุรกิจขนส่งแบบดั้งเดิมหรือแบบ B2B แต่ต่อมาได้ขยายขอบเขตธุรกิจมาให้บริการขนส่งด่วนตามการเปลี่ยนแปลงของความต้องการในตลาดและการเติบโตของธุรกิจ E-commerce ซึ่งแต่เดิมนั้น ธุรกิจขนส่งจะเน้นส่งในรูปแบบ B2B เป็นหลัก โดยประเภทสินค้าที่มีการขนส่ง ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง สินค้าเกษตรกรรม/พืชไร่ และสินค้าส่งออก ต่อจากนั้นก็เริ่มมีการขนส่งให้กับกลุ่ม Modern trade มากขึ้นซึ่งเข้ามามีบทบาทและกินส่วนแบ่งตลาดจากการขนส่งรูปแบบเดิมไปค่อนข้างมาก จนกระทั่งเกิดรูปแบบการส่งสินค้าประเภท B2C หรือกลุ่ม E-commerce ซึ่งถือว่าสัดส่วนยังน้อยมาก เมื่อเทียบกับรูปแบบการขนส่งแบบดั้งเดิมและแบบ Modern trade

รูปแบบการให้บริการขนส่ง

อย่างไรก็ดี สำหรับธุรกิจขนส่งด่วน สามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) การขนส่งแบบ On-demand และ (2) การขนส่งพัสดุ (Parcel) ซึ่งความแตกต่างจะอยู่ที่กลุ่มสินค้าที่ขนส่ง พื้นที่ให้บริการ และพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของ Express delivery	การขนส่งแบบ On-demand	การขนส่งพัสดุกึ่งภัณฑ์
กลุ่มสินค้า	อาหารและเอกสาร	พัสดุกึ่งภัณฑ์ต่างๆ
ขอบเขตพื้นที่ให้บริการ	ครอบคลุมหัวเมืองชั้นใน เช่น กทม. ปริมณฑล	ครอบคลุมทั่วประเทศ
ยานพาหนะที่ใช้ขนส่ง	ส่วนใหญ่ใช้จักรยานยนต์เป็นหลัก เพื่อความคล่องตัว	ส่วนใหญ่นิยมใช้รถกระบะ

ปัจจุบัน ส่วนแบ่งตลาดของกลุ่มธุรกิจขนส่งด่วน ผู้เล่นรายใหญ่อันดับหนึ่ง คือ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของไทย มีความได้เปรียบด้านโครงข่ายการให้บริการ บุคลากร และความชำนาญในการขนส่งสินค้าในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ ยังมีความได้เปรียบเนื่องจากมี Economies of scale จากการให้บริการขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์อื่นๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ราคาค่าขนส่งของไปรษณีย์ไทยจะสูงกว่าค่าบริการของเอกชน (กรณีส่งสินค้าด่วน ค่าบริการของไปรษณีย์ไทยคือ 67 บาท/กก. ขณะที่ค่าบริการของ Kerry คือ 30-50 บาท/กก.¹⁶³) ส่วนอันดับสอง คือ บริษัท Kerry ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนจากฮ่องกง เป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยี และการลงทุนในโครงข่ายการให้บริการที่ปัจจุบันขยายไปในต่างจังหวัด ทั้งจุดรับส่งสินค้าและจำนวนรถที่ให้บริการ

¹⁶³ ราคาขึ้นกับประเภทพัสดุ เช่น ของ กล่องขนาดเล็ก เป็นต้น หรือขึ้นกับปลายทาง เช่น กทม. ต่างจังหวัด เป็นต้น

นอกจากผู้ประกอบการสองรายใหญ่ในตลาดแล้ว จำนวนผู้ประกอบการในธุรกิจนี้ยังมีอีกจำนวนมาก จากฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าปี พ.ศ. 2560 มีผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ ประมาณ 366 ราย¹⁶⁴ โดยกลุ่มธุรกิจขนส่งด่วนยังเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างชาติ จะเห็นได้ว่าหลายบริษัทในตลาดเป็นการร่วมทุนจากต่างชาติ อาทิ Best Express Thailand (จีน) SCG Yamato Express (ญี่ปุ่น) J&T Express (อินโดนีเซีย) เป็นต้น ส่วนผู้ประกอบการ SME ไทยในธุรกิจขนส่งด่วนก็มีจำนวนมากเช่นกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีรายได้ไม่เกิน 50 ล้านบาท ตัวอย่างสมาชิกสมาคมฯ ที่ให้บริการส่งด่วน เช่น Nim Express, Blue & White Express, BS Express, IT Transport, Business idea เป็นต้น

2. สภาพการแข่งขันของธุรกิจขนส่งด่วนในประเทศไทย

ปัจจุบันธุรกิจขนส่งด่วนเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงมาก โดยเฉพาะการแข่งขันในด้านราคา การตั้งราคาของผู้ประกอบการบางรายมีลักษณะที่ต่ำกว่าต้นทุน ทำให้ผู้ประกอบการไทยซึ่งมีเงินทุนไม่สูงมากและมีสายป่านที่ไม่ยาวนานไม่สามารถแข่งขันโดยตรงกับผู้ให้บริการกลุ่มนี้ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่มีการลงทุนโดยต่างชาติและมีเงินทุนจำนวนมาก ทั้งนี้ ผู้ประกอบการไทยจะหลีกเลี่ยงการแข่งขันโดยตรง ด้วยการให้บริการที่แตกต่างออกไป เช่น ให้บริการขนส่งสินค้าที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่กว่า หรือเป็นการให้บริการกับผู้ประกอบการ E-commerce โดยตรง แทนการผูกสัญญากับกลุ่ม Marketplace เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สำหรับค่าบริการขนส่ง ทางสมาคมฯ มีการประกาศราคากลางที่เป็นราคาอ้างอิงแก่ผู้ประกอบการ โดยคำนวณจากตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัว ได้แก่ (1) ระยะทางไปและกลับ (2) ราคาน้ำมันดีเซล (3) อัตราการสิ้นเปลืองน้ำมันของรถแต่ละประเภท (ขาไปรถหนัก-ขากลับรถเบา) (4) ค่าเสื่อมราคาของรถแต่ละประเภทหรือค่างวดรถ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ผู้ให้บริการหลายรายคิดค่าบริการที่ต่ำกว่าทุน เพื่อเน้นการสร้างฐานลูกค้า

3. แนวโน้มการเติบโตและการปรับตัวของธุรกิจขนส่งด่วนในประเทศไทย

ธุรกิจขนส่งด่วนในประเทศไทยจะเติบโตได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ปัจจัยหลักอยู่ที่การเติบโตของธุรกิจ E-commerce โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกลุ่ม E-marketplace ยังคงแข่งขันกันอย่างดุเดือด ก็จะทำให้ความต้องการต่อบริการขนส่งด่วนเพิ่มขึ้นเช่นกันในลักษณะของ Complementary goods ส่วนปัจจัยอื่นๆ คือ การปรับตัวโดยการพัฒนาบริการให้ตอบโจทย์ของลูกค้า ซึ่งในตลาดขนส่งสินค้าจะแข่งขันกันที่ความเร็ว ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจขนส่งด่วนจะต้องพัฒนารูปแบบการให้บริการ เช่น

¹⁶⁴ เฉพาะจำนวนผู้ประกอบการที่ส่งงบการเงิน

- การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อให้ลูกค้าใช้งานได้สะดวก รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการขนส่งสินค้า เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้และเงินทุนในการลงทุนเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้
- การสร้างโครงข่ายขนส่งสินค้าให้ครอบคลุมในหลายพื้นที่ เช่น การเพิ่มจุดรับส่งสินค้า (Drop points) การวางโครงข่ายรถขนส่ง เป็นต้น
- การสร้างมาตรฐานการให้บริการให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากผู้ใช้บริการ เช่น ถ้าผู้ประกอบการสามารถรับประกันระยะเวลาในการขนส่งได้ เช่น Next-day delivery หรือ Same-day delivery จะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ลูกค้าในการเลือกใช้บริการครั้งถัดไปได้

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลักๆ มี 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ประเด็นการขออนุญาตประกอบกิจการ ตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ที่ประกอบธุรกิจขนส่งจะต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการ เมื่อพิจารณาลักษณะของธุรกิจขนส่งแล้วจะเข้าข่ายการให้บริการขนส่งไม่ประจำทาง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการที่เดิมทำธุรกิจขนส่งแบบดั้งเดิม (B2B) และขยายการให้บริการมาเป็นขนส่งด่วน (B2C) ส่วนใหญ่ไม่ได้ขอใบอนุญาตประกอบกิจการเพิ่มเติม

ประเด็นของยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง หากยานพาหนะนั้นมีน้ำหนักเกินกว่า 2,200 กิโลกรัม หรือยานพาหนะนั้นมีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อการขนส่ง จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขภายใต้ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งจะมีข้อกำหนด เช่น ลักษณะของรถ น้ำหนักบรรทุก ป้ายทะเบียนรถ เป็นต้น ส่วนรถจักรยานยนต์นั้น จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติมีปัญหาการนำรถยนต์ป้ายดำมาใช้ในการขนส่งแทนรถยนต์ป้ายเหลืองจำนวนมาก

ประเด็นผู้ขับรถขนส่ง ตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2542 หากเป็นการขนส่งไม่ประจำทาง ผู้ขับขี่จะต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถซึ่งมีทั้งหมด 4 ประเภท แต่ใบอนุญาตเหล่านี้จะครอบคลุมเฉพาะรถที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น ขณะที่ผู้ขับรถขนส่งด่วนที่เป็นรถจักรยานยนต์หรือรถกระบะ ส่วนใหญ่จะใช้ใบขับขี่ส่วนบุคคล นอกจากประเด็นเรื่องใบขับขี่แล้ว ยังมีกฎหมายของกระทรวงแรงงานที่

เกี่ยวข้องกับแรงงานในภาคโลจิสติกส์ อาทิ การกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ¹⁶⁵ มาตรฐานแรงงาน¹⁶⁶ ชั่วโมงการทำงาน เช่น ทำงาน 4 ชม. ต้องพัก 1 ชม. เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มธุรกิจขนส่งด่วน

ประเด็นการบริหารจัดการ อาทิ การวางหลักทรัพย์เพื่อขอใช้ค่าเสียหายตามมาตรา 52 ของ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการหลายรายไม่ทราบว่าหลังจากได้รับใบอนุญาตแล้วจะต้องมีการวางหลักทรัพย์ในส่วนนี้ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเรื่องการติดตั้ง GPS ซึ่งปัจจุบันใช้บังคับกับรถโดยสารสาธารณะทุกประเภทรวมถึงรถตู้ร่วม ขส. และรถบรรทุกสาธารณะ และรถบรรทุกส่วนบุคคลตั้งแต่ 10 ล้อขึ้นไป ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้บังคับใช้กับกลุ่มรถกระบะ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการขนส่งหลายรายสมัครใจที่จะติดตั้ง GPS ในรถประเภทอื่นๆ ด้วย เช่น รถกระบะ เพื่อใช้บริหารจัดการและติดตามการขนส่ง

5. ปัญหาและอุปสรรคหลัก (Pain points) ในการดำเนินธุรกิจขนส่งด่วน

- สำหรับการออกใบอนุญาตผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง ทั้งการขนส่งแบบดั้งเดิม (B2B) และการขนส่งด่วน (B2C) หน่วยงานภาครัฐไม่มีการจำกัดจำนวนใบอนุญาต ทำให้ในตลาดมีผู้เล่นจำนวนมาก บางครั้งเกิดภาวะอุปทานส่วนเกิน (over supply) ซึ่งนำไปสู่สงครามราคาในที่สุด
- การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม อาทิ การทุ่มตลาดโดยการตั้งราคาที่ต่ำกว่าต้นทุน ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีมาตรการกักกันดูแลโดยหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ มีอำนาจในการต่อรองกับผู้ให้บริการขนส่ง ทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กๆ ถูกตัดโอกาสในการรับงาน ฉะนั้น ภาครัฐควรเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยการจัดสรรพื้นที่ที่เป็น Common facilities ในชุมชนหรือย่านการค้า อาทิ จุดรับสินค้า จุดกระจายสินค้า เป็นต้น

¹⁶⁵ ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 8) ข้อ 5 ...“(17) สาขาอาชีพนักบริหารการขนส่งสินค้าทางถนน ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยหกสิบบาท และระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละห้าร้อยห้าสิบบาท (18) สาขาอาชีพผู้ควบคุมรถยนต์โดยสารขนาดไม่เกิน 10 ตัน ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยบาท และระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยเจ็ดสิบห้าบาท (19) สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยแปดสิบห้าบาทและระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยหกสิบห้าบาท (20) สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสามร้อยเจ็ดสิบห้าบาทและระดับ 2 เป็นเงินไม่น้อยกว่าวันละสี่ร้อยห้าสิบห้าบาท”

ที่มา: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/331/T_0016.PDF

¹⁶⁶ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพภาคบริการ สาขาพนักงานขับรถบรรทุกขนส่งสินค้า

ที่มา: http://www.dsd.go.th/standard/Region/Download_Doc/10080

- ปัจจุบันรถกระบะที่ใช้ในการขนส่งส่วนใหญ่ใช้รถป้ายทะเบียนดำซึ่งผิดกฎหมาย
- การจัดสรรพื้นที่ในการประกอบธุรกิจคลังสินค้า เนื่องจากกฎหมายผังเมืองในปัจจุบัน ยังไม่ได้วางแผนพื้นที่สีเม็ดมะปรางเพื่อทำคลังสินค้าที่รองรับต่อการขยายตัวของ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในอนาคต ปัจจุบันจึงมีปัญหาเรื่องการจัดตั้งคลังสินค้านอกเขต ที่ พ.ร.บ. ผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 กำหนด หรือปัญหาเรื่องการนำอาคารเก่า มาใช้ในการประกอบธุรกิจคลังสินค้าหรือศูนย์กระจายสินค้าซึ่งอาจผิดวัตถุประสงค์ ของอาคารที่มีอยู่เดิม ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 เป็นต้น

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- การสร้างเงื่อนไขการออกใบอนุญาต เพื่อเป็นการจำกัดจำนวนใบอนุญาตของ ผู้ประกอบการ โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน วิชาชีพ หรือต้องเข้าร่วมสมาคมวิชาชีพต่างๆ รวมไปถึงการกำหนดเงื่อนไขให้เปิดเผย โครงสร้างต้นทุนการประกอบการ เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการวิเคราะห์ หากเกิดกรณีที่มีการทุ่มตลาด
- การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยเฉพาะการป้องกันการทุ่มตลาด โดยการศึกษา ตัวอย่างกฎหมายของต่างประเทศ เช่น UK มีกฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาการทุ่ม ตลาด การถ่ายโอนทางบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี และกฎหมายป้องกันการผูกขาด
- ภาครัฐควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีองค์ความรู้ และสนับสนุนด้านเงินทุนให้ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบธุรกิจ หรือภาครัฐอาจช่วยเหลือ ผู้ประกอบการไทย โดยใช้กลไกการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เป็นต้น
- ภาครัฐควรวางแผนด้านผังเมือง เพื่อรองรับความต้องการต่อบริการขนส่งสินค้าและ ป้องกันปัญหาความแออัดในเมือง โดยจัดสรรพื้นที่สร้าง common facilities เช่น จุดรับส่งสินค้านร่วมกัน เป็นต้น ตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น ทางเขตหรือเทศบาลมีการ จัดสรรพื้นที่ส่วนกลางเพื่อทำเป็นจุดรับส่งและกระจายสินค้า นอกจากนี้ จาก การศึกษา “โครงการสร้างศักยภาพการแข่งขันให้ผู้ประกอบการโลจิสติกส์ขนส่ง และ การจัดการระบบโลจิสติกส์กรุงเทพมหานครและปริมณฑล”¹⁶⁷ ของ สกว. ร่วมกับ 4 มหาวิทยาลัย ซึ่งผลการศึกษาในระยะที่ 1 สรุปว่า ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (City Distribution Centre: CDC) และศูนย์กระจาย

¹⁶⁷ ที่มา: <https://www.trf.or.th/trf-featured/13486-mou-academic-co-operation-for-logistics-planning-in-bangkok-metropolitan-region>

สินค้าย่อยในเขตเมือง ส่วนโครงการระยะที่ 2 พยายามต่อยอดการทำให้เกิด CDC และการสร้างแพลตฟอร์มร่วมชน (Joint Delivery System: JDC) โดย CDC มีหน้าที่รวบรวมและกระจายสินค้า เพื่อลดการขนส่งที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมรูปแบบการร่วมชนของผู้ประกอบการ ลดจำนวนเที่ยวรถในการขนส่ง และลดมลพิษที่เกิดจากการขนส่ง

2.2 กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 เวลา 09.30-10.30 น. ณ กรมการขนส่งทางบก ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) นางสุภา โขติงาม ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย และ (2) นางนริศรา สิริทิพร หัวหน้ากลุ่มกฎหมายและระเบียบ 2

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งด่วน

กรมการขนส่งทางบกมีกฎหมายภายใต้การกำกับดูแลอยู่ 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์/ ธุรกิจขนส่งด่วน ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

(1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จะใช้กำกับดูแลรถขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 2,200 กก. ขึ้นไป หรือรถที่มีวัตถุประสงค์ในการรับจ้างขนส่ง ฉะนั้น สำหรับกลุ่มธุรกิจขนส่งสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์หรือธุรกิจขนส่งด่วนจะเข้าข่ายการใช้รถเพื่อการรับจ้าง ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดใน พ.ร.บ. การขนส่งทางบกฯ ซึ่งมีประเด็นหลักๆ ดังนี้

- i. *เรื่องใบอนุญาตประกอบธุรกิจ* เนื่องจากการประกอบธุรกิจขนส่งด่วนเข้าข่ายการประกอบกิจการขนส่งไม่ประจำทาง ฉะนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องขอใบอนุญาตขนส่งไม่ประจำทางจากนายทะเบียนของกรมการขนส่งทางบก
- ii. *เรื่องการวางหลักทรัพย์สำหรับชดใช้ค่าเสียหายหลังจากได้รับใบอนุญาต* ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกอนุญาตให้ใช้กรรมธรรม์ประกันภัยเพื่อค้ำประกันได้ เช่น ประกันภัยของรถยนต์ ซึ่งปกติต้องใช้ยื่นเวลาขอต่อทะเบียนรถอยู่แล้ว¹⁶⁸ เป็นต้น

¹⁶⁸ กฎกระทรวงการวางหลักทรัพย์ จำนวน มูลค่า และอัตราค่าใช้จ่ายเบื้องต้น สำหรับชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการขนส่ง พ.ศ. 2557

- iii. *เรื่องยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่ง* ตามกฎหมายขนส่งทางบกหากเป็นรถขนส่งสินค้าจะต้องผ่านการตรวจสอบสภาพรถ เสียภาษีรถยนต์ และจดทะเบียนเป็นรถขนส่ง อย่างไรก็ตาม ลักษณะของรถขนส่งภายใต้ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก นั้น ยังครอบคลุมเฉพาะรถบรรทุก¹⁶⁹ มิได้ครอบคลุมถึงกลุ่มรถกระบะที่ถูกดัดแปลงมาใช้รับจ้างขนส่งสินค้า จึงเห็นได้ว่า ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะจดทะเบียนรถยนต์เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลหรือรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล
- iv. *เรื่องคนขับรถขนส่ง* ตามกฎหมายขนส่งทางบกกำหนดประเภทของใบอนุญาตขับรถขนส่งทั้งหมด 4 ชนิด ซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะรถขนาดใหญ่ ทั้งนี้ กระบวนการขอใบอนุญาต ผู้ยื่นคำขอจะต้องเข้าอบรมและสอบผ่านหลักสูตรของกรมการขนส่งทางบก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติผู้ขับรถขนส่งส่วนใหญ่ยังคงใช้ใบขับขี่ทั่วไป เนื่องจากรถที่ใช้ส่วนมากเป็นรถกระบะส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ กฎหมายยังไม่ได้กำหนดใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า
- v. *เรื่องการกำหนดค่าขนส่ง* คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจตามมาตรา 19 (6) ในการกำหนดอัตราค่าขนส่ง แต่ในทางปฏิบัติข้อกำหนดนี้จะบังคับใช้กับค่าขนส่งผู้โดยสารเท่านั้น โดยทางกรมการขนส่งทางบกจะเป็นผู้ประกาศอัตราค่าขนส่งกลาง ส่วนอัตราค่าขนส่งสินค้าผู้ประกอบการสามารถตั้งราคาได้ตามอิสระ

(2) พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 จะใช้กำกับดูแลรถยนต์ทั่วไปรวมถึงกลุ่มรถจักรยานยนต์ อย่างไรก็ตาม ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ยังไม่มีการกำกับดูแลเรื่องการนำรถจักรยานยนต์มาใช้ในการขนส่งสินค้า รวมถึงใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์เพื่อการขนส่งสินค้า

2. ปัญหาและอุปสรรคหลัก (Pain points) ในการดำเนินธุรกิจขนส่งด่วน

ปัจจุบันปัญหาในการประกอบธุรกิจขนส่งด่วน คือ การใช้รถผิดประเภท ซึ่งรถกระบะส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในการขนส่งสินค้าเป็นรถยนต์ประเภทส่วนบุคคลที่มีป้ายทะเบียนเป็นพื้นสีขาวสะท้อนแสง และตัวหนังสือสีดำ ขณะที่กฎหมายกำหนดไว้ว่ารถที่จะใช้ในการขนส่งสินค้าจะต้องเป็นรถที่จอด

¹⁶⁹ กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของ แบ่งออกเป็น 9 ลักษณะ ได้แก่ (1) รถกระบะบรรทุก (2) รถตู้บรรทุก (3) รถบรรทุกของเหลว (4) รถบรรทุกวัสดุอันตราย (5) รถบรรทุกเฉพาะกิจ (6) รถพ่วง (7) รถกึ่งพ่วง (8) รถกึ่งพ่วงบรรทุกวัสดุยาว และ (9) รถลากจูง

ทะเบียนเป็นรถบรรทุกส่วนบุคคล ซึ่งป้ายทะเบียนรถจะมีพื้นสีขาวสะท้อนแสง และตัวหนังสือเป็นสีเขียว

3. นโยบายของรัฐในการส่งเสริมธุรกิจขนส่ง

นอกจากการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนส่งเข้าสู่ระบบเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ด้วยการส่งเสริมเรื่องการขอใบอนุญาต การจดทะเบียนรถที่ใช้ในการขนส่ง และการขอใบอนุญาตขับขี่ให้ถูกต้อง ภาครัฐยังสร้างกลไกการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการ ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการพระราชรัฐ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในการประกอบธุรกิจขนส่ง¹⁷⁰ ซึ่งจะมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ภายใต้กรรมการขนส่งทางบก และผู้แทนจากภาคเอกชน อาทิ สหพันธ์การขนส่งทางบกแห่งประเทศไทย สมาคมขนส่งทางบกแห่งประเทศไทย สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย ฯลฯ ตัวอย่างประเด็นปัญหาที่มีการพูดคุยกันในการประชุมของคณะกรรมการพระราชรัฐ เช่น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับ GPS เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายบังคับให้รถโดยสารสาธารณะและรถบรรทุกตั้งแต่สิบล้อขึ้นไปจะต้องติดตั้งเครื่อง GPS เป็นการควบคุมความเร็วของรถ โดยกฎหมายอนุญาตให้ขับได้ไม่เกิน 80 กก./ชม. มิเช่นนั้นจะต้องเสียค่าปรับ ซึ่งในทางปฏิบัติ บางเส้นทางที่รถไม่หนาแน่นคนขับรถมักใช้ความเร็วสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด เพื่อประหยัดเวลาในการขนส่งสินค้า จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดการต่อรองจากผู้ประกอบการให้ปรับเพดานความเร็วให้สูงขึ้นในบางพื้นที่ เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- สำนักกฎหมายของกรมการขนส่งทางบกเคยเสนอให้รถที่จดทะเบียนเป็นรถยนต์ส่วนบุคคลตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 สามารถนำมาใช้เพื่อการขนส่งได้ โดยเสนอให้แก้ไขนิยาม “รถยนต์ส่วนบุคคล” ในมาตรา 4 ของ พ.ร.บ. รถยนต์ฯ
- สำหรับแนวคิดเรื่องการจำกัดใบอนุญาต คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจสามารถกำหนดจำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งไม่ประจำทาง ตามมาตรา 19 (3) ของ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แต่ปัจจุบันไม่ได้มีการบังคับใช้ เนื่องจากทางคณะกรรมการฯ ไม่มีข้อมูลมากพอเกี่ยวกับจำนวนผู้ประกอบการในตลาดและข้อมูลสถิติการขนส่งสินค้า ซึ่งทางกรมการขนส่งทางบกคาดว่าทางคณะกรรมการฯ จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการติดตั้ง GPS ในกลุ่มรถบรรทุกตั้งแต่สิบล้อขึ้นไป ซึ่งจะช่วยรวบรวมข้อมูลของผู้ให้บริการ จำนวน

¹⁷⁰ คำสั่งกรมการขนส่งทางบก ที่ 398/1/2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกอบกิจการขนส่งในรูปแบบพระราชรัฐ ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2560 ที่มา: <http://elaw.dlt.go.th/NewLaw.aspx?set=4>

รถยนต์ และจำนวนเที่ยวของการขนส่งสินค้า สามารถนำมาวิเคราะห์ความต้องการต่อบริการขนส่งและจำนวนบริการที่มีอยู่ในตลาดได้

2.3 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2562 เวลา 10.00 - 11.00 น. ณ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) คุณพิชญ วานิชผล รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ (สายงานธุรกิจองค์กร) และ (2) คุณวรวิทย์ สุขสาสนี ผู้ช่วยกรรมการการตลาดไปรษณีย์ไทย

1. สภาพตลาดของธุรกิจขนส่งสินค้า

ธุรกิจขนส่งสินค้าสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 On-demand delivery จัดส่งภายในระยะเวลา 3 ชั่วโมง ตัวอย่างผู้ประกอบการ เช่น Lalamove Ninja เป็นต้น
- กลุ่มที่ 2 Next-day delivery จัดส่งภายในระยะเวลา 0-3 วัน เช่น การส่ง EMS
- กลุ่มที่ 3 Certain day delivery จัดส่งภายในระยะเวลา 0-5 วัน เช่น การส่งพัสดุไปรษณีย์ทั่วไป
- กลุ่มที่ 4 การขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ เกิน 20 กก.

สำหรับไปรษณีย์ไทยจะมีบริการกลุ่มที่ 2-4 โดยการส่งสินค้าขนาดใหญ่ นั้น ไปรษณีย์ไทยจะมีการว่าจ้าง (outsourcing) ให้ภาคเอกชนร่วมดำเนินการ สำหรับความได้เปรียบทางการแข่งขันของไปรษณีย์ไทย ได้แก่ บริการที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ราคาค่าขนส่งเท่ากันทั่วประเทศไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม มีระบบ COD (Cash on Delivery) เก็บเงินเมื่อได้รับสินค้า บริการไปรษณีย์พัสดุภัณฑ์จากผู้ฝากส่ง เป็นต้น ไปรษณีย์ไทยมีการพัฒนาการให้บริการใหม่ๆ อาทิ Prompt Post¹⁷¹ สำหรับให้บริการกลุ่ม e-commerce เพื่ออำนวยความสะดวกในการเตรียมส่งพัสดุ โดยข้อมูลสินค้าของผู้ประกอบการ e-commerce จะถูกส่งไปยังเครื่องคัดแยกพัสดุ ทำให้สินค้าถูกจัดส่งอย่างรวดเร็ว และข้อมูลจะถูกส่งไปยังเครื่อง COD เพื่อเก็บเงินปลายทางได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ไปรษณีย์ไทยได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ อาทิ การใช้เครื่องคัดแยกพัสดุอัตโนมัติในศูนย์คัดแยกพัสดุ ซึ่งจะแยกพัสดุออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Non e-commerce และกลุ่ม e-commerce ทำให้ไปรษณีย์สามารถจัดส่งสินค้ากลุ่ม E-commerce ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

¹⁷¹ ที่มา: <https://promptpost.thailandpost.com/>

ทั้งนี้ สำหรับส่วนแบ่งตลาดขนส่งสินค้าในปัจจุบัน ไปรษณีย์ไทยมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นบริษัท Kerry มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 30 และส่วนแบ่งตลาดที่เหลือเป็นของรายย่อย เช่น J&T express (อินโดนีเซีย) / Flash และ Best (จีน) ซึ่ง Best นั้น เป็นบริษัทลูกของ Alibaba ที่เข้ามาลงทุนเพื่อสร้างฐานลูกค้าและรองรับการกระจายสินค้าของ Alibaba

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งด่วน

- (1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก กรณีรถขนส่งขนาดใหญ่ ผู้ส่งสินค้าจะต้องมีใบขับขี่ขนส่งหรือใบขับขี่ขนส่งสาธารณะ ส่วนมอเตอร์ไซด์ ปัจจุบันใช้ใบขับขี่ส่วนบุคคล
- (2) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการขนส่งสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และต้องให้ความร่วมมือดำเนินการโดยผู้ให้บริการจะต้องแสดงหลักฐานประจำตัว เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ของผู้ฝากส่งหรือผู้ฝากส่งแทน

3. ปัญหาและอุปสรรคหลัก (Pain points) ในการดำเนินธุรกิจขนส่งด่วน

- แนวโน้มการแข่งขันนำจ่าย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของไปรษณีย์ไทยมีความเชี่ยวชาญขนส่งสินค้าในแต่ละพื้นที่สูงมาก ทำให้เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการเอกชน แนวโน้มในอนาคตอาจจะต้องมีการใช้คนนำจ่ายร่วมกัน ดังเช่นตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น
- การแข่งขันด้านราคาอย่างรุนแรง เกิดการบิดเบือนของราคาค่าบริการ ทำให้ผู้ประกอบการไทยไม่สามารถแข่งขันได้ ควรมีหน่วยงานเข้ามากำกับดูแลปัญหาดังกล่าว

4. นโยบายของรัฐในการส่งเสริมธุรกิจขนส่ง

ปัจจุบันภาครัฐยังไม่มีนโยบายกำกับดูแลธุรกิจขนส่งด่วนที่ชัดเจน ขณะที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนในธุรกิจขนส่งด่วนได้อย่างเสรี ส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยของไทยซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถแข่งขันได้ เนื่องจากปัญหาการตัดราคา

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจระหว่างไปรษณีย์ไทยกับผู้ประกอบการไทย เนื่องจากไปรษณีย์ไทยมีปริมาณงานขนส่งจำนวนมาก แต่ปัจจุบันยังติดปัญหาโครงสร้างต้นทุนระหว่างไปรษณีย์ไทยกับผู้ประกอบการรายย่อย และปัญหาเรื่องคุณภาพบริการของผู้ประกอบการรายย่อย เช่น กรณีความรับผิดชอบ เมื่อสินค้าสูญหาย เป็นต้น
- การแก้ปัญหาการขาดแคลนคนนำจ่ายด้วยการใช้คนนำจ่ายร่วมกัน ผ่านการสร้างพันธมิตรระหว่างผู้ประกอบการ
- การจัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการขนส่งด่วน เพื่อให้ธุรกิจขนส่งด่วนมีหน่วยงานกำกับดูแลที่เข้าใจกลุ่มธุรกิจอย่างแท้จริง โดยสมาคมจะช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานบริการ การกำกับดูแลเรื่องราคา การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยในการขนส่งสินค้า เช่น ประเด็นการขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้ผู้ส่งสินค้าจะต้องแสดงบัตรประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ การสร้างมาตรฐานของธุรกิจจะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าร่วมในระบบงานขนส่งของผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ ได้

3. ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3.1 บริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด (Shopee Thailand)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2562 ณ บริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) คุณปภาสิริ มหธราดล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาองค์กร บริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด และ (2) คุณทิทัตน์ วัชรณวิทย์ ผู้ประสานงานฝ่ายพัฒนาองค์กร บริษัท ช้อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด

- บริษัท ช้อปปี้ ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 โดยเป็นตัวกลางในการวางขายสินค้าออนไลน์ หรือ E-Market Place Platform มีพนักงานประมาณ 1,000 คน
- การค้าขายผ่านแพลตฟอร์ม (platform) ของช้อปปี้ มีการนำระบบตัวกลางทางการเงิน หรือ Escrow account มาใช้ รวมทั้งร้านค้าที่อยู่ในแพลตฟอร์ม (platform) ทุกราย ต้องมีการรับรองของช้อปปี้ หรือ shopee guarantee
- บริษัท ช้อปปี้ แม้ว่าจะทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์ม (platform) สำหรับการขายของออนไลน์ แต่บริษัทเองได้มีการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ด้วย โดยจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือ DBD และจดทะเบียนกับ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560 เนื่องจาก ช้อปปี้ ได้ทำงานร่วมกับ สสว. ใน

การส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สำหรับผู้ประกอบการ E-commerce ดังนั้น ถ้าจะช่วยเหลือและส่งเสริม SMEs บริษัทก็ควรจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบให้ถูกต้องเช่นกัน

- ผู้ขายสินค้า หรือ seller ภายใต้อีคอมเมิร์ซของช้อปปี้ (shopee) มีจำนวนทั้งหมด 6-7 แสนราย ซึ่งมีทั้งนิติบุคคล และบุคคลธรรมดา ทั้งนี้บริษัทไม่มีนโยบายในการกีดกันการเข้ามาเป็นผู้ขายสินค้า ดังนั้นบริษัทจึงไม่ได้บังคับให้ผู้ขายที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องจดทะเบียนพาณิชย์ หรือจดทะเบียนเป็นผู้ขายตรงกับ สคบ. แต่พยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเหล่านี้สมัครใจที่จะไปจดทะเบียนและปฏิบัติตามกฎระเบียบและเสียภาษีตามกฎหมาย
- มาตรการการกำกับดูแลผู้ขายของแพลตฟอร์ม ช้อปปี้ (shopee)
 - การป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา มีระบบการป้องกันอัตโนมัติ (auto block) กรณีสินค้าที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และหากมีการแจ้งว่าเกิดการละเมิดหรือผลิตสินค้าลอกเลียนแบบ (copy) ระหว่างผู้ขาย ด้วยกัน ช้อปปี้ (shopee) จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการลบร้านค้าออกจากแพลตฟอร์ม (platform)
 - การตรวจสอบเบื้องต้น (pre-screen) สินค้าบางประเภท เช่น เครื่องหมาย ออย. หรือสินค้าที่ผิดกฎหมาย จะมีการใช้ AI Block โดยใช้คำ หรือ keyword เช่น ปืน ระเบิด แต่จะมีผู้ขายบางรายที่พยายามเลี่ยงใช้คำแบบตรงตัว เช่น การใช้คำที่เว้นวรรค แทน เช่น ปี่ น ระบบก็จะไม่สามารถตรวจจับ ได้ ต้องมีทีมตรวจสอบสินค้า หรือ fort & listing คอยทำหน้าที่สอดส่อง
 - การคุ้มครองผู้บริโภค ช้อปปี้จะมีฝ่ายคอยสอดส่อง หรือ fort & listing ซึ่งคอยทำหน้าที่สอดส่องดูแลสินค้าที่นำมาวางจำหน่ายในแพลตฟอร์ม เช่น กรณีโฆษณาชวนเชื่อ ระบบจะตั้งค่าการตรวจจับ คำ เช่น ขาว สวย ใส ฯลฯ เพื่อเช็คว่ามีโฆษณาสินค้าเกินจริง และขัดต่อกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่
 - กรณีมีการร้องเรียนจากผู้บริโภคช้อปปี้ (Shopee) จะมีฝ่ายผู้ให้บริการข้อมูลลูกค้า (call center) เพื่อรับเรื่องร้องเรียน และจะมีฝ่ายไกล่เกลี่ยเรื่องร้องเรียน (dispute) เป็นผู้ไกล่เกลี่ยระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย
 - ช้อปปี้ (Shopee) มีระบบการลงโทษผู้ขาย โดยใช้คะแนนเป็นตัวตัดสิน หรือ penalty score ซึ่งร้านค้าทุกรายหากมีการทำผิดกฎ หรือถูกร้องเรียนจะถูกหักคะแนนร้านค้า หากคะแนนติดลบถึง 15 คะแนน จะถูกสั่งปิดร้านค้าทันที

- การส่งเสริม SMEs บริษัท ช้อปปี้ (Shopee) ทำโครงการ ช้อปปี้ บูสต์ แคมป์ (Shopee Boost Camp) โดยทำร่วมกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า สสว. และธนาคารพาณิชย์ จัดอบรมให้กับ SMEs ในการทำธุรกิจ E-commerce ให้มีกำไร 100% โดยพยายามส่งเสริมให้ SMEs ที่เข้าโครงการเข้าระบบและเสียภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้กับ SMEs เข้าระบบ ด้วยการปล่อยกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าตลาด
- ปัญหาและอุปสรรคด้านกฎระเบียบในการประกอบธุรกิจ E-commerce
 - การจดทะเบียนขายของออนไลน์ให้ถูกต้องจะต้องมีใบอนุญาตไม่น้อยกว่า 3 ใบ ได้แก่ ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และจดทะเบียนขายตรงและการตลาดแบบตรงกับ สคบ.
 - การจดทะเบียนขายตรงและการตลาดแบบตรงกับ สคบ.
 - 1) การจดทะเบียนกับ สคบ. ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ต้องไปจดทะเบียนและยื่นเอกสารที่สำนักงาน และต้องเป็นสำนักงานใหญ่ สคบ. หรือต้องส่งเอกสารทางไปรษณีย์เท่านั้น
 - 2) เอกสารประกอบการยื่นจดทะเบียนมีจำนวนมาก ขั้นตอนการยื่นยุ่งยาก รวมถึงระยะเวลาการอนุมัติประมาณ 2 เดือน
 - 3) นอกจากนี้ การจดทะเบียนกับ สคบ. ต้องวางเงินประกันกับ สคบ. ด้วย เพราะกฎหมายกำหนดให้มีการวางเงินประกัน หากมีกรณีที่จะผิดต่อผู้บริโภคเงินประกันดังกล่าวจะต้องถูกหักไปชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้บริโภค
 - กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ E-commerce มีเยอะเกินไป ทำให้การดำเนินงานของแพลตฟอร์ม (platform) มีความยุ่งยาก อาทิ
 - 1) อย. มีประกาศที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้ช้อปปี้ (Shopee) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์ม (platform) จะต้องอ่านกฎระเบียบ รวมถึงประกาศที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ เพื่อตรวจจับ สินค้าที่ผิดกฎหมาย รวมถึงสินค้าที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
 - 2) สคบ. มีกฎระเบียบเกี่ยวกับป้ายสลากสินค้า รวมถึงการโฆษณาชวนเชื่อ ดังนั้นระบบจะต้องตรวจจับสินค้าด้วยคำที่หลากหลาย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดต่อผู้บริโภค
 - การยื่นภาษีกรณีบุคคลธรรมดา สามารถยื่นได้ 2 แบบ ได้แก่
 - การยื่นภาษีแบบหักตามจริง (actual Paper) ซึ่งจะต้องยื่นใบเสร็จต้นทุนการซื้อขายสินค้าแนบ เพื่อหักต้นทุนจริง ก่อนจะคิดภาษี และจ่ายภาษีในอัตราตามจริง

จากรายได้ที่ได้รับ รวมทั้งต้องเก็บเอกสารหลักฐานทางการเงินมากถึง 5 ปี สำหรับกรณีที่สรรพากรเรียกตรวจสอบด้วย

- การยื่นภาษีแบบเหมาจ่าย ใช้ในกรณีที่ไม่มีหลักฐาน เช่น บิลการซื้อสินค้า ที่จะนำมาใช้หักต้นทุน ทั้งนี้การคิดต้นทุนจะประเมินต้นทุนในอัตราร้อยละ 60 ของยอดขาย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว การประเมินต้นทุนในอัตราร้อยละ 60 ดังกล่าว ไม่ได้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เช่น SME บางรายขายของได้ 2 ล้านบาท แต่ต้นทุนของการซื้อของเพื่อมาใส่แบรนด์มากถึง 1.8 ล้านบาท ซึ่งมีกำไรเพียง 2 แสนบาทเท่านั้น
- กฎหมาย e-Payment ไม่กระทบกับกลุ่มผู้ขายของช้อปปี้ (Shopee) เนื่องจากใช้ระบบการชำระเงิน Airpay ซึ่งผู้ขายจะได้รับโอนประมาณ 52 ครั้งต่อปี

3.2 สมาคมผู้ประกอบการไทยอีคอมเมิร์ซ (Thai E-commerce Association)

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) คุณธนวัฒน์ มาลาบุปผา นายกสมาคม Thai E-commerce Association และ (2) คุณปฐม เวชสุภาพร ผู้อำนวยการฝ่ายออนไลน์ช้อปปี้ บริษัท TV Direct

- ผู้ประกอบการในตลาด e-commerce รายใหญ่มีประมาณ 3 ราย ได้แก่ ลาซาด้า (Lazada) ช้อปปี้ (Shopee) และ เจดีดอทคอม (JD.com)
- สินค้าออนไลน์ในปัจจุบันมีประมาณ 100 ล้านชิ้น ร้อยละ 80 เป็นสินค้าประเภทข้ามพรมแดน (across border) ซึ่งสินค้าข้ามพรมแดนเหล่านี้ ไม่ได้มีหน่วยงานใดเข้ามากำกับดูแล ต่างจากสินค้าไทยที่โดนกำกับดูแลเข้มงวดมาก
- ปัญหาการขายสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายของแต่ละแพลตฟอร์ม (platform) ในการจัดการปัญหาสินค้านลอกเลียนแบบ (copy) แตกต่างกัน เช่น กรณี ลาซาด้า (Lazada) ผู้ขายจะต้องทำการล่อซื้อสินค้าที่ลอกเลียนแบบ จากร้านที่ละเมิดก่อน เพื่อหาหลักฐาน และนำมายืนยันกับแพลตฟอร์ม (platform) เพื่อให้ดำเนินการลบ หรือ block ร้านค้าออกจาก ตลาดกลางการจัดจำหน่ายสินค้าออนไลน์ (E-market Place)
- กฎหมายครอบคลุมผู้ประกอบการธุรกิจ E-commerce แต่ยังไม่ครอบคลุมแพลตฟอร์ม หรือ E-Market Place ทำให้ยังเกิดปัญหาการกำกับดูแลเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะ สินค้าประเภทข้ามพรมแดน (across border) ที่มีทั้งแบบผิดกฎหมาย สินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานต่างๆ ก็ยังถูกส่งเข้ามาขายให้กับคนในประเทศ

- การส่งเสริมให้ผู้ขายทุกรายเข้าระบบอาจเป็นเรื่องยาก เนื่องจาก SMEs อีกจำนวนไม่น้อยต้องการเลี่ยงภาษี สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจาก ผู้ประกอบการหลายรายซื้อสินค้าแบบไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือ VAT เพราะไม่อยากจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม เลยไม่ขึ้นทะเบียน
- การสร้างแรงจูงใจให้ SME จดทะเบียน อาจใช้นโยบายเหมือนประเทศจีน ช่วงแรกของการส่งเสริม E-commerce ในประเทศจีน รัฐบาลจัดโครงการ E-commerce Park เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้ามาขายของใน Park แต่มีเงื่อนไขคือ ผู้ประกอบการทุกรายจะต้องจดทะเบียน เข้าระบบให้ถูกต้องกฎหมาย และถ้าผู้ประกอบการรายใดที่เข้า Park มี Incentive เป็นเงินสนับสนุนจากภาครัฐให้ทุกราย โดยเงินสนับสนุนที่ได้รับจะเท่ากับยอดขาย เช่น หากในหนึ่งปีที่เข้า Park สามารถขายของได้เงิน 1 ล้าน ก็จะได้รับเงินคืนจากภาครัฐเป็นเงิน 1 ล้าน ซึ่งเป็นการสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการทำยอดขายให้ได้มากที่สุด แต่รัฐช่วยสนับสนุนเงินให้เพียงปีแรกปีเดียวเท่านั้น

3.3 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ (1) นายธานี ปิ่นโกคินทร์ ผู้อำนวยการกองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ (2) คุณพรพรรณ ปิ่นโกคินทร์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญพิเศษ

- การประกอบธุรกิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์อยู่แล้ว ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเปิดกิจการได้ก่อนที่จะจดทะเบียน หากแต่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ภายใน 30 วัน
- การจดทะเบียนมีอยู่อย่างเดียว คือ ทะเบียนพาณิชย์ ซึ่งทะเบียนพาณิชย์กับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คือสิ่งเดียวกัน แต่ผู้ประกอบการ E-commerce จำเป็นต้องจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเอาตราของกรมพัฒนาธุรกิจ หรือ DBD registered ไปแปะหน้าเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้าจากหน้าเว็บไซต์ดังกล่าวมั่นใจว่า หากถูกเอาเปรียบจะสามารถติดตามได้ ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน 50 บาท
- หากมีการแอบอ้างเอาตรา DBD ไปแสดงไว้ในหน้าเว็บไซต์โดยไม่มีการขออนุญาตอย่างถูกต้อง สามารถเช็คได้จาก แอปพลิเคชัน (application) ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- การกำกับดูแลผู้ประกอบการ E-commerce อยู่ภายใต้หน่วยงานหลายแห่ง ต้องมีการจดทะเบียนกับทั้ง สคบ. และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หากแต่ยังไม่มีมีการเชื่อมข้อมูลการจดทะเบียนผู้ประกอบการ E-commerce ระหว่างหน่วยงาน ซึ่ง สคบ. มีผู้จดทะเบียน

100 กว่าราย ขณะที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการรับรองเครื่องหมาย DBD registered กว่า 40,000 ร้านค้า ซึ่ง สคบ. แจ้งว่ารายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียน

- จากนโยบาย “Thailand 4.0” ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องมาช่วยส่งเสริมให้ร้านค้าประเภท จำหน่ายผ่านหน้าร้านค้าไปสู่ตลาดโลก โดยจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้เข้าสู่ตลาดด้วยระบบออนไลน์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งเป็นอีกหน่วยงานที่ต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาธุรกิจค้าจึงต้องมีการจัดอบรมโดยมีเป้าหมาย 4 ด้าน ได้แก่
 - พัฒนาคน โดยเป็นการพัฒนาด้านความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ E-commerce หากแต่งบประมาณในการดำเนินการได้เพียงหลักพันคน
 - พัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการพัฒนาแพลตฟอร์ม (market place) เช่น
 - thaitrade.com
 - ของดีทั่วไทย ซึ่งเป็นการเปิดขายตลาดในประเทศ โดยเป็นการขายแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งระบบ e-Payment ระบบการขนส่ง ซึ่งสามารถเลือกบริษัทที่ส่งสินค้าได้ ไม่ว่าจะเป็น scg-express ninja หรือ บริษัทไปรษณีย์ไทย
 - ร่วมมือกับบริษัท ช้อปปี้ (Shopee) และ ลาซาด้า (Lazada) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในการเข้าไปวางขายสินค้ากับ ช้อปปี้ (Shopee) และ ลาซาด้า (Lazada)
 - กระตุ้นการใช้ E-commerce โดยมีการจัดงาน Thai E-commerce Day ทุกปี โดยจัดงานปีละ 7-8 วัน และมีผู้ประกอบการเข้าร่วมประมาณ 1,000 คน
 - พัฒนาด้านความเชื่อมั่นกับ E-commerce โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนและรับการรับรองเครื่องหมาย DBD
- ปัญหาในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ E-commerce
 - ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริม เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนเร็ว การส่งเสริมหรืออบรมต้องทำต่อเนื่อง
 - กลุ่มผู้ประกอบการที่อยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด มักมองข้ามกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อยอดได้ในระยะยาว มักมองแค่ผลประโยชน์ที่จะได้รับเฉพาะหน้ามากกว่า
 - การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ ถ้า SME ไม่ขึ้นทะเบียนก็ยากต่อการเข้าถึงทุนที่ถูกกฎหมาย และยากต่อการเข้าถึงการส่งเสริมของภาครัฐ

- ระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เกี่ยวกับระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ แม้จะมีโครงการอินเทอร์เน็ตประชารัฐ แต่ติดตั้งสัญญาณเพียง 30,000 หมู่บ้าน ขณะที่ประเทศไทยมีทั้งหมด 70,000 กว่าหมู่บ้าน
- ปัญหาความน่าเชื่อถือกับการซื้อขายของออนไลน์ เช่น การไม่ได้รับสินค้าตามที่สั่ง ซึ่งบริษัทจัดส่งหรือแม้แต่แพลตฟอร์ม (market place) เอง ก็ยังไม่อนุญาตให้มีการเปิดดูสินค้าก่อนจ่ายเงิน
- แนวโน้มการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ E-commerce คาดว่าจะพยายามเชื่อมต่อกับแพลตฟอร์ม (platform) ของภาคเอกชนมากกว่าที่รัฐจะต้องลงทุนสร้างเอง เนื่องจากเอกชนหลายราย เช่น ช้อปปี้ (Shopee) ลาซาด้า (Lazada) มีทุนมากกว่าและสามารถจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้าได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ขายหรือผู้ประกอบการธุรกิจสามารถขายสินค้าได้ในปริมาณที่มากกว่า ขณะที่แพลตฟอร์ม (platform) ที่ภาครัฐทำเองไม่สามารถจัดโปรโมชั่นลดราคาสินค้าได้

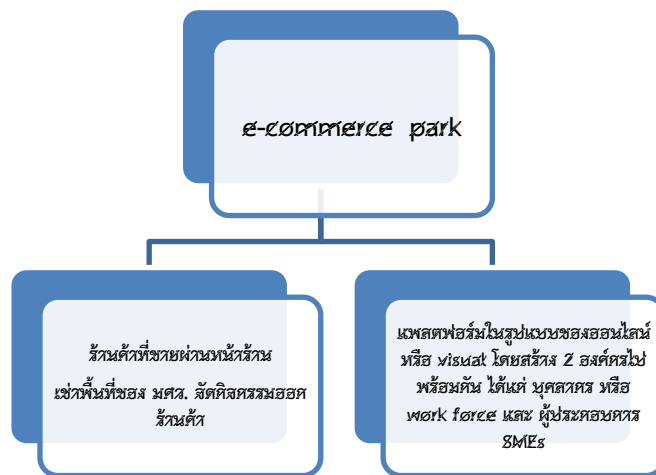
3.4 สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ETDA

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2562 ผู้ให้สัมภาษณ์ 1) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย 2) ผู้อำนวยการสำนักพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ 3) เจ้าหน้าที่ฝ่าย e-commerce

- ตาม พ.ร.บ. ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ได้เพิ่มอำนาจให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ETDA ในการดูแลธุรกิจ e-commerce
- ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผน 12 ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมด้านโลจิสติกส์ กำหนดให้มีการส่งเสริมและการทำธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ e-commerce แบบเฉพาะ นอกจากนี้ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยังเน้นเรื่องการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน
- ตามแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ ETDA ให้ความสำคัญกับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Transaction ซึ่งการทำธุรกรรมจะเป็นภาพใหญ่ และ e-commerce เป็นหนึ่งในกิจกรรมของการส่งเสริมให้เกิดการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Transaction)
- ข้อกังวลของการดำเนินงานในปัจจุบันคือ ไทยยังไม่มีแพลตฟอร์ม (platform) ที่เป็นที่รู้จักเช่น ช้อปปี้ (Shopee) หรือ ลาซาด้า (Lazada) ขณะเดียวกันการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ e-commerce เข้าสู่ระบบก็เป็นเรื่องยาก เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนมากเกรงกลัวเรื่องภาษี ขณะที่สรรพากรออกกฎหมายภาษีธุรกรรมทางการเงิน

อิเล็กทรอนิกส์ หรือ ภาษี e-payment ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการติดตามและตรวจสอบการเสียภาษี ทำให้การส่งเสริม e-commerce ลดลงด้วย ซึ่งหากมีการกำกับดูแลเข้มงวด เช่น การขึ้นทะเบียนตรงกับ สคบ. และต้องวางเงินหลักประกัน จะทำให้การส่งเสริมให้ e-commerce ให้เติบโตจะยากขึ้น

- นโยบายการส่งเสริม e-commerce เบื้องต้น ได้แก่ “อินเทอร์เน็ตประชารัฐ” ที่ให้บริการแก่กลุ่มผู้ประกอบการในราคาถูก และมีหลายกองทุนพร้อมที่จะช่วยเหลือและส่งเสริมกับ e-commerce หากแต่เงื่อนไขการเข้ากองทุนค่อนข้างยากและซับซ้อน
- ปัจจุบันมีแนวคิดในการจัดเก็บภาษีธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ภาษี e-Business ซึ่งจะเป็นการกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (platform) โดยเฉพาะแพลตฟอร์ม (platform) ของบริษัทต่างชาติ เช่น เน็ตฟลิกซ์ (Netflix) ลาซาด้า (Lazada) ช้อปปี้ (Shopee) ซึ่งกำลังศึกษาในกรณีของประเทศอินโดนีเซียที่มีการจัดเก็บภาษีแพลตฟอร์ม (platform) ต่างชาติเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดเก็บภาษีและกำกับดูแลแพลตฟอร์ม (platform) ต่างชาติในประเทศไทย
- แนวทางการส่งเสริม e-commerce ภายใต้นโยบายของ ETDA คือ การสร้าง Physical และ Platform ไปพร้อมๆ กัน

- การสร้างบุคลากร work force เป็นการหาคนมาช่วยให้ e-commerce เติบโต ซึ่งเป็นการสร้างเด็กรุ่นใหม่ เพื่อเข้ามาช่วยเหลือผู้ประกอบการ e-commerce โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงวัยที่เข้าใจเทคโนโลยียาก ขณะเดียวกันก็ต้องผลักดันและส่งเสริมผู้ประกอบการให้เข้าตลาดการค้าออนไลน์ให้ได้มากที่สุด
- ที่มาของโครงการ e-commerce Park คือ เมื่อ 3 ปีที่แล้ว เริ่มมีการลงพื้นที่ส่งเสริม แต่จากการสังเกตของเจ้าหน้าที่ พบว่า เมื่อลงพื้นที่จัดอบรมให้กับผู้ประกอบการแล้ว

แต่ผู้ประกอบการไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง เลยเกิดแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาในการทำธุรกิจ e-commerce รวมทั้งจัดอบรมให้กับ SME ทั้งในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ การทำแผนธุรกิจให้สามารถเติบโตและทำธุรกิจไปต่อได้ นอกจากนี้ยังจัดอบรมให้กับกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มศว. เพื่อสร้างเด็กรุ่นใหม่ให้เข้ามาเป็นผู้ช่วยให้กับกลุ่ม SME ที่ไม่เก่งเรื่องการใช้เทคโนโลยี (จับคู่ หรือ Matching ระหว่างบุคลากร (workforce) กับ SMEs

- นอกจากนี้แล้ว ETDA ยังมีโครงการอีกหลายโครงการเพื่อส่งเสริมให้ตลาด e-commerce ของไทยเติบโต
 - ยังมุ่งสร้างแพลตฟอร์มในประเทศ (local platform) เช่น LNWSshop Tarad.com ฯลฯ โดยปัจจุบันทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา นำสินค้ามาขายใน LNWSshop เพื่อเปิดตลาดสินค้าออนไลน์
 - ส่งเสริมให้โรงเรียนด้อยโอกาสให้ทำโครงการขายของออนไลน์ เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตัวเอง
 - จัดทำโครงการ “กำลังใจ” เป็นโครงการที่จัดอบรมในราชทัณฑ์ในกลุ่มนักโทษชั้นดีที่ใกล้พ้นโทษ เพื่อให้สามารถนำความรู้ติดตัวออกไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้
 - โครงการ e-commerce Park สิ่งที่จะได้จากโครงการนี้ คือ
 - การอบรมให้ความรู้
 - หาแหล่งเงินทุนให้
 - มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ เช่น มีห้องประชุม มีห้องทำงานแบบสามารถทำงานได้ร่วมกัน หรือ co-working มีบริการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ เช่น การทำบัญชี การเสียภาษี
 - ช่วยวางแผนในการทำสินค้าข้ามพรมแดน (across-border) โดยมีการพาไปดูงานต่างประเทศ

ภาคผนวก ค สรุปผลการจัดประชุมระดมความคิดเห็น 6 ภูมิภาค

1. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ วันพฤหัสบดีที่ 6 มิถุนายน 2562 ณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

ในการตรวจสอบสภาพอาคารที่ขออนุญาตเป็นโรงแรม กรมการปกครองจะพิจารณาจาก 1) คุณสมบัติของอาคาร 2) สถานที่ตั้งของอาคาร 3) ลักษณะอาคารด้านความมั่นคง/ปลอดภัยของอาคาร และ 4) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นภายในห้องพักว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

ปัญหาอุปสรรค

1. กฎหมายสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการทำธุรกิจโรงแรม คือ พ.ร.บ. ผังเมือง กำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่บางแห่งห้ามทำโรงแรม และ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร ที่กำหนดมาตรฐานอาคารสำหรับสร้างโรงแรม
2. การไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เนื่องจากอาคารไม่ผ่านการตรวจสอบสภาพอาคารตามกฎหมายกำหนด ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องลงทุนปรับปรุงดัดแปลงอาคารเพิ่มเติม เช่น ปรับปรุงบันไดหนีไฟ ทางกว้างของทางเดิน เป็นต้น ซึ่งการปรับปรุงอาคารนี้ต้องใช้เงินลงทุนสูงผู้ประกอบการเห็นว่ามันคุ้มค่าในการลงทุน
3. ข้อกำหนด “การให้เช่าที่พักต่ำกว่า 30 วัน เช่าขายเป็นโรงแรม” เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เนื่องจากหากยึดตามข้อกำหนดนี้จะทำให้สถานที่พักระยะสั้นทุกประเภทถือว่าเป็นโรงแรมทั้งหมด
4. ปัจจุบันสถานที่พักระยะสั้นมีความหลากหลาย เช่น โฮสเทล บูติก โฮเทล และ Bed and Breakfast แต่กฎหมายกำหนดโรงแรมไว้เพียง 4 ประเภทตามลักษณะกิจกรรมการให้บริการ จึงทำให้สถานที่พักจำนวนมากไม่สามารถขออนุญาตเป็นโรงแรมได้
5. ในต่างประเทศมีการจำแนกประเภทของที่พักออกเป็นหลายประเภท และมีกฎหมายกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทต่างกันไป เช่น ญี่ปุ่น มีกฎหมายที่กำกับดูแลห้องเช่าบ้านเช่า และที่พักระยะสั้นแยกออกมาจากกฎหมายโรงแรมเป็นการเฉพาะ ไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับโรงแรม ทำให้มีการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกว่าประเทศไทย ในขณะที่ประเทศไทยใช้วิธีการ “เหมารวม” ให้ที่พักทุกประเภทต้องปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรม

6. ข้อกำหนดว่าสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม “จะต้องทำเป็นอาชีพเสริม” นั้นในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยาก เนื่องจากต้องมีการตรวจสอบที่มาของแหล่งรายได้ของผู้ประกอบการ และการกำหนดเกณฑ์รายได้
7. ในกรุงเทพฯ มีอาคารเก่าและทรุดโทรมจำนวนมาก บางแห่งนำมาปรับปรุงดัดแปลงเป็นที่พักโรงแรม แต่ยังไม่สามารถขออนุญาตเป็นโรงแรมได้ หรือบางแห่งปล่อยทิ้งร้างไม่ได้สร้างรายได้ อาคารเก่าทิ้งร้างยังส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทิวทัศน์ความสวยงามของภูมิทัศน์ และการจัดการขยะ
8. ปัจจุบันมีการนำบ้านจัดสรร และคอนโดมิเนียมมาทำเป็นสถานที่พักระยะสั้น โดยการจองผ่าน Application ต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่ธุรกิจประเภทนี้ในประเทศไทยยังถือว่าผิดกฎหมายยังไม่มีกฎหมายรองรับ
9. การนำคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวัน อาจจะขัดกับกฎหมายห้องชุด ที่กำกับดูแลโดยกรมที่ดินด้วย เนื่องจากเป็นการละเมิดสิทธิ์ส่วนกลางของผู้อาศัยร่วม และขัดต่อเจตนารมณ์ของอาคารชุด
10. ปัญหาการนำคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่าที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน เป็นเพราะมีชาวจีนมาซื้อห้องพักแล้วปล่อยเช่าเป็นจำนวนมาก (ภายใต้สัดส่วนร้อยละ 49 ของห้องพักที่ต่างดาวสามารถเป็นเจ้าของได้ตามที่กฎหมายกำหนด) ทำให้ผู้พักอาศัยเดือดร้อนจากความปลอดภัย การใช้พื้นที่ส่วนกลาง เสียงดังรบกวนเพื่อนบ้าน และสร้างความไม่สงบเรียบร้อยภายในอาคาร
11. ที่ผ่านมากรมการปกครอง มีความพยายามขยายกรอบจำนวนห้องของโรงแรม จากเดิม 4 ห้อง เป็น 20 ห้อง (พิจารณาจากจำนวนห้องพักที่ผู้ประกอบการสามารถครอบครองและลงทุนได้แต่ยังไม่สามารถผลักดันได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. การนำคอนโดมิเนียมหรือบ้านจัดสรรมาให้เช่ารายวันนั้น กรณีคอนโดมิเนียมที่ดำเนินการแล้วอาจทำได้โดยให้ลูกบ้านออกเสียงมติ (โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสม) ว่าลูกบ้านยินยอมให้มีการปล่อยเช่าคอนโดมิเนียมรายวันได้หรือไม่ หรือให้นิติบุคคลออกข้อบังคับนิติบุคคลรับรอง กรณีคอนโดมิเนียมที่กำลังสร้างหรือขาย จะต้องระบุให้ผู้ซื้อทราบอย่างชัดเจนว่าคอนโดมิเนียมสามารถนำมาปล่อยเช่ารายวันได้ เพื่อจูงใจนักลงทุน และผู้จะซื้อเพื่อพักอาศัยทราบก่อนการตัดสินใจซื้อ
2. ไม่ควรรนำกฎหมายว่าด้วยโรงแรมมาบังคับใช้กับสถานที่พักระยะสั้นทุกประเภท ควรมีการพิจารณาความหมายโรงแรม ประเภทของโรงแรม หลักเกณฑ์การเป็นโรงแรมใหม่ หรือ

ควรมีการออกกฎหมาย “พ.ร.บ. ที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” ซึ่งออกภายใต้ พ.ร.บ. โรงแรม ให้ครอบคลุมสถานที่พักอื่นๆ ได้ครบถ้วนด้วย เช่น โฮสเทล เกสต์เฮาส์ เต้นท์ แพ เป็นต้น

3. ผู้ประกอบการสถานที่พักสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มผู้หารายได้เสริมจากที่พัก และผู้ที่ต้องการเปิดเป็นโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ควรมีการจัดทำพื้นที่ (Zoning) ไว้สำหรับสถานที่พักแต่ละประเภท เช่น การทำ โรงแรมโฮสเทล หรือ เกสต์เฮาส์ ควรอยู่ย่านใจกลางเมือง หรือมีรถไฟฟ้าซึ่งเป็นย่านที่เหมาะสมสำหรับ นักท่องเที่ยวพักอาศัย เพราะการเดินทางสะดวกและไม่ต้องใช้ที่จอดรถ ส่วนโฮมสเตย์ควรอยู่ในพื้นที่นอกเมืองเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- การประกอบธุรกิจขนส่งสินค้าหรือขนส่งด่วนเป็นธุรกิจที่อาศัยเงินลงทุนสูง เช่น การลงทุนวางโครงข่ายรถ การทำจุดรับส่งพัสดุ กรณีขนส่งด่วน ผู้ประกอบการบางรายมีรถขนส่ง over capacity เพื่อที่จะรักษา KPI หรือมาตรฐานบริการว่าจะสามารถส่งด่วนหรือส่งแบบ next day ได้ ฉะนั้น ผู้ประกอบการรายเล็กๆ ที่มีเงินทุนน้อยอาจเข้าสู่ตลาดได้ยาก
- ผู้ประกอบการไทยที่ทำ Express delivery ส่วนมากเป็นการขยายธุรกิจจากการส่งสินค้าแบบเดิม B2B ตัวอย่างเช่น กลุ่มนิ่มซีเส็งที่มีการขยายธุรกิจมาทำ Nim Express/กลุ่ม Blue & White กลุ่ม BS เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มทุนไทยขนาดใหญ่ที่สนใจธุรกิจขนส่งด่วน ได้แก่ กลุ่ม CP ได้พัฒนาการให้บริการขนส่งพัสดุชื่อว่า “Speed-d” โดยใช้จุดรับส่งพัสดุมานาน้ำร้าน 7-11 และใช้โครงข่ายรถขนส่งที่มีอยู่ในการส่งพัสดุ
- การเข้ามาของกลุ่มธุรกิจขนส่งต่างชาติมักจะใช้ความต้องการของตลาดนำการลงทุน โดยกลุ่มธุรกิจขนส่งจะมาตามกลุ่มธุรกิจ e-commerce หรือ e-marketplace เช่น Kerry มากับกลุ่ม Lazada เป็นต้น
- ตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Traditional trade 50% กลุ่ม Modern trade 40% (ใช้บริการขนส่งสินค้าล็อตใหญ่) และ e-commerce 10% ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้บริการขนส่งด่วนเป็นหลัก สำหรับผู้ให้บริการขนส่งด่วนในปัจจุบัน รายใหญ่ คือ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยมีส่วนแบ่งตลาดประมาณ 55% รองลงมาคือ Kerry ส่วนแบ่งตลาดประมาณ 30% ตัวอย่างราคาค่าบริการขนส่งด่วน ไปรษณีย์ไทยเริ่ม

ที่ 67 บาท/กก.¹⁷² (กรณีส่ง EMS) Kerry เริ่มที่ 30-50 บาท/กก.¹⁷³ ขณะที่ค่าบริการของกลุ่ม BS เริ่มที่ 5-10 บาท/กก.

- ธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์จะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อจดทะเบียนพาณิชย์ กรมการขนส่งทางบก เพื่อขอใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่งและอื่นๆ และกระทรวงแรงงาน เพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพในกลุ่มโลจิสติกส์

¹⁷² ที่มา: https://www.thailandpost.co.th/un/rate_result/?country_code=TH&weight=1000

¹⁷³ เปรียบเทียบกันชัดๆ “ไปรษณีย์ไทย-kerry-สปีดดี” ส่งแบบไหนคุ้มสุด ที่มา: <https://www.smartsme.co.th/content/110136>

ปัญหาและอุปสรรค

1. การคิดค่าบริการราคาถูกโดยกลุ่มขนส่งต่างชาติ ซึ่งผู้ประกอบการไทยประเมินว่าค่าบริการนั้นต่ำกว่าต้นทุน ถือเป็นกำหนัดตลาด ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน และเป็นอุปสรรคของผู้เล่นรายใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาด
2. การตัดราคาโดยผู้ประกอบการไทยด้วยกันเอง ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการแบกน้ำหนัก หรือการขนส่งที่น้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
3. จุดอ่อนของผู้ประกอบการขนส่งไทย ได้แก่ การขาดแพลตฟอร์มในการให้บริการ ปัญหาด้านการทำการตลาดให้เป็นที่รู้จัก มาตรฐานของบริการและความเป็นมืออาชีพในการให้บริการ
4. ปัญหาจากการที่ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในธุรกิจขนส่งหรือโลจิสติกส์แก่ต่างชาติผ่านการให้สิทธิประโยชน์ภายใต้ BOI อาจทำให้ผู้ประกอบการไทยยิ่งเสียเปรียบในการแข่งขัน ทั้งนี้ ตามรายการบัญชีการให้สิทธิประโยชน์ของ BOI สำหรับกิจการศูนย์บริการโลจิสติกส์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) ศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัยทั้งในและนอกประเทศ เงื่อนไขต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท จะได้สิทธิตามกลุ่ม B1 ยกเว้นอาคารเครื่องจักร แต่จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี (2) ศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบทันสมัย ลงทุนไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท ต้องกระจายสินค้าไม่น้อยกว่า 5 ประเทศ จะได้สิทธิตามกลุ่ม A3 รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษียกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างหรือส่งเสริมเครือข่าย (Cluster) ระหว่างผู้ประกอบการขนส่งไทย เพื่อให้บริการขนส่งครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยผู้ประกอบการแต่ละรายไม่จำเป็นต้องลงทุนโครงสร้างรถยนต์ของตนเอง ทั้งนี้ ภาครัฐอาจส่งเสริมโดยอาศัยเครือข่ายที่มีอยู่เดิม เช่น สหพันธ์การขนส่งทางบกแห่งประเทศไทย เป็นต้น
2. ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้าง อาทิ โครงการที่ต้องใช้บริการขนส่ง อยากให้ภาครัฐส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยได้เข้าถึงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น โครงการรถไฟ
3. ภาครัฐควรพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างจุดรวบรวมและกระจายสินค้าร่วมกัน (Central Distribution Center - CDC) โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมไปถึงการพัฒนาแบบ Joint Delivery System เช่น การแชร์คนขับรถส่งสินค้าหรือแชร์รถขนส่ง เป็นต้น

4. การส่งเสริมด้านเทคโนโลยีแก่ผู้ประกอบการขนส่งไทย เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับให้บริการขนส่ง เป็นต้น และการส่งเสริมด้านเงินทุน เช่น การจัดให้มี logistic loan เป็นต้น
5. การจัดตั้ง “สภาการขนส่ง” เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจขนส่งโดยตรง เนื่องจากหน่วยงานกำกับดูแลที่เป็นภาครัฐอาจมีปัญหาเรื่องความเข้าใจต่อสภาพของธุรกิจ ทั้งนี้ การจัดตั้งสภาดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการสร้างมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานของบริการขนส่ง เช่น การควบคุมพฤติกรรมของผู้ขับรถขนส่ง การกำกับดูแลปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน การลงโทษกรณีแข่งขันโดยการตัดราคา เป็นต้น

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- ผู้ประกอบการ e-commerce หลายรายที่จดทะเบียน VAT เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการแข่งขันด้านราคา หากขายสินค้าในราคาที่รวม VAT ทำให้ราคาสินค้าสูงกว่าคู่แข่ง ทำให้ขายไม่ได้
- การจดทะเบียนพาณิชย์ มีความยุ่งยากในการจัดเตรียมเอกสาร รวมทั้งขั้นตอนค่อนข้างยาก และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัท SMEs หลายรายไม่รู้ว่าจะต้องเลือกจดทะเบียนให้เข้า category ไหน
- การจดทะเบียนพาณิชย์ และจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สร้างความสับสนให้กับผู้ประกอบการว่าทำไมต้องจดทะเบียนซ้ำซ้อน
- ความเข้าใจผิดของภาษี e-Payment คือ ผู้ประกอบการเข้าใจผิดคิดว่า ธนาคารจะส่งสรุปรายงานการเงินแต่ละบัญชีไปให้สรรพากร ทำให้ผู้ประกอบการส่วนมากเปิดบัญชีของแต่ละธนาคารเพิ่มขึ้น และเปิดทุกธนาคาร เนื่องจากคิดว่าไม่ได้นับรวมเป็นรายบุคคล การเปิดบัญชีเพิ่มเป็นการกระจายความเสี่ยงของจำนวนเงินที่รับโอน ไม่ให้เกิน 2 ล้านบาท
- การจดทะเบียน E-Wallet หรือการขออนุญาตใช้ระบบชำระเงินกับ ธปท. ภายใต้เงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน จะต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัท จำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือสถาบันการเงิน มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในแต่ละประเภทธุรกิจ ดังนี้ 1) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท 2) การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และ 3) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท ซึ่งทำให้ startup อีกจำนวนไม่น้อยไม่เข้าคุณสมบัติที่จะจดทะเบียน ทำให้ผู้ประกอบการ E-Wallet หลายรายยังประกอบธุรกิจการชำระเงินแบบผิดกฎหมาย

- ธปท. กำลังรอปรับกฎระเบียบ หากเงื่อนไขการจดทะเบียนระบบการชำระเงินเรื่องทุนขั้นต่ำเป็นอุปสรรคต่อ startup และ SME
- การที่ผู้ประกอบการ e-commerce หลายรายไม่เข้าระบบ ไม่ใช่เรื่องของการเสียภาษี แต่เป็นเรื่องของการหาเอกสาร เช่น ใบเสร็จ เพื่อใช้มาเป็นเอกสารในการหักค่าใช้จ่ายก่อนยื่นเสียภาษี ไม่เช่นนั้นจะต้องใช้ภาษีแบบเหมาจ่ายแบบหักต้นทุนร้อยละ 60 ซึ่งไม่ได้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และยังทำให้ผู้ประกอบการเสียภาษีในอัตราที่สูงเกินกว่าจะสามารถชำระได้
- ปัจจุบันกรมสรรพากร ได้พัฒนาระบบการชำระภาษีด้วยการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ เช่น e-receipt และ e-donation เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการจัดเก็บเอกสารเพื่อหักลดหย่อนภาษีแบบออนไลน์ หากแต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีคนใช้งาน เนื่องจากยังไม่มีคนรู้จักในวงกว้าง และขั้นตอนการเข้าไปกรอกเอกสารออนไลน์ยังค่อนข้างยาก

2. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 นครราชสีมา วันพุธที่ 12 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมฟอร์จูน ราชพฤกษ์ นครราชสีมา

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

1. ในการตรวจสอบอาคารสำหรับทำโรงแรม จะมีคณะทำงานตรวจสอบอาคารประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น โยธาธิการ กรมการปกครอง สาธารณสุข การตรวจสอบอาคารในรูปแบบคณะกรรมการฯ ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีเพราะทำให้โปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชั่น การตรวจสอบของคณะกรรมการฯ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นการตรวจสอบอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากคณะกรรมการฯ จะให้ข้อชี้แนะแก่ผู้ประกอบการนำไปปรับปรุงอาคารได้เป็นอย่างดี
2. ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาไม่มีปัญหา พ.ร.บ.ผังเมือง เนื่องจากโรงแรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น เขาใหญ่ ปากช่อง ผู้ที่จะทำโรงแรมมีการตรวจสอบพื้นที่ที่จะก่อสร้างโรงแรมก่อนซื้อแล้วพื้นที่ที่จะทำโรงแรมมีเอกสารสิทธิ์ และสร้างโรงแรมได้หรือไม่
3. การสร้างโรงแรมใหม่สามารถทำตามข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยอาคารควบคุมได้ง่าย และลงทุนต่ำกว่าการนำอาคารเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลงใหม่

ปัญหาอุปสรรค

- การขอใบอนุญาตโรงแรมทำได้ยาก โดยเฉพาะที่พักที่ขนาดเล็ก เพราะสภาพอาคารยังไม่สามารถปรับปรุง ดัดแปลงให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการนำเอาอาคารเก่ามาดัดแปลงเป็นสถานที่พักระยะสั้น
- การปรับปรุงให้ถูกต้องตามกฎหมายจะต้องใช้เงินลงทุนสูงในขณะการทำโรงแรมในปัจจุบันผลประกอบการไม่ค่อยดี โรงแรมขนาด 3 ชั้นครึ่ง ต้องลงทุนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาทเพื่อให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่สามารถทำได้
- ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าใจและไม่มีความรู้ในการขอใบอนุญาตโรงแรม ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นมีจำนวนจำกัดไม่สามารถแนะนำขั้นตอนการขอใบอนุญาตที่ชัดเจนได้ บางครั้งต้องยื่นเอกสารหลายรอบ เช่น แบบอาคาร โครงสร้างอาคาร ทำให้ผู้ประกอบการไม่สนใจดำเนินการต่อ
- ความหมายของโรงแรมของกฎหมาย ยังไม่ครอบคลุมที่พักทุกประเภทที่เปิดบริการอยู่ในขณะที่ปัจจุบันแนวโน้มที่พักรูปแบบใหม่ๆ มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงแรม โดยจำแนกประเภทของที่พักให้ครอบคลุมสถานที่พักที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และมีการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้เหมาะสม
- ส่วนใหญ่การทำธุรกิจโฮสเทล มักจะดำเนินการในเขตเมือง ซึ่งเป็นการนำอาคารเก่ามาทำ จึงจำเป็นต้องดัดแปลงอาคาร เพิ่มทางเดินหนีไฟ (ลงทุนเพิ่ม) ใช้เวลาดำเนินการมา 2 ปี ยังไม่ได้ใบอนุญาต เพราะไม่ทราบกระบวนการในการขออนุญาต เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลได้ไม่ชัดเจนถึงกระบวนการในการยื่นขออนุญาต
- การตรวจสอบสภาพอาคารของเจ้าหน้าที่แต่ละท้องที่ยังใช้ดุลยพินิจส่วนตัวสูง ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

- ผู้ประกอบการเห็นว่าการยื่นรายงานผู้เข้าพักต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองยังมีความจำเป็นเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ แต่ควรมีระบบอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการในการรายงาน เช่น สามารถยื่นผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น
- ฝ่ายปกครองควรตรวจสอบอาคารแบบ “รวดเร็วและรวบรัด” คือ เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ที่ครบถ้วนถูกต้องแก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้

ผู้ประกอบการทราบและดำเนินการแก้ไขปรับปรุง การนัดหมายมาตรวจสอบต้องทำให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว จากคณะกรรมการที่บูรณาการมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดต้นทุนและลดความซ้ำซ้อนในการตรวจสอบ

- รัฐต้องมีมาตรการจูงใจให้กับโรงแรมที่ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่า เมื่อดำเนินการให้เข้าสู่ระบบแล้วจะได้รับสิทธิพิเศษอะไรบ้าง ในขณะที่ผู้ประกอบการที่เข้าสู่ระบบแล้วต้องเสียภาษีทุกอย่าง แต่ผู้อยู่นอกระบบกลับไม่ต้องเสียภาษีมากเท่าผู้อยู่ในระบบ ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีแรงจูงใจในการเข้าระบบ
- รัฐอาจใช้ช่องทางกำหนดเงื่อนไขให้ OTAs (Online Travel Agents) ต่างๆ รับเป็นตัวแทนขายห้องพักให้เฉพาะโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการบังคับให้โรงแรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายพยายามเข้าสู่ระบบ
- ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีหลายประเภททั้งภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องถิ่น ภาษีเงินได้ ภาษีป้าย ภาษีสุรา จากหลากหลายหน่วยงาน ทำให้ผู้ประกอบการต้องทำธุรกรรมหลายรอบ เสียเวลาดำเนินการในแต่ละครั้ง รัฐควรวางแนวทางในการจัดเก็บรวมเพียงครั้งเดียว (Package) และควรจัดให้มีหน่วยงาน one stop service อำนวยความสะดวกในการเสียภาษีเหล่านี้เพียงจุดเดียว
- ควรแยกกฎหมายเกี่ยวกับที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมออกจากกฎหมายโรงแรม แล้วให้มีการกำกับดูแลแตกต่างออกไปให้ครอบคลุมกับที่พักขนาดเล็กประเภทต่างๆ เช่น โฮสเทล โฮมสเตย์ และ Bed and Breakfast (B&B) โดยคำนึงถึงขนาดห้องพัก พื้นที่ จำนวนห้อง สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ความปลอดภัยมั่นคงของอาคาร การรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพราะปัจจุบันกฎหมายโรงแรมใช้บังคับกับที่พักทุกชนิดไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ
- ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีหน่วยงานภาครัฐให้บริการสถานที่พัก ที่จัดประชุมสัมมนาในโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักมีแรงจูงใจเข้าสู่ระบบมากขึ้น

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- ผู้ประกอบธุรกิจขนส่งจะต้องได้รับใบอนุญาตทั้งหมด 2 ฉบับ ได้แก่ ทะเบียนพาณิชย์ และใบอนุญาตประกอบธุรกิจขนส่ง

- สำหรับการวางหลักทรัพย์ประกันความเสียหายหลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจขนส่งไม่ประจำทาง ในทางปฏิบัติสามารถใช้ตัว พ.ร.บ. รถยนต์ หรือประกันรถยนต์ได้
- ป้ายรถ กรณีป้ายสีเหลือง คือ รถขนส่งสาธารณะหรือรถรับจ้าง ส่วนป้ายขาว คือ รถขนส่งส่วนบุคคล ห้ามนำมาใช้ในการรับจ้าง
- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธุรกิจขนส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์เติบโตอย่างรวดเร็ว คือ การเติบโตของกลุ่มธุรกิจ e-commerce แต่เดิมส่วนใหญ่ในต่างจังหวัดจะเป็นการขนส่งสินค้ารูปแบบดั้งเดิม คือ B2B ขนส่งกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่ร้านค้าต่างๆ
- สำหรับผู้ประกอบการขนส่งรายเล็กของไทย ส่วนมากจะให้บริการขนส่งเอกสารและอาหาร ส่วนผู้ประกอบการไทยขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ส่วนมากจะให้บริการขนส่งสินค้าหรือพัสดุนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนงานที่ผู้ประกอบการต่างชาติไม่ทำ
- ตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งด่วนในจังหวัดนครราชสีมา
 - Korat Delivery บริการหลักคือการส่งอาหาร ให้บริการผ่าน Line
 - Eat Ranger บริการส่งอาหารในโคราช ให้บริการผ่านแอปพลิเคชันที่ทางบริษัทได้พัฒนาขึ้น (ต้นทุนการพัฒนาแอปพลิเคชันประมาณ 1 - 2 แสนบาท) คู่แข่งหลัก คือ Foodpanda แต่จุดแข็งของ Eat Ranger คือ สามารถให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า ซึ่ง Foodpanda กำหนดรัศมีการส่งประมาณ 7 กม.
 - เดลิเวอรี่ปากช่อง บริการรับส่งสิ่งของ อาหารและคน โฆษณาโรงแรมและที่พัก ให้บริการผ่าน Facebook และ Line โดยจะให้บริการเฉพาะในพื้นที่ปากช่อง
- การให้บริการส่งอาหารของ Foodpanda ในโคราช Foodpanda จะคิดค่าใช้จ่ายจากร้านอาหารประมาณร้อยละ 30 ของราคาอาหาร หรืออีกทางหนึ่ง ร้านค้าสามารถตั้งราคาอาหารที่ขายผ่าน Foodpanda สูงกว่าที่ขายหน้าร้าน

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการใช้รถผิดประเภทในการขนส่ง ปัจจุบันยังมีการใช้รถขนส่งส่วนบุคคลในการรับจ้างขนส่งสินค้า ซึ่งตามกฎหมายรถที่ใช้ขนส่งสินค้าของผู้อื่นนั้นจะต้องจดทะเบียนเป็นรถรับจ้าง
2. การเข้ามาของผู้ประกอบการขนส่งต่างชาติในโคราช ทำให้ผู้ประกอบการไทยเผชิญปัญหาจากการทุ่มตลาด เช่น การจัดโปรโมชั่นไม่คิดค่าขนส่ง เป็นต้น นอกจากนี้ การเข้ามาของธุรกิจต่างชาติยังมีส่วนให้เกิดปัญหาการแย่งตัวคนขับรถขนส่ง ตัวอย่างเช่น Foodpanda จะใช้วิธีจ่ายเงินเดือนแก่คนขับรถขนส่ง เดือนละ 1 หมื่นบาท เป็นต้น

3. กฎหมายกำหนดให้รถขนส่งสาธารณะหรือกลุ่มรถป้ายเหลืองจะต้องพักรถ¹⁷⁴ เช่น กรณีวิ่งรถติดต่อกัน 4 ชั่วโมง จะต้องพักรถครึ่งชั่วโมง แต่ในทางปฏิบัติภาครัฐมิได้จัดให้มีจุดพักรถให้เพียงพอ กรณีประเทศมาเลเซียมีการจัดจุดพักรถทุกๆ 50 กม.
4. ปัญหาด้านเงินทุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ ของผู้ประกอบการ SME
5. การขยายตัวของธุรกิจขนส่งต่างชาติคล้ายกับปัญหาการเข้ามาของกลุ่ม modern trade ในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยจะต้องหาช่องว่างและปรับตัวเพื่ออยู่รอด เช่น การขนส่งพัสดุนขนาดใหญ่ การให้บริการที่ครอบคลุมพื้นที่มากกว่า
6. ปัญหาการแข่งขันด้านราคาระหว่างผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะการตัดราคาค่าบริการในขาที่เป็นรถวิ่งเที่ยวเปล่า เช่น กรณีนำสินค้าจาก กทม. ไปส่งที่โคราช และขากลับจากโคราชมา กทม. จะเป็นรถเที่ยวเปล่า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดตั้งสมาคมเพื่อคัดกรองผู้ประกอบการที่จะเข้าสู่ตลาด การกำหนดมาตรฐานบริการ และการควบคุมราคาขั้นต่ำ รวมถึงการกำหนดบทลงโทษ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทุ่มตลาด
2. การสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ประกอบการขนส่งไทย
3. ผู้ประกอบการต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนผ่านโครงการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ให้ผู้ประกอบการไทยทำหน้าที่ขนส่งสินค้าของภาครัฐ เช่น การขนส่งสินค้าของทหาร เป็นต้น

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- SMEs ส่วนมากไม่ยอมเข้าระบบเพราะกลัวระบบการตามภาษีของสรรพากร เนื่องจากส่วนมากเป็นกลุ่มคนขายของแบบหาเข้ากินค่า ซ้อมาขายไป การเสียภาษีแบบไม่สามารถหาเอกสารมาหักค่าใช้จ่ายทำให้ต้องเสียภาษีแบบ 100% และเป็นต้นทุนที่หลายรายไม่สามารถจ่ายได้จึงเสี่ยงที่จะหนีภาษี และไม่จดทะเบียน
- ผู้ประกอบการอีกจำนวนมากไม่รู้ว่าจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์ และไม่รู้ขั้นตอนของการจดทะเบียนและการจัดเตรียมเอกสารอะไรบ้าง นอกจากนี้ยังมีความสับสนว่าต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์ที่พาณิชย์จังหวัด หรือสามารถจดทะเบียนกับเทศบาล

¹⁷⁴ การขับรถเกินระยะเวลาที่กำหนดในรอบ 24 ชั่วโมง ขับรถติดต่อเนื่องกันไม่เกิน 4 ชั่วโมง และต้องหยุดพักอย่างน้อย 30 นาที จึงจะสามารถขับได้อีก 4 ชั่วโมง การหยุดที่ไม่ถึง 30 นาทีไม่ถือว่าเป็นการหยุดพัก มีความผิดตามมาตรา 127 (พรบ. การขนส่งทางบก) มีโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 5,000 บาท หรืออาจสั่งพักใบอนุญาตได้ไม่เกิน 180 วัน

- สิ่งที่ต้องการส่งเสริมคือ การสอนทำแพ็คเกจให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะชาวบ้านหรือกลุ่มแม่บ้าน OTOP เพื่อต้องการขยายในตลาดออนไลน์ รวมทั้งต้องการให้อบรมและสอนการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการขายของ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มผู้สูงวัย ทำให้ยากต่อการเข้าถึงเทคโนโลยี อาจต้องอาศัยเด็กรุ่นใหม่ในการเข้ามาช่วยทำตลาดออนไลน์
- ความไม่รู้และไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษี ว่าสามารถนำค่าใช้จ่ายหรือใบเสร็จต่างๆ ในการซื้อของมาหักค่าใช้จ่ายได้ ทำให้ต้องเสียภาษีแบบ 100%

3. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 3 เชียงใหม่ วันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมเชียงใหม่ แกรนด์วิว

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

1. กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้โฮมสเตย์ หรือที่พักไม่เกิน 4 ห้อง รับแขกได้ไม่เกิน 20 คน เป็น “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” มีผลทำให้การประกอบธุรกิจห้องพักรายวันขนาดย่อมดังกล่าวไม่อยู่ภายใต้กฎระเบียบอันเข้มงวดในการกำกับดูแลโรงแรมตาม กฎหมายว่าด้วยโรงแรม กฎหมายควบคุมอาคาร ฯลฯ
2. การยื่นจดแจ้งสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม จะเป็นการยื่นขออนุญาต (ตลอดชีพ) มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ 1) ห้องพักรวมไม่เกิน 4 ห้อง เตียงไม่เกิน 20 เตียง 2) ทำเป็นอาชีพเสริม (ต้องแสดงว่ามีอาชีพหลักอื่นๆ ด้วยการแสดงหลักฐานการทำงาน ใบรับรองการทำงาน สลิปเงินเดือน ฯลฯ) 3) มีกรรมสิทธิ์ ในที่พักนั้น กรรมสิทธิ์การเช่าได้ แต่ควรระยะยาว และควรมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของที่พักอาศัยนั้นๆ 4) มีแปลนห้องชัดเจน และ 5) มีป้ายชื่อภาษาไทย อยู่เหนือภาษาอังกฤษ

ปัญหาอุปสรรค

- ปัญหาการขอใบอนุญาตโรงแรมได้ยาก เนื่องจากในการอนุญาตจะต้องมีหน่วยงานประมาณ 5 หน่วยงาน เช่น คณะกรรมการตรวจสถานที่พัก ปลัดอำเภอ เทศบาล อนามัย หรือสาธารณสุข ปก. นายอำเภอ เป็นต้น ไปตรวจสอบซึ่งนัดหมายพร้อมกันยากมาก จึงมีคิวรอประมาณ 400 คิว กว่าที่จะตรวจเสร็จคาดว่าน่าจะใช้เวลาเป็นปี ดังนั้น จะต้องมีการแก้กระบวนการในการอนุญาต โดยให้เป็นการอนุญาตไปก่อนแล้วไปตรวจสอบทีหลัง เพื่อให้ที่พักให้เช่ารายวันเหล่านี้ถูกกฎหมายโดยเร็ว

- มาตรา 44 ที่ออกมาในเดือนมิถุนายน โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 เรื่อง “มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท” ไม่ได้แก้ปัญหาคือเป็นอยู่ ปัญหาสำคัญของการขอใบอนุญาตโรงแรม คือ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร ซึ่งกำหนดมาตรฐานของตึกที่ที่พักเหล่านี้ทำไม่ได้หรือทำได้ยาก ประการสำคัญนี้เพียงแค่แจ้งว่าที่ผ่านมามีการฝ่าฝืนและจะปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมายภายใน 30 วันซึ่งผู้ประกอบการยังทำไม่ได้ นอกจากนี้แล้ว การเว้นโทษก็เป็นเพียงโทษอาญาเท่านั้น การฝ่าฝืนมีโทษปรับวันละประมาณ 2,500 บาท จึงไม่น่าจะมีที่พักที่ใดเข้ามาแจ้ง ดังนั้น ทางออกก็คือจะต้องให้ที่พักเหล่านี้ไม่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร (อาจดูตัวอย่างว่าในประเทศอื่น เช่น ฝรั่งเศสที่มีที่พักที่เป็นตึกเก๋ๆ บันไดแคบๆ ทำได้อย่างไร มีข้อเสนอว่าตึก 2 ชั้นอาจไม่ต้องกำหนดความกว้างของบันได แต่ 3-4 ชั้นอาจต้องกำหนด อาจตรวจสอบมาตรฐานเดียวกันกับหอพักที่ได้ง่ายกว่า โรงแรมมาก แม้จะต่างกันเพียงเช่ารายเดือนกับรายวัน)
- กฎเกณฑ์ที่ห้ามสร้างโรงแรมติดสถานที่ทางศาสนา เช่น วัด สุเหร่าก็เป็นปัญหาสำคัญของสถานที่พักในเชียงใหม่ เพราะเชียงใหม่มีวัด และเจดีย์เป็นจำนวนมากทำให้ขออนุญาตก่อสร้างโรงแรมไม่ได้
- การขออนุญาตที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ระยะหลังๆ ต้องใช้เอกสารสิทธิในที่ดิน ซึ่งชาวบ้านรอบนอกเมืองมักไม่มีเอกสารสิทธิ เพราะเป็นพื้นที่ป่ามีเพียงใบ สค. 1 ซึ่งไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิที่ดิน เพราะไม่ใช่หลักฐานที่ทางราชการออกให้เพียงแต่เป็น การแจ้งการครอบครองที่ดินของราษฎรเท่านั้น ดังนั้น ตามกฎหมาย จึงควรมีข้อเสนอให้มีการผ่อนปรนในเรื่องนี้ ทั้งประกาศ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 6/2562 เรื่อง “มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท” ได้ระบุไว้ว่า “ในกรณีที่การดำเนินการประกอบธุรกิจโรงแรมหรือธุรกิจสถานที่พักที่มีลักษณะตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. ๒๕๕๑ แห่งใดไม่สามารถดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายรวบรวมข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข เสนอคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเพื่อมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเป็นสำคัญด้วย ทั้งนี้ควรให้การยกเว้นเฉพาะสำหรับโฮมสเตย์ที่แท้จริง คือ “แขกอาศัยในชายคาเดียวกับเจ้าของที่พัก”

เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถหารายได้เพิ่มจากการให้เช่าที่พักของตนเอง ในขณะที่นักท่องเที่ยวต้องการประสบการณ์โดยอยู่ร่วมกับคนในพื้นที่เพื่อศึกษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน

- โรงแรมจัดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ต้องขอใบอนุญาต และเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำนวน 2,000 บาท และต้องขอใบอนุญาตทุกปี ซึ่งเห็นว่าข้อกำหนดนี้ไม่มีประโยชน์อะไร ควรกำหนดให้มีการนำโรงแรมออกจากรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- บุคคลธรรมดาไม่สามารถจดทะเบียนพาณิชย์ในการให้บริการที่พักได้ เพราะไม่มีสินค้าที่จับต้องได้ โฮสเทลบางรายต้องตั้งร้านค้าแพและจดทะเบียนเป็นธุรกิจร้านค้าแพแทน การจดทะเบียนพาณิชย์ทำให้สามารถเสียภาษี VAT แบบเหมาจ่ายหากรายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท (กฎตอนนี้ คือ หากเป็นบุคคลธรรมดาจดทะเบียนที่เทศบาล หรือ อบต. หากเป็นบริษัทจดทะเบียนจ. ทำให้มีภาระเสียภาษีเหมือนบุคคลธรรมดา และไม่สามารถทำให้เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมายได้
- ภาษีโรงเรือนสำหรับธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทจะเก็บในอัตราร้อยละ 12.5 บนฐานรายได้ของการประเมินที่ใช้อัตราการเข้าพัก (occupancy rate) ที่ร้อยละ 80 ไม่ได้เก็บตามรายได้จริง ผู้เข้าประชุมรายหนึ่งแจ้งว่า ผู้ประกอบการไปเอา “ใบแจ้งห้องพักว่าง” เป็นรายเดือนมาและลงข้อมูลจำนวนห้องพักว่างทุกเดือนและส่งไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยส่งให้สำนักงานเขตในพื้นที่นั้นๆ จะได้มีหลักฐานอัตราการเข้าพักอย่างต่อเนื่องและเวลาการคำนวณภาษีจะได้คำนวณจากอัตราการเข้าพักจริง

ข้อเสนอแนะ

- การรับรองหรือการขึ้นทะเบียนที่พักควรเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่รัฐบาลกลาง เพื่อให้ชุมชนสามารถกำหนดเองได้ว่าต้องการที่พักแบบไหนบ้าง สอดคล้องกับหลักการในการกระจายอำนาจ

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- ใบขับขี่สำหรับรถขนส่งสินค้า กรณีรถยนต์ ถ้าเป็นรถขนส่งขนาดใหญ่ เช่น รถหกล้อขึ้นไป จะต้องใช้ใบขับขี่สำหรับการขนส่งโดยเฉพาะ ส่วนกรณีจักรยานยนต์ ตามกฎหมายจะแบ่งใบขับขี่จักรยานยนต์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ใบขับขี่ส่วนบุคคล และใบขับขี่สาธารณะ ซึ่งใบขับขี่สาธารณะจะหมายถึงการขับรถขนส่งคน กรณีขนส่งสินค้ามิได้มีข้อบังคับเพิ่มเติม ปัจจุบันคนขับจักรยานยนต์ส่งของจะใช้ใบขับขี่ส่วนบุคคล
- ปัจจุบันมีกฎหมายกำหนดให้การส่งพัสดุ ผู้ส่งจะต้องแสดงบัตรประชาชน แต่ในทางปฏิบัติยังมีได้บังคับใช้อย่างจริงจัง ผู้ประกอบการบางรายไม่เรียกดูบัตรประชาชน
- ตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งด่วนในเชียงใหม่
 - นิมซีเล้ง เป็นการขนส่งสินค้าระหว่างกรุงเทพฯ และภาคเหนือ ครอบคลุมประมาณ 5 จังหวัด มีการกำหนดพื้นที่รับส่งสินค้า กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่คือร้านค้า/ร้านโชห่วย มักจะใช้รถกระบะในการกระจายสินค้า ขณะที่ Nim Express ซึ่งเป็นบริษัทลูกจะให้บริการขนส่งแบบ door-to-door โดยมีพื้นที่บริการทั่วประเทศ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการใช้รถผิดประเภทหรือปัญหาเรื่องป้ายทะเบียน เช่น การนำรถขนส่งส่วนบุคคล (ป้ายขาว) มารับจ้างขนส่งสินค้าทั่วไป ซึ่งตามกฎหมายจะต้องเป็นป้ายเหลือง
2. ปัญหาการกำหนดความเร็วของรถบรรทุกตั้งแต่หกล้อขึ้นไป ให้สามารถทำความเร็วได้ไม่เกิน 80 กม./ชม. กรณีทางหลวงทำความเร็วได้ไม่เกิน 90 กม./ชม. ส่งผลกระทบต่อความเร็วของผู้ประกอบการขนส่ง อีกทั้ง ลูกค้าจะเปลี่ยนไปใช้บริการขนส่งรายอื่นๆ ที่ใช้รถกระบะ ซึ่งกฎหมายเรื่อง GPS ยังมีได้บังคับใช้กับรถกลุ่มนี้
3. ผู้ประกอบการขนส่งต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้า บางกรณีลูกค้าฝากส่งสินค้ามูลค่าสูง เมื่อเกิดปัญหาก็จะถูกลูกค้าเรียกค่าเสียหายสูงเช่นกัน บางครั้งไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าสินค้าได้รับความเสียหายจากกระบวนการไหน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการขนส่งไทยจะต้องหาช่องว่างในธุรกิจขนส่ง เช่น การขนส่งพัสดุขนาดใหญ่ แบบเร่งด่วน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการเจ้าใหญ่ไม่นิยมทำ เป็นต้น
2. ภาครัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น จุดรวบรวมและกระจายสินค้า โดยให้เอกชนสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ร่วมกัน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการขนส่ง

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- ภาษี e-Payment ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายกลัวการตามภาษีจากสรรพากร และเข้าใจผิดคิดว่าธนาคารจะรายงานแค่บัญชีที่มีเงินเกิน 2 ล้านบาท หรือโอนเกิน 3,000 ครั้ง ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายเปิดบัญชีเพิ่มขึ้น เพราะกระจายเงินให้เข้าในหลายบัญชี ประกอบกับเจ้าหน้าที่ธนาคารบางแห่งมีการแนะนำให้ผู้ประกอบการเปิดบัญชีเพิ่มเนื่องจากความเข้าใจผิด
- การเสียภาษี VAT ทำให้ต้นทุนการขายของสูงกว่าคนอื่น จึงจำเป็นต้องยอมขายในราคาที่ไม่รวม VAT นอกจากนี้ การทุนของไว้เพื่อรอขาย ทำให้เครดิต VAT สูงขึ้นด้วย และสรรพากรไม่เข้าใจว่าทำไมเครดิต VAT ไม่ลดลง
- การชำระเงินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายส่วนมากจะใช้การเก็บเงินปลายทางหรือ COD (Cash on Door) และบางครั้งมักจะเจอกรณีที่ลูกค้าเปลี่ยนใจไม่ยอมได้สินค้าแล้วทั้งที่สินค้าได้ตามมาตรฐานทุกอย่าง แต่ของส่งไปถึงปลายทางแล้ว ทำให้ผู้ขายต้องเสียต้นทุนเพิ่มในการส่งสินค้าทั้งไปและกลับ ภาครัฐควรช่วยหามาตรการมาช่วยเหลือ และป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาการปฏิเสธการรับสินค้าของลูกค้าบ้าง
- ราคาการส่งสินค้าเพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่ Kerry ทำตลาดรับส่งสินค้าในราคาต่ำแต่ปัจจุบันขึ้นอัตราค่าส่งสินค้าประมาณ 10-15 บาท ภาครัฐควรช่วยหามาตรการในการกำหนดราคาการส่งสินค้าเนื่องจากการจะเป็นการช่วยลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการ e-commerce
- การมองหาลาด e-commerce โดยส่งสินค้าไปต่างประเทศ เช่น การจะส่งสินค้าไปขายให้ลูกค้าที่ประเทศลาว มีเงื่อนไขของบริษัทรับส่งสินค้าในลาวกำหนดให้ต้องไปเช่าคลังสินค้าและต้องเก็บสินค้าไว้ในคลัง ทั้งที่ยังไม่มีลูกค้าสั่งของ แต่ถ้ามีลูกค้าสั่งของต้องแจ้งไปบริษัทส่งสินค้าที่ประเทศลาวแล้ว บริษัทจะทำการส่งสินค้าให้ลูกค้า และรับชำระเงินเป็นสกุลลาวหรือเป็นกีบ และบริษัทขนส่งลาวจะทำการแลกเงินสกุลลาวกลับมาเป็นเงินไทยและส่งกลับมาให้ผู้ขาย ซึ่งยุ่งยากมาก แต่ถ้าใช้การขนส่งของไปรษณีย์ส่งไปให้ลูกค้าที่ประเทศลาว จะทำให้ค่าขนส่งแพง ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงอยากได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

4. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4 ภูเก็ต วันพฤหัสบดีที่ 27 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมดาราศาสตร์

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

ปัญหาอุปสรรค

- ปัญหาหลักของธุรกิจที่พักในภูเก็ต คือ การไม่สามารถจัดแจ้งเป็นที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมตามกฎหมายกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบกิจการโรงแรม พ.ศ. 2559 เนื่องจากมีผู้ขอยื่นจำนวนมากว่าพันรายแต่มีคนไทยมีคนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน คาดว่าจะใช้เวลากว่า 12 ปี ในการดำเนินการทั้งหมดเนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีจำกัด การจัดสรรเจ้าหน้าที่ในแต่ละพื้นที่จะพิจารณาตามจำนวนประชากรซึ่งภูเก็ตมีน้อยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้ว การดำเนินการยังไม่มีระบบการจัดคิวทำให้อาจมีการลัดคิว
- ผู้ประกอบการมีปัญหาในการขอใบอนุญาตยากมาก โดยเฉพาะการได้รับใบ อ. 5 (ใบอนุญาตเปลี่ยนใช้อาคาร) และใบ อ.6 (ใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร) รัฐควรมีการลดขั้นตอนเช่น หากอาคารได้รับการเซ็นรับรองแบบจากวิศวกรหรือสถาปนิกแล้วถือว่าใช้เป็นหลักฐานในการยื่นขอใบอนุญาตได้ หากอาคารไม่ปลอดภัยผู้เซ็นรับรองต้องรับผิดชอบ
- การตรวจสอบที่ดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งมีบุคคลจำนวนมาก แม้กฎหมายว่าด้วยโรงแรมจะกำหนดให้อำนาจในการอนุญาตอยู่ที่ ‘นายทะเบียน ซึ่งเป็นบุคคลที่ รัฐมนตรีแต่งตั้งตามกฎหมาย คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด หากแต่ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองดำเนินการตาม พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2542 เป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของโรงแรม โดยในต่างจังหวัดคณะกรรมการฯ ดังกล่าวประกอบด้วยเจ้าหน้าที่รัฐจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ กรรมการประกอบด้วย อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด นายกเทศมนตรี นายอำเภอ ปลัด จำ และป้องกันจังหวัด รวมกรรมการจากฝ่ายเลขานุการ 12 คน ทำให้นัดยากมาก ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม 2552 ข้อ 3 ได้กำหนดให้นายทะเบียนอาจพิจารณาให้

คณะกรรมการกลั่นกรองดำเนินการตาม พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2542 ตรวจโรงแรมหากต้องดำเนินการภายใน 20 วัน ซึ่งในทางปฏิบัติมิได้เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว

- ปัญหาอีกประการ คือ ค่าใช้จ่ายในการทำ IEE (Initial Environmental Examination) จาก ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2561 กำหนดให้โรงแรมที่มีที่พักตั้งแต่ 30 ห้องขึ้นไป แต่ไม่ถึง 80 ห้องต้องทำ IEE ซึ่งมีค่าใช้จ่าย 350,000 – 400,000 บาทใช้เวลาถึง 6 เดือน และมีค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภท 1 (มีแต่ห้องพัก) 1 หมื่นบาทสำหรับ 5 ปี ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมบางรายแจ้งว่า แม้จำนวนห้องไม่ถึง 30 ห้องก็ยังคงต้องทำ IEE อยู่ดีเพราะเจ้าหน้าที่ร้องขอ (ข้อมูลนี้ไม่สามารถยืนยันได้)
- อาคารเก่าที่ดัดแปลงไม่สามารถทำเป็นโรงแรมที่ถูกกฎหมายตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารได้ แม้จะมีการผ่อนปรนลดมาตรฐานตาม กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบกิจการโรงแรม พ.ศ. 2559 แล้วก็ตาม เช่น บางแห่งไม่มีบันไดหนีไฟเพราะเป็นอาคารขนาดเล็ก อาจยืดหยุ่นให้ใช้กล่องหนีไฟได้แบบประเทศเกาหลีได้ และควรยืดหยุ่นให้มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ ในการรักษาความปลอดภัย ปัญหาข้อกำหนดพื้นที่ว่าง 10% อาคารขนาดเล็กทำไม่ได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ และที่ดินราคาแพง และไม่เห็นประโยชน์ของข้อกำหนดนี้
- อาคารพาณิชย์ที่ก่อสร้างขึ้นมาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน (มีการแบ่งแปลงที่ดินไม่น้อยกว่า 10 แปลง) ซึ่งมีข้อกำหนดว่าที่ดินแต่ละแปลงต้องมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 4.00 เมตร และมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 16 ตารางวา ระยะร่นด้านหน้าขึ้นอยู่กับความกว้างถนนด้านหน้าและความสูงอาคาร ส่วนที่ดินด้านหลังต้องเว้นระยะจากเขตที่ดินไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร และทุกๆ ความยาวของอาคาร 40 เมตรหรือ 10 ห้อง ต้องเว้นระยะด้านข้างอย่างน้อย 4 เมตร นั้น ไม่สามารถนำมาทำธุรกิจโรงแรมได้ เนื่องจาก กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินให้การจัดสรรเป็นไปเพื่อการก่อสร้างบ้านที่พักอาศัยและอาคารพาณิชย์เท่านั้น หากโฉนดมีข้อความสลักหลังว่าเป็น “ที่ดินจัดสรร” จะถูกปฏิเสธการขออนุญาตโรงแรม
- ผู้ประกอบการสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรมบางส่วนไม่ยอมทำเป็นโรงแรม เพราะต้องลงทุนสูงในการปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรม แต่ผู้ประกอบการขอใบอนุญาตโรงแรมเพื่อความสบายใจไม่ได้ทำธุรกิจผิดกฎหมาย

- ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะสถานที่พักทั้งหมดบนเกาะปัจจุบันไม่มีใบอนุญาตโรงแรม เนื่องจากมี ปัญหาเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินทับซ้อนกับกรมอุทยานแห่งชาติ ผู้ประกอบการซื้อมาจากชาวอูรักละโว้
- มาตรา 44 ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 6/2562 เรื่อง “มาตรการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท” ลง วันที่ 12 มิถุนายน 2562 ช่วยปลดล็อคให้เฉพาะเรื่องผังเมือง แต่เรื่องมาตรฐานอาคาร โรงแรมยังต้องปฏิบัติตาม เพราะยังต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตามข้อกำหนดเดิม ซึ่งอาคารเก่าหลายแห่งไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้ที่พักรายวันจำนวนมากยังไม่ สามารถเข้าระบบได้
- ปัญหาของอาคารที่ไม่สามารถยื่นปรับปรุงอาคารเพื่อทำเป็นโรงแรม ตาม ม. 44/2562 เนื่องจากอาคารส่วนมากที่นำมาดัดแปลงเป็นโรงแรมมักจะเป็นอาคารพาณิชย์ แล้วนำมา ต่อเติม ดัดแปลง ต่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย จึงทำให้อาคารขาดคุณสมบัติหลายอย่างที่ยื่นขอ อนุญาตดัดแปลงเป็นโรงแรม ปัญหาเช่น 1. พื้นที่ว่าง 10% (ตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับ 2559 และกฎกระทรวง ฉบับ 2561) ผู้ประกอบการไม่ทราบว่าต้องเว้นพื้นที่ดังกล่าว จึงทำให้มีการต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของอาคารเพิ่มจนไม่เหลือพื้นที่ว่าง 2. บันไดหนีไฟ (ตาม ประกาศกฎกระทรวง ฉบับ 2559 และ กฎกระทรวง ฉบับ 2561) เนื่องจากอาคารเดิมขอ อนุญาตเป็นอาคารพาณิชย์ จึงทำให้ไม่ได้ออกแบบบันไดหนีไฟไว้ตั้งแต่แรก หรือถ้ามีการ จัดทำไว้แล้วก็อาจมีขนาดไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดควบคุมอาคารที่จะใช้เป็น โรงแรม 3. ความกว้างของบันไดหลักและความกว้างของทางเดินภายในอาคาร (ตาม ประกาศกฎกระทรวง ฉบับ 2559 และ กฎกระทรวง ฉบับ 2561) เนื่องจากอาคารเดิมขอ อนุญาตเป็นอาคารพาณิชย์ ทำให้ไม่ได้ออกแบบทางเดินภายในให้กว้างเพียงพอตามข้อ กฎหมายควบคุมอาคารที่จะใช้เป็นโรงแรม 4. ระยะร่นอาคาร เนื่องจากระยะร่นของ อาคาร ทั้งด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างทั้ง 2 ด้าน ได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่เมื่อขออนุญาต แต่แต่ละประเภทอาคารอยู่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ทราบว่าต้องเว้นพื้นที่ดังกล่าวจึง ทำให้มีการต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของอาคารเพิ่มเติมจนไปเกินพื้นที่ดังกล่าวไป 5. พื้นที่จอดรถของอาคารที่เป็นโรงแรม เนื่องจากอาคารเดิมขออนุญาตเป็นอาคารพาณิชย์ จึงทำให้ ไม่ได้ออกแบบพื้นที่จอดรถไว้ และผู้ประกอบการไม่ทราบว่าจะต้องเตรียมพื้นที่จอดรถ ดังกล่าวด้วย อาคารที่มีพื้นที่โถงต้อนรับและพื้นที่พาณิชย์กรรมเกิน 300 ตารางเมตร หรือ เป็นอาคารใหญ่ ที่มีพื้นที่ประกอบกิจการมากกว่า 2,000 ตารางเมตร. จะต้องเตรียมพื้นที่ จอดรถด้วย

- ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ที่เป็นการเสียภาษีรายได้นิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา นอกจากนี้แล้ว ภาษีมูลค่าเพิ่มจากบริการอื่นๆ ที่เป็นรายได้นั้น หากจะเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม 7 % ในราคาของสินค้าต้องอยู่ในระบบที่เป็นโรงแรมถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้าระบบไม่สามารถขอลดหย่อนภาษีได้กรณีซ่อมแซมหรือต่อเติมอาคารเหมือนโรงแรมได้รับ
- ผู้ประกอบการที่พิกัดต้องเสียภาษีบำรุงท้องถิ่น 1% ภาษีโรงเรือน 12.5% ภาษีป้าย และภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% จากยอดรายได้ ปัญหาสำคัญคือ บางครั้งมีการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนทั้งการจัดเก็บจาก อบจ. อบต. หรือเทศบาล และบางครั้งหน่วยงานท้องถิ่นเรียกเก็บภาษีโรงแรม/ที่พัก ทั้งๆ ที่ที่พักเหล่านี้ไม่มีใบอนุญาตโรงแรม
- ที่พักบางแห่งที่ให้เช่าระยะสั้น ทำสัญญาเช่าที่พักเป็นรายเดือนกับบริษัททัวร์ แล้วนำมาปล่อยเช่ารายวันให้กับนักท่องเที่ยว กรมการปกครองอาจตรวจสอบไม่ทั่วถึงหรือไม่ทราบว่ามีการดำเนินการอย่างนี้ยังไม่ได้ดำเนินการคดีข้อหาไม่มีใบอนุญาตโรงแรมกับผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีระบบ self-certification (เจ้าของห้องพักได้รับการอบรมอย่างน้อย...ชั่วโมง) หากเจ้าของทำผิดต้องได้รับการตักเตือนและเพิกถอนใบอนุญาต และ post audit ในการขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรมตามประกาศว่าด้วยการใช้อาคารประเภทอื่นๆ ในการประกอบกิจการโรงแรม เพื่อจัดการกับคิวที่ต้องรอนานมาก หรือมีฉะนั้นก็ให้วิศวกรรับรองความปลอดภัยของอาคารก็พอแล้วไม่ต้องใช้ระบบคณะกรรมการกลั่นกรอง หรืออาจใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เรียกว่า BIM (Building Information Modelling) ที่จะมาช่วยให้ข้อมูลของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน และถูกต้องตรงกันมากขึ้น ระหว่างสถาปนิก วิศวกร ผู้รับเหมาและทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างอาคาร BIM (Building Information Modelling) ยังสามารถช่วยในการจัดทำเอกสารรายงาน และข้อมูลต่างๆ ของอาคารได้อีกด้วย
- จัดให้มีระบบ one stop ในการขออนุญาตต่างๆ ในการประกอบกิจการโรงแรม รวมถึงการส่งข้อมูลผู้พักซึ่งหากเป็น on-line ได้จะปลอดภัยในการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคลทำตาม GDPR (General Data Protection Regulation) มาตรฐานการควบคุมครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคฉบับใหม่ของ EU ที่จะส่งผลบังคับใช้ในปี 2018
- ข้อเสนอแนะที่พิกัดที่มีขนาดเล็ก ควรแยกออกมาจาก “โรงแรม” เป็นการเฉพาะ และมีกฎหมายที่พิกัดไม่ใช่โรงแรมกำกับ ตามประเภทให้ชัดเจน เช่น *Hostel, Motel, Bed and Breakfast* โดยที่พิกัดเหล่านี้ อาจกำหนดว่ามีห้องพักได้ไม่เกิน 29 ห้อง บ้านพักให้เช่า

เพื่อมีรายได้เสริมผ่าน *platform* เป็นต้น โดยแต่ละประเภทจะมีกฎหมายกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความมั่นคงและรูปแบบอาคารที่ต่างกันไป

- ควรมีระบบ *Digital* สำหรับการยื่นขอใบอนุญาตก่อสร้าง ขออนุญาตโรงแรม ที่ระบุวันลงรับเป็นหลักฐาน เช่นเดียวกับการขออนุญาตที่ดิน ภายใน 30 วัน จะต้องออกรังวัด เพื่อให้มีการทำงานเป็นระบบและคล่องตัว
- โยมสแตย์หรือที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ควรกำหนดให้มี “จำนวนห้องพักไม่เกิน 29 ห้อง” จะเปิดโอกาสในการทำธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย หรือ *SME* ได้มากขึ้น เงื่อนไขการทำโรงแรมมีความยุ่งยาก มีค่าใช้จ่ายสูงมากเกินไปผู้ประกอบการรายย่อยทำไม่ได้
- ควรมีกฎหมาย “วิชาชีพสำหรับผู้ประกอบการที่พักขนาดเล็ก” สำหรับกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กด้วย หรือมีกฎหมาย “พ.ร.บ. ที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม” แยกออกมาต่างหาก
- ให้อาคารขนาดเล็กไม่เกิน 3 ชั้นสามารถใช้ใบรับรองการตรวจอาคาร (ออกโดยผู้ตรวจอาคารเอกชน) กรมธรรม์อัคคีภัย เป็นหลักฐานประกอบการแจ้งเป็นที่พักนักท่องเที่ยวได้ แทนใบ อ. 5 (ใบอนุญาตเปลี่ยนใช้อาคาร) และ อ.6 (ใบรับรองการก่อสร้างอาคาร ตัดแปลงอาคาร หรือเคลื่อนย้ายอาคาร)
- ให้ที่พักขนาดเล็กสามารถใช้ใบรับรองการเสียภาษีท้องถิ่น (1%) เป็นหลักฐานประกอบการขออนุญาตโรงแรมได้

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- ตัวอย่างผู้ประกอบการขนส่งสินค้าในภูเก็ต
 - ภูเก็ตแหลมทองขนส่ง เป็นธุรกิจขนส่งสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีขนาดใหญ่ ลักษณะ B2B มีทั้งบริการขนส่งธรรมดาและขนส่งด่วน (next day) รถที่ใช้ในการขนส่งจะมีทั้งรถขนาดใหญ่ หกล้อ สิบล้อ และรถปิกอัพ
 - WESERVE เป็นลักษณะของ delivery platform (ลักษณะคล้าย Lalamove) ให้บริการขนส่งอาหาร เอกสารและพัสดุภายใน 1-2 ชั่วโมง จัดเป็นธุรกิจ on-demand delivery โดยจะให้บริการผ่าน website (<https://weserve.co.th/>) และ Application “WESERVE” ปัจจุบันให้บริการในภาคใต้ ได้แก่ ภูเก็ต ตรัง และมีแนวโน้มจะขยายกิจการไปในภาคอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น เป็นต้น ส่วนผู้ขับรถขนส่งสินค้าจะเป็นรูปแบบของการเปิดรับสมัคร Rider หรือ Driver โดยเอกสารที่ใช้เวลาสมัครเข้าร่วม ได้แก่ ใบขับขี่ เอกสารการจดทะเบียนรถ พ.ร.บ. รถยนต์ สำหรับการคิดค่าบริการจะคิดตามระยะทาง ตัวอย่างเช่น การใช้บริการขนส่งโดย

รถจักรยานยนต์จะมีค่าเปิดบริการ 40 บาท และคิดเพิ่มกิโลเมตรละ 10 บาท ขั้นต่ำอย่างน้อย 60 บาทขึ้นไป เป็นต้น ในกรณีขนส่งอาหาร ทางบริษัทจะคิดค่าใช้จ่ายกับร้านอาหารประมาณ 15-20% จากราคาอาหาร โดย WESERVE จะมีบริการหรือสิทธิประโยชน์แก่ร้านค้า เช่น การโฆษณาร้าน เป็นต้น

- ไปรษณีย์ภูเก็ต เป็นการส่งสินค้าในลักษณะ B2C และ C2C หน้าที่ของไปรษณีย์มี 3 ส่วนหลัก ได้แก่ การรับฝาก การขนส่ง และการนำจ่าย ในส่วนของการขนส่ง ปัจจุบันทางไปรษณีย์ภูเก็ตได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ประกอบการเอกชนให้ร่วมขนส่งพัสดุ เป็นสัญญาระยะยาว 2-5 ปี ซึ่งผู้ที่จะมาร่วมวิ่งจะต้องเข้าสู่กระบวนการยื่นเสนอราคา และรถที่จะนำมาวิ่งนั้นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานรถของไปรษณีย์ไทย ขณะที่ส่วนงานนำจ่าย ไปรษณีย์จะทำเองทั้งหมด โดยใช้พนักงานไปรษณีย์และลูกจ้างเหมารายเดือน ทั้งนี้ ค่าบริการไปรษณีย์ไทยจะคำนวณจากน้ำหนักของสินค้า เช่น 20 บาท/กก. (ค่าส่งพัสดุธรรมดา) เป็นต้น สำหรับการประกันความเสียหายแก่สินค้า กรณีส่ง EMS วงเงินประกันจะไม่เกิน 2,000 บาท
- ปัจจุบันการขยายธุรกิจของ Kerry นอกจากการลงทุนในโครงข่ายรถรับส่งแล้ว ยังใช้วิธีการขายแฟรนไชส์ตัวแทนรับส่งพัสดุของ Kerry โดยมูลค่าแฟรนไชส์ประมาณ 5 แสนถึง 1 ล้านบาท ขณะที่ไปรษณีย์ไทยก็มีการขายแฟรนไชส์เช่นกัน โดยมูลค่าแฟรนไชส์ประมาณ 5 แสนบาท ทางไปรษณีย์จะแบ่งกำไรให้กับตัวแทนประมาณ 17 - 20%
- การขนส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ในปัจจุบันผู้ประกอบการจะต้องบันทึกข้อมูลบัตรประชาชนของผู้ส่งพัสดุ บางรายยังใช้วิธีการเซ็นชื่อผู้ส่ง/ผู้รับสินค้า

ปัญหาและอุปสรรค

1. การกำหนดช่วงเวลาห้ามรถบรรทุกวิ่งในเขตกรุงเทพฯ¹⁷⁵ ส่งผลกระทบต่อการทำเวลาในการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะผู้ที่ให้บริการขนส่งด่วน

¹⁷⁵ กองบังคับการตำรวจจราจร ซึ่งแจ้งข้อกำหนดและกำหนดเวลาห้ามรถบรรทุกวิ่งเข้าพื้นที่กรุงเทพฯ ชั้นใน ในช่วงโมงเร่งด่วนเพื่อลดผลกระทบการจราจรติดขัด สำคัญดังนี้ กรณีรถบรรทุก 6 ล้อ ขึ้นไป ห้ามวิ่งเวลา 06.00-09.00 น. และเวลา 16.00-20.00 น. เว้นวันหยุดราชการ กรณีรถบรรทุก 10 ล้อ ขึ้นไป ห้ามเวลา 06.00 -10.00 น. และ 15.00 - 21.00 น. เว้นวันหยุดราชการ สำหรับบนทางด่วนนั้น รถบรรทุก 6 ล้อ ขึ้นไป ห้ามเวลา 06.00-09.00 น. และ 16.00- 20.00 น. รถบรรทุก 10 ล้อขึ้นไป ห้ามเวลา 06.00-09.00 น. และ 15.00-21.00 น. ส่วนรถกระบะบรรทุกน้ำหนักไม่เกิน 1,600 กิโลกรัม สามารถวิ่งในเขตกรุงเทพฯ ได้ไม่ติดเวลา โดยสิ่งที่บรรทุกในส่วนท้ายต้องสูงจากพื้น 2.50 เมตร สูงจากกระบะไม่เกิน 3.00 เมตร และสิ่งของบริเวณส่วนหน้าห้ามเลยหัวแก๊ง ที่มา:

<https://www.facebook.com/departmentofhighway/posts/651549168253960/>

2. ปัญหาจากการปรับเปลี่ยนสภาพรถ แม้ว่ารถที่ผ่านการปรับเปลี่ยนสภาพรถจะผ่านการตรวจสอบรับรองจากกรมการขนส่งทางบกแล้ว แต่มักจะโดนตำรวจทางหลวงเรียกตรวจ ผู้ประกอบการเสนอให้มีการปรับปรุงระบบการทำงานให้สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน
3. ปัญหาจากกฎหมายเรื่อง GPS¹⁷⁶ ที่กำหนดให้รถบรรทุกขนส่งตั้งแต่หกล้อขึ้นไปต้องติดเครื่อง GPS และกำหนดให้ใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 80 กม./ชม. แต่ในทางปฏิบัติรถบรรทุกส่วนใหญ่ใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น ถนนบางสายที่สามารถทำความเร็วได้ จากกฎหมายฉบับดังกล่าว ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าเป็นการสร้างต้นทุนในส่วนของการติดตั้งเครื่อง GPS และเมื่อติดตั้ง GPS แล้ว ทำให้ภาครัฐสามารถติดตามความเร็วของรถได้ง่ายขึ้นและเรียกเก็บค่าปรับได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการเห็นว่าการกำหนดความเร็วดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถทำเวลาขนส่งได้ตามที่ลูกค้าต้องการ ลูกค้าบางรายอาจเลือกไปใช้บริการจากรายอื่นที่อาจไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย และไม่ได้ถูกควบคุมจากกฎหมายดังกล่าว หรือผู้ประกอบการบางรายปรับไปใช้รถกระบะในการขนส่ง เพราะกฎหมายเรื่อง GPS ยังไม่ได้บังคับใช้กับรถขนาดเล็ก
4. ปัญหาการทุ่มตลาดจากผู้ประกอบการบางราย โดยเฉพาะกลุ่มทุนต่างชาติ ซึ่งยอมขาดทุนตั้งราคาค่าบริการต่ำ เพื่อสร้างฐานลูกค้า อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการในกลุ่มนี้ยังมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ในการให้บริการ เช่น ให้บริการไม่เกิน 5 กม. จากเขตเมือง เป็นต้น
5. ปัญหาด้านเงินทุนเป็นปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการขนส่งไทย เนื่องจากธุรกิจนี้ต้องอาศัยเงินลงทุนจำนวนมาก เพื่อลงทุนในรถขนส่ง คนขับรถขนส่ง ฯลฯ
6. การประกันภัยในส่วนของสินค้า ผู้ประกอบการจะเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้านระหว่างการขนส่ง ซึ่งผู้ส่งสินค้าสามารถขอซื้อประกันเพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการขนส่งมักพบปัญหากรณีสินค้ามีความเสียหาย แต่ไม่สามารถระบุได้ว่า การเสียหายนั้นเกิดขึ้นระหว่างการขนส่งหรือไม่ บางครั้งสินค้ามีตำหนิมาตั้งแต่ต้นทาง แต่ผู้รับสินค้ามักจะมาเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบการขนส่ง
7. ปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองและควบคุมอาคาร ตัวอย่างเช่น การห้ามประกอบธุรกิจคลังสินค้าบริเวณพุทธมณฑลสาย 3 ทำให้ผู้ประกอบการบางรายทำการย้ายออกจากพื้นที่ ขณะที่ผู้ประกอบการบางรายยังคงดำเนินธุรกิจในพื้นที่ดังกล่าว ฉะนั้นภาครัฐควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการ

¹⁷⁶ ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดประเภทและลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของที่ต้องติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการเดินทางของรถก่อนการจดทะเบียน พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2558

ข้อเสนอแนะ

1. การเข้าร่วมเครือข่ายขนส่งกับไปรษณีย์ไทย เนื่องจากปัจจุบันไปรษณีย์ไทยมีแผนที่จะแบ่งงานบางประเภทให้เอกชนทำ แต่ผู้ประกอบการเอกชนจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานรถยนต์และผู้ขับรถขนส่งตามที่ไปรษณีย์ไทยกำหนด ตัวอย่างเช่น WESERVE กำลังอยู่ระหว่างการหารือกับไปรษณีย์ไทย โดย WESERVE จะช่วยในเรื่องการจัดสรรบรรจุภัณฑ์ของไปรษณีย์ไทยให้แก่ลูกค้า และเป็นตัวกลางที่จะรับพัสดุจากลูกค้ามาส่งให้ไปรษณีย์ไทย เป็นต้น
2. จุดแข็งของผู้ประกอบการขนส่งไทย คือ สามารถให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่มากกว่าการให้บริการขนส่งของต่างชาติ
3. ผู้ประกอบการขนส่งเสนอให้มีการกำหนดราคาค่าบริการขั้นต่ำ เพื่อป้องกันสงครามราคา และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในแง่ของคุณภาพบริการ

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- กฎหมายไทยไม่ทันสมัย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับระบบการชำระเงิน ต้องวางเงินเพื่อขออนุญาตกับ ธปท. 100,000 บาท แต่ผู้ประกอบการที่ไม่ได้มีเงินมากพอแต่มีเว็บไซต์ และการชำระเงิน เลือกที่จะใช้ธนาคารเป็นตัวกลางในการจ่ายเงินแทน แต่จะมีบางกรณี เช่น ผู้ขายอยู่ภูเก็ตแต่ผู้ซื้ออยู่เชียงราย ทำให้เกิดปัญหาเพราะเป็นเรื่องของการเปิดบิลต่างพื้นที่ ซึ่งธนาคารก็จะแนะนำให้เปิดบัญชีแยกตามรายพื้นที่ ซึ่งสร้างความยุ่งยากให้กับผู้ประกอบการ
- ปัญหาเรื่อง payment gateway มีแต่การกำกับแต่ไม่ช่วยส่งเสริม การจดทะเบียน payment ใช้เวลานานประมาณ 2 เดือน แต่ขณะที่การจดทะเบียนใช้ Airpay รวดเร็วกว่าการจดทะเบียนเป็นคนรับชำระเงินเอง
- กรณีที่ทำแพลตฟอร์มขายโรงแรมและทัวร์ท่องเที่ยว จะต้องศึกษา พ.ร.บ. ท่องเที่ยวและมัคคุเทศน์ ปี พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับเงื่อนไขการขายทัวร์ว่าเป็น Inbound หรือ Outbound ขณะที่การกำกับดูแลกลุ่มแพลตฟอร์มต่างชาติ เช่น Booking.com หรือ Agoda กลับเข้มงวดน้อยกว่าการกำกับดูแลผู้ประกอบการไทย นอกจากนี้เว็บไซต์ของการบินไทย มีทั้งขายตั๋ว+โรงแรม แต่กลับไม่ต้องขออนุญาตเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยว หรือโรงแรม ไม่มีเลขใบอนุญาต แต่ถ้าเป็นผู้ประกอบการทั่วไป บังคับให้ต้องแสดงเลขที่ใบอนุญาตหน้าเว็บไซต์

- ควรมีกฎหมาย e-commerce เฉพาะ มากกว่าใช้กฎหมายครอบครัวรวมทั้งหน่วยงานที่กำกับดูแลเยอะเกินไป บางครั้งผู้ประกอบการสับสนว่าจะต้องไปขอความช่วยเหลือหรือต้องไปทำเรื่องขออนุญาตกับหน่วยงานไหน
- การจดทะเบียนนิติบุคคลต้องมีจำนวน 3 คน ซึ่งบางครั้งทำให้ผู้ประกอบการขาดความคล่องตัว อยากเปิดเป็นของตนเองมากกว่าที่จะจดทะเบียนเป็นแบบคณะบุคคล รวมทั้งการจดทะเบียนบริษัทควรระบุให้ชัดเจน ไม่ใช่การเลือกแบบครอบคลุมทุกธุรกิจ
- การรับรองความมีตัวตนของบริษัทต้องจะทำทุกๆ 3 – 6 เดือน เช่น บริษัทสนธิ ซึ่งสร้างความยุ่งยากให้กับผู้ประกอบการ ควรให้มีการ Verify แบบออนไลน์ดีกว่า
- ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยเรื่องทำธุรกิจออนไลน์ยังไม่ดีพอ เช่น การเช่า cloud ต่างชาติคุณภาพดีกว่าและเช่าในราคาที่ถูกกว่า นอกจากนี้ ระบบอินเทอร์เน็ตที่ภาครัฐจัดให้ ได้แก่ อินเทอร์เน็ตประชารัฐ ยังไม่เสถียรและไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้ cloud ของไทยและส่งเสริมผ่านการลดหย่อนภาษี
- เรื่อง privacy agreement ในประเทศไทยยังไม่มี ซึ่งต่างจากต่างประเทศที่เข้มงวดมาก

5. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 5 ออยุธยา วันอังคารที่ 2 กรกฎาคม 2562 ณ โรงแรมแคนทารี ออยุธยา

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

1. กรมการปกครอง ชี้แจงว่า ม. 44 คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 6/2562 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2562 กำหนดให้โรงแรมประเภท 1 และ 2 ที่ดำเนินการมาก่อน 19 สิงหาคม 2559 ที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตโรงแรม ต้องยื่นเอกสารก่อนวันที่ 10 ก.ย. 2562 หรือภายใน 90 วัน หลังคำสั่งมีผลบังคับใช้ คำสั่งนี้เป็นการปลดล็อกกฎหมายว่าด้วยผังเมือง ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับผังเมือง แต่มิได้ปลดล็อกกฎหมายว่าด้วยควบคุมอาคาร
2. กรณีทำโรงแรมแล้วซึ่งเป็นโรงแรมประเภท 1 และ 2 แต่ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนวันที่ 19 ส.ค. 2559 ต้องยื่นภายใน 18 ส.ค. 2564 (ตามกฎหมายกระทรวงฯ พ.ศ. 2551) ที่ติดปัญหากฎหมายว่าด้วยผังเมือง ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นรวบรวมปัญหามาเสนอต่อ ครม. เพื่อแก้ปัญหาเป็นรายๆ ไป พื้นที่ในเขตอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จะเกี่ยวข้องกับกฎหมายกรมศิลปากรด้วย (ไม่สามารถสร้างโรงแรมในพื้นที่โบราณสถาน พื้นที่ประวัติศาสตร์ได้) ปกครองจังหวัดอยุธยา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินการตาม ม. 44 ในวันพุธที่ 10 กรกฎาคม 2562 ที่ศาลากลางจังหวัดแก่ผู้ประกอบการโรงแรม

3. คุณวุฒิปพัฒน์ จ่าจังหวัด ให้ข้อมูลว่า พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2551 กำหนดประเภทโรงแรมออกเป็น 4 ประเภท ส่วนสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม กำหนดว่า “มีห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง พักได้ไม่เกิน 20 คน” จะต้องจัดแจ้งต่อกรมการปกครอง ต่างจังหวัดต้องยื่นที่อำเภอ ซึ่งก็คือ ต่อนายอำเภอ ส่วน Homestay เป็นนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนและต้องจัดแจ้งต่อกรมการท่องเที่ยว ดังนั้น “สถานที่พักที่เก็บค่าที่พักเป็นรายวัน”ถือว่าเป็นโรงแรม หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมถือว่ามีความผิด นอกจากนี้โรงแรมต้องมีใบรายงานผู้เข้าพักยื่นต่ออำเภอทุกสัปดาห์ พ.ร.บ. โรงแรมไม่ใช่ปัญหาของผู้ประกอบการ กฎหมายที่เป็นปัญหาที่ทำให้โรงแรมเข้าสู่ระบบไม่ได้มี 3 กฎหมายคือ คือ พ.ร.บ. ผังเมือง และ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร และ กฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้โรงแรมที่มีห้องพักเกิน 80 ห้องต้องจัดทำรายการการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม หรือ EIA
4. ผู้แทนกรมการท่องเที่ยวและกีฬา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ Homestay ว่าเป็นคำนิยามของกรมการท่องเที่ยว ที่สนับสนุนให้ชุมชนรวมกลุ่มจัดทำที่พักสำหรับผู้พักที่สนใจวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการรวมกลุ่มของบ้านพักมากกว่า 3 หลังขึ้นไป ต้องผ่านการรับรองจากกรมการท่องเที่ยว และได้รับผลการประเมิน 10 ประเด็น ตาม “มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย” พร้อมกับการได้งบประมาณสนับสนุนจากกรมการท่องเที่ยวด้วย มีเงื่อนไขว่า “เจ้าของบ้านต้องพักอาศัยอยู่ด้วย” จะได้รับการยกเว้นภาษีค่าที่พัก และภาษีโรงเรือน

ปัญหาอุปสรรค

- มีผู้ประกอบการ Homestay ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยวแล้ว แต่ยังคงเทศบาลเรียกเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีป้าย และภาษีที่พักด่วนๆ ไม่ได้รับการผ่อนผัน มีการประเมินภาษีแบบเดียวกับการทำโรงแรม ซึ่งเห็นว่ายังไม่มี ความชัดเจนในการจัดเก็บภาษี
- ปัญหาสำคัญของผู้ประกอบการที่พักคือ ได้รับใบอนุญาตโรงแรมได้ยากมาก เนื่องจากติดปัญหา พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม และกฎหมายของกรมศิลปากร กรมการปกครองแนะนำว่า ผู้ที่ประสงค์จะสร้างโรงแรมในจังหวัดอยุธยา อันดับแรกให้ตรวจสอบว่าที่ดินอยู่ในผังเมืองที่อนุญาตให้สร้างโรงแรมได้หรือไม่ ตามด้วยมีแบบก่อสร้างโรงแรมที่ถูกต้องตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร และตรวจสอบว่าติดกฎหมายกรมศิลปากรหรือไม่กรณีอยู่ในเขตพื้นที่โบราณสถาน และพื้นที่ประวัติศาสตร์
- ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงแรมที่ซ้ำซ้อนจากหลายหน่วยงาน ซึ่งผู้แทนกรมการปกครองให้ข้อมูลว่า โรงแรมจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย 1. ค่าธรรมเนียม โรงแรมประเภทที่ 1 เสีย 10,000 บาท ประเภทที่ 2 เสีย 20,000 บาท ประเภทที่ 3 เสีย 30,000 บาท และ

ประเภทที่ 4 เสีย 40,000 บาท 2. ค่าต่อใบอนุญาตทุก 5 ปี จ่ายครึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียม
ของโรงแรมแต่ละประเภท 3. ค่าธรรมเนียมรายห้อง คิดห้องละ 40 บาทต่อปี ส่วนภาษี
โรงเรือน ภาษีบำรุงท้องถิ่น (2%) ภาษีสรรพากร (ความเห็นส่วนตัวของผู้แทนกรมการ
ปกครองเห็นว่าไม่ควรจัดเก็บ) และเสนอให้โรงแรมรวมตัวกันเสนอปัญหาเรื่องการเก็บ
ภาษีที่ซ้ำซ้อนให้รัฐบาลช่วยแก้ไขปัญหา

- Hostel หลายแห่งในพื้นที่เป็นการนำอาคารพาณิชย์มาทำที่พักรายวัน ยังไม่สามารถ
ดำเนินการตามกฎหมายได้ เนื่องจากติดปัญหากฎหมายควบคุมอาคาร อย่งไรก็ดี ที่พัก
เหล่านี้ต้องไปจดทะเบียนเป็นสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมกับนายทะเบียนด้วย

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- ป้ายทะเบียน กรณีรถที่ใช้ขนส่งสินค้าของตนเองสามารถใช้รถขนส่งส่วนบุคคล (ป้ายขาว)
ในการขนส่งได้ ขณะที่ธุรกิจจัดการขนส่งหรือการขนส่งสินค้าของผู้อื่น รถยนต์ที่ใช้จะต้อง
จดทะเบียนเป็นรถรับจ้าง (ป้ายเหลือง)
- การวางหลักทรัพย์ ตาม มาตรา 52 พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้
ได้รับใบอนุญาตขนส่งไม่ประจำทางต้องวางหลักทรัพย์ ในทางปฏิบัติสามารถใช้ พ.ร.บ.
รถยนต์ (สำหรับรถรับจ้าง) ในการวางเป็นหลักทรัพย์ได้
- การวางประกันภัย จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การประกันภัยตัวรถยนต์ และการประกันตัว
สินค้า ซึ่งการประกันตัวสินค้า ทางบริษัทขนส่งจะเป็นผู้ประกันเอง แต่มูลค่าประกันไม่สูง
มาก หากผู้ใช้บริการต้องการประกันเพิ่มเติม สามารถซื้อเพิ่มได้

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการใช้รถผิดประเภท ตามกฎหมาย พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 รถที่มี
วัตถุประสงค์เพื่อรับจ้าง ตัวอย่างเช่น การรับจ้างขนส่งสินค้าของผู้อื่น จำเป็นต้องจด
ทะเบียนรถขนส่งไม่ประจำทาง (ป้ายเหลือง) แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการรับจ้างขนส่ง
ส่วนใหญ่ยังใช้รถป้ายขาวในการขนส่งสินค้า เหตุผลที่ผู้ประกอบการไม่จดทะเบียนเป็นรถ
ป้ายเหลือง ได้แก่
 - เมื่อจะขายเป็นรถยนต์มือสอง ป้ายเหลืองจะได้ราคาต่ำกว่าป้ายขาว เพราะถูกมองว่า
ผ่านการใช้งานมากกว่า ราคาที่ได้จากการขายรถป้ายเหลืองจะต่ำกว่ารถป้ายขาว
 - ดอกเบี้ยในการกู้ซื้อรถยนต์ป้ายเหลือง จะสูงกว่ารถยนต์ป้ายขาว
 - ภาษีรถยนต์รับจ้างจะสูงกว่ารถยนต์ส่วนบุคคล แต่สูงกว่าไม่มาก ทั้งนี้ อัตราภาษีจะ
คำนวณจากน้ำหนักของรถยนต์

- ประกันรถยนต์ขนส่งจะสูงกว่าประกันรถยนต์ส่วนบุคคล แต่สูงกว่าไม่มากเช่นกัน
2. ปัจจุบันยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายหรือการลงโทษกรณีใช้รถยนต์ผิดประเภทอย่างจริงจัง และเนื่องด้วยรูปแบบของธุรกิจขนส่งแบบใหม่ที่เปิดให้คนทั่วไปสามารถนำรถยนต์มาร่วมวิ่งขนส่งได้ ทำให้มีการใช้รถป้ายขาวหรือรถยนต์ส่วนบุคคลมาวิ่งขนส่งสินค้ามากขึ้น ทั้งนี้ ผู้ที่มีอำนาจในการจับกุมกรณีใช้รถผิดประเภท ได้แก่ ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบก
 3. ปัญหาการกำกับความเร็ว ผ่านประกาศเรื่อง GPS และการกำหนดช่วงเวลาที่อนุญาตให้รถใหญ่วิ่งในบางพื้นที่ ทำให้ผู้ประกอบการปรับมาใช้รถกระบะในการขนส่งสินค้ามากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การกำกับดูแลการใช้จักรยานยนต์ในการขนส่ง เนื่องจาก พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 ครอบคลุมเฉพาะรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล และรถจักรยานยนต์สาธารณะที่ใช้ขนส่งคนเท่านั้น เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ กรณีการใช้รถจักรยานยนต์ในการขนส่งควรมีการกำกับดูแลเช่นกัน ตัวอย่างเช่น
 - การกำหนดมาตรฐานรถ ขนาดรถ ปริมาณหรือน้ำหนักสินค้า การตัดแปลง อาทิ การติดอุปกรณ์เสริมเพื่อใส่สินค้า
 - การประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ในกรณีการขนส่งสินค้า
 - ข้อเสนอให้ผู้ประกอบการเอกชน หรือ Delivery platform ต่างๆ ควรกำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้ที่จะนำรถมาร่วมวิ่งขนส่ง รถนั้นจะต้องจดทะเบียนเป็นรถรับจ้าง เป็นต้น
2. การกำหนดเพดานความเร็วของการวิ่งรถที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้ว่ารถสิบล้อห้ามวิ่งเกิน 90 กม./ชม. อย่างไรก็ตาม การขยายเพดานความเร็วยังคงคำนึงถึงประเด็นเรื่องความปลอดภัย ตัวอย่างเช่น กรณีพื้นที่จังหวัดอยุธยา รถมักทำความเร็วเนื่องจากหลุดจากรถติดจากกรุงเทพ รถส่วนใหญ่วิ่งเกินข้อกำหนด 90 กม./ชม. สำนักงานขนส่งจังหวัดจึงผ่อนผันให้วิ่งได้ถึง 110 กม./ชม. เป็นต้น จากกรณีดังกล่าวเสนอให้ในแต่ละท้องที่อาจพิจารณาผ่อนผันเพดานความเร็วตามความเหมาะสม เช่น ในพื้นที่ที่มีถนนหลายช่องจราจร อาจผ่อนผันให้ใช้ความเร็วได้มากกว่า 90 กม./ชม. เนื่องจากปัจจัยสำคัญของธุรกิจขนส่ง คือ บริการที่รวดเร็ว หากการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นการเพิ่มต้นทุนให้ผู้ประกอบการ เช่น ต้นทุนการติด GPS และการจ่ายค่าปรับ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดการนำรถประเภทอื่นๆ มาใช้ในการขนส่งซึ่งจะยิ่งมีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวยังส่งผลต่อความสามารถใน

การแข่งขันแก่ผู้ประกอบการ เช่น การใช้รถใหญ่ขนส่งสินค้าจะทำให้ลูกค้าได้รับสินค้าช้า ลูกค้าอาจเปลี่ยนไปใช้บริการจากรายอื่น เป็นต้น

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- สิ่งที่ผู้ผลิตสินค้า OTOP ต้องการมากคือ การช่วยเหลือในการเข้าไปจำหน่ายใน e-commerce platform เช่น Shopee Lazada We love shopping ทั้งนี้แต่ละแห่งมีจุดเด่น จุดด้อยต่างกันที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตสินค้า เช่น Shopee เป็นระบบที่ง่ายและตรงไปตรงมามากที่สุด โดยจะมีการแจ้งการหักค่าใช้จ่ายและรายได้ที่ผู้ผลิตสินค้าจะได้รับสุทธิทุกครั้ง มีระบบการช่วยเหลือหากมีปัญหา เช่น ในการส่งสินค้าผิดที่ เป็นต้น Lazada ยากกว่าและไม่มีรายละเอียดในการหักค่าธรรมเนียม และหักมากกว่าที่คาดหมาย โดยเฉพาะการบังคับให้ผู้จำหน่ายต้องเก็บค่าสินค้าปลายทาง ซึ่งจะต้องเสียค่าบริการร้อยละ 3 ค่าบัตรเครดิตอีกร้อยละ 3 ของราคาสินค้า ส่วน We love shopping มีข้อจำกัดที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ไม่สามารถใช้มือถือได้ทำให้คนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึง นอกจากนี้แล้ว ระบบการชำระเงินยังมีข้อจำกัดว่าจะต้องผ่าน true money เท่านั้น ในขณะที่ eBay ไม่เหมาะกับการขายสินค้าหัตถกรรมของไทยเพราะมีหมวด โดยเฉพาะ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนแพลตฟอร์มของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ของดีทั่วไทย.com ยังมีกลุ่มลูกค้าที่เฉพาะมาก ทั้งนี้ สสว. เคยมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับ Shopee มีผู้ที่สมัครไปขายได้กว่า 30 ราย เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มาก
- สินค้าที่จะสามารถขายได้จะต้องเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เป็นของไทย และผู้ผลิตในประเทศจีนไม่สามารถลอกเลียนได้เท่านั้น สินค้าจะต้องมีเรื่องราวประกอบไม่ใช่ขายแต่ตัวสินค้า แต่ขายวัฒนธรรม และความประณีต (เช่น ทำด้วยมือ) และผู้ผลิตจะต้องทราบว่าจะเข้าไปใน e-commerce platform แล้วจะต้องทำอะไรบ้าง โดยเฉพาะความสามารถในการผลิตสินค้าในปริมาณที่ลูกค้าสั่งมาได้เพียงพอและทันการณ์สำคัญมาก ซึ่งหมายความว่าต้องมีสินค้าสำรองที่เพียงพออยู่เสมอ เพราะหากลูกค้าสั่งแล้วไม่มีสินค้าจะเสียความไว้วางใจของลูกค้าทันที
- OTOP มีสินค้าคุณภาพจำนวนมากหากแต่ขาดเรื่อง packaging และเรื่องราวที่จะทำให้สินค้ามีความโดดเด่น ตอนนี้นักวิชาการออมสินมีการให้ทุนสินค้า OTOP ที่ดีเด่นได้รับการออกแบบ packaging โดยนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย นอกจากนี้แล้ว ที่ผ่านมาสภาอุตสาหกรรมจังหวัดก็มีการให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบ packaging เช่นกันผู้ประกอบการต้องการให้ สสว. มีโครงการดังกล่าวด้วย

- Webpage ของตนเองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นที่ที่จะสามารถโฆษณาและให้รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าได้ และราคาสินค้าจะถูกกว่าเพราะไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมรวมทั้งค่าส่งสินค้าก็จะเก็บตามจริง การสั่งซื้อจาก webpage มักจะเป็นการซื้อในปริมาณมากและซื้อโดยไม่มีการซักถามรายละเอียดมากนัก แตกต่างจากการซื้อผ่านแพลตฟอร์ม มักเป็นการซื้อในปริมาณน้อยแต่มาเรื่อยๆ ข้อจำกัดคือ ยังไม่สามารถทำ webpage ให้ดูน่าสนใจได้ การให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือในการออกแบบและพัฒนา webpage เป็นกิจกรรมที่ สสว. อาจให้การส่งเสริมได้ นอกจากนี้แล้ว จะต้องการ post อย่างน้อย 4 ครั้งต่อวัน โดยจะ post ตอนเช้า 2 ครั้ง ตอนเย็น 2 ครั้ง 3 ครั้งจะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของอยุธยา มี post เดียวที่เป็นการโฆษณาขายของเพื่อจูงใจให้ลูกค้าติดตาม webpage

6. การประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 6 ชลบุรี วันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2562 ณ โรงแรมบางแสน เฮอริเทจ

➤ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

1. ผู้ประกอบการห้องเช่า มีห้องเช่า 10 หลัง ให้เช่าเป็นรายเดือน แต่มีบางหลังแบ่งให้เช่ารายวัน ไม่แน่ใจว่าต้องจดทะเบียนเป็นโรงแรมหรือไม่
2. ปัจจุบันผู้พักมักจะพิจารณาและเช็กรีวิวได้ดาว หรือ rating จาก เว็บไซต์ OTA เนื่องจากเป็นการให้คะแนนและรีวิวจากผู้เข้าพัก
3. การขายห้องผ่าน Platform โรงแรมต้องจ่ายค่า commission ให้แต่ละแห่งไม่เหมือนกัน เช่น Booking.com 18% Agoda 17% เจ้าอื่นๆ อาจสูงมากถึง 25% บางครั้ง Platform เหล่านี้มีการจัด Promotion เป็น Voucher พัก 10 ครั้ง ฟรี 1 ครั้ง ทำให้ลูกค้าได้ราคาห้องพักต่ำกว่าความเป็นจริงกว่าที่โรงแรมขาย ทำให้ลูกค้าสับสน หรือมองว่าเป็นโรงแรมราคาถูก ทั้งนี้ถือว่าเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดของ Platform ต่างๆ โรงแรมไม่สามารถดำเนินการอะไรได้

ปัญหาอุปสรรค

- ปัญหาสำคัญของธุรกิจคือ ขอบใบอนุญาตโรงแรมได้ยาก เพราะติดปัญหากฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และการตรวจสภาพอาคารต้องรอคิวนาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ คณะทำงานตรวจสอบอาคารมาจากหลากหลายหน่วยงานทำให้นัดหมายยาก มีการตรวจสอบอาคารหลายรอบ นอกจากนี้สอบถามทางอำเภอ เทศบาลแล้วไม่มีใครทราบเรื่อง บางครั้งเจ้าหน้าที่แนะนำว่า “ให้ทุบตึกแล้วสร้างใหม่”

- ปัญหา “สถานที่สูบบุหรี่” มีผลต่อการประกอบธุรกิจโรงแรม ปัจจุบันพื้นที่ในโรงแรมอนุญาตให้สูบบุหรี่ได้ในพื้นที่ที่กำหนดให้ หรือแล้วแต่เจ้าของโรงแรมเป็นผู้กำหนดว่าให้สูบบุหรี่หรือไม่ หากแต่ถ้ามีคนสูบบุหรี่จะทำให้รบกวนผู้อื่น เช่น กลิ่นรบกวนพื้นที่ส่วนกลาง ทั้งห้องโถง ทางเดินที่ใช้ร่วมกัน โรงแรมหลายแห่งได้ปรับปรุงโดยการจัดให้มี Smoking box ไว้ในห้องพัก ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายของโรงแรม ในขณะที่การสูบบุหรี่ที่ชายทะเลถือว่าเป็นผิดกฎหมาย
- โรงแรมบางแห่งหลีกเลี่ยงภาษี โดยการส่งรายชื่อผู้เข้าพักจำนวนน้อยกว่าผู้เข้าพักจริง หรือรายงานจำนวนผู้เข้าพักไม่ตรงกับจำนวนผู้เข้าพักจริง
- มีผู้ประกอบการนำคอนโดส่วนที่ขายไม่หมดนำมาทำโรงแรม ปัจจุบันยังไม่ได้รับใบอนุญาตโรงแรม เพราะติดปัญหาการแบ่งพื้นที่ใช้สอยระหว่างโรงแรมกับคอนโดทั้งที่การก่อสร้างคอนโดใช้มาตรฐานเดียวกันกับโรงแรม นอกจากนี้ยังติดกฎหมายสิ่งแวดล้อม ต้องจัดทำ EIA ซึ่งทำได้ยากมากเพราะเป็นกฎหมายที่ออกมาภายหลังจากสร้างคอนโดสร้างเสร็จแล้ว ซึ่งคอนโดต้องปรับปรุงเรื่องการบำบัดขยะ จัดหาพื้นที่สีเขียว มีข้อเสนอแนะว่า กฎหมายควรมีความยืดหยุ่นกว่านี้ ให้สามารถนำคอนโดมาทำเป็น Homestay ได้ โดยคนหนึ่งสามารถปล่อยห้องพักได้ไม่เกิน 4 ห้อง
- การทำโรงแรมให้อยู่ในระบบทำให้เสียภาษี และค่าใช้จ่ายสูงกว่าอยู่นอกระบบ เพราะถูกเรียกเก็บภาษีหลายประเภท รวมถึงค่าบำบัดน้ำเสีย ทำให้ต้องคิดค่าห้องแพงขึ้น
- ปัญหาการทำธุรกิจโรงแรม คือ การตัดราคากันเองของผู้ประกอบการ มีการนำเอากลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ มาใช้ เช่น อ้างว่าโรงแรมตนเองได้ 5 ดาวแต่สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงแรมได้แค่ 3 ดาว ขายให้ราคาไม่ถึง 1,000 บาทต่อคืน การทำโรงแรมปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง โรงแรมต้องมีจุดเด่นที่ดึงดูดลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีหน่วยงานภาครัฐกำหนดมาตรฐานดาว ให้ได้มาตรฐานสากล เชื่อถือได้ เช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส มีการตรวจสอบมาตรฐานโรงแรม และได้การรับรองจากหน่วยงานที่ทำงานเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ททท. ก. สาธารณสุข ก. ทรัพยากรฯ และสมาคมโรงแรมไทย เป็นต้น
- ควรมีหน่วยงานในการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับจัดทำโรงแรมแก่ผู้ประกอบการ เพราะเห็นว่าปัจจุบันที่ผู้ประกอบการยังไม่ได้เข้าระบบเป็นเพราะยังไม่เข้าใจกฎหมาย และเจ้าหน้าที่บางส่วนชี้แจง หรือ แนะนำไม่ได้

- ผู้แทนสำนักส่งเสริมการท่องเที่ยว เมืองพัทยา ได้ส่งข้อมูลปัญหาการประกอบธุรกิจที่พักในพื้นที่ชลบุรีทางอีเมล ดังนี้ จากการประชุม แก้ไขปัญหาเรื่องการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและบริการของคนต่างชาติที่มีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้คนไทยเป็นตัวแทนอำพราง (นอมินี) เมื่อวันศุกร์ที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุม 131 ศาลาว่าการเมืองพัทยา มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรมดังนี้
- “นายสรรเพชร ศุภาวรเสถียร ผู้แทนสมาคมโรงแรมไทยภาคตะวันออก ให้ข้อมูลว่าปัญหาหลักของผู้ประกอบการโรงแรม คือ รูปแบบของการจองห้องพักเปลี่ยนไป เป็นรูปแบบของการซื้อห้องทำสัญญาระยะยาว การเหมาจ่าย แล้วนำเสนอขายโดยตรงต่อนักท่องเที่ยว ประกอบกับเกิด Over Supply (ผลผลิตเกินความต้องการ) ทำให้เกิดสงครามราคา อำนาจด้านราคาอยู่ที่ผู้ซื้อ หลายผู้ประกอบการเพื่อความอยู่รอดอาจให้บริการในลักษณะนั้น แต่สมาคมโรงแรมไทยฯ ไม่สามารถทำได้เพราะมีกฎระเบียบเข้มงวดในการทำสัญญา แต่ปัญหาสมาคมโรงแรมไทยมีสมาชิกทั่วประเทศเพียงแค่ 1,000 แห่ง เท่านั้น ส่วนประเด็นปัญหาอื่นๆ ได้แก่ การนำคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวันที่ภาครัฐไม่สามารถบริหารจัดการหรือควบคุมในส่วนนี้ได้ ปัญหาการเกิดขึ้นของบริษัทรับจัดทำธุรกิจโรงแรมซึ่งตรวจสอบยาก ให้ข้อเสนอว่าเห็นควรแก้กฎหมาย กฎกระทรวงต่างๆ ให้โรงแรมขนาดเล็กสามารถเข้าสู่ระบบมากขึ้น และกฎหมายต่างๆ ไม่ควรมีความซ้ำซ้อนกัน บริษัทนำเที่ยวต่างๆ มีการย้ายฐานการท่องเที่ยวเนื่องจากปัญหาการซ้ำซ้อนหรือการขัดกันเองของกฎหมาย”

➤ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

- ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการไทย และกลุ่มทุนต่างชาติมีความแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น กรณีการให้บริการของ Kerry จะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับขนาดและน้ำหนักของพัสดุ ซึ่งพัสดุที่ Kerry รับส่งจะเป็นพัสดุนขนาดเล็ก เป็นการส่งแบบรายย่อย หรือ C2C นอกจากนี้ Kerry ยังมีการคิดค่าหีบห่อ (packaging) ส่วนบริการขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการไทยจะไม่มีข้อจำกัดเรื่องขนาด สามารถรองรับการขนส่งสินค้าขนาดใหญ่และไม่จำเป็นต้องบรรจุอยู่ในกล่องสินค้าก็สามารถส่งได้ รถขนส่งส่วนใหญ่ที่ใช้จะเป็นรถกระบะ รถหกล้อ หรือสิบล้อ เป็นการขนส่งสินค้าให้แก่กลุ่มร้านค้าที่สั่งของเป็นจำนวนมาก เช่น ร้านขายเสื้อผ้า ร้านค้าอะไหล่ยนต์ แม่ค้าตลาดนัด เป็นต้น
- การแข่งขันในกลุ่มธุรกิจขนส่ง สามารถแบ่งย่อยได้หลายตลาด เช่น

- กลุ่มขนส่งด่วนสินค้าขนาดใหญ่ ลูกค้าเป็นกลุ่ม B2B เนื่องจากพฤติกรรมผู้ประกอบการร้านค้าในปัจจุบันไม่นิยมสต็อกสินค้า แต่จะใช้วิธีการสั่งสินค้าและใช้บริการขนส่งด่วน ผู้ประกอบการขนส่งไทยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนี้
 - กลุ่มขนส่งด่วนพัสดุย่อย ลูกค้ากลุ่ม B2C หรือ C2C เช่น Kerry
 - กลุ่มขนส่งแบบเหมาคัน ประเมินราคาตามระยะทางและน้ำหนักของสินค้า
- ปัจจุบันการส่งสินค้าหรือพัสดุ ผู้ประกอบการจะต้องเก็บหลักฐานสำเนาบัตรประชาชนของผู้ส่งสินค้า¹⁷⁷ เพื่อใช้ติดตามในกรณีที่มีการส่งสินค้าผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะใช้วิธีถ่ายรูปลงบัตรประชาชนเก็บไว้ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการจะเลือกเก็บหลักฐานกับลูกค้ากลุ่มใหม่ สินค้าที่ส่งในนามบุคคล หรือลูกค้าที่กำหนดสถานที่รับ-ส่งสินค้าที่ผิดปกติ เช่น นักรับสินค้าแล้ววางเงินทิ้งไว้ เป็นต้น
 - รถยนต์ที่ใช้ในการขนส่งจะต้องจดทะเบียนรถเป็นรถบรรทุกส่วนบุคคล (ขนส่งสินค้าของตนเอง) หรือรถรับจ้าง (ขนส่งสินค้าของผู้อื่น) ซึ่งจะต้องเสียภาษีรถยนต์และค่าประกันแพงกว่า รถยนต์ที่นั่งส่วนบุคคล
 - หากเกิดปัญหากรณีคนขับรถขนส่งทำความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ฝ่าไฟแดง หรือแข่งขาน ผู้ประกอบการจะจ่ายค่าปรับโดยหักจากเบี้ยเลี้ยงคนขับ ตัวอย่างเช่น การขับรถบรรทุกเกินกว่า 80 กม./ชม. ต่อเนื่องกันเกิน 2 นาที คนขับจะต้องเข้าอบรม และเสียค่าปรับ 1,000 บาท ตามกฎหมายมีโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 5,000 บาท¹⁷⁸ เป็นต้น แต่ในกรณีการบรรทุกน้ำหนักเกิน การซ่อมบำรุงรถ เจ้าของจะเป็นผู้รับผิดชอบ
 - ตัวอย่างห้างหุ้นส่วน PL จะทำการเสียภาษีโดยหักค่าใช้จ่ายแบบเหมา โดยผู้ประกอบการจะว่าจ้างนักบัญชีมาเพื่อดูแลการเสียภาษี โดยทำการประเมินจำนวนการวิ่งรถเพื่อคำนวณรายได้

¹⁷⁷ มาตรการดังกล่าวเป็นไปตามที่ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2558) เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ประกาศ ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2558 โดยสาระสำคัญกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการขนส่งสินค้าหรือพัสดุภัณฑ์ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และต้องให้ความร่วมมือดำเนินการโดยผู้ใช้บริการจะต้องแสดงหลักฐานประจำตัว เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ของผู้ฝากส่งหรือผู้ฝากส่งแทน ที่มา: <https://www.posttoday.com/social/general/368282>

¹⁷⁸ ที่มา: <http://www.dtc.co.th/ความรู้โลจิสติกส์/การดำเนินการกรมการขนส่งทางบก-กระทำผิดเงื่อนไขที่ได้จากระบบ-gps/>

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาการเปลี่ยนแปลงผังเมือง ทำให้ผู้ประกอบการบางรายที่เคยประกอบกิจการในพื้นที่พุทธมณฑลสาย 3 ต้องย้ายคลังสินค้าไปที่พุทธมณฑลสาย 4 หรือสาย 5¹⁷⁹ อย่างไรก็ตามปัจจุบันมิได้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ยังคงมีผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในพื้นที่พุทธมณฑลสาย 3 และยังมีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาเช่าที่เพื่อดำเนินธุรกิจขนส่งสินค้า ขณะที่ผู้ประกอบการที่ย้ายออกไปนั้นเสียความได้เปรียบทางการแข่งขัน เนื่องจากอยู่ไกลจากลูกค้า และค่าเช่าที่ดินบริเวณพุทธมณฑลสาย 4 และสาย 5 (พื้นที่ของรัฐ) มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี
2. ผู้ประกอบการตั้งคำถามกับการส่งเสริมให้กลุ่ม Alibaba เข้ามาลงทุนในธุรกิจขนส่งโลจิสติกส์ ซึ่งตามข่าวจะเป็นพื้นที่ใน EEC ใกล้กับสนามบินสุวรรณภูมิ¹⁸⁰ ว่าพื้นที่นั้นสามารถทำคลังสินค้าได้หรือไม่ ถ้าทำไม่ได้ แล้วเหตุใดไม่บังคับใช้กฎหมายเช่นเดียวกับที่บังคับใช้แก่ผู้ประกอบการไทย การส่งเสริมดังกล่าวอาจทำให้ผู้ประกอบการไทยไม่สามารถแข่งขันได้
3. ปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าโดยรถกระบะ เนื่องจากมักไม่ถูกเรียกขึ้นตาชั่ง
4. การประกันตาม พ.ร.บ. รถยนต์ จะครอบคลุมเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ ส่วนการประกันสินค้า โดยทั่วไปผู้ประกอบการจะเป็นผู้ประกัน โดยจะกำหนดวงเงินประกันไม่สูงนัก ประมาณ 500 - 2,000 บาท ขึ้นกับการประเมินมูลค่าสิ่งของ อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งสินค้าสามารถขอซื้อประกันเพิ่มเติมได้ โดยผู้ประกอบการขนส่งจะประเมินจากมูลค่าสินค้า แต่ส่วนใหญ่เบี้ยประกันมักจะมีราคาแพง ในทางปฏิบัติมีผู้ส่งสินค้าบางรายวางแผนทำให้สินค้าเสียหายหรือสูญหายเพื่อเอาเงินประกัน หรือปัญหาการเรียกร้องเงินประกันสูงๆ โดยอ้างว่ามูลค่าของสินค้าที่ฝากส่งนั้นมีมูลค่าสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการเห็นด้วยกับแนวคิดการหาพันธมิตรทางธุรกิจหรือการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการไทย เพื่อใช้โครงข่ายของผู้ประกอบการที่มีอยู่ในแต่ละท้องที่ ซึ่ง

¹⁷⁹ ข้อบัญญัติ กทม. เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ริมนถนนพุทธมณฑลสาย 3 ทั้งสองฟากในท้องที่แขวงศาลาธรรมสพน์ แขวงทวีวัฒนา แขวงบางไผ่ เขตบางแค และแขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2542 สาระสำคัญกำหนดมิให้สร้างหรือดัดแปลงอาคารให้เป็นคลังสินค้า ภายในระยะ 6 เมตร จากเขตถนนพุทธมณฑลสาย 3 ทั้งสองฟาก ที่มา: <https://download.asa.or.th/03media/04law/cba/bb/bb42-02.pdf>

¹⁸⁰ ที่มา: <https://www.prachachat.net/economy/news-148759>

อาจจะลดปริมาณการวิ่งรถเที่ยวเปล่าได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยังคงมีข้อกังวลเกี่ยวกับคุณภาพของงานที่มีการแบ่งกันทำ เกรงว่างานที่กระจายมานั้นจะเป็นการขนส่งของในพื้นที่ห่างไกล ต้นทุนสูง ไม่คุ้มกับราคาค่าฝากส่ง หรือกรณีที่เป็นรถขนส่งด่วน อาจจะมีปัญหาในการร่วมส่งสินค้าได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา เช่น การจอดรอเพื่อโหลดสินค้าอาจทำได้ไม่นาน เป็นต้น

➤ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

- ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ไม่รู้ว่าต้องมีใบเสร็จเพื่อนำไปหักค่าใช้จ่ายได้ ต้องเสียภาษีเหมาแทน และบางครั้งต้องมีการสอบยัน คือ การสอบสวนและตามเรื่องเกี่ยวกับการขายของไปให้ใคร ใบเสร็จมาจากไหน ร้านค้าไหน และสรรพากรจะเข้าไปถามร้านค้าที่ได้ใบเสร็จมาด้วย ทำให้ผู้ประกอบการส่วนมากกลัวสรรพากรและการเสียภาษี
- ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมเอกสารในการยื่นภาษี และเจ้าหน้าที่สรรพากรบางรายใช้ช่องโหว่ของกฎหมายในการเรียกเก็บภาษี ซึ่งเป็นการใช้ดุลยพินิจมากกว่าจะมีหลักเกณฑ์และอัตราที่ตายตัว แม้ว่าจะมีเอกสารหรือหลักฐานแต่เจ้าหน้าที่จะแจ้งว่าเอกสารดังกล่าวใช้หักไม่ได้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางรายเอาค่าใช้จ่ายไปไว้ในหมวดต้นทุนแทนที่จะเอาไปไว้หักเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ต้องเสียภาษีในอัตราที่สูง ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องภาษีและการจัดเตรียมเอกสาร
- สำหรับการจดทะเบียนพาณิชย์ ภาครัฐควรจัดทำคู่มือให้ผู้ประกอบการเข้าใจง่าย เกี่ยวกับขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ อย่างน้อยจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจว่าการจดทะเบียนไม่ได้ยาก และไม่ได้ยุ่งยากเกินไป

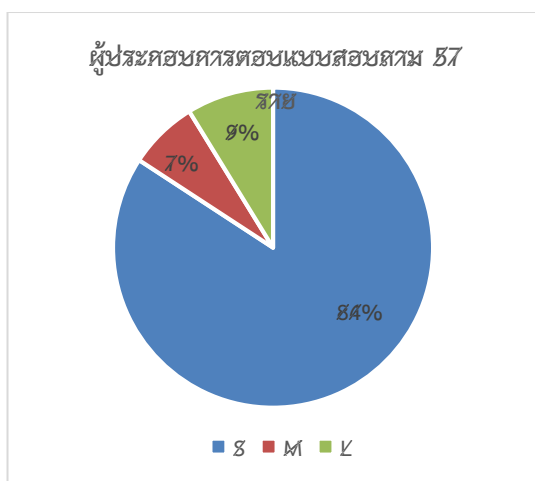
ภาคผนวก ง การประมวลผลแบบสอบถาม

จากการเก็บแบบสอบถาม “ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจบริการโรงแรม / ขนส่งด่วน (Express delivery) / E-commerce ของผู้ประกอบการ SME” จำนวน 102 ชุด โดยจำแนกเป็นการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการ SME 90 ชุด และผู้ประกอบการรายใหญ่ 12 ชุด ทางคณะผู้วิจัยได้สรุปผลจำแนกตามธุรกิจ ได้ดังนี้

❖ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

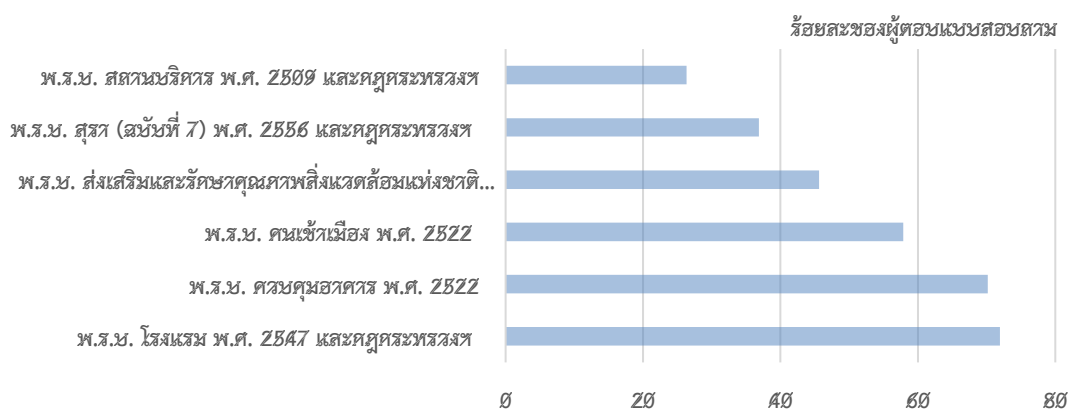
จากการเก็บแบบสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดทั้งหมด 57 ราย แบ่งตามขนาดธุรกิจได้เป็นขนาดย่อม 48 ราย ขนาดกลาง 4 ราย และขนาดใหญ่ 5 ราย

รูปที่ ง.1 จำนวนและขนาดของผู้ประกอบการโรงแรมที่ตอบแบบสอบถาม

- กฎหมายที่ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุดตามลำดับ

รูปที่ ง.2 กฎหมายที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม

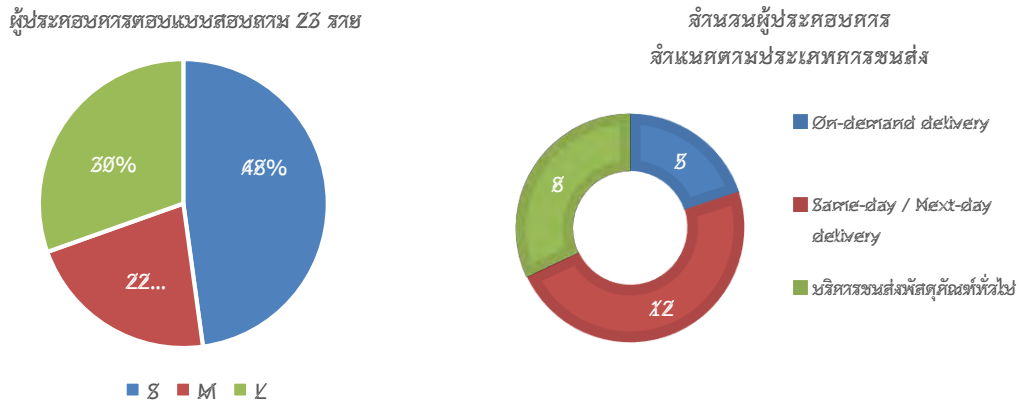
1. พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงฯ คิดเป็นร้อยละ 71 หรือ 41 ราย
 2. พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 คิดเป็นร้อยละ 70 หรือ 40 ราย
 3. พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 คิดเป็นร้อยละ 58 หรือ 33 ราย
 4. พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 คิดเป็นร้อยละ 45.6 หรือ 26 ราย
 5. พ.ร.บ. สุรา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556 และกฎกระทรวงฯ คิดเป็นร้อยละ 36.8 หรือ 21 ราย
 6. พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509 และกฎกระทรวงฯ คิดเป็นร้อยละ 26 หรือ 15 ราย
- ผลกระทบของกฎหมายต่อธุรกิจหรือความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย
 - โรงแรมขนาดย่อมส่วนใหญ่ไม่สามารถขอใบอนุญาตจดทะเบียนเป็นโรงแรมได้ เนื่องจากโรงแรมดังกล่าวเกิดจากการนำอาคารเก่าหรือที่อยู่อาศัยเดิมมาดัดแปลงเป็นโรงแรม ทำให้ติดข้อกำหนดบางประการ เช่น อาคารมีพื้นที่ว่างไม่ถึง 10 เพอร์เซ็นต์ ไม่มีบันไดหนีไฟ ขนาดทางเดินแคบกว่ากำหนด เป็นต้น หากต้องการทำให้ถูกต้องจะมีค่าใช้จ่ายสูงมาก อีกทั้งโรงแรมบางแห่งยังติดกฎหมายผังเมืองและกรรมสิทธิ์ ในขณะที่โรงแรมที่ไม่ติดข้อกำหนดก็ไม่มีแรงจูงใจในการเอาโรงแรมเข้าสู่ระบบเนื่องจากพบว่าการขึ้นตอนการขอใบอนุญาตจดทะเบียนโรงแรมต้องใช้เอกสารจำนวนมาก มีความซับซ้อน ลำช้า รวมถึงมีความกังวลต่อการเสียภาษี
 - การแจ้งข้อมูลผู้เข้าพักที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติตามพ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ต้องแจ้งทุกวัน ทำให้เกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการประกอบธุรกิจ
 - การกำหนดระยะเวลาขายสุราตามพ.ร.บ. สุรา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556 และกฎกระทรวงฯ ทำให้เสียโอกาสในการประกอบธุรกิจ อีกทั้งสร้างความไม่พอใจแก่นักท่องเที่ยว ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า มีผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถจำหน่ายสุราได้เนื่องจากที่ตั้งโรงแรมอยู่ใกล้สถานศึกษาแม้ว่าจะจำหน่ายให้แก่ผู้เข้าพักก็ตาม
 - ประเด็นที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎระเบียบ
 - ผ่อนปรนกฎระเบียบข้อบังคับบางประการเพื่อให้โรงแรมขนาดย่อมสามารถเข้าสู่ระบบได้ เช่น ยกเว้นการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในกรณีอาคารที่ดัดแปลงเป็นโรงแรมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยแทน โดยมอบสิทธิพิเศษบางอย่างแก่ผู้ประกอบการที่นำโรงแรมเข้าสู่ระบบตามกฎหมายเพื่อเป็นแรงจูงใจ เช่น การโปรโมท การเป็นที่พักที่อนุญาตให้ข้าราชการสามารถเข้าพักได้
 - การแจ้งข้อมูลผู้เข้าพักชาวต่างชาติสามารถแจ้งผ่านระบบออนไลน์ได้
 - การจ่ายภาษีแยกจ่ายตามขนาดห้อง

- การขยายเวลาการจำหน่ายสุราแก่ผู้เข้าพักโดยเฉพาะชาวต่างชาติ
- ปัจจัยความสำเร็จของการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด
 - การให้บริการที่ดี มีมาตรฐาน
 - ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ หรือสถานที่ท่องเที่ยว
 - ความสะอาด ความปลอดภัย และความสวยงามของที่พัก
 - เงินทุนหมุนเวียน
- อุปสรรคสำคัญของการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด
 - มีโรงแรมเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดการแข่งขันสูงทั้งในเรื่องคุณภาพและราคา
 - การขออนุญาตบางอย่างให้ถูกต้องมีความซับซ้อนและแยกอยู่หลายหน่วยงาน ทำให้การขออนุญาตมีความยากลำบาก ซึ่งอาจนำไปสู่การลักลอบทำแบบผิดกฎหมายได้ อีกทั้งทำให้เจ้าหน้าที่รัฐมีช่องว่างในการรับผลประโยชน์
 - สาธารณูปโภคไม่มีความพร้อม เช่น ไฟฟ้าดับหรือตกบ่อย น้ำประปาไม่ไหล เป็นต้น
 - เศรษฐกิจไม่ดี ผู้เข้าพักน้อย
 - รายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยว
 - ไม่สามารถแข่งขันกับกิจการที่มีชาวต่างชาติเป็นกลุ่มทุนใหญ่ได้
 - คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการดูแลสิ่งแวดล้อมทำให้บรรยากาศในบริเวณโดยรอบไม่ดี
- ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมหรือการอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME
 - สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้ผู้ประกอบการ SME เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ
 - จัดอบรมความรู้ให้ผู้ประกอบการ SME โดยกระจายไปตามท้องที่ต่างๆ และจัดให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน
 - ส่งเสริมการตลาดและการโฆษณาให้ผู้ประกอบการ SME ผ่านสื่อต่างๆ ของภาครัฐ

❖ ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

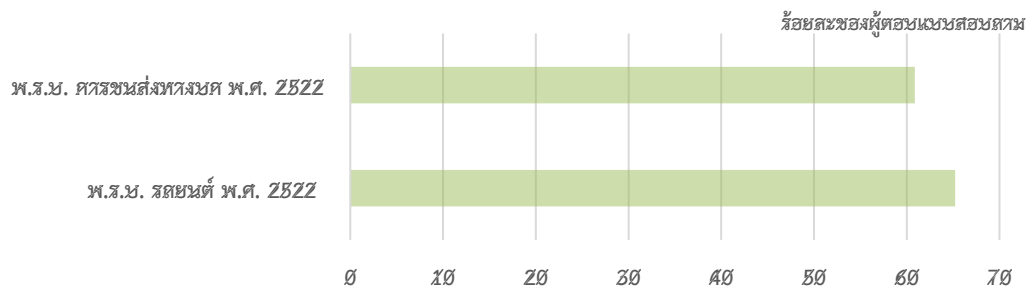
จากการเก็บแบบสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ทั้งหมด 23 ราย แบ่งตามขนาดธุรกิจได้เป็นขนาดย่อม 11 ราย ขนาดกลาง 5 ราย และขนาดใหญ่ 7 ราย

รูปที่ ง.3 จำนวนและขนาดของผู้ประกอบการรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ที่ตอบแบบสอบถาม

- กฎหมายที่ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์/ ธุรกิจขนส่งด่วน ตามลำดับ

รูปที่ ง.4 กฎหมายที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขนส่ง

1. พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 คิดเป็นร้อยละ 65 หรือ 15 ราย
2. พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 คิดเป็นร้อยละ 61 หรือ 14 ราย

- ผลกระทบของกฎหมายต่อธุรกิจหรือความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่
 - การต่อใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทางตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มีความยุ่งยากและเสียเวลาเพราะต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี
 - รถที่ใช้ในการขนส่งต้องติดตั้ง GPS จำกัดความเร็วทำให้ต้นทุนการประกอบการและระยะเวลาในการส่งของถึงมือลูกค้าเพิ่มขึ้น

- พนักงานไม่สามารถนำรถของตนเองไปใช้ในการขนส่งสินค้าได้เพราะรถไม่ได้จดทะเบียนเพื่อใช้ในการขนส่งตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
 - การจำกัดน้ำหนักบรรทุกทุกสินค้าไม่เท่ากันในแต่ละพื้นที่สร้างความไม่เท่าเทียมให้ผู้ประกอบการ
- ประเด็นที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎระเบียบ
 - ขยายระยะเวลาต่อใบอนุญาตประกอบการขนส่งออกไปให้นานขึ้น เช่น ต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 7 ปี หรือ 10 ปี แทนที่จะเป็นทุกๆ 5 ปี
 - เพิ่มเขตความเร็วสูงสุดของรถขนส่งในกรณีที่วิ่งในเขตชานเมืองหรือถนนมีหลายช่องจราจร
 - มีการกำหนดน้ำหนักบรรทุกสินค้าให้เท่ากันในทุกพื้นที่
- ปัจจัยความสำเร็จของการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ หรือธุรกิจขนส่งด่วน
 - การส่งสินค้ามีความรวดเร็ว
 - การรับประกันความปลอดภัยของสินค้าระหว่างการขนส่ง
 - การให้บริการที่ดี มีมาตรฐาน
 - บริษัทมีความน่าเชื่อถือ
 - การบริหารจัดการระบบที่ดี
- อุปสรรคสำคัญของการประกอบธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ หรือธุรกิจขนส่งด่วน
 - มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาในตลาดอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดการแข่งขันสูง โดยเฉพาะจากกลุ่มทุนใหญ่ที่มีเงินทุนและเทคโนโลยีที่สูงกว่าเข้ามาทุ่มตลาด ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถแข่งขันได้
 - ต้นทุนการขนส่งมีความผันผวนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ราคาน้ำมัน
 - ถ้าสภาพอากาศไม่ดี เช่น ฝนตก น้ำท่วม พนักงานที่ส่งของด้วยมอเตอร์ไซค์จะไม่สามารถส่งสินค้าได้
- ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมหรือการอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME
 - สนับสนุนแหล่งเงินทุนให้ผู้ประกอบการ SME เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ
 - สิทธิพิเศษการได้รับการยกเว้นภาษีหรืออัตราภาษีต่ำกว่าปกติสำหรับผู้ประกอบการ SME

1. พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 เรื่อง การเสียภาษีการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ (E-payment) คิดเป็นร้อยละ 77 หรือ 17 ราย
 2. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 คิดเป็นร้อยละ 68 หรือ 15 ราย
 3. ประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยสินค้าและบริการ ฉบับที่ 44 พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 68 หรือ 15 ราย
 4. ข้อบังคับว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า คิดเป็นร้อยละ 63.6 หรือ 14 ราย
 5. พ.ร.บ.ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 63.6 หรือ 14 ราย
 6. พ.ร.บ.ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 คิดเป็นร้อยละ 54.5 หรือ 12 ราย
 7. การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.5 หรือ 12 ราย
 8. พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 54.5 หรือ 12 ราย
- ผลกระทบของกฎหมายต่อธุรกิจหรือความยุ่งยากในการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่
 - การจดทะเบียนพาณิชย์มีความยุ่งยากและไม่เห็นว่าจะมีประโยชน์ใดๆที่จะได้จากการจดทะเบียน
 - สินค้าและบริการบางประเภทไม่สามารถกำหนดราคากลางที่แน่นอนได้เพราะขึ้นอยู่กับ การตกลงกับลูกค้า เช่น แบบ ชนิด ขนาด และปริมาณ เป็นต้น
 - ผู้ประกอบการที่ทำธุรกรรมทางการเงินหลายครั้งอาจเข้าข่ายเสียภาษีการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์แม้ว่าการทำธุรกรรมแต่ละครั้งเป็นจำนวนเงินไม่มากก็ตาม
 - การวางเงินหลักประกันตาม พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 สร้างความไม่แน่นอนแก่ผู้ประกอบการในอนาคต
 - การขออนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 สร้างความยุ่งยากวุ่นวายแก่ผู้ประกอบการ
 - ประเด็นที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎระเบียบ
 - ปรับปรุงการจดทะเบียนพาณิชย์ให้ง่ายขึ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอยากจดทะเบียนพาณิชย์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย
 - ผ่อนปรนการกำหนดราคากลางในสินค้าและบริการบางประเภทที่ต้องใช้การเจรจาเพื่อหาราคาที่เหมาะสม

- อาจพิจารณาการเก็บภาษีการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์กับผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น
 - ยกเลิกการวางเงินหลักประกันตาม พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560
 - การขออนุญาตต่างๆ สามารถทำผ่านระบบออนไลน์ได้และควรเป็นแบบทำครั้งเดียวจบ ไม่ต้องคอยขออนุญาตจากหลายๆ หน่วยงาน
 - ควรมีกฎหมายคุ้มครองผู้ประกอบการบ้างในกรณีลูกค้าสั่งซื้อสินค้าแบบเรียกเก็บเงินปลายทางแต่กลับยกเลิกหรือปฏิเสธการรับสินค้าทำให้ผู้ประกอบการได้รับความเสียหายทั้งเรื่องค่าใช้จ่าย เวลา และเสียโอกาสในการขายสินค้าให้ลูกค้าคนอื่น
- ปัจจัยความสำเร็จของการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
 - สินค้ามีคุณภาพ
 - ชัยน์โพสต์ขายของอย่างสม่ำเสมอ
 - มีหน้าร้านจริงเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ
 - การจัดโปรโมชั่นหรือส่วนลด
- อุปสรรคสำคัญของการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
 - การขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มีค่าธรรมเนียมสูงและเงื่อนไขเยอะ
 - ต้นทุนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่าน Social media ปรับสูงขึ้น
 - สื่อออนไลน์เริ่มมีการปิดกั้นผู้ขาย หากมีการแชร์มากเกินไปจะทำให้กลุ่มลูกค้าไม่สามารถเข้าถึงได้
 - Platform ที่ใช้ขายสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อยอดขายเสมอ
 - ค่าขนส่งเพิ่มขึ้น
- ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการส่งเสริมหรือการอำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME
 - ภาครัฐควรส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยโดยจัดสัมมนา/อบรม กลยุทธ์ เทคนิค หรือวิธีการส่งเสริมการขายผ่านช่องทางออนไลน์
 - สนับสนุนช่องทางการโฆษณาที่ไม่มีค่าใช้จ่ายให้ SME
 - ควรมีการจัดประกวดแสดงผลสัมฤทธิ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาสินค้าได้ดียิ่งขึ้น เช่น มหกรรมสินค้า

ภาคผนวก จ สรุปผลการเผยแพร่และการประชุมรับฟังความคิดเห็น

ต่อข้อเสนอ

การประชุมเผยแพร่และการรับฟังความคิดเห็น หัวข้อ “ข้อเสนอการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และการจัดทำมาตรการ เพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME สำหรับ (1) ธุรกิจโรงแรม (2) ธุรกิจขนส่งพัสดุภัณฑ์ และ (3) ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” จัดขึ้นในวันพุธที่ 31 กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุมชั้น 2 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

❖ ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

ผู้เข้าร่วมประชุมหลายรายมีความเห็นตรงกันว่า กฎหมายว่าด้วยโรงแรมของประเทศไทย ล้าสมัย เนื่องจากบังคับใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2547 ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความหลากหลายของประเภทสถานที่พัก พฤติกรรมการบริโภคของลูกค้า จึงควรมีการจำแนกประเภทของที่พักให้สอดคล้องกับลักษณะที่พักทุกประเภทที่มีอยู่จริง

ในประเด็นเรื่องการอนุญาตนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับการยกเลิกระบบคณะกรรมการ และให้สถาปนิกและวิศวกรที่ได้รับการรับรองเป็นผู้รับรองมาตรฐานความปลอดภัยของอาคารตามกฎหมายแทน และการให้บัตรคิวเมื่อมีการยื่นขอจดทะเบียนสถานที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ทั้งนี้ ได้มีการเสนอเพิ่มเติมว่า หน่วยงานที่รับจดทะเบียนควรออกใบรับรองการขอจดทะเบียนซึ่งสามารถใช้เป็นใบทะเบียนชั่วคราวได้เพื่อมิให้การดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายในช่วงที่ต้องรอคิวในการตรวจสอบมาตรฐานของอาคารที่พักซึ่งอาจนานนับหลายปีเนื่องจากปัญหาในการนัดกรรมการที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบสถานที่ที่มีจำนวนมาก

ในประเด็นผู้จัดการโรงแรมนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่าอาจผ่อนปรนเรื่องคุณสมบัติของผู้จัดการโรงแรมที่กำหนดระดับการศึกษาขั้นต่ำที่ปริญญาตรี โดยใช้ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจที่พักแทนได้ หากแต่ข้อเสนอของคณะผู้วิจัยว่าจะต้องมีประสบการณ์ถึง 10 ปีนั้นไม่เหมาะสมเนื่องจากในทางปฏิบัติ ผู้ให้บริการที่พักรายย่อยบนเกาะเล็กๆ หรือในชนบทตลอดจน start up ไม่สามารถหาผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ในที่ประชุมได้มีการเสนอให้เจ้าของโรงแรมสามารถเป็นผู้บริหารโรงแรมหรือที่พักเองได้หากผ่านหลักสูตรการบริหารโรงแรมตามที่รัฐกำหนดและได้รับใบรับรองที่เป็นทางการ

สำหรับการรายงานรายชื่อผู้พักให้แก่ฝ่ายปกครอง และรายงานผู้พักชาวต่างชาติให้แก่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) นั้นที่ประชุมเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและต่อเจ้าของสถานที่พักด้วย หากแต่จะต้องสามารถรายงานทางอินเทอร์เน็ตได้เนื่องจากที่พักบางแห่งอยู่ในชนบทห่างไกลไม่สามารถนำรายชื่อผู้พักมาส่งให้ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ภายใน 24 ชั่วโมง และมีต้นทุนที่สูงมากหากต้องรายงานทุกวัน ทั้งนี้ในที่ประชุมได้มีการเสนอให้พื้นที่

ที่อินเทอร์เน็ตเข้าไม่ถึงได้รับการยกเว้นจากการข้อกำหนดในการรายงานข้อมูลผู้เข้าพักออนไลน์ เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐไม่เอื้ออำนวย

สุดท้าย ที่ประชุมเสนอว่า ภาครัฐและหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการให้ความรู้ฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ประกอบการที่พัก ตลอดจนการสนับสนุนให้ใช้ระบบเทคโนโลยีในการบริหารจัดการโรงแรม

❖ ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจขนส่งด่วน

ผู้แทนจากสมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทยให้ความเห็นว่า กฎหมายในการกำกับดูแลธุรกิจขนส่ง เช่น พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น ปัญหาเรื่องการใช้รถผิดประเภท ตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก กำหนดให้รถที่ใช้รับจ้างขนส่งจะต้องจดทะเบียนเป็นรถรับจ้าง แต่ปัจจุบันการทำธุรกิจขนส่งของผู้ประกอบการหลายรายไม่มีรถขนส่งของตนเอง แต่เป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการและผู้ขับรถขนส่ง เช่น การนำรถส่วนบุคคลมาใช้ในการขนส่งสินค้า เป็นต้น ฉะนั้น ทางผู้แทนสมาคมฯ จึงเสนอให้มีการทบทวนกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เช่น ประเด็นการกำหนดขอบเขตประเภทธุรกิจขนส่ง การกำหนดเรื่องการจัดทะเบียนรถยนต์ประเภทต่างๆ เป็นต้น และเมื่อกฎหมายมีความเหมาะสมแล้วก็ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

การส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้ง “สภาการขนส่งสินค้า” เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจขนส่งยังขาดหน่วยงานเจ้าภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ติดตาม หรือส่งเสริมการประกอบธุรกิจขนส่งในภาพรวม ทำให้การผลักดันนโยบายหรือการแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับธุรกิจขนส่งนั้นขาดความต่อเนื่อง การแก้ปัญหาหรือการส่งเสริมธุรกิจขนส่งเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การมีสภาการขนส่งสินค้าจะช่วยยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการขนส่ง ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจนั้นมีมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมต่อผู้ประกอบการรายย่อยเข้ากับผู้ประกอบการรายใหญ่ในตลาดได้ เป็นการสร้างพันธมิตรหรือเครือข่ายในการให้บริการขนส่งซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการแข่งขันของธุรกิจขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มธุรกิจขนส่งด่วน

การสร้างจุดรวบรวมและกระจายสินค้า (CDC) และการสร้างระบบร่วมขนส่ง (Joint Delivery System) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผังเมืองทำให้ผู้ประกอบการคลังสินค้าจะต้องย้ายสถานที่ประกอบธุรกิจอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกย้ายเนื่องจากการขยายตัวของเมืองและแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้ต้องไปอยู่ในพื้นที่ที่ไกลจากกลุ่มลูกค้า จึงเสนอให้การทบทวนเปลี่ยนแปลงผังเมืองในแต่ละครั้ง ภาครัฐควรวางแผนคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำคลังสินค้า โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และโอกาสในการทำธุรกิจด้วย เช่น ไม่ไกลจากแหล่งธุรกิจจนเกินไป นอกจากนี้ ภาครัฐควรจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดทำศูนย์รวบรวมและการกระจายสินค้า เพื่อรองรับปริมาณงานขนส่งในอนาคตและเป็นการลดต้นทุนแก่ผู้ประกอบการ

การส่งเสริมกำลังคนด้านโลจิสติกส์ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนกำลังคน ภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชนควรลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ให้มากขึ้น อาทิ ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีในการขนส่งเกือบทุกขั้นตอน แม้แต่คนขับรถขนส่งเองก็จะต้องมีความรู้ความสามารถในการอ่านเอกสาร ตรวจสอบสินค้า หรือสถานะการส่ง การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น เครื่อง GPS เป็นต้น

ปัญหาเรื่องภาษี VAT เนื่องจากธุรกิจขนส่งได้รับการยกเว้นภาษี VAT แต่ผู้ประกอบการ Platform ที่ให้บริการเป็นตัวกลางในการรวบรวมบริการขนส่งพัสดุจากผู้ให้บริการในตลาด เช่น Shippop จะถูกคิดภาษี VAT 7% จึงเสนอให้มีการทบทวนว่าหากเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนส่งจะสามารถได้รับการยกเว้น VAT ด้วยได้หรือไม่

นอกจากนี้ ตัวแทนจากร้านอาหาร ในฐานะผู้ใช้บริการขนส่งอาหารได้ร้องเรียนปัญหาการคิดค่าธรรมเนียมของผู้ประกอบการขนส่งกลุ่ม On-demand delivery ว่ามีการตั้งค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม โดยมีแนวโน้มในการคิดค่าธรรมเนียมจากร้านอาหารรายย่อยสูงกว่าที่เก็บจากผู้ประกอบการรายใหญ่ อย่างไรก็ตาม ทางคณะผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้ประกอบการร้านอาหารศึกษาประเด็นปัญหาการค้าที่ไม่เป็นธรรม ตาม พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ซึ่งจะมีเรื่องการเลือกปฏิบัติในการตั้งราคาสินค้าหรือบริการ

❖ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ผู้เข้าร่วมประชุมหลายรายเห็นตรงกันว่า ปัญหาสำคัญของการทำธุรกิจ e-commerce คือ เรื่องระบบการชำระเงินที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างถูกกฎหมายเนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำสำหรับผู้ที่สามารถขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินออนไลน์สูงถึง 10 ล้านบาท การที่ start up จะทำแอปพลิเคชันระบบการชำระเงินให้แก่เว็บไซต์จำหน่ายสินค้าออนไลน์จึงไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้ผู้ที่ต้องการจะขายสินค้าออนไลน์รายย่อยหลายรายไม่สามารถขายได้เพราะไม่มีเงินพอที่จะเสียค่าบริการให้ระบบการชำระเงินขนาดใหญ่

นอกจากระบบการชำระเงินแล้ว ปัญหาอุปสรรคอีกประการคือ การเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเกี่ยวกับการจัดส่งสินค้าหรือตัวสินค้าที่อาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ซื้อ ตลอดจนการชำระเงิน ทั้งนี้ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมได้มีการเสนอให้มีหน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการซื้อสินค้าออนไลน์โดยเฉพาะเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

ปัญหาอีกประการหนึ่งคือเรื่องภาษีของผู้ประกอบการ platform ที่เป็นเพียงตัวกลางในการจำหน่ายสินค้า มิได้เป็นเจ้าของสินค้าที่จำหน่าย หากแต่ต้องเสียภาษีบนฐานรายได้ทั้งหมดที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้าบน platform ทั้งนี้ ควรมีเก็บภาษีเฉพาะจากรายได้ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ผลิตสินค้าที่จำหน่ายใน platform เท่านั้น ในประเด็นนี้ ผู้แทนจากกรมสรรพากรได้ชี้แจงว่าได้มีการ

จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดเก็บภาษีของธุรกิจ platform ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหากแต่ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างกฎหมายดังกล่าวได้เพราะไม่ได้มาจากส่วนงานที่รับผิดชอบในการร่างกฎหมายดังกล่าว

ปัญหาสุดท้ายที่มีการหยิบยกขึ้นมาในที่ประชุมคือการให้การคุ้มครองผู้จำหน่ายสินค้าออนไลน์ที่อาจถูกหลอกลวง จากการสั่งสินค้าและปฏิเสธการจ่ายเงิน แม้จะสามารถแจ้งตำรวจได้แต่การสืบสวนเพื่อตามจับผู้กระทำผิดยากมากเพราะอาจไม่ได้ใช้ชื่อจริง จึงควรมีการออกกฎหมายที่ให้การคุ้มครองผู้จำหน่ายสินค้าออนไลน์ด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยอาจศึกษาตัวอย่างจากประเทศสิงคโปร์

ภาคผนวก ฉ ร่างผลการศึกษาวิจัยที่ใช้ในการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา

สาระสำคัญของผลการศึกษาวิจัยที่จะใช้นำเสนอในงานประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา เรื่อง “ปรับกฎระเบียบ ปลดล็อคอุปสรรค SME ไทย ในธุรกิจโรงแรม ขนส่ง และ e-commerce” ซึ่งจะจัดขึ้นในวันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2562 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ ทางคณะผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลการศึกษา ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ รวมถึงข้อเสนอแนะในการปรับลดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลประกอบการจัดประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา โดยจะประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ (2) วิธีการศึกษา (3) ผลการศึกษา (จำแนกตามธุรกิจบริการเป้าหมาย) และ (4) ข้อเสนอกฎหมายที่ควรมีการปรับปรุงเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ

ในส่วนผลการศึกษาของแต่ละธุรกิจ อันได้แก่ ธุรกิจโรงแรม ขนส่ง และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จะแสดงให้เห็นถึงภาพรวมตลาด วิธีการเก็บข้อมูล แผนภาพแสดงลำดับขั้นตอนในการประกอบธุรกิจ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ผู้ประกอบการจะต้องทำอะไรบ้าง และข้อกำหนดต่างๆ เหล่านั้นเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับใดบ้าง เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจและเห็นภาพรวมตั้งแต่เริ่มขออนุญาตประกอบธุรกิจจนกระทั่งดำเนินการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ ทั้งในมิติกฎหมายและปัญหาที่มีใช้กฎหมายพร้อมกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบ หรือการจัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา

“ปรับกฎระเบียบ ปลดล็อกอุปสรรค SME ไทย ในธุรกิจโรงแรม ขนส่ง e-commerce”

ภายใต้ โครงการศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรค
ต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ

เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ และคณะ

โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์

23 สิงหาคม 2562

TDRI
สถาบันวิจัยพัฒนาการศึกษาระดับนานาชาติ

TDRI

ประเด็นการนำเสนอ

- I. วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ
- II. วิธีการศึกษา
- III. ผลการศึกษา
 - 1) ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์
 - 2) ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์
 - 3) ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
- IV. ข้อเสนอกฎหมายที่ควรปรับปรุงเร่งด่วนอย่างน้อย 3 ฉบับ

2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME ว่ามีลักษณะเป็นประการใด เกิดผลในทางปฏิบัติหรือมีการบังคับใช้หรือไม่ และมีผลกระทบที่เป็นอุปสรรคและที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจ SME อย่างไร
2. เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพิ่มเติม รวมทั้งพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับการลดอุปสรรคและการเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SME เพื่อให้เป็นกฎหมายที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิเคราะห์กฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือช่วยส่งเสริมการประกอบธุรกิจของ SME ในสาขาธุรกิจบริการเป้าหมาย 3 กลุ่มธุรกิจ

ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมาย อย่างน้อย 3 ฉบับ

การคัดเลือกธุรกิจบริการเป้าหมาย

**สัดส่วนรายสาขาของ SME
ต่อมูลค่ารวมของ SME ภาคบริการ**

ที่มา: รายงานสถานการณ์ SME ประจำปี 2561

1) ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

252,876 ล้านบาท

7,484 ราย

2) ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์

12,191 ล้านบาท

539 ราย

3) ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

1.2 ล้านล้านบาท

795 ราย

*ข้อมูลเฉพาะที่จดทะเบียนและรายงานกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ปี 1 เม.ย. 2560

วิจัยข้อมูลเชิงเอกสาร

- กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ 3 ธุรกิจบริการเป้าหมาย
- ตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศอย่างน้อย 3 ประเทศ

วิจัยภาคสนาม

- สัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานกำกับดูแล สมาคมธุรกิจ อย่างน้อย 9 หน่วยงาน
- จัด Focus group วิทยุภูมิภาค 6 ครั้ง ได้แก่ กทม. โคราซ เชียงใหม่ ภูเก็ต อุดรฯ และชลบุรี
- เก็บแบบสอบถามอย่างน้อย 90 ชุด

ประชุมเพื่อรับฟังความเห็น

- เรื่อง “ข้อเสนอการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการจัดทำมาตรการ เพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ SME : (1) โรงแรม (2) ขนส่งพัสดุภัณฑ์ (3) พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์” เมื่อวันที่ 31 ก.ค. 62 ที่ TDRI

ประชุมเพื่อเผยแพร่และรับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการศึกษา

1. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท ห้องชุด และโฮมสเตย์

TDRI ภาพรวมธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท ห้องชุดและโฮมสเตย์

รายได้จากการท่องเที่ยว

- ❖ ปี 2561 มีมูลค่า 3.08 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.90 ของ GDP
- ❖ อัตราการเติบโตเฉลี่ย (Compound annual growth rate: CAGR) ร้อยละ 12.37

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

7

TDRI

กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ โรงแรม รีสอร์ท ห้องชุด และโฮมสเตย์

แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

การขออนุญาตเพื่อก่อสร้างอาคารและสถานที่

การขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท และโฮมสเตย์

การประกอบกิจการโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท และโฮมสเตย์

8

การขออนุญาตเพื่อก่อสร้างอาคารและสถานที่

ก่อนสร้างโรงแรม

ตรวจสอบพื้นที่อนุญาตให้มีโรงแรม

จัดทำรายงานประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม

- IEE (กรณีห้องพัก 10 – 79 ห้อง)
- EIA (กรณี 80 ห้องขึ้นไป)

- ✓ พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562
- ✓ เทศบัญญัติว่าด้วยผังเมือง
- ✓ กฎหมายควบคุมการสร้างอาคาร
ในพื้นที่เฉพาะ เช่น พ.ร.บ. โบราณสถานฯ
พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติฯ

- ✓ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมฯ

การขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการ โรงแรม รีสอร์ท ห้องชุด และโฮมสเตย์

สร้างโรงแรม

กรณีอาคารใหม่ – ขออนุญาตก่อสร้างและเปิดใช้อาคาร
กรณีอาคารเดิม – ขอดัดแปลงอาคาร/ เปลี่ยนการใช้อาคาร

พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และ
เทศบัญญัติว่าด้วยมาตรฐานอาคาร

ก่อนประกอบกิจการโรงแรม

ขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม
และตั้งผู้จัดการโรงแรม

พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547
คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 6/2562 (ชั่วคราว)

กรณีร้านอาหาร (ขนาด 200 ตร.ม.)
ขออนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่ละมอาหาร

พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

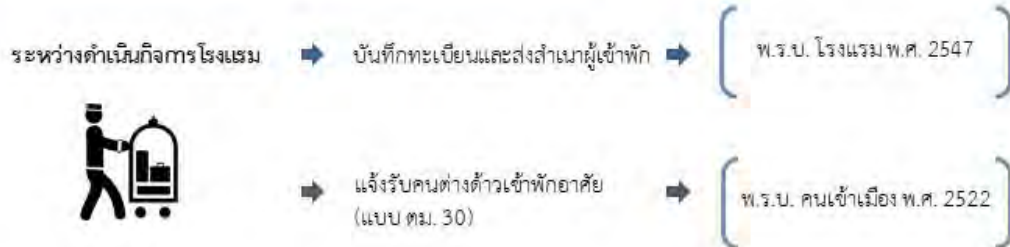
กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - ขออนุญาตจำหน่ายสุรา

พ.ร.บ. สุรา พ.ศ. 2493

กรณีมีห้องคาราโอเกะ - ขออนุญาตตั้งสถานบริการ

พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509

การ ประกอบกิจการ โรงแรม รีสอร์ท ห้องชุด และโฮมสเตย์

การสัมมนาเชิงลึก

-
- ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 กรมการปกครอง วิ่งไซยา
 - สมาคมโรงแรมไทย
 - ภาคเอกชน 1 ราย
 - การประชุมผู้ประกอบการโรงแรมที่อยุธยา

การประชุมระดับความเห็น 6 ภูมิภาค

-
1. กรุงเทพฯ 2. ไทรราช 3. เชียงใหม่ 4. กุเกี๊ยะ 5. อยุธยา 6. ชลบุรี

การเก็บแบบสอบถาม

 ผู้ประกอบการโรงแรมและธุรกิจที่พัก 57 ชุด

TDR1

ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ

ปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และกฎระเบียบ

- ๗ การแบ่งประเภทโรงแรมเป็น 4 ประเภท ไม่ครอบคลุมสถานที่พักที่ให้บริการจริงในปัจจุบัน
- ๗ การกำหนดขนาดห้องพัก ทำให้โรงแรมขนาดเล็กเข้าระบบไม่ได้
- ๗ การขอใบอนุญาตโรงแรมมีความล่าช้า เนื่องจากต้องรอผลการพิจารณาจาก คณะกรรมการกัมภกรองฯ ที่ต้องตรวจโรงแรมตามที่กฎหมายกำหนด
- ๗ การนำตึกหรืออาคารเก่ามาดัดแปลงเพื่อทำเป็นโรงแรมทำได้ยาก เนื่องจาก ติตกฎหมายควบคุมอาคาร
- ๗ สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม/โฮมสเตย์มีแนวทางการจัดแจ้งที่ไม่ชัดเจน เนื่องจาก การตีความคลุมเครือ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการวินิจฉัย
- ๗ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดการ ที่จะต้องเป็นผู้ได้รับวุฒิปัฒ หรือมีประสบการณ์หรือ มีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตร
- ๗ ความซ้ำซ้อนของการบันทึกและรายงานจำนวนผู้เข้าพักต่อฝ่ายปกครอง และการรายงานการเข้าพัก ของชาวต่างชาติต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

13

TDR1

ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ (ต่อ)

การแบ่งประเภทโรงแรมเป็น 4 ประเภท ไม่ครอบคลุม สถานที่พักที่ให้บริการจริงในปัจจุบัน

- ❖ การแบ่งประเภทโรงแรมซึ่งจำแนกตามจำนวนห้องพัก และ กิจกรรมที่ให้บริการ ในทางปฏิบัติแล้วไม่ครอบคลุมสถานที่ พักทุกประเภทที่ให้บริการอยู่จริงทำให้ไม่ได้อยู่ในระบบ

การกำหนดขนาดห้องพักทำให้โรงแรมขนาดเล็ก เข้าระบบไม่ได้

- ❖ การกำหนดขนาดห้องพัก ไม่สอดคล้องกับลักษณะ โรงแรมปัจจุบันที่ขนาดของห้องโรงแรมเล็กลง เช่น ตัวอย่างที่พักในญี่ปุ่นที่มี capsule hotel

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม/โฮมสเตย์มีแนวทางการจัดแจ้งที่ไม่ชัดเจน

- ❖ สร้างความสับสนให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการว่าสถานที่ พักที่กำลังดำเนินการอยู่เข้าข่ายเป็นโรงแรม หรือสถานที่พักที่ไม่ เป็นโรงแรม

- การสำรวจ โรงแรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ 24,391 แห่ง
- ทะเบียนโรงแรมและที่พักที่ได้รับใบอนุญาต 9,663 แห่ง
- สถานที่พักที่ไม่ได้ใบอนุญาต 14,728 แห่ง

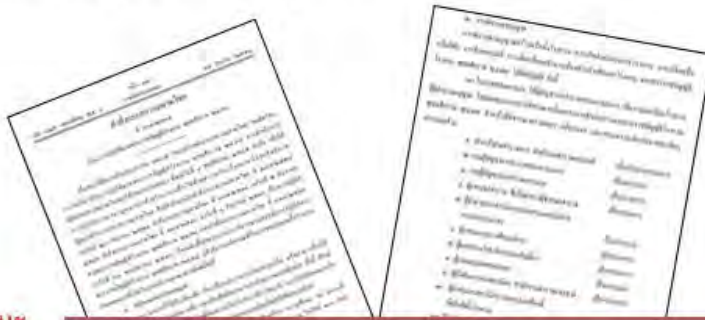
ข้อเสนอแนะ

- ควรปรับปรุง พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
1. ปรับปรุงความหมายของโรงแรม สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม
 2. ปรับปรุงประเภทโรงแรม โดยควรมีการจัดแยกประเภทให้ครอบคลุมทุกชนิด เช่น โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮเทล เป็นต้น และมีการ กำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้ชัดเจน

14

การขอใบอนุญาตโรงแรมมีความล่าช้า เนื่องจากต้องรอผลการพิจารณาจากคณะกรรมการกั้นกรองฯ

คณะกรรมการพิจารณา กั้นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ของจังหวัด มีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กั้นกรอง พิจารณาใบอนุญาต แต่การใช้ระบบคณะกรรมการฯ ทำให้การนัดหมาย คณะกรรมการฯ ทำได้ยาก และทำให้การออกใบอนุญาตล่าช้า

ข้อเสนอแนะ

ควรยกเลิกระบบคณะกรรมการพิจารณา กั้นกรองการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 เปลี่ยนมาเป็นระบบการรับรองตนเองของผู้ประกอบการ (Self Certification) ซึ่งเจ้าของห้องพักสามารถรับรองห้องพักให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

การนำดีหรืออาคารเก่ามาดัดแปลงเพื่อทำเป็นโรงแรมทำได้ยาก เนื่องจากคติกฎหมายควบคุมอาคาร

ตามข้อกำหนดของกฎหมายควบคุมอาคาร เช่น ให้มีที่ว่างของอาคารไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร อาคารไม่เกินสองชั้น มีห้องพักในอาคารหลังเดียวไม่เกิน 10 ห้อง ต้องมีทางเดินในอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร บันไดกว้างไม่น้อยกว่า 0.9 เมตร เป็นต้น

**ทำให้อาคารเก่า
ปฏิบัติตามได้ยากหรือไม่ได้เลย**

ข้อเสนอแนะ

ผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการ

เพื่อให้ผู้นำอาคารเก่าหรือที่อาศัยเดิมมาดัดแปลงเป็นโรงแรมที่ติดข้อกำหนดบางประการให้เข้าสู่ระบบได้ เช่น ยึดหยุ่นเรื่องบันไดหนีไฟโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ เช่น กล้องหนีไฟ ซึ่งประเทศเกาหลีใต้ได้ดำเนินการแล้ว และข้อกำหนดเรื่องพื้นที่ว่างร้อยละ 10 ของพื้นที่ชั้นหนึ่งที่มีที่กว้างที่สุด เป็นต้น

ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดการ โรงแรม

พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 33 (2) กำหนดให้ผู้จัดการโรงแรมจะต้องเป็นผู้ได้รับวุฒิบัตร หรือมีประสบการณ์หรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตร

ข้อจำกัดสำหรับโรงแรมขนาดเล็ก เพราะไม่สามารถจ้างผู้จัดการโรงแรม หรือผู้แทนผู้จัดการที่จะต้องไม่รับรองคุณวุฒิ หรือจบปริญญาตรีได้

มาตรา ๓๓. ผู้จัดการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
 (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์
 (๒) เป็นผู้ที่รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ต่างระดับคณะกรรมการประกาศค่าของค่าหรือ
 มีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการ
 (๓) ไม่เป็นโรคจิตหรือโรคเรื้อรัง ดิคาเสทติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่
 เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือเป็นโรคเรื้อรังที่มีความสามารถ

ข้อเสนอแนะ

แก้ไข พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 33 (2) เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดการ โรงแรมและผู้แทนผู้จัดการ โรงแรม โดยพิจารณาถึงการมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรมไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือการเป็นเจ้าของที่พักที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด

ความซับซ้อนของการบันทึกและรายงานจำนวนผู้เข้าพัก

ข้อเสนอแนะ

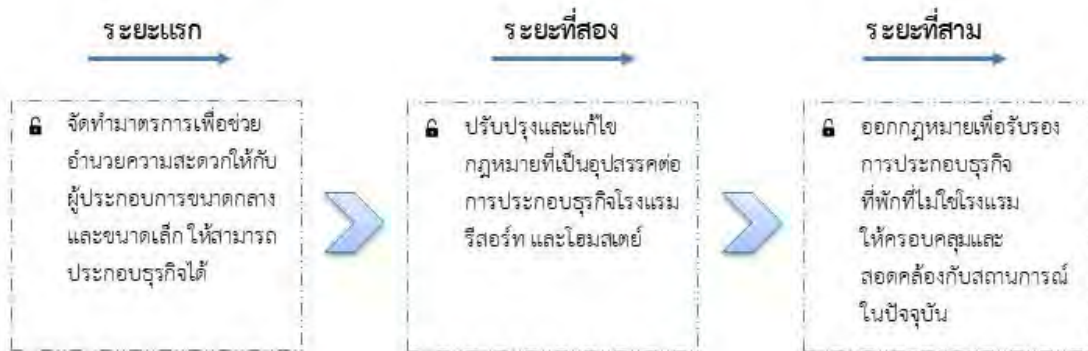
รัฐควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถรายงานผ่านระบบออนไลน์เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย และมีมาตรการในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรฐาน General Data Protection Regulation (GDPR)

ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ

- 🔒 กระบวนการขอใบอนุญาตโรงแรมมีหลายขั้นตอน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ
- 🔒 การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบอาคาร เพื่อขอรับการจดทะเบียนที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม ทำให้การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจล่าช้า
- 🔒 ผู้ประกอบการโรงแรมไม่มีแรงจูงใจในการเข้าระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีมาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าระบบเป็นสถานที่พักแบบถูกกฎหมาย เช่น รัฐกำหนดให้ตัวแทนขายห้องพัก (Online Travel Agents : OTAs) ระบายเฉพาะห้องพักที่ถูกกฎหมาย
2. จัดตั้ง one stop service เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ในการขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
3. จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการรายเล็ก และเพิ่มศักยภาพด้านการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบกิจการ

TDRI ข้อเสนอแนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ: ระยะแรก

ระยะแรก :

จัดทำมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ

ช่วยเหลือผู้ประกอบการที่นำอาคารเก่ามาดัดแปลงเพื่อประกอบกิจการ

สสว. ต้องเสนอให้มีการขยายเวลาใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรม และที่พักที่ไฮโซโรงแรม ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการยกเว้นภายใต้กฎกระทรวง กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2559 ซึ่งจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2564

สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าระบบเป็นสถานที่พักแบบถูกกฎหมาย และจัดหาแหล่งเงินทุนกู้ยืมที่ต่ำสำหรับผู้ประกอบการรายเล็ก และเพิ่มศักยภาพด้านการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบกิจการ เช่น รัฐกำหนดตัวแทนขายห้องพัก (Online Travel Agents : OTAs) รับขายเฉพาะห้องพักที่ถูกกฎหมาย

จัดตั้ง one stop service

เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ในการขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

การรายงานผู้เข้าพักยังเป็นเรื่องจำเป็นเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

รัฐควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถรายงานผ่านระบบออนไลน์เพื่อความสะดวกรวดเร็ว

21

TDRI ข้อเสนอแนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ: ระยะสอง

ระยะที่สอง :

ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์

ปรับปรุง พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของโรงแรม สถานที่พักที่ไฮโซเป็นโรงแรม ประเภทโรงแรม ควรมีการแยกประเภทที่พักให้ครอบคลุม เช่น โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮเทล เป็นต้น และมีการกำกับดูแลที่พักแต่ละประเภทให้ชัดเจน

ยกเลิกระบบคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478

เปลี่ยนมาเป็นระบบการรับรองตนเองของผู้ประกอบการ (Self Certification) ซึ่งเจ้าของห้องพักสามารถรับรองห้องพักให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

ผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการเพื่อให้ผู้นำอาคารเก่าหรือที่อาศัยเดิมมาดัดแปลงเป็นโรงแรมได้

เช่น ยืดหยุ่นเรื่องบันไดหนีไฟโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้ เช่น ก่อสร้างหนีไฟ ซึ่งประเทศเกาหลีใต้ได้ดำเนินการแล้ว

แก้ไข พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 33 (2) เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดการโรงแรมและผู้แทนผู้จัดการโรงแรม โดยพิจารณาถึงการมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับธุรกิจบริการโรงแรม ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือการเป็นเจ้าของที่พักที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด

22

TDRI ข้อเสนอแนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ: ระยะสาม

ระยะที่สาม :

ออกกฎหมายเพื่อรับรองการประกอบธุรกิจที่พักที่ไม่ใช่โรงแรม ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ควรออกกฎหมายรับรองการดำเนินธุรกิจให้เช่าบ้าน ห้องชุด รายวันหรือรายสัปดาห์ ให้ธุรกิจเหล่านี้ทำธุรกิจได้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยอาจออกเป็น “กฎกระทรวงว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น”

การมาบ้านที่อยู่บ้านจัดสรรหรือห้องชุดมาให้เช่า ควรดำเนินการดังนี้

- 1) กรณีหมู่บ้านจัดสรรหรือห้องชุดที่เปิดดำเนินการแล้ว จะต้องขอมติคะแนนเสียงของลูกบ้าน โดยกำหนดสัดส่วนคะแนนเสียงที่เหมาะสม หรือใช้ข้อบังคับนิติบุคคล
- 2) กรณีเป็นบ้านจัดสรรหรือห้องชุดสร้างใหม่ ต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนว่าสามารถมาบ้านหรือห้องปล่อยเช่ารายวันได้

การทำธุรกิจบ้านเช่าหรือห้องเช่ารายวันที่เป็นธุรกิจแบบ Home Sharing จะต้องมีเงื่อนไขในการดำเนินการดังนี้

- 1) ปล่อยเช่าได้ไม่เกิน 180 วันต่อปี ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยข้างเคียง และเพื่อมิให้เป็นการแข่งขันกับกิจการโรงแรมเต็มรูปแบบ
- 2) ผู้ให้เช่า 1 คน ปล่อยเช่าได้ 1 ห้อง หรือ 1 หลัง
- 3) ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานกำกับดูแล
- 4) การขึ้นทะเบียนต้องมีหนังสือยินยอมจากนิติบุคคล
- 5) ต้องรายงานผู้เข้าพัก และจำนวนวันพักให้หน่วยงานกำกับดูแล

23

TDRI

2. ธุรกิจรับส่งเอกสารและพัสดุภัณฑ์ หรือธุรกิจขนส่งด่วน (Express delivery)

24

รายได้รวมของธุรกิจรับส่งเอกสาร/สิ่งของ

ปี 2562 คาดว่ามูลค่าตลาด ไม่น้อยกว่า 3 หมื่นล้านบาท !!!

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
รวมธุรกิจ 53200 กิจกรรมรับส่งเอกสาร/สิ่งของ

ขนส่งพัสดุภัณฑ์

ขนส่งเอกสาร/อาหาร

การสัมภาษณ์เชิงลึก

กรมการขนส่งทางบก - สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย - ไปรษณีย์ไทย

การประชุมระดมความเห็น 6 ภูมิภาค

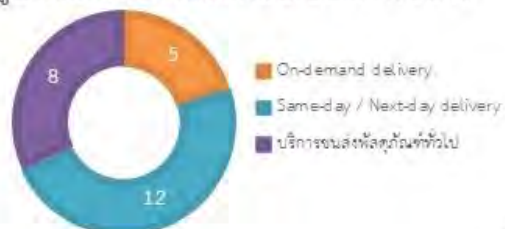
1. กรุงเทพฯ
2. โคราซ
3. เชียงใหม่
4. ภูเก็ต
5. อุดรธานี
6. ชลบุรี

การเก็บแบบสอบถาม

ผู้ประกอบการตอบแบบสอบถาม 23 ราย

ผู้ประกอบการจำแนกตามประเภทการขนส่ง

กฎหมายหลัก: พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

1 การใช้รถผิดประเภท

- การนำรถที่จดทะเบียนเป็นรถส่วนบุคคลหรือรถขนส่งส่วนบุคคลมาใช้ในการรับจ้างถือว่ามีความผิดจากการใช้รถผิดประเภท โทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

- ลักษณะของรถขนส่งสัตว์และสิ่งของที่ต้องจดทะเบียนตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบกฯ ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มรถกระบะ/รถจักรยานยนต์

ข้อเสนอแนะ

- การขยายนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล
 - เสนอให้ ขบ. พิจารณาอนุญาตให้สามารถนำรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลมาใช้ในการรับจ้างขนส่งสินค้าได้
 - แก้ไขนิยาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 วรรค 5 “รถยนต์ส่วนบุคคล”

2 การกำหนดเพดานความเร็ว

- การกำหนดความเร็วที่ไม่สอดคล้องกับสภาพถนน เกิดการฝ่าฝืนกฎหมาย
- รถบรรทุกขนส่งตั้งแต่ 10 ล้อ ขึ้นไป ต้องติดตั้ง GPS เพื่อบันทึกการเดินทางและกำกับความเร็ว

รถบรรทุกน้ำหนักบรรทุกเกิน 1,200 กก. / รถขนส่งผู้โดยสาร

เขตททม./ เขตพิทยา/ เขตเทศบาล ไม่เกิน 60 กม./ชม.

ทางหลวงชนบท ไม่เกิน 80 กม./ชม.

ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7/ ทางสาย กทม.-พิทยา/ ทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 ไม่เกิน 100 กม./ชม.

โทษปรับ 1,000 บาท

ข้อเสนอแนะ

■ การปรับเพดานความเร็วรถยนต์

- เสนอให้ ขบ. ทบทวนวิธีการกำหนดความเร็วให้สอดคล้องกับความเหมาะสมของพื้นที่หรือสภาพถนน (Design Speed)
- ออกกฎกระทรวงตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 เพื่อให้อำนาจหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมทางหลวง สามารถกำหนดอัตราความเร็วให้เหมาะสมในแต่ละท้องที่

รถบรรทุก น.น. 3.5 ตันขึ้นไป ใช้ความเร็วบนมอเตอร์เวย์ได้สูงถึง 112 กม./ชม.

กำหนดความเร็วตามสภาพถนน

3 การวางผังเมือง

- การเปลี่ยนโฉมสีของผังเมืองกระทบต่อการประกอบธุรกิจคลังสินค้า
- การบังคับใช้กฎหมายผังเมือง

สีผังเมือง

ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย	ที่ดินประเภทคลังสินค้า
ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง	ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม	ที่ดินประเภทอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย
ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม	ที่ดินประเภทหน่วยงานราชการและสาธารณูปโภค

ข้อเสนอแนะ

■ การวางผังเมือง

- เสนอให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เพิ่มแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อทำโครงสร้างพื้นฐาน/สิ่งอำนวยความสะดวกไว้ใช้ร่วมกัน เช่น
 - ศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าร่วมกัน (Central Distribution Center - CDC)
 - ศูนย์กระจายสินค้าย่อยในเขตเมือง
- การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขัน

1 การแข่งขันด้านราคา

- ปัญหาสงครามราคา
- การกำหนดอัตราค่าบริการที่อาจเข้าข่ายเป็นการทุ่มตลาด

ข้อเสนอแนะ

■ **แนะนำวิธีการแก้ปัญหา หากเข้าข่ายการทุ่มตลาด**

- ยื่นเรื่องไปที่สำนักคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
- คณะกรรมการฯ พิจารณาว่าเข้าข่ายการทุ่มตลาดหรือไม่ องค์กรประกอบ การทุ่มตลาด ได้แก่
 1. เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาด มีส่วนแบ่งตลาด 50% ขึ้นไปและยอดขายตั้งแต่ 1 พันล้านบาทขึ้นไป หรือ CR3 75% ขึ้นไป และยอดขายแต่ละรายตั้งแต่ 1 พันล้านบาทขึ้นไป
 2. การตั้งราคาเพื่อกำจัดคู่แข่ง เช่น การตั้งราคาสินค้า/บริการต่ำกว่าต้นทุนแปรผันเฉลี่ย
 3. ไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ หรือเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนด
- หากเป็นการทุ่มตลาดจริง ผู้ประกอบการจะมีความผิดระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 10% ของยอดขายในปีที่ทำความผิด

31

2 การเข้าถึงลูกค้า

- มาตรฐานการให้บริการ และการบริหารจัดการการขนส่ง
- การให้บริการแบบดั้งเดิม ขาดการปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการทำการตลาด
- การจัดโปรโมชั่น

Provisional Regulations for Express Delivery in China

- ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องคัดแยกพัสดุ เครื่องยกสินค้า
- พัฒนาระบบความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการผ่านการให้คะแนนของผู้ใช้บริการ
- กำหนดความปลอดภัยในการขนส่ง

ข้อเสนอแนะ

■ **จัดตั้ง “สภาการขนส่ง”**

- มีหน้าที่กำกับดูแลและยกระดับคุณภาพบริการ สร้างมาตรฐานบริการและความปลอดภัยในการขนส่ง

■ **ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี**

- ร่วมมือกับสำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อจัดทำมาตรการส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยี เช่น เครื่องคัดแยก/ลำเลียงพัสดุ พัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มเพื่อให้บริการ
- ร่วมมือกับสถาบันการเงิน เพื่อช่วยเหลือด้านเงินทุน

■ **ส่งเสริมผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ**

32

3 การขาดแคลนบุคลากรด้านโลจิสติกส์

- ปี 2561 แรงงานภาคโลจิสติกส์ 6.8 แสนคน แต่ภายในปี 2564 แนวโน้มความต้องการแรงงาน 8.4 แสนคน
- การแย่งชิงแรงงานขนส่งสินค้า

ข้อเสนอแนะ

- **การพัฒนาระบบร่วมขน (Joint Delivery System: JDS)**
 - พัฒนาระบบร่วมขน เพื่อรองรับปริมาณงานขนส่งและลดต้นทุนในการวางโครงข่ายรถ เกิดการใช้โครงข่ายรถที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการสูญเสียจากการวิ่งรถเที่ยวเปล่า

4 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

- ลงทุนศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบทันสมัย ยกเว้นอาคารนำเข้าเครื่องจักร และอาจได้ยกเว้นภาษีเงินได้ถึง 3 ปี
- สร้างแต้มต่อให้นักลงทุนต่างชาติ จากคุณสมบัติการขอรับการส่งเสริม เช่น ทุนจดทะเบียน การใช้เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

- **เสนอให้ BOI ทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี**

ระยะแรก มาตรการส่งเสริม

 จัดตั้งสภาการขนส่ง
กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งรวมถึงสมาคมที่เกี่ยวข้อง

 พัฒนาระบบร่วมขนสินค้า
กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งรวมถึงสมาคมที่เกี่ยวข้อง

 เสนอวิธีแก้ปัญหการแข่งขันที่อาจเข้าข่ายการทุ่มตลาด
กลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง

 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ
สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

 ส่งเสริมธุรกิจขนส่งผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

TDRI สรุปข้อเสนอสำหรับธุรกิจรับส่งพัสดุภัณฑ์/ขนส่งด่วน (ต่อ)

ระยะที่สอง การปรับปรุงกฎหมาย

ขยายนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล

พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522

ปรับเพดานความเร็วรถยนต์

พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ

พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535

วางผังเมืองเพื่อรองรับการจัดทำศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า

พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2562

ส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง

ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

35

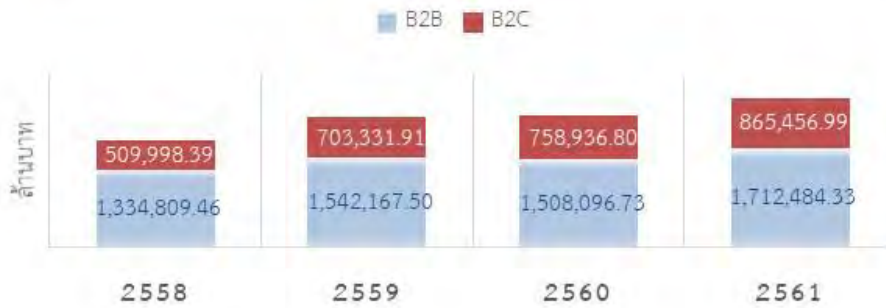
TDRI

3. ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(e-commerce)

36

ผู้เล่นในตลาด

การสัมมนาเชิงลึก

- แพลตฟอร์มเอกชน
- สมาคมผู้ประกอบการไทยอีคอมเมิร์ซ (Thai E-commerce Association)
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

การประชุมระดับความเห็น 6 ภูมิภาค

- 1. กรุงเทพฯ 2. โคโราช 3. เชียงใหม่ 4. ภูเก็ต 5. อยุธยา 6. ชลบุรี

การเก็บแบบสอบถาม

- ผู้ประกอบการ e-commerce 22 ราย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบ

- การกำกับดูแลอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ
- ต้องจดทะเบียนกับหน่วยงานหลายแห่ง และขั้นตอนการเตรียมเอกสารยุ่งยาก
- ไม่สามารถขออนุญาตเพื่อให้บริการชำระเงินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบ

- การขายผ่าน platform มีค่าธรรมเนียมสูง และแต่ละ platform เก็บค่าธรรมเนียมไม่อัตราที่แตกต่างกัน
- ขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์ร้านค้า และการทำบรรจุภัณฑ์สินค้าเพื่อสร้างจุดเด่นในการขายสินค้าออนไลน์
- โครงสร้างพื้นฐานในการทำธุรกิจออนไลน์ยังไม่ดีพอ เช่น อินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมในอีกหลายพื้นที่
- ต้นทุนการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ร้านค้าผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก คอนข้างแพง
- ไม่สามารถหาหลักฐาน/เอกสารหรือใบเสร็จค่าใช้จ่ายเพื่อนำมาใช้หักลดหย่อนภาษี

ข้อเสนอแนะ

ควร ออกกฎหมาย !!!

เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ E-Commerce เป็นการเฉพาะ โดยควรมีเนื้อหาสาระ อย่างน้อยประกอบด้วย

1. การ จดทะเบียนเพื่อขออนุญาตประกอบธุรกิจ E-Commerce
2. การ คุ่มครองผู้บริโภค
3. การ ป้องกันไม่ให้ platform operator เอาเปรียบผู้ขายสินค้า

ผู้ประกอบการ e-commerce ที่ต้องการมีระบบการชำระเงินเป็นของตนเองไม่สามารถให้บริการ E-Wallet อย่างถูกกฎหมายได้

คุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

จะต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือสถาบันการเงิน มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วในแต่ละประเภทธุรกิจ ดังนี้

- 1) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท
- 2) การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
- 3) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

- การขออนุญาตการประกอบธุรกิจบริการชำระเงินของต่างประเทศ**
1. สิงคโปร์ กำหนดเงื่อนไขเพียง
 - ✓ เป็นบริษัทจัดตั้งขึ้นในประเทศ หรือต่างประเทศก็ได้
 - ✓ มีสำนักงานจดทะเบียนในสิงคโปร์
 - ✓ ต้องมีกรรมการอย่างน้อย 1 คนเป็นคนสิงคโปร์ หรือเป็นผู้มีถิ่นฐานถาวรในสิงคโปร์ (Permanent Resident)
 2. จีน กำหนดใบอนุญาตเป็น 2 ประเภท
 - 1) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการขนาดใหญ่ จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 100 ล้านดอลลาร์
 - 2) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบขนาดเล็ก และเป็นผู้ให้บริการในระดับท้องถิ่น จะต้องเป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 30 ล้านดอลลาร์

ข้อเสนอแนะ

ปรับปรุง !!!

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนข. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

โดยพิจารณาปรับลด คุณสมบัติเกี่ยวกับ “ทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว”

ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบ

- การขายผ่าน platform มีค่าธรรมเนียมสูง และแต่ละ platform เก็บค่าธรรมเนียมไม่อัตราที่แตกต่างกัน
- ขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์ร้านค้า และการทำบรรจุภัณฑ์สินค้าเพื่อสร้างจุดเด่นในการขายสินค้าออนไลน์
- โครงสร้างพื้นฐานในการทำธุรกิจออนไลน์ยังไม่ดีพอ เช่น อินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมในอีกหลายพื้นที่
- ต้นทุนการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ร้านค้าผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก คอนข้างแวง
- ไม่สามารถหาหลักฐาน/เอกสารหรือใบเสร็จค่าใช้จ่ายเพื่อนำมาใช้หักลดหย่อนภาษี

ข้อเสนอแนะ

จัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce ในระยะเร่งด่วน

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ผู้ประกอบการ E-Commerce ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
 - ❖ พัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุม และให้บริการในราคาที่ไม่สูง
2. จัดอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce อย่างต่อเนื่อง
 - ❖ สอนการประชาสัมพันธ์ร้านค้า
 - ❖ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสินค้าและบริการ
 - ❖ การจัดทำบัญชี และการจัดเตรียมเอกสารเพื่อประกอบการยื่นภาษีสรรพากร

ระยะแรก

จัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ e-commerce

ระยะที่สอง

ปรับแก้ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนข. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการ การชำระเงินภายใต้การกำกับ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่ต้องการ มีระบบชำระเงินเป็นของตนเอง

ระยะที่สาม

ออกกฎหมาย เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ e-commerce เป็นการเฉพาะ

ระยะแรก : จัดทำมาตรการเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ e-commerce

ตั้ง one stop service อำนวยความสะดวกการจดทะเบียน
(ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ สคบ.)

พัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมและให้บริการในราคาที่ไม่สูง

- ❖ สอนการประชาสัมพันธ์ร้านค้า
- ❖ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสินค้าและบริการ
- ❖ การจัดทำบัญชี และการจัดเตรียมเอกสารเพื่อประกอบการยื่นภาษีสรรพากร

ระยะที่สอง : ปรับปรุง !!!

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ข้อ 4.2.1 (1) ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (1.2) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว ในแต่ละประเภทธุรกิจดังนี้
 - (1.2.1) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท
 - (1.2.2) การให้บริการชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่
 - (ก) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท
 - (ข) การให้บริการสนับสนุนแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
 - (ค) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
 - (1.2.3) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท
- ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับมากกว่า 1 ประเภทธุรกิจการให้บริการ ต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วของประเภทธุรกิจการให้บริการที่กำหนดไว้สูงสุด

พิจารณาปรับลด คุณสมบัติเกี่ยวกับ "ทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว"

ระยะที่สาม : ออกกฎหมาย !!!

ออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ e-commerce เป็นการเฉพาะ โดยควรมีเนื้อหาสาระ
อย่างน้อยประกอบด้วย

1. การจดทะเบียนเพื่อขออนุญาตประกอบธุรกิจ e-commerce
2. การคุ้มครองผู้บริโภค โดยอาจกำหนดให้
 - platform operator ร่วมรับผิดชอบกับผู้ขายในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิต่อผู้บริโภค
 - ห้ามมีการจ้างประเมินสินค้าหรือบริการเพื่อหลอกลวงผู้บริโภค
 - ห้ามลบข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้บริโภค
 - ห้ามจำหน่ายสินค้าปลอม
 - ห้ามขายพ่วง
3. การป้องกันไม่ให้ platform operator เอาเปรียบผู้ขายสินค้าโดยการกำหนดเงื่อนไขหรือ
ข้อจำกัดในการจำหน่ายสินค้าบน platform การเก็บค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม และ
platform operators ต้องเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี

ทั้งนี้ การกำกับดูแลระบบการชำระเงินยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท.

IV. ข้อเสนอกฎหมายที่ควรปรับปรุงเร่งด่วน อย่างน้อย 3 ฉบับ

ระยะสั้น

พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงฯ

- ❖ **ยึดอายุกฎกระทรวง** กำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ในระหว่างการรอแก้ไข พ.ร.บ. โรงแรมฯ ซึ่งเดิมกฎกระทรวงฯ มีอายุเพียง 5 ปี

ระยะยาว

- ❖ มาตรา 4 (ความหมายโรงแรม) และกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ฯ พ.ศ. 2551 หมวด 1 ข้อ 1 (ความหมายสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม) และหมวด 3 ข้อ 18-20 (กำหนดประเภทโรงแรม)
 - **แก้ไข** นิยามประเภทที่พักที่มีความหลากหลายครอบคลุม
 - **ออกร่างกฎกระทรวง** กำหนดประเภท หลักเกณฑ์และวิธีการการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ. ... (สำหรับ Homestay / Guest house / Hostel)
 - **ออกร่างกฎกระทรวง** ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. ... (สำหรับบ้านเช่าและห้องชุด)
- ❖ มาตรา 30 และ 32 (ผู้จัดการโรงแรมต้องมีใบรับรองคุณสมบัติด้านโรงแรมหรือจบปริญญาตรี และเงื่อนไขผู้แทนผู้จัดการโรงแรม)
 - **แก้ไข** คุณสมบัติผู้จัดการโรงแรม โดยพิจารณาถึงการมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือการเป็นเจ้าของที่พักที่ผ่านการฝึกอบรม

เพื่อแก้ปัญหาค่าเช่าในการออกใบอนุญาต **ควรยกเลิก “คณะกรรมการกั้นกรอง” การขอใบอนุญาตและขอต่ออายุใบอนุญาต** แต่ให้นายทะเบียน (อธิบดี/ผู้ว่าราชการจังหวัด) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและอนุญาต โดยยกเลิกกฎหมายต่อไปนี้

1. **ยกเลิก** ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 50 ลงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2502 อันเป็นกฎหมายเก่าซึ่งกระทรวงมหาดไทย และคณะรัฐมนตรีเคยเสนอให้ยกเลิกในปี 2548
2. **ยกเลิก** คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 463/2545 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478

นอกจากนี้ มีข้อเสนอให้

3. **เปลี่ยนเป็นระบบ Self Certification** (เจ้าของห้องพักรับรองความถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับการอบรมตามหลักสูตรหรือระยะเวลาที่กำหนด) หากที่พักไม่ปลอดภัย ให้เพิกถอนใบอนุญาต และได้รับโทษ และให้วิศวกรหรือสถาปนิกเซ็นใบรับรองแบบ

ประกาศนาคกรแห่งประเทศไทยที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

- **ปรับคุณสมบัติ** ของผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน โดยควรกำหนดเงื่อนไขจำนวนทุนจดทะเบียนชำระแล้วขึ้นกับขนาดของผู้ประกอบการ
- **กรณี ผู้ประกอบการขนาดเล็ก ควรกำหนดคุณสมบัติดังนี้**
 1. เป็นบริษัทจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย
 2. มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวร หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศไทย
 3. จะต้องมีการบริหารอย่างน้อย 1 คนที่เป็นคนไทย

51

สามารถส่งข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมมาที่

Email: thanthip@tdri.or.th หรือ urairat@tdri.or.th

โทร: 02-718-5460 ต่อ 334 - 335

52

ดร. เดือนเด่น นิคมบริรักษ์	หัวหน้าโครงการและผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและด้านกฎหมาย
นางสาวเทียนสว่าง ธรรมวณิช	นักวิจัย
นางสาวชนิษฐา ปะกันำหัง	นักวิจัย
นางสาวธารทิพย์ ศรีสุวรรณเกศ	นักวิจัย
นายกัมพล ปั่นตะกั่ว	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวอุไรรัตน์ จันทศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย
นางสาวศิริภรณ์ ฐูปเทียน	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ/เลขานุการโครงการ

TDRI

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

<http://tdri.or.th>

[facebook/tdri.thailand](https://www.facebook.com/tdri.thailand)

[@TDRI_thailand](https://twitter.com/TDRI_thailand)

ภาคผนวก ข สรุปการประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา

การประชุมเผยแพร่ผลการศึกษา เรื่อง “ปรับกฎระเบียบ ปลดล็อกอุปสรรค SME ไทย ใน ธุรกิจโรงแรม ขนส่ง และ e-commerce” เมื่อวันศุกร์ที่ 23 สิงหาคม 2562 เวลา 08.30 – 12.00 น. ณ ห้องพาโนรามา 1 ชั้น 14 โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ ในช่วงของการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นต่อธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

❖ ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด

1. คุณสุรพงษ์ เตชะหรรณวิจิตร ที่ปรึกษาสมาคมโรงแรม และอดีตนายกสมาคมโรงแรมไทย

- คณะผู้วิจัยควรใช้ข้อมูลจำนวนพักห้องจากศูนย์วิจัยกสิกรไทยซึ่งน่าเชื่อถือกว่าข้อมูลจากศูนย์วิจัยธนาคารอมสิน
- ปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจโรงแรมประสบ คือ
 - การเสียภาษีโรงเรือนและภาษีที่ดินสำหรับโรงแรม ควรมีการคำนวณการจัดเก็บภาษี แยกออกมาจากการเสียภาษีสำหรับธุรกิจที่พักอื่น เช่น ธุรกิจที่พักอาศัยรวมหรือให้เช่ารายเดือน
 - การกำหนดประเภทโรงแรม กำหนดไว้ในกฎกระทรวง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 นอกจากกำหนดประเภทโรงแรมเป็น 4 ประเภทแล้ว ยังกำหนดให้มี “สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม” ซึ่งหมายเหตุท้ายประกาศนี้ให้เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ เพราะการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ได้รับความนิยมมากขึ้น รัฐส่งเสริมสนับสนุนให้แต่ละท้องถิ่นมีการประกอบธุรกิจให้บริการสถานที่พักขนาดเล็กเพื่อสร้างรายได้เสริม ซึ่งจะสร้างรายได้แก่ท้องถิ่น และเผยแพร่อนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดประเภทโรงแรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมประเภทโรงแรมที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน
 - การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมทำได้ยาก โดยเฉพาะในอดีต แต่ที่ผ่านมารัฐบาลได้ออกกฎหมายให้โรงแรมเข้าระบบที่มีความยืดหยุ่นขึ้น เช่น การออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 64 (พ.ศ. 2555) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ผ่อนปรนเรื่องที่ยอดรถให้แก่โรงแรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ตามสภาพธรรมชาติไม่สามารถนำรถยนต์เข้าไปใช้ได้ จะไม่จัดให้มีที่ยอดรถยนต์ หรือที่ยอดรถและทางเข้าออกของรถยนต์ก็ได้ (ข้อ 3) และการกำหนดที่ยอดรถยนต์ต่อพื้นที่ของโรงแรม (ข้อ 4 (ข) และ ข้อ 6 (ข) และการออกกฎกระทรวงกำหนด

ลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 ได้ผ่อนปรนให้โรงแรม ประเภท 1 และ 2 ที่ดำเนินการก่อนที่กฎกระทรวงนี้มีผลบังคับใช้ในเรื่องลักษณะและมาตรฐานอาคารสำหรับโรงแรม และล่าสุด คำสั่ง คสช. เลขที่ 6/2562 ยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมือง ทำให้โรงแรมที่มีคุณสมบัติข้างต้นสามารถจดทะเบียนได้ในทุกพื้นที่ (ทุก Zone สี)

- การนำคอนโดมิเนียมมาปล่อยเช่ารายวัน ที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันเพราะมีนักลงทุนต่างชาติมาซื้อห้องชุดเป็นจำนวนมากเพื่อนำมาขายปล่อยเช่ารายวัน ซึ่งมีผลกระทบและสร้างปัญหาให้แก่ผู้พักอาศัยทั้งการรบกวน ส่งเสียงดัง ความปลอดภัย และการแย่งใช้ส่วนกลาง นอกจากนี้ การจับกุมผู้กระทำผิดทำได้ยาก เพราะต้องมีการพิสูจน์หลักฐานหลายองค์ประกอบ
- การมีคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาฯ จำนวน 12 คนนั้น ทำให้การตรวจสอบโรงแรมล่าช้า และต้องรอคิวนานนั้น เห็นว่าไม่น่าจะเป็นความจริง เพราะกระบวนการตรวจสอบโรงแรมเป็นหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมือง คณะกรรมการฯ ไม่ได้ทำหน้าที่ตรวจสอบโรงแรมทั้งคณะฯ (ในความเป็นจริงตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 463/2545 เรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ข้อ 2 กำหนดว่าการพิจารณาอนุญาตสร้างหรือตั้งโรงแรม การเปิดดำเนินกิจการโรงแรม การเปลี่ยนชื่อหรือยี่ห้อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักสำหรับพักแห่งโรงแรมต้องให้คณะกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน: คณะผู้วิจัย) และสอบถามว่าปัญหาการออกใบอนุญาตล่าช้ากว่าหนึ่งพันแห่งเกิดขึ้นที่ใด (คณะผู้วิจัยให้ข้อมูลว่า จากการลงพื้นที่พบว่าจังหวัดที่มีการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยว จะมีการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นจำนวนมาก เช่น ภูเก็ต และเชียงใหม่)
- การบันทึกข้อมูลผู้เข้าพักและส่งข้อมูลให้กับฝ่ายปกครอง และการส่งข้อมูลผู้เข้าพักให้กับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ปัจจุบันสามารถส่งข้อมูลได้ทางออนไลน์ในรูปแบบ Excel โดยปกติโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว (คณะผู้วิจัยให้ข้อมูลว่า การส่งข้อมูลมีความจำเป็น แต่ควรอำนวยความสะดวกให้ผู้รายงานด้วย เพราะปัจจุบันระบบการส่งออนไลน์ทำได้ในบางพื้นที่ที่มีอินเทอร์เน็ต และการดำเนินการผ่านแอปพลิเคชันยังที่ยังยากซับซ้อนอยู่)

- ข้อเสนอแนะ
 - รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น สนับสนุนให้ทุกคนใช้บริการเฉพาะโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย ที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐจะใช้บริการพักและจัดประชุมเฉพาะในโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น
 - รัฐควรส่งเสริมให้โรงแรมประชาสัมพันธ์ตนเองด้วยการใช้ใบอนุญาตโรงแรมเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นโรงแรมถูกต้องตามกฎหมาย ให้เหมือนกันใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมัคคุเทศก์
 - การแก้ไขปัญหาเร่งด่วน คือ การขยายเวลาให้โรงแรมดำเนินการขอใบอนุญาตโรงแรมให้ถูกต้องให้แล้วเสร็จ ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารฯ พ.ศ. 2559 ภายในปี 2564 จะขยายไปจนถึงเมื่อไหร่ (คณะผู้วิจัยเสนอว่า ให้ขยายออกไปคราวละ 5 ปี หรือจนกว่าจะมีร่างกฎกระทรวง กำหนดประเภท หลักเกณฑ์ และวิธีการการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ. ... (สำหรับโฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล) และร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. ... (สำหรับบ้านเช่าและห้องชุด) ออกมาบังคับใช้

2. นายศุภฤกษ์ สุรางกูร นายกสมาคมการค้าธุรกิจที่พักบูติกไทย

- การที่โรงแรมไม่สามารถเข้าระบบได้เนื่องจากการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมทำได้ยาก โรงแรมเหล่านั้นมักถูกเรียกว่า โรงแรมเถื่อน ทั้งนี้ เพราะโรงแรมบางส่วนไม่สนใจดำเนินการ และติดขัดปัญหาด้านกฎหมายที่ไม่เอื้อให้ดำเนินการ ซึ่งการที่โรงแรมไม่สามารถเข้าระบบได้นั้นทำให้เป็นที่มาของการต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะ
- จากสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ขยายตัว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยก็ขยายตัวตามไปด้วยและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ทำให้มีความต้องการห้องพักมากขึ้น จากจำนวนโรงแรมทั้งหมดในประเทศที่คณะผู้วิจัยนำเสนอเป็นข้อมูลจากการสำรวจ แต่ในความเป็นจริงอาจมีโรงแรมมากถึง 50,000 แห่งทั่วประเทศ ดังนั้นน่าจะจะมีโรงแรมที่ไม่ถูกกฎหมายกว่าร้อยละ 80 ของโรงแรมทั้งหมด
- ปัญหาสำคัญ มีดังนี้
 - คำจำกัดความคำว่า “โรงแรม” และการแบ่งประเภทโรงแรมตามกฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการดำเนินธุรกิจ ทำให้โรงแรมส่วนใหญ่เข้าระบบไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายล้าสมัยที่บังคับใช้มานานแล้ว
 - กระบวนการออกใบอนุญาต โดยเฉพาะขั้นตอนการตรวจสอบโรงแรมมีความล่าช้า หลายจังหวัดต้องเข้าคิวนาน คณะกรรมการกั่นกรองพิจารณาฯ มีการไปตรวจสอบสภาพโรงแรมจริง ซึ่งทำการนัดหมายได้ยาก

- ข้อเสนอแนะ มีดังนี้
 - การผ่อนผันให้โรงแรมเข้าระบบได้ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารฯ พ.ศ. 2559 นั้นเป็นเป็นสิ่งที่ดีและช่วยผู้ประกอบการได้ แต่อย่างไรก็ดี ควรใช้วิธีให้รัฐประกาศว่าโรงแรมที่ทำมาก่อนที่กฎกระทรวงฯ 2559 ประกาศใช้ให้มาลงทะเบียนก่อน ให้เรียกว่า “โรงแรมที่จดทะเบียนแล้ว หรือ register hotel” แล้วให้โรงแรมเหล่านี้ไปปรับปรุงตัดแปลงโรงแรมให้ถูกต้องตามกฎหมาย ถึงจะได้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม หรือ License Hotel
 - ควรมีการแก้ไข พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 ให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป

❖ ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

1. ความคิดเห็นจากตัวแทนของธนาคารแห่งประเทศไทย

- ปัจจุบันทางเลือกการชำระเงินมีหลายช่องทาง เช่น พร้อมเพย์ หรือสามารถใช้ช่องทางการชำระเงินอื่น ๆ (Payment gateway) หรือใช้ช่องทางธนาคารพาณิชย์ทั่วไปได้ ดังนั้นผู้ประกอบการมีทางเลือกในการให้บริการชำระเงินได้หลากหลายกว่าเดิม ไม่จำเป็นต้องมี e-Wallet เป็นของตัวเอง
- การที่มีผู้ประกอบการ e-Wallet ไทยไปจดทะเบียนกับสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับ fin tech มากกว่าประเทศไทย
- การกำกับดูแลระบบการชำระเงินของไทย ให้ความสำคัญในประเด็นของการคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่า ซึ่งการตั้งกฎเกณฑ์การจดทะเบียนโดยเฉพาะการกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะช่วยการันตีว่าบริษัทที่ให้บริการชำระเงินมีเงินทุนพอที่จะให้บริการการชำระเงิน เช่น หากมีการชำระเงินวันละ 100 ล้านบาท บริษัทจะต้องมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการชำระเงินที่มากกว่า 100 ล้านบาท
- การกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่แยกตามขนาดของผู้ประกอบการเหมือนประเทศจีน เป็นเรื่องน่าสนใจ ทาง ธปท. ขออนุญาตนำไปศึกษาข้อมูลต่อเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินต่อไปในอนาคต

2. ผู้ประกอบการ e-commerce

- ปัจจุบันระบบการชำระเงินสามารถเลือกใช้ได้หลากหลาย เช่น paypal และมีธนาคารหลายแห่งได้มีการพัฒนาระบบ payment gateway เช่น K-Bank

3. อาจารย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

- ม. หอการค้าไทยได้ทำการศึกษาแนวโน้มธุรกิจ e-commerce ซึ่งคาดการณ์ว่าในอนาคตข้างหน้าจะเหลือเพียงผู้ให้บริการแพลตฟอร์มยักษ์ใหญ่เพียง 2 รายเท่านั้น ได้แก่ AMAZON และ Alibaba ดังนั้นถ้าเป็นไปได้หากจะส่งเสริม SME ให้ไปขายสินค้าบนแพลตฟอร์มควรเน้นส่งเสริมไปที่แพลตฟอร์มใดแพลตฟอร์มหนึ่งมากกว่า ทั้งนี้ประเด็นดังกล่าว ทางคณะผู้วิจัยไม่เห็นด้วย เนื่องจากการส่งเสริมให้รายใดรายหนึ่งมีบทบาทในการทำธุรกิจ e-commerce จะเป็นการส่งเสริมให้รายนั้นๆ มีอำนาจเหนือตลาดด้วย และทำให้ผู้ประกอบการของไทยซึ่งเป็น SME โดนเอาเปรียบด้วยพฤติกรรมทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมด้วย

ภาคผนวก ข ตารางสรุปผลการศึกษาของธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด
ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
1. ธุรกิจบริการโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	<p>จำนวนธุรกิจ</p> <p>- ข้อมูลการสำรวจที่พักทั่วประเทศ ปี 2560 ของสำนักงานสถิติฯ รายงานว่า ทั่วประเทศมีโรงแรมทั้งหมด 24,391 แห่ง เป็นโรงแรมที่ได้รับใบอนุญาตทั้งหมด 9,663 แห่ง ดังนั้นยังมีโรงแรมที่ยังไม่ได้ใบอนุญาต 14,728 แห่ง</p> <p>- ข้อมูลรายงานภาพรวมของอุตสาหกรรมของ</p>	<p>กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2559 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561</p> <p>- เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะอาคารและมาตรฐานความปลอดภัยของอาคารที่ออกมาเพื่อเอื้อต่อการนำอาคารเก่าหรืออาคารประเภทอื่นมาปรับปรุงให้เป็นโรงแรม (ใช้บังคับ</p>	<p>พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. การผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 ผังเมืองรวมจังหวัด และเทศบัญญัติว่าด้วยผังเมืองรวม</p> <p>- ผังเมืองรวมกำหนดโซนสีเพื่อกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ในโซนห้ามสร้างโรงแรม เช่น พื้นที่เกษตรกรรม ให้สร้างโรงแรมได้เฉพาะในเขตพาณิชย์ ซึ่งพื้นที่พาณิชย์มักอยู่ภายใน</p>	<p>กฎหมาย Minpaku ของญี่ปุ่น</p> <p>ในปี พ.ศ. 2561 ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธุรกิจที่พักอาศัยขนาดเล็กที่นำมาแบ่งปันบ้านพัก หรือที่เรียกว่า Home Sharing เมื่อปี 2561 ญี่ปุ่นได้ออกกฎหมาย Minpaku มาบังคับใช้ มีลักษณะสำคัญคือ 1) ไม่กำหนดขนาดห้องพัก 2) ไม่จำกัดพื้นที่ให้บริการ</p>	<p>- นಿಯมโรงแรม “ที่กำหนดว่าที่พักให้เช่าระยะสั้นทุกชนิดเป็นโรงแรม” ต้องปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรมเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ เพราะที่พักต่างๆ ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ เช่น กฎหมายว่าด้วยผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นต้น</p> <p>- การแบ่งประเภทโรงแรมตามกฎหมาย</p>	<p>- นಿಯมโรงแรมและการแบ่งประเภทโรงแรมยังไม่สอดคล้อง ครอบคลุมกับธุรกิจที่พักที่มีอยู่ในปัจจุบันทำให้ที่พักส่วนใหญ่ไม่ถูกกฎหมาย</p> <p>- กระบวนการดำเนินธุรกิจโรงแรม (การตรวจสอบพื้นที่ก่อสร้าง การขออนุญาตก่อสร้าง การขอใบอนุญาตโรงแรม เป็นต้น) มีหลายขั้นตอน เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ และมีหน่วยงานที่</p>	<p>- ขยายเวลาดำเนินการติดต่ออาคารแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการยกเว้นภายใต้กฎกระทรวงกำหนดลักษณะอาคารประเภทอื่นที่ใช้ประกอบธุรกิจ พ.ศ. 2559 ที่จะสิ้นสุดในปี 2564 ออกไป อีก 5 ปี หรือจนกว่าจะมีการออกร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หลักเกณฑ์ และวิธีการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่ที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ.</p>	<p>- การขยายเวลาดำเนินการแก่ผู้ประกอบการโรงแรมภายใต้กฎกระทรวงฯ กำหนดลักษณะอาคารฯ พ.ศ. 2559 จะเอื้อให้ผู้ประกอบการดำเนินให้โรงแรมถูกกฎหมายได้ง่ายขึ้น</p> <p>- การยกเลิกระบบคณะกรรมการกลั่นกรองฯ แล้วใช้ระบบ Self Certification ของผู้ประกอบการ</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
	<p>กรมพัฒนาธุรกิจการค้า หมด 55101 ปี 2560 มีโรงแรมทั้งหมดทั่วประเทศ 7,609 แห่ง เป็นธุรกิจขนาดเล็ก 6,005 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 79 ของโรงแรมทั้งหมด</p> <p>ส่วนแบ่งตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากรายงานภาพรวมอุตสาหกรรมของการค้า ธุรกิจโรงแรมมีมูลค่ารายได้เท่ากับ 470,283 ล้านบาท ในปี 2560 - ผู้ประกอบการรายเล็กมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด 	<p>เฉพาะโรงแรมประเภท 1 และ 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาคารที่ดัดแปลงหรือเปลี่ยนการใช้อาคารเพื่อประกอบธุรกิจโรงแรมต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎกระทรวงภายใน 5 ปี (2559-2564) <p>คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 6/2562 เรื่องมาตรฐานส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมบางประเภท</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมประเภท 1 และ 2 ก่อนวันที่ 	<p>กลางเมือง ราคาที่ดินแพง</p> <p>พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - นิยามความหมายของโรงแรมที่ดีความได้ว่า “ที่พักที่ให้เช่ารายวัน รายสัปดาห์ และให้เช่าไม่เกิน 30 วันถือว่าเป็นโรงแรม” ทำให้ที่พักระยะสั้นทุกชนิดต้องปฏิบัติตามกฎหมายโรงแรม - การจัดประเภทโรงแรมเป็น 4 ประเภท ตามกิจการให้บริการ และการให้บริการ และขนาดห้อง ทำให้ที่พักต่างๆ ที่เปิดบริการโดยทั่วไปไม่สามารถ 	<p>3) ไม่ต้องมีผู้ดูแลประจำ ณ ที่พัก</p> <p>แต่ให้รัฐบาลท้องถิ่นกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ เช่น เทศบาลกรุงโตเกียวห้ามให้บริการที่พักแบบ minpaku ในเขตที่กักอาศัย (residential district) เป็นต้น</p> <p>มีข้อกำหนดว่า 1) ผู้ประกอบการต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงที่ดิน (Land Ministry) 2) ต้องจดทะเบียนบ้านเช่าหรือที่พักเชิงพาณิชย์</p> <p>3) เปิดรับนักท่องเที่ยวได้แห่งละไม่เกิน 180 วัน</p>	<p>โรงแรมยังไม่เหมาะสม เพราะเป็นการแบ่งประเภทตามกิจกรรมการให้บริการและขนาดห้องพัก ในขณะที่สถานที่พักที่ให้บริการในปัจจุบันมีความหลากหลายและไม่เข้าข่ายประเภทโรงแรมที่กำหนด ทำให้ที่พักโดยส่วนใหญ่ของประเทศไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้</p> <p>โรงแรมมีหลายขั้นตอน เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ ตั้งแต่ขั้นตอนการก่อสร้าง การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ การปฏิบัติตาม</p>	<p>เกี่ยวข้องหลายแห่ง ทำให้ต้องใช้เวลาดำเนินการนานกว่าจะเปิดธุรกิจโรงแรมได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมมีความล่าช้า เพราะอัตราค่าสิ่งเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และต้องรอการตรวจโรงแรมจากเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ซึ่งมีทั้งหมด 12 คน ทำให้ยากต่อการนัดหมาย - การนำตึกเก่าหรืออาคารเก่ามาดัดแปลงเพื่อทำโรงแรมทำได้ยากหรือแทบทำไม่ได้ เพราะข้อจำกัดของอาคารที่ยากต่อการ 	<p>(สำหรับโฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ โฮสเทล) และ ออกกร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. (สำหรับบ้านเช่าหรือห้องชุด) มาบังคับใช้ - ให้ยกเลิกระบบคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินการตาม พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547 เปลี่ยนมาเป็นระบบการรับรองตนเองของผู้ประกอบการ (Self Certification) ซึ่งเจ้าของห้องพักสามารถรับรองห้องพักให้ถูกต้องตามกฎหมายได้</p>	<p>จะทำให้การขอใบอนุญาตโรงแรมสะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้ การยกเลิกกรรมการฯ จะสอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา 77 วรรค 3 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดว่า “รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่มีจำเป็น...” และกฎหมายลูกที่ออกตามมาตรา 77 คือ พ.ร.บ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
	<p>256,759 ล้านบาท (ร้อยละ 55.60) รายใหญ่ 167,819 ล้านบาท (ร้อยละ 35.68) ขนาดกลาง 45,705 ล้านบาท (ร้อยละ 9.72)</p> <p>แนวโน้มการเติบโต</p> <p>- สัดส่วน GDP สาขาที่พักแรมต่อ GDP ภาคบริการ เอกชน มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 4.70 ในปี 2557 เพิ่มขึ้นเป็น 6.81 ในปี 2560</p> <p>- สัดส่วน GDP สาขาที่พักแรมต่อ GDP ของ SME ในภาคบริการ เอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 10.02</p>	<p>คำสั่งนี้มีผลบังคับใช้ แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ยื่นขอจดทะเบียนและปรับปรุงมาตรฐานอาคาร ระบบความปลอดภัย ด้านอัคคีภัย และได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยผังเมืองรวม ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับบริเวณห้ามก่อสร้าง รื้อถอน หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร</p> <p>- แต่ไม่ได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร</p>	<p>เข้าระบบได้ เช่น โฮสเทล เกสต์เฮาส์ B&B เป็นต้น</p> <p>พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมฯ</p> <p>- กำหนดให้โรงแรมขนาด 80 ห้องขึ้นไปต้องจัดทำรายงานงานวิเคราะห์</p>		<p>ข้อกำหนดโรงแรมในแต่ละเรื่อง เช่น การบันทึกและแจ้งผู้เข้าพัก และแจ้งผู้เข้าพักต่างชาติ เป็นต้น</p> <p>- การปล่อยบ้านหรือห้องชุด (คอนโดมิเนียม) รายวันมีแนวทางไม่ชัดเจน ปัจจุบันถือว่าผิดกฎหมาย และลักลอบดำเนินการ</p>	<p>ตัดแปลง และต้องใช้เงินลงทุนสูงในการปรับปรุงอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร</p> <p>- การบันทึกและรายงานจำนวนผู้เข้าพักต่อฝ่ายปกครอง และรายงานการผู้เข้าพักของชาวต่างชาติ มีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของเจ้าของผู้ให้พัก ผู้พัก และเพื่อความมั่นคงของประเทศ แต่การรายงานปัจจุบันยังไม่สะดวกต่อผู้รายงาน</p> <p>- การปล่อยบ้านหรือห้องชุด (คอนโดมิเนียม)</p>	<p>ให้แก่ขนิยามโรงแรมและประเภทที่พักที่มีความหลากหลายครอบคลุมสถานที่พักตามสภาพการณ์ของธุรกิจในปัจจุบัน โดยการออก ร่างกฎกระทรวง กำหนดประเภท หลักเกณฑ์ และวิธีการแจ้ง และมาตรฐานสถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรม พ.ศ. (สำหรับโฮมสเตย์ เกสต์เฮาส์ โฮสเทล) และ ออกร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำที่พักส่วนบุคคลออกให้เช่าระยะสั้น พ.ศ. (สำหรับบ้านเช่าหรือห้องชุด)</p>	<p>พ.ศ. 2562 มาตรา 21(6) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการร่างกฎหมายในข้อ 6 ไว้ว่าหน่วยงานของรัฐจะต้อง “ไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่น่าระบบคณะกรรมการมาใช้ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผู้กั้นหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย”</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
	ในปี 2557 เพิ่มเป็น 14.34 ในปี 2560		ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) - กำหนดให้โรงแรมขนาด 10-79 ห้องต้องทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น การทำรายงานฯ ต้องจ้างบริษัทผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการรับรองจัดทำ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการจัดทำสูงและใช้เวลานาน (การทำ EIA ค่าใช้จ่ายประมาณ 9 แสนถึง 1 ล้านบาท การทำ IEE มีค่าใช้จ่าย 5-6 แสน			รายวันมีแนวทางไม่ชัดเจน ปัจจุบันถือว่ามีผิดกฎหมาย และลักลอบดำเนินการปล่อยให้เช่าประเภทนี้ต้องพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วนเพราะเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิความปลอดภัย และการใช้ส่วนกลางของผู้พักอาศัยร่วม		เนื่องจากภารกิจในการพิจารณาออกใบอนุญาตโรงแรมมิใช่งานในเชิงนโยบาย จึงไม่ควรใช้ระบบคณะกรรมการ การแก้ไขนิยามความหมายโรงแรมและการแบ่งประเภทโรงแรมให้ครอบคลุมตามสภาพธุรกิจในปัจจุบัน และมีการกำกับดูแลสถานที่พักแต่ละประเภทให้เหมาะสม จะทำให้ผู้ประกอบการที่พักเข้าระบบได้มากขึ้น

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
			บาท ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 3-8 เดือน)					
2. ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์	ปี 2560 ธุรกิจรับส่งเอกสาร/พัสดุภัณฑ์มีมูลค่า 1.2 หมื่นล้านบาท โดยมีผู้ให้บริการในตลาดมากกว่า 300 ราย ผู้เล่นที่มีส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับหนึ่งคือไปรษณีย์ไทย ส่วนผู้เล่นรายใหญ่อื่นๆ ส่วนมากเป็นกลุ่มทุนจากต่างชาติ เช่น Kerry J&T express Flash express เป็นต้น	ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจรับส่งเอกสาร/พัสดุภัณฑ์โดยตรง	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 – นิยามและลักษณะของรถรับจ้างขนส่งยังไม่ครอบคลุมกลุ่มรถกระบะ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 - รถที่จดทะเบียนเป็นรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคล ไม่สามารถนำมาใช้รับจ้างขนส่งได้ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 - หลักเกณฑ์การ 	<ul style="list-style-type: none"> Road Traffic Regulation Act 1984 ของสหราชอาณาจักร การกำหนดอัตราความเร็วรถยนต์จะจำแนกตามประเภทรถยนต์และลักษณะถนนเป็นหลัก และให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่นในการกำหนดความเร็วให้เหมาะสมกับพื้นที่ The Swedish Road Traffic Ordinance (1998:1276) ของสวีเดน การ 	<ul style="list-style-type: none"> การแข่งขันด้านราคา การตั้งราคาของผู้ประกอบการรายใหญ่หรือกลุ่มทุนต่างชาติที่อาจต่ำกว่าต้นทุนหรืออาจเข้าข่ายการทุ่มตลาด การใช้รถผิดประเภท จากความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดความสับสน โดยเฉพาะการจดทะเบียนรถกระบะที่ใช้สำหรับรับจ้าง ซึ่งปัจจุบันการจดทะเบียนตาม 	<p><u>ปัญหาด้านกฎหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจดทะเบียนรถหรือการใช้รถผิดประเภท 2. การกำหนดเพดานความเร็ว 3. การเปลี่ยนแปลงผังเมือง 4. การบังคับใช้กฎหมายเรื่องการแสดงบัตรประชาชนของผู้ฝากส่งสินค้า <p><u>ปัญหาที่มีใช้กฎหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การแข่งขันด้านราคา 2. การเข้าถึงลูกค้าของผู้ประกอบการไทย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การขยายขอบเขตลักษณะรถที่ใช้เพื่อขนส่งสัตว์และสิ่งของตาม พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และการปรับนิยามรถยนต์ขนส่งส่วนบุคคลตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 1.2 การปรับหลักเกณฑ์การกำหนดความเร็วให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ 	<p><u>เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 เพื่อให้กฎหมายสอดคล้องกับสภาพการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน เมื่อกฎหมายมีความชัดเจนจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายทำได้เข้มงวดขึ้น และเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ 1.2 เพื่อให้เพดานความเร็วสอดคล้องกับสภาพความเป็น

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
			กำหนดอัตราความเร็วขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และท้องถนน	กำหนดความเร็วจะขึ้นกับมาตรฐานและความปลอดภัยของถนน เช่น ถนนที่มีราวหรือแผงคอนกรีตกั้นระหว่างช่องจราจรจะอนุญาตให้ใช้ความเร็วได้สูง เป็นต้น <ul style="list-style-type: none"> Provisional Regulations for Express Delivery in China ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นกฎหมายส่งเสริมธุรกิจขนส่งด่วนใน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การส่งเสริมการ 	พ.ร.บ. การขนส่งทางบกฯ ยังไม่ได้ครอบคลุมรถประเภทนี้ รถกระบะส่วนใหญ่จะจดทะเบียนรถขนส่งส่วนบุคคล ซึ่งตาม พ.ร.บ. รถยนต์ ห้ามใช้เพื่อการรับจ้างขนส่ง <ul style="list-style-type: none"> การกำหนดเพดานความเร็วที่ไม่ยืดหยุ่น ในทางปฏิบัติจึงมีการใช้ความเร็วเกินกว่ากำหนดจำนวนมาก ซึ่งมีโทษปรับครั้งละ 1,000 บาท การเปลี่ยนแปลงผังเมืองทำให้ผู้ประกอบการที่มี 	3. การขาดแคลนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ 4. การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีผ่าน BOI	1.3 การวางผังเมืองเพื่อรองรับการจัดทำศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า 1.4 การส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการขนส่ง อาทิ โดรนขนส่งสินค้า ด้วยการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับโดรน 2. <u>ข้อเสนอมาตรการส่งเสริม</u> 2.1 การพัฒนามาตรฐานการขนส่งและระบบร่วมขนส่งสินค้า 2.2 เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหากรณี	จริง และช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการของธุรกิจขนส่ง 1.3 เพื่อลดปัญหาการจราจรหรือความแออัดทางถนน และช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ในการลงทุนทำศูนย์กระจายสินค้าของตนเอง 1.4 การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนส่งสามารถทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น โดรนขนส่ง

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
				<p>พัฒนาของธุรกิจขนส่งด้าน เช่น การใช้เทคโนโลยี การใช้ทรัพยากร ร่วมกัน (2) การสร้างความปลอดภัยในการขนส่ง (3) การปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ (4) การกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจขนส่งด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> Code of Federal Regulations, Title 14 Aeronautics and Space ของสหรัฐอเมริกา / The Air Navigation 	<p>คลังสินค้าจะต้องย้ายสถานประกอบการ</p> <ul style="list-style-type: none"> การขาดแคลนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ เช่น คนขับรถขนส่ง การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีผ่าน BOI เป็นแต้มต่อแก่กลุ่มทุนต่างชาติ เนื่องจากเงื่อนไข/คุณสมบัติของผู้ขอรับการส่งเสริมไม่เอื้อต่อผู้ประกอบการไทย เช่น การกำหนดจำนวนเงินทุน การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นต้น 		<p>เกิดการแข่งขันด้านราคาที่อาจเข้าข่ายการทุ่มตลาด</p> <p>2.3 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องคัดแยกพัสดุ แอปพลิเคชันในการให้บริการ</p> <p>2.4 การส่งเสริมธุรกิจขนส่งผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ</p>	<p>สินค้า ซึ่งเป็นแนวโน้มของธุรกิจขนส่งในอนาคต</p> <p><u>เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ</u></p> <p><u>มาตรการส่งเสริม</u></p> <p>2.1 เพื่อสร้างค่านาเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบการไทย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถเข้าร่วมระบบขนส่งของผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ และมีระบบการร่วมขนส่งสินค้า จะช่วยลดปัญหา</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
				Order 2016 (ANO 2016) ของสหราชอาณาจักร / Aviation Act 2015 ของประเทศญี่ปุ่น ส่งเสริมให้เกิดการทดลองใช้โดรนขนส่งสินค้า				<p>เรื่องการขาดแคลนคนขับรถขนส่งได้อีกทางหนึ่ง</p> <p>2.2 เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบกระบวนการร้องเรียนกรณีเกิดการพุ่มตลาด</p> <p>2.3 เพื่อให้ผู้ประกอบการบริหารจัดการธุรกิจขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้มากยิ่งขึ้น</p> <p>2.4 เพื่อกระจายโอกาสและงานให้กับกลุ่มผู้ประกอบการไทยทั้งขนาด</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
								กลางและขนาดย่อม
3. ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	<p>1. อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ของธุรกิจอยู่ที่ร้อยละ 12.08 ปี 2561 มูลค่าตลาด e-commerce ของไทยสูงถึง 3.1 ล้านล้านบาท คิดเป็นอัตราการเติบโตจากปี พ.ศ. 2560 เป็นร้อยละ 14.04</p> <p>2. ปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้ประกอบการจดทะเบียน 823 ราย</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการรายเล็ก 820 ราย 	ไม่มี	<p>การจดทะเบียนกับหน่วยงานหลายแห่ง ทั้งการจดทะเบียนพาณิชย์ และจดทะเบียนขายตรง กับ สคบ.</p> <p>1. พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560</p> <p>ผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจ E-commerce และมีรายได้เกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ พ.ร.บ. ขายตรงและตลาดแบบตรงฯ นั้นหมายความว่า ผู้ประกอบการ E-commerce ต้อง</p>	<p>การจดทะเบียนกับหน่วยงานเพียงแห่งเดียว เช่นประเทศจีน และเกาหลีใต้มีกฎหมาย e-commerce เฉพาะ กำหนดให้จดทะเบียนกับหน่วยงานแห่งเดียวภายใต้กฎหมาย e-commerce การขออนุญาตเพื่อให้บริการการชำระเงิน ในสหราชอาณาจักร และประเทศจีน กำหนดให้ผู้ให้บริการเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และผู้ประกอบการขนาด</p>	<p>ขั้นตอนการจดทะเบียนยุ่งยาก เตรียมเอกสารเยอะ และต้องไปขอกับหน่วยงานหลายแห่ง ถ้าบางรายต้องการพัฒนาระบบชำระเงินเป็นของตนเองไม่สามารถขออนุญาตได้ เนื่องจากคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่ประกาศ สปท. กำหนด เพราะไม่ได้เป็นบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำมากถึง 10 ล้านบาท</p>	<p>1. เอกสารที่ต้องใช้ยื่นประกอบการจดทะเบียนเยอะและขั้นตอนขอการอนุญาตยุ่งยาก เช่น การจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เอกสารสำหรับบุคคลธรรมดา</p> <ul style="list-style-type: none"> สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ประกอบการ แบบฟอร์มจดทะเบียนพาณิชย์ เอกสารประกอบการจดทะเบียน 	<p>1. การปรับปรุงระยะเร่งด่วน</p> <p>เสนอแนะให้ สปท. ปรับแก้เงื่อนไขคุณสมบัติการขออนุญาตประกอบกิจการการชำระเงิน 2 ประเด็น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ประเด็นแรก เสนอให้ สปท. แบ่งประเภทใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นใบอนุญาตการให้บริการการชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก และ 	<p>เพื่ออำนวยความสะดวกให้ SME สามารถเข้าสู่ตลาดทั้งธุรกิจ e-commerce และธุรกิจ fintech ได้</p>

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการ ขนาดกลาง 1 ราย ผู้ประกอบการรายใหญ่ 2 ราย 		จดทะเบียนขายตรงกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือ สคบ. ให้ถูกต้องก่อนการประกอบกิจการ มิฉะนั้นจะมีความผิดจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และปรับอีกวันละ 1 หมื่นบาท จนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ถูกต้อง รวมทั้งต้องมีการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการวางหลักประกันการประกอบธุรกิจขาย	เล็ก และในประเทศ สิงคโปร์ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ให้บริการการชำระเงินสามารถขอใบอนุญาตได้โดยไม่มี การกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ		<p>ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือเอกสารแนบ ทพ.</p> <ul style="list-style-type: none"> Print หน้าแรก ของร้านค้า ออนไลน์ สินค้า/บริการที่ ประกอบการ และวิธีการสั่งซื้อ สินค้า/บริการ วิธีการชำระเงิน วิธีการส่งสินค้า วาดแผนที่ตั้ง สถานที่ ประกอบการ กรณีมอบอำนาจ ให้แนบ หนังสือ มอบอำนาจ พร้อมติดอากรแสตมป์ 10 บาท และสำเนาบัตร 	<p>ประเภทที่สอง เป็นใบอนุญาต การให้บริการ การชำระเงินสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> ประเด็นที่สอง เสนอให้ รมท. พิจารณาปรับลด เงื่อนไขเกี่ยวกับ ทุนจดทะเบียน ชำระแล้วสำหรับผู้ประกอบการ ขนาดเล็ก เพื่อ อำนวยความสะดวกให้กับ ผู้ประกอบการ E-commerce ที่เป็น ผู้ประกอบการ ขนาดกลางและ ขนาดย่อม โดย อาจกำหนดเพียง 	

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
			<p>ตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2561 ต่อหน้านายทะเบียนภายใน 30 วัน</p> <p>1. พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560</p> <p>ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ข้อ 4.2.1 (1) ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้</p>			<p>ประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ</p> <p>2. การจดทะเบียนขายตรง กับ สคบ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • แบบคำขอจดทะเบียนธุรกิจตลาดแบบตรง • รายการเอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับนิติบุคคล • รายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ • รายงานเอกสารหลักฐานการประกอบการพิจารณาจับจดทะเบียนการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรงของนายทะเบียน 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นบริษัทจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย • มีสถานที่ประกอบธุรกิจแบบถาวร หรือมีสำนักงานจดทะเบียนในประเทศไทย • จะต้องมีกรรมการบริหารอย่างน้อย 1 คนที่เป็นคนไทย <p>ขณะที่คุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบการขนาดใหญ่อาจใช้กฎเกณฑ์เดิมตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอ</p>	

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
			<p>(1.2) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วในแต่ละประเภทธุรกิจดังนี้</p> <p>(1.2.1) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท</p> <p>(1.2.2) การให้บริการชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่</p> <p>(ก) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท</p> <p>(ข) การให้บริการสนับสนุนแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p>			<ul style="list-style-type: none"> ● การวางหลักประกันการประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง <p>3. ตามประกาศของ ธปท. พบว่า ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้</p> <p>(1.2) มีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วในแต่ละประเภทธุรกิจดังนี้</p> <p>(1.2.1) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท</p> <p>(1.2.2) การให้บริการชำระเงินด้วยวิธีการ</p>	<p>ขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ</p> <p>ทั้งนี้ การเสนอปรับแก้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาต และการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับนี้ จะเป็นการเอื้อให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กสามารถเข้าสู่ตลาดการให้บริการระบบการชำระเงินได้และยังเป็นสร้างสภาพแวดล้อมให้ทั้งธุรกิจ e-commerce</p>	

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
			<p>(ค) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p> <p>(1.2.3) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p> <p>ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับมากกว่า 1 ประเภทธุรกิจการให้บริการต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วของประเภทธุรกิจการให้บริการที่กำหนดไว้สูงสุด</p>			<p>ทางอิเล็กทรอนิกส์ได้แก่</p> <p>(ก) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท</p> <p>(ข) การให้บริการสนับสนุนแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p> <p>(ค) การให้บริการรับชำระเงินแทน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p> <p>(1.2.3) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท</p> <p>ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน</p>	<p>และธุรกิจ fintech ให้สามารถพัฒนาบริการด้านการเงินในช่องทางใหม่ ๆ ได้</p> <p>2. จัดทำมาตรการส่งเสริม</p> <p>1) One-stop service อำนวยความสะดวกในการจดทะเบียน/จัดแจ้งเพื่อขออนุญาตประกอบธุรกิจ E-Commerce ทั้งการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการจดทะเบียนขายตรงกับ สคบ.</p> <p>2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ผู้ประกอบการ</p>	

ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมายที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็นอุปสรรค	กฎหมายต่างประเทศที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะ
						<p>ภายใต้การกำกับมากกว่า 1 ประเภท ธุรกิจการให้บริการต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วของประเภทธุรกิจ การให้บริการที่กำหนดไว้สูงสุด</p> <p>ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กสามารถขออนุญาตประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินได้ถูกกฎหมาย เนื่องจากมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่ถึงตามหลักเกณฑ์</p>	<p>E-Commerce ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น พัฒนาโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุม และให้บริการในราคาที่ต่ำ</p> <p>3) จัดอบรมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ E-Commerce อย่างต่อเนื่อง เช่น สอนการประชาสัมพันธ์ร้านค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสินค้าและ</p>	

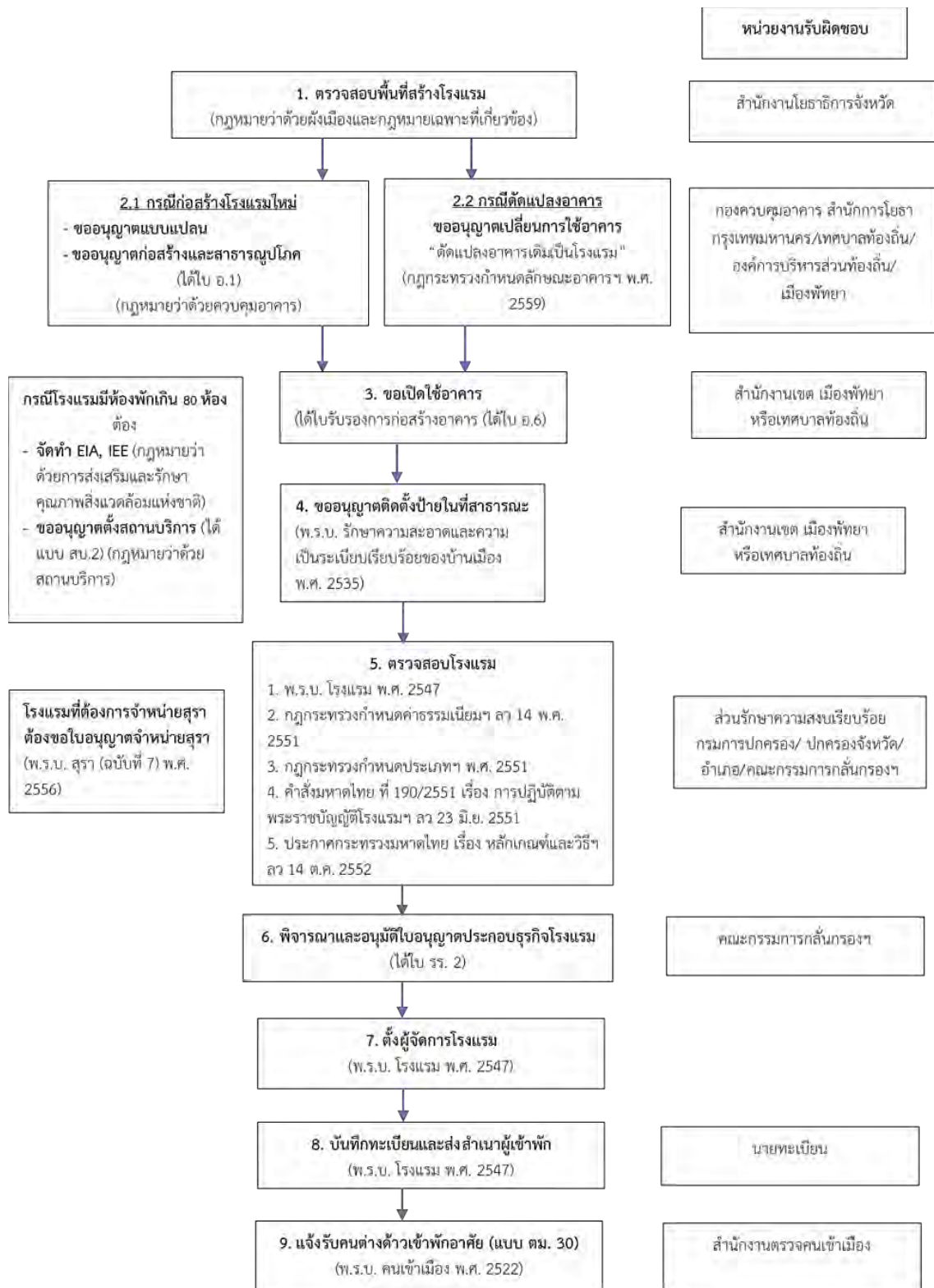
ธุรกิจ	สถานภาพธุรกิจ	กฎหมาย ที่ส่งเสริม	กฎหมายที่เป็น อุปสรรค	กฎหมาย ต่างประเทศ ที่เป็นแบบอย่าง	ความเห็นจาก ผู้มีส่วนได้เสีย	ข้อค้นพบ	ข้อเสนอแนะ	เหตุผลสนับสนุน ข้อเสนอแนะ
							บริการ การ จัดทำบัญชี และ การจัดเตรียม เอกสารเพื่อ ประกอบการยื่น ภาษีสรรพากร	

ที่มา: ประมวลโดยคณะผู้วิจัย (กันยายน 2562)

ภาคผนวก ฅ แผนผังขั้นตอนการประกอบธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ธุรกิจรับส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

คณะผู้วิจัยได้จัดทำแผนภาพแสดงลำดับขั้นตอนการประกอบธุรกิจของกลุ่มธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์ และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในแผนภาพจะแสดงให้เห็นว่าในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ผู้ประกอบการจะต้องทำอะไรบ้าง และข้อกำหนดต่างๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับใดบ้าง เพื่อที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจและเห็นภาพรวมตั้งแต่เริ่มขออนุญาตประกอบธุรกิจจนกระทั่งดำเนินการ และทราบถึงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดแผนภาพของแต่ละธุรกิจมีดังนี้

รูปที่ ฅ.1 แผนผังขั้นตอนการจัดตั้งและประกอบธุรกิจโรงแรม

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (กันยายน 2562)

ภาคผนวก ญ ร่างกรอบการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

ร่าง

กรอบการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

ความเป็นมา เหตุผล และความจำเป็นต่อโครงการฯ

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ การดำเนินธุรกิจทั่วโลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมากมาย การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจและการค้าในภูมิภาคต่าง ๆ ต้องเกี่ยวโยงและพึ่งพาซึ่งกันและกันมากขึ้น ธุรกิจที่ต้องการประสบความสำเร็จในการแข่งขันทางการค้า ต่างแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่มีต้นทุนต่ำ จึงเกิดปรากฏการณ์การขยายตัวของ การเปิดเสรีในด้านการค้า บริการ และการลงทุน ประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมสรรพกำลังและทรัพยากรภายในประเทศรองรับโอกาสใหม่ที่เกิดขึ้น พร้อม ๆ กับเตรียมรับมือกับภัยคุกคาม ต่อการแข่งขันทางการค้าและเศรษฐกิจ ที่เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของการแข่งขันจากต่างประเทศ

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการค้าเสรีระหว่างประเทศ รวมทั้งการค้าบริการ โดยมีการจัดทำความตกลงพหุภาคีหลายเรื่อง รวมทั้ง “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ” (GATS) เพื่อให้การค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกมีการขยายตัว ภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส และการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ร่วมเจรจาเกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการค้าบริการในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศอื่น ๆ อีกมาก โดยกรอบความร่วมมือที่มีผลแบบเห็นได้ชัดเงินมากที่สุดขณะนี้คือ ความตกลงการค้าระหว่างประเทศอาเซียน ซึ่งได้มีข้อตกลงด้านการค้าบริการว่า ภายในปี 2553 ผู้ลงทุนชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นภายในประเทศได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 51 และในปี 2556 สามารถถือหุ้นได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 จากพันธกรณีระหว่างประเทศดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการขนส่งภายในประเทศ ได้รับความเดือนร้อนและยังขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ

ดังนั้น ผู้ประกอบการค้าขนส่งสินค้าภายในประเทศจึงเกิดการรวมตัวกัน ดำเนินการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์การขนส่งสินค้าในประเทศไทย พร้อมทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของการขนส่งสินค้าในประเทศไทย
- เพื่อกำหนดท่าที และกลยุทธ์ต่อการขนส่งสินค้าในประเทศไทย
- เพื่อจัดทำมาตรฐานการขนส่งสินค้าภายในประเทศ
- เพื่อประสานข้อร้องเรียนต่าง ๆ จากผู้ประกอบการการขนส่งสินค้าและหน่วยงานภาครัฐ
- เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การขนส่งสินค้าในเชิงรุกภายใต้กรอบการเจรจาทั้งพหุภาคและอนุภาคีต่างๆ

หน้าที่และภารกิจของสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

- การกำกับดูแลการแข่งขัน ทั้งผู้ประกอบการใหม่และการกำหนดราคาค่าบริการที่เหมาะสม
- กำหนดคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ
- การออกใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพการขนส่งสินค้าและผู้ขับรถบรรทุก
- การพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบทางถนน
- การพัฒนาบุคลากรของผู้ประกอบการวิชาชีพขนส่งสินค้า
- จัดตั้งสถาบันการเงิน โลจิสติกส์
- การพัฒนามาตรฐานวิศวกรรมศาสตร์ยานยนต์ให้เหมาะสมกับผู้ประกอบการขนส่ง
- การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการขนส่ง
- ศูนย์กลางการพัฒนาพันธมิตรทางธุรกิจของผู้ประกอบการขนส่งไทย
- ร่วมปรับปรุงกฎระเบียบทางการขนส่งกับภาครัฐ ตามกรอบความตกลงระหว่างไทยและต่างประเทศ
- สนับสนุนสมาชิกทำการตลาดเชิงรุกภายใต้กรอบ AEC,GMS เป็นต้น
- ประสานความร่วมมือทางด้านกฎระเบียบร่วมกันระหว่างภาคเอกชน อาทิเช่น สภาหอฯ สภาอุตสาหกรรมฯ สมาคมธนาคารไทย เป็นต้น

ระยะเวลาการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

ปี 2553 ดำเนินการจัดทำร่างกฎหมาย (พ.ร.บ.สภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย)

ปี 2554 ดำเนินการผ่านทางสภานิติบัญญัติพร้อมทั้งออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ

ปี 2556 ดำเนินการจัดตั้งสภาฯ

งบประมาณการจัดตั้งสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

- วงเงินเบื้องต้น 1,000,000 บาท (ร่าง พ.ร.บ. และดำเนินการผ่านฝ่ายนิติบัญญัติ)
- วงเงินจัดตั้งสภาฯ 2,000,000 บาท

งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

- ค่าสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ
- ค่าออกใบอนุญาต ใบรับรองมาตรฐาน และอื่น ๆ
- การสนับสนุนจากกระทรวงคมนาคม
- การสนับสนุนจากสำนักนายกรัฐมนตรี
- การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ
- การสนับสนุนการหน่วยงานภาคเอกชนต่าง ๆ (Supplier)

ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการจากหน่วยงานภาคเอกชน กรอบระยะเวลา 4 ปี ประกอบด้วย

- สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย
- สมาคมขนส่งสินค้าเพื่อการนำเข้าและส่งออก
- สมาคมขนส่งทางบกแห่งประเทศไทย
- สมาคมรถบรรทุกจังหวัดนครปฐม
- สมาคมผู้ประกอบการขนส่งสินค้าภาคอีสาน
- สมาคมผู้ประกอบการรถบรรทุกน้ำมันแห่งประเทศไทย
- สมาคมขนส่งภาคตะวันออก
- สมาคมประมงจังหวัดสมุทรสงคราม
- สมาคมรถโดยสารไม่ประจำทาง
- สมาคมผู้ประกอบการขนส่งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- ชมรมผู้ประกอบการขนส่งสินค้าภาคอีสาน
- ชมรมรถบรรทุกภาคตะวันออก
- ชมรมผู้ประกอบการขนส่งเสรีท่าเรือกรุงเทพ
- ชมรมรถบรรทุกจังหวัดลำปาง

ฝ่ายเลขานุการ (พนักงานประจำสภาฯ)

กฎระเบียบสภาการขนส่งสินค้าแห่งประเทศไทย

1. กำหนดให้ประธานสภาฯ ดำรงตำแหน่งในคราวละ 4 ปี
2. กำหนดประธานสภาฯ ต้องมาจากการเลือกตั้ง โดยมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนจากมีสิทธิทั้งหมด
3. กำหนดให้นายกสมาคมที่เป็นสมาชิกทุกท่านเป็นผู้มีสิทธิออกคะแนนเสียง
4. กำหนดให้ประธานสภาฯ มีอำนาจในการคัดเลือก “เลขาธิการ” และต้องแจ้งชื่อ ณ วันที่ดำรงตำแหน่งโดยทันทีหรือไม่เกินกว่า 15 วัน
5. กำหนดให้ประธานสภาฯ มีอำนาจในการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการต่าง ๆ และยกเลิกได้
6. หากมีการสิ้นสุดของประธานสภาฯ โดยถึงแก่ชีวิต ลาออก กระทบผิดต่อกฎระเบียบ ให้เลขาธิการดำรงตำแหน่งแทนจนครบวาระ
7. หากมีการสิ้นสุดของเลขาธิการ โดยถึงแก่ชีวิต ลาออก กระทบผิดต่อกฎระเบียบ ให้ประธานสภาฯ คัดสรรผู้มาดำรงตำแหน่งแทนภายใน 30 วัน
8. หากมีการสิ้นสุดของประธานคณะกรรมการต่าง ๆ โดยถึงแก่ชีวิต ลาออก กระทบผิดต่อกฎระเบียบ ให้คัดเลือกกันภายในคณะกรรมการนั้น ๆ โดยทำการลงคะแนนเสียง และต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ถึงจะเป็นการดำรงตำแหน่งได้ หากไม่สามารถคัดเลือกได้ ให้มอบอำนาจให้ประธานสภาฯ และเลขาธิการ เป็นผู้คัดเลือกจากภายในคณะกรรมการนั้น ๆ หรือคนนอกตามแต่สมควร ภายในระยะเวลาไม่เกินกว่าสิบห้าวัน
9. ประธานสภาฯ เลขาธิการ และกรรมการสภาฯ รวมจนถึงประธานคณะกรรมการต่าง ๆ ต้องไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเด็ดขาด อาทิเช่น มีส่วนร่วมต่อความขัดแย้งทางการเมือง มีส่วนสนับสนุนให้มีความขัดแย้งทางการเมือง เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมือง เป็นต้น แต่เพื่อให้สิทธิ เสรีภาพทางความคิดทางการเมืองเป็นไปอย่างอิสระ ให้สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางสื่อสาธารณะต่าง ๆ เท่านั้น และต้องแสดงต่อสื่ออย่างความคิดเห็นส่วนบุคคล
10. หากสมาชิกหรือผู้ที่ได้รับการรับรองต่าง ๆ จากสภาฯ กระทบความผิดตามกฎระเบียบสภาฯ หรือกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นจากคณะกรรมการฯ ให้ดำเนินการถอดถอนโดยทันทีที่สามารถพิสูจน์ความผิดได้
11. กำหนดให้เจ้าหน้าที่สภาฯ ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะต่าง ๆ โดยมีหน้าที่สนับสนุนข้อมูล ควบคุมดูแลการประชุมฯ สถานที่ และการรับรองต่างๆ ตามแต่ประธานคณะนั้น ๆ เป็นผู้กำหนด

12. หากฝ่ายเลขานุการ ไม่กระทำการตามประธานคณะนั้น ๆ กำหนดให้ดำเนินการสำหรับครั้งแรกโดยดัดเตียนทางวาจา หากกระทำผิดซ้ำให้ดำเนินการเปลี่ยนเลขานุการโดยทันที หรือตามแต่กำหนด แต่ต้องจัดทำรายงานและปรึกษาต่อเลขาธิการให้รับทราบก่อน
13. กำหนดให้ผู้ที่ยื่นขอเป็นสมาชิกและยื่นขอการรับรองต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดดังนี้
- ต้องเป็นสัญชาติไทยเท่านั้น
 - หากเป็น หจก. บจก. บจก.(มหาชน) ผู้ถือหุ้นร้อยละ 70 ต้องเป็นสัญชาติไทยเท่านั้น
 - เป็นผู้ขนส่งสินค้าอุปโภคและบริโภค
 - เป็นผู้ขนส่งสินค้าทางการเกษตรและประมง
 - เป็นผู้ขนส่งสินค้าวัสดุ อุปกรณ์ ทางการก่อสร้าง
 - เป็นผู้ขนส่งสินค้าวัตถุอันตรายและของเสียหรือสินค้าที่นำกลับมาใช้ใหม่
 - เป็นผู้ขนส่งสินค้าโดยตู้คอนเทนเนอร์
 - เป็นผู้ให้บริการพิเศษเฉพาะ อาทิเช่น รถเครน รถลากจูง รถบรรทุกสิ่งก่อสร้างหรือบรรทุกเครื่องจักรขนาดใหญ่
14. หากพบการกระทำผิดทุจริตในหน้าที่ของ ประธานสภา เลขานุการ ประธานคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สภาให้ดำเนินการปลดให้พ้นสภาจากหน้าที่หรือตำแหน่งทันที

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ให้ข้อมูลภายใต้โครงการ

ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือพัสดุภัณฑ์	ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
1. Absolute Management Solutions Co., Ltd.	1. eatRanger	1. 9471Network Co, Ltd	1. Sme bank
2. Agoda Services Co., Ltd.	2. Federal Express (Thailand) Co., LTD.	2. 9Great	2. เทศบาลนครนครราชสีมา
3. Asia Group Advisors (Thailand)	3. เจเอ็ม ทรานสปอร์ต	3. Boydwee	3. กรมสรรพากร
4. Busaba Group Co., Ltd.	4. เดลิเวอรี่ปากช่อง	4. Jim Design	4. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
5. Host Maker Thailand	5. กรมการขนส่งทางบก	5. Kasetpetshop	5. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ม. เชียงใหม่
6. IUDIA Hotel	6. ที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดภูเก็ต	6. Kendall	6. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
7. Pim's B&B	7. บจก. นันทสารขนส่ง	7. Love Love Jewelry (FB Page)	7. บมจ.หลักทรัพย์บัวหลวง
8. Rapala Rock Wood Resort	8. บริษัท แฟลช โลจิสติกส์ จำกัด	8. TARAD Group	8. พรรคอนาคตใหม่
9. Seed Real Estate Co., Ltd.	9. บริษัท PM ชลบุรีขนส่งด่วน	9. The Health Food Products	9. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
10. Urban Bamboo Hostel	10. บริษัท เอ็นทีซี รับส่งพัสดุด่วน จำกัด	10. Zero Studio Production	10. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
11. เดอะลา구나โฮม 5	11. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	11. แม่เอียงการบูรหอม (SME Otop.)	11. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
12. เทศบาลนครเชียงใหม่	12. บริษัท วิเชิร์ฟ เดลิเวอรี่ จำกัด	12. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแทนคุณแผ่นดิน	12. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
13. เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา	13. สมาคมขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ไทย	13. กองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	13. ศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร จ.ชลบุรี
14. โรงแรม เดอะเปียโน รีสอร์ท	14. สหพันธ์การขนส่งทางบกแห่งประเทศไทย	14. ธนาคารแห่งประเทศไทย	14. ศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร จ.อยุธยา
15. โรงแรม คาโรโลตัสบูติก โฮเทล	15. สำนักกฎหมาย กรมการขนส่งทางบก	15. นิวอีรา	15. ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ (EIC)
16. โรงแรม คาวาลิ คาซ่า รีสอร์ท & เดอะ ลีมา เพลส	16. สำนักงานขนส่งจังหวัดเชียงใหม่	16. บจก.ชันชายนันชันฟลาวเวอร์	16. สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
17. โรงแรมแอลลิเกนท์ ล้านนา	17. สำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมา	17. บริษัท Phuket Innovative Development	17. สภาอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี
18. โฮมสเตย์เกาะเกิด	18. หจก. ออลอินเตอร์ เอ็กซ์เพรส	18. บริษัท เค.เอ็น.ที.การบัญชีและธุรกิจ จำกัด	18. สภาอุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ต
19. โฮมสเตย์นครนายก	19. หิรัญทรานสปอร์ต	19. บริษัท เค.เอส.เลนซี่ ออโต้บิซิเนส จำกัด	19. สมาคมส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการไทย จ. เชียงใหม่
20. โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง		20. บริษัท เอสเค ออโต้อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด	20. สมาพันธ์ SME ไทย
21. โฮมสเตย์บ้านบุไทร		21. บริษัท แม่ปิง ไปโอ เทรดิ่ง จำกัด	21. สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา
22. กรมโยธาธิการและผังเมือง		22. บริษัท โอภาสโลหะภัณฑ์	
23. กรมการท่องเที่ยว		23. บริษัท ทอปไทย	
24. กลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์		24. บริษัท ธารนูชิต จำกัด	
25. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย		25. บริษัท น้บ่ล้นแก้ว จำกัด	

ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือ พัสดุภัณฑ์	ธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์	หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
<p>26. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนง.พทยา</p> <p>27. จินตา อันดามัน</p> <p>28. ชมรมที่พักบูติกภูเก็ต</p> <p>29. ททท. สำนักงานภูเก็ต</p> <p>30. นิชา เรสซิเดนซ์</p> <p>31. บจก ลิฟวิ้ง ฮาร์โมนี</p> <p>32. บจก.แอล ดับบลิว เอส เรียวเอสเตท</p> <p>33. บริษัท Silver Sea Travel</p> <p>34. บริษัท เค.พี.เรียลเอสเตท เมเนจเม้นท์ จำกัด</p> <p>35. บริษัท เจริญสินทรัพย์ อมตะ จำกัด</p> <p>36. บริษัท โฮมเมตสเตย์ จำกัด</p> <p>37. บริษัท ชันปิม โฮเต็ล จำกัด</p> <p>38. บริษัท สตูล ปากบารา สปีทโบ้ทคลับ</p> <p>39. บริษัท สรรพสินค้าเวลเนส จำกัด</p> <p>40. ภูตินพรรณไม้ ลำพูน</p> <p>41. ย่าเต็งโฮมสเตย์</p> <p>42. ลำพูนเพลส</p> <p>43. ลูกชูปโฮมสเตย์</p> <p>44. สมาคมโรงแรมไทย</p> <p>45. สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว</p> <p>46. สมาคมการค้าธุรกิจที่พักบูติกไทย</p> <p>47. สมาคมการค้าธุรกิจที่พักบูติกไทย (TBAA)</p> <p>48. สมาคมการค้า อสังหาริมทรัพย์และพันธมิตร</p> <p>49. สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจ.ภูเก็ต</p> <p>50. สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา</p> <p>51. ส่วนควบคุมอาคาร สำนักโยธา กรุงเทพมหานคร</p>		<p>26. บริษัท ฟรอนต์จำกัด</p> <p>27. บริษัท สหมิตร</p> <p>28. บริษัททีวีเตอร์พลัสจำกัด</p> <p>29. ร้านวรเทพ</p> <p>30. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>31. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชลบุรี</p> <p>32. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา</p> <p>33. หจก. Nice Plan</p> <p>34. หจก.ธนวรรณ อินเตอร์คูล</p>	<p>22. สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครราชสีมา</p> <p>23. สำนักงานสรรพากรพื้นที่ภูเก็ต</p> <p>24. หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา</p>

ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด	ธุรกิจขนส่งเอกสารหรือ พัสดุภัณฑ์	ธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์	หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
52. ส่วนรักษาความสงบ เรียบร้อย 3 กรมการ ปกครอง วังไชยา 53. สวนลุงท้อป 54. สำนักงานควบคุมอาคาร สำนักการโยธา 55. สำนักงานท่องเที่ยวและ กีฬา จ.นครราชสีมา 56. สำนักงานท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัดเชียงใหม่ 57. สำนักส่งเสริมการ ท่องเที่ยว เมืองพัทยา 58. อธิการโสมสเตย์ 59. อยูธยา บีท แอนด์ ทราเวล 60. ฮ่อมเฮาโสมสเตย์			

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

21 อาคารทีเอสที ชั้น G,17,18,23

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 1301

โทรสาร: 02-273-8850

เว็บไซต์: <https://www.sme.go.th>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

565 ซอยรามคำแหง 39 เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทรศัพท์: 02-718-5460

โทรสาร: 02-718-5461-2

เว็บไซต์: <http://www.tdri.or.th>